CARTEA AVVEI VARSANUFIE

VARSANUFIE ŞI IOAN, SF.,
Cartea Avvei Varsanufie/ Sfinţii Varsanufie şi Ioan.
trad. din lb. greacă de
Isaac Dascălul
Bucureşti : Predania, 2015.
ISBN 978-606-8195-37-7

I. Isaac Dascălul (trad.)

SFINŢII
VARSANUFIE ŞI IOANN

CARTEA AVVEI VARSANUFIE

Trimiteri şi răspunsuri a doi Stareţi Duhovniceşti ce sihăstriia în chinoviia ce era în ţinutul Gazii şi carea să zicea a Avvei Serida, prin igumenul carele şi le slujiia lor, ale cărora numele sânt Varsanufie şi Ioann.

Tălmăcită din limba ellinească
de
ISAAC DASCĂLUL
în Sfânta Mănăstire Neamţ, la anul dela Hristos
1787
şi tipărită acum întâia oară
la anul dela Hristos
2015

PREDANIA
Bucureşti

Карте а [illegible]

Ръспꙋнсꙋрї а марелꙋй Стареꙉ кътрѫ авва Іоанн чел дин Вирсавеи: каре аꙋ черꙋт съ віе ши съ лъкꙋяскъ ла дънсꙋл ꙟпреꙋнъ.

Скрис ѥсте ла апостол: Кꙋм чел че аꙋ ꙟчепꙋт ꙟтрꙋ вой лꙋкрꙋ бꙋн, ачела ва ши съвърши: пънъ ла зиоа Домнꙋлꙋй нострꙋ Іс. Хс. Ши Пърінтеле стъпънꙋл нострꙋ аꙋ зис челꙋй че аꙋ венит кътрѫ дънсꙋл: Кꙋ дрепта чинева нꙋ се лепъдъ де тоате аверile сале, ши де сине, ши хꙋлъ дентрꙋ оурѫще ши пре а сꙋ сꙋфлет, нꙋ поате а фи оученикꙋ алꙋ мїеꙋ. Ши нꙋ пътемꙋ тоате лꙋй де зеꙋ съ ꙟплиниръ ла ной кꙋвѫнтꙋл: Кꙋ, тоате дар че ѥсте бꙋн, ши че ѥсте фрꙋмос; фъръ нꙋмай алꙋнꙋй фрацїй ꙟпреꙋнъ. Ши мꙋрой ꙗка съ адꙋнаци тꙋсъра чеа че ѥсте скрисъ ꙟ фапте: Кꙋм нꙋ кꙋпꙋ авꙋ аверій, левинцѫ: ши адꙋнъ прецꙋл челор вѫндꙋте лепъдъ лѫнгъ пичоареле апостолилор. Ши ꙟꙋнꙋшїи

вой-

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Textul tipărit aici este prima traducere integrală, rămasă inedită, a cunoscutei culegeri de *Scrisori* aparţinând Stareţilor Varsanufie şi Ioan din Gaza (sec. VI). Traducerea a fost făcută la Mănăstirea Neamţ, în anul 1787, de către Isaac Dascălul, cunoscutul traducător din obştea Stareţului Paisie, şi a fost revizuită de către Dascălul Ilarion, aşa cum aflăm dintr'o însemnare de la sfârşitul Manuscrisului BAR 3723:

> „Tălmăcitu-s'au această sfântă şi de suflet folositoare carte a Sfântului Varsanufie acum de nou din limba ellinească în limba noastră cea rumânească, de oarecarele din cei prea mici şi mai de pre urmă ucenici ai Stareţului Paisie, şi s'au privit de Dascalul Ilarion. Întru anii dela Hristos 1787, în Sfânta Mănăstire a Neamţului. Carea începându-să a să tălmăci din zioa dintâiŭ a lui Maiu, s'au sfârşit în luna lui Septemvrie, în 25, întru acelaşi an, ca să fie spre folosul cel de obşte al neamului rumânesc".

Deşi numele Dascălului Isaac nu este menţionat în această notă, el a fost identificat din *Condica pentru cărţile moldoveneşti întâiu, şi pentru cele greceşti, câte să află în vivliothica Mănăstirii Neamţ*, alcătuită între anii 1821-1825.[1] Profesorul N. Ursu presupune că aceasta este prima traducere a Dascălului Isaac, şi pentru aceea a fost revăzută de către mai experimentatul Ilarion[2]. Însă, dacă cercetăm cu atenţie manuscrisele, vedem că îndreptările lui Ilarion sânt destul de reduse, limitându-se la adăugarea în marginea textului a anumitor sinonime ale unor cuvinte, glosarea unor termeni şi schimbarea topicii în unele fraze. Apar, de asemenea, câteva explicaţii scurte la unele locuri din text. Interesant este faptul că aceste corecturi ale lui Ilarion nu au fost operate de către copişti decât sporadic, fiind în general lăsate ca atare în marginea textului.

Din ceea ce am putut afla până acum, textul integral al traducerii lui Isaac Dascălul se află în cel puţin opt manuscrise (şase aflate la Biblioteca Academiei

---

[1] Cf. Valentina Pelin, „Contribuţia cărturarilor români la traducerile şcolii paisiene", în vol. *Românii în reînnoirea isihastă*, Trinitas, Iaşi, 1997, p. 107.

[2] N. A. Ursu, „Şcoala de traducători români din obştea stareţului Paisie, de la mănăstirile Dragomirna, Secu şi Neamţ", în vol. *Românii în reînnoirea isihastă*, ibid., p. 73.

Române din Bucureşti, unul la Biblioteca Patriarhiei Române şi unul la Biblioteca Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei „Dumitru Stăniloae” din Iaşi). Pentru ediţia de faţă am folosit trei manuscrise:

1. Mss. 3723 de la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti, din anul 1787, cuprinde în marginea textului toate adăugirile şi îndreptările Dascălului Ilarion, care a şi scris cu mâna sa filele 280-303.[1] Textul traducerii este precedat de un scurt studiu al traducătorului intitulat „Descoperire către cetitori pentru Sfinţii Stareţi carii să pomenesc adeaseori în cartea aceasta”, socotit de către D. Fecioru (care l-a şi publicat) drept „cel dintâi studiu de patrologie scris în româneşte”[2]. Acest manuscris BAR 3723 a stat la baza textului editat aici. Din el am adoptat în cea mai mare parte grafia cuvintelor (ce variază de la un manuscris la altul) şi toate însemnările şi corecturile aflate în marginea textului, pe care le-am dat în note de subsol, fără a modifica originalul lui Isaac Dascălul. Astfel cititorul poate vedea foarte uşor care sânt îndreptările Dascălului Ilarion şi ce anume cuprind.

2. Mss. 10, din Biblioteca Patriarhiei Române, copiat între anii 1812-1816 în Mănăstirea Căldăruşani, este o copie destul de fidelă a celui anterior, cu diferenţa că unele din îndreptările lui Ilarion Dascălul au fost introduse direct în text. Ulterior manuscrisul s’a aflat în Biblioteca Internatului Teologic, unde avea numărul 2244. Acest manuscris este cel prezentat de D. Fecioru în revista *Studii Teologice*.[3]

3. Mss. Iaşi 40/38, de la Biblioteca Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei „Dumitru Stăniloae” din Iaşi, datat în 1825[4], nu este o simplă copie, căci copistul, „ticălosul monah Neonil”, cum se semnează la sfârşitul scrierii, a confruntat şi el textul traducerii lui Isaac cu manuscrisul grecesc, făcând destul de multe îndreptări ale unor greşeli de traducere şi completând unele omisiuni din textul

---

[1] Cf. Gabriel Ştrempel, *Catalogul manuscriselor româneşti BAR*, vol. 3, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti 1987, p. 221.

[2] Cf. D. Fecioru, „Catalogul manuscriselor din Biblioteca Patriarhiei Române”, în *Studii Teologice* 11/1959, nr. 9-10, pp. 599-606.

[3] Ibid.

[4] Datarea aparţine Bibliotecii, probabil pe baza unei însemnări de la începutul cărţii, din anul 1827, în care Ieroshimonhul Serafim atestă faptul că a dăruit manuscrisul Schitului Durău în acel an. Totuşi, alte însemnări, aflate pe ultimele file, şi pe care le reproducem aici, ar putea plasa copierea manuscrisului cu câţiva ani mai înainte, nu mai târziu de 1820. Iată acele însemnări:

„S’au scris de ticălosul monah Neonil această carte, pentru dânsul: şi o am vândut părintelui Pahomie dela Săhăstrie. Aşijderea şi sfinţia sa o au vândut Părintelui Ierothei, cu treizeci de lei. Pahomie Monahul”.

„Această carte au fost a mea, Ierothei Ierodiaconul, şi o am vândut părintelui Serafim, duhovnicului dela Durău, cu 30 lei, adecă cu treizeci de lei. Ierothei Ierodiacon, octomvrie 29, 1822”.

iniţial. Din această pricină am socotit potrivit a adopta în textul nostru câteva din variantele acestui manuscris, în acele locuri unde erau vădite greşeli faţă de textul grecesc original.

Am consultat de asemenea, cu mult folos, textul traducerii Părintelui Dumitru Stăniloae, publicat în *Filocalia*, volumul XI.[1]

Pentru textul grecesc am folosit ediţia critică publicată în colecţia *Sources Chrétiennes* în cinci volume.[2] Textul ediţiei critice diferă de cel de la Neamţ, atât în ce priveşte conţinutul cât şi numărul şi ordinea scrisorilor, dar are avantajul că oferă şi variantele din diversele manuscrise. Traducerea de la Neamţ a fost făcută după un manuscris grecesc athonit, al cărui text este apropiat de cel tipărit în 1816 de către Sf. Nicodim Aghioritul la Veneţia, sub titlul *Carte prea folositoare de suflet*, editat după un manuscris de la Marea Lavră, şi reeditat, cu unele modificări, de către Sotirios Schoinas la Volos în 1960 (ed. a 2-a Thessalonic 1974).

Pentru o mai lesnicioasă identificare a scrisorilor am socotit necesar să adăugăm o numerotare a lor (care nu există în manuscrise), adăugând în paranteze drepte numărul scrisorii corespunzător ediţiei critice din *Sources Chrétiennes*. De asemenea am adăugat şi trimiterile la textele scripturale sau patristice, neexistente în manuscrise. La citatele din Scriptură trimiterile se fac la *Biblia adică Dumnezeeasca Scriptură a Legii Vechi şi a celei Nouă*, Ediţia Sfântului Sinod, Bucureşti, 1914, iar la citatele din Psalmi, la numerotarea din *Psaltirea* diortosită de Ierom. Rafail Noica, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2008.

Am păstrat toate variantele fonetice sau de grafie sub care apare acelaşi cuvânt în diverse locuri, şi chiar formele socotite azi incorecte (precum imperativul negativ „nu fii!”); însă asupra punctuaţiei am intervenit frecvent, conform cu textul grecesc şi cu normele actuale, spre a facilita pe cât posibil înţelegerea sensului frazei. Sporadic, am adăugat între paranteze drepte unele cuvinte necesare unei mai bune înţelegeri a traducerii, mult prea literale pe alocuri. De asemenea, am dat în note de subsol câteva lămuriri referitoare la text, marcate cu (N. ed.). Restul notelor de subsol reproduc însemnările din marginea textului, aparţinând în marea lor majoritate Dascălului Ilarion (dar, cu siguranţă, printre ele există şi câteva note explicative ale traducătorului, Dascălul Isaac).

---

[1] Sfinţii Varsanufie şi Ioan, *Scrisori duhovniceşti*, traducere din greceşte, introducere şi note de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia* vol. XI, Ed. Episcopiei Romanului şi Huşilor, 1990.

[2] Barsanuphe et Jean de Gaza, *Correspondance*. Introduction, texte critique et notes par François Neyt et Paula de Angelis-Noah, traduction par L. Regnault, Les Éditions du Cerf, Paris, vol I, tome I 1997; vol I, tome II, 1998; vol II, tome I, 2000; vol II, tome II, 2001; vol III, 2002.

Stilistic vorbind, traducerea Dascălului Isaac este una „literală”, încercând să redea cât mai fidel textul grecesc original, aşa cum au procedat de fapt toţi traducătorii şcolii nemţene, în cuvinte păstrate până astăzi „în limbajul suculent al tradiţiei noastre monahale şi ţărăneşti, cu toată stângăcia şi unele inexactităţi ce le făcea poate şi în timpul când au apărut destul de greoaie la citit”[1]. Această traducere, făcută de un monah pentru monahi, a influenţat, după părerea Părintelui Stăniloae, modul de vorbire din mănăstirile româneşti, însuşit de monahii români „din înseşi textele scrise ale lui Varsanufie şi Ioan, citite în mănăstirile noastre”[2]. Este uimitor faptul că întrebările, problemele şi frământările monahilor şi mirenilor din Gaza veacului al VI-lea se regăsesc aproape în totalitate şi azi, după un mileniu şi jumătate, la monahii şi mirenii din vremea noastră. Iar răspunsurile Stareţilor Varsanufie şi Ioan, deşi personalizate, adaptate fiecărui întrebător, ne dau şi nouă sugestii şi chiar soluţii neaşteptate.

În final am dori să mulţumim D-nei directoare Virginia Popa şi colectivului Bibliotecii Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei „Dumitru Stăniloae” din Iaşi, Monahului Filotheu Bălan şi D-lui Ştefan Voronca pentru nepreţuitul ajutor ce ni l-au dat pentru obţinerea materialului bibliografic necesar alcăturii acestei ediţii.

Maxim Monahul
Sf. Mare Muceniţă Varvara
4 Decemvrie 2014

---

[1] Păr. D. Stăniloae, în „Introducerea” la *Filocalia* vol XI, op. cit., p. 23.
[2] Ibid., p. 22.

Descoperire către cetitori pentru Sfinţii Stareţi carii să pomenesc adeaseori în cartea aceasta

Nu era trebuinţă de a mai adăoga cuvinte, şi mai vârtos pre ale meale, ale unui nevreadnic şi mai prost decât toţi oamenii, lângă ale unor sfinţi ca aceştea şi mari bărbaţi. Carii nu din înţelepciunea cea lumească le-au grăit, ci din însăşi înţelepciunea lui Dumnezeu, dupre apostolul. Că de vreame ce ei pre toate ceale pământeşti şi vremealnice defăimându-le, şi pre însăş trupurile sale, încă şi pe însăş sufletele sale, dupre glasul Domnului, pierzindu-le, şi pre sineşi lumii răstignindu-se, şi pre lume loruşi, pentru dragostea lui Dumnezeu, pentru aceaia şi Dumnezeu nu au trecut cu vedearea pre dragostea lor cea către dânsul. Ci, dupre făgăduinţă, el însuşi împreună cu Tatăl au venit, şi întru dânşii lăcaşiŭ luişi ş'au făcut. Şi deaciia nu mai vieţuia loruşi, ci lui Hristos, şi vieţuia întru dânşii Hristos. Şi de vreame ce avea ei pre Hristos vieţuind întru sineşi, carele iaste înţelepciunea şi putearea lui Dumnezeu, apoi arătat iaste că dintru acea înţelepciune au grăit.

Nu era, zic, trebuinţă de a mai adăoga cuvinte. Ci de vreame ce şi peltiţiile pruncilor celor mici fac oarecare mângăiare părinţilor săi, pentru aceasta am îndrăznit de m'am apucat de un lucru ca acesta ce iaste mai presus de măsura mea, socotind că poate şi oareşcare descoperire, la cei ce mai cu neiscusinţă să află întru scripturile Sfinţilor Părinţi, să pricinuiască lucrul acesta.

Că arătând cine iaste Marele Stareţ, şi cine iaste Celalalt Stareţ, şi cine iaste Avvà al Chinoviei, şi cine iaste Avvà Ioann, către carele multe răspunsuri face Sfântul Varsanufie, apoi mai cu lesnire şi fără nici o îndoire fieştecarele cetitoriu, cetind întru această carte, va putea să înţeleagă. Şi de vreame ce preacuviosul Părintele nostru Varsanufie nu să află nici în Sinaxar, împreună cu ceialalţi sfinţi, nici viiaţa lui nu să află scrisă nicidecum, fără numai Sfântul Theodor Studitul, în diiata sa, face oarecare pomenire pentru dânsul, şi mărturiseaşte că iaste mare sfânt, şi-i priimeaşte şi icoana lui, şi să închină eiĭ. Fiindcă fuseasе oarecare eretic cu numele iarăşi Varsanufie, cu multă vreame mai nainte de dânsul, şi oarecarii cu rea socoteală îl prepunea că iaste cuviosul acesta, pentru această pricină Sfântul Theodor îl mărturiseaşte şi-l priimeaşte în rândul sfinţilor. Încă şi preacuviosul Părintele nostru Nicon aduce martor pre un Evagrie Sholastic, că mărturiseaşte pentru preacuviosul în *Istoria* sa că: „Iată mare sfânt, şi mare făcătoriu de minuni". Ci aceastea sânt pentru sfinţeniia lui, şi pentru ca să se surpe socotealele ceale reale ce era asupra cuviosului. Iar pentru viiaţa lui, cum am mai zis, nu avem nici o ştiinţă. Pentru aceasta am socotit că nu iaste cu cale, citindu-i cineva cuvintele lui – iar mai bine să zic ale lui Hristos, celui ce grăiia întru dânsul! – şi folosindu-să din sfătuirile lui ceale de suflet folositoare, să nu ştie cine iaste şi din ce neam, şi ce fealiu de nevoinţă au metahirisìt, şi la ce fealiu de măsură a faptei bune s'au suit; ci, dupre putearea

mea, să fac oareşce câtuşi de cât pomenire pentru viiaţa şi petreacerea lui. Şi aceasta nu de altundeva, ci din însăşi cuvintele lui adunându-o. Ca prin cetirea vieţii lui să se îndeamne spre citirea cuvintelor lui, şi prin cetirea cuvintelor lui să se aprinză spre urmarea vieţii lui. Iar viiaţa lui, dupre a mea socoteală şi înţeleagere, iaste într'acest chip:

Preacuviosul Părintele nostru Varsanufie, carele în cartea aceasta a lui să numeaşte Marele Stareţ, au înflorit ca pre la cinci sute şi doaozeci şi cinci de ani dela naşterea lui Hristos, într'o vreame cu Sfântul Ioann Scărariul şi cu Sfântul Simeon cel nebun pentru Hristos, după cum mărturiseaşte Meletie, episcopul Athinii, în *Istoria* sa *cea Bisericească*, în tomul al treilea, în capul al patrusprezeacelea, Eghiptean de neam, din părinţi blagocestivi, pedepsit la învăţătura cea din afară în limba eghipteanească, dupre cum mărturisesc şi noimele scripturilor lui. După aceasta, din tânără vârstă lepădându-să de lume şi de toate ceale veselitoare, iar mai bine să zic scârbitoare ale lumii, monahiceasca şi cea cu linişte viiaţă o au îmbrăţişat. Mai întâiŭ sihăstrind întru alt oareşcarele loc, pentru carele nu am nici un fealiu de dovadă să vă dau; iar mai pre urmă, după mulţi ani ai vârstii sale, şi ai céiĭ mai presus de firea omenească nevoinţii sale, au venit împreună cu Sfântul Ioann, ucenicul şi împreună-postnicul său, cel numit Proroc, şi s'au aşăzat în mănăstirea Sfântului Serid, carea era zidită în ţinutul Gazii, după cum însuşi el arată întru un răspuns al său ce-l face cătră Ioann cel din Mirosavi, pre carele îl mustră pentru oarecare pricină ce avea asupra Avvei Serid, zicând: „Câţi ne doriia pre noi Bătrânii, şi alerga, şi nu li s'au dat lor! Iar el, şăzând, Dumnezeu ne-au trimis pre noi cătră dânsul, şi fiiu al nostru iubit l-au făcut pre el". Iar ce fealiu de nevoinţă au metahirisit printr'această viiaţă, şi ce fealiu de fapte bune, şi ce fealiu de ispite dela draci au suferit, cine poate altul din oameni să le povestească? Că de ar fi şi fost cineva de faţă măcar cu dânsul prin toată viiaţa sfântului, şi ar fi privit cu deadinsul pre toate nevoinţele lui şi ispitele, încă nu ar fi putut să le scrie una câte una – şi pentru mulţimea, şi pentru desimea, şi pentru zăbăvnicia firii omeneşti. Iar cel ce împreună cu aceastea are şi pre vechimea vremii, şi pre preamulta prostime, ce poate să zică sau să povestească? Fără numai să aducă pre însăşi mărturiile lui ceale ce, din prea multa prisosinţă, el însuşi zice pentru ispitele care le-au suferit, întru un răspuns ce face cătră Ioann cel din Mirosávi. Carele era iconom chinoviei, şi era nevoe să se facă oareşcare zidire în mănăstire, la care el, ca un iconom ce era, au însemnat măsurile lucrului. Iar oarecarii din fraţi, pre ascuns de dânsul, au adăogat oareşce puţin, şi au stricat. Pentru care turburându-să el şi împuţinându-să, preacuviosul îi face răspuns lui, mângăindu-l şi sfătuindu-l să nu să turbure, şi îi scrie între altele şi aceasta: „Pentru că de voiŭ scrie ţie pre ispitele care le-am răbdat, încă grăesc că nu vor suferi urechile tale, dar poate că nici ale altuia cuiva în vreamea aceasta". Şi pentru nevoinţă iarăşi zice cătră oarecarele frate, cu numele Andreiŭ: „Creadeţi-mi mie, fraţilor, că m'au biruit pre mine mărirea deşartă, că niciodată, bólnav fiind, nu mă puneam pre sinemi

jos, nici slăbiiam lucrul mâinilor meale, şi mari boale mi-au venit mie". Şi iarăşi, într'alt loc, că şasezeci de ani nu s'au culcat. Deci deaca în vreame de boale, şi încă mari, şi atâta de mari nevoinţe au avut, cât să nu să culce jos, ci şăzând şi lucrând să zacă – care lucru mai presus de firea omenească iaste! – apoi să socotească fieştecarele, în vreamea sănătăţii lui ce fealiu de nevoinţă va fi uneltit! Întrucât ne face să creadem cum că de va putea a număra cineva picăturile ploii, şi noianul mării cu mici păhară a-l măsura, şi năsipul eiĭ a-l socoti, apoi va putea a povesti câte una câte una şi nevoinţele şi vitejiile cuviosului. Pentru aceasta şi Dumnezeu de nenumărate şi negrăite daruri l-au umplut pre dânsul. Că dând el mai întâiŭ sânge prin multe sudori şi osteneale, au priimit pre Darul Duhului, carele mai nainte l-au curăţit şi l-au sfinţit, şi lăcaş vreadnic şi curat al preasfintei şi închinatei Troiţe l-au săvârşit. Şi atuncea Tatăl şi Fiiul, împreună cu Sfântul Duh (dupre nemincinoasa făgăduinţă), întru dânsul s'au sălăşluit, şi purtătoriu de Dumnezeu şi fiiu al lui dupre Dar l-au arătat. Şi pentru ca deplin să te încredinţezi tu cum că aceastea aşa sânt, şi eu de lungirea cuvântului să scap, pre mărturia a însăşi cuviosului, carea o scrie către acelaşi frate Andrei, voiŭ aduce la mijloc. Că zice: „Înaintea lui Dumnezeu zic, şi nu minţu, că ştiu pre oarecarele rob al lui Dumnezeu, întru acest neam al nostru, într'această vreame, şi întru blagoslovitul locul acesta, că şi morţi poate să scoale întru numele stăpânului nostru Iisus Hristos, şi draci să izgonească, şi boale nevindecate să vindece, şi alte puteri să facă, nu mai puţin decât apostolii, precum mărturiseaşte cel ce i-au dat lui darul, iar mai bine să zic darurile. Pentru că aceastea ce sânt a să face întru numele lui Iisus? Însă nu unelteaşte pre a sa puteare, de vreame ce poate şi războae să surpe, şi să încue şi să deşchiză ceriul ca Ilie. Pentru că totdeauna are Domnul robi adevăraţi, pre carii nu-i mai chiamă robi, ci fii". Şi după puţin zice iarăşi: „Cine, auzind pre aceastea lucruri preamari, nu zice că mi-am eşit din minte, şi cu adevărat mă înnebunesc?" Şi după puţin, iarăşi: „Şi deaca cineva voiaşte a zice că mi-am eşit din sinemi, precum ziseiŭ, las' să zică". Şi pentru săvârşirea şi îndrăzneala cea multă ce avea el către Dumnezeu, iarăşi pre a lui mărturie vă voiŭ da-o. Că zice întru un răspuns ce face către toţi Părinţii chinoviei, carii îl rugase ca să se roage pentru lume, carea era să se primejduiască de urgiia lui Dumnezeu ce era să vie asupră-i pentru păcatele eiĭ, zicând aşa: „Şi sânt trei bărbaţi desăvârşit lui Dumnezeu, carii au covârşit măsura omenească. Şi au luat stăpânire a dezlega şi a lega, şi a lăsa păcatele şi a le ţinea; şi stau întru zdrobire, ca nu de năprasnă să să prăpădească toată lumea. Şi, prin rugăciunile lor, cu milă o pedepseaşte. Şi li s'au spus lor că la puţină vreame mai rămâne asupra eiĭ urgiia. Şi întâmpină rugăciunile acestor trei întru întrarea cea mai de sus a jertveanicului Părintelui Luminilor. Şi să bucură împreună unii cu alţii, şi împreună să veselesc întru cei cereşti". Şi după puţin zice: „Şi sânt: Ioann în Roma, şi Ilie în Corinth, şi altul în părţile Ierusalimului". Pre acesta ce zice că iaste în părţile Ierusalimului, însuşi el iaste. Că obiceaiu au sfinţii a-şi ascunde vredniciile sale, şi faptele ceale

bune, fugind de mărirea deşartă şi de slava oamenilor. Dar fiindcă, împreună cu suirea la cea preaînaltă şi mai presus de om înălţime a faptelor bune şi a darurilor celor dumnezeeşti cărora să învrednicisă, să suise şi la vârsta cea desăvârşit a vieţii céiĭ trupeşti, şi acum prea să îmbătrânise, trebuia şi el, pre calea cea firească călătorind, să treacă către cel preadorit al său. Drept aceaia, pre aceasta, după săvârşirea lui Avvà Serid şi a Avvei Ioann, şi după ce au mai vieţuit câţiva ani întru tăcearea cea desăvârşit şi întru nedarea a niciunui răspuns nimănui, în pace cu multă bucurie şi veselie o au călătorit, ducându-să încărcat de roadele faptelor bune către cel dorit de dânsul, lăsând multe scripturi pline de folos sufletesc şi ucenicilor săi: pre care unul dintr'înşii adunându-le, le-au pus la rânduiala aceasta, precum să văd.

Şi de vreame ce, cât mi-au fost prin putinţă, ziseiu pentru preacuviosul Părintele nostru Varsanufie, din ceale multe, puţine, vino acum să zicem puţin şi pentru Celalalt Stareţ, ca să împlinim făgăduinţa. „Celalalt Stareţ" să numeaşte Avvà Ioann, ucenicul şi împreună-postnicul Sfântului Varsanufie, şi Stareţul Sfântului Dorothei, pre carele [acesta] îl şi numeaşte în cartea sa „proroc", pentru darul mai nainte vederii ce lăcuia întru dânsul. Pentru carele nimic alt nu pociŭ să zic, fără numai aceasta. Că lepădând el, împreună cu lumea, şi pre toate voile sale, s'au făcut ucenic Sfântului Varsanufie şi ascultătoriu până la moarte Părintelui său celui duhovnicesc. Drept aceaia şi moştenitoriu darurilor lui s'au arătat, precum mărturiseaşte însuşi preacuviosul Varsanufie. Când l-au întrebat nişte fraţi din chinovie ca să le spue lor viaţa celuialalt Stareţ, el au răspuns aşa: „Iar pentru petreacerea celui de un suflet fiiu, a blagoslovitului şi smeritului ascultătoriu, a celui ce întru toate s'au lepădat până la moarte de toate voile sale, ce pociŭ să zic? Fără numai aceasta: Au zis Domnul: *Cel ce m'au văzut pre mine, au văzut pre Tatăl* (In. 14: 9). Şi pentru ucenic au zis că poate să fie ca dascalul său. *Cel ce are urechi de auzit, auză* (Lc. 8: 8)". Iar pentru sfârşitul Sfântului Ioann nu iaste trebuinţă să mai arăt, fiindcă iaste scris în cartea aceasta înainte, şi cel ce va pofti să ştie, cetească cartea, şi-şi va afla dorirea.

Să mai zicem puţine şi pentru Avvà al Chinoviei, şi apoi să împlinim cuvântul: ca nu, pentru cei doi numai zicând, iar pentru dânsul tăcând, să rămâe cuvântul nesăvârşit. Şi zic că cel ce să tot numeaşte adeaseori în cartea aceasta „Avvà al Chinoviei" iaste Sfântul Serida, pre carele şi Sfântul Dorothei îl pomeneaşte în cartea sa. Acesta, cu ostenealele ceale multe ale sale şi cu purtarea de grijă a sa cea fără de măsură, au zidit o mănăstire în ţinutul Gazii, şi s'au adunat la dânsul o samă de fraţi, şi vieţuia cu plăceare de Dumnezeu. Iar după câţiva ani ai petreacerii sale împreună cu fraţii cei adunaţi la dânsul, au venit şi Sfântul Varsanufie împreună cu Sfântul Ioann, ucenicul său, la mănăstirea lui, şi s'au sălăşluit în chiliile ceale făcute de Sfântul Serida în preajma mănăstirii, precum singur Cuviosul Varsanufie scrie întru un răspuns ce face către Avvà Ioann cel din Mirosávi, pre care o am adus şi mai sus, zicând: „Câţi ne doriia pre noi Bătrânii, şi alerga, şi nu li s'au dat lor. Iar el, şăzând, Dumnezeu ne-au

trimis către dânsul, şi fiiu iubit al nostru l-au făcut pre dânsul". Cărora cu destulă osârdie, şi cu multă dragoste, şi cu mare credinţă, ca însuşi lui Dumnezeu, le slujiia lor întru toate până la sfârşitul său. Că numai lui îi era slobodă întrarea în chiliile Sfinţilor Bătrâni, iar altora din fraţii chinoviei, sau din streini, nicidecum nu le era slobodă întrarea către dânşii. Pentru aceasta, ori răspuns de era trebuinţă să se scrie către cineva din fraţii chinoviei, sau către cineva din streinii cei de afară, el scriia; ori alte slujbe de avea Sfinţii, el le împlinea. Drept aceaia, ca pre nişte doao râuri oarecare ce să pohoesc de apele darului – pre darurile Sfântului Varsanufie zic, şi ale Sfântului Ioann – le-au abătut întru însuşi sufletul său, şi din destul l-au adăpat pre el până la răvărsare. Şi cu ajutoriul rugăciunilor şi al unuia, şi al altuia, ca cu doao aripi, prea uşor la înălţimea săvârşirii faptelor celor bune au zburat. Pentru carea şi pentru sfârşitul lui vrând cineva a şti, silească-să unul ca acela a ceti cartea aceasta, şi va afla pentru această pricină. Căci mie nu-mi dă mâna acum a mai lungi cuvântul.

Iar pentru Ioann, cel către carele face Sfântul Varsanufie multe scrisori, să nu socotească cineva că acesta iaste Ioann, ucenicul Sfântului, cu carele au venit la mănăstirea Sfântului Serid; ci acesta iaste altul oarecarele, ce au petrecut mai întâiŭ la altă mănăstire ce era întru un loc ce să numiia Mirosávi, precum arată la începutul cărţii aceştiia, şi pe urmă au venit de s'au făcut şi el ucenic Sfinţilor Bătrâni. Şi către acesta face Sfântul multe răspunsuri la începutul cărţii.

Deci iată, o, preaiubiţi cetitori, că, după putearea mea, am descoperit cine iaste Marele Stareţ, şi cine iaste Celalalt Stareţ, şi cine iaste Avvà, şi cine iaste celalalt Ioann, carii adeaseori să pomenesc în cartea aceasta pre carea acum, spre folosul cel de obşte, din limba ellinească o am tâlcuit pre cea rumânească. Deci vă rog pre toţi de obşte, carii vă veţi învrednici a ceti cuvintele Sfinţilor Părinţi, cu luare-aminte şi cu scopos ca să şi lucraţi pre ceale ce să cetesc să cetiţi, ca şi pre folosul cel ascuns întru dânsele să-l căştigaţi. *Că nu ascultătorii legii*, zice apostolul, *s'au îndreptat lângă Dumnezeu, ci făcătorii legii să vor îndrepta* (Rom. 2: 13). Pre carele rugaţi-l ca şi pre tălmăcitorii şi pre scriitorii, împreună cu cetitorii, să-i învrednicească împărăţiei sale cei cereşti. Amin.

A DOI STAREŢI DUHOVNICEŞTI

ce sihăstriia în chinoviia ce era în ţinutul Gazii şi carea să zicea a Avvei Serida, trimiteri şi răspunsuri prin igumenul carele şi le slujiia lor, ale cărora numele sânt Varsanufie şi Ioann. Însă să cade a şti cum că „Mare Stareţ" Varsanufie să zice. Pentru aceaia şi ceale mai multe din răspunsuri aşa arată.

Blagosloveaşte, Părinte!

Rugăm pre cei ce vor ceti această carte, cu evlavie şi cu credinţă să priimească pre ceale ce sânt scrise întru dânsa, şi mai vârtos să se silească a veni, prin darul lui Hristos, întru urmarea vieţii şi a faptelor bune a celor ce au zis aceastea. Pentru că |ei| pre a loruş viiaţă întru multă vreame, dupre Dumnezeu, prin răbdare şi prin credinţă iscusindu-o, şi, dupre Sfântul Apostol, dupre leage nevoindu-să (2 Tim 2: 5), şi întru toate căii Sfinţilor Părinţi urmând, vreadnici s'au făcut de atâtea de mari daruri dela Dumnezeu. Şi vrând a ceti pre ceale scrise întru această carte, sântem datori a şti cum că unele adecă s'au grăit cătră pustnici, iar altele celor din vieţi de obşte, iar altele celor în căsătorie, iar altele preoţilor şi mireanilor celor iubitori de Hristos; şi unele adecă celor mai tineri, adecă celor noi începători, iar altele celor ce sporise acum, şi iscusiţi să făcuse întru deprindere, şi altele celor ce să apropiia la săvârşirea faptei bune, dupre cum fieştecăruia i să potriviia să auză. Că nu acealeaşi învăţături să potrivesc tuturor. Că precum la vârsta cea trupească alte mâncări sânt ale celui ce să hrăneaşte cu lapte, şi altele sânt ale tânărului, şi altele ale celui bătrân, aşa şi la vârsta cea duhovnicească. Încă de multe ori şi cătră neputinţa gândului celui ce întreba răspundea, cu iconomie făcând pogorâre, ca să nu cază întru deznădăjduire cel ce au întrebat, dupre cum şi în vieţile Stareţilor aflăm. Şi nu să cade a priimi ca pre o pravilă sobornicească pre ceale ce aşa cu pogorâre cătră oarecarii pentru neputinţa lor sânt zise, ci îndată a face judecată cum că, cătră cel ce au întrebat cu adevărat, şi răspunsul dela sfinţi cu potrivire s'au grăit. Pentru că să întâmplă şi unul ca acesta, trezvindu-să vreodinioară prin rugăciunile sfinţilor, să vie întru aşăzare cuviincioasă călugărilor, şi atuncea să auză iarăşi ceale ce îi sânt lui de folos.

Şi vă rog pre voi, întru Domnul, ca să vă aduceţi aminte şi de smereniia mea întru cuvioasele voastre rugăciuni, carele pre aceaste răspunsuri prin ajutoriul lui Dumnezeu le-am dat aceştii scripturi, spre folosul celor ce vor ceti pre aceastea întru frica lui Dumnezeu, ca nu spre osândă să-mi fie mie cuvintele sfinţilor, ci să mă acopăr prin rugăciunile – şi ale lor, şi ale voastre – acum şi în zioa judecăţii. Amin.

CARTEA A AVVEI VARSANUFIE

Răspuns al Marelui Stareţ cătră Avvà Ioann cel din Mirosávi, carele au cerut să vie şi să lăcuiască la dânşii în viiaţa de obşte.

Scris iaste în Apostol cum că: *Cel ce au început întru voi lucru bun, acela va şi săvârşi, pănă la zioa Domnului nostru Iisus Hristos* (Flps. 1: 6). Şi iarăşi, Stăpânul nostru au zis celui ce au venit cătră dânsul că: *Deaca cineva nu să leapădă de toate averile sale, şi de neam, şi încă de nu uraşte şi pre al său suflet, nu poate a fi ucenic al mieu* (Lc. 14: 33 şi 26). Şi cu putinţă iaste lui Dumnezeu să împlinească la noi cuvântul că: *Iată dar ce iaste bun, şi ce iaste frumos, fără numai a lăcui fraţii împreună* (Ps. 132: 1). Şi mă rog ca să ajungi măsura ceaia ce iaste scrisă în Fapte, cum că *câţi avea averi le vindea, şi aducând preţul celor vândute, le punea lângă picioarele apostolilor* (Fap. 4: 34-35). Şi eu, ştiind voirea ta că iaste dupre Dumnezeu, am zis iubitului nostru fiiu, Seridei, celui ce, după Dumnezeu, ne-au acoperit pre noi de cătră oameni (şi nădăjduim întru Dumnezeu că şi pre tine împreună cu noi te acopere), că: Să priimeşti pre fratele Ioann cu multă dragoste, şi să nu te îndoeşti nimic. Pentru că mai nainte cu doi ani mi-au descoperit mie Dumnezeu că va veni aicea, şi cum că mulţi din fraţi să vor aduna cătră noi. Şi eu am păzit descoperirea până când să mă învăţ ce face Domnul. Deci după ce s'au împlinit vreamea, şi eu am arătat voao. Şi de vreame ce ai socotit cum că din [ceale] care port să-ţi dau ţie, iată înaintea fratelui am rădicat cuculion al mieu din capul mieu, şi ţi l-am trimis ţie printr'însul, zicând: Dă-i-l lui, şi ado mie în locul acestuia altul. Deci ţine-l pre acesta pănă la sfârşitul tău, pentru că te va acoperi pre tine de multe reale şi ispite. Deci să nu-l dai pre dânsul cuiva, pentru că iaste blagosloveniia lui Dumnezeu din mâinile meale. Şi sârguiaşte-te a săvârşi lucrul tău, şi a te slobozi de tot lucrul, precum şi noi ne-am slobozit. Şi şezi împreună cu noi fără de grijă, îndeletnicindu-te întru Dumnezeu.

Şi eu, Serid, îţi spuiŭ ţie lucru minunat, că deaca mi-au grăit mie aceastea Stareţul, am gândit întru sinemi: Cum voiŭ putea a le ţinea minte ca să le spuiŭ pre aceastea? De ar fi voit Stareţul, puteam a aduce aicea cerneala şi hârtiia, şi să auz câte un cuvânt şi să-l scriu. Şi el au cunoscut ceale ce am gândit, şi au strălucit faţa lui ca focul. Şi mi-au zis mie: Du-te scrie, să nu te temi; până ce îţi voiŭ zice ţie milioane de cuvinte să scrii. Pentru că nici mai mult, nici mai puţin pănă la o slovă nu te va lăsa pre tine Duhul lui Dumnezeu să scrii, nici măcar de vei vrea tu, ci va povăţui mâna ta cum să le scrii pre acealea cu bună urmare.

2. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră dânsul, carele mai nainte îi vesteaşte lui necazurile ceale ce în multe fealiuri îi vor urma lui, şi boala cea trupească, şi procopsirea (sporirea) sufletului cea dintru aceastea, şi pre fericirea cea dintr'însele.

Spune fratelui Ioann: Întăreaşte-ţi inima ta ca o piiatră tare, iar piiatră zic pre cea gândită, ca să poţi auzi ceale ce voesc să-ţi zic. Deci ia aminte de sineţi, ca nu cumva, auzind aceasta, să te înalţi întru inima ta, şi să cazi din duhovnicească făgăduinţă, pentru că pre mulţi au pierdut îngâmfarea şi din cei ce au ajuns în măsură. Ci găteaşte-te pre sineţi spre mulţămirea întru toate, ascultând pre Sfântul Apostol zicând că: *Întru tot lucrul mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18). Deci *ori în necazuri, ori în nevoi, ori în strâmtorări* (2 Cor. 6: 4), ori în neputinţe şi în osteneli trupeşti, întru toate ceale ce îţi vin ţie asupră, mulţămeaşte lui Dumnezeu. Că nădăjduesc că şi tu vei veni *întru odihna lui* (Evr. 4: 1). Că *prin multe necazuri ni să cade noao a întra întru împărăţiia lui Dumnezeu* (Fap. 14: 22). Deci să nu te îndoeşti cu sufletul tău, şi să nu te slăbănogeşti la inima ta întru ceva, ci adu-ţi aminte de apostolescul cuvânt că: *Deşi omul nostru cel dinnafară să strică, dar cel din lăuntru să înnoiaşte din zi în zi* (2 Cor. 4: 16). Deci de nu vei răbda patimile, a veni la cruce nu poţi. Iar deaca vei suferi mai întâiŭ patimile, vei întra în limanul odihnii lui, şi te vei linişti deaciia întru multă negrijire, având sufletul întărit şi lipit de Domnul totdeauna: întru credinţă fiind păzit, întru nădeajde bucurându-să, întru dragoste veselindu-să, întru Sfânta şi de-o-fiinţă Troiţă păzindu-să. Şi atuncea să va împlini pentru tine ceaia ce s'au zis: *Veselească-să ceriurile şi să se bucure pământul* (Ps. 95: 11). Pentru că aceasta iaste viiaţa cea fără de grijă a omului lui Dumnezeu. Că să bucură Tatăl şi Fiiul şi Sfântul Duh pentru mântuirea sufletului tău, iubite al mieu frate.

3. Răspuns al aceluialalt Stareţ cătră acelaşi, carele au cerut să vorbească cu dânsul.

Spune fratelui: Iartă-mă, pentru Domnul, că poftesc să te văz pre tine, dar, pentru ştiinţa altora, nu aflu slobozenie. Însă mă bucur cu dragostea ta pentru blagosloveniile ceale ce să trimit ţie dela Sfântul Stareţ, şi fericit eşti că te-ai învrednicit acestora.

4. În vreamea când s'au pornit ispită asupra călugărilor locului unde petrecea Avvà Ioann mai nainte de a veni la viiaţa de obşte, şi vrând să se pornească acolò turburare, încă fiind el acolò, aceasta mai nainte văzându-o Marele Stareţ cu duhul, îi scrie lui aceastea:

Scrie fratelui Ioann: Iată îţi trimit ţie trei mărturii din putearea lui Dumnezeu şi din scripturile Sfântului Duh, întru care deştept pre mintea ta spre priveghiiarea lui Dumnezeu şi spre înţeleagerile Sfântului Duh, spre a cunoaşte tu ceale pentru vreamea ceastă de acum ce sânt. Întâia mărturie aceasta iaste: Au zis Dumnezeu prin Sfântul Proroc Isaiia: *Mergi norodul mieu, întră în cămara ta, încue uşa ta, ascunde-te puţin câtuşi de cât, pănă când va treace mâniia Dom-*

nului (Is. 26: 20). Iar a doa mărturie aceasta iaste: *Eşiţi din mijlocul lor şi vă osebiţi, şi de necurăţie să nu vă atingeţi, zice Domnul. Şi eu voiŭ priimi pre voi, şi voiŭ fi voao ca un tată, şi voi veţi fi mie întru fii şi fiice, zice Domnul atotţiitoriul* (2 Cor. 6: 17-18). A treia mărturie: *Vedeţi cum umblaţi, nu ca nişte neînţelepţi, ci ca nişte înţelepţi, răscumpărând vreamea, că zile reale sânt* (Ef. 5: 15-16). Iar eu zic ţie: Aleargă cătră ceale ce sânt puse ţie înainte, şi săvârşaşte-ţi lucrul tău degrab, aducându-ţi aminte de Domnul tău ce zice: *Nimenea, după ce au pus mâna sa pre plug, şi apoi s'au întors înapoi, îndreptat iaste cătră împărăţiia ceriurilor* (Lc. 9: 62). Pentru că eu văz viiaţa ta cea liniştită, ceaia ce te aşteaptă pre tine întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cuvine slava în veaci. Amin.

5. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră Avvà, când s'au scârbit că au zăbovit a veni Avvà Ioann, şi dintru aceasta au socotit că nu vine.

Să nu te mâhneşti, fiiule, nici să te scârbeşti pentru fratele nostru, pentru că deşi iaste departe cu trupul, dar de faţă iaste cu duhul, şi împreună cu noi iaste de-a pururea. Pentru că de un suflet cu noi iaste, şi nimenea pre dânsul nu-l despărţeaşte de dragostea noastră, de acum şi pănă în veac.

6. Trimitere a aceluiaşi Mare Stareţ, scrisă cătră acelaşi Avvà Ioann, carele făcea în locul său oareşcare trebuinţă chinoviei, şi era supărat de războiul trupesc.

Scrie fratelui că: Încă eşti afară, făcând osteneala ta dupre putearea ta, pentru Dumnezeu şi pentru sufletele fraţilor, iar mai vârtos pentru a noastră şi a ta odihnă şi linişte. Pentru că deaca să vor odihni fraţii şi să vor acoperi prin noi, şi noi printr'înşii aflăm cea desăvârşit linişte, şi să împlineaşte la noi cuvântul cel scris: *Frate de frate ajutorindu-se sânt ca o cetate întărită şi îngrădită* (Pilde 18: 19). Tae-ţi toate deprinderile şi aflările de pricinuiri care le ai, căci eşti afară, şi să nu laşi pricinuire, nici deprindere cu cinevaşi, carea să te tragă pre tine înapoi. Că de nu vei face aşa, nu te linişteşti întru linişte desăvârşit. Pentru că aşa am făcut şi noi. Deci aceastea făcându-le, desăvârşit nădăjduesc că te vei linişti. Pentru că cu noi, prin ajutoriul lui Dumnezeu, să face soarta ta, şi partea ta cu noi va fi în veac.

Însă nimenea să nu ştie ceale ce ţi să scriu ţie. Deci făcând tu osteneală, deaca să va spori lucrul înaintea ta, mulţămeaşte lui Dumnezeu, şi roagă-te lui. Pentru că aceasta iaste aceaia: *Întru tot lucrul mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18). Şi să nu ne lenevim de a da mulţămită lui Dumnezeu, dupre cum acela pentru carele ai zis oarecând pilda. Că să ducea să se roage în bisearică ca să i să iconomisească hrana, şi l-au întâmpinat pre dânsul oarecine odinioară, zicând că: „Prânzeaşte astăzi cu mine, şi du-te roagă-te". Şi au zis: „Nu mă duc, pentru că aceasta mă duceam să cer dela Dumnezeu". Dar noi, de vom afla, de nu vom afla, rugăciunea şi mulţămirea să o dăm lui Dumnezeu. Şi vezi să porţi *omorârea lui Iisus în trupul tău* (2 Cor. 4: 10) totdeauna.

7. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când vrea să se ducă cu fraţii să adune lucrul mâinilor şi să temea de pustietatea locurilor. Şi aducere-aminte ca să se trezvească el către războiul trupesc ce-l supăra pre dânsul, şi făgăduinţă a ajutoriului lui Dumnezeu către fugirea ceaia ce să sârguia el să o facă la dânşii.

Spune celui ce prin cea de sus dumnezeiască voe iaste chiemat către noi să lăcuiască, nu numai în veacul cest de acum, ci şi în cel ce va să fie, fratelui nostru celui adevărat şi de un suflet Ioann: Au zis Stăpânul nostru Hristos ucenicilor săi: *Au nu doao pasări întru un ban să vând? Şi niciuna dintr'însele nu va cădea pre pământ fără de voia Tatălui mieu celui din ceriuri. Iar ai voştri şi perii capului număraţi sânt. Deci nu vă teameţi: decât multe pasări deosebire aveţi voi. Deci tot carele va mărturisi întru mine înaintea oamenilor, voiŭ mărturisi şi eu întru dânsul, înaintea Tatălui mieu celui din ceriuri* (Mt. 10: 29-32). Deci ia-te aminte pre sineţi cu trezvire, a pune pre Dumnezeu înaintea ta totdeauna, ca şi pentru tine să se împlinească prorocescul cuvânt: *Mai nainte vedeam pre Domnul înaintea mea de-a pururea, că de-a dreapta mea iaste, ca să nu mă clătesc* (Ps. 15: 8). Deci întinde-ţi mâinile tale din tot sufletul tău către ceale ce îţi sânt puse înainte ţie, şi între aceastea cugetă de-a pururea, ca să auzi glasul lui Dumnezeu zicând către tine: *Iată voiŭ trimite îngerul mieu înaintea feaţii tale, carele va găti calea ta înaintea ta* (Mal. 3: 1; Mt. 11: 10).

8. Acelaşi, fiindcă din destul să ostenise şi nu aflase lucrul mâinilor[1], să scârbiia, şi să minuna cum, după cuvântul Stareţului, nu s'au trimis îngerul spre ajutoriu. Pentru că nu înţelegea cum că aceasta i s'au zis lui pentru slobozeniia fugirii. Şi pentru aceasta îi scrie lui Stareţul aceastea:

Scrie fratelui: Până în cât iaste corabiia în mare, aşteaptă primejdii şi năpădire de vânturi, iar după ce va ajunge la limanul liniştii şi al păcii, nu mai are încă frică de primejdii, şi de necazuri, şi de năpădiri de vânturi, ci întru alinare va fi. Aşa şi dragostea ta: câtă vreame eşti împreună cu oamenii, aşteaptă scârbe, şi primejdii, şi năpădire a vânturilor celor gândite. Iar când vei ajunge la ceale gătite ţie, atuncea fără de frică vei fi.

Iar pentru ceaia ce ţe-am zis mai nainte, că au zis Stăpânul nostru că: *Iată voiŭ trimite îngerul mieu înaintea feaţii tale* – s'au trimis. Iar pentru că nu ai aflat lucru de mâini, au zis Dumnezeu în leagea cea moisaicească: *Pentru aceasta te-au încungiurat pre tine, şi te-au pedepsit pre tine, şi te-au omorât pre tine cu foamea întru acea pustie înfricoşată, ca să cunoască ceale din inima ta* (A 2-a Lege 8: 2-3). Înţeleage pre ceale ce ţi să zic ţie dela mine, şi cu tărie şi fără de îndoire osteneaşte-te, iubite frate.

9. Trimitere a aceluiaşi Mare Stareţ către dânsul, când s'au dus la răspunsul chinoviei, şi, pentru căci au aflat mult necaz, s'au împuţinat cu sufletul.

[1] Rucodelie.

Scrie, fiiule, fratelui nostru Ioann sărutare întru Domnul dela mine şi dela tine, şi dela fratele nostru Ioann, şi zi-i lui: Să nu te împuţinezi întru necazurile şi întru ostenealele ceale trupeşti, care le rabzi şi te osteneşti pentru noi şi pentru chinoviia noastră, pentru că iaste şi aceasta ca să-ţi pui sufletul tău pentru fraţi, şi nădăjduesc că multă iaste plata ostenelii aceştiia. Şi precum au aşezat Dumnezeu pre Iosif să hrănească pre fraţii săi în foamete în Eghípet, aşa şi pre tine te-au pus să ajuţi chinoviei împreună cu fiiul nostru Serid. Şi eu îţi zic ţie apostolescul cuvânt cel către Timothei: *Tu dar, fiiule, împuterniceaşte-te întru Darul Duhului Sfânt* (2 Tim. 2: 1). Pentru că văz liniştirea ta că va veni, şi mă bucur cu tine întru Domnul. Pentru că câtă vreame petreci afară, necaz şi osteneală trupească vei afla; iar când vei ajunge la limanul liniştirii, odihnă şi pace vei afla. Că nemincinos iaste Stăpânul nostru, carele zice că: *Voiŭ da lor în veacul cest de acum însutite, şi în cel viitoriu, viiaţă veacĭnică* (Mc. 10: 30). Deci cu osârdie osteneaşte-te, frate, ca să afli mai multă pe dragoste şi pre odihnă. Pentru că mai nainte de a ajunge corabiia la liman, să bate şi să înviforează de valuri şi de furtuni; iar deaca va ajunge, să află deaciia întru multă alinare. Înţeleage ceale ce să zic şi păzeaşte-le; că: *Dea-ţi ţie Domnul priceapere întru toate* (2 Tim. 2: 7).

10. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către dânsul, când au căzut piiatră pre piciorul lui şi multă dureare şi mâhniciune i-au pornit lui.

Iubitului frate Ioann, întru Domnul să se bucure. Dupre osteneala trupului tău cea pentru noi, şi struncinătura piciorului tău pentru Dumnezeu, o, să umple Stăpânul Dumnezeu sufletul tău, iubite al mieu, de bunătăţile ceale cereşti însutit! Înţeleage ceale ce ţi să scriu ţie de mine, frate, şi ascunde-le la sineţi. Pentru că auzită îţi voiŭ face ţie bucurie cerească, stăpânească, dumnezeiască: pentru că, întru numele Sfintei Troiţe, aflu cum că împreună moştenitoriu eşti al darurilor meale, celor date ţie dela Dumnezeu. Şi dupre apropiiare[1] nădăjduesc că degrab ajungi. Pentru că iaste cel ce prin osteneale dupre Dumnezeu ajunge la odihna lui; iaste iarăşi cel ce prin smerenie ajunge la dânsa. Şi nădăjduesc că şi amândoao le vei avea, când va muri iuţimea dela tine, sugrumată făcându-să mâniia dela inima ta. Şi atuncea să împlineaşte la tine cuvântul cel scris: *Vezi smereniia mea şi osteneala mea, şi lasă toate păcatele meale* (Ps. 24: 18). Şi de vreame ce am zis că dupre apropiiare ajungi, înţeleage Evangheliile, cum şi de câte ori au dat Hristos darurile ucenicilor pentru tămăduiri şi pentru scoaterile dracilor, pre săvârşire pentru ertarea păcatelor, zicându-le lor: *Cărora veţi lăsa păcatele, să vor lăsa lor* (In. 20: 23). Deci deaca pentru osteneala ta cea pentru Dumnezeu va lăsa ţie păcatele tale, iată măsura ceaia ce voesc să o ajungi tu.

Iar deaca niscareva graiuri greale de înţeles vei ceti în trimitere, întreabă pre Serid cel de un suflet cu mine şi al mieu fiiu iubit, şi, prin darul lui Dumnezeu, va tâlcui ţie pre ceale cu greu de înţeles. Pentru că m'am rugat lui Dumnezeu

[1] Sau suire.

pentru dânsul şi pentru aceasta. *Tu dar, o, omule al lui Dumnezeu* (1 Tim. 6: 11), aleargă neîncetat pre calea cea gătită, ca cu bucurie să ajungi la limanul lui Hristos pre carele l-am ajuns şi noi, şi să auzi glasul cel plin de bucurie, şi de viiaţă, şi de lumină, şi de veselie, zicând cătră tine: *Bine, slugă bună şi credincioasă, preste puţine ai fost credincios, preste multe te voiŭ pune: întră întru bucuriia Domnului tău* (Mt. 25: 21). Bucură-te întru Domnul, bucură-te întru Domnul, bucură-te întru Domnul. Domnul va păzi sufletul tău, şi trupul, şi duhul tău, de tot răul, şi de toată împrotivirea dievolească, şi de toată nălucirea turburătoare. Domnul va fi ţie lumină, acoperemânt al tău, cale a ta, tărie a ta, *cunună de bucurie* (Sir. 1: 10) şi sprijinire veacĭnică. Ia-te aminte pre sineţi, că scris iaste: *Ceale ce es prin buzele meale nu le voiŭ defăima* (Ps. 88: 35).

11. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră dânsul, carele îl sfătuiaşte pre el ca să-şi aducă aminte totdeauna de ceale scrise lui spre folosul lui, şi spre întărirea inimii lui.

Au zis Solomon pentru părinţii lui: *Carii şi mă învăţa pre mine şi zicea: Razeme-se cuvântul nostru întru inima ta* (Pilde 4: 4). Aşa şi eu zic ţie, frate: Razeme-se cuvintele meale întru inima ta. Şi cugetă pre toate ceale ce ţi să scriu ţie dela mine totdeauna, precum au zis Dumnezeu prin gura lui Moisì: *Înfăşură-le pre aceastea la mâna ta cea dreaptă, şi vor fi neclătite înaintea ochilor tăi totdeauna. Şi cugetă-le pre dânsele culcându-te şi sculându-te, şi umblând pre cale, şi dormind în casă* (A 2-a Lege 6: 7-8). Deci arată-le pre aceastea întru săvârşirea lucrurilor, şi Dumnezeul mieu va fi cu tine în veaci. Amin.

12. Acelaşi au poruncit unui frate un lucru, şi căci nu l-au făcut cu iuţime, l-au certat pre dânsul. Şi fiindcă fratele s'au scârbit, au socotit ca să nu mai zică cuiva din fraţi nimica, şi pentru aceasta i-au arătat lui Stareţul aceastea:

Spune fratelui Ioann: Vreamea aceasta moale iaste, şi cu multă osteneală afli în vreamea de acum om având inimă mare. Ci ţine cuvântul Sfântului Apostol ce zice: *Mustră, ceartă, mângâe întru toată îndelunga-răbdare şi învăţătură* (2 Tim. 4: 2).

13. Zidire făcându-să în chinovie, el, ca un iscusit ce era, au însemnat măsurile lucrului. Şi pre ascuns de dânsul, oarecarii din fraţi, ca oarecare lucru bun socotind că fac, au adăogat lângă acealea, şi puţin oareşce au stricat. Şi turburându-să el, şi împuţinându-se din pricina lor, îi arată lui Stareţul aceastea:

Spune celui ce iaste de o minte cu noi, fratelui Ioann: Multe sânt ceale ce ţi să scriu ţie dela mine prin mâna adevăratului şi iubitului fiiului nostru, celui ce din tot sufletul său ne iubeaşte pre noi pre câte trei deopotrivă cu desăvârşită dragoste. Şi aceastea toate nu dintru a mea voe le scriu, ci din porunca Sfântului Duh, însă toate spre îndreptarea şi folosul sufletului şi ştiinţii omului celui din lăuntru, şi cătră necăjirea şi pedepsirea trupului, şi sfărâmarea inimii tale. Mai

întâiŭ ia-te aminte despre duhul trândăvirii, că naşte pre tot răul, şi pre lucrul cel în multe fealiuri. Pentru că de voiŭ scrie ţie pre ispitele care le-am răbdat, încă grăesc, nu vor suferi urechile tale: dar poate că nici ale altuia cuiva în vreamea aceasta. Însă nădăjduesc că ajungi, şi nu numai, ci şi cu însăşi vedearea le vei vedea pre dânsele, şi te vei izbăvi dintr'însele cu darul lui Hristos prin credinţă. Pentru ce să slăbănogeaşte inima ta din împuţinare de cătră oile lui Hristos? Sau au nu ştii ce fealiu de dureare de cap rabdă dascalul cel bun dela copii până ce bine să vor iscusi? Şi aceasta că ai auzit dela mine apostolescul cuvânt că: *Mustră, ceartă şi mângâe întru toată îndelunga-răbdare şi învăţătură* (2 Tim. 4: 2)? Ascultă şi ia aminte la ceale ce îţi zic ţie: Îndelunga-răbdare, născătoare iaste a tuturor bunătăţilor. Ia în mintea ta pre Moisi, carele au ales luişi *să pătimească rău împreună cu norodul lui Dumnezeu, decât să aibă îndulcire vremealnică de păcat* (Evr. 11: 25). Deci când te turbură pre tine gândul dela dracul asupra oarecăruia om, zi gândului cu îndelungă-răbdare: „Eu m'am supus lui Dumnezeu ca pre alţii robi să-i fac?", şi încetează dela tine. Cu întemeiare şi cu tărie aleargă, aducându-ţi aminte de cuvintele meale, iar mai vârtos de ale Domnului, ca şi tu să ne ajungi pre noi, în Hristos Iisus Domnul nostru. Amin. Facă-să, facă-să!

14. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, că cu greu suferea după ce au auzit că oarecarele din fraţi, ca cum defăimându-l pre dânsul, zicea: „Că cine iaste acesta? Sau de unde iaste că el să necăjeaşte?"

Spune fratelui: Precum să judeca[1] Mihail pentru trupul lui Moisì (v. Iuda 9), aşa mă nevoesc eu pentru tine, până când te vei izbăvi de omul cel vechiŭ. Pentru că răpştea Iudeii pentru Mântuitoriul, zicând: *Au nu iaste acesta fiiul lui Iosif? Au nu ştim pre maică-sa şi pre fraţii lui?* (In. 6: 42; Mt. 13: 55). Aceastea cugetă-le, şi rabdă până în sfârşit.

15. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, carele încă nu să curăţisă de aceaiaşi mâhniciune.

Spune fratelui: Adusu-mi-am aminte de prorociia Sfântului Ieremiia Prorocului ce zice: *Cine va da capului mieu apă, şi ochilor miei izvor de lacrămi, şi voiŭ plânge pre norodul acesta zioa şi noaptea?* (Ier. 9: 1) Pentru că nădăjduiam să te hrănesc pre tine cu hrană, şi te văz iarăşi având trebuinţă de lapte. Vezi ce iaste scris: *Şi de ceale ascunse ale meale curăţeaşte-mă* (Ps. 18: 13). Vezi să nu te fure pre tine vicleanii bălauri, şi să arunce întru tine veninul lor, că iaste aducătoriu de moarte. Pentru că nimenea vreodată nu îndreptează prin rău pre bine, că să biruiaşte de cel rău; ci prin bine îndreptează răul (v. Rom. 12: 21). Deci iată stai în locul cel de luptă; eşti datoriu să te lupţi cu hiiarăle precum apostolul în Efes: pentru că după ce au biruit pre hiiară, să lăuda. În furtuna mării te-ai aruncat, ca să rabzi primejdii multe, şi împreună să pătimeşti

---

[1] Să priciia.

împrotiva năpădirii céiĭ multe a valurilor; şi aşa, după ce vei birui, ajutând Dumnezeu, vii împreună cu noi la limanul alinării, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cuvine slava în veaci. Amin.

16. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, carele vrea să se turbure asupra fraţilor pentru prăpădirea ce să făcuse cărămizilor din pricina ploii: pentru că aceasta o au aruncat asupra lenevirii lor. Şi mai nainte cunoscând că şi Avvei va să-i împuteaze pentru aceasta, mai nainte îl apără pre dânsul şi-l deşteaptă cătră a să întemeia împrotiva gândurilor, aducându-i aminte şi de dragostea cea curată pre carea cătră dânsul Avvà o are, ca prin acest fealiu de pomenire să gonească pre gândul cel împrotivnic.

Fă dragoste, fiiule, şi grăbeaşte-te să-mi aduci hârtie şi cerneală, şi lasă răspunsul pentru carele te-ai suit, şi scrie fratelui Ioann mai întâiŭ închinăciune dela mine, pentru că să lucrează[1] să turbure pre alţii, şi să se turbure de alţii. Şi zi-i lui:

Bucură-te întru Domnul, fratele mieu. Deaca multe sânt valurile mării, au nu iaste cel ce deşteaptă pre Iisus ca să cearte vânturile şi marea, şi să se facă alinare, ca să priceapă şi să se închine lui Iisus? Deaca toate sânt deşarte şi vremealnice, pentru ce printr'însele să lucrează inima noastră, ca să ia uitare de cuvântul cel evanghelicesc? *Că ce să va folosi omul deaca lumea toată o va dobândi, iar pre sufletul său îl va păgubi?* (Mt. 16: 26) Învaţă-te, fratele mieu, că deaca cineva va necăji pre oarecine, ori cu lucrul, ori cu cuvântul, mai pre urmă însuşi să necăjaşte însutit. Şi de multe ori s'au scris ţie dela mine graiurile Scripturii Domnului, ca să fii îndelung-răbdătoriu întru toate şi să iai aminte ca să nu fie voia ta amestecată cu ceva. Ci de-mi vei trimite mie întrebarea cu iubitul mieu fiiu Serida, cel ce de-a pururea să necăjaşte când te veade pre tine necăjindu-te, sârguiaşte-te să-ţi iai seama bine cu gândurile tale, ca nu cândva să arunce venin purtătoriu de moarte în inima ta, ca să te rătăceşti tu socotind cămilă pre ţânţariu, şi pre păiuş piiatră. Că să află omul având bârna, şi luând aminte la aţápoc.

Ca sufletului mieu am scris ţie, pentru că ştiu că să va bucura inima ta de aceastea. *Că mustră*, zice, *pre înţelept*, şi cealelalte (Pilde 9: 8). Şi ştii că te am pre tine întru dragostea lui Hristos, frate. Nădăjduesc cum că aproape eşti de a te face fără de grijă deaciia despre lucrurile ceale pământeşti, şi a te afla întru duhovniceasca lucrare a Părinţilor. Pentru că nu mă va ruşina pre mine Domnul mieu Hristos, cel ce mă rog lui noaptea şi zioa pentru tine.

17. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Ştii, Părinte, că aceastea să fac mie pentru păcatele meale, şi cum că fără de minte sânt, şi pricinuitoriu de reale. Iar cel ce mă aduce pre mine întru acest necaz Avvà

[1] Să lucrează de gândurile ceale reale şi să biruiaşte.

iaste, că să leneveaşte şi treace cu vedearea lucrurile, şi să prăpădesc din pricina lui, şi nu sufer. Şi ce voiŭ face? Că răspunz împrotiva gândurilor, dar nu aflu puteare. Ci iartă-mă pre mine, că *o dată am grăit, dar de-a doa oară nu voiŭ adăoga* (Iov 39: 35). Însă mă minunezu cum s'au răcit acea fierbinţeală a dragostei pre carea o aveam cătră fraţi! Ci roagă-te pentru mine, pentru Domnul.

Răspuns: Frate, adu-ţi aminte că Domnul au zis ucenicilor săi că: *Şi voi fără de minte sânteţi* (Mt. 15: 16). Am scris ţie zicând că să-ţi iai seama bine cu gândurile tale. De te-ai fi ostenit ca să-ţi iai seama bine, ai fi putut a te învăţa cum că putearea cărora acum cu puţin mai nainte mi-ai scris mie, eu mai nainte o am scris ţie, şi nu era mie trebuinţă să mai scriu. Dar însă voiŭ mai adăoga ţie cătră întrebări.

Ci mai întâiŭ te mustru pre tine, că te-ai numit pre sineţi păcătos, însă întru lucruri nu te ai pre sineţi într'acest fealiu. Pentru că cel ce să are că iaste păcătos şi pricinuitoriu de reale, nu grăiaşte împrotivă cuiva, nu să sfădeaşte, nu să iuţeaşte asupra cuiva, ci are pre toţi mai buni decât pre sineşi şi mai pricepuţi. Şi de te batjocoresc pre tine gândurile că aşa te socoteşti pre sineţi, cum pornesc pre inima ta asupra celor mai buni decât tine? Ia aminte, frate, nu iaste adevăr. Pentru că încă nu am ajuns întru a ne avea pre înşine păcătoşi. De iubeaşte cineva pre cel ce îl mustră pre dânsul, înţelept iaste. Iar de iubeaşte cineva şi nu face ceale ce aude dela dânsul, aceasta mai vârtos urăciune iaste. De eşti păcătos, pentru ce prihăneşti pre aproapele şi-l vinueşti pre dânsul ca cum printr'însul ţi să face ţie necazul? Au nu ştii că *fieştecarele să ispiteaşte de a sa* ştiinţă (v. Iac. 1: 14), şi aceasta îi naşte lui pre necăjire? Şi aceasta iaste ceaia ce am scris ţie pentru fraţi, ca să nu-ţi arate ţie gândurile tale cămilă pre ţânţariu, şi cealelalte. Ci roagă-te mai vârtos, ca împreună părtaşi să fiţi, întru frica lui Dumnezeu. Iar că te-ai numit pre sineţi fără de minte, nu te face de râs, ci cearcă şi vei afla că nu te socoteşti aşa. Că de te-ai fi socotit aşa, nici trebuia să te mânii, ca cel ce nu poţi să faci aleagere de s'au făcut lucrul bine sau rău. Pentru că cel ce iaste fără de minte, nebun să numeaşte, şi cel ce iaste fără de minte şi nebun, să tâlcuiaşte nesărat. Şi cel nesărat, cum pre alţii îi îndulceaşte şi îi sară? Vezi, frate, că batjocoriţi fiind, grăim cu gura numai, şi lucrurile arată. Când răspundem împrotiva gândurilor, nu luăm puteare, de vreame ce mai întâi priimim a osândi pre aproapele, şi să slăbănogeaşte putearea duhului nostru, şi vinuim pre fratele nostru, însuşi fiind vinovaţi. De socoteşti că a lui Dumnezeu, celui ce miluiaşte, iaste totul, şi nici a celui ce voiaşte, nici a celui ce aleargă (v. Rom. 9: 16), pentru ce nu înţelegi, şi nu iubeşti pre fratele tău cu dragoste de săvârşit? Căci câţi ne voia pre noi Bătrânii, şi alerga, şi nu li s'au dat lor? Dară el şăzând, Dumnezeu ne-au trimis pre noi cătră dânsul, şi fiiu iubit al nostru l-au făcut pre dânsul. Pentru că pre voirea cea din lăuntru o iubeaşte Dumnezeu.

Iar ceaia ce ai zis: „O dată am grăit”, şi cealelalte, de te vei nevoi să câştigi,

fericit eşti, pentru că nu tuturor s'au dat. Şi pentru gânduri, aruncă la Dumnezeu pre tot gândul, zicând: „Dumnezeu ştie ceaia ce iaste de folos", şi te odihneşti, şi câte puţin câte puţin îţi vine ţie puteare de a răbda. Şi să nu tai cu totul desăvârşit de a grăi. Şi măcar de vei şi grăi şi nu vei fi auzit, nici vei afla dar întru cuvântul tău, să nu te mâhneşti, pentru că mai mult te foloseaşte pre tine.

Iar pentru aceale ce te minunezi, dragostea cea desăvârşit necăzută iaste, şi cel ce o are pre dânsa rămâne întru fierbinţeală, cu totul arzându-să de dragoste către Dumnezeu şi către aproapele. Iar pentru rugăciunile ceale ce la sfârşit ai scris, datoriu eşti să te îndestulezi cu cuvântul carele am scris ţie, că „noaptea şi zioa mă rog pentru tine neîncetat către Dumnezeu" (2 Tim. 1: 3). Deci de prisos şi aceasta o ai scris. Deci ai dela mine chip[1] dupre Dumnezeu la multă vreame: *rabdă şi aşteaptă pre Domnul* (v. Ps. 26: 14), întru Hristos Iisus Domnul nostru. Lui i să cuvine slava în veaci. Amin.

18. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, carele au întrebat de unde iaste fierbinţeala şi răceala, şi învârtoşarea inimii, şi pentru războiul cel trupesc.

Pentru fierbinţeală şi răceală, arătat iaste că Domnul foc s'au numit, ce înfierbintează şi înfocază inimi şi rărunchi. Deaca într'acest chip iaste, şi diiavolul reace iaste, şi dela dânsul iaste toată răceala. Pentru că deaca nu ar fi fost aşa, apoi cum zice că *atuncea să va răci dragostea a multora* (Mt. 24: 12)? Iar aceaia, adecă „atuncea", ce iaste, fără numai în vremile pârâşului? Deci deaca simţim răceală, să chiemăm pre Dumnezeu, şi venind, încălzeaşte pre inima noastră întru dragostea lui cea desăvârşit, nu numai către dânsul, ci şi către aproapele. Şi dela faţa fierbintealii lui să izgoneaşte răceala urâtoriului de bine. Pentru că de au uscat pre izvorul lacrămilor inimii tale, [atunci] şi au umezit pre partea cea supt pântecele tău; ci însă ospetează pre Domnul în casa ta, şi [el] o usucă pre aceasta, şi pre izvorul lacrămilor îl curăţeaşte, spre curgerea apei céiĭ gândite. Cel ce voiaşte a veni întru frica lui Dumnezeu, prin răbdare vine. Pentru că zice: *Răbdând am răbdat pre Domnul, şi au luat aminte la mine, şi au auzit rugăciunea mea* (Ps. 39: 2). Şi apoi ce? *Şi m'au scos pre mine din groapa ticăloşiei şi din tina noroiului* (Ps. 39: 3). Şi dintru acest fealiu de groapă să socoteaşte şi învârtoşarea inimii. Deci ceaia ce doreşti căştigă-o, şi te mântuiaşte în Hristos Iisus Domnul nostru.

19. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi pentru îndelunga-răbdare.

Spune fratelui: Am scris ţie pentru îndelunga-răbdare. Şi acum zic ţie: Au zis Stăpânul nostru Dumnezeu ucenicilor săi: *Iată am dat voao stăpânire să călcaţi preste şărpi, şi preste scorpii, şi preste toată putearea vrăjmaşului, şi nimic nu vă va vătăma pre voi* (Lc. 10: 19). Deci fă-te ca Iov, bând ocara ca pre

[1] Lecţiune greşită: τροπὴν („chip") în loc de τροφὴν („hrană"). (N. ed.)

o băutură (v. Iov. 34: 7). Aceastea fă-le, şi la aceastea cugetă totdeauna.

20. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au întrebat: Deaca au dat Domnul stăpânire a călca preste şărpi şi preste scorpii, deci cum eu mă pornesc?

Cine, după ce au luat stăpânire a călca preste şărpi şi preste scorpii, să mai vatămă de dânşii sau să mai stăpâneaşte? Deci cearcă inima ta despre tot lucrul: de poate să se mişce inima ta măcar într'o clipeală, să ştii că încă departe eşti de aceaia, că adecă ai luat stăpânire asupra acestora. Şi să nu te leneveşti întru sineţi, ca nu cândva să te apuce mai nainte pre tine vreamea. Ci deaca oareşcare lucru ai fi văzut făcându-să (ce zic pentru ceale ale lumii, căci trecătoare sânt? Ci pentru ceale înfricoşate lucruri, ori în ceriu, ori pre pământ), pune pre Dumnezeu şi pre judecată înaintea ochilor tăi, şi cum că puţină vreame avem să facem în lume. Şi odihneaşte pre blândeaţe în inima ta, aducându-ţi aminte de oaia şi mielul cel fără de răutate Hristos, câte au răbdat nevinovat fiind, ocări, bătăi şi cealelalte. Iar noi că şi vinovaţi sântem, pentru ce ne pornim asupra aproapelui, nimic dela dânsul pătimind? Adu-ţi aminte că *dragostea nu să semeţeaşte,* ci *îndelung rabdă*, şi cealelalte (1 Cor. 13: 4). Şi roagă-te ca să ajungi la ceale ce îţi sânt puse ţie înainte, ca nu îndeşărt să-ţi fie osteneala ta. Deci lipeaşte-te fără de îndoială de Hristos, cel ce ne izbăveaşte pre noi: lui i să cade slava în veaci. Amin.

21. Răspuns al Marelui Stareţ cătră acelaşi, carele ş'au adus aminte ca nimănui să nu poruncească nimic, ci luişi numai să-şi hotărască lucru arătat, ca numai de singur acela să grijască.

Frate, precât înmulţesc a scrie ţie, pre atâta sârguiaşte-te să înţelegi pre ceale ce ţi să scriu ţie dela mine, şi să nu le faci netreabnice pre acealea, că să grăesc întru priceapere şi întru statornicie a sufletului. Ştii, frate, că deaca cineva nu sufere ocări, nu veade slava, şi deaca cineva nu leapădă veninul, nu gustă dulceaţa. Te-ai dat în mijlocul fraţilor şi al lucrurilor, ca să te treci prin foc şi să te cerci. Că de nu va treace prin foc, nu iaste aurul ispitit. Nimic nicidecum să nu-ţi rândueşti ţie, căci în războiŭ şi în griji te arunci: ci ceale dupre întâmplarea vremii cercându-le întru frica lui Dumnezeu, nimic nicidecum cu prigonire, ci făcând putearea ta a fi strein de mânie, şi pildă de folos făcându-te tuturor, nejudecând pre cineva, nici osândind, ci sfătuindu-i ca pre nişte fraţi adevăraţi. Şi mai vârtos iubeaşte pre cei ce te ispitesc pre tine, pentru că şi eu de multe ori iubiiam pre cei ce mă ispitiia pre mine. Că de vom înţeleage, unii ca aceştea ne aduc pre noi la sporire. Deci nimic să nu-ţi rândueşti ţie. Fă-te supus şi smerit, şi în fieştecare zi ceare-ţi ţie dela sineţi împlinirea datoriei tale[1]. Pentru că şi prorocul, însemnând pre fieştecare zi, zicea: *Şi am zis: acum am început* (Ps. 76: 11). Şi Moisi: *Şi acum, Israil* (A 2-a Lege 4: 1). Deci aceaia, adecă pre

[1] Ca cum am zice: zapciuiaşte-te pre sineţi.

„acum”, ţine-l şi tu. Dar de ţi să face ţie nevoe a porunci cuiva, ispiteaşte gândul tău, de cu pornire[1] voiaşte să iasă, şi deaca nu ţi să pare ţie a fi de folos, ascunde-l pre dânsul supt limbă, aducându-ţi aminte îndată de cela ce au zis: *Ce să va folosi omul deaca toată lumea o va dobândi, iar de sufletul său să va păgubi?* (Mt. 16: 26) Şi aceasta învaţă-te, frate al mieu, că tot gândul ce nu are cu deadinsul pre alinarea smereniei, nu iaste după Dumnezeu, ci arătat din ceale de-a stânga iaste. Pentru că Domnul nostru cu alinare vine, iar ceale ale celui împrotivnic, toate cu turburare şi cu pornire, măcar de s'ar părea că să îmbracă întru îmbrăcăminte de oaie: că *dinlăuntru sânt lupi răpitori* (Mt. 7: 15). Din turburarea lor să arată, că zice: *Din roadele lor îi veţi cunoaşte pre dânşii* (Mt. 7: 16). Dumnezeu să ne dea noao tuturor a priceape, ca să nu ne rătăcim întru dreptăţile lor, pentru că *toate sânt lui goale şi descoperite* (Evr. 4: 13). Deci tu, iubite, pre tot lucrul ce să face cu bună sporire în mâinile tale, fă-l, puind pre frica lui Dumnezeu înaintea ochilor tăi şi mulţămindu-i lui. Că a lui iaste slava, şi cinstea, şi stăpânirea, şi putearea, în veaci. Amin.

22. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, carele are răpaos şi mângăiare, şi carele îl chiamă iarăşi pre dânsul la veselie duhovnicească din mâhniciunea ceaia ce fealiu de fealiu i să întâmplase lui.

Scrie fratelui Ioann închinăciune duhovnicească, carea veseleaşte pre inima lui în Hristos Iisus Domnul nostru, şi zi-i lui: De vreame ce *precum doreaşte cerbul de izvoarăle apelor* (Ps. 41: 2), aşa doreşti de noi – dar nu precum noi de tine! – într'acest chip nerăbdând, dupre cum au zis dumnezeescul apostol Pavel, am scris dragostei voastre pre aceastea ce s'au zis dela mine, iar mai vârtos dela Dumnezeu. O, să rodească viia ta struguri ce să calcă, şi face vin duhovnicesc, carele veseleaşte suflet necăjit. Şi o, să fi adus în sineşi ţarina ta bună sământă, ca cea sămănată în pământul cel bun şi carea au făcut una o sută, şi una şasezeci, şi una treizeci. Şi să se înfierbinteaze focul cel duhovnicesc în inima ta totdeauna, carele au zis Stăpânul Hristos: *Foc am venit să arunc pre pământ* (Lc. 12: 49). Şi să se dăruiască pacea Domnului întru inima ta, dupre cuvântul Apostolului, şi să se înalţe finicul tău întru albiciunile lui, dupre David, carele zice: *Dreptul ca finicul va înflori* (Ps. 91: 13). Şi să te curăţeşti de iuţime şi de mânie, de cumplitele patimi, ca sfinţii cei desăvârşit, la carii nicidecum nu să arată pornirea acestora nici într'o clipeală. Şi să învrednicească Domnul sufletul tău a să sălăşlui întru nerăutate şi blândeaţe, cât să fii tu miel al lui Hristos, oae fără de răotate. Şi să ajungi urmele noastre, ca un următoriu înţelept, şi să ajungi pravila noastră, ca un moştenitoriu bun al darurilor meale. Şi ochii tăi să vază pre Dumnezeu, ca un curat cu inima. Şi o, să fii îndelung-răbdătoriu întru necazuri, ca cela ce ai ajuns întru porunca cea stăpânească, şi carea zice că: *În lume necazuri veţi avea, ci îndrăzniţi, că eu am biruit lumea* (In. 16: 33). Şi să ajungi dragostea cea nebiruită, ceaia ce bagă pre cei ce o au pre dânsa în curţile

[1] Adecă cu turburare.

ceale împărăteşti, şi fraţi i-au făcut lui Hristos. Deci deaca împreună pătimeşti cu Hristos, ca împreună să te proslăveşti cu dânsul, deaca împreună mori cu dânsul, ca împreună să te scoli cu dânsul, să nu te leneveşti de comoara ceaia ce îţi stă înaintea ta, că încă n'ai înţeles puterea ei ce iaste. Iar când vei ajunge liniştea cea desăvârşit, atuncea o vei cunoaşte pre dânsa, şi te vei minuna de darul lui Hristos, cât sânt de neurmate căile lui. Pentru că aceastea, împreună cu oamenii fiind, nu poţi să le înţelegi, ci când vei şădea fără de grijă ca şi noi, atuncea vei înţeleage pre ceale zise. Pentru că mă rog lui Dumnezeu noaptea şi zioa, ca unde sântem cu un cuget, cu noi să fii, întru bucuriia cea negrăită a sfinţilor, şi întru lumina cea veacĭnică, ca să afli partea ta întru făgăduinţa cea făgăduită sfinţilor, unde *ochiu nu au văzut, nici ureache au auzit, nici pre inimă de om s'au suit, ceale ce au gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pre dânsul* (1 Cor. 2: 9). Fii sănătos întru Domnul. Bucură-te. Amin.

23. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Te rog pre tine, Părinte şi învăţătoriule, să nu te mânii pre mine pentru ceale ce greşesc, şi să-mi dai mie pravilă cum să cade a petreace întru cântarea Psalmilor, şi în post, şi în rugăciune, şi de să cade a avea deosebire a zilelor.

Răspuns: Frate, de ai fi luat aminte la cuvintele cearerilor tale, ai fi înţeles puteare a priceaperii. Avându-mă pre mine părinte şi învăţătoriu, pentru ce şi mânios? Pentru că părintele îndurat iaste, neavând nicidecum mânie; şi dascalul îndelung-răbdătoriu iaste, şi strein de mânie iaste.

Iar pentru pravila carea ai întrebat, prin multe ramuri te lăcomeşti a întra prin uşa cea strâmtă în viiaţa cea veacĭnică. Iată în scurt îţi zice ţie Hristos cum să cuvine a întra. Lasă pravilele oamenilor şi auzi pre cela ce zice că: *Cela ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Deci deaca nu are omul răbdare, nu va întra în viiaţă. Să nu voeşti dar aşezământ, nici nu te voesc eu pre tine supt leage să fii, ci supt Dar. Că zice: *Dreptului leage nu-i iaste pusă* (1 Tim. 1: 9), şi te voim pre tine să fii împreună cu drepţii. Socoteală dreaptă să ţii, ca un cârmaciu către vânturi ocârmuind corabiia. Şi, când eşti bólnav, aseamenea fă întru toate care ţe-am scris. Şi când eşti sănătos, aseamenea. De vreame ce şi când iaste bólnav trupul, nu după obiceaiu priimeaşte hrana. Drept aceaia s'au făcut nelucrătoare pravila şi întru aceasta. Şi pentru zile, aibi-le pre dânsele deopotrivă, sfinte, bune. Deci toate cu priceapere fă-le, şi ţi să împlinesc ţie spre viiaţa cea întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veaci. Amin.

24. Fiindcă să făcuse îndoire între Avvà şi între dânsul pentru Scriptură, şi fieştecarele dintru dânşii să nevoia să rabde îndelung, au trimis lor Stareţul răspunsul acesta, arătându-le că nu era curată de turburare îndelungă-răbdarea lor, ca totdeauna să se trezvească către neturburarea cea desăvârşit.

Fiiule iubite, să nu socoteşti că dela înşivă aţi cunoscut capul cel de eri, adecă cel din Epistoliia lui Pavel Apostolului cea către Thessalonikiiani. Ci eu, ştiind deşarta răbdarea voastră, că cu mânie iaste amestecată, m'am rugat pentru voi lui Dumnezeu, ca să puteţi cunoaşte capul acela. Că la aceaia stă toată putearea trimiterilor celor dela mine prin tine scrise fratelui Ioann. Şi nu numai, ci şi luaţi aminte la capetele ceale ce veţi să cetiţi astăzi, zic adecă a Apostolului Pavel şi a sfintei Evanghelii, că au acea puteare. Şi cetiţi-le pre dânsele de trei ori, cercând putearea cuvintelor, pentru folosul sufletului. Că foarte vă sufer şi port grija de voi dupre Dumnezeu. Deci osteniţi-vă împreună cu mine şi împreună nevoiţi-vă să tăiaţi dela voi pre iuţime şi pre mânie, că de nevoinţă iaste trebuinţă, împreună ajutând Dumnezeu.

Şi capetele sânt aceastea: din Întâia Trimitere cea către Thessalonikiiani, dela *„Şi vă rugăm pre voi, fraţilor, să cunoaşteţi pre cei ce să ostenesc între voi, şi vă ocârmuesc pre voi întru Domnul"* (1 Thes. 5: 12), pănă la sfârşitul Trimiterii, precum şi din Întâia Trimitere cea către Corintheani, dela *„Iar pentru ceale duhovniceşti, nu voim ca să nu ştiţi voi, fraţilor: ştiţi că eraţi neamuri"* (1 Cor. 12: 1-2), pănă la *„Ci în biseарică voesc cinci cuvinte a grăi cu mintea mea, ca şi pre alţii să-i învăţ, decât nenumărate cuvinte cu limba"* (1 Cor. 14: 19). Din Evangheliia cea dela Matthei, dela „*Eşind Iisus, au văzut mult norod, şi i s'au făcut milă de dânşii, şi au tămăduit pre bólnavii lor*" (Mt. 14: 14), pănă la „*Iar ei, fiind în corabie, s'au închinat lui, zicând: Cu adevărat Fiiul lui Dumnezeu eşti*" (Mt. 14: 33).

25. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi şi către Avvà, carele voia deodată să pue mare canon asupra fraţilor.

Şi ţie zic, fiiule, şi fratelui: Mai nainte s'au scris voao pentru îndelunga-răbdare, şi acum zic că: *Mulge lapte, şi va fi unt; deaca va strânge mâna pre ţiţă, iase sânge* (Pilde 30: 33). Şi iarăşi Sfântul Pavel zice: *Făcutu-m'am Iudeilor ca un Iudeu, ca pre Iudei să-i dobândesc*, şi cealelalte (1 Cor. 9: 20). Mai pre urmă zice: *Tuturor m'am făcut toate, ca cu adevărat să mântuesc pre oarecarii* (1 Cor. 9: 22). Pentru că deaca cineva voiaşte să îndrepteze copaciu sau viţă, cu încetul îndreptează, şi nu să frânge. Iar deaca deodată va trage tare, să frânge îndată lucrul. Înţeleage ceaia ce să grăiaşte.

26. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, carele descoperise oareşcare taine[1] pentru care i-au poruncit lui să nu le spue nimănui, şi pentru aceasta în ispită au căzut. Şi pentru îndelunga-răbdare cea desăvârşit.

Spune fratelui: Scris iaste că: *Deaca cineva Duh al lui Dumnezeu nu are, acesta nu iaste al lui* (Rom. 8: 9). Ia aminte de unde s'au făcut ţie această luptare a cuprinderii a necazului gândurilor acestora, fără numai din arătarea ceaia ce s'au făcut de tine prin călcarea poruncii meale. Pentru că de multe ori

[1] Lucruri.

am poruncit ţie ca să nu spui nimănui taina, şi o ai vestit pre dânsa la mulţi. Au doară eu sânt Hristos? Căci când au poruncit ca nimănui să nu spue, atuncea noroadelor şi tuturor au preavestit cuvântul. Ci însă a nu răni gândul aproapelui, aceasta iaste calea lui Hristos, a celui ce întru multă blândeaţe şi nerăutate au venit spre mântuirea oamenilor. Că deaca nu să va face omul ca un fără de simţire, a lăcui cu oamenii nu poate. Şi vezi că au zis Hristos ucenicilor săi: *Nu voi m'aţi ales pre mine, ci eu v'am ales pre voi* (In. 15: 16). Deci deaca chiemarea dragostei tale cătră noi iaste dela Dumnezeu, şi nu dela oameni, osteneaşte-te să câştigi mare răbdare. Pentru că s'au scris ţie ceale dedemult scrise: *Întru răbdarea voastră căştigaţi sufletele voastre* (Lc. 21: 19). Deci pune începătură iarăşi spre păzirea şi străjuirea acelor zise ţie dela mine, pentru că nu iaste vreame ca să arăţi acum. Deci fii cu inimă bună întru Domnul.

27. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când să scârbiia că zăboviia a-i scrie lui, şi dintru această pricină socotiia că l-au scos pre dânsul din pomenirea lui.

Scrie fratelui, după multă vreame, mai întâiŭ bucurie şi veselie şi închinăciune întru Domnul, şi zi-i lui: Să nu socoteşti, iubite al mieu, că uitării am dat pomenirea ta dela inima mea, şi pre întârziiarea de a-ţi scrie ţie. Ci luând aminte la petreacerea ta, am îndelung-răbdat pănă acum. Şi aceasta adevereaşte-te, că precum nu uită Dumnezeul nostru de a milui lumea, aşa nici eu pre dragostea ta, rugându-mă noaptea şi zioa lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletului tău, ca să ajungi la măsurile care mai nainte am scris ţie.

Şi aceasta învaţă-te, cum că în vreamea când te duci la slujba chinoviei, cu adevărat mearge împreună cu tine şi inima mea, împreună binevoind Dumnezeu. Deci întru nimic să nu te împuţinezi, frate al mieu, pentru că nădăjduesc că îţi ajung ţie toate ceale ce ţe-am scris. Că nu minte Dumnezeu. Pentru că *cel ce rabdă pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Înţeleage ce am zis, şi ce îţi iaste ţie gătit*: pentru că prin multe necazuri ni să cade noao a întra întru împărăţiia ceriurilor* (Fap. 14: 22). Deci *bucură-te întru Domnul; iarăşi zic: Bucură-te* (v. Flps. 4: 4). Nimenea dar să nu ştie taina, pentru că scris iaste: *Şi li s'au arătat lor ca o bârfire graiurile aceastea* (Lc. 24: 11). Pentru că deaca nu va avea cineva inimă tare, nu poate să o sufere.

28. Acelaşi au socotit să-şi hotărască luişi a nu eşi în posturi nicăiri, şi i-au oprit-o lui Stareţul şi aceasta, ca nu, urmându-i lui vreo trebuinţă după Dumnezeu a eşi, să se necăjască ca un călcătoriu de hotărâre.

Spune fratelui: Nu ai auzit dela mine, că oriunde te vei duce, şi orice vei face dupre Dumnezeu, inima mea cu tine mearge? Şi acum, frate, precum ai auzit mai nainte, nimic ţie însuţi să nu-ţi rândueşti; ci nevoe urmând, deaca vei eşi, nu vei afla necaz gândului tău. Deci înţeleage putearea celor ce să scriu ţie dela mine, şi aşa fă, şi te vei odihni. Fie ţie pace dela mine, iar mai vârtos dela Dumnezeu.

29. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, carele întăreaşte credinţa lui la ceale făgăduite lui, şi, dintru o adeverire ca aceasta, cătră mai mare osârdie îl aduce pre dânsul.

Spune fratelui: Odihna, şi toată darea bună, şi tot darul dumnezeesc, prin credinţă vine omului. Deci să nu fii nesimţitoriu de putearea ceaia ce în fieştecare zi vine preste tine dela Dumnezeu prin smereniia mea. Şi învaţă-te că nu puţin s'au făcut minunată venirea ta cătră noi. Deci aleargă cătră ceale ce îţi stau ţie înainte, *ca să ajungi* (1 Cor. 9: 24), şi ado-ţi aminte totdeauna de unde te-au izbăvit pre tine Dumnezeu, şi dă-i lui mulţămită întru toate, rugându-te ca să împlinească cu tine mila sa până în sfârşit. Amin.

30. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au întrebat de iaste trebuinţă a înota împreună cu fraţii [până] în Eghípet pentru lucru de mâini. Pentru că să temea, că şi el şi fraţii nu ştiia rândul mării şi al locurilor.

Spune fratelui: Câtă vreame eşti afară, ai a te osteni pentru Dumnezeu împreună cu fraţii. Deci pune necazurile Apostolului înaintea ochilor tăi, pentru că *cel ce au răbdat până în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22), în Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

31. După ce mult au încungiurat ei în Eghípet mai întâiŭ de a afla ei lucru de mâini, şi mult necaz în multe fealiuri, şi învârtire într'o parte şi într'alta au răbdat, şi dintru aceasta împuţinare i s'au întâmplat lui, fiindcă mai nainte au cunoscut Stareţul aceastea cu duhul, mai nainte îi găteaşte lui răspuns, ce să află într'acest chip:

Scrie, fiiule, pre ceale ce să zic dela mine, iar mai vârtos dela Dumnezeu, şi găteaşti-le fratelui Ioann. Mai întâiŭ, sărutare întru Domnul. După aceastea zi-i lui: Că te împuţinezi întru necazuri ca un om trupesc, căci n'ai auzit că îţi stau ţie înainte necazuri, precum şi Duhul au zis lui Pavel, şi deaciia ruga pre cei ce era cu dânsul în corabie să se bucure? Au nu ştii că *sânt multe necazurile drepţilor* (Ps. 33: 20), şi întru dânsele să cearcă precum aurul în foc? Deaca adecă drepţi sântem, cercaţi să fim întru necazuri. Iar deaca iarăşi păcătoşi sântem, ca nişte vreadnici de dânsele să le răbdăm. Pentru că răbdarea cercare lucrează (v. Rom. 5: 4). Să luăm în minte pre toţi sfinţii cei dintru început, şi să vedem ce au răbdat, şi bine făcând, şi bine grăind, şi întru adevăr stând, era urâţi şi necăjiţi de oameni până la sfârşitul lor. Şi să ruga pentru vrăjmaşi şi pentru cei ce îi asupriia pre dânşii, dupre glasul Mântuitoriului. Deci au doară şi tu ca înţeleptul[1] Iosif te-ai vândut? Şi mâinile tale au doară în coşniţă au slujit? Şi în doao gropi te-ai aruncat? Sau, ca Moisi, din pruncie şi până la bătrâneaţe ai pătimit rău? Ce ai răbdat, tâmpule? Sau ca David, fiind gonit de Saul şi de al

[1] Ca cinstitul şi curatul.

său fiiu, au plâns[1] pentru dânşii când au murit? Sau ca Ionà te-ai aruncat în mare? Uimitule şi iubite, ce să slăbănogeaşte gândul tău? Să nu te înfricoşezi şi să nu te temi ca un fără de bărbăţie, ca nu cândva să te lipseşti de făgăduinţele lui Dumnezeu. Să nu te spăimântezi ca un necredincios, ci fă îndrăzneaţe pre ceale puţin credincioase gânduri ale tale. Iubeaşte necazurile întru toate, ca să te faci fiiu iscusit al sfinţilor. Adu-ţi aminte de răbdarea lui Iov şi a celor deaciia înainte, şi râvneaşte a veni în urmele lor. Adu-ţi aminte de primejdiile care au răbdat Pavel, şi de necazuri, şi de legături, şi de foameţi, şi de mulţime de alte reale, şi zi micşorării de suflet: Strein de tine sânt eu. Adu-ţi aminte de cel ce au scris ţie. Ori de să va bine spori lucrul înaintea ta, ori de nu, mulţămeaşte lui Dumnezeu. Ia aminte lucrurile că sânt stricăcioase şi trecătoare. Iar răbdarea cea dupre Dumnezeu mântuiaşte pre cel ce o au câştigat pre dânsa.

Iată te nevoeşti a aduce lucru de mâini şi a lucra. Deci ca să-ţi arăt ţie apostolescul cuvânt, că *nici al celui ce voiaşte, nici al celui ce aleargă, ci al lui Dumnezeu, celui ce miluiaşte* (Rom. 9: 16), iată că ne trimite noao Dumnezeu oameni carii au trebuinţa lumii; pre carii priimindu-i, să nu le spuneţi că am grăit eu pentru dânşii ceva, ca nu cândva să priimească mărire deşartă. Iubiţi-i pre dânşii ca pre nişte fraţi adevăraţi, şi faceţi pre cugetul vostru a odihni pre cugetul lor. Pentru că defaimă lumea, vrând să-şi mântuiască sufletele sale. Şi Dumnezeu prin mine (dupre mai-nainte-cunoştinţa scriu!) îi aduce pre dânşii aici cătră voi, ca să ştiţi că foarte o au defăimat. Deci tu, frate, ţinut fiind cu a mea mână, umblă în calea cea strâmtă şi cu necaz, ceaia ce duce în viiaţa cea veacĭnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veaci. Amin.

32. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, carele au întrebat de să poate a mânca el de eluşi. Şi de să cade miercurea şi vinerea a nu să pogorî el la Sfânta Împărtăşire. Şi de i să cuvine lui a să depărta de grija lucrurilor. Şi, de i să va întâmpla lui, când să linişteaşte, a să bolnăvi, de să cade a metahirisì oareşcare doftorie. Şi ca să i să dea lui porunci spre mântuire.

Nu voesc să nu ştie dragostea ta pentru facerea de bine ceaia ce să face cu tine dela iubitoriul de oameni Dumnezeu. Pentru că iată chinuirile spre naştere au sosit, şi au început Iisus a face cu tine, şi a te băga pre tine după rânduială, întru blagoslovita sa linişte şi întru răbdarea cea ne ruşinată. Deci deşi vreo obosire sau altă slăbiciune va urma ţie, toată nădeajdea ta aruncă-o spre Stăpânul tău, şi te vei odihni. Pentru că nădăjduesc întru Dumnezeul mieu că nu eşti departe de calea lui Dumnezeu.

Iar pentru a mânca de eluşi în chiliia ta – cu cuviinţă îţi iaste ţie şi te foloseaşte. Iar când ar fi urmat vreo pricină ca şi împreună cu fraţii să mănânci, să

[1] Poate că mai bine este: ai plâns.

nu te îndoeşti, nici să-ţi cază cu greu. Şi câte puţin sfiiaşte-te pre sineţi.

Iar împărtăşirea, precât întri şi eşi, să nu o opreşti, pentru că sminteală pricinuiaşte altora lucrul. Şi ia aminte cum faci şedearea ta cu smerenie, şi cu frica lui Dumnezeu, şi cu dragoste către toţi, fără de făţărnicie, şi zideşti casa ta pre piiatra cea tare şi neclătită, că zice: *Iar piiatra iaste Hristos* (1 Cor. 10: 4).

Iar pentru alte oarecare porunci, acum nu iaste trebuinţă, fiindcă din destul s'au scris ţie dela mine: pentru că au îndestulare să ducă dela nou-începătoriu la bărbat desăvârşit. Cugetă-le pre aceastea, şi adu-ţi aminte, şi nu le uita, pentru că au pre toată vivliothica. Fii sănătos întru Domnul, totdeauna smerit cugetând, în cuvinte, şi în lucruri, şi în mişcări.

33. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când fratele lui cel dupre trup, socotind să să ducă la viiaţa călugărească, au întrebat prin-tr'însul pre Stareţul pentru aceasta.

Au zis Domnul nostru Iisus Hristos: *Nimenea nu vine către mine, de nu Tatăl cel ceresc îl va trage pre dânsul. Şi eu îl voiŭ scula pre el în zioa cea de apoi"* (In. 6: 44)*, şi mă arăt pre sinemi lui* (In. 14: 21). Vedeţi că holdele albe sânt către secerişiŭ, şi cel ce seaceră plată ia, şi adună rod spre viiaţă veacĭnică, ca să se bucure şi cela ce seaceră, şi cela ce seamănă. Că întru aceasta iaste cuvântul adevărat, cum că *altul iaste cel ce seamănă, şi altul cel ce seaceră* (In. 4: 37). Frate, nimenea, vrând a întra în cetate, doarme; şi nimenea, vrând a lucra, văzând soarele, să trândăveaşte; şi nimenea, vrând a-şi curăţi ţarina sa, să leneveaşte. Pentru că cel ce voiaşte a întra în cetate, degrab va alerga, mai nainte de a însera; şi cel ce veade soarele, va eşi la lucrare cu grăbnicie, ca nu cumva să se împiiadece; şi cel ce voiaşte ţarina sa a-şi curăţi, să sârguiaşte mai nainte de a să strica de mălură[1]. *Cel ce are urechi de auzit, auză* (Lc. 8: 8).

34. Fiindcă iarăşi de-al doilea venise fratele lui către dânsul, să necăjiia pentru mântuirea lui, şi îi aducea aminte lui de făgăduinţa lui cea mai dintâiŭ. Iar el au cerut a i să da lui semn pentru aceasta dela Stareţul. Şi au arătat lui Stareţul aceastea:

Iar pentru fratele carele ai zis, necredinţa să luptă cu dânsul. Şi aceasta iaste eres farisaicesc, către carii au zis Domnul că: *Neamul acesta semn ceare, şi semn nu i să va da lui* (Lc. 11: 29). Nu pociŭ să-i zic lui, ci precum au zis apostolul: *Ceale vechi au trecut, iată s'au făcut toate noao* (2 Cor. 5: 17); şi aceaia, adecă: *Acum, Israile* (A 2-a Lege 4: 1); şi aceaia, adecă: *Nu vei ispiti pre Domnul Dumnezeul tău* (A 2-a Lege 6: 16); şi aceaia, adecă: *Astăzi de veţi auzi glasul lui, să nu vă învârtoşaţi inimile voastre* (Ps. 94: 7-8)*. Cel ce are urechi de auzit, auză* (Lc. 8: 8). Roagă-te pentru mine.

35. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au întrebat pentru nişte fraţi ce era bólnavi cu trupul, şi pentru alţii, ce era bólnavi cu

[1] Iar moldoveanii să o înţeleagă tăciune.

gândul, de să cade a-i lua pre dânşii lângă sineşi; şi de să cade a zice Avvei să uşureaze puţin din priveghiiare pre cei noi începători; şi pentru tăcearea lui cea lungă.

Frate, răspunsul acestor trei gânduri unul iaste: Să nu sileşti voirea, ci întru nădeajde samănă. Pentru că Domnul nostru niciodată n'au silit pre cineva, ci au binevestit. Şi de au voit cineva, au ascultat. Ştiu că ştii că nu mă lenevesc, nici defaim pre dragostea ta, ci răbdarea spre folos să face. Pentru că şi când ne rugăm, şi îndelung-rabdă Dumnezeu de a auzi, spre folos o face, ca să ne învăţăm îndelungă răbdare, şi să nu ne supărăm, zicând că ne-am rugat şi nu am fost auziţi. Pentru că Dumnezeu ştie ce iaste de folos omului. Să te bucuri întru Domnul, frate al mieu, şi fii fără de grijă despre tot lucrul, şi roagă-te pentru mine, iubite al mieu cel de un suflet.

36. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, [prin] care îi dă lui voe să înceapă liniştea întru toată fără-de-grija; şi către gândul ce i-au venit lui, că ceasul cel mai de pre urmă iaste; şi cum că vorbind cu oarecarele din Părinţi la mult ceas, cugeta de au făcut bine sau nu.

Frate, ascultă dela mine, cel ce te iubesc pre tine întru Hristos Iisus. Pentru chilie adecă, au zis Domnul nostru Iisus Hristos: *Vine ceasul, şi acum iaste, când vor auzi morţii glasul Fiiului lui Dumnezeu, şi cei ce îl vor auzi, vor înviia. Că precum Tatăl are viiaţă întru sineşi, aşa au dat şi Fiiului viiaţă să aibă întru sineşi* (In. 5: 25-26). Şi eu zic ţie: Vreamea de a întra tu în chilie, cu ajutoriul lui Dumnezeu, acum iaste. Tocmeaşte-ţi chiliia ta cea noao şi întră, având pre Dumnezeu povăţuitoriu. Şi când şezi, să nu te grijeşti de cevaşi, pentru că trebuinţa lucrurilor şi cercarea să chiiamă pre sineşi. Iar pentru gândul ce s'au sămănat, deşert iaste, băgând cu sineşi în mijloc mărire deşartă. Pentru că cine nu au cunoscut că în ceasul cel mai de pre urmă sântem? Iar pentru voroavă, când te vei vedea pre sineţi mai şi bogoslovind, să ştii că tăcearea mai minunată şi mai slăvită iaste decât dânsa (adecă decât bogosloviia). Deci nimic mai mult nu ai trebuinţă ca să-ţi scriu, căci dela alfa pănă la oméga ţe-am scris ţie, precum ştie dragostea ta. Deci te dăruesc pre tine lui Dumnezeu, pentru că al lui iaste ajutoriul şi mila. Amin.

37. Mirean oarecarele iubitoriu de Hristos au trimis întrebând pre acelaşi Avvà Ioann pentru un lucru, şi i-au dat lui răspuns. Şi mai pre urmă căindu-să, au arătat aceluiaşi Mare Stareţ, zicând: Iartă-mă, că mă îmbăt şi nu ştiu ce fac.

De multe ori zic ţie: *Lasă pre morţi să-şi îngroape pre morţii săi* (Lc. 9: 60), şi mai vârtos încă nu te îngreţoşezi de reaoa împuţiciune a lor. Vezi ce grăeşti, că nu ştii ce grăeşti. Pentru că cel ce să îmbată să batjocoreaşte de oameni, să bate, să defaimă, nu bagă seamă de sineşi, nu dă socoteli, nu învaţă pre alţii, nu sfătuiaşte pentru cevaşi, nu aleage că acest lucru iaste bun sau acesta rău. Deaca cu gura grăeşti, şi cu lucrurile altele arăţi, întru necunoştinţă grăeşti. Să nu

dormi, ca nu cândva de năprasnă să vie în urechile tale: *Iată mirele, eşiţi întru întâmpinarea lui* (Mt. 25: 6). Şi cum poţi atuncea să zici că: „N'am vreame"? Te-au făcut pre tine fără de grijă, şi nu voeşti? Au rădicat grija ta, şi pre sineţi te încurci? Te-au odihnit pre tine, şi vei să te osteneşti? Nu te aşteaptă pre tine vreamea ca să-ţi plângi şi să-ţi tângueşti păcatele tale. Adu-ţi aminte că au zis ţie pentru uşă, că să încue. Grăbeaşte-te ca să nu rămâi afară cu fecioarele ceale nebune. Mută-te cu gândul dintru această lume deşartă la alt veac. Lasă ceale pământeşti şi caută ceale cereşti. Părăseaşte ceale stricăcioase, şi vei afla pre ceale nestricăcioase. Fugi cu mintea dela ceale vremealnice, şi vei ajunge la ceale veacĭnice. Mori desăvârşit, ca să trăeşti desăvârşit, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veacii veacilor. Amin.

38. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, carele poftiia des a priimi dela dânsul răspuns spre ajutoriu şi mântuire a sufletului şi căuta să ştie de i să cuvine a vorbi cu oarecarele din fraţi sau gând a fi întrebat dela dânşii.

De vreame ce ştiu cui te-ai dăruit pre tine, şi ce fealiu de hrană am pus ţie înainte, de pricepi, nu mai îndeşezu de a scrie ţie. Pentru căci căruia te-am dăruit pre tine, şi mai nainte de a ceare tu dela dânsul, el ştie de ce ai trebuinţă (v. Mt. 6: 8). Deci precum ai auzit, fă-te fără de grijă. Pentru că a te face fără de grijă despre tot lucrul te face pre tine a te apropiia de cetate; şi a nu fi băgat în seamă între oameni te face pre tine a lăcui cetatea: şi a muri despre tot omul te face pre tine a moşteni cetatea şi comorile. Şi de vreame ce de multe ori de-a pururea voeşti pre acelaşi cuvânt a-l auzi, pentru vorbiri, şi pentru gândul fraţilor, când va fi trebuinţă, eu îţi voiŭ spune ţie ce să faci. Deci tu nimic să nu te grijeşti, fără numai de a săvârşi călătoriia. Sărut pre dragostea ta neîncetat. Şi dintru a să stinge câte puţin dela tine pornirea iuţimii céiĭ prea reale, iaste ţie cu putinţă a te învăţa. Pace ţie va fi, frate al mieu şi iubite Ioanne.

39. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au voit a tăia şi vorbirea posluşnicului său, pentru aceaia ce i s'au zis lui că „a te face fără de grijă te face pre tine a te apropiia de cetate"; şi către acelaşi gând carele iarăşi cerca pricinile ispitelor celor ce în multe fealiuri să rădica asupra lui.

Spune fratelui: Aşteaptă încă puţin, pentru că nu iaste vreame. Căci eu mă grijesc de tine mai mult decât tine, iar mai vârtos Dumnezeu. Frate Ioanne, nimic să nu te temi de ispitele ce ţi să rădică asupră-ţi pentru cercarea ta, pentru că nu te dă în jaf pre tine Domnul. Deci când va veni ţie ceva de acest fealiu, să nu te osteneşti a cerca lucruri, ci strigă numele lui Iisus, zicând: „Iisuse, ajută-mi mie!" Şi te aude, pentru că *aproape iaste de cei ce îl chiamă pre dânsul* (Ps. 144: 18). Să nu te împuţinezi cu sufletul, ci aleargă cu osârdie, şi vei ajunge, întru Iisus Hristos Domnul nostru, căruia i să cade slava în veacii veacilor. Amin.

40. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ, de trebue să înveaţe pre al său slujitoriu împletirea; şi pentru oareşcarele frate ce au întrebat pentru

ale sale gânduri, nu arătat, ci prin pilde[1], de au făcut bine sau rău.

Răspuns: Prealuminată învăţătură a Mântuitoriului nostru aceasta iaste: *Facă-să voia ta* (Mt. 6: 10). Deci de zice cineva rugăciunea aceasta cu curăţie, pre a sa însuşi voe o leapădă, şi de voia lui Dumnezeu spânzură pre toate. Deci a învăţa pre fratele, de folos adecă iaste, însă are lucrul acesta zavistie. Dar să poate rar, când şi când, şi să acopere lucru[l] pentru ştiinţa fraţilor. Iar pentru întrebarea cea prin pilde, socoteală de sine iaste, carea nu are judecată dreaptă, şi are trebuinţă unul ca acesta de multe rugăciuni. Pentru că seamnele *nu credincioşilor, ci necredincioşilor să fac* (1 Cor. 14: 22).

41. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au căzut în multe gânduri şi griji pentru întemeiarea mănăstirii.

Multe sânt ceale ce izvorăsc întru inima ta. Şi zice: *Număra-voiŭ pre dânşii, şi mai mult decât năsipul să vor înmulţi* (Ps. 138: 18). Frate, nimenea nu ştie la ce va să iasă locul acesta, fără numai *cunoscătoriul de inimi Dumnezeu* (Fap. 15: 8) singur, şi pre mine m'au adeverit. Deci aibi că Domnul nu-l părăseaşte pre dânsul, ci îl păzeaşte pre el, şi îl slăveaşte întru slava numelui slavei sale. Lui i să cuvine slava în veacii veacilor. Amin.

42. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au întrebat pentru boala ce i s'au întâmplat lui de unde iaste. Şi de trebue a zice fraţilor ce să duc la Eghípet cum să se poarte şi să se grijască de ceale pentru sineşi, nu cumva să se necăjască pentru neiscusinţa lor cea către lucrurile acealea.

Spune fratelui: Amestecaţi sânt cei de lângă tine, Eghipteanii şi Ierusalimneanii, dar să nu te grijeşti. Că lui Dumnezeu îi iaste grijă pentru tine. Iar aducerea-aminte a ta fă-o dupre frica lui Dumnezeu, şi să nu te necăjeşti împrotiva fraţilor. Ci numai roagă-te, şi îi povăţuiaşte pre dânşii Domnul după voia sa pentru tot lucrul. Pentru că fără de Dumnezeu nimic nu să face, şi mai ales în locul acesta, deaca cu frica lui Dumnezeu pentru odihna şi folosul sufletelor iaste.

43. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, ca toate ceale pentru sineşi să le arunce la Dumnezeu.

Deaca bea cineva din apa carea o am trimis ţie prin trimiteri[2], nu însetează în veaci. Iar tu datoriu erai a aştepta şi a nădăjdui odihnă prin credinţa lui Hristos. Ia această pâine din hrana mea, şi te fă fără de grijă, nimic temându-te, ci priimeaşte puteare şi nădeajde prin Sfântul Duh. Creade că mâna lui Dumnezeu cu tine iaste.

44. Din blagosloveniia cea trimisă lui au dat şi slujitoriului său, nu din mână, ca cela ce nu era cliric, ci o au pus jos, şi acela o au luat luişi. Şi

---

[1] Gâcituri.
[2] Scrisori.

priimind blagoslovenie de al doilea şi de al treilea, aceaiaşi au făcut. Şi făcând aceasta fără de sfat, nu cugeta păcatul. Şi iarăşi, când s'au văzut pre sineşi uşurat de patimi cu rugăciunile Stareţului, au zis că: Au slăbit din mine patimile. Şi după aceastea au trimis întrebând pentru gânduri de hulă, şi nu au luat răspuns. Şi când să minuna el de pricina aceasta, îndată, dupre slobozirea lui Dumnezeu spre pedeapsă, i s'au arătat lui o nălucire înfricoşată o dată şi de doao ori, şi de năprasnă s'au dus. Şi de multă turburare umplându-să, şi nepace, ş'au adus aminte de greşala numai a pâinii, uitând cuvântul cel zis de dânsul pentru slăbirea patimilor. Şi purtând cuculionul cel trimis lui oarecând dela Stareţul, preamult să poticniia şi să ruga să dobândească milă. Şi-i scrie lui Stareţul pentru ceale doao greşale, şi încă şi pentru gândul hulii, şi cum că a pune jos blagosloveniile înaintea posluşnicului ca să le ia el, nu era smerenie, ci mai vârtos îngâmfare şi lucru de minte copilărească.

Deaca cineva ştie că calcă porunca, arată un semn de cunoştinţă; şi cel ce cunoaşte, să îndreptează. Dar prost grăim şi fieştecum: în mâna lui Dumnezeu te-am pus pre tine, şi te abaţi dela dânsa, şi Scriptura zice, din gura lui Dumnezeu, că drepţii nu să abat (Pilde 24: 7). Ce ispiteşti să zic? Şi iarăşi zice: *Nici să iasă mare graiu din gura voastră* (1 Împ. 2: 3). Şi ai îndrăznit a deşchide gura înaintea lui Dumnezeu şi a zice că „Au slăbit dela mine patimile", şi nu mai vârtos ai zis că „Ca în comoară zac întru mine toate"? Pentru aceasta puţin ai fost părăsit, şi s'au arătat toată ticăloşiia ta. Şi de nu ar fi fost acoperirea carea o aveai, era să te osteneşti[1]. *Ci credincios iaste Dumnezeu*, zice, *carele nu ne va lăsa pre noi să ne ispitim mai presus de ceaia ce putem; ci va face împreună cu ispita şi împlinirea, spre a putea noi a suferi* (1 Cor. 10: 13).

Şi aceaia, adecă că ai făcut lucru fără de vreame[2], din voia de sineţi iaste, ca să te trufeşti, neavând hirotonie, şi că ai dat altora blagoslovenie ca un arhiepiscop, eu nu ştiu cum să le tâlcuesc pre aceastea. Deci ce, au nu ştiiam eu a trimite blagoslovenie tuturor, pre carea cu adevărat o am trimis ţie? Deci iată că te-ai certat puţin pentru multe şi mari. Trezveaşte-te deaciia, ca să prăpădeşti cu tărie pre ceale opt neamuri de altă seminţie. Şi să nu şezi trăgându-te de lucruri copilăreşti, ci câştigă-ţi asprime[3], adecă prostime. Pentru că de multe ori ai auzit că *cu sfat toate să le faci* (Pilde 31: 4). Şi pentru toată patima şi hula roagă-te lui Dumnezeu, şi te va sprijini pre tine câte puţin. Şi trezveaşte-te deaciia, şi păzeaşte pre aceastea întru inima ta. Şi nu iaste trebuinţă ca să ştie cineva, ci ceaia ce s'au făcut, s'au făcut. Deci va fi Iisus cu tine. Iartă-mi mie ceale trecute, şi voiŭ îndrepta pre ceale ce vor să fie în veaci. Amin.

45. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi când au căzut în mare

---

[1] Să paţi.
[2] În zadar.
[3] Învârtoşare.

boală, şi fiind ţinut de cumplită fierbinţeală, şi preste multe zile nici hrănindu-să, nici dormind, au strigat ocărând asupra Avvei şi asupra fraţilor celor ce îi slujiia lui, dupre lucrarea diiavolului.

O, frate, ce s'au înapătoşat inima ta, ca să laşi pre cel iubit şi să alergi în urma vrăjmaşului? Ai lăsat glasul păstoriului Hristos, şi ai urmat în urma lupului diiavolului. Ce ai pătimit? Ce ai răbdat? Ce sânt strigările aceastea? Pre care le-au numărat apostolul împreună cu ceale rău ponosluite, zicând: *Toată strigarea şi hula şi mâniia, rădice-să dela voi, împreună cu toată răotatea* (Ef. 4: 31). Mai presus de puteare nimic nu ai pătimit, fiindcă strigă apostolul: *Credincios iaste Dumnezeu, carele nu ne va lăsa pre noi să ne ispitim mai presus decât ceaia ce putem* (1 Cor. 10: 13), şi cealelalte. Deşteaptă-te din turburarea aceasta a gândurilor celor reale. Ia toiagul crucii, cu carele goneşti pre lupi, adecă pre draci, şi adu-ţi aminte de a zice: *Pentru ce eşti mâhnit, suflete al mieu, şi pentru ce mă turburi pre mine? Nădăjduiaşte spre Dumnezeu, că mă voiŭ mărturisi lui, mântuirea feaţii meale şi Dumnezeul mieu* (Ps. 41: 6 şi 12). Trezveaşte-te de aici înainte, şi să nu te aprinzi ca un copil fără de minte ce nu are simţire, fiind datoriu a te sui împreună cu Hristos la cruce, şi a te pironi cu piroane, şi a te împunge cu suliţa. Ce aştepţi, ticăloase, strigând cu silnicie împrotiva lui Hristos şi ocărând pre fraţii tăi? Unde iaste „*cu cinstea unii pre alţii mai întâiŭ socotind*" (Rom. 12: 10)? Destul iaste pănă aici. Că zice: *Dă înţeleptului pricină, şi mai înţelept va fi* (Pilde 9: 9). Sufere, şi linişteaşte-te, şi mulţămeaşte întru toate, că aşa zice: *Întru toate mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18). Şi arătat iaste că şi în nevoi, şi în necazuri, şi în boale, şi în odihne. Deci ţine pre Dumnezeu, şi petreace cu tine, şi îţi dă ţie puteare întru numele său. Că lui i să cuvine slava în veacii veacilor. Amin.

46. După ce s'au uşurat el de boală şi s'au trezvit din ispită, i-au arătat lui împrotivnicul nişte visuri reale, ca iarăşi să-l turbure pre dânsul. Şi nenemerindu-o pre aceasta, iarăşi i-au arătat lui o besearică ca o mănăstire, şi pre mulţi carii scăpa acolò, ca cum adecă să dobândească ajutoriu. Şi întărindu-l pre dânsul Stareţul, îi scrie lui aceastea:

Mărire întru ceale preaînalte lui Dumnezeu, frate. Vrăjmaşul nostru diiavolul s'au pus la războiŭ ca un leu răcnind să te înghiţă pre tine. Dar nu l-au lăsat pre el mâna lui Dumnezeu, ceaia ce totdeauna ne acopere pre noi. Deci când au văzut că nici să iartă a face ceaia ce voiaşte, s'au pus pre sineşi să turbure cugetele tale, şi ţe-au arătat ţie nişte lucruri prin visurile lui ceale pângărite: şi ca un viclean întru meşteşugirea sa, deaca au văzut că nu te dă în jaf pre tine Domnul a te ispiti pănă în sfârşit, nici mai presus de putearea ta, te-au făcut pre tine să vezi besearică şi mănăstire adecă de ajutoriu. Deci tu întăreaşte-ţi inima ta, pecetluindu-o fără de turburare întru numele Tatălui, şi al Fiiului, şi al Sfântului Duh, şi crezând că ne ajută noao ca să călcăm capul lui. Deci câştigă-ţi inimă smerită, şi dă slavă celui ce te-au mântuit pre tine din cursa morţii,

pentru că din lenevire ai pătimit aceastea.

47. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au căzut în războiŭ carele să alcătuise din multe fealiuri de gânduri, şi foarte era preagreu, şi multora nepriceput.

Spune fratelui Ioann: Mă minunezŭ de dragostea ta, cum nu înţelegi lucrurile! Pentru că eu, văzind necazurile tale multe, de multe ori dela sinemi am trimis ţie blagoslovenie, ca să iai printr'însele puteare dupre Dumnezeu. Şi eşti datoriu a cugeta totdeauna Psalmul cel o sută şi şase, de acolò de unde zice: *Zisau şi au stătut duhul cel de vifor, şi s'au înălţat valurile eiĭ; să sue pănă la ceriuri şi să pogoară pănă la adâncuri*; şi iarăşi: *Sufletul lor întru răotăţi să topiia* (Ps. 106: 25-26). Aceastea au venit asupra noastră, şi sântem datori a suferi întru aceastea fealiuri de primejdii, pănă când vom ajunge la limanul voii lui, dupre cum mai nainte am scris ţie. Deci Dumnezeu nu te-au dat în jaf pre tine în mâinile vrăjmaşilor tăi, şi să nu te dai în jaf pre sineţi în mâinile lor. De vei face aşa, Dumnezeu nu te va da pre tine în jaf. Dar voeşti să te slobozeşti din necazuri şi să nu te osteneşti întru dânsele? Aşteaptă mai reale, şi te vei odihni. Adu-ţi aminte de Iov, şi de cei pre rând sfinţi, câte necazuri au răbdat, şi câştigă-ţi pre răbdarea lor, şi să mângăe duhul tău. *Îmbărbătează-te şi întăreaşte-te* (A 2-a Lege 31: 6), şi te roagă pentru mine. Şi, aducându-ţi aminte de cuvintele meale, sufletul mieu de iznoavă să întinereaşte.

48. Când au zăbovit Avvà, pentru oarecare pricină, a-i aduce lui[1] răspunsul cel mai nainte zis, foarte i-au imputat lui, şi întru multă mâhniciune l-au aruncat pre dânsul. Şi când oarecarii fraţi, carii pentru neputinţa să slujiia de alţii, i-au zis lui pentru oarecare lucruri cum că îndeşert şi fără de folos să fac în chinovie, în loc ca să-i fie sfătuit şi să-i fie îndreptat pre dânşii pentru o clevetire ca aceasta, au zis cum că nici lui nu-i plac aceastea. Şi fiindcă Avvà, după aceastea, i-au zis lui că: „Dupre socoteala Stareţului şi aceastea am făcut", i-au zis lui că: „Dupre voia ta te lasă Stareţul să umbli". Şi cătră aceastea îi trimite lui răspunsul acesta, însemnându-i lui întru dânsul că ceale ce ni să par noao că nu drept să fac, cu iconomie să lucrează, mai presus fiind de înţeleagerea noastră:

Iarăşi târziu ne-au rădicat pre noi dragostea ca să lovim[2] cu toiagul învăţăturii şi certării lui Hristos, ca să se împlinească şi la noi cuvântul Scripturii ce zice: *Mai vreadnice de credinţă sânt ranele priiatenului*, şi cealelalte (Pilde 27: 6). Şi iarăşi, de te vom pedepsi pre tine, să nu te slăbănogeşti, aducându-ţi aminte de parimiia ce zice: *Fiiule al mieu, nu te împuţina de dojana Domnului, nici slăbi fiind mustrat de dânsul. Că pre carele îl iubeaşte Domnul, îl ceartă, şi bate pre tot fiiul pre carele îl priimeaşte* (Pilde 3: 11-12; Evr. 12: 5-6). Şi de

---

[1] Adică lui Ioann din Mirosávi. (N. ed.)
[2] Ellineaşte zice „să lovim tâmplele".

te voiŭ şi certa, ştii cum zice Apostolul: *Mustră, ceartă, mângăe* (2 Tim. 4: 2). Unde iaste mintea ta, tâmpule la minte? Sau unde petreace gândul tău, trândavule? Pentru ce domnii minţii tale să împrotivesc întru tine ucenicilor Stăpânului, să nu-l ia pre dânsul ca să sue deasupra eiĭ pre Stăpânul, ca să între în Ierusalim, şi să scoaţă din bisearica lui Dumnezeu pre cei ce vând şi cumpără, şi să ruşineaze pre cărturari şi pre farisei? Pentru ce, fiind datoriu tu a lăcui în Ierusalim, te trag pre tine în Vavilon? Pentru ce, lăsând apa Silomului, voeşti a bea din apele ceale turbure ale Eghipteanilor? Pentru ce te pleci în laturi din calea smereniei, ceiia ce zice: „Cine sânt eu? [Pământ şi cenuşă.]" (Fac. 18: 27), şi voeşti a călători în calea cea îndărătnicită şi plină de necazuri şi de primejdii? Unde ai aruncat cuvintele meale ceale zise către tine noaptea şi zioa? Unde iaste ceaia ce zic ţie, ca însumi mie, ca să ajungi, şi unde te vezi pre sineţi ajungând? Unde te voesc pre tine a fi, şi unde eşti? Pentru că ai neoprită limba şi o dezlegi pre dânsa degrab. Şi deaca dai aproapelui socoteală, nu-ţi iai seama cu deamăruntul ca să înţelegi: şi mai ales celui ce dupre Dumnezeu ne acopere pre noi, şi grumazul său pentru noi l-au pus: căruia sântem datori a-i mulţămi şi a ne ruga pentru dânsul, ca să fie păzit de tot răul, pentru folosul nostru şi al multora, învăţaţi fiind aceasta dela Sfântul Apostol, cum, mulţămind pentru oarecarii, zicea: *Carii pentru mine ş'au pus grumazul lor* (Rom. 16: 4). Deci cum nu-ţi aduci aminte de negrijirea carea printr'însul ţi-o au dat ţie Dumnezeu, şi de şedearea dintru carea în linişte te împărtăşeşti, ca un împărat? Şi el greotatea a celor ce vin către noi şi a celor ce să duc o ţine, şi nesupăraţi ne face pre noi? Pentru că deaca vin pentru noi, noi sântem datori a purta grija lor, şi nu el. Deci dar multe mulţămiri aduc lui Dumnezeu, celui ce ne-au dat noao fiiu adevărat dupre sufletul nostru precum au voit. Şi, în loc de aceastea, ai grăit lui fără de socoteală[1]: „Am spălat mâinile meale despre tine". Şi aceasta nu o dată, ci de multe ori, cufundând sufletul lui întru multă scârbă. Şi nu ţe-ai adus aminte de Apostolul, ce zice: *Ca nu, de cea mai multă scârbă, să se înghiţă unul ca acesta* (2 Cor. 2: 7). Şi de nu ar fi fost mâna lui Dumnezeu şi rugăciunea Părinţilor lui, era să se despice inima lui. Unde sânt poruncile meale ceale către tine, că „plângi şi tânguiaşte-te, să nu cauţi a fi băgat în samă, şi întru nimic să nu te măsori pre sineţi", la altă cale trăgând pre dragostea ta? Mută-te din lume deaciia, sue-te pre cruce, fă-te uşor dela pământ, scutură praful de pre picioarele tale, defaimă ruşinea (Evr. 12: 2): să nu aprinzi împreună cu Haldeii cuptoriul, ca să nu te arzi ca de o văpae împreună cu dânşii de urgiia lui Dumnezeu. Aibi pre tot omul că te covârşaşte pre tine, jeleaşte-ţi pre mortul tău, scoate afară bârna ta; zideaşte-ţi casa ta cea răzvrătită; strigă: *Miluiaşte-mă, fiiule al lui David, ca să văz* (Lc. 18: 38 şi 41). Învaţă-te ca *toată gura să se astupe* (Rom. 3: 19), *şi să nu grăeşti mari* (Avdie 1: 12). *Încue uşa ta* (Is. 26: 20) asupra vrăjmaşului. Pune în cumpănă cuvintele tale şi uşii tale fă-i încue-

[1] Sau: „fără de minte".

toare. Tu ştii cum îţi grăesc ţie. Înţeleage ceale ce să zic. Osteneaşte-te de cercetează cu deamăruntul pre aceastea, şi vei afla pre rodurile ceale ce sânt întru dânsele vreadnice de Dumnezeu. Şi să nu-mi ruşinezi cărunteaţele meale, celui ce mă rog pentru tine zioa şi noaptea. Domnul să-ţi dea ţie să înţelegi şi să faci întru frica lui, amin.

Şi de vreame ce ai zis lui: „Dupre voia ta te lasă pre tine Stareţul să umbli", deci eu singur port osânda ceaia ce o au zis Domnul prin prorocul: *Amin zic ţie, că de vei vedea pre fratele tău umblând în cale nu bună, şi nu vei spune lui că: Calea aceasta rea iaste, din mâna ta voiŭ ceare sângele lui* (Iez. 3: 18). Nu te face de batjocură, ci pleacă-te Apostolului, că samă vom să dăm pentru dânsul. Ci voi nu înţeleageţi pre ceale ce să fac ce sânt.

49. Mulţămind Stareţului pentru îndreptarea, i-au cerut lui ca de multe ori să-i scrie lui pentru mântuirea sufletului. Aşijderea, încă şi pentru gândul carele căuta să-l zică Avvei, s'au rugat Stareţului ca el să-i spue lui.

Frate Ioanne, ce iaste aceasta nu ştiu. S'au scris ţie dela alfa pănă la omega, dela aşezarea noului începătoriu pănă la cel desăvârşit, dela începutul căii pănă la sfârşitul eiĭ; dela dezbrăcarea de omul cel vechiŭ, împreună cu poftele lui, pănă la îmbrăcarea celui nou, *cel zidit dupre Dumnezeu* (Ef. 4: 24); dela a te face strein de pământul cel simţit, şi pănă a te face cetăţean ceresc şi moştenitoriu al pământului celui gândit al făgăduinţelor. Rumegă întru trimiterile aceastea şi te mântuieşti, pentru că ai întru dânsele, de vei priceape, pre Scriptura cea Veache şi pre cea Noao, şi înţelegându-le acealea, nu ai trebuinţă de altă carte. Scutură uitarea şi depărtează-te de întunearec, ca să păciuiască inima ta împreună cu simţirile tale, şi aceastea toate îţi vin ţie. Va lipsi fumul celor jertvite idolilor dela Ninevì cea gândită a ta, şi să va risipi în uliţele eiĭ mirosirea tămâei a pocăinţei céiĭ duhovniceşti, şi va opri pre îngrozirea ceaia ce o îngrozeaşte pre dânsa spre surpare. Unde dormi? Pentru ce ai aruncat supt pat răspunsurile ceale către mântuirea ta? Şi nu numai, ci şi către mântuirea celor ce cu credinţă să pleacă într'însele[1]? Încetează de visuri deaciia, deşteaptă-te din somnul cel prea greu, iuţeaşte-ţi picioarele, ajungi la Sigór, ca să nu te apuce pre tine surparea acelor cinci cetăţi. Şi să nu te întorci înapoi, pentru ca să nu te faci stâlp de sare. Şi fă-te înţelept ca şarpele, ca să nu te rătăcească pre tine vrăjmaşii tăi; şi prost ca porumbii, ca să nu dea războiŭ cu tine răsplătirea. Fă-te rob adevărat al Stăpânului, de vreame ce ai a te face rob multora; să nu te despărţeaşti pre sineţi dela dânsul, pentru că cel necredincios au luat pentru aceasta hotărârea. Caută cum şezi. Zi-ţi ţie însuţi: Ce şezi aşa? Ce am câştigat din şedearea aceasta? Şi Dumnezeu cel iubitoriu de oameni va lumina pre inima ta ca să pricepi: iată pănă în câtvaşi te-au făcut pre tine fără de grijă despre toată grija pământească. Ia-te aminte pre sineţi unde eşti şi ce voeşti, şi Dumnezeu împreună te sprijineaşte pre tine la toate, frate al mieu.

---

[1] Adecă să supun la cetire cu deadinsul.

Şi pentru gândul carele ai zis să-l zic fiiului mieu, puteam adecă a-l zice lui, ci de nu tu îl vei zice lui cu gura ta, te înstreinezi pre sineţi de cea cătră dânsul desăvârşit şi adevărată dragoste. Deaca sânteţi un suflet, şi inima fie-ţi una, dupre Scriptură, şi nimenea ascunde dela inima sa ceva. Fă-te priceput tu, cel încă greu la inimă. Domnul să te iarte pre tine.

50. Al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au întrebat de să cuvine din sfânta săptămâna cea mare să nu mai vorbească cu cinevaşi.

După praznic linişteaşte-te cinci zile în săptămână, şi doao zile întâmpină, când urmează nevoe. Şi iarăşi îţi zic ţie ce să faci: fă putearea ta a te face fără de grijă despre tot lucrul. Pentru că Dumnezeu face purtare de grijă pentru tot omul spre folos, ori împunge[1] inima lui, ori îl deşteaptă pre dânsul prin altul spre folos.

51. După praznic, venind oarecarele episcop, cerea să se întâlnească cu dânsul; încă şi oareşcarii alţi noi începători voia să-l întreabe pre dânsul pentru gânduri. Şi au trimis pentru aceasta întrebând pre acelaşi Mare Bătrân.

Răspuns: Ştii că niciodinioară nu am pus legătură asupra cuiva, nici înşine noao. Şi de vreame ce am zis ţie: „Linişteaşte-te cinci zile în săptămână şi doao zile întâmpină”, fii fără de grijă şi despre aceasta. Şi când zic ţie: „Întâmpină!”, şi când întâmpini, nu griji ce vei zice şi ce vei grăi, că Hristos au zis cum că *Duhul Tatălui vostru iaste cel ce grăiaşte întru voi* (Mt. 10: 20). Iar pentru fraţii carii ai zis, când urmează nevoe, să nu te leapezi, şi Dumnezeu ajută. Amin.

52. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când grăiia pentru nestatorniciia lumii:

Frate, cât avem vreame, să luăm aminte de înşine, căci turburate sânt toate. Şi să ne nevoim la tăceare. Şi de voeşti să te odihneşti întru toate, fă-te mort despre tot omul, şi te odihneşti. Înţeleage că pentru gânduri şi pentru tot lucrul şi petreacerea şi grija grăesc ţie. Linişteaşte-te în pace.

53. După răspunsul acesta căuta să tae desăvârşit întâlnirile. Şi un frate foarte pentru aceasta să necăjiia, şi îl ruga pre dânsul ca, de va fi trebuinţă, să vorbească cu el. Şi făcându-i-să milă, i s’au făgăduit. Şi au întrebat pentru aceasta, şi pentru pieptariul cel trimis lui dela oareşcarele frate, de să cade a-l priimi.

Răspuns: Frate, am trimis ţie cuvânt: „Fii fără de grijă”. Ce mai voeşti? Ia aminte de sineţi. *Mult iaste secerişul* (Mt. 9: 37): să nu-l laşi pre dânsul, şi să pui să adune broboane pre urma culegătorilor de vii. Iar tu, lasă toate şi îndeletniceaşte-te să seaceri şi să culegi viia, ca să ai rodurile din grâu şi din vin, ca să se întărească şi să se veselească inima ta întru Domnul. Cugetă trimiterile care ţi le-am scris ţie, că deşarte nu sânt. Iar pentru pieptariu, deaca voiaşte fratele să

[1] Adecă umileaşte.

ţi-l dea ţie din toată inima lui, priimeaşte-l, osândindu-te pre sineţi ca pre un nevreadnic.

54. Un frate, având războiŭ prea greu, şi ruşinându-să a-l arăta pre dânsul cu îndrăzneală Avvei, au trimis rugând pre acelaşi Avvà Ioann să-l priimească pre dânsul pre ascuns de Avvà şi să auză gândul lui. Iar el să necăjiia în doao chipuri, fiindcă nici voia să-l priimească pre dânsul făr' de sfat, ca nu scándilă să pricinuiască altora, nici iarăşi voia să-l scârbească pre dânsul. Şi nedomirindu-să ce să facă, au întrebat deosebi[1] pre acelaşi Mare Stareţ, şi de să cade să încue uşa sa.

Spune fratelui: Cine iaste nepriceput, ca să-şi aleagă luişi lucrul cel de pagubă şi cel mai cu necaz, şi nu pre cel mai uşor şi mai suferit cu smerenie şi cu luarea-aminte? Să nu încui uşa, pentru că nu întru încuiarea uşii iaste omorârea, ci întru încuiarea gurii. Te sărut pre tine întru sărutare sfântă.

55. Stareţ oarecarele Eghiptean, venind să lăcuiască în mănăstirea unde era Părinţii, au scris scrisori scrise eghipteneaşte cătră Marele Stareţ (pentru că era şi el Eghiptean), cerând rugăciune şi cuvânt pentru folosul sufletului, şi, de iaste cu putinţă, să se învrednicească de întâlnirea lui. Iar el ellineaşte au scris răspunsul, carele iaste într'acest chip:

De vreame ce m'am rânduit pre sinemi ca să nu scriu cuiva, ci prin Avvà să trimiţ răspunsul, pentru aceasta nu am scris ţie eghipteneaşte, ci silit am fost ellineaşte a zice lui să-ţi scrie ţie, pentru că nu ştie să vorbească eghipteneaşte. Deaca iubit al tău întru Domnul şi Părinte m'ai rânduit pre mine întru scrisorile tale, cela ce ştiu osteneala, şi nevoile, şi primejdiia sufletului, de sânt Părinte al tău, precum ai scris, poruncă ţie îţi dau să nu mă superi pre mine pentru întâlnirea. Pentru că nu fac deosebire de om, şi trăesc, ci deaca voiŭ deşchide ţie, apoi şi tuturor. Şi deaca nu ţie, nici altuia cuiva. Iar aceasta o am scris ţie, de vreame ce ai scris zicând: „Fă-mă pre mine vreadnic blândeaţii tale şi fă milă cu sufletul mieu cel ticălos".

Şi iarăşi, că ai zis întru însăş trimiterea că: „Păcatul mieu m'au despărţit pre mine dela tine, stăpânul mieu". Eu însă, cu darul lui Hristos, Fiiul lui Dumnezeu, nu m'am despărţit dela tine, ci cu dragostea ta sânt de-a pururea întru Duhul.

Şi aceaia că adecă mai pre urmă ai scris mie întru aceaiaşi scrisoare că: „Roagă-te pentru păcatele meale", şi eu ţie aceaiaşi îţi zic: Roagă-te pentru păcatele meale. Că zice: *Precum voiţi să vă facă voao oamenii, aşa şi voi faceţi lor* (Mt. 7: 12; Lc. 6: 31). Eu dar, deşi ticălos şi cel preamic decât toţi oamenii sânt, dar fac putearea mea, pentru cela ce zice: *Rugaţi-vă unii pentru alţii, ca să vă vindecaţi* (Iac. 5: 16).

---

[1] Gr. κατὰ διάνοιαν, „în cuget", „în gând". (N. ed.)

Frate, streini sântem? Streini să ne facem, şi să nu ne măsurăm[1] pre înşine întru cevaşi, şi când nimenea pre noi nu ne bagă în seamă, şi ne odihnim. Iar după ce ai întrat către noi, nevoiaşte-te a răbda. Că zice: *Cel ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Iar după toate, nevoiaşte-te să mori despre tot omul, şi te vei mântui. Şi zi gândului: Am murit, şi în mormânt zac. Pleacă-te mie, iubite, că silit fiind de dragostea lui Dumnezeu, am covârşit măsurile meale de a zice aceastea către dragostea ta. Că cine sânt eu, preamicul? Pentru aceasta, cerându-mi ertăciune, zic: Iartă-mă pentru Domnul pre mine, limbutul, şi roagă-te pentru mine, robule al lui Dumnezeu, Avramie.

56. Al aceluiaşi Mare Stareţ către Avvà Pavel Stareţul, carele să liniştea şi căuta pre oarecarele frate orb ca să-l ia lângă sineşi şi să-i slujască lui.

Frate Pavle, iaste o parimie[2] ce zice: „Văzut-ai pre un mai tânăr alergând? Să ştii că bătrân pre dânsul l-au amăgit”. Deci, la noi, bătrânul cel ce ne amăgeaşte pre noi satana iaste, şi, zavistuind, voiaşte să ne arunce pre noi în zile reale prin pricină de dreptate. Şi nu ştim că mulţi, voind să scoaţă pre oarecarii din râu, s’au cufundat împreună cu dânşii? Vezi de când voiaşte să te prinză în cursă pre tine, şi când întrebi şi iai răspuns întoarce farmecul într’alt chip, mai rău. Mai presus de putearea ta, nu-ţi ceare dela tine Dumnezeu să faci bine aproapelui. Pentru că aşa şi zice: *Să nu încetezi făcând bine aproapelui dupre cât ar fi aflat mâna ta*[3] (Pilde 3: 27). Au venit orbul la tine, dar te-ai bolnăvit şi tu tare. Apoi cine te va sluji şi pre tine, şi pre acela? Măcar de şi cineva te va sluji pre tine bucurându-să, dar cel ce îţi aduce ţie dreptăţile aceastea[4] de-a pururea îţi zice ţie: Iată că ai adus greotate chinoviei. Şi iaste omul, precum ştii, greu de purtat, precum zice Scriptura: *Pre un bărbat, sau şi bătrân mic la suflet, cine îl va suferi?* (Pilde 18: 14) Iar de iaste trebuinţă a gusta din puţine zile reale, fă ceaia ce voeşti. De nu aş fi fost întrebat, nu aş fi avut a grăi. Iar ceale ce iarăşi am grăit, pentru dragostea lui Hristos am grăit, ca să nu să rătăcească fratele mieu. Iar deaca împreună pătimeşti cu dânsul[5] pentru Dumnezeu, şi crezi că putearnic iaste Dumnezeu să-i ajute lui, roagă-te lui, şi precum va voi va face cu dânsul. Nu te-am legat pre tine, frate, nici poruncă am dat ţie, ci sfat. Deci precum voeşti fă, şi mă iartă pre mine pentru Domnul, şi roagă-te pentru mine, preamicul.

57. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au pornit cuvânt către oarecarele pentru credinţă, şi nu era putincios către o cercare ca aceasta, şi să turbura către întrebarea cea împrotivă.

Dumnezeescul Apostol, prin Duhul Sfânt pornit fiind, au zis: *Credincios*

---

[1] Numărăm.
[2] Adecă pildă.
[3] Adecă dupre cât îţi iaste putearea.
[4] Adecă diiavolul.
[5] Adecă de-ţi iaste milă de dânsul.

iaste Dumnezeu, carele nu vă va lăsa pre voi să vă ispitiţi mai presus decât ceaia ce puteţi, ci va face împreună cu ispita şi împlinirea cătră a putea să suferiţi (1 Cor. 10: 13). Cel de un suflet frate, şi adevărate iubite, deplin încredinţează-te întru Domnul că, văzând necazul şi turburarea a ispitei ce te-au ajuns pre tine, aşa m'au durut de cumplit, precum niciodată, mai vârtos după ce mi-am adus aminte de Apostolul ce zice: *Cine iaste neputincios, şi eu să nu fiu neputincios? Cine să sminteaşte, şi eu să nu mă aprinz?* (2 Cor. 11: 29) Şi iarăşi: *Deaca pătimeaşte un mădulariu, împreună pătimesc toate mădulările* (1 Cor. 12: 26). Pentru că deşi nu fac pre ceale ale Apostolului, dar l-am auzit pre dânsul zicând: *A plânge cu cei ce plâng, şi a ne bucura cu cei ce să bucură* (Rom. 12: 15). Ci slavă lui Dumnezeu celui Preaînalt, celui ce nu au dat loc urâtoriului de bine vrăjmaş să împlinească la tine toată răotatea sa după însăşi voia lui. Pentru că atâta voiaşte de vii să înghiţă pre oameni, cât mărturiseaşte verhovnicul apostolilor Petru, zicând că: *Ca un leu răcneaşte, căutând pre cine să înghiţă* (1 Pt.. 5: 8). Stăpâne al mieu, nu degrab de-a pururea să priimim turburarea gândurilor celor reale, ca până întru atât să ne pornim şi să ne turburăm asupra aproapelui nostru. Pentru că aceasta lucrul al lucrării céiĭ dievoleşti iaste, şi nimic alta. Şi unde am pus[1] că: *Fericit cel ce rabdă ispită, că lămurit să face*, şi cealelalte (Iac. 1: 12).

Deci aceastea nu le-am scris dragostei tale ca cum ai avea trebuinţă de învăţătură. Că deaca vei cerca Scripturile, mai mult decât mine şi te trezveşti, şi cugeţi. Pentru că eu sânt ticălos şi neputincios, şi numai singur numele având îndeşert. Ci din durearea inimii şi din dragoste mai multă cătră Dumnezeu am scris ţie prin multe lacrămi. Deci să întărească inima ta întru frica sa, cel ce au întărit ceriul şi l-au înfipt pre el; şi să întemeiaze zidirea ta pre piiatra cea tare, cel ce au întemeiat pământul pre ape; şi să cearte pre ispitele tale, cela ce au certat vânturile şi marea; să depărteaze dela tine uitarea poruncilor, cela ce au depărtat răsăriturile dela apusuri; să miluiască pre sufletul tău, precum miluiaşte tatăl pre fii; şi să lumineaze pre inima ta, cel ce au luminat pre ceale mai nainte întunecate; şi să-ţi dea ţie răbdare ca să lăcueşti cu mine, iubitul tău, cu pace, până la cea mai de pre urmă răsuflare a ta, dupre cum şi mai nainte dedemult ne-au arătat noao prin darul său, cela ce au zis: *Cela ce va răbda până în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Şi să ne dea noao pace între noi până la sfârşit, pre carea o au dat ucenicilor săi. Şi să ne dea noao ca să venim întru dragostea lui cea desăvârşit, cela ce au zis: *De mă iubiţi pre mine, poruncile meale păziţi-le* (In. 14: 15). Şi iarăşi au zis: *Întru aceasta vor cunoaşte toţi că-mi sânteţi mie ucenici, de veţi avea dragoste unii cu alţii* (In. 13: 35). De ai fi avut acest fealiu de dragoste, nimic pre noi nu ne-ar fi despărţit pre unii dela alţii până la moarte. Dar însă scris iaste: *Şi acum, Israile* (A 2-a Lege 4: 1). Şi iarăşi: *Deaca duhul celui ce stăpâneaşte să va scula asupra ta, locul tău să nu-l*

[1] Adecă unde am lăsat.

laşi (Ecl. 10: 4). Eu pre cuvântul Ruthii ţi-l zic ţie: *Să nu-mi fie mie a mă despărţi de tine, ci moartea să despărţească între mine şi între tine* (Ruth 1: 16-17). Iar deaca tu ceva te clăteşti dintru aceastea, eu nevinovat sânt întru toate: tu vei vedea şi vei da răspuns în zioa cea înfricoşată. Pentru că eu şi pre sufletul mieu cu dulceaţă îl puiŭ la moarte pentru tine, fratele mieu, şi nu iaste poruncă. Linişteaşte-te nădăjduind, minunându-te şi slăvind pre Dumnezeu, cela ce te-au izbăvit pre tine din mari primejdii şi necazuri şi ispite de multe fealiuri. Lui i să cade slava, amin.

Iartă-mă pre mine, cela ce mult am limbuţit, pentru că din multă scârbă şi bucurie mare am lăţit ţie cuvântul. Domnul să fie cu tine, iubite.

58. Pre acest răspuns priimindu-l, împrotivă i-au arătat lui aceastea: Stăpâne Doamne, iartă-mă pentru Domnul şi roagă-te pentru mine. Iar pentru scârba mea şi turburarea că dela diiavolul iaste, ştii, o, stăpâne, cum că din copilărie credinţa a sfinţilor celor trei sute şi optsprezece purtători de Dumnezeu Părinţi o am priimit, şi niciodată afară de aceasta altă învăţătură nu am priimit, şi mă turbur. Deci de ştii, o, Părinte, că în zadar mă turbur, dă-mi mie cuvânt, că dă răspuns Domnul mieu pentru mine lui Dumnezeu, şi nu va fi mie nici o vătămare. Şi voiŭ înceta de scârbă şi de turburare, căci cumplit mă muncesc pentru aceastea: că prost sânt şi plin de nebunie, şi cercându-mă pentru multe păcate. Deci să nu o iai asupra mea, Stăpâne, ci scrie-mi mie înapoi ertarea, şi pentru aceastea împreună ajută-mi mie întru rugăciunile tale ceale binepriimite, şi crez lui Dumnezeu că vei dobândi ticălosul mieu suflet.

Răspuns: De ai fi înţeles pre ceale scrise ţie dela mine, ai fi putut a cunoaşte că dela sinemi am scris ţie aceasta. Pentru că ceaia ce am zis, „sufletul mieu îl puiŭ pentru tine”, să tâlcuiaşte aceaia, adecă „răspuns dau pentru dragostea ta”. Nu mă ruşinezu a spune ţie, fratelui mieu, că nu poţi a cerca ceale pentru credinţă. Deci deaca nu poţi, apoi nici să cercetezi, de vreame ce necaz tragi asupră-ţi şi turburare. Pentru că măcar către eretici sau necredincioşi va grăi sau va răspunde credinciosul, în veac nu să va turbura, că are înlăuntru pre Iisus, începătoriul păcii şi al alinării, şi unul ca acesta poate, cu pace împrotivă-răspunzând cu dragoste, să aducă la cunoştinţa Mântuitoriului nostru Iisus Hristos pre eretici şi pre mulţi necredincioşi. Deci frate, de vreame ce mai presus de mine iaste a cerca pentru alte lucruri, ţine calea cea împărătească, credinţa zic a celor trei sute optsprezece Sfinţi Părinţi, întru carea te-ai şi botezat. Pentru că toate le are cu deamăruntul adeverite la cei ce înţeleg desăvârşit. Deci linişteaşte-te luând aminte la păcatele tale, şi cum ai să întâmpini pre Dumnezeu. Şi deaca aşa vei ţinea porunca mea, iar mai ales a lui Dumnezeu, mărturisesc că dau răspuns pentru tine *în zioa aceaia întru carea va judeca Dumnezeu pre ceale ascunse ale oamenilor* (Rom. 2: 15). Deci să nu te îndoeşti, şi întru mai reale [să] te aduci pre sineţi. Pentru că pre ceale dulci, întru amară le întoarce vrăj-

maşul, pre carele mai întâiŭ îl va surpa dela noi Domnul Iisus. Să nu te grijeşti de acum pentru alte lucruri. Căci au ridicat Domnul grija dela tine, şi văzând vicleanul drac că prin rugăciunile sfinţilor te-ai izbăvit, au căutat să lase împreună cu tine o parte din fumul al unii ispite ca aceştiia. Roagă-te pentru mine, frate, ca să nu-mi zică şi mie: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Să nu te poticneşti iarăşi întru aceastea, şi mă vei scârbi pre mine, iubitul tău. Domnul să ne acopere pre noi supt aripile sale. Amin.

59. [124]. Alt frate au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: Cum pociŭ a şti pre gândul cel dela Dumnezeu şi pre cel dela draci?

Fiiule Theódore, cerând, înţeleage ce cei, şi găteaşte-te pre sineţi la lucrare, că scris iaste: *Nu pre ceale înalte cugetând, ci cu cei smeriţi împreună pogorându-te* (Rom. 12: 16). Cearerea ta frate, a céiĭ mari măsuri iaste. Deci de nu să va curăţi ochiul cel din lăuntru prin multe doftorii, nu poate să se depărteaze dela spini şi dela ciulini, şi să apuce pre strugurul cel ce întăreaşte inima şi o veseleaşte. De nu va ajunge omul la această măsură, a aleage descurcat nu poate, ca nu cumva să se batjocorească de draci, şi crezând lor, să se rătăcească. Că formăluesc[1] lucrurile precum voesc ei, şi mai ales la cei ce nu ştiu meşterşugurile lor. Iubite, *nădăjduiaşte spre Domnul, şi-ţi va da ţie cearerile inimii tale* (Ps. 36: 3-4). Şi zi lui întru toate: „Facă-se, Doamne, nu precum eu voesc, ci precum tu!”, şi face cu tine dupre voia sa.

Auzi, fiiule, descurcarea gândurilor celor ce ai întrebat. Când îţi supune ţie gândul să faci ceva după voia aceasta, şi afli bucurie întru lucru şi necaz împrotivă stând, învaţă-te că a lui Dumnezeu iaste, şi nevoiaşte-te să suferi, dupre Apostolul ce zice: *Îmi robesc trupul mieu şi îl chinuesc, nu cumva altora propoveduind, însumi neiscusit să mă fac* (1 Cor. 9: 27). Şi împlineaşte voia lui Dumnezeu.

Iar de-ţi va veni ţie gând firesc, ia aminte cu deamăruntul, şi vei afla socoteala cea dreaptă. Că zice dumnezeiasca Scriptură: *Pentru aceasta va lăsa omul pre tatăl său şi pre maică-sa, şi să va lipi lângă muiarea sa, şi vor fi amândoi întru trup unul* (Fac. 2: 24; Mt. 19: 5; Mc. 10: 7; Ef. 5: 31). Deci ştiind Apostolul că voia lui Dumnezeu iaste, nu numai pre ceale ale dracilor, ci şi pre ceale fireşti a le părăsi, au zis că: *Trupul nimic nu foloseaşte* (In. 6: 63). *Deci cel ce să lipeaşte lângă muiare trup iaste, iar cel ce să lipeaşte de Domnul, duh iaste* (1 Cor. 6: 16-17). Deci celor ce voesc a fi duhovniceşti le trebue a lepăda trupul. Pentru că lucrul cel ce nu foloseaşte, şi de vătămare iaste, iar cel ce vatămă, şi de lepădat iaste. Iar celor ce în lume cu blagocestie voesc a vieţui, le-au propoveduit că *cinstită iaste nunta*, şi ceale deaciia înainte (Evr. 13: 4).

Iar gândurile ceale dela draci, mai întâiŭ turburate sânt şi pline de scârbă, şi pre ascuns şi cu supţirătate trag spre ceale dinnapoi. Să îmbracă întru îmbrăcă-

[1] Adecă prefac.

minţi de oi, adecă supun gânduri de dreptate, *însă sânt dinlăuntru lupi răpitori* (Mt. 7: 15), adecă prin ceale ce să văd bune, iar mai vârtos netreabnice, răpesc şi *amăgesc pre inimile celor fără de răotate* (Rom. 16: 18). Deci de vreame ce s'au scris pentru şarpele că preapriceput iaste, de-a pururea pândeaşte-i capul lui, ca nu cumva el să afle la tine cuib, şi printr'însul lăcuinţă, şi deaciia va lucra pustiirea. Deci de pofteşti şi tu să te faci duhovnicesc, leapădă dela tine pre ceale ale trupului, pentru că de care să leapădă cineva, pre aceastea şi le leapădă. Şi auzi pre însuşi Domnul zicând: *De voiaşte cineva în urma mea să vie, leapede-să de sineşi, şi rădice-şi crucea sa şi urmeaze-mi mie* (Mt. 16: 24). Şi cum să leapădă de sineşi omul? Fără numai lăsând voile sale ceale fireşti, şi lui urmându-i. Că pentru aceasta cu deosebire zice pentru ceale fireşti, şi nu pentru ceale afară de fire. Pentru că deaca pre ceale afară de fire va lăsa cineva, din ceale ale sale nimic nu au lăsat pentru Dumnezeu, pentru că nici ale lui sânt. Iar cel ce pre ceale fireşti ale sale le-au lăsat, unul ca acesta de-a pururea cu Sfântul Apostol Petru strigă: *Iată am lăsat toate şi am urmat ţie: ce oare va fi noao?* (Mt. 19: 27) Şi aude fericitul acela glas, şi să adevereaşte de făgăduinţa vieţii ce va să fie. Deci ce lăsând Petru, nefiind bogat, să făliia? Fără numai voile sale ceale fireşti. Că deaca nu va muri omul cu trupul, cu duhul trăind a să scula nu poate. Precum nu rămân cu cel mort ceale fireşti ale lui nicidecum, aşa nici cu cel ce s'au omorât cu trupul duhovniceaşte. Deci de ai murit cu trupul, cum trăesc întru tine ceale fireşti? Iar de nu ai fi fost al măsurii céiĭ duhovniceşti, ci prunc încă cu mintea, smereaşte-te dascalului, ca să te înveaţe pre tine întru milă, măcar de ţi să pare ţie bună aceaia ce să veade. Pentru că lumina dracilor întunearec să face mai pre urmă. Deci orice auzi, sau gândeşti, sau vezi, măcar cât de puţin s'ar turbura inima ta, al dracilor iaste lucrul acesta.

Deci priimeaşte pre ceale în scurt scrise, crezind că de vei asuda să sporeşti întru aceastea, îţi dăruiaşte ţie Dumnezeu, cel ce dăruiaşte tuturor pre a fi, ca totdeauna împreună cu sfinţii lui să slujeşti, să te bucuri şi împreună moştenitoriu să fii al bunătăţilor lui, întru Hristos Iisus Domnul nostru; cu carele, împreună cu Preasfântul Duh, lui i să cade slava, cinstea, stăpânirea, acum şi pururea, şi în veacii veacilor. Amin.

60. [125]. De vreame ce Stareţul cu nimenea nu să întâlniia, fără numai cu posluşnicul său, acelaşi frate s'au rugat Avvei prin scrisoare ca să se întâlnească cu dânsul, zicând că şi Avvà Moisi şi ceialalţi Părinţi să întâlnea cu cei ce avea trebuinţă. Deci au răspuns lui Stareţul prin scrisoare şi cu prorocie, a cărora împlinire cu însăşi cercarea noi o am cunoscut. Că au zis că să va arăta lui cu ce chip şi pentru ce: pentru „*cei ce nu să supun în Iudeia*" (Rom. 15: 31). Pentru că după câtăva vreame, fiindcă acelaşi frate au căzut în ispită, necrezând şi zicând cum că nu iaste nicidecum Stareţul în chilie, ci cum că plăzmuiaşte Avvà pre fiinţa de faţă a lui, chiemând Stareţul pre acelaşi frate şi pre cei ce s'au aflat atuncea într'acel loc, au spălat picioarele tuturor. Încă şi eu, ticălosul, m'am învrednicit spălării. Şi aşa

trezvindu-să fratele şi de acel răspuns aducându-şi aminte, ş'au mărturisit noao necredinţa sa şi prorociia Stareţului, şi toţi am proslăvit pre Dumnezeu. Şi iaste răspunsul într'acest chip aflându-să:

Frate, nimenea nu ştie pre ceale ale altuia, *fără numai duhul omului celui ce iaste întru dânsul* (1 Cor. 2: 11). Fieştecarele ştie ce are în casa sa, şi ce are în pungă, şi pre atâta cheltuiaşte şi pentru hrana altora. Şi poruncă stăpânească avem să nu zidim turn, de nu mai întâiŭ vom face socoteală cheltuialelor. Mi-ai numărat mie pre sfinţii cei ce au fost bogaţi cu duhul, şi m'ai veselit pre mine întru cunoştinţa ta, deaca mai vârtos şi întru lucruri. Însă îi cerc pre dânşii, şi-i aflu că dupre covârşirea faptelor lor celor bune, pre atâta sânt şi eu întru faptele meale ceale reale. Şi aceia îndrăznind făcea, iar eu şi fără de a face, tremur cunoscând pre ceale lucrate de mine, pentru cela ce zice: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi*? (Rom. 2: 21) Şi mă nevoesc să auz pre cela ce mă ocăraşte pre mine şi-mi zice: *Făţarnice, scoate mai întâiŭ bârna din ochiul tău*, şi cealelalte (Mt. 7: 5), şi mă ostenesc să scoţ, şi nu pociŭ. Însă nu mă deznădăjduesc, ci nădăjduesc să dobândesc. Spune mie, frate, de va zice cineva unui sărac că: „Nişte oameni oarecarii ipátie[1] au dat: dă şi tu", nimica având [acela]; au doară poate să facă aceasta? Şi pentru ce fac eu asemănarea aceasta? Că mulţi, însetaţi fiind, şi aflând împărtăşirea apei, nu iscodesc pentru izvor, sau pentru ploae, sau pentru râu, de unde vin; şi mulţi să îndulcesc de frumseaţea şi strălucirea soarelui, şi nu iscodesc de iaste lung, sau scund, sau nesimţitoriu, sau simţitoriu; şi pentru alte stihii aşijderea. Şi pentru Dumnezeu au scris Părinţii, când au fost întrebaţi, că: „Caută pre Domnul, şi nu cerca unde lăcuiaşte"[2]. Şi ce |să zic| către tine, cela ce ai lăsat pre sârguinţa ceaia ce ţi să ceare ţie, cea pentru păcatele tale, şi doreşti să mă vezi pre mine, un viiarme împuţit, pământ şi cenuşă? Însă şi eu, fără de minte fiind, bucurându-mă am trimis ţie răspunsul, rătăcindu-mă şi părându-mi-să a fi ceva, şi în uitare am aruncat pre ceaia ce iaste scris, că: *Cel ce i să pare a fi ceva, nimic fiind, pre sineşi să amăgeaşte* (Gal. 6: 3). Cu adevărat m'am rătăcit întru aceasta, şi am grăit nefiind vreadnic. Tu însă ca un bun lucrătoriu şi ascultătoriu lucrează, şi să nu mai cauţi aceasta dela mine, cel ce doresc să te văz şi să te sărut pre tine, şi pre toţi, din dragostea cea dupre Dumnezeu: însă cu vreame, de mă va încredinţa deplin pre mine Dumnezeu. Iar despre sinemi însumi mă arunc jos şi sărut talpele voastre ale tuturor, rugându-mă şi cerând rugăciunile voastre, *ca să mă izbăvesc de cei ce nu să supun în Iudeia* (Rom. 15: 31).

Nu întru răspândire a minţii, frate, să ne cheltuim zilele noastre, ci să câştigăm plânsul cel plin de lacrămi, ca să ne facem fericiţi; şi să ne îndeletnicim la

---

[1] Notă marginală în Mss. BAR 3723: „Adecă vizirie, stăpânie a doaoa lângă împăratul". Mss. Iaşi 40/38: „Ori dajdie mare, ori împrumut au dat". Expresia folosită în textul grecesc, ὑπατίαν ἔδωκαν, înseamnă în context „au dat cu mărinimie", „au dat boiereşte". (N. ed.)

[2] *Pateric*, „Pentru Avva Sisoe" 40. (N. ed.)

cei săraci şi blânzi, ca împreună moştenitori să ne facem cu dânşii; şi să vânăm pacea cu toţi, ca să ne aflăm împreună cu fiii lui Dumnezeu; şi să purtăm defăimarea şi ocara, ca să se înmulţească plata noastră în ceriuri; şi să ne sârguim întru lucruri bune a ne arăta lui, *ca să vază oamenii lucrurile noastre ceale bune, şi să slăvească pre Tatăl nostru cel din ceriuri* (Mt. 5: 16).

Nu ca unul ce aş fi împlinit cu fapta am scris ţie aceastea, pentru că mă văz pre sinemi îndatorit întru multe datorii, ci neîncetat caz rugându-mă lui Dumnezeu, ca să-mi dăruiască şi mie şi ţie lăsare păcatelor, prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

61. [126]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când l-au fericit pre dânsul pentru acest fealiu de faptă bună, şi au zis graiuri din Scriptură, şi l-au întrebat de să cade a să lăsa de toate şi cu credinţă şi cu bun chip dupre Părinţi a petreace, şi pentru rugăciune, [şi] ca să i să lumineaze lui ochii cei ce i să bolnăvise.

Frate, la mine s'au plinit prin tine scriptura ceaia ce zice: *Norodul mieu, cei ce vă fericesc pre voi, vă înşală pre voi*, şi cealelalte (Is. 3: 11). Acest fealiu de fericire nu ne lasă pre noi să vedem ruşinea lucrurilor noastre. Pentru că vatămă, precum socotesc, şi pre cei ce să află în măsură, şi de credinţa cea întru Dumnezeu depărtează. Că zice: *Cum puteţi a creade întru mine, slavă unii dela alţii priimind* (In. 5: 44). Cel ce înţeleage smereniia Apostolului va aleage mai bine nebuniia, ca pre urmă să se facă înţelept. Pentru că cel ce să arată pre sineşi cunoscătoriu, şi nu mai vârtos duhovnicesc, mă minunez de va scăpa de osânda cea din fire hotărâtă. Iar pentru cei smeriţi scrie că „iau dar". Deaca cineva mărturiseaşte dulceaţa cuvintelor lui Dumnezeu, dar nu mănâncă dintr'însa, unul ca acesta amară pre dânsa o arată. Şi iaste cuvântul că: *De voiaşte cineva să vie în urma mea, leapede-să de sineşi, şi rădice-şi crucea sa, şi urmeaze-mi mie* (Mt. 16: 24). Iar de iaste dulce, pentru ce, voind să împlinim voia noastră, îl lepădăm pre dânsul? Cela ce să arată pre sineşi că cunoaşte calea ceaia ce duce în cetate, ori ca un defăimătoriu întreabă, ori ispiteaşte batjocorind. Iar de cunoaşte calea, dar nu voiaşte să călătorească pre dânsa, unul ca acesta ca un mai lenevos să osândeaşte. Dar avea şi Avvà Arsenie cunoştinţă, ci nu o au arătat. Pentru că smerit cugetând, zicea: „Voesc să mă mântuesc, şi nu ştiu cum"[1]. Deci deaca arată cineva fratelui său calea, şi el să va lenevi de a mearge întru dânsa, vinovat să află. Şi aceasta iaste calea, ca ceale călătorite[2] şi înapoi aruncate dela noi să nu ne mai tragă pre noi înapoi: de vreame ce ne aflăm [iarăşi] în locul de unde am eşit, vreadnici de osândă şi îndeşărt am făcut osteneala. Pentru că cel ce voiaşte a cunoaşte desăvârşit calea, de nu va călători împreună cu cel ce ştie desăvârşit calea, niciodată nu ajunge la cetate. Aruncă-ţi voia ta dinnapoia ta, şi smereaşte-te întru toată viiaţa, şi te

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Arsenie" 1; „Pentru Avva Antonie" 1. (N. ed.)
[2] Umblate.

mântueşti.

Iar pentru poame, să nu cauţi dela sineţi. Iar de-ţi vor da ţie, ia şi mănâncă, suspinând pentru osânda dulceţii. Şi de grăeşti pre sfinţi, urmează şi pre împlinirea lepădării de lume a lor, şi pre credinţa cea împreună amestecată întru lucruri. Pentru că fără de lucruri au hotărât că moartă iaste. Şi de vreame ce zici „cu bun chip”, nu afli mai bine încuviinţat lucru decât acela ce să face cu supunere. Căci ascultare iaste, şi au zis oarecine că fiiul ascultătoriu iaste întru viiaţă (v. Pilde 4: 3-4).

Iar pentru ochi, puternic iaste cel ce i-au zidit[1] pre dânşii să-i lumineaze împreună cu ochii cei din lăuntru. La carii de vom lua aminte, dupre glasul Mântuitoriului, nu avem trebuinţă de aceştea carii văd deşărtăciunea lumii. Deci putearnic iaste Dumnezeu să ne aflăm noi împreună cu cei ce să mântuesc, întru slava preasfântului său nume. Amin.

62. [127]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au întrebat împreună cu alţii cine au dat diiavolului stăpâniia şi putearea.

De voiţi să înţeleageţi ceale ce nu vă iaste voao de nevoe, cine au dat diiavolului stăpâniia şi putearea, dintru aceasta să înţeleageţi, şi să nu faceţi, pentru necunoştinţa voastră, pre Dumnezeu a fi pricinuitoriu al acelor reale. Dela înşivă luaţi pilda. Deaca cineva din voi cu a sa voire să abate la cel rău, cu stăpânire face răul, şi să judecă de Dumnezeu ca cela ce au făcut răul cu a sa stăpânire. Cine dar i-au dat lui stăpânirea? Nu Dumnezeu? Pentru ce îl judecă pre dânsul? Să nu arătaţi, pentru îndărătnicirea diiavolului, cum că iaste Dumnezeu voitoriu răului. Că nu iaste aceasta, să nu fie! Ci de au şi zis oarecarii din sfinţi, însă voi cu totul nu priceapeţi cum au zis. Pentru că întru acest chip s’au zis, că Dumnezeu i-au dat lui stăpâniia şi putearea, pentru căci nu l-au oprit pre dânsul, nici l-au împiedecat spre săvârşirea răului. Şi înţeleageţi dintru aceasta: *Eu am învârtoşat inima lui Faraò* (Ieş. 10: 1). Deci deaca iaste aceasta, apoi cum îl osândeaşte pre dânsul? Ci aceasta zice, că nu mai nainte l-au pedepsit pre dânsul. Din Cartea lui Iov iaste cu putinţă a cunoaşte[2] cineva aceasta. Că cuprinde cum că diiavolul au pierdut averile lui şi fiii. Şi înţeleage-l pre dânsul că zice: *Domnul au dat, Domnul au luat: precum Domnului i-au părut, aşa şi s'au făcut; fie numele Domnului binecuvântat în veaci* (Iov 1: 21). Deci pentru ce nu numeaşte pre cel ce au prăpădit, ci pre cel ce îndelung au răbdat, şi carele putea să împiiadece şi să oprească răul? Şi ia aminte: Pentru nimic alt nu i-au zis lui: *Iată îl dau pre dânsul în mâinile tale* (Iov 1: 12), ci căci au grăit de rău pre Dumnezeu, cum că el iaste pricinuitoriu mărturisirii dreptului pentru facerile de bine ceale cătră dânsul. Deci fiindcă nu l-au oprit Dumnezeu, să numeaşte ca cum i-au dat lui stăpâniia şi putearea. Pentru că Dumnezeu dintru

---

[1] Plăzmuit.
[2] Să cunoască.

început bună stăpânie i-au încredinţat lui, şi după ce i-o au dat, nu o au mai luat dela dânsul. Iar el, după ce o au luat, o au lepădat, şi, în locul eiĭ, s'au îmbrăcat cu stăpâniia răotăţilor. Deci fiindcă nu l-au oprit Dumnezeu, să numeaşte ca cum i-au dat. Nu cumva scrie: *„Şi nu au voit blagosloveniia,* şi o au depărtat pre dânsa dela dânsul Dumnezeu"? Ci cum că: *„şi să va depărta dela dânsul*" (Ps. 108: 17). Deci voi să nu aveţi pre Dumnezeu cum că iaste pricinuitoriu realelor, de vreame ce vă osândeaşte pre voi aceasta. Ci el însuşi ş'au ales luişi stăpâniia răotăţilor, şi nu l-au împiedecat pre dânsul Dumnezeu. Pentru că zice: *Şi au iubit blăstămul, şi îi va veni lui* (Ps. 108: 17); şi nu zice că: „Dumnezeu i l-au dat lui". Deci voi staţi neclătiţi întru Domnul, crezând că începătoriu al vieţii noastre şi al tuturor bunătăţilor iaste. Şi ertaţi-mă pre mine, cel ce m'am tras de întrebări copilăreşti şi am lăsat săvârşirea ceaia ce îmi iaste pusă înainte. Fiilor, Domnul Iisus Hristos să blagoslovească şi să crească rodurile voastre, întru numele Tatălui, împreună cu Sfântul Duh. Amin.

Tâlc: Arată luminat prin aceastea acest purtătoriu de Dumnezeu Părinte, cum că nicidecum nu să cade a întreba pentru cunoştinţă cela ce să sârguiaşte să se mântuiască, pentru că *cunoştinţa îngâmfează* (1 Cor. 8: 1), precum zice Apostolul: ci pentru patimi a întreba, şi cum să cade a-şi petreace viiaţa sa, adecă cum să cuvine să se mântuiască. Şi foarte cuviincios lucru iaste. Pentru că de nevoe iaste, şi la smerenie aduce. Iar smereniia mântuire scurtă iaste, pentru că zice: *Smeritu-m'am, şi m'au mântuit pre mine Domnul* (Ps. 114: 5). Zice încă şi din sfinţi oarecarele[1]: „Călugărul smerit cu cugetul nu va iscodi lucruri negrăite, iar cel mândru va iscodi judecăţi"[2]. Între aceastea şi către bolnicеariul, cel ce au întrebat de să cuvine a să îndeletnici în cărţi doftoreşti, au zis: „Întru aceastea să cuvine mai vârtos a să îndeletnici, decât în patimi, de vreame ce, zice, încă nu am venit întru săvârşire, ca desăvârşit să ne izbăvim de robiia patimilor"[3]. Deci amândurora cu cuviinţă şi cu dreaptă socoteală le-au răspuns sfântul. Şi fiindcă au zis: „Ertaţi-mă pre mine, cel ce m'am tras de întrebări copilăreşti", însemnează, sau mai ales luminat arată că, cu adevărat, nişte întrebări ca aceastea sânt pline de minte pruncească, şi de multă necunoştinţă, încă şi de cumplita mândrie.

63. [128]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Stareţ: Ce să fac, Părinte, că mă necăjesc căci am lăsat copiii şi muiarea, pentru căci sânt ei nechivernisiţi?

Răspuns: Scris iaste întru cei Bătrâni că nedreptăţit fiind oarecarele de altul oareşcine, s'au dus către un Stareţ zicând că: „Am avut strâmbătate dela oareşcine, şi voesc să-mi izbândesc însumi". Şi i-au zis lui: „Nu, fiiule, ci lui Dumnezeu izbândirea să o lăsăm". Iar deaca nu l-au plecat pre dânsul, au zis: „Să facem rugăciune". Şi făcând rugăciunea, Stareţul au început a zice, auzind fratele: „Dumnezeule, nu mai avem încă trebuinţă de tine ca să grijeşti pentru noi, pentru că noi ne izbândim noao înşine". Iară el, umilindu-să pentru

---

[1] Ioann Scărariul.
[2] *Scara* 25, 11. (N. ed.)
[3] Vezi mai jos răspunsul Stareţului Varsanufie la întrebarea 323/327. (N. ed.)

cuvântul, au zis că: „Iartă-mă, Avvà, că nu-mi voiŭ mai izbândi mie însumi”.[1] Aceasta o zic şi ţie, frate: Deaca noi ne grijim pentru muiare şi pentru copii, Dumnezeu nu să mai grijeaşte pentru dânşii; iar de-i vom lăsa, Dumnezeu să grijeaşte şi de dânşii, şi de noi. Deci să nu ţi să pară ţie că te grijeşti sau că te rogi pentru dânşii, ca să nu-i iai pre dânşii întru pomenire, şi să se facă patimă în sufletul tău.

64. [129]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Stareţ: Deci ce voiŭ face, că tot îngăduiaşte întru mine vârtos scârba pentru despărţirea muerii?

Scris iaste pentru bărbat şi pentru muiare că *vor fi amândoi întru trup unul* (Fac. 2: 24). Deci precum din trupul tău, de să va tăia o parte oarecare, îl doare pre celalalt trup pănă când să va vindeca rana şi va înceta durearea, aşa şi la aceasta, de nevoe îţi urmează ţie a te durea, fiindcă s'au tăiat din tine trupul.

65. [130]. Răspuns al Marelui Stareţ către acelaşi pentru aceaiaşi întrebare:

Deaca *toate sânt putincioase celui ce creade* (Mc. 9: 23), unde iaste credinţa ta? Deaca loc de mort ţe-ai ales ţie însuţi, întreabă pre mortul de pofteaşte pre a sa muiare, de să osândeaşte pentru dânsa deaca, ducându-să, ar fi curvit? De ai lăsat pre morţi să-şi îngroape pre morţii săi, pentru ce nu binevesteşti pre a lui împărăţie? Pănă când dormi? Priveghiază şi glăsuiaşte cu David: *Să nu abaţi inima mea la cuvinte de vicleşug, ca să pricinuiască pricinuiri întru păcate* (Ps. 140: 4). De mai mult decât toţi cei ce te învaţă pre tine ai priceput (v. Ps. 118: 99), şi să înţeleg de vicleanii draci, carii aruncă întru inima ta cum că mai cumplit să va adăoga războiul muerii, dar unde s'au ascuns dela tine cuvântul Scripturii că: *Credincios iaste Dumnezeu, carele nu ne va lăsa pre noi să ne ispitim*, şi cealelalte (1 Cor. 10: 13)? Iar deaca dintru a noastră neputinţă pătimim aceastea, nimenea, fiind orb, să vinuiască pre soare că nu l-au luminat sau că nu i-au ajutat lui. De crezi, dupre cum iaste scris, că să va topi ca un păianjăn sufletul omului celui ce să pedepseaşte pentru fărădeleage (v. Ps. 38: 12), pentru ce să slăbănogesc mâinile tale mai nainte de a înceape războaele? De iaste putincios cel ce iaste cu noi, ca pentru noi să zdrobească pre toţi vrăjmaşii[2], pentru ce îl arătăm pre dânsul că departe stă dela noi pentru necredinţa noastră şi nelucrarea? Deaca mai putearnic decât dânsul nimenea iaste, şi te făleşti zicând că „*Tu cu mine eşti*” (Ps. 22: 4), având cu sineţi pre Cel Putearnic, de cine te temi şi te cutremuri? Ci făcând dragoste, ia puţin din focul cel ceresc pre carele au venit să-l arunce pre pământ Stăpânul tuturor, ca, când să samănă de vrăjmaşul neghine, să le arză focul şi de tot să le mănânce[3] pre dânsele. Deci tămâiază dintru acel foc, ca să mirosească Dumnezeu tămâerile tale, şi să le aducă Tatălui său, împreună cu de-viiaţă-făcătoriul Duh, şi lăcaşiu la tine să

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Sisoe” 1. (N. ed.)
[2] Mss. 3723 adaugă: noştri.
[3] Înghiţă.

facă, în besearica ta, întru carea ai pus înaintea lui jărtvă vie, sfântă, bineplăcută lui. Şi atuncea, înfierbântat fiind de acest fealiu de foc, de-a pururea vei dori să te faci împreună-călătoriu, şi împreună-cetăţean, şi împreună-moştenitoriu cu sfinţii cei ce au isprăvit pre aceastea, *unde ochiu nu au văzut, şi ureache nu au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit, ceale ce au gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pre dânsul* (1 Cor. 2: 9).

66. [131]. Întrebare a aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ[1]: Ce voiŭ face, Părinte, că mă tem noaptea?

Răspuns: Până atuncea să tem lăcuitorii cetăţii de varvari, până în câtă vreame nu au ajutoriu dela împăratul. Iar după ce deplin să vor încredinţa că au ajuns în cetate duxul sau voevodul, nu mai au grijă, ştiind că aceia să vor griji pentru dânşii. Ci măcar de vor şi auzi că au sosit varvarii, nu grijesc, având pre cel ce dă războiŭ pentru dânşii. Deci deaca şi noi creadem întru Dumnezeu, nu ne teamem de draci, pentru că ne trimite noao pre ajutoriul său.

67. [137]. A aceluiaşi întrebare cătră Marele Stareţ, fiind trimisă prin scrisoare: Iartă-mă, Părinte. *Certa-mă-va dreptul cu milă, şi mă va mustra pre mine*, zice dumnezeiasca Scriptură (Ps. 140: 5). Precum doftorul, tăind sau arzând, cunoaşte că-şi dobândeaşte vindecarea bólnavul, aşa şi cel ce boleaşte ştie adecă că, tăindu-să, îl doare, dar aşteaptă vindecarea. Iată, lui Dumnezeu şi cuvioşiei voastre mă dau pre sinemi. Pentru că eu socotesc că dela sinemi nu am venit aicea. Deci tu însuţi, deaciia, pre toate ceale pentru mine ştiindu-le, arată-mi mie, cuvioase Părinte, de vreame ce întru multă turburare de patimi şi de gânduri iaste prinsă inima mea. Pentru că gata sânt pre toate ceale dela tine, Dumnezeu voind, a le priimi cu osârdie şi cu bucurie, rugându-te tu pentru noi. Şi eu încă, precum ai poruncit, scriu sau grăesc prin domnul mieu Avvà.

Răspuns: Frate, iată aceasta a doao scrisorică îţi trimit ţie, Dumnezeu îndemnând, prin carea rog pre dragostea ta cea întru Dumnezeu ca să-ţi deştepţi ochiul tău cel gândit, carele dormitează din trândăvie, ca să nu adoarmă întru moarte. Deci tu priveghiază ca să înţeleagă mintea a încungiura pământul tău cel bun, ca nu cumva să răsară mărăcini, şi să înneace sămânţa, după ceaia ce iaste zis: *Împrejur necredincioşii umblă* (Ps. 11: 9). Ci mare iaste cel ce poate să sfărame degrab jugul şi cornul lor. Amin.

68. [138]. Al aceluiaşi Mare Stareţ cătră oarecarele ce să linişteа, când au întrebat pentru cel ce îi slujiia lui, şi pentru priimirea gândurilor, şi pentru rudeniile ceale după trup.

Răspuns: Frate, ca sufletului mieu grăesc ţie, că scris iaste: *Să nu cumva cunoştinţa voastră poticnire să se facă fraţilor celor neputincioşi* (1 Cor. 8: 9). Fratele cel ce slujeaşte ţie prostime are; să nu voeşti să-l înveţi pre dânsul pri-

[1] Cătră Ioann.

ceapere, de vreame ce rădici asupra lui iuţime. Ci îndestulează-te cu dânsul ca să-ţi facă trebuinţa ta. Nedându-i lui gând pentru pricepere, bine să află: să nu-i turburi inima lui. A celor desăvârşit iaste a lăsa gândul său să între, şi iarăşi să-l scoaţă pre dânsul. Deci tu să nu bagi înlăuntru pre strălucire ca să-ţi arză pădurea ta; să nu laşi să se ia hainele tale, ca nu cu sfadă să le iai pre dânsele. Să nu ispiteşti pre sineţi ca să te turburi, pentru că nu poţi să stai întru acest fealiu de ispită. Deci ia-te aminte pre sineţi, şi roagă-te pentru mine.

Iar pentru rudeniile ceale dupre trup, fiindcă au zis Domnul: *Cine iaste maica mea, şi cine sânt fraţii miei?* (Mt. 12: 48), nu poţi a călca porunca lui Dumnezeu şi a avea prietenie cu fraţii cei trupeşti. Iar de au ei trebuinţă de haine, pentru ce nu ţe-ai adus aminte de săraci? *Gol eram, şi m'aţi îmbrăcat pre mine* (Mt. 25: 36). Ci, batjocorit fiind de draci, îţi aduci aminte iarăşi de acealea pre care le-ai lăsat pentru Dumnezeu, ca să te faci călcătoriu de poruncă? Vai noao, frate, cum lucrează ei[1] cu noi! Dar de voeşti pre dragostea lor, pre carea şi cătră toţi îndatorit eşti a avea, roagă-te pentru dânşii, ca şi ei să se mântuiască prin darul lui Hristos. Deci ia aminte de sineţi, ca să nu mai fii batjocorit. Pentru că lăsând noi silabele, la alfavita ne-am întors. Deci nevoiaşte-te a muri, de voeşti a te mântui. Pre a fi nebăgat în seamă ţine-o, şi aleargă cătră ceaia ce iaste ţie pusă înainte; ca nu, cu pricină de îndreptare, să-ţi aducă ţie diiavolul grijă deşartă. Fă-te fără de grijă despre tot lucrul. Măcar de trăesc, măcar de mor, să nu trimiţi [nimica] acolò. Adu-ţi aminte de Domnul, cela ce zice: *Lasă pre morţi să-şi îngroape pre ai săi morţi* (Lc. 9: 60). La sineţi ia aminte. Că aceiia nu te izbăvesc pre tine în zioa cea înfricoşată. De multe ori zic ţie: Deşteaptă-te din somnul cel prea greu, că nu ştii în care ceas vine Domnul ca să te afle pre tine gata. Iar pentru întinăciuni, cădeare iaste sufletului. Iubeaşte pre Iisus dintru toată inima ta, şi nu cazi în veac. Pace ţie întru dragostea lui Dumnezeu. Pace ţie întru sărutare sfântă.

69. [139]. Oarecarele din Părinţi sihăstrind, au rugat pre acelaşi Mare Stareţ ca să se roage pentru dânsul.

Răspuns: Când trimite un om pre un învăţat oarecarele ca să ajute cu cuvântul pentru dânsul la împăratul, de-a pururea să roagă pentru dânsul ca să fie auzit: nu încă învăţatul, ci rugăciunea pre carea o au trimis cătră împăratul. Deci aşijderea şi voi rugaţi-vă, ca să fiu auzit. Şi arătând voao ascultare, mă rog în scurt, şi pentru sănătatea şi pentru mântuirea sufletului şi trupului vostru. Şi deaca voiŭ fi auzit – pentru că Dumnezeu aude cu adevărat! –, aceasta o scriu deasupra la rugăciunile voastre. Că eu nici învăţat nu m'am făcut, ca să mijlocesc cu cuvântul, adecă drept, nici îndrăzneală am, ci mă am pre sinemi ca pre un rob ce să trimite. Deci Domnul va auzi rugăciunile voastre. Şi pentru ticăloşiia mea rugaţi-vă.

[1] Adecă dracii.

70. [140]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi mare Stareţ: Părinte, cum să cade să mă rog? Precum au zis Domnul aceaia, adecă „Tatăl nostru”? Sau, precum au zis Avvà Macarie Schiteanul: „Doamne, precum voeşti, milueşte-mă”; şi, deaca stă asupră războiŭ: „Doamne, precum porunceşti, ajută-mi”[1]? Au doară numai la singuri cei desăvârşit s’au zis aceaia, adecă „Tatăl nostru”, şi cealelalte?

Răspuns: Aceaia, adecă Tatăl nostru, şi celor desăvârşit, şi celor păcătoşi s’au poruncit, ca cei adecă desăvârşit, cunoscând ai cui fii s’au făcut, să se sârguiască a nu cădea dela dânsul; iar cei păcătoşi, cu ruşine chiemându-l pre dânsul Tată, adecă pre cel ce de multe ori să ocăraşte de dânşii, să se ruşineaze şi să vie la pocăinţă. Însă precum socotesc, mai mult celor păcătoşi li să cuvine. Pentru că a zice: *Lasă noao datoriile noastre* (Mt. 6: 12), a păcătoşilor iaste. Căci care datorii au cei desăvârşit, după ce s’au făcut fii Tatălui celui din ceriuri? Iar a zice: *Să nu ne duci pre noi întru ispită, ci ne izbăveaşte pre noi de cel rău* (Mt. 6: 13), iaste întocma de o puteare cu graiurile Avvei Macarie, fiindcă acela au zis „miluiaşte-mă” şi „ajută-mi”.

71. [141]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au cerut blagoslovenie şi când au întrebat pentru nepătimire.

Frate, Dumnezeu ştie ceaia ce iaste de folos. Ai cerut să iai pâine dela neputinţa mea, şi mai mult decât ceale trei pâini ce-m sânt rânduite spre săptămână nu au întrat în mormântul mieu. Iar acum, poate că dupre iconomiia lui Dumnezeu, care lucru niciodată dela sineşi nu au făcut, şi mai nainte decât a auzi dela mine, cel mai dulce decât miiarea fiiul chinuirilor meale, cel ce pre toţi îi are de un suflet şi pre folosul tuturor al său îl socoteaşte, s’au suit aducându-mi mie pâine; şi nu am putut să o întorc, zicând: De folos iaste şi întru aceasta a tăia voia sa. Şi o am frânt pre dânsa, şi o am trimis dragostei tale, osândindu-mă pre sinemi ca pre un nevreadnic de ceaia ce am făcut. Iar Domnul după credinţa ta o va face pre dânsa, şi pre mine să nu mă osândească. Şi de va fi cuvântul cel pentru aceasta până la tine şi până la cei doi fraţi carii întră cătră tine, iaste ertat ţie ca să le arăţi lor.

Iar pentru nepătimire, acest lucru dar al lui Dumnezeu iaste, şi celui ce îl voiaşte îl dă pre dânsul. Dumnezeu să-ţi dea ţie mână la ceale ce te întinzi pre sineţi dupre frica şi dupre voia lui. Amin. Roagă-te pentru mine, frate.

72. [142]. Întrebare a aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ: Pentru ce, Părinte, ş’au numit chiliia sa mormânt Călugărul[2]?

Răspuns [al lui Ioann]: Căci s’au odihnit de toate patimile. Pentru că au murit desăvârşit păcatului. Şi chiliia lui, întru carea iaste prins de viu ca întru un mormânt pentru numele lui Iisus, loc de odihnă iaste, unde nu calcă drac, nici

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Macarie” 19. (N. ed.)
[2] Adecă Sfântul Varsanufie.

boiariul lui, diiavolul. Că s'au făcut loc de sfinţenie, că au încăput pre lăcaşul lui Dumnezeu. Deci întru toate să slăvim toţi cu un cuget pre Dumnezeu.

73. [143]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Stareţ: De vreame ce în vieţile Stareţilor iaste scris cum că unul adecă făcea o sută de rugăciuni, iar altul atâtea, sântem datori şi noi, când ne rugăm, a avea măsură, sau nu? Şi cum să cuvine a face rugăciuni: întinse, sau a zice aceaia, adecă „Tatăl nostru", şi a şădea la lucru de mâini? Şi când lucrează cineva, ce trebue a face? Aseamenea pentru ceale de seara şi pentru ceale de noaptea[1], cum iaste datoriu a petreace cel ce iaste de eluşi? Şi de să cuvine a zice cântările[2], sau laudele?

Răspuns [al lui Ioann]: Ceasurile şi cântările predanii biariceşti sânt, şi bune sânt pentru împreună-glăsuirea a tot norodului; şi în chinovii aşijderea, pentru împreună-glăsuirea mulţimii. Iar Schiteanii nici ceasuri au, nici cântări grăesc, ci de eluşi lucrarea mâinilor, şi cugetare, şi câte puţin rugăciune. Iar stând la rugăciune, eşti datoriu a te ruga ca să te izbăveşti de omul cel vechiŭ, sau a zice aceaia, adecă „Tatăl nostru", sau şi pre amândoao, şi a şedea la lucrul mâinilor.

Iar pentru a întinde rugăciunea când stai, deaca neîncetat te rogi, dupre Apostolul, nu trebue a o întinde când te scoli. Căci în toată zioa mintea ta la rugăciune iaste. Iar de şezi la lucrul mâinilor, trebue a grăi de rost, sau a zice Psalmi; iar la sfârşitul unuia fieştecăruia Psalm, a te ruga şezând, că: „Dumnezeule, miluiaşte-mă pre mine, ticălosul". Iar de te şi superi de gânduri, a mai zice: „Dumnezeule, tu vezi necazul mieu, ajută-mi". Deci după ce lucrezi trei rânduri la mreajă, scoală-te la rugăciune, şi plecând genunchile, aseamenea şi stând, fă pre rugăciunea cea zisă.

Iar pentru ceale de seara, doisprezeace Psalmi zic Schiteanii, şi la fieştecare sfârşit, în loc de slavoslovie, zicând Alliluiia şi făcând o rugăciune. Aseamenea încă şi noaptea, doisprezeace Psalmi, şi după Psalmi, şed la lucrul mâinilor. Şi, de voiaşte cineva, zice de rost, altul îşi cearcă[3] gândurile sale şi Vieţile Părinţilor. Iar cela ce ceteaşte, cinci sau opt file[4] zice, şi lucrul mâinilor. Iar cel ce cântă sau zice de rost, prin buze iaste datoriu a cânta, de nu iaste altul aproape de dânsul şi voiaşte să-l pândească: ca nimenea să nu ştie ce face.

74. [146]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Stareţ pentru somn, cât să cuvine a dormi şi cât să priveghiiaze, şi cu câte haine să cuvine a să îndestula.

Răspuns [al lui Ioann]: Pentru somnul cel de noaptea, roagă-te doao

[1] Adecă Vecernia, Polonoşniţa, Utreniia.
[2] Peasnele lui Moisì.
[3] În Mss. 3723: ispiteaşte. (N. ed.)
[4] Foi.

ceasuri decuseară, socotindu-le pre dânsele dela apusul soarelui, şi slăvind, dormi şase ceasuri; şi apoi scoală-te la priveghiiare şi fă pre cealelalte patru ceasuri. Şi vara aşijderea, însă cu scurtime în vreamea verii, şi puţini Psalmi, pentru micşorarea nopţilor.

Şi pentru haine, cel slab, pentru slăbiciunea trupului său datoriu iaste a avea haine de iarnă şi de vară. Iar cel ce au ajuns cuvântul Apostolului, a flămânzi, şi a înseta, şi a fi gol, treace vreamea lui numai printr'o haină. Deci, frate, să nu cugetăm înalt, ci cu cei smeriţi împreună să ne aducem, şi să nu răpştim având câte doao şi câte trei haine.

75. [147]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Stareţ: De vreame ce mi-ai zis mie, Părinte, că „Şase ceasuri priveghiiază”, cum pociŭ a cunoaşte că şasă ceasuri am priveghiiat?

Răspuns [al lui Ioann]: Deaca cu dinadinsul voeşti să ştii ceasurile, dormind întru o zi pentru obosirea trupului, şi priveghind o noapte decusara până dimineaţa, te înveţi cât ceteşti de rost Psaltirea, şi în ceasuri împărţind Psaltirea, cunoşti cu deamăruntul. Fă aşa şi vara, şi arătate să fac ţie ceasurile.

76. [148]. A aceluiaşi către Marele Stareţ: Părinte, roagă-te pentru mine că sânt bólnav, şi ca să pociŭ cu bucurie a suferi boala. Şi-mi spune mie cum să-mi spăl întinăciunile.

Frate preadorite, mă bucuri pre mine cu cuvintele tale, că mai vârtos ca mine eşti neînţelegând ceale ce să zic de tine. Te-ai zis pre sineţi păcătos întru întrebări, şi păcătosul rob rău iaste. Şi acum ai zis că ai boală, şi boala iaste certare mărturisită. Deci dar certarea s'au trimis robului celui rău. Deci de te îngreoezi a priimi certarea, încetează de a fi rău. Iar de eşti rău, fii certat. Iar de te bucuri fiind certat, nu eşti rău. Iar cel ce nu iaste rău, iubit iaste, *pentru că pre carele îl iubeaşte Domnul, îl ceartă* (Pilde 3: 12; Evr. 12: 6). Deci vezi cu adevărat cine eşti, şi îţi aleage ţie însuţi una din ceale ce ţi s'au zis ţie. Însă cunoaşte Dumnezeu că, deşi pre a mea mântuire o defaim, dar fac putearea mea pentru voi, temându-mă de poruncă.

Iar pre întinăciuni, de voeşti să le speli, cu lacrămi spală-le, că pre toată întinăciunea o spală curat. Strigă lui Iisus (până ce va amurţi gâtlejul tău): *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne că perim* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24). Rădică-ţi cenuşa de pre inima ta, şi aprinde focul pre carele Domnul au venit să-l arunce pre pământ, şi [el] cheltuiaşte pre toate aceastea, şi bine înrădăcinat scoate pre aurul tău, şi cercat[1] pre topitoare. De multă trezvire iaste trebuinţă.

77. [149]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Mă rog să mă învăţ, de unde să pricinuiaşte moloşirea trupului şi topirea inimii? Şi pentru ce nu stau într'o dietă?

[1] În manuscrise: cercată. (N. ed.)

Frate, mă minunez şi mă înspăimântez cum cei din lume, poftind a câştiga sau a să ostăşi, defaimă şi pre fiiarăle sălbatece, şi bântuirea tâlharilor, şi primejdiile mării, şi pre însăşi moartea, şi nu să împuţinează cu sufletul pentru bogăţiia cea dorită: şi acest lucru nearătat avându-l. Iar noi, ticăloşii şi trândavii, carii am luat *stăpânire a călca preste şerpi, şi preste scorpii, şi preste toată putearea vrăjmaşului* (Lc. 10: 19); cei ce am auzit: *Eu sânt, nu vă teameţi* (In. 6: 20); cei ce ştim arătat că nu întru a noastră puteare dăm războiŭ, ci întru putearea lui Dumnezeu, celui ce ne împuterniceaşte pre noi şi ne întrarmează, ne împuţinăm şi ne trândăvim. Şi de unde iaste aceasta? Că de vreame ce nu s'au pironit cărnurile noastre de frica lui, şi niciodată nu ne-am uitat a mânca pâinea noastră de glasul suspinului nostru, pentru aceasta ne prefacem din ceasta în ceasta, şi din dietă în dietă. Căci nu am luat desăvârşit focul pre carele au venit Domnul să-l arunce pre pământ, de vreame ce ar fi mistuit şi ar fi înghiţit mărăcinii din ţarina noastră cea gândită. Trândăvirea noastră, şi lenevirea, şi iubirea de trup nu ne lasă pre noi să căutăm în sus. Şi-mi mărturiseaşte mie Domnul că ştiu pre un om (şi aicea iaste, întru blagoslovită casa aceasta, ca să nu zică cineva că pentru sinemi zic, şi să mă aibă pre mine ceva, nimic fiind), că de va rămânea acesta precum iaste, nimic mâncând, nici bând, nici haină îmbrăcând, până la zioa cercetării Domnului către dânsul, în veac nu va avea trebuinţă de aceastea, pentru că hrana lui, şi băutura, şi îmbrăcămintea Duhul cel Sfânt iaste. Deci de voeşti a râvni, osteneaşte-te, sârguiaşte-te, teame-te de Dumnezeu, şi face voia ta. Că au zis că: *Voia celor ce să tem de dânsul o va face* (Ps. 144: 19). Pentru că şi eu, deşi nimic sânt, dar, pentru porunca, fac putearea mea. A lui Dumnezeu iaste putearea să întărească, şi să împuternicească, şi să aducă la tot lucrul bun, şi să păzească de tot răul, şi să mântuiască întru împărăţiia sa. Lui i să cade slava. Amin.

Rugaţi-vă pentru mine, şi roagă pre Stareţul aceaiaşi să se roage împreună cu tine.

78. [150]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Stareţ: Rogu-te pre tine, Părinte, spune-mi mie cum căştigă cineva smerita cugetare sau rugăciunea cea desăvârşit? Şi ce făcând cineva, nu i să pare că să răspândeaşte cu mintea, şi ce foloseaşte a ceti?

A câştiga smerită cugetare desăvârşit, frate, au învăţat Domnul, zicând: *Învăţaţi-vă dela mine, că sânt blând şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre* (Mt. 11: 29). Deci de voeşti să-ţi căştigi odihnă desăvârşit, învaţă-te ce au răbdat el, şi rabdă şi tae-ţi întru toate voia ta, că el au zis: *M'am pogorât din ceriu să fac nu voia mea, ci voia Tatălui mieu celui din ceriuri* (In. 6: 38). Aceasta iaste smerita cugetare cea desăvârşit: să suferi ocări, şi defăimări, şi câte au pătimit dascalul nostru Iisus.

Iar rugăciune desăvârşit iaste a grăi lui Dumnezeu cu neråspândire a minţii, când aduni pre toate gândurile tale fără de răspândire, împreună cu simţirile. Şi

povăţuiaşte la aceasta pre om omorârea despre tot omul, şi lumii, şi tuturor celor dintr'însa. Şi nimic mai mult nu eşti datoriu a grăi lui Dumnezeu întru rugăciune, fără numai aceasta: „Izbăveaşte-mă pre mine de cel rău" [şi] „Facă-să voia ta întru mine". Şi a avea pre minte stând lângă Dumnezeu şi grăind lui. Şi să cunoaşte rugăciunea [atunci] când să va izbăvi de răspândire şi va vedea că să veseleaşte mintea, luminată fiind întru Domnul. Iar semnul că s'au atins de acel lucru (adecă mintea) iaste că nu să mai turbură, [măcar] de o ar ispiti pre dânsa toată lumea. Iar cel ce desăvârşit să roagă iaste cel ce să face mort lumii şi odihnii eiĭ. Iar cel ce face pentru Dumnezeu cu osârdie lucrul lui, aceasta nu iaste răspândire, ci sârguinţă dupre Dumnezeu. Şi iaste de folos a ceti Vieţile Părinţilor, că aşa să luminează mintea întru Domnul.

79. [194]. A aceluiaşi către acelaşi, cearere de rugăciune şi pentru sineşi, şi pentru cei împreună cu dânsul.

Iubiţilor fii, vă sărut pre voi întru Domnul, rugându-mă lui să vă păzească pre voi de tot răul şi să vă dea voao răbdare ca lui Iov, şi dar ca lui Iosif, blândeaţe ca lui Moisì, şi bărbăţie întru războae ca lui Iisus al lui Navi, stăpânirea gândurilor ca Judecătorilor, şi supunerea vrăjmaşilor ca lui David şi lui Solomon, împăraţilor, şi tăriia pământului ca Israilteanilor întru împăcarea lui cea către noi. Să se dea ertare păcatelor voastre prin sănătatea trupului, ca slăbănogului, şi să vă mântuiască pre voi din furtună ca pre Petru, şi să vă izbăvească pre voi din necaz ca pre Pavel şi pre ceaialalţi apostoli. Şi să vă acopere pre voi de tot răul, ca pre nişte fii ai lui adevăraţi, şi să vă dea voao cearerile inimii voastre, spre folosul sufletului şi al trupului, întru numele lui. Amin.

80. [155]. Întrebare a aceluiaşi către Celalalt Stareţ, ca să-i tâlcuiască lui pentru măsura înfrânării.

Răspuns al lui Ioann: Părinţii zic, pentru măsura înfrânării, ca să fie lipsă puţin ori din mâncare, ori din băutură, adecă neavând pântecele plin. Şi datoriu iaste a socoti cineva fiertura şi vinul. Iar în vreame de iarnă nu bea cinevaşi mult, şi pentru aceaia trebue a fi lipsă puţin; şi când mănâncă, aşijderea. Şi nu iaste întru aceastea numai măsura înfrânării, ci şi întru vorbire, şi întru dormire, şi întru îmbrăcăminte, şi întru toate simţirile. Întru aceastea să află măsura înfrânării.

81. [156]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Spune-mi mie, Părinte, puţina lipsire din mâncare, sau din băutură, sau din blidişorul de poame, sau din poame – câtă iaste?

Răspuns: Din toată măsura, zic adecă a pâinii şi a mâncărilor, sau a blidişorului, adecă a poamelor, până făr' de o unghie. Iar pentru vin şi pentru apă, dintru amândoao fără o jumătate de păhar. Iar de stai cu tine şi nu te osteneşti, a bea numai o dată bine iaste ţie. Iar de nu iaste cu putinţă, ci de doao ori, de fieştecare dată afară de puţin. Iar întru pornirile şi războaele gândurilor, din obicinuinţă să cuvine a tăia pre acel puţin ceva, adecă o unghie din hrană şi o jumătate de păhar

din toată măsura băuturii, întru cât să fie împreună afară de doao unghii ale hranei şi afară de un păhar al băuturii. Roagă-te pentru mine, frate.

82. [157]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Cum cunoaşte cineva cât îi trebue a mânca şi a bea?

Răspuns: Din toată măsura, zic adecă a pâinii şi a mâncărurilor, sau a blidişorului, adecă a poamelor, din cercarea tuturor zilelor cu putinţă iaste a te învăţa cât priimeaşte trupul din mâncare şi din băutură. Adecă, bea cineva trei păhară în zi, şi mănâncă o litră de pâine, iar deaca va vedea că ceare trupul mai mult decât trei păhară, afară de pricină sau de osteneală mai multă, sau căci sărături au mâncat, acest lucru iaste războiŭ. Deci din ceale trei păhară, de va putea, va ţinea dintru un păhar o jumătate, afară de războiŭ. Şi întru mâncare aşijderea, dintr'o litră o unghie.

83. [158]. Întrebare a aceluiaşi cătră Marele Stareţ: Ne rugăm ca să ne spui noao pre cea dupre putearea omului cât iaste, carea să ceare dela Dumnezeu, nu cumva să amestecă întru dânsa dintru a sa trândăvire, şi socoteaşte cinevaşi cum că pre cea dupre puteare deplin o face. Deci cum să înţelegem pre cea cu adevărat dupre puteare?

Dumnezeu au dat priceapere omului ca să judece cu descurcare lucrurile. De iaste cineva din osteneala călătoriei, sau din alte lucruri prea greale, nu poate pre potrivirea celoralalte zile să o păzească, ci face pogorâre puţin trupului; adecă, mănâncă în zi o jumătate de litră de pâine: deaca, pentru osteneala, va mânca altă una unghie, pre putearea sa o au făcut să nu mănânce mai mult. Priveghiiază dela miezul nopţii în fieştecare zi: deaca să va odihni un ceas altul mai mult, pentru osteneala, pre cea dupre puteare o au făcut. Deci osteneala semn iaste ca să se odihnească el puţin, precum s'au zis, şi iarăşi să priveghiiaze obicinuita priveghiiare, deaca nu va priimi pre obicinuita hrană. Deci a face dupre puteare iaste ca să fie mai puţin ceva lipsă, ori din hrană, ori din somn. Iar de vei zice: Şi câtă iaste măsura somnului? Au rânduit Părinţii jumătate de noapte; iar pre a hranii, a să vedea pre sineşi totdeauna că încă mai voiaşte puţin a priimi.

84. [159-160]. Întrebare a aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ: Şi care trebue a fi măsura ceaia ce iaste bună şi cuviincioasă de vin şi de fiertură în fieştecare zi la cel ce petreace deosebi? Şi cum Părinţii dietă prea aspră au metahirisit? Şi de iaste trebuinţă a fi la toţi acelaşi canon al înfrânării pre carele mi l-aţi spus mie, sau dupre starea acelui ce întreabă?

Răspuns: Pentru vin, celui ce iaste sănătos şi voiaşte să se înfrâneaze, destul îi iaste câte un păhar în fieştecare zi, nimic ţiind afară de acela mai mult. Iar de are boale dease, să priimească doao deplin. Aşijderea şi pentru fiertură, un blid iaste datoriu a avea, şi să face fără de grijă pentru aceasta.

Iar pentru Părinţi aceaia, adecă că au uneltit dietă prea aspră, au aflat trupurile lor supuindu-se. Deci cei ce bine să chivernisesc pre sineşi şi cu dreaptă

socoteală, dupre starea trupului lor şi dupre aşezare fac. Roagă-te pentru mine, frate. Ceale ce am zis dragostei tale pentru înfrânare, celor ce sânt ca noi şi dupre măsura mea le-am grăit. Deci de vom isprăvi pre ceale din mijloc, venim dupre sporire la ceale mai mari: ca nu puind piciorul pre întâia treaptă a scării, îndată să voim a ne sui la cea mai de sus. Pentru că cei ce vin la măsura ceaia ce o au zis Apostolul, pot şi să se sature, şi să flămânzească, pentru că întru toate sânt învăţaţi. Iar tu ştii măsurile tale, frate. Căci când să face războiŭ, am zis ţie să mai împuţinezi o unghie, şi din băutură aşijderea.

85. [161]. Acelaşi frate încă au mai întrebat pre acelaşi Stareţ: Ce iaste, Părinte, aceaia, adecă după poftă a priimi mâncare, şi după deprindere?

Răspuns: Aceaia, adecă dupre poftă, iaste a pofti cineva să priimească mâncare nu pentru trebuinţa trupului, ci pentru lăcomiia pântecelui. Iar deaca vei vedea că priimeaşte deprinderea la puţină vreame[1] adecă verdeţuri mai multe decât legumi, nu dupre poftă, ci dupre uşurătate, aceasta iaste deosebirea. Adecă sânt deprinderi care priimesc pre ceale dulci, şi altele pre ceale sărate, iar altele pre ceale iuţi. Şi aceasta nu iaste patimă, nici poftă, nici lăcomiia pântecelui. Iar a pofti mâncare şi a dori, aceasta iaste pofta cea slujitoare lăcomiei pântecelui. Deci deaca te împrotiveşti eiĭ, şi cu bună rânduială unelteşti hrana pentru trebuinţa, aceasta nu iaste lăcomie a pântecelui.

86. [162]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Deci ce, Părinte, că mai nainte adecă patimă nu iaste, iar întru însăşi vreamea împărtăşirii [de hrană], să vâră[2]. Ce voiŭ face? Să mă depărtez de hrană, sau nu?

Răspuns: Îndată nu te depărta, ci împrotiveaşte-te gândului, aducându-ţi aminte că împuţiciune să face hrana, şi cum că ne osândim noi mâncând, când alţii cu totul să depărtează. Şi deaca [gândul] adecă să va depărta, împărtăşeaşte-te, osândindu-te pre sineţi; iar de va sta statornică, chiamă numele lui Dumnezeu întru ajutoriu, şi te odihneşti. Iar de te va birui pre tine, cât să nu poţi a mânca cu bună rânduială, atuncea tae pre hrană. Iar de şed oarecarii împreună cu tine, pentru ca să nu priceapă ei, ia câte puţin. Iar de să va întâmpla ca să fii tu flămând, fă-ţi trebuinţa ta numai din pâine sau din altă mâncare către carea nu ai războiŭ.

87. [163]. A aceluiaşi către acelaşi: Semnul lăcomiei pântecelui, în ce fealiu iaste, descopere-l mie.

Răspuns: Când vezi pre gândul tău îndulcindu-să în mâncări, şi gonind ca mai pre toţi să-i apuce înainte, sau să tragă mâncarea înaintea ta, aceasta lăcomie a pântecelui iaste. Deci ia aminte de sineţi, şi fă putearea ta ca să te sugrumi pre sineţi, ca nu cu sârguinţă să iai dintr'însa, ci întru bună rânduială, şi să împingi mai ales mâncarea aceasta înaintea celor împreună-şăzători. Şi nu

---

[1] Uneori.
[2] Adecă în minte.

trebue, precum am zis, cu pricinuirea lăcomiei pântecelui, îndată să te laşi de a te împărtăşi din mâncare, ci să cuvine a te păzi, ca nu fără de rânduială să metahiriseşti împărtăşirea eiĭ. Că, şi fără de lăcomie a pântecelui, scriu Părinţii[1] a nu întinde mâna la masă înaintea altuia, căci necuviincios lucru iaste acesta şi de buna rânduială cea de obşte strein. Iar când într'acest fealiu iaste mâncarea ceaia ce iaste pusă înainte, întru cât să nu fie arătată partea fieştecăruia, ci de obşte toţi să o mănânce pre dânsa, atuncea nu iaste necuviincios lucru a să împărtăşi cineva dintr'însa împreună cu toţi, însă întru bună rânduială, ca să nu cază întru lăcomiia pântecelui şi întru osândire. Iar alt semn al lăcomiei pântecelui iaste a voi cineva să mănânce mai nainte de ceas[2], care lucru nu să cade a-l face, de nu cumva stă înainte oarecare pricină binecuvântată. Însă, întru toate, trebuinţă iaste a chiema pre ajutoriul lui Dumnezeu, şi el ne sprijineaşte pre noi.

88. [164]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Pornirea trupului de unde să face?

Pornirea trupului să face din lenevire. Pentru că lenevirea te răpeaşte pre tine nesimţit întru a judeca şi a osândi, şi printr'aceastea te vinde pre tine. Căci când Israil curat slujiia lui Dumnezeu, îl păziia pre dânsul de vrăjmaşii lui. Iar când să lenevea de slujirea cea curată, lăsa Dumnezeu pre vrăjmaşi ca să-l bată pre dânsul.

89. [165]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: De să cade pentru toate gândurile ceale ce răsar în inimă a întreba pre cei bătrâni? Şi de să cade, cel ce să roagă sau cântă, cu glas să facă aceasta? Şi pentru pomenirile de ceale ce au lucrat cinevaşi, sau au auzit, sau au grăit? Şi de să cade a să nevoi[3] cu Părinţii?

Răspuns: Frate, pentru toate gândurile care să nasc[4] nu să cuvine a întreba, căci trecătoare sânt, ci numai pentru ceale ce rămân şi luptă pre om. Pentru că precum un om, de mulţi ocărându-să, defaimă pre ocări, şi să face fără de grijă despre dânsele, iar deaca cineva să va porni împrotiva lui sau îi va da războiŭ lui, atuncea face jalbă către stăpânitoriul, aşa iaste şi lucrul acesta.

Iar pentru rugăciune sau cântarea de Psalmi, nu numai prin minte, ci şi prin buze iaste trebuinţă. Pentru că Prorocul David zice: *Doamne, buzele meale vei deşchide, şi gura mea va vesti lauda ta* (Ps. 50: 17). Şi Apostolul, arătând că să caută buzele, au zis: inimă şi *roada buzelor* (Evr. 13: 15), şi cealelalte.

Iar pentru ceale ce ai văzut, sau ai auzit, sau ai făcut, şi le cugeţi pre dânsele, nici un lucru nu le tae pre aceastea, fără numai rugăciunea cu smerenie, şi cu

[1] În Mss. 3723: Sfinţii Părinţi. (N. ed.)
[2] De vreame.
[3] Gr. γυμνάζεσθαι, „a se lua la întrecere”. (N. ed.)
[4] Odrăslesc.

osteneale, şi cu lacrămi, ceaia ce nu are voire. Părinţii cei ce au isprăvit, fără de osteneli, şi fără de lacrămi, şi fără de tăiarea voii nu au isprăvit. Iar aceaia, adecă a să nevoi[1], numărare cu cei mari iaste, şi potrivire. Iar a întreba şi a creade răspunsurilor, smerenie iaste şi sporire întru Domnul. Roagă-te pentru mine, frate.

90. [166]. Altul oarecare din Părinţi au întrebat pre acelaşi Stareţ: Cum cineva păzeaşte pre inima sa? Şi în ce chip să face războiul vrăjmaşului? Şi de iaste cineva datoriu a grăi împrotivă cătră cel ce îi dă războiŭ? Şi pentru gândul curviei, de să cade să închiză[2] întrarea lui? Iar deaca va întra, ce să cade să facă? Şi pentru mâncare, de iaste trebuinţă să uneltească cineva câteva unghii, sau numai o socoteală şi o păzire?

Răspuns: Păzirea inimii iaste a avea pre minte trează şi curată de gândul acela căruia războiŭ i să dă. Pentru că mai întâiŭ să face întru defăimare gândul eiĭ, şi când veade vrăjmaşul defăimarea, să sârguiaşte a băga înlăuntru războiul. Şi de voeşti a şti de iaste vrăjmaş sau priiaten, aruncă rugăciune şi întreabă-l pre dânsul: „Al nostru eşti, sau din împrotivnici?” Şi îţi răspunde ţie adevărul. Deci vânzarea să face din lenevire. Însă să nu grăeşti împrotivă, pentru că aceasta voesc ei şi nu vor înceta; ci apropie-te la Domnul împrotiva lor, aruncând înaintea lui pre neputearea ta, şi el poate nu numai să-i depărteaze, ci şi să-i surpe pre dânşii.

Iar pentru dracul curviei, bine adecă iaste foarte să închizi întrarea lui. Iar de răpeaşte şi va întra, luptă-te cu dânsul, aruncând neputearea ta înaintea lui Dumnezeu, rugându-te lui, şi îl scoate pre dânsul.

Iar pentru mâncarea carea ai zis, din socoteală şi din străjuire aşază-ţi viiaţa. Şi roagă-te pentru mine, pentru dragostea.

91. [167]. A aceluiaşi cătră acelaşi Stareţ: De unde să îngreoiază inima mea, şi iaste întru mine somn fără de măsură, şi nici o umilinţă nu iaste la mine?

Răspuns: Aceastea vin negreşit la cel ce sihăstreaşte, ca trândăvindu-să să fugă din locul cel de nevoinţă şi să se deznădăjduiască de sineşi. Iar noi să aruncăm neputearea noastră înaintea celui ce *poate să facă prea cu prisosinţă mai mult decât ceale ce cearem sau gândim* (Ef. 3: 20), pănă când va sfărma adunările Ammorenilor înaintea noastră, şi nu va lăsa pre Madiiam şi pre Amalic şi pre fiii Răsăriturilor să piarză roadele noastre. Ci să răbdăm cu ajutoriul Stăpânului nostru Dumnezeu, că mai putearnic iaste decât dânşii, şi ne vom mântui.

92. [168]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: De unde noaptea întru alte feaţe mă nălucesc, iar zioa întru altele pătimesc războiŭ? Şi să întâmplă

---

[1] Gr. γυμνάζεσθαι, „a se lua la întrecere”. (N. ed.)
[2] Să oprească.

când şi fără de faţă; şi iarăşi, să întâmplă ca cu dulceaţă şi afară de dulceaţă a năluci.

Răspuns: Cei ce încunjură cetatea zioa, aceştea încunjură şi noaptea, arătând că încă te au pre tine în mâinile lor, şi ei să prefac întru altele şi altele. Iar aceaia, că uneori adecă cu îndulcire să fac, iar alteori fără de îndulcire, dintru schimbarea lor iaste, precum mai zisărăm, ca să vie omul întru nedomerire şi turburare. Şi îndoit iaste războiul nopţii: urmează din dulceţuri a-l pătimi pre dânsul, şi urmează din ispita diiavolului, ca să aducă pre cineva întru deznădăjduire, ca să socotească el[1] că nu mai are mântuire. Deci când să va întâmpla ţie ispita războiului acestuia, fă de şapte ori câte şapte plecarea genuchelor, adecă patruzeci şi noao plecări de genuche, zicând la fieştecarea: Doamne, iartă-mă pre mine pentru numele tău cel sfânt. Iar de-ţi stă înainte neputinţă, sau Duminecă, când nu iaste slobod să faci plecare de genuche, zi cuvântul acesta în locul celor patruzeci şi noao plecări de genuche. Iar deosebirea ispitelor aceasta iaste: aceaia, adecă a fi ispitit dela diiavolul, din trufie să face; iar cea din dulceţuri, din lăcomiia pântecelui.

93. [170]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Deaca, după ce mi s'ar fi făcut mie nălucire de noaptea, va ajunge a doua zi sfânta împărtăşire, ce să cade să fac?

Răspuns: Să ne apropiem ca nişte răniţi, şi nu ca nişte defăimători, ci ca cei ce avem trebuinţă de doftor, şi ne vindecă pre noi cel ce au vindecat pre ceaia ce îi curgea sânge. Şi să iubim mult, ca şi mult să se iarte noao. Şi când voeşti a te împărtăşi, zi: „Să nu-mi fie mie sfintele aceastea, Stăpâne, spre judecată sau spre osândă, ci spre sfinţirea sufletului şi a trupului”. Şi atuncea apropie-te cu frică, şi iubitoriu de oameni iaste Stăpânul nostru ca să facă cu noi mila sa. Amin.

94. [169]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: De vreame ce mi-ai zis mie, Părinte, în răspuns, că nălucirile ceale ce să întâmplă omului noaptea, unele adecă sânt din trufie, dupre ispită a diiavolului, iar altele din dulceţurile lăcomiei de pântece, oare iaste cu putinţă ca să pornească diiavolul aceasta în om din zavistie numai, când nici să trufeaşte el, nici iaste iubitoriu de dulceţuri? Şi cum trebue cinevaşi a cunoaşte de i să face lui fireaşte pornirea în noapte? Şi de pătimesc cei desăvârşit pornire firească? Şi de să cade a pleca genuchele întru cea Cincizăcilea, sau nu?

Răspuns: Poate adecă să pornească diiavolul din zavistie, dar, nefiind de faţă trufie sau dulceaţă, nu poate mai mult. Ci precum cinevaşi voind să zidească casă, de nu va afla materiile ceale ce îi slujesc la aceasta, în deşert să osteneaşte, aşa şi diiavolul. Iar semnul pornirii céiĭ fireşti iaste când veade cineva că nici din trufie, nici din dulceaţă, nici din zavistiia diiavolului i să întâmplă lui

[1] Omul.

pornirea. Iar aceaia, adecă a cunoaşte că nu iaste din zavistie, ci din fire, când cu nădeajde întemeiată fiind şi prin multe rugăciuni va dormi cineva numind pre sfânta şi cea de o fiinţă Troiţă, pecetluindu-să pre sineşi, şi va pătimi aceasta. Iar cei desăvârşit nu pătimesc nici aceasta, pentru că au stins şi pre cel firesc[1]. Că s'au scopit pre sineşi duhovniceaşte pentru împărăţiia ceriurilor, adecă ş'au omorât mădulările sale. Iar pentru a pleca genuche întru cea a Cincizeacelea, s'au mai zis ţie şi altădată ca să [le] pleci în chiliia ta. Roagă-te pentru mine, frate.

95. [152]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi, că: Voesc să ţiu[2] pântecele mieu, şi să viu la puţină hrană, şi nu pociŭ. Ci deşi iau hrană puţin ceva lipsind, iarăşi după puţin viu întru măsura mea cea dintâiŭ, şi întru a bea aseamenea.

Răspuns: Să-şi aducă aminte dragostea ta, frate al mieu, căci câte pătimesc eu mi le-ai zis mie: pentru că şi eu acealeaşi pătimesc, şi nimenea nu să izbăveaşte de aceastea, fără numai cel ce au venit întru măsura celui ce zicea: *Mi-am uitat a mânca pâinea mea; de glasul suspinului mieu s'au lipit osul mieu de carnea mea* (Ps. 101: 5-6). Unul ca acesta degrab vine întru puţina hrană şi întru puţina băutură, pentru că lacrămile întru pâine i să fac lui, şi deaciia începe a să hrăni prin Duhul. Pleacă-te mie, frate, că ştiu pre un om pre carele Domnul îl cunoaşte de o măsură ca aceasta, şi pre săptămână o dată sau de doao ori, şi mai de multe ori, să robeaşte întru duhovniceasca hrană, şi, de dulceaţă, uită hrana cea simţită. Şi când vine să se împărtăşască, ca oarecarele sătul sau îngreţoşat, nu voiaşte a să împărtăşi; iar împărtăşindu-să, să osândeaşte pre sineşi, zicând: Pentru ce nu sânt totdeauna aşa? Şi doreaşte ca încă să mai prinză. Unde sântem, frate! Să ne ducem, să murim! Iartă-mă, că neaflând întru ce dintru ale meale să mă fălesc, întru osteneale streine mă fălesc, şi aceasta spre a mea osândă.

96. [153]. A aceluiaşi către acelaşi întrebare: Rogu-te pre tine, Părinte, ca să-mi descoperi mie putearea lucrului: Cum vine cineva întru acealea ce ai zis? Pentru că eu nu ştiu. Că de câte ori m'am apucat să mănânc câte puţin, trândăvirea şi slăbiciunea nu m'au lăsat pre mine pănă ce am venit iarăşi la măsura mea cea dintâiŭ. Şi cum ai zis că cel ce vine întru măsura celui ce au zis „*s'au lipit osul mieu de carnea mea*" (Ps. 101: 6), acesta vine întru puţină mâncare? Şi cum mai nainte de puţina mâncare să lipeaşte osul de carne?

Răspuns: Frate, mă sileşti pre mine să grăesc ceale mai presus de măsurile meale, şi mă tem, nu cumva să mă osândesc spuind isprăvile ceale streine. Scris iaste că: *S'au lipit osul mieu de carnea mea*, adecă că să fac oasele omului toate

---

[1] Adecă pre fire.
[2] Adecă să-l înfrânez.

unul, adecă toate gândurile omului să fac unul dupre Dumnezeu. Şi atuncea să face trupul urmând gândului celui după Dumnezeu, şi să face bucuriia Duhului înlăuntru în inimă, hrănind pre suflet şi îngrăşând pre trup, şi împuternicind pre amândoao. Şi nu mai slăbeaşte, nici să mai trândăveaşte. Pentru că Iisus deaciia să face mijlocitoriu, şi pune pre om şi-l arată aproape de întrarea uşilor, de unde *au fugit scârba şi durearea şi suspinul* (Is. 51: 11). Şi să împlineaşte la dânsul cuvântul cel ce iaste scris: *Unde iaste comoara ta, acolò şi inima ta* (Mt. 6: 21). Şi aduce pre om întru măsura aceasta smereniia cea desăvârşit.

97. [154]. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ: Cum cineva vine întru înfrânare? Şi cum să cunoaşte neputinţa cea firească, şi cea a dracilor? Şi cât să cade a mânca?

Răspuns: Frate, câte puţin scurmi să descoperi lucruri ascunse, şi eu, nebun încă, socotesc cum că ceaia ce o ceri dela mine nimenea nu poate să o descurce, fără numai cel ce vine întru măsura aceasta. Pentru că trăind omul, are simţire a răcelii şi a fierbinţelii a lucrurilor celor ce să aduc lui. Iar mortul nu simte pre aceastea, pentru că au pierdut simţirea. Şi precum vine întru măsura ştiinţii lucrurilor cel ce să învaţă acealea, ştie şi să le aleagă cu descurcare pre dânsele. Iar cel ce nu s'au învăţat, nici au venit întru dânsele, de milioane de ori de ar întreba ce sânt, şi ar auzi, încă a înţeleage putearea lor nu poate. Aşa iaste şi aceasta: pre cât grăeşti cuiva, trebuinţă iaste mai vârtos de cercare.

Iar pentru neputinţa, deaca priimeaşte trupul hrana cea din toate zilele şi să va trândăvi, a dracilor iaste; iar de nu, neputinţă iaste. Iar a să înfrâna cinevaşi iaste a să scula dela masă puţin ceva mai lipsindu-i, precum au rânduit Bătrânii celor mai de jos. Iar când va ajunge omul la măsura celui ce zice: *Pentru că ştim înţeleagerile lui* (2 Cor. 2: 11), nu poate a să tăinui de dânsul cât să cade a mânca, pentru că iscusit iaste. Silit sânt să zic lucruri mai presus de mine, şi nu iaste trebuinţă, şi poate că nici iaste cel ce poate să priimească şi să înţeleagă, fără numai rari oarecarii. Dumnezeul Părinţilor noştri să te aducă pre tine întru bucuriia aceasta. Că are lumină negrăită, strălucită iaste şi dulce. Nu pomeneaşte de hrană trupească. Ceale de sus le caută, ceale de sus le gândeaşte, ceale de sus cugetă, unde Hristos de-a dreapta Tatălui şade. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

98. [171]. Întrebare a aceluiaşi către Celalalt Stareţ: Oare bun lucru iaste, Avvà, a mărturisi cuiva din fraţi pentru nălucire şi a-i pune lui metanie ca să se roage pentru dânsul?

Răspuns: Pentru nălucirea cea de noaptea, bine iaste a spune celui ce poate să auză, şi puind metanie, datoriu iaste a ceare să se roage pentru dânsul. Pentru că cuvântul Scripturii iaste: *Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele voastre, şi rugaţi-vă unii pentru alţii ca să vă vindecaţi* (Iac. 5: 16).

Tâlc: Că zicând Părintele: „Bine iaste a spune celui ce poate să auză”, au arătat că nu iaste de folos tuturor, şi oricărora s'ar fi întâmplat, a grăi unele ca aceastea.

99. [172]. Oarecarele din Părinţi ce sihăstrea, au întrebat pre acelaşi: Cum iaste şedearea în chilie?

Răspuns: Şedearea în chilie iaste aceaia, adecă a pomeni păcatele sale, şi a plânge pentru dânsele şi a să tângui, şi a să trezvi ca să nu i să mai robească mintea. Iar de să va robi, degrab iarăşi a o aduce pre dânsa la locul eiĭ.

100. [177]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Gândul îmi zice mie că cugetarea face curată rugăciune. Oare aşa iaste?

Răspuns: Frate, să nu te batjocoreşti de draci şi să zici că cugetarea[1] face curată rugăciune. Şi cum rămân patimile întru omul carele are rugăciune curată?

101. [179]. A aceluiaşi către acelaşi întrebare: Cum să face înţeleagerea robită de hiiară?

Răspuns: Înţeleagerea robită de hiiară să face de nu va apuca mai nainte omul, şi să se prihănească pre sineşi. Şi pre muşcarea dinţilor o are, şi pre prăpădirea unghiilor. Deci de plasturi iaste trebuinţă, adecă de pocăinţă.

102. [180] A aceluiaşi întrebare către acelaşi: De să cade a închide ochii întru meşteşugirile vrăjmaşului? Şi când să scoală asupra mea trupul, ce să cade a face?

Răspuns: Arată diiavolul omului lucruri şi simţit, şi nesimţit. Cel ce iaste neputincios închide ochii ca să nu vază. Iar cel putincios, şi văzând, le defaimă pre dânsele. Pentru că *dreptul ca un leu nădăjduiaşte* (Pilde 28: 1). Iar pentru scularea asupră a trupului, fugi iute către Iisus prin rugăciune, şi te odihneşti.

103. [181]. Întrebare: De unde mi să întâmplă mie de osândesc pre alţii după întrebare?

Răspuns: Pre a osândi după întrebare pre alţii o pătimeşti pentru aceaia că nu au murit îndreptarea dela tine. Osândeaşte-te pre sineţi, şi să duce dela tine la alţii osândirea.

104. [182]. Acelaşi, supărat fiind de tâlhari, şi foarte îngrozit, dar, cu darul lui Dumnezeu, fiind acoperit de vătămarea lor, au vestit aceluiaşi Stareţ pentru frica, cerând împreună şi rugăciune pentru păzirea a celor din nainte.

Dumnezeu nu dă în jaf pre cineva, cel ce zice: *Nu te voiŭ lăsa, nici te voiŭ părăsi pre tine* (Evr. 13: 5). Ci necredinţa noastră iaste ceaia ce ne dă pre noi în jaf. Dar însă după slobozirea lui Dumnezeu vin ispitele spre cercarea credinţii celor ce au nădeajdea desăvârşit întru Dumnezeu. Au doară mai mulţi sânt tâlharii cei ce vin, decât căruţele şi putearile lui Faraò? Şi arătat lucru s'au făcut, că cu un graiu şi cu o amelinţare a Domnului de năprasnă s'au cufundat. Nu-ţi aduci aminte cum au orbit pre cei ce au venit asupra lui Eliseiu? Cine i-au orbit

[1] Adecă iscusinţa.

pre dânşii? Şi pentru ce, cel ce ştie să izbăvească din ispită pre cei blagocestivi, aceastea toate au făcut şi face? Cum am uitat Scriptura ceaia ce zice: *Domnul te va păzi pre tine de tot răul, păzi-va sufletul tău Domnul* (Ps. 120: 7)? Şi cum întru uitare am dat aceaia, adecă: *Iar ai voştri şi perii capului număraţi sânt* (Mt. 10: 30)? Şi cum că o păsăruică nu cade în cursă fără de Tatăl vostru? Au nu cu mult mai vârtos deosebire are omul de pasere (v. Mt. 10: 29 şi 31)? O, teamere, fiică a necredinţii, unde ne-au pogorât pre noi! Preacumplită iaste foarte, orbeaşte pre minte, trândăveaşte pre inimă, zmulge pre oameni dela Dumnezeu. Sor iaste a nenădejdii, izgoneaşte pre oameni dela frica lui Dumnezeu în laturea peirei. Frate, să fugim de dânsa, şi să deşteptăm pre Iisus, cel ce doarme întru noi, zicând: *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne pre noi, că perim* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24). Şi sculându-să, ceartă pre năpădirea vântului lor, şi să linişteaşte. Iar noao ne zice: *Eu sânt, nu vă teameţi* (In. 6: 20). Să lăsăm toiagul cel de trestie, şi să luăm toiagul crucii, întru carele să întăresc cei şchiopi, întru carele să scoală cei morţi, întru carele să face lauda Apostolului, întru carele ne-am slobozit de vânzare, puindu-ne pre înşine înainte celui ce pentru noi s'au răstignit. Pentru că el întru dânsul ne paşte pre noi, oile lui, şi întru dânsul goneaşte dela noi pre lupii cei mâncători de sânge. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

105. [183]. Aşijderea Marele Stareţ, fiind întrebat pentru aceaiaşi, au zis:

Frate adormitule, cearcă-ţi inima ta cea trândavă, de carea eu mă minunez, carea să teame de robii cei ce stau afară şi nu veade pre stăpânii lor, cei ce petrec înlăuntru. Tâlharii cei simţiţi, robi sânt ai tâlharilor celor gândiţi, ai dracilor zic, celor ce lucrează întru dânşii. Trebue să mulţămeşti tâlharilor celor ce au venit asupra ta, că venind, au deşteptat pre stăpânii lor, pre tâlharii cei ce dormiia întru tine. Unde s'au dus departe Iisus, ca să te duci cătră dânsul şi să-l rogi pre el să vie întru ajutoriu? Au doară nu aude ureachiia ta ce cântă gura ta: *Aproape iaste Domnul de toţi cei ce îl chiamă pre dânsul întru adevăr: voia celor ce să tem de el va face, şi rugăciunea lor va auzi, şi va mântui pre dânşii* (Ps. 144: 18-19)? De dânsul lipeaşte-te, şi pre stăpânii cei din lăuntru şi pre robii lor cei din afară îi va surpa dela tine. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

106. [184]. Acelaşi au întrebat pre Celalalt Stareţ: Doao gânduri m'au supărat pre mine pentru tâlhari. Unul mă osândeaşte pre mine zicând că: Ale chinoviei sânt ceale ce ai, şi păcat iaste deaca vei lăsa pre dânşii să le ia pre dânsele, ci eşti datoriu să baţi sau să strigi. Iar celalalt gând mă osândeaşte pre mine zicând că: Domnul au zis: *Celui ce voiaşte să-ţi ia ţie haina, lasă-i lui şi cămaşa* (Mt. 5: 40). Deci cum porunceşti, stăpâne, să fac eu, de vreame ce mă îndoesc? Şi iartă-mă, că pre tâlharii cei gândiţi îi las să între şi să iasă, şi să jăfuiască pre inima mea, şi pentru cei simţiţi întreb. Deci roagă-te ca cu deadinsul, pre aceia să-i surpe Domnul.

Răspuns: De nu ai stăpânire a vreoarecăruia lucru, nu defăima aceale ce le

iai dragoste dela chinovie, de vreame ce osândă ai. Pentru că omul supt stăpânire fiind, nu iaste supt poruncă. Deci fără de turburare bate şi strigă, zicând: Blagosloveaşte cel ce încă eşti, şi ajută-mi; şi te acopere pre tine Dumnezeu. Iar pentru cei gândiţi tâlhari, Domnul şi pre aceştea şi pre aceia îi va surpa. *Îmbărbătează-te şi întăreaşte-te* (A 2-a Lege 31: 6), şi roagă-te pentru mine.

107. [185]. Acelaşi au cetit în Cărţile ceale Bătrâneşti[1] că iaste datoriu, cel ce voiaşte întru adevăr să se mântuiască, mai întâiŭ împreună cu oamenii să sufere ocări, necinstiri, pagube, defăimări, simţirile lui să se slobozească, şi aşa să se sue la linіştea cea desăvârşit, precum şi Domnul nostru Iisus Hristos au făcut. Că dupre ce aceastea toate le-au suferit, apoi aşa au venit la Sfânta Cruce, carea iaste murire a trupului şi a patimilor, şi încetare desăvârşit sfântă. Şi au zis către sineşi: Eu, ticălosul, una dintru aceastea n'am făcut, ci din neputinţa mea smintind pre toţi, am fugit dela oameni. Deci poate că sânt datoriu iarăşi să viu în mijlocul oamenilor, şi, ajutând Dumnezeu, să fac precum au zis Părinţii, şi aşa să întru în linişte, ca nu îndeşărt să se facă osteneala mea. Şi au vestit aceastea Stareţului celui Mare.

Răspuns: Bine au zis Părinţii, şi într'alt fealiu nu iaste. Dar, de vreame ce multe pricinuiri să fac, întru care socoteaşte omul că bine face, şi să află vătămându-să prin altă pricinuire, trebue să se întemeiaze pre sineşi. Că ai apucat să şăzi, şi, de vei veni în mijloc, să naşte ţie mărire deşartă. Şi poate că nici stă cu tine acest gând, adecă ca să fii în mijloc, şi doao reale să fac. Ci de te prihăneşti pre sineţi, ca cel ce nu ai făcut lucrul cel ce să cădea suirii la cruce, zicând: „Întru necunoştinţă am şăzut", ştie prihănirea să se ocărască şi să se necinstească pre sineşi, şi apoi aşa să aducă, pre cel ce o priimeaşte pre dânsa, la măsura crucii întru adevăr, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cuvine slava şi stăpânirea în veaci. Amin.

108. [186]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Roagă-te pentru mine, că foarte mă necăjesc.

Răspuns: Dumnezeul ceriului şi al pământului să vă dea voao, prin rugăciunile sfinţilor lui, cearerile care le ceiŭ eu la dânsul ca să le dea voao. Deci de vreame ce voiţi să auziţi şi să vă bucuraţi (voi sânteţi cei ce mă siliţi pre mine să grăesc, ca întru mine să se împlinească aceaia: *Făcutu-m'am fără de minte, voi m'aţi silit pre mine* – 2 Cor. 12: 11), eu, şi mai nainte de a ceare voi la mine, pentru dragostea carea arde ca o văpae de foc preaiute întru mine, a lui Hristos, celui ce au zis: *Caută pre aproapele tău ca pre sineţi* (Lev. 19: 18), din arsură şi dintru aceaia că fierb cu duhul, nu încetez noaptea şi zioa rugându-mă lui Dumnezeu ca să vă facă pre voi de-Dumnezeu-purtători, şi să lăcuiască întru voi, şi să umble întru voi, şi să vă trimiţă voao pre Duhul cel Sfânt, Duhul

[1] În Paterice.

adevărului, ca, când va veni, să vă înveaţe pre voi toate, şi să vă povăţuiască pre voi întru adevăr, ca să vă faceţi moştenitori veacĭnicilor bunătăţi, *pre care ochiu nu le-au văzut, şi ureache nu le-au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit* (1 Cor. 2: 9). Şi m'am făcut cătră voi ca un părinte ce să sârguiaşte să facă pre fiii săi ostaşi împăratului, întru ostăşiri strălucite, când ei n'au nici o grijă. Şi o, să vă dea voao Dumnezeu pre arşiţa dragostei aceştiia! Pentru că vă va adeveri deplin pre voi Domnul că întru al şaptelea ceriu sue pre oamenii carii o au pre aceasta, precum oarecarii acum cu îndrăzneală să sue şi să blagoslovesc, *ori în trup, nu ştiu, ori afară de trup, nu ştiu, că Dumnezeu iaste cel ce ştie* (2 Cor. 12: 2). Şi pentru ca să vă învăţaţi începutul căii bucuriei aceştiia, auziţi: Mai întâiŭ îi vine omului Duhul cel Sfânt, apoi îl învaţă pre el toate, şi cum să cade a cugeta smerit: ceale ce acum nu puteţi să le auziţi. Apoi, povăţuindu-să de cea întâia arşiţă aceaia, să sue la întâiul ceriu, după aceasta la al doilea, şi dupre apropiiare până la al şaptelea, şi acolò iaste cu putinţă să vază lucruri negrăite şi înfricoşate, pre care nimenea nu poate să le auză, fără numai cei ce vin la măsura aceasta, căriia Domnul să ne învrednicească pre noi. Cei ce au murit desăvârşit lumii prin răbdare şi necazuri multe, pot să vie la aceasta. O, frate iubite, Domnul cruce au răbdat, şi tu nu te bucuri întru necazuri, a cărora răbdarea iaste spre împărăţiia ceriurilor? Şi bine ai zis că te necăjeşti. Nu ştii cum că în vreamea când cinevaşi ceare dela Părinţi ca să se roage pentru dânsul, sau dela Dumnezeu, ca să-i dea lui ajutoriu, atuncea i să înmulţesc lui necazurile şi ispitele, spre cercarea lui? Deci să nu cauţi odihnă trupească, deaca nu ţi-o va da pre dânsa ţie Domnul, pentru că urâtă iaste înaintea Domnului odihna trupului. Şi Domnul au zis: *În lume necazuri veţi avea* (In. 16: 33). Domnul să-ţi ajute ţie întru toate. Roagă-te pentru mine.

109. [187]. Acelaşi, prepuind cum că moartea aceluiaşi Mare Stareţ aproape iaste, şi sârguindu-să pentru a sa mântuire şi pentru a toatei chinovii, o au făcut cunoscută aceasta aceluiaşi Mare Stareţ, carele îi şi arată lui aceastea:

Frate preadorite, pornit fiind din dragostea lui Dumnezeu, ai grăit graiuri de smerenie, care trag la milostivire şi pre oamenii cei nemilostivi, cătră un om păcătos şi preamic. Şi ce pociŭ să-ţi zic ţie [eu], un om ce nu am milostivire, nici bună îndurare? Ţinut sânt de cuvintele tale, şi ce să-ţi dau ţie nu am. De aş fi avut ceva, aş fi putut a zice ţie. Însă nu vă las pre voi săraci întru aceşti ani, nici în vreamea aceasta, ci iată voiŭ mai rămânea cu voi prin porunca lui Dumnezeu, a celui ce spre folos le face pre toate cătră mântuirea sufletelor noastre, a robilor lui: nu pentru mine, ci pentru voi, cei ce aţi cerut aceastea. Ca să aduceţi rod lui Dumnezeu, prin mine aducând pre a voastră mântuire, şi eu să zic: *Iată eu şi pruncii* (Is. 8: 18) pre carii mi i-ai dat; *păzeaşte-i pre dânşii întru numele tău* (In. 17: 11), acopere-i pre dânşii cu dreapta ta; povăţuiaşte-i pre dânşii la limanul voii tale, şi scrie numele lor în cartea ta; dă-le lor arvona vieţii, bucurându-i pre dânşii şi zicând: *Nu te teame, turma cea mică, că bine au voit Tatăl*

vostru să vă dea voao împărăţiia (Lc. 12: 32). Şi roagă-te ca să-mi dea mie să zic: Părinte, dă-mi mie ca unde voiŭ fi, să fie şi fiii miei (v. In. 17: 24). Pleacăte[1] mie, frate, că duhul osârduitoriu iaste să zică Stăpânului mieu, celui ce să bucură de cearerea robilor săi: „Stăpâne, ori bagă împreună cu mine pre fiii miei întru împărăţiia ta, ori şi pre mine şterge-mă din cartea ta” (Ieş. 32: 32). Dar neputinţa mea şi lenevirea mă opreaşte pre mine de a avea acest fealiu de îndrăzneală: dar însă mila lui mare iaste. Deci având un Stăpân ca acesta, să ne mângâiem, crezând că negreşit face mila sa cu noi. Nu va treace Dumnezeu cu vedearea osteneala nevoinţii Părinţilor noştri, a celor ce au adormit şi a celor ce acum vii sânt, ci va zice: Cruţa-voiŭ locul acesta pentru mine, şi pentru cei ce îmi slujesc mie curat întru dânsul. Căci eu crez fără de îndoială că sânt oarecarii în locul acesta carii pot să înduplece[2] pre Dumnezeu pentru milioane de oameni, şi nu sânt lepădaţi. Pentru că voia lor o va face Domnul, şi pot a ceare ca ochii Domnului să fie preste locul acesta. Pentru că rugăciunile lor să sue către dânsul ca nişte fulgere ce fulgeră, şi ca nişte raze de soare, întru care să veseleaşte Tatăl, şi să bucură Fiiul, şi să mulţămeaşte Duhul cel Sfânt. Deci de înşine numai să luăm aminte, frate, că lui Dumnezeu îi iaste grijă pentru locul acesta; căci odihnă s’au făcut robilor lui, şi întru dânşii să împlineaşte aceaia: *Glas de bucurie şi de mântuire în corturile drepţilor* (Ps. 117: 15). Deci a dreaptei Domnului iaste ca să facă puteare, ca să ne dea noao tărie, ca să ne dăruiască noao să urmăm urmelor Părinţilor noştri, *cu învăţătura, cu petreacerea, cu îndelungă-răbdarea, cu dragostea, cu răbdarea, cu gonirile, cu pătimirile* (2 Tim. 3: 10-11), câte li s’au pricinuit lor dela vrăjmaşul, şi simţit, şi gândit. Că de nu vom căştiga ceva din viiaţa lor, cum vom fi fii ai lor? Fiindcă Domnul zice: *De aţi fi fost fii lui Avraam, lucrurile lui Avraam aţi fi făcut* (In. 8: 39). De nu vom pătimi împreună cu dânşii după putearea neputinţii noastre, cum ne vom proslăvi împreună cu dânşii în ceasul acela? Deaca nu vom muri împreună cu dânşii, tăindu-ne voia, cum ne vom scula împreună cu dânşii, aşteptând să auzim aceaia: *Veniţi, blagosloviţii Părintelui mieu, moşteniţi împărăţiia cea gătită voao*, şi cealelalte (Mt. 25: 34)? Frate, deaca cearerile noastre le-au dat noao Dumnezeu, ca să avem pre Părinţii noştri povăţuindu-ne pre noi, să luăm aminte ca nu lenevirea noastră, sau moloşirea, sau trândăvirea, sau necredinţa noastră să ne desparţă pre noi dela dânşii. Că zice: *Iar de să despărţeaşte cel necredincios, despărţească-să* (1 Cor. 7: 15). Să ne aducem aminte de cela ce au zis că *cela ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Să ne rugăm lui Dumnezeu neîncetat, ca să nu ne despărţim de niciunul din Sfinţii Părinţii noştri, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie. Să nu lăsăm lumina, şi să căutăm întunearecul; să nu lăsăm dulceaţa mierii, şi să luăm amărăciunea şarpelui; să nu ne zavistuim pre înşine, şi să iubim moartea. Nu, în loc de

---

[1] Încredinţează-te.
[2] Îmblânzească.

blagoslovenii, să priimim blestemurile. Să nu întărâtăm pre Hristos, slujind vrăjmaşului. Să ne trezvim, să priveghiem, să alergăm iute, gata să ne facem, să ne deşteptăm din somnul nostru cel prea adânc, să înţeleagem ce ne-au dăruit noao Dumnezeu: nu pre a fi noi supt picioarele sfinţilor, ci şi fii şi împreună-moştenitori. Fericit iaste sufletul cel ce au gustat dintru aceastea. Fericit iaste sufletul cel ce s'au rănit la o dragoste ca aceasta. Fericit iaste sufletul cel ce s'au lipit de aceastea. Fericit iaste sufletul cel ce s'au făcut desăvârşit întru aceastea. Pentru că îl aşteaptă pre dânsul bucuriia şi veseliia, şi darea de plată întru împărăţiia ceriurilor, întru slava Tatălui, şi a Fiiului, şi a Sfântului Duh. Amin. Roagă-te pentru mine, frate.

110. [197]. Cearere de rugăciune a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, ca să-i dăruiască Dumnezeu lui sporire.

Frate, roagă pre bunătatea celui ce voiaşte *ca să se mântuiască toţi oamenii şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4), ca să-ţi dea ţie priveghiiare duhovnicească, ceaia ce aprinde pre focul cel duhovnicesc, pre carele Domnul au venit să-l arunce pre pământ, Stăpânul ceriului şi al pământului. Şi împreună îl rog şi eu dupre putearea mea, ca să ţi-o dăruiască pre dânsa Dumnezeu, cel ce dă tuturor celor ce cu osteneală şi cu dorire cer dar; şi după ce va veni aceaia, te va povăţui pre tine întru adevăr. Că luminează ochii, îndreptează pre minte, izgoneaşte somnul trândăvirii şi al lenevirii, luceaşte pre armele ceale ruginite în ţărâna trândăvirii, străluceaşte hainele ceale întinate întru robiia varvarilor, şi face a urî pre urâciunile mortăciunilor lor, şi a dori a să sătura cineva de jertfa cea duhovnicească, ceaia ce s'au jertfit prin marele nostru arhiereu: pentru carea au auzit Prorocul că curăţeaşte păcate şi ştearge fărădelegi, celor ce plâng să dăruiaşte, celor smeriţi să dă, întru cei vreadnici să pune ca întru o vistierie, şi viiaţă veacĭnică printr'însa moştenesc, întru numele Tatălui şi al Fiiului şi al Sfântului Duh. Amin. Roagă-te pentru mine.

111. [198]. Acelaşi au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul ca să se învrednicească a să jertfi pre sineşi omorârii lui Iisus (v. 2 Cor. 4: 10).

Toată cearerea bună, bucurându-mă ceiŭ dela Dumnezeu să vă dea voao. Şi crez că dă. Nu minte cela ce zice: *Ceareţi, şi să va da voao* (Mt. 7: 7). Deci Dumnezeu să vă dea cearerile voastre, amin. Însă să nu fii fără de grijă la aceaia, ca adecă şi tu să te osteneşti puţin. Pentru că cei ce poftesc stăpâniri dela împăratul, măcar de şi au mulţi sprijinitori, dar rabdă şi ei necazuri şi primejdii şi osteneale pănă ce ar fi dobândit. Deci într'acest chip şi tu ado împreună puţină osteneală, ca să afli pre mila cea mare. *Că mult poate rugăciunea dreptului carea să lucrează* (Iac. 5: 16). Spune fratelui celui ce iaste cu tine, iubitului întru Domnul, celui ce de-a pururea te pedepseaşte pre tine şi acolò îţi dă mare milă, să nu să trândăvească pedepsind. *Că pre carele îl iubeaşte Domnul, îl ceartă* (Pilde 3: 12; Evr. 12: 6). Sărutu-vă pre voi pre toţi întru Domnul, şi vă

rog să vă rugaţi pentru mine, pentru dragostea.

112. [199]. Acelaşi au rugat pre Marele Stareţ să se roage pentru dânsul ca să iasă din omul cel vechiŭ.

Auzi, frate iubite, şi dă inima ta ca să păzească pre dumnezeeştile graiuri ceale ce să grăesc ţie nu dela om, ci dela Duhul Sfânt. Iisus doftor iaste, al sufletelor şi al trupurilor. De ai rană, te bagă pre tine cătră dânsul, şi mă rog lui să te vindece pre tine, de vei voi şi tu. Că dătătoriu iaste al tuturor darurilor celor bune, şi îţi dă ţie nu numai cearerile tale, ci mai cu prisos decât ceale ce cei. Fiiu al lui Dumnezeu, şi lumină, şi puteare iaste Iisus, carele din Sfânta Fecioara Mariia s'au întrupat, cel ce *pre pământ s'au arătat, şi cu oamenii împreună au petrecut* (Var. 3: 38), şi pre sineşi s'au adus *jertvă vie, bineplăcută lui Dumnezeu* (Rom. 12: 1) şi Tatălui nostru, ca să ne facă pre noi luişi *norod ales, râvnitoriu de lucruri bune* (Tit 2: 14), *împărătească preoţie, neam sfânt* (1 Pt. 2: 9). Cel ce pre aceastea pentru noi le-au răbdat, pildă de răbdare ne-au lăsat noao, şi să bucură când cearem dela dânsul. Îl rog pre dânsul să-ţi lumineaze inima ta. Împreună osteneaşte-te şi asudă şi tu, că zice Fiiul lui Dumnezeu: *Veniţi cătră mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi eu vă voiŭ odihni pre voi* (Mt. 11: 28). Deci mă apropiiu la dânsul pentru tine cu neruşinare multă: deaca nu şi tu te vei apropiia, ruşine iaste mare. Iisus pre nimenea nu leapădă. Pentru că şi în ceasul al unsprezeacelea au năimit lucrători în viia sa. Lipeaşte-te de dânsul, şi fă puţină osteneală, ca să te umpli de plăţi cu toţi întocma. Om s'au făcut Fiiul lui Dumnezeu pentru tine: fă-te şi tu pentru dânsul Dumnezeu. Minte ţe-au dat ţie Dumnezeu: pre dânsa lui dă-o la ceriu, *pre ceale de sus cugetându-le, pre ceale de sus căutându-le* (Col. 3: 1-2), unde el iaste, că acolò rog eu ca să ajungi, împreună cu toţi cei ce iubesc numele lui. Pentru că cu acest chip să slobozeaşte cineva de omul cel vechiŭ. Iisus au zis Apostolilor: *Voi sânteţi sarea pământului* (Mt. 5: 13). Pământ, pre trup l-au numit. Că zice: *Pământ eşti, şi în pământ te vei duce* (Fac. 3: 19). Fă-te ţie însuţi sare, sărând şi uscând putrezăciunile şi viermii, adecă pre gândurile ceale reale. Şi de vei face aceasta, împreună mă ostenesc şi împreună cu tine sar, ca să nu pută şi să se îngreţoşeaze unele de altele. Dumnezeu şi Mântuitoriul nostru voiaşte să ne mântuim noi. Iar noao ne iaste cu cuviinţă a striga neîncetat: „Mântuiaşte-mă, Doamne!", şi te mântuiaşte pre tine. Pentru că au strigat oarecarii, şi au întrat în limanul voii lui, întru carele nădăjduesc că vei întra tu, de-mi vei da mie mână dupre putinţă. Înţeleage pre ceale zise ţie, şi urmând, ajungi, dupre cela ce au zis: *Într'acest chip alergaţi, ca să prindeţi* (1 Cor. 9: 24). Roagă-te pentru mine, frate, ca să nu mă osândesc grăind şi nefăcând.

113. [200]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, pentru fealiu de fealiu de gânduri, şi pentru cea cu deamăruntul împlinire a căii lui Dumnezeu.

Răspuns: Toate ceale ce ai scris cerând dela Dumnezeu prin a mea pros-

time, frate uimitule, întru una să încheae: ca să te izbăveşti de omul cel vechiŭ, şi să te afli întru sfinţirea sufletului şi a trupului, şi să te mântueşti împreună cu sfinţii întru împărăţiia lui Dumnezeu. Pentru că aceasta iaste măsura carea ţe-am zis ţie, ca să te izbăveşti şi să te curăţeşti de omul cel vechiŭ. Şi prea cu prisosinţă mai mult decât ceale ce ceĭ tu, cer eu dela Dumnezeu, fiind ţinut de dragoste ca să-ţi dea ţie. Şi deaca nu vei împiedeca, pentru trândăvirea ta şi lenevirea, ai a te minuna şi a proslăvi pre Dumnezeu, cum te schimbă pre tine dintru a nu fi întru a fi. Dumnezeu va erta ţie ceale ce ai greşit, şi pentru ceale dupre aceastea îţi va găti ţie ertăciune.

Iar pentru nălucirile ceale de noaptea, din zavistie te ispiteaşte pre tine diiavolul, pentru căci te pocăeşti lui Dumnezeu, voind să te batjocorească pre tine cum că nimic nu foloseaşte pocăinţa, ceaia ce pre toate le poate. Ci tu să nu te slăbeşti, pentru că mult ajutoriu ai prin rugăciunile sfinţilor. Iar sârguinţa iaste de te vei răpi în cuvânt sau în lucru, greşind cuivaşi, ca să te duci şi să pui lui metanie. Şi văzând Dumnezeu, te acopere pre tine despre vrăjmaşii tăi.

Iar pentru bucate, nu prea foarte să ne grijim de trup. Că să întâmplă a fi aceasta războiŭ al dracilor, ca să ne arunce pre noi în grijă, şi întru aceasta îndeletnicindu-ne, să lăsăm bunătăţile ceale ce ne stau noao înainte.

Iar pentru cea cu deamăruntul împlinire a căii lui Dumnezeu, nu să cuvine să zic acum, ca nu întru deznădăjduire să te arunc pre tine. Ci creade că în dar te mântuiaşte pre tine Dumnezeu, prin rugăciunile sfinţilor. Pentru că pot să-l înduplece pre dânsul. Roagă-te pentru mine, frate.

114. [201]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, pentru lenevire şi pentru alte oareşcare gânduri.

Răspuns: Dumnezeu cel singur fără de păcat, *cel ce mântuiaşte pre cei ce nădăjduesc spre dânsul* (Suz. 1: 61), va împuternici pre dragostea ta *să-i slujeşti lui întru cuvioşie şi dreptate întru toate zilele vieţii tale* (v. Lc. 1: 74-75), în besearica jertvealnicului omului celui din lăuntru, întru carele gândite jertve să aduc lui Dumnezeu, aur şi tămâe şi smirnă, întru carele să jervteaşte viţelul cel hrănit, şi să stropeaşte cinstitul sânge al mielului celui fără prihană, întru carele să fac strigările sfinţilor îngeri cu împreună glăsuire: *Atuncea vor pune pre jărtveanicul tău viţei* (Ps. 50: 21). Atuncea când? Când vine Domnul nostru, Marele Arhiereu, cel ce pre jertva cea fără de sânge o aduce şi o priimeaşte, când, întru numele lui, auzit să va face întru urechile slăbănogului, celui ce şade lângă uşa cea frumoasă, glasul bucuriei: *Scoală şi umblă* (Fap. 3: 6). Atuncea *întră el în bisearică umblând şi săltând şi lăudând pre Dumnezeu* (Fap. 3: 8); atuncea încetează somnul lenevirii şi al neînvăţăturii; atuncea să surpă dormitarea lenevirii şi a trândăvirii dela geanele lui. Atuncea aprind ceale cinci fecioare înţeleapte făcliile sale, şi împreună-dănţuesc cu mirele, întru sfânta cămară împreună-cântând unele cu altele fără de turburare: *Gustaţi şi vedeţi că bun iaste Domnul; fericit bărbatul carele nădăjduiaşte spre dânsul* (Ps. 33: 9).

Atuncea să strică războaele, şi întinăciunile, şi pornirile, şi să dăruiaşte sfânta pace a Sfintei Troiţe, şi să pecetluiaşte comoara şi nejefuită[1] rămâne. Roagă-te ca să înţelegi şi să ajungi şi să te bucuri întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veaci. Amin.

115. [202]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, pentru ispita ascunsă şi pentru sporirea.

Mă minunez de dragostea ta, frate, cum nu cunoşti meşteşugirile dracilor! Că, precum au mărturisit Dumnezeu lui Iov, întărâtatu-s'au împrotiva ta. Şi deaca au cunoscut că aproape era ca să se curăţească copilul, l-au scuturat pre dânsul (v. Mc. 9: 20). Într'acest chip, şi când văd pre cineva la sporire venind, îl ispitesc pre dânsul cu zavistie. Dar nu ispitesc pre cel ce au venit întru sporire dintru ale lui lucruri, că acesta i-au biruit pre dânşii, ci pre cel ce au venit în dar, prin rugăciunile sfinţilor, dupre slobozeniia lui Dumnezeu, ca să-şi cunoască neputinţa sa şi să nu să trufească pentru darul. Precum nişte oşti multe sânt care covârşesc unele pre altele, aşa sânt lăcaşuri la Tatăl luminilor [care] covârşesc unele pre altele. Că de nu ar fi fost aşa, pentru ce multe? Dumnezeu te va întări pre tine întru frica sa. Roagă-te pentru mine.

116. [203]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ pentru sporirea sufletului, şi pentru sfătuirea cătră fratele, şi pentru credinţa cătră Părintele cel de obşte.

Răspuns: Creade-mi mie, preadorite, că, cu ajutoriul lui Dumnezeu, nu stai afară de porţile împărăţiei ceriurilor. Ci stăi bine, luând aminte de sineţi cu deamăruntul, ca să nu te împingi afară de acolò. Pentru că a lui Dumnezeu iaste lucrul, a băga pre om înlăuntru, pentru sfinţii cei ce să roagă lui, iar a omului iaste a rămânea sau a să împinge afară. Şi dupre apropiiare, prin voia lui Dumnezeu, întru covârşiri te aduc pre tine. Deci fii cu inimă bună întru Domnul, şi umblă cu osârdie în calea lui, şi priimeşti dela dânsul ajutoriu, întru numele lui.

Iar pentru fratele, cu smerită inimă priimeaşte-l pre dânsul, şi grăiaşte lui orice va trimite Dumnezeu întru inima ta a zice, luând aminte că, în vreamea când au fost trebuinţă, şi gura măgăriţii o au deşchis. Şi, deaca dela dânsul iaste totul, pre folosul cel ce prin tine s'au făcut, la dânsul scrie-l. Şi, de va vedea Dumnezeu smereniia ta, la tine scrie plata sfătuirii cel ce au dat în gura ta cuvântul. Şi să împlineaşte la noi ceaia ce iaste scris: *Frate de frate ajutorindu-să sânt ca o cetate tare şi îngrădită* (Pilde 18: 19). Domnul Iisus Hristos va lucra împreună cu voi pre toate spre bine.

Iar pentru robul cel prea mic, deaca Dumnezeu ţe-au dăruit ţie credinţa, el iaste cel ce creaşte şi păzeaşte. Pentru că nu poate cineva prea mic să descopere taină oamenilor, ci Dumnezeu să face toate întru toate[2]. Iartă, frate, şi roagă-te pentru mine.

---

[1] Nefurată.

[2] Sau poate că: întru toţi.

117. [204]. Întrebare a aceluiaşi către Celalalt Stareţ: Ce va face cel ce voiaşte a să linişti, pentru numele ce să face lui, nu cumva ceaia ce iaste mai presus de el să-l vatăme pre dânsul, precum au zis Părinţii, că: „Vai omului aceluia al căruia numele îi iaste mai mare decât lucrul lui”[1]? Şi de iaste datoriu a să întâlni cu oarecarii, sau cu nimenea nicidecum?

Răspuns: A avea cineva nume sau slavă mai presus de lucrarea lui nimic nu vatămă pre cel ce nu să îndulceaşte sau nu să învoiaşte cu ceale ce să zic: precum şi la cel ce să cleveteaşte că au făcut ucidere, şi nici un lucru ca acesta nu au lucrat. Însă iaste datoriu unul ca acesta să socotească că: „Au pentru mine oamenii ipolipsis[2], şi nu ştiu cine sânt”.

Iar a să întâlni cu oarecarii, iar cu oarecarii nu, sau pre oarecarii a-i da afară, iar pre alţii a-i priimi, aceasta aduce pre cineva întru a aleage pre oameni. Deci cel ce poate să se facă fără de grijă – dupre nepriceaperea mea grăesc! – bine face, cunoscând pre a sa neputinţă.

118. [205]. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ: Rogu-te pre tine, cinstite Părinte, să faci pogorâre cu neputinţa mea, şi să-mi dai voe, deaca vreunul din Părinţi va voi să vie în chilie să-mi facă mie rugăciune[3], ca să-l priimesc pre dânsul (pentru că m’am văzut pre sinemi îngreoiat din trândăvire), pănă când Dumnezeu, prin rugăciunile voastre, va întări pre sufletul mieu.

Răspuns: Rog pre dragostea ta, frate al mieu, nu mă pune pre mine sus, pentru că nebun sânt şi mă trufesc, şi datoriu eram a cunoaşte că jos sânt. Pentru că a zice „Fă-mi pogorâre”, însemnează că: „Sus şezi, întru înălţime”. Şi nu ştii că mi să ceare dedesupt a fi a tot omul? Cel ce iaste dedesupt, nu are unde să se pogoare. Ai sfătuirea Sfântului Apostol, ce zice: *Toate ispitindu-le, lucrul cel bun ţineţi-l* (1 Thes. 5: 21). Tot lucrul carele va face omul dupre frica lui Dumnezeu, acesta foloseaşte pre sufletul lui. Deci de te foloseaşte pre tine întâlnirea, eu nu opresc dela tine folosul, ci şi lepădătură sânt a celor ce vin să se roage pentru tine şi să te folosească. Deci ori de întâmpini, ori de nu, Domnul Iisus va împuternici pre dragostea ta cea adevărată. Pentru că ce mă socotesc eu întru oameni, ca şi aceasta să o cer dela sinemi? Câştigul tău bucuriia mea iaste. Deci întâlnind pre sfinţii cei ce vin, şi folosindu-te, roagă-i pre dânşii ca să se roage pentru mine, pentru dragostea. Însă aceasta socotesc, cum că a întâlni pentru Dumnezeu bun lucru iaste, şi a nu întâlni pentru Dumnezeu bun lucru iaste.[4] Fii sănătos!

119. [207]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ, cearere de rugăciune,

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avvà Siluan” 10. (N. ed.)
[2] Păreare.
[3] Adecă să-mi dea blagoslovenie.
[4] Cf. *Pateric*, „Pentru Avvà Pimen” 147. (N. ed.)

şi pentru liniştea cea desăvârşit.

Domnul nostru Iisus Hristos, Fiiul celui blagoslovit şi preaînalt Dumnezeu, vă va împuternici şi vă va întări pre voi spre priimirea a Sfântului său Duh, ca, prin venirea de faţă a lui cea bună, să vă înveaţe pre voi pentru toate, şi să lumineaze inimile voastre, şi să vă povăţuiască pre voi întru adevăr, şi ca să vă văz pre voi ca pre nişte finici înverzind în raiul lui Dumnezeu, şi să vă aflaţi *ca un maslin prearodit* (Ps. 51: 10) în mijlocul sfinţilor, şi ca *o vie aducătoare de roadă* în locul cel dumnezeesc, *toată adevărată* (Ier. 2: 21). Şi să vă învrednicească pre voi Domnul, a bea din izvorul înţelepciunii. Căci câţi au băut dintru dânsul, s'au uitat pre sineşi, fiindcă cu totul afară s'au făcut de omul cel vechiŭ, şi, dela izvorul înţelepciunii, s'au povăţuit la alt izvor, al dragostei céiĭ ce niciodată nu cade: şi după ce întru această rânduială au ajuns, au prins pre măsura cea nerăspândită şi neînălţată, căci cu totul minte s'au făcut, cu totul ochiu, cu totul vii, cu totul luminaţi, cu totul desăvârşit, cu totul dumnezei: s'au ostenit, s'au mărit, s'au proslăvit, s'au strălucit, vii s'au făcut, de vreame ce mai întâiŭ au murit. Să veselesc, şi veselesc: să veselesc întru nedespărţita Troiţă, şi veselesc pre Puterile ceale de sus. Doriţi de această rânduială, alergaţi pre drumul lor, râvniţi credinţa lor, agonisiţi smereniia lor, răbdarea întru toate, ca să ajungeţi moştenirea lor, dragostea lor cea necăzută ţineţi-o, ca să vă aflaţi întru bunătăţile ceale negrăite, *pre care ochiu nu le-au văzut, şi ureache nu le-au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit, pre care le-au gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pre dânsul* (1 Cor. 2: 9). Iar pentru linîştire, pănă în câtva mai iscuseaşte-te pre sineţi încă puţin, şi Dumnezeu face mila lui.

120. [208]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ, de îi slobozeaşte lui pre liniştea cea desăvârşit.

Răspuns: Am spus dragostei tale, iubite frate, pentru linişte, cum că pănă în câtva să mai aştepţi, nu ca cela ce nu voesc să întri tu întru starea a unii măsuri ca aceştiia – să nu fie! – ci voind şi rugându-mă ca să ţi-o dăruiască ţie pre dânsa Dumnezeu şi mai mult. Pentru că bucuriia mea cea mare iaste sporirea a voastră a tuturor. Însă sânt daruri duhovniceşti care să dau de Dumnezeu în vremile lor, şi el chiamă şi ajută şi păzeaşte. Că zice că: *Nu cel ce să arată pre sineşi vreadnic, acesta iaste cercat, ci pre carele Domnul îl arată vreadnic* (2 Cor. 10: 18). Deci de voeşti să zideşti casa ta, mai întâiŭ găteaşte materiia şi toate ceale de trebuinţă, şi deaciia a meşterului treabă iaste ca să vie şi să zidească. Şi sânt ceale de trebuinţă ale unii zidiri ca aceştiia credinţa cea tare, spre zidirea păreţilor, ferestri de lemn cu chip de lumină, care aduc înlăuntru pre lumina soarelui pentru ca să lumineaze casa, ca nici un întunearec să nu se afle întru dânsa; iar fereastrile ceale de lemn sânt ceale cinci simţiri, ceale întărite întru cinstita crucea lui Hristos, şi care aduc înlăuntru pre lumina soarelui celui gândit al dreptăţii, şi care nu iartă pre nici un întunearec să se grăiască în casă, al vrăjmaşului zic, şi al urâtoriului de bine. Deaciia voeşti acoperemânt

care acopere casa, ca *nu zioa să te arză pre tine soarele, nici luna noaptea* (Ps. 120: 6), şi să tâlcuiaşte acoperemântul dragostea cea către Dumnezeu, carea niciodinioară nu cade, carea acopere casa, şi nu lasă pre soare să apue întru întărâtarea[1] noastră, ca să nu-l aflăm pre dânsul pârâşiu în zioa judecăţii, arzându-ne pre noi în focul gheenii, nici luna să mărturisească trândăvirea şi lenevirea nopţii noastre. Apoi trebuinţă are casa a avea uşă, carea aduce înlăuntru şi păzeaşte pre cel ce petreace înlăuntru. Iar când zic uşă, tu, frate, înţeleage pre uşa cea gândită, pre Fiiul lui Dumnezeu cel ce zice: *Eu sânt uşa* (In. 10: 9). Deaca într'acest chip îţi vei găti casa ta, carea să nu aibă vreun lucru din ceale ce să urăsc de dânsul, vine împreună cu binecuvântatul Părinte şi cu Duhul Sfânt, şi lăcaşiu la tine face, şi te învaţă pre tine ce iaste liniştea, şi luminează pre inima ta întru bucurie negrăită. Amin.

121. [209]. Cearere de rugăciune şi de învăţătură către viiaţa cea înbunătăţită.

Dumnezeul nostru Iisus Hristos să lumineaze ochii inimii tale, fiiule preadorite şi iubite, pentru ca să strălucească întru dânşii luminarea sfintei, singurei stăpânitoarei, şi de-viiaţă-făcătoarei, şi închinatei Troiţe, pentru ca să fii povăţuit să înţelegi tainele lui ceale sfinte, şi să te bucuri veacĭnic, şi să eşi din Eghípet, şi să despici cu toiagul marea, şi să înfăşuri[2] mâinile varvarului Faraò, şi să prăznueşti lui Dumnezeu, jertvind şi mâncând întru sfinţire Paştile, şi ruşind buzele tale întru sfântul şi cinstit sângele lui; fiind încins preste mijlocul tău, şi toiagul cu mâini curate ţiindu-l, şi încălţăminte purtând în picioare nepoticnite, şi cu mană din ceriu să te hrăneşti, prin norii cei împreună cu tine robi; şi să nu să mai învechiiască îmbrăcămintea ta, nici să se mărească părul capului tău, ci să se curăţească inima ta spre priimirea legii céiĭ stăpâneşti, şi să sfărami pre viţelul cel vărsat din mijlocul norodului tău, şi să înghiţă pământul pre vrăjmaşii tăi cei ce grăesc împrotivă ţie, şi să domneşti preste împăraţii Ammoreilor, şi să şteargă Dumnezeu pre ceale şapte neamuri dela faţa ta, şi să moşteneşti pământul lor în veaci, şi să treci Iordanul cu putearea dumnezeeştii faceri de minuni, şi să stăpâneşti cetatea Finikiianilor, şi să mântueşti pre Raav curva, ceaia ce au crezut întru Dumnezeul tău, şi să sameni, şi să săreşti, şi să mănânci, şi să te saturi, şi să proslăveşti pre Dumnezeu, cel ce ţe-au dat ţie, şi să nu să afle întru tine alt dumnezeu. Că deaciia vei fi sfânt lui Dumnezeu, şi nu vor mai strica ţarina ta cei streini de fealiu. Căci înfricoşat te faci lor, şi vei ucide pre Goliiath, ca cu David împreună să împărăţeşti, şi să eşi din vechime, înnoirea aflându-o, şi să crezi lui Hristos, ca împreună să te răstigneşti, şi împreună să mori, şi împreună să te îngropi cu dânsul, şi împreună să te scoli luminat, şi împreună să te înalţi cu mărire, şi împreună să trăeşti veacĭnic. Deaciia apoi moae ceara şi să moae, că precât vei muiia pre dânsa, pre atâta vei afla

[1] Mâniia.
[2] Să legi.

pre înţeleagerile întru dânsa spre viiaţă veacĭnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru, amin. Şi pentru fratele cel împreună cu tine, sufere-l pre dânsul dupre putearea ta. Pentru că cel sănătos iaste datoriu să sufere pre cel neputincios, pănă când va face Domnul ceaia ce iaste de folos lui. Şi *bucuraţi-vă întru Domnul* (Flps. 3: 1).

122. [210]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ cearere: Sfinte Părinte, blagosloveaşte-mă cu blagoslovenie duhovnicească, şi sfinţeaşte-mi mie cuculiul ce s'au trimis ţie, şi analavul, ca să le am pre dânsele acoperemânt, întru Hristos Iisus Domnul nostru, despre tot răul.

Frate iubite, deaca Stăpânul Hristos, cel ce toate le poate, Domnul ceriului şi al pământului, zicea celui ce ar fi venit cătră dânsul: *Dupre credinţa ta facă-să ţie* (v. Mt. 9: 29), eu, scăpătatul şi săracul, ce pociŭ a zice? Însă Dumnezeul blagosloveniilor te va blagoslovi pre tine întru toată blagosloveniia duhovnicească şi întru tot darul dreptăţii, şi te va face pre tine împreună-părtaş strălucirii sfinţilor, moştenitoriu împărăţiei, slobod de patimile necinstii, prin rugăciunile şi solirile tuturor sfinţilor, amin.

Iar pentru ceale ce ai cerut, când aşa deplin te adevereşti, le port pre dânsele trei zile şi le trimit pre dânsele ţie, după ce să sfinţesc prin vorbirea cea cătră Dumnezeu, adecă prin ceaia ce să face prin sfinte rugăciuni. Prin care şi tu fiind mângâiat, roagă-te pentru mine.

123. [173]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Cum să cunosc, Părinte, în chilie, de îmi taiŭ voia mea, aseamenea încă şi când sânt împreună cu oameni? Şi ce iaste voia trupească, şi voia cea acoperită, cea dela draci, cu bunătatea, şi voia lui Dumnezeu?

Răspuns: A tăia voia, în chilie şăzând, iaste a defăima întru toate odihna trupească. Iar voia trupului iaste a face odihna lui întru orice fealiu de lucru. De nu faci odihna lui, tai voia ta şăzând în chiliia ta. Iar a-şi tăia voia fiind împreună cu oamenii, a muri despre dânşii iaste, şi a fi cu dânşii ca cum nefiind. Iar voia cea dupre Dumnezeu iaste a tăia voia trupului, dupre Apostolul. Iar voia cea dela draci, îndreptarea iaste, şi a să încreade luişi, şi atuncea să prinde în cursă. Roagă-te pentru mine, frate, şi iartă-mă.

124. [174]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Ce fealiu de hrană mi să cade a-mi rândui mie însumi în fieştecare zi?

Răspuns: A ocârmui hrana cea din fieştecare zi în chilie, dupre cum ai întrebat, în grijă te aruncă pre tine şi în războiŭ. Ci dupre cum bine îndreptează calea Dumnezeu, aşa petreci. Că cel ce călătoreaşte aşa prost, călătoreaşte bine nădăjduit.

125. [175]. A aceluiaşi întrebare: Oare bine iaste a mă îndeletnici eu întru „Doamne Iisuse Hristoase, miluiaşte-mă”? Sau mai bine iaste a ceti de rost din Dumnezeiasca Scriptură şi a cânta Psalmi?

Răspuns: Pre amândoao să cade a le face, puţin aşa, şi puţin aşa. Că scris iaste: *Aceastea să cădea a le face, şi acealea a nu le lăsa* (Mt. 23: 23).

126. [176]. A aceluiaşi: Când cânt, sânt datoriu la fieştecare Psalm a zice pre „Tatăl nostru”, sau în vreamea „Tatălui nostru”, şi pre cealelalte întru rugăciune a le chieltui?

Răspuns: O dată a zice „Tatăl nostru”, şi o dată rugăciuni, una şi aceaiaşi iaste.

127. [178]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: De să cade la sfârşitul slavosloviei céiĭ de seara şi a céiĭ de noaptea, şi a rugăciunii, a pomeni pacea sfintelor Bisearici, a împăratului, a stăpânitorilor, a noroadelor, a săracilor şi a văduvelor, şi câte ca aceastea? Şi măcar de să ştie pre sineşi pătimaş acela ce i s’au cerut aceastea, datoriu iaste să se roage?

Răspuns: Bine iaste a pomeni întru rugăciune pacea sfintelor Biserici, şi a celoralalte ce urmează, dar ca un nevreadnic şi neavând puteare la aceasta. Pentru că apostolească poruncă iaste. Şi pentru acela ce ceare, bine iaste a face rugăciune, căci iaste evanghelicesc şi apostolicesc cuvântul: *La tot cel ce ceare dela tine, dă-i* (Mt. 5: 42); şi aceaia, adecă: *Rugaţi-vă unii pentru alţii, ca să vă vindecaţi* (Iac. 5: 16). Şi iarăşi: *Precum voiţi să vă facă voao oamenii, şi voi aseamenea faceţi lor* (Mt. 7: 12; Lc. 6: 31). Şi pentru Apostoli să ruga oarecarii. Deci cela ce să leneveaşte de poruncă, pre sineşi să osândeaşte. Deci dar, putând-neputând, mă silesc pre sinemi, pentru porunca.

128. [188]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, şi către fraţii cei ce era împreună cu dânsul, când au cerut ei ajutoriul cel din rugăciune împrotiva vrăjmaşilor, şi ca să le spue lor viiaţa celuialalt Stareţ, adecă a Avvei Ioann:

Bucuraţi-vă întru Domnul, fii preadoriţi şi preaiubiţi! Domnul va împlini cearerile voastre întru multe bunătăţi, şi va face neputincios întru voi arcul celor putearnici, şi voi o să vă încingeţi cu puteare. Mă mir de voiţi folosul sufletelor voastre precum eu voesc, şi mă rog lui Dumnezeu noaptea şi zioa pentru mântuirea voastră. Nu am zis „nu voiţi”, ci că „nu ştiţi”. Pentru că de aicea arătate sânt rânduialele şi treaptele şi măsurile, şi unde va fi moştenirea. Şi precum un om ce iaste strălucit în lume, şi iscusit întru neguţătoriile vieţii aceştiia, şi cunoscând mărimea şi covârşirea şi cinstele ostaşilor, să nevoiaşte să facă ostaşi întru mărire pre fiii săi, iar ei, ca nişte neiscusiţi, nu să grijesc, şi poate că, necunoscând cinstele ostaşilor celor mari, doresc a fi meşteri de meşterşuguri de mâini, într’acest chip sânt eu către voi. Ci ertaţi-mă, căci ca un om fără de minte am grăit. Pentru că venindu-mi întru sinemi, mi-am adus aminte că pământ sânt şi cenuşă, un foale[1] al tuturor răotăţilor. Am plâns ce am grăit, şi am zis: „Ce s’au fălit pământul şi cenuşa?” Dar însă, de vreame ce am apucat mai nainte să zic că preadoresc de mântuirea voastră, şi pricinuitoriu a tot

[1] Burduf.

binele voesc să mă fac voao, de voiŭ putea aceasta, fac putearea mea.

Iar pentru petreacerea a celui de un suflet fiiu, a blagoslovitului şi smeritului ascultătoriu, a celui ce întru toate s'au lepădat până la moarte de toate voile sale, ce pociŭ a zice? Au zis Domnul: *Cel ce m'au văzut pre mine, au văzut pre Tatăl* (In. 14: 9). Şi pentru ucenic au zis că poate să fie ca dascalul lui. *Cel ce are urechi de a auzi, auză* (Lc. 8: 8). Ertaţi-mă, şi rugaţi-vă pentru mine.

129. [189]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ cearere pentru sănătatea Avvei, când au zăbovit în boală, şi pentru patimile ceale sufleteşti. Şi de să cade a cerceta pre Stareţul cel ce lăcuiaşte aproape de dânsul? Şi din ce pricină trupul rău s'au amestecat?[1]

Să te bucuri, frate, întru Domnul. Pentru sănătatea fiiului mieu putea oarecarii din sfinţii cei de aicea să se roage lui Dumnezeu (precum şi pre dânsul deplin l-am adeverit), ca să-l facă pre dânsul să nu să bolnăvească în nici o zi, şi s'ar fi făcut aşa: dar nu ar fi putut a avea roduri de răbdare. Nu ştie el ce am răbdat eu? Boale, friguri, necazuri, până ce am venit în limanul acesta al alinării. Foarte l-au folosit pre dânsul boala, spre răbdare şi mulţămire.

Iar pentru patimi, datoriu iaste cineva a-şi robi trupul său întru lipsă şi întru necaz, dupre cât iaste cu putinţă.

A cerceta pre fratele bine iaste, iar a vorbi îndeşărt, putred lucru iaste. Deci întru cercare te aduce pre tine lucrul. Cercetează pre aproapele, şi păzeaşte-te a nu vorbi îndeşărt, ci dupre întâlnirile Sfinţilor Părinţi, adecă: „Cum te afli, Avvà?" Şi deaciia înainte: „Spune noao cuvânt de viiaţă, cum să aflăm calea lui Dumnezeu?" „Roagă-te pentru mine, că multe păcate am", şi ceale aseamenea acestora, şi rugăciune, şi despărţeaşte-te dela dânsul cu pace.

Greotatea trupului tău rău s'au amestecat, din trândăvirea ta şi din greotatea dracilor. Te va împuternici pre tine Dumnezeu asupra lor, ca dupre leage să te nevoeşti, şi să-i birueşti, şi să te încununezi, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava şi stăpânirea în veacii veacilor, amin. Roagă-te pentru mine, frate.

130. [190]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi:

Frate, tu ai zis că „sânt bólnav cu sufletul şi cu trupul". Şi pentru ce nu ai mărturisit că sănătos eşti cu voia ta? Pentru suflet şi pentru trup nu ştii ce-ţi iaste ţie de folos, iar pentru voe, nici milioane de măestri nu ştiu ca tine. Au nu ştii că de-a pururea te muşc pre tine când şi când? De poţi a suferi, sufere. Că eu ca un fără de minte grăesc. Deci de vreame ce sânt fără de minte, şi tu însuţi aceasta o zici. Pentru că aceaia că ai zis: „Nu ştiu ce-mi iaste de folos mie", aceasta iaste. Domnul să ne dea noao pricеapere întru toate. Iartă-mă, şi te roagă pentru mine.

---

[1] Adecă cu stihiile sale rău s'au turnat.

131. [191]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ întrebare şi cearere pentru rugăciune: Mă rog ţie, cinstite Părinte, arată-mi mie pentru voia cea bună şi cea rea ce iaste, ca nu aşa fieştecum să trec sfintele tale cuvinte. Şi iartă-mă, şi roagă-te pentru mine ca să mă izbăvesc dela diiavolul şi dela turburarea lui.

Răspuns: Frate, „toată odihna trupului urâciune iaste Dumnezeului nostru”[1]. Pentru că el au zis: *Strâmtă şi necăjicioasă iaste calea carea duce în viiaţă* (Mt. 7: 14). Deci cel ce o aleage pre dânsa, aceasta bună voe iaste; şi cel ce o ţine pre dânsa, aleage luişi necaz de bunăvoe la tot lucrul dupre puteare. Nu ştii ce zice Apostolul? *Îmi necăjesc trupul mieu şi îl robesc* (1 Cor. 9: 27). Vezi că, şi nevoind trupul, dumnezeescul bărbat de bunăvoe îl robiia? Cel ce are această bună voe a mântuirii, întru orice fealiu de lucru al trebuinţei lui ameastecă puţin necaz. Adecă ce zic: Aflu să mă culc deasupra unui moale aşternut: să mă necăjesc pre sinemi puţin – de iaste necaz – şi să mă culc pre o cerguţă, pentru neputinţa trupului, ruşinându-mă că alţii să culcă pe jos, alţii pre perinuţe de pae, precum şi cel întru sfinţi Arsenie[2] şi alţii mulţi. Şi alţii încă şi spini ş’au pus la patul lor, alegându-şi necazul. Aflu aproape apele, bucătăriile care au odihnă? Ca un lucrătoriu, sânt datoriu să-mi aleg ceale mai departe, ca să-mi mişc trupul mieu întru puţin necaz. Aflu să mănânc bine şi pâine curată? Sânt datoriu a aleage pre cea mai proastă, pentru ca să mă necăjesc puţin, aducându-mi aminte de cei ce nicidecum nu au gustat bucate[3], iar mai ales de Stăpânul nostru Iisus, carele au gustat amărăciune şi oţăt pentru mine. Aceasta iaste voia cea după Dumnezeu. Iar cea după trup are pre toată odihna la toate ceale împrotivă. Nu ştii ce zicem? „Încue degrab uşa, ca să nu mă bată vântul sau să mă ud!”, „Vezi, frate, ai afumat fiertura, şi nu pociŭ să o mănânc pre dânsa!”, şi cealelalte. Aceasta iaste voia cea rea: tae-o pre dânsa, şi te mântueşti. Iar de te birueşti, prihăneaşte-te pre sineţi şi îndreptează pre aproapele.

Frate lenevosule, deplin adevereaşte-te întru Domnul că s’au topit ca un păianjen sufletul mieu (v. Ps. 38: 12). Osteneală iaste a să mântui cineva. Şi cum să amăgeaşte cineva, socotind că odihnindu-să întru toate să va mântui? De te vei osteni împreună puţin, mă rog lui Dumnezeu ca să-ţi dea ţie cearerea ta. Şi când îţi aduci aminte de dânsul, şi de sfinţii lui, să depărtează dela tine diiavolul şi turburarea lui. De voiŭ zice că nu mă rog ca să vă întărească pre voi Domnul şi să vă împuterniceaze la tot lucrul bun, minţ. Ci a silitorilor iaste împărăţiia ceriurilor. De nu ne vom sili pre înşine puţin, cum putem să ne mântuim? Sau cum poate rugăciunea sfinţilor să poată mult, deaca nu va fi lucrându-să? Roagă-te pentru mine, frate.

132. [192]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, şi cătră fraţii

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Pimen” 38.
[2] *Pateric*, „Pentru Avva Arsenie” 36.
[3] Legumi.

carii lăcuia împreună cu dânsul.

Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, să vă blagoslovească pre voi întru toată blagosloveniia duhovnicească, şi întru tot darul dreptăţii. Şi el îmi mărturiseaşte că voesc odihna a tot omul, mai vârtos a voastră. Şi ca unora ce sânteţi de un suflet vă grăesc voao, celor ce voiţi calea pre carea am umblat strâmtorindu-ne, necăjindu-ne de bunăvoe să călătorim, pentru numele lui. Fraţilor, nu pomenesc eu că aflând odihnă desăvârşit o am răpit pre dânsa, ci cu adevărat am amestecat de pretutindenea puţină strâmtorare şi necaz, temându-ne de cela ce zice: *Ţe-ai luat ceale bune ale tale în viiaţa ta* (Lc. 16: 25); şi cum că: *Prin multe necazuri să cade noao a întra întru împărăţiia lui Dumnezeu* (Fap. 14: 22). Şi aceasta, că multe avuţii[1] au venit în mâinile noastre. Şi el ştie că cu sărăcie am trăit, pentru cel ce au sărăcit pentru noi. Nu iaste bun lucru a să odihni cineva întru toate, pentru că cel ce voiaşte aceasta, luişi trăiaşte, şi nu lui Dumnezeu. Căci nu poate să-şi tae voia unul ca acesta. Rugaţi-vă pentru mine, fraţi preacinstiţi.

133. [193]. Al aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi mie, Avvo al mieu, de dimineaţa pănă ca la al doilea ceas simţ gânduri, şi nu ştiu de unde pătimesc aceasta. Iarăşi, spune-mi mie aceasta: Cum poate dracul să zugrăvească chipul muerii, sau al altui oarecăruia lucru în mintea mea? Pentru că întru însuşi gândul iaste şi faţa, şi nu să face cu despărţire gândul şi faţa, ci deodată gândul, deodată faţa. Şi ce voiŭ face ca să mă izbăvesc? Roagă-te pentru mine.

Frate, când iaste deşărt cineva, să îndeletniceaşte cu gândurile ceale ce vin către dânsul. Iar când lucrează, nu să îndeletniceaşte să le priimească pre dânsele. Deci mânecă-te, şi apucă râşniţa, şi macină-ţi grâuşorul tău pâini de hrană. Iar deaca pârâşul tău va apuca mai înainte, neghini în loc de grâu macini într'însa.

Iar pentru ceaialaltă, frate, întru zografi, feaţele ceale ce să zugrăvesc, împreună cu văpsealele să fac. Iar deaca să scrie mai nainte scândura, nu mai priimeaşte văpseale, nici feaţe, care să săvârşesc întru una. Iar aceaia, adecă a te slobozi, iaste a scrie mai nainte scândura ta. Să ne nevoim a face putearea noastră, şi ne ajută noao Dumnezeu. Lui i să cade slava, amin. Roagă-te pentru mine, frate, şi iartă-mă pentru Domnul.

134. [195]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ rugăciune şi cearere pentru bunătăţile ceale ce să cuvin sufletului.

Mă bucur întru Domnul, şi Domnul să bucură întru mine, când mi să cer dela fiii miei ceareri bune, adecă pentru mântuirea sufletului şi pentru viiaţa cea veacĭnică. Deci bucure-să şi duhul tău, frate, pentru că te-am făcut pre tine ostaşiu întru ostăşiia covârşirii, ca să fii tu neîncetat în cămara bunătăţilor celor

[1] Bani.

negrăite: şi eşti întru aceasta. Deci caută de-ţi căştigă haine strălucite, dupre vredniciia ostăşiei, ca să nu cazi dela dânsa, şi inimă înţeleaptă smerită, şi faţă bine aşăzată, carea să depărtează de toată pornirea iuţimei şi a turburării. Că de acest fealiu de slujitori are trebuinţă locul, carii să depărtează de patimi, şi s'au îmbrăcat cu îmbrăcăminte de nuntă, ca să nu fie scoşi afară cu ruşine mare. Deci iată te-ai făcut ostaş: să nu o leapezi pre dânsa, că întru a ta stăpânire iaste. Te-am băgat pre tine înlăuntru: să nu eşi; te-am ales pre tine din ceale de-a stânga: să nu te mai ameasteci cu dânsele; te-am blagoslovit: să nu mai cauţi blestemul. Şi am căutat să te fac pre tine ostaşiu şi întru alte negrăite, neîntinate şi curate cămări ale Duhului, şi au zis că nu iaste încă vreame. Ci când te vei sârgui să faci pre stânga ca pre dreapta, şi pre omul cel vechiŭ om nou către priimirea sfântului şi închinatului Duh, atuncea Duhul îl ia şi îl învaţă pre dânsul toate, şi îl povăţuiaşte şi îl aduce pre dânsul înlăuntru, întru nişte corturi ca aceastea, întru care puţini întră pentru smereniia lor, şi ascultarea, şi blândeaţea, şi răbdarea. Deci să nu stai deşărt, ci lucrează; nu mâncarea ceaia ce piiare, ci ceaia ce rămâne în viiaţă veacĭnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru, întru carele fii sănătos totdeauna, blagoslovitule.

135. [196]. Acelaşi au rugat pre acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul, şi să i să arate lui cum să învredniceaşte cineva de curată şi duhovnicească viiaţă.

Răspuns: Frate iubite întru Domnul, ne-au dat noao Dumnezeu să umblăm cu lesnire în calea voilor lui, carea duce în viiaţa veacĭnică. Şi zic ce iaste şi cum putem să o ajungem pre dânsa, ca aşa să dobândim toate bunătăţile ceale veacĭnice. De vreame ce Domnul nostru Iisus Hristos au zis: *Ceareţi şi veţi lua, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi să va deşchide voao* (Mt. 7: 7), rugaţi-vă însuşi lui Dumnezeu celui bun, ca să ne trimiţă noao pre Duhul cel Sfânt mângăitoriul. Şi venind, ne învaţă pre noi pentru toate, şi toate tainele le descopere noao. De acesta caută să fii povăţuit: nu lasă rătăcire sau răspândire în inimă, nu lasă trândăvire, nici dormitare în minte; luminează ochii, întăreaşte pre inimă, înalţă pre minte. De acesta lipeaşte-te, acestuia creade-i, pre acesta iubeaşte-l. Că înţelepţeaşte pre cei fără de pricepere, îndulceaşte mintea, dă puteare, curăţenie, şi bucurie, şi dreptate, şi îndelungă-răbdare; şi blândeaţe, dragoste şi pace învaţă şi dăruiaşte. Deci ai pre piiatra cea tare, să nu te împuţinezi, căci vânturile şi ploile şi râurile nu pot să surpe pre zidirea ceaia ce s'au zidit preste dânsa. Ai pre marele ocârmuitoriu, cel ce ceartă vânturile şi marea, şi să liniştesc, şi să păzeaşte corabiia nespărgându-să. Ai pre învăţătoriul cel bun, carele pune leage să uiţi pre ceale din napoi, şi să te întinzi către ceale din nainte. Iată comoară nefurată. Iată turn nesurpat. Deci ce mă socoteşti ceva pre mine? Şi eu nu pociŭ să viu la aceastea, deaca nu voiŭ birui iuţimea, şi voiŭ sugruma mâniia, şi voiŭ căştiga aşăzarea alinării întru carea să odihneaşte Dumnezeu. Deci să lăsăm vicleniia, şi să priimim neräotatea. Să facem groapă adâncă, şi să sădim ţarina noastră vie aducătoare de rod, ca să o culeagem şi să facem vinul

veseliei: ca îmbătându-ne, să uităm necazurile şi durerile, ceale ce ne ţin pre noi întru pierzarea sufletului. Frate, voia Stăpânului nostru iaste ca să ne mântuim. Pentru ce noi nu voim? Deci roagă-te totdeauna întins, ca să ne vie noao darul Duhului. Pentru că după ce s'au umplut Părinţii, s'au lipit de dânsul întru dragoste desăvârşit, strigând: *Cine ne va despărţi pre noi de dragostea lui Dumnezeu*? (Rom. 8: 35) Şi au zis: „Nimic". Deci să-l iubim (pre dânsul), ca să fim iubiţi. Să ne apropiem întru toată inima, ca să fim priimiţi; foarte să ne smerim, ca să ne înalţe pre noi. Să plângem, ca să râdem. Să ne sârguim, ca să ne bucurăm. Să ne tânguim, ca să ne mângâiam. Să ne rugăm a veni noao Duhul, ca să ne povăţuiască pre noi întru tot adevărul. Pentru că nu minte cel ce zice: *Căutaţi, şi veţi lua* (In. 16: 24). Domnul să vie împreună cu noi întru toate, dupre mila sa, ca să cunoaştem noi cine sântem şi ce avem trebuinţă sau ce voim. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

136. [206]. Acelaşi, după ce au tăiat întâlnirea cea a multora, au cerut să se întâlnească cu oarecarele, şi au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce am legătură de dragoste cu oarecarele frate, şi voiaşte să mă întâlnească, să mă întâlnesc cu dânsul, sau nu?

Răspuns: Deaca tot ai legătură de dragoste către oarecarele, ce socoteală ai pentru alţii? Că în mijloc[1] nu te întâlneşti cu dânşii? Sau ce? Cunoaşte unde eşti încă. Şi de voeşti, prihănindu-te pre sineţi întâlneaşte-l. Şi roagă-te pentru mine.

137. [211]. Odată oarecarele mai bătrân din Părinţi, mult ostenindu-să în pustietăţi, şi deaciia căutând să se liniştească în chinovie, au întrebat pre Celalalt Stareţ cum să cade să înceapă liniştea.

Răspuns: Ioan Botezătoriul au zis Stăpânului nostru, Hristos Dumnezeu: *Eu am trebuinţă să mă botez dela tine, şi tu vii către mine*? (Mt. 3: 14) Însă bine au făcut dragostea ta prin smerenie învăţându-ne pre noi, ca măcar aşa să ne ruşinăm şi să spunem pre ale noastre patimi. *Că fără de toată împrotivă-grăirea, cel mai mic de cel mai mare să blagosloveaşte* (Evr. 7: 7). Deci tu eşti datoriu să mă tămădueşti pre mine, pentru că tu şi mai bătrân eşti, preot al lui Dumnezeu duhovnicesc, carele chiemat fiind să ungi cu untdelemn pre cei bólnavi, şi vindecându-i pre dânşii de boala trupească, ameasteci, împreună cu ungerea, şi ertare de păcate. Deci eu, cel ce nu m'am numărat în cliros, pentru nevredniciia mea, şi că floarea perilor miei celor albi nu au oprit pre ceale mai tinereşti ale meale socoteli, cum pociŭ să dau sfat celui mai mare decât mine? Pentru că de ar fi fost ca mine omul cel ce mă întreabă pre mine, nu m'ar fi lăsat pre mine limbuţiia mea să mă liniştesc ca să nu-i răspunz lui, pentru că neoprită am limba. Şi aş fi putut a-i spune lui că copilul dela ceale mici învăţături sporeaşte la ceale mai mari. Au doară nu putea să zică: „Cu adevărat, aşa iaste"? Şi de vreame ce orice socotesc puteam a zice lui, i-aş fi zis lui. Deci şi tu linişteaşte-

[1] De obşte.

te cinci zile, şi întâmpină în ceale doao. Şi de va fi dupre Dumnezeu şedearea ta, adecă deaca vei cunoaşte ce iaste aceaia ce o voeşti şezând, nu cazi în mâinile dracului măririi deşarte. Că cel ce cunoaşte ce au întrat să facă în cetate, aceaia o voiaşte, şi nu abate într'altă parte pre inima sa, de vreame ce apoi cade din lucrul cel ce să caută (de dânsul). Iartă-mă Avvo, căci către tine nu am alt ce să zic, fără numai roagă-te pentru mine, pentru Domnul, pentru că nici lucru am, nici cuvânt.

138. [212]. A aceluiaşi către acelaşi întrebare: De vreame ce după ce am dat trupului mieu şi mai mult decât trebuinţa, nu-mi slujeaşte mie la slujba mea, şi iarăşi a-i da mai puţin, mă tem ca nu degrab să caz cu totul, ce trebue să fac pentru aceasta? Şi pentru sfânta cuminecătură, de vreame ce voesc în fieştecare zi să mă împărtăşesc, de-mi iaste vreo greotate mie să să sue către mine, păcătosul, sfânta cuminecătură, sau datoriu sânt eu să mă pogor să mă cuminec? Şi cum iarăşi mi să păzeaşte mie liniştea?

Răspuns: Mai nainte am spus dragostei tale, Avvà, cuvintele lui Ioann ceale către Mântuitoriul, şi iarăşi ai mai adăogat de a mai scrie mie, nebunului şi prostului? Deci deaca Ioann mai pre urmă nu au grăit împrotivă, eu cine sânt, defăimatul, ca să grăesc împrotivă? Deci grăesc ţie adevărul, cum că nimic sânt, şi nimic nu ştiu. Ci, pentru ascultarea, de am în inima mea, îţi grăesc. Şi nu grăesc că cu adevărat aşa iaste, ci cum mă aflu eu grăesc. Nu ceare Dumnezeu dela cel ce boleaşte slujire trupească, ci duhovnicească, adecă rugăciune. Că zice: *Neîncetat vă rugaţi* (1 Thes. 5: 17).

Iar pentru dieta trupului, deaca când priimeaşte hrană destulă nu poate să slujască, iar deaca nu va priimi, ne teamem de slăbiciune, ţine mijlocimea, nici sus sus, nici prea jos jos. Şi să împlineaşte scriptura ceaia ce zice: *Să nu te abaţi la ceale de-a dreapta, nici la ceale de-a stânga* (Num. 20: 17), ci dă trupului trebuinţa lui fără de puţin ceva. Pentru că aceasta iaste calea Părinţilor, ca adecă nici a să desfăta cineva, nici a să îngreoia, întru petreacere[1].

Iar pentru a veni sfânta cuminecătură, când pentru defăimare nu să face, ci pentru slăbiciunea, nu iaste osândă. Pentru că şi cel întâiŭ doftor, către cei ce foarte bolesc şi rău pătimesc, însuşi mearge, precum şi către noi, păcătoşii şi bólnavii, dela sineşi au venit Domnul nostru Iisus Hristos. Iartă-mă, Părinte, că supuindu-mă am grăit eu, nevreadnicul.

139. [213]. A aceluiaşi către acelaşi întrebare: De vreame ce o văduvă, fiind nedreptăţită, au trimis rugându-să ca să scriu ispravnicului să-i ajute eiĭ, şi am pentru aceasta doao gânduri: unul îmi zice că la omorâciune am venit aicea, şi de voiŭ scrie eiĭ, calc tocmeala omorârii; iar de nu voiŭ scrie eiĭ, calc porunca ceaia ce zice să ajutăm celor ce au trebuinţă. Fă dragoste, Părinte, şi îmi spune mie: ce voiŭ face?

---

[1] Vieţuire.

Răspuns: De ai fi fost mort, şi ar fi venit vreo văduvă nedreptăţită, ai fi putut să-i ajuţi eiĭ? Iar deaca vei ajuta aceştiia, şi alta va veni, urmează să o treci cu vedearea pre aceaia, şi să calci atuncea porunca. Mortul nu să îngrijeaşte de vreun lucru ca acesta. Măcar vor răpşti asupra ta, nimic nu te nedreptăţeaşte pre tine aceasta.

140. [214]. Întrebare. Un frate, lăcuind în chinovie şi slujind unui Bătrân, au întrebat pre Marele Stareţ pentru ale sale gânduri.

Răspuns: Fără de minte eşti, pentru aceasta te stăpânesc pre tine gândurile, iar mai vârtos îndreptarea de sineşi. Domnul voiaşte ca să aibi pre tot omul deosebit[1] de tine. Deci arată-i lui ascultare întru toate, şi fă orice-ţi zice ţie, ori pentru mâncare şi băutură, şi pentru orice fealiu de lucru supune-te lui. Iar de va fi lucru greu, fă-te al socotelii Avvei, şi orice-ţi zice ţie fă: şi pentru cântarea Psalmilor şi priveghiiarea, orice-ţi zice ţie fă, şi toate să fac ţie spre mântuirea sufletului. Şi de te va cleveti pre tine bucură-te, că de folos îţi iaste ţie foarte, şi de te va necăji pre tine rabdă, că *cel ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Însă după toate mulţămeaşte lui Dumnezeu, pentru că mulţămirea mijloceaşte pentru neputinţă cătră Dumnezeu. Şi întru toate de-a pururea osândeaşte-te pre sineţi păcătos şi greşit, şi nu te osândeaşte pre tine Dumnezeu. Şi smereaşte-te întru toate, şi afli darul cel dela Dumnezeu. De te vei învăţa aceastea, îţi ajută ţie Dumnezeu ca să afli puteare. Pentru că aceasta iaste voia lui, *ca tot omul să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4).

141. [215]. Răspuns al aceluiaşi cătră acelaşi:

Frate, să nu te pui pre sineţi a judeca gândurile[2] ceale ce îţi vin ţie, pentru că nu iaste de măsura ta, şi te turbură precum vor pre tine, cel ce nu cunoşti meşteşugirea lor. Ci de te turbură pre tine, zi-le lor: Eu nu vă ştiu pre voi cine sânteţi. Dumnezeu, cel ce vă cunoaşte pre voi, să nu vă lase să mă rătăciţi pre mine. Şi aruncă-ţi înaintea lui Dumnezeu neputinţa ta, zicând: Doamne, în mâinile tale sânt, ajută-mi mie şi scoate-mă pre mine din mâinile lor. Iar pre gândul cel ce zăboveaşte şi te luptă pre tine spune-l lui Avvà al tău, şi prin Dumnezeu te vindecă pre tine. Şi pentru lucrul mâinilor, orice auzi, fă, şi te mântueşti întru numele lui Dumnezeu. Iar pentru Psalmi, să nu-ţi laşi tabla ta, că lucrare iaste, şi nevoiaşte-te ca să înveţi de rost, că te foloseaşte pre tine foarte. Iar pentru a auzi ceale mai presus de putearea ta să nu cauţi. Pentru că ai învăţături până în câtăva vreame dupre măsurile tale, care te folosesc pre tine.

142. [216]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi:

Să nu te batjocoreşti, prostule: nu să cuvine să crezi vrăjmaşilor tăi. Că deaca te vei face fără de grijă şi te vei lenevi, ei vin iarăşi. Căci ostaşiul în

---

[1] Covârşitoriu.
[2] Sau a aleage şi a face descurcare gândurilor.

vreame de pace cugetă ceale de războiŭ. Vezi că Domnul au zis şarpelui: *Acela va păzi capul tău, şi tu vei păzi călcâiul lui* (Fac. 3: 15). Deci până la răsuflarea cea mai de pre urmă nu trebue să fie omul fără de grijă. Deci ia aminte de sineţi, frate, de iuţime, şi de mărirea deşartă, şi de somn, şi de cealelalte patimi, ştiind că vrăjmaşul nu doarme, nici să leneveaşte.

143. [217]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi:

Frate, de voeşti să te mântueşti, agoniseaşte-ţi smerenie, ascultare şi supunere de bunăvoe. Şi când auzi ceva dela Bătrânul, orice ar fi, zi lui cu smerenie: Roagă-te pentru mine, Părinte, ca să-mi dea mie Dumnezeu priceapere şi priveghiiare ca să nu te necăjesc pre tine. Aceastea păzeaşte-le, şi te mântueşti.

144. [218]. Acelaşi frate în boală căzând, şi prepuind cum că va muri, au rugat cu multă smerenie pre acelaşi Mare Stareţ pentru lăsarea păcatelor şi pentru răbdarea cea în boală până la sfârşit. Şi i-au răspuns lui într'acest chip:

Să nu te scârbeşti, frate, pentru că moartea cea afară de păcate nu iaste moarte, ci mutare dela necaz la odihnă, dela întunearec la lumina cea negrăită şi la viiaţa cea veacĭnică. Şi îţi grăiaşte ţie Dumnezeu, marele Împărat: *Iartă-să ţie toate păcatele tale* (Lc. 7: 47-48), mai ales prin rugăciunile şi cearerile sfinţilor. Şi pentru credinţa ta cea cătră dânsul să-ţi dea ţie răbdare până la sfârşit.

145. [219]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ întrebare: Stăpâne al mieu Părinte, în mâinile lui Dumnezeu sânt, şi întru ale tale. Deci fă mila ta cu mine până la sfârşit, şi grăbeaşte-te de mă slobozeaşte pre mine, puindu-mă pre mine înaintea stăpânului mieu Hristos, şi povăţuindu-mă cu sfintele tale rugăciuni, şi petrecându-mă prin văzduh, şi pre calea aceasta pre carea nu o cunosc.

Răspuns: Lui Hristos, celui ce au învrednicit a muri pentru noi, Stăpânului ceriului şi al pământului şi a toată suflarea te puiŭ înainte pre tine, frate, ca să domolească dinaintea ta pre frica morţii, şi ca să facă neîmpiedecată suirea sufletului tău, şi cu îndrăzneală să te închini Sfintei Troiţe, adecă slobozit, dar temându-te şi cutremurându-te ca îngerii, şi să te odihnească pre tine cu sfinţii lui. Deci mergi, rugându-te pentru mine.

146. [220]. Alt frate bolnăvindu-să şi în ófthică căzând, şi foarte primejduindu-să, au rugat pre acelaşi Mare Stareţ ca să se roage pentru dânsul şi să-i ceară lui lăsare păcatelor.

Răspuns: Să nu te temi, frate, ci mai vârtos să se bucure sufletul tău şi să se veselească întru Domnul. Şi creade-mi mie cu adevărat că iată ţe-au ertat Dumnezeu toate păcatele tale dupre cearerea ta, din copilărie până acum. Bine iaste cuvântat Dumnezeu, cel ce au voit, că ţi le-au ertat ţie pre toate. Deci să nu te scârbeşti, că nici un rău nu ai: dureare iaste, şi încetează.

147. [221]. Iarăşi, dupre ce s'au îngreoiat el mai mult, au rugat oarecarii

fraţi pre Celalalt Stareţ ca să le tâlcuiască lor răspunsul cel mai nainte de acesta, de l-au zis Stareţul pentru viiaţă sau pentru moarte.

Răspuns al lui Ioann: Pentru moarte iaste. Însă poate să-i ceară lui viiaţă, deaca deplin să va adeveri dela Dumnezeu.

148. [222]. Aceastea auzindu-le ei, au rugat pre marele Stareţ să-i ceaie lui viiaţă.

Răspuns: Dumnezeul mieu cel bun şi îndurat încă şi încă vă va umplea pre voi de bucuriia Preasfântului Duh, amin. Iar pentru fratele, destul îi iaste lui orice s'au învrednicit a lua, că fără de veaste bogat s'au făcut, şi din rob, slobod. Ci bine iaste cuvântat Dumnezeu, cel ce bine au voit şi au priimit rugăciunea. Deci nimic să nu spuneţi fratelui, ca să nu să scârbească, ci voi păziţi taina. Pentru că nu îi iaste lui moartea moarte, ci mutare din moarte la viiaţa cea veacĭnică, şi din necaz la odihnă. Bucuraţi-vă, fii iubiţi întru Domnul!

149. [223]. Iarăşi, după ce fratele s'au îngreoiat şi foarte boliia, au rugat ei pre acelaşi Mare Stareţ ca Dumnezeu, rugat fiind de dânsul, să facă cu fratele mai degrab milă. Şi au răspuns Marele Stareţ:

Pentru aceasta au rămas întru osteneală, ca să nu rămâe sângură rugăciunea ceaia ce s'au făcut pentru dânsul. Şi Dumnezeu, ceaia ce îi iaste de folos lui, şi au făcut, şi face, prin rugăciunile sfinţilor, amin.

Şi după răspunsul acesta s'au sfârşit fratele în pace.

150. [59]. Bătrân oarecarele Avvà Efthimie liniştindu-să[1], au trimis rugăciunea aceasta către acelaşi Mare Stareţ, ca printr'însul Dumnezeu să facă răspuns către dânsul la întrebările ceale întru rugăciunea aceasta: Dătătoriule de lumină, calea celor dintru întunearec, luminează-ne şi pre noi cei din negură. Că tu ai zis, Sfinte: *„Ceareţi, şi veţi lua”* (In. 16: 24), *„bateţi, şi să va deşchide voao”* (Mt. 7: 7). Şi de vreame ce voeşti şi spre noi să deşchizi uşa mântuirii, grăbeaşte-te, pentru că tu ai făcut început. Că de nu ai fi voit să ne mântueşti pre noi, nu ai fi arătat noao pre ceale ce la noi adecă sânt cu neputinţă, iar la tine, la Dumnezeu, cu putinţă. Ai arătat[2] noao, Sfinte: „Curăţeaşte-te pre sineţi, de voeşti ca să viu”. Şi eu am zis, Sfinte, cum că: „Tina a să curăţi pre sineşi nu poate”. Şi iarăşi ai zis noao, Stăpâne: „Cel ce voiaşte să se învrednicească darurilor meale să înţeleagă urmele meale întru toate”. Şi cum poate să înţeleagă cel născut orb din naştere, de nu să vor deşchide ochii lui? Orbul caută ducătoriu de mână, ca să-şi afle oarecum pre cea mică slujire a lui. Pentru că şi Timeu, fiiul lui Vartimeu, şădea lângă cale cerând milostenie, şi când au auzit că lumina dreptăţii treace pre calea aceaia, au strigat zicând: *Fiiul lui David, miluiaşte-mă*. Şi când s'au milostivit bunătatea ta, şi l-ai chemat către sineţi pre

[1] Sihăstrind.
[2] Ne-ai zis.

dânsul şi ai zis: „*Ce voeşti să-ţi fac ţie?*”, iar el au zis: „*Ravvì, ca să văz*”, şi îndată bunătatea ta au zis: „*Vezi*”, şi au văzut, şi au văzut urmele tale şi au urmat ţie. Şi eu voesc să strig, şi mă ceartă pre mine cel ce de-a pururea voiaşte să întunece ochii celor ce văd. De voiaşte bunătatea ta să mă chiiame către sineşi şi pre mine, şi să zică: „*Ce voeşti să-ţi fac ţie?*”, voiŭ striga şi eu ca acela: „*Doamne, ca să se deşchiză ochii miei*”. Pentru că şi leprosul, de ar fi putut să se curăţească pre sineşi, nu ar fi strigat: *Doamne, de vei voì, poţi să mă curăţeşti pre mine*, ci s'ar fi curăţit pre sineşi. Şi eu ca dânsul strig. Dă-mi şi mie pre acelaşi sfânt glas, adecă: *Voesc, curăţeaşte-te*, şi îndată să duce dela mine lepra. Şi văzând, şi curăţit făcându-mă, atuncea voiŭ cunoaşte urmele tale, ca să umblu în urma ta, că tu eşti calea celor rătăciţi.

Şi pre Părintele mieu îl rog: Aşa, Părinte, roagă-te Stăpânului nostru Hristos, ca să-mi deşchiză ochii miei, că pre tine te am ducătoriu de mână, carele mă duci pre mine către Stăpânul Iisus. Că a lui iaste slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veacii veacilor. Amin.

Răspuns: Şi acum vreame iaste binepriimită să viersuesc cuvântul Evangheliei: *Că nu au trebuinţă cei sănătoşi de doftor, ci cei bólnavi* (Lc. 5: 31). Deci deaca cel ce iaste bólnav să apropie la doftor, trebue să păzească el ceale poruncite de doftorul, dupre cela ce au zis: *Să cade a creade, cel ce să apropie la Dumnezeu, cum că iaste, şi celor ce îl caută pre dânsul dătătoriu de plată să face* (Evr. 11: 6). Că credincios iaste cela ce au zis că: *Le voiŭ da lor în veacul cest de acum însutite, şi întru cel ce va să fie viiaţă veacĭnică* (Mc. 10: 30). Deci cel ce să apropie la marele nostru doftor să luminează de dânsul, şi vindecă pre toate patimile lor ceale gândite. Deci să nu ne fălim zicând că credincioşi sântem, de vreame ce ne judecăm ca nişte făţarnici şi necredincioşi oameni. Pentru că din lucrurile ceale ce să văd să arată credinţa ceaia ce nu iaste arătată, ceaia ce lăcuiaşte întru ascunsurile inimii. De creadem Mântuitoriului, celui ce zice că: *Dupre credinţa ta facă-să ţie* (v. Mt. 9: 29), zică şi acum către sufletul cel ce lăcuiaşte în trupul nostru, că: *Îndrăzneaşte, fiică, credinţa ta te-au mântuit pre tine* (Mt. 9: 22). Deci dar nu aceaia, adecă a zice şi a vesti prin gură, aceasta iaste credinţa noastră, ci credinţa noastră cea desăvârşit din vindecare să arată. Deci de ai crezut şi te-ai tămăduit, umblă şi nu te mai poticni. Te-ai vindecat, şi nu mai şchiopăta.[1] Te-ai vindecat? Arată că s'au oprit curgerea sângelui tău. Şi de ai pre aceastea, omule, aproape eşti ca să auzi pre Mântuitoriul zicând către preacuratul şi preafrumosul tău suflet: *Toată eşti frumoasă cea deaproape a mea, şi prihană nu iaste întru tine* (Cânt. 4: 7); şi iarăşi, pre Apostolul, zicând: *Neavând întinăciune sau zbârcitură, sau ceva dintru unele ca aceastea* (Ef. 5: 27). Deci s'au deşchis noao uşa şi s'au întins

[1] Propoziţia „Te-ai vindecat, şi nu mai şchiopăta” apare numai în Mss. Iaşi 40/38, dar există în textul grecesc. (N. ed.)

calea carea duce în viiaţă, şi că *prin multe necazuri să cade să întrăm noi întru împărăţiia ceriurilor* (Fap. 14: 22). Şi să răbdăm întru lucrarea ostenelii noastre, că cu adevărat *nu sânt vreadnice patimile vremii ceştii de acum, către slava ceaia ce va să se descopere la noi* (Rom. 8: 18). *Şi nu iaste nedrept Dumnezeu ca să uite* (Evr. 6: 10) nişte osteneli ca aceastea, deaca pănă în sfârşit vom ţinea ascultare. Că zice: *Cel ce va răbda pănă în sfârşit, aceasta să va mântui* (Mt. 10: 22), întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

151. [60]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ întrebare ca în chip de rugăciune, pentru gândurile ceale spurcate şi pentru înviiare:

Viiaţa şi înviiarea, cercetează-ne pre noi, că a ta plăzmuire sântem, şi curăţeaşte-ne pre noi de legheonul cel rău, Sfinte, că te-ai milostivit spre zidirea ta, şi ai scos pre legheon, şi au cerut dracii să între în porci. Oare în porcii cei necuvântători? Sau întru mine, cel cuvântătoriu, căci i-am priimit pre dânşii, şi am venit pre prăpăstii în mare, şi mă bat pre mine valurile, şi nu cunosc. Iar acum mă îmboldeaşte pre mine oarecine din lăuntru, să deştept pre ocârmuitoriul, ca să-mi dea mie mână şi să mă tragă pre mine din adânc, precum au făcut lui Petru, şi să zică către mine: *Pentru ce te-ai îndoit, puţin credinciosule*? (Mt. 14: 31) Şi de vreame ce te-ai făgăduit mie prin robul tău Varsanufie, întru răspunsurile lui, să ne pui pre noi întru un sicriu, oare împreună ne vom scula? Că mă tem de cela ce au zis: *Doi vor fi în ţarină: unul să va lua, şi altul să va lăsa. Doao vor fi la moară: una să va lua, şi alta să va lăsa* (Mt. 24: 40-41). Şi de vreame ce dela zidirea lumii dorm oamenii, şi să află de multe ori trupurile sfinţilor şi ale păcătoşilor întru un mormânt, oare şi întru înviiare împreună să vor scula, când vor veni îngerii tăi cei aleşi să înviiaze pre cei drepţi pre toţi, sau nu? Au numai pre cei aleşi? Şi pentru aceasta temându-mă eu, mă rog prin robul tău, ca precum ai arătat că întru un sicriu dormim, aşa să arăţi că şi împreună ne vei înviia pre noi.

Şi pre Părintele mieu Varsanufie îl rog – că am luat holde să secerăm eu şi el, şi eu m'am bolnăvit şi nu pociu să seacer – ca să se nevoiască şi el, ca un putearnic, să aducă ţie, Stăpânului, şi pentru mine mănunche ale dreptăţii. Pentru că şi la Părinţii cei dedemult am văzut acest fealiu de pildă, că au eşit trei să seacere, şi unul, ca mine, s'au bolnăvit, şi s'au întors în chiliia lui. Iar aceia s'au îmbărbătat şi au luat secerişul, iar când au împlinit secerişul şi au venit la casele lor, îl silea pre dânsul să ia plata. Iar el grăiia împrotivă: „Ce fealiu de plată, pentru care nu m'am ostenit, ci voi v'aţi trudit?" Şi de vreame ce s'au judecat cu dânsul ca să-şi ia plata, l-au protimisit pre dânsul Părinţii ca să şi-o ia, şi s'au fericit judecata lor.[1]

[1] Vezi *Pateric*, „Pentru dragoste" 18. (N. ed.)

Deci tu, Stăpâne Hristoase Dumnezeule, întăreaşte-mi rugăciunea mea aceasta: că a ta iaste slava în veaci, amin.

Răspuns: Precum un om stăpân de casă pune şi aşază luişi credincioşi ispravnici, dându-le lor şi încuetorile, şi averile sale, şi pre toţi ai casii, şi întru stăpânirea ispravnicului celui credincios iaste aceaia, adecă cum să doarmă, şi cum să se poarte, şi cum să se cinstească dela al său stăpân, şi cu cine să petreacă: sau cu cei ce să îmbată, sau cu cei ce vieţuiesc cu cinste (şi unuia adecă îi zace înainte ticăloşie, iar altuia fericire) – într'acest chip şi Dumnezeul nostru ş'au aşăzat luişi iconomi oameni credincioşi, şi cheile sale le-au dat lor ca să încue şi să deşchiză, adecă de-sineşi-stăpânirea. Iar aceaia, adecă a fi credincioşi, pentru căci să botează toţi creştinii; iar aceaia, adecă a bine iconomisi pre ceale încredinţate lor, adecă [pre] lucrurile botezului, pentru a loruşi mântuire. Deci de să va schimba vreunul dintr'înşii din această cale dreaptă, să face partea lui cu beţivii cei ce să îmbată cu vinul fărădelegii: unul ca acesta porc iaste cuvântătoriu, şi ştiţi ce pătimeaşte când vine stăpânul. Iar de va iconomisi bine pre ceale date lui, pre fericirea cea dela stăpânul o ştiu toţi. Că zice: *În tot pământul au eşit vestirea lor, şi la marginile lumii graiurile lor* (Ps. 18: 5).

Iar pentru înviiare, arie iaste veacul acesta, şi împreună neghinele cu grâul sânt. Deci când să va face înviiarea, glasul cel evanghelicesc ne învaţă pre noi că amestecaţi să scoală, prin aceaia ce au zis: *Şi îi va despărţi pre dânşii unii dela alţii precum păstoriul despărţeaşte oile de capre* (Mt. 25: 32). Iar ceale pentru ceale doao mueri şi doi bărbaţi pentru sfârşit au zis, pentru credinţă şi necredinţă, că mai pre urmă una să ia sus, şi întru una stă omul.

Iar pentru secerişul fraţilor, despre amândoao părţile s'au alcătuit bunătatea. Acela, adecă cel ce s'au bolnăvit, avea voire ca să lucreaze, dar l-au oprit pre dânsul boala. Iar aceia avea cum că prin rugăciunile fratelui celui bólnav i-au împuternicit pre ei Domnul, şi pre amândoi i-au cuprins darul Sfântului Duh. Deci precum au zis Domnul cătră apostoli: *Nu vă bucuraţi căci să supun voao dracii, ci vă bucuraţi căci numele voastre s'au scris în ceriuri* (Lc. 10: 20), aşa şi noi, să nu căutăm deaca toţi ne sculăm, ci să auzim: *Veniţi blagosloviţii Părintelui mieu, moşteniţi împărăţiia cea gătită voao dela întemeiarea lumii* (Mt. 25: 34); şi aceaia, adecă a fi împreună cu Iisus, precum au zis, Tatălui[1]. Că lui i să cade slava în veaci. Amin.

152. [61]. A aceluiaşi aseamenea: Doamne Iisuse Hristoase, doftorul sufletelor celor rănite, rugăciuni aducem ţie din sfintele tale cuvinte, pre care priimeaşte-le prin robul tău. Pentru că tu ai zis, Sfinte: *Nu au trebuinţă cei sănătoşi de doftor, ci cei bólnavi* (Lc. 5: 31). Şi au făcut pomenire pentru aceasta şi robul tău Pavel: *Ca nu cel şchiop să se răstoarne, ci să se vindece mai vârtos* (Evr. 12: 13). Ai zis, Sfinte, întru un răspuns al acestora:

---

[1] Gr. „întru Tatăl" (ἐν τῷ Πατρί), cf. In. 14: 20. (N. ed.)

Deaca te-ai însănătoşat, pentru ce şchiopătezi? Cel ce s'au însănătoşat nu şchiopătează, ci umblă drept. Eu, de vreame ce şchiop sânt şi rănit, pentru aceasta strig, ca să mă cercetezi şi pre mine precum ai cercetat pre cel ce să pogorea în Ierihon şi au căzut în tâlhari, pentru că şi eu întru aceiaşi tâlhari am căzut, şi m'am rănit: ca să legi şi ranele meale, şi să mă sui pre sfântul tău dobitoc, adecă pre credinţa cea bună; şi să mă aduci pre mine la sfântă gazda ta, şi să te grijeşti de mine unde porţi grija de toţi cei ce pătimesc rău. Stăpâne, muiarea ceaia ce îi curgea sânge din napoia ta s'au apropiat, şi atingându-să de hainele tale, s'au mântuit. Iar eu în fieştecare zi din sfintele tale mădulări iau tămăduirea, adecă din sfântul trup şi sânge, şi apa ceaia ce au eşit din sfântă coasta ta, şi încă patima mea izvoraşte. De vreame ce ai zis, Sfinte: „Cel ce să apropie la doftor şi voiaşte să se vindece, pre ceale poruncite dela doftor le va face", trimite-mi mie, Stăpâne, câte doftorii voeşti, unealte arzătoare de rane, plasturi, numai înceteaze-mi curgerea mea cea împuţită, adecă gândul cel necurat. Şi de vreame ce ai zis, Doamne, că uşa s'au deşchis, dar cânii de pretutindinea pândesc şi nu lasă a să apropiia de uşă stăpânul casii cel bun, văzând de departe pre cel sărac venind şi supărându-să de câini, trimite pre portariul ca să gonească cânii, şi să se apropie săracul, şi să ia milostenie dela bunătatea ta.

Părinte, [ce iaste] aceaia ce ai scris noao: „Cela ce au trăit o săptămână de ani are a vedea pre [ceale] care nu s'au făcut dela întemeiarea lumii"? Şi ce vom face noi, ceşti mai tineri? Cum putem să ne mântuim? Roagă-te Domnului ca să ne arate noao sfinţii aceia munţi, unde au zis să fugim şi să ne mântuim, care sânt? Gândiţi sânt, sau munţii aceştea ce să văd? Ca să cunoaştem şi noi, şi, când va veni ceasul, să fugim acolò şi să ne mântuim, întru numele Tatălui, şi al Fiiului, şi al Sfântului Duh în veaci, amin.

Răspuns al Marelui Stareţ: Frate, să înţeleagem ce zicem, şi să vedem că din cuvintele noastre avem mustrarea. Că cel ce să apropie la doftor, de nu va umbla cu bună rânduială dupre porunca doftorului, a să izbăvi de patimă nu poate. Şi de vreame ce ai zis ca să priimeşti şi alte vindecări şi doftorii, mă mir de dragostea ta cum nu înţelegi înţelepciunea cea atotmeşteşugariţă a marelui nostru doftor, cum au tăiat pricina dela tot omul cel ce o caută. Pentru că de vreame ce au întins cărţile sale ceale doftoreşti la tot omul cel ce voiaşte să privească într'însele ca să se mântuiască, fără de răspuns ne-au arătat. Pentru că unde şi muerile viersuesc totdeauna aceaia, adecă: *Eu sânt viiarme, şi nu om, ocara oamenilor şi defăimarea norodului* (Ps. 21: 7), ce ar fi fost cu cuviinţă să facă bărbaţii? Nu ca cum urând pre mueri zic – să nu fie! –, pentru că nu ni s'au poruncit aceasta, ci cum că dintru început aceastea s'au făcut pricinuitoare călcării de poruncă, şi nu le-au înstreinat pre dânsele Dumnezeu de dumnezeiasca învăţătură. Deci de ne place noao această doftorie, pentru ce o lepădăm pre dânsa? Şi deaca, batjocoriţi fiind, socotim că nu o am lepădat, ci că o avem

pre dânsa, drept aceaia cu shima zicem, şi nu facem. Pentru că adevărat iaste că de vom pipăi pre omul nostru cel din lăuntru, cu adevărat aflăm că nici mustrare, nici horopsire, nici defăimare, nici ocară nu suferim. Şi din gândul ce-l ai astăzi (întru carele te-ai ispitit pre tine oarecând), iaste cu putinţă a te învăţa tu. Pentru că după lucru te căiiai că nu te-ai învăţat. Că voind să cerc pre dragostea ta, acealea pre care le ştii le-am făcut, şi am aflat pre omul cel vechiŭ încă lăcuind înlăuntru. Ci socotesc că nu puţin s'au folosit dragostea ta dintru aceasta. Domnul nostru desăvârşit iaste, şi pre ai săi pre toţi îi voiaşte desăvârşit să fie. Că zice: *Faceţi-vă voi desăvârşit, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârşit iaste* (Mt. 5: 48). Deci cel ce sufere pre sculele ceale de arsură aceastea, să mântuiaşte. Pentru că cel ce are în nări pre a sa putoare nu miroseaşte alta, măcar de ar sta deasupra tuturor mortăciunilor. Şi cel prădat de tâlhari nu are ce să dea altora. Şi vezi, iubite, că câţi ne stăpânim de nelucrare, de tot a ne face fără de grijă nu voim, ca să ne avem pre înşine precum sântem, pământ şi praf, şi am îmbătrânit hrănind la noi mărirea deşartă. Pentru că a avea noi cum că lucrul nostru place lui Dumnezeu, şi şedearea noastră zideaşte pre toţi, şi ne-am izbăvit de a judeca şi a osândi, iaste cea mai de pre urmă mărire deşartă, şi nimic alta. Deci deaca vindecările şi plasturile ni le-au dat noao marele nostru şi cerescul doftor, dela cine să aflăm pricina pierzării noastre, fără numai din neputinţa voirii noastre? Mai nainte de toate ne-au dat noao smereniia, carea izgoneaşte pre toată mândriia şi pre *toată înălţarea ceaia ce să rădică împrotiva cunoştinţii slavei Fiiului lui Dumnezeu* (2 Cor. 10: 5), ascultare carea *stinge toate săgeţile vrăjmaşului ceale înfocate* (Ef. 6: 16), a ne tăia voia întru toate înaintea aproapelui, şi aceasta naşte pre neturburare întru inimă, şi pre cea mai luminată şi mai blândă aşezare a feaţii, şi pre buna statornicie a căutăturii. Iar pre plasturul nostru cel mare care strânge pre toate mădulările şi vindecă pre toată boala şi toată durearea, au dat noao pre dragostea cea ca dânsul. Pentru că el chip s'au făcut noao. Că zice: *S'au smerit pre sineşi, ascultătoriu* nu numai *făcându-să,* ci şi *până la moarte* (Flps. 2: 8). Şi puindu-şi sufletul său pentru noi, ne-au învăţat pre noi, zicând: *Iubiţi unii pre alţii precum eu v'am iubit pre voi* (In. 13: 34). Şi: *Întru aceasta vor cunoaşte toţi că ucenici ai miei sânteţi, când dragoste veţi avea unii cu alţii* (In. 13: 35). Deci de voeşti să nu şchiopătezi, ia toiagul crucii, şi întăreaşte pre dânsul mâinile tale, şi mori, şi nu mai şchiopătezi: că cel mort niciodată nu şchiopătează. Şi deaca vei avea toiagul acesta nu ai trebuinţă de portariu, căci că cu toiagul acesta goneşti nu numai pre căinişori, ci şi pre începătoriul hiiarălor, adecă pre leul cel ce răcneaşte. Şi Iacov au zis că: *Întru toiagul mieu am trecut râul* (Fac. 32: 10); şi iarăşi: *La vârful lui s'au închinat* (Fac. 47: 31). Şi Moisi cu toiagul au făcut seamnele. Şi cel ce să pironeaşte pre acesta să izbăveaşte cu totul de umezeala ceaia ce curge. Că cel ce au murit, moare păcatului. Şi ce iaste nădeajdea ceaia ce să aşteaptă după aceastea? Fără numai înviiarea cea de a treia zi. Pentru că destul iaste celui răstignit să se scoale împreună cu Iisus.

Iar pentru săptămâna, fealiuri de fealiuri de necazuri şi de porniri vor fi. Iar pentru munţii care ai zis, să înţeleagem pre Sfânta Mariia, Născătoarea de Dumnezeu, şi pre ceialalţi Sfinţi, carii să vor afla în vremile acealea având cu întemeiare peceatea Fiiului lui Dumnezeu. Pentru că el, pentru dânşii, pre mulţi îi mântuiaşte. Că lui i să cade slava în veaci. Amin.

153. [62]. A aceluiaşi aseamenea: Troiţă nedespărţită, nu te despărţi de noi. ***Din gura pruncilor şi a sugătorilor ai săvârşit laudă*** **(Ps. 8: 3). Părinte bun, ucenic eşti cu adevărat al adevăratului doftor. Ne-ai dat noao doftorii şi leacuri de apărare. Iar scula de arsură cea dintâiŭ foarte mult au îmboldit inima mea, şi nu pociŭ a suferi durerile. Că ai scris noao a cânta:** ***Viiarme sânt, şi nu om*** **(Ps. 21: 7), şi cu adevărat cânt, şi mă închin, şi proslăvesc, şi preaînalţ în veaci. Însă nu îndrăznesc a zice că** ***„viiarme sânt, şi nu om"*****, căci sânt om rănit de viiarmele cel stricăcios. Dar ce iaste putearea acestui viiarme nestricăcios? Acest viiarme pentru mine au venit, ca să mă izbăvească pre mine de acest viiarme stricăcios carele au stricat pre neamul omenesc. Şi de vreame ce viiarmele acesta stricăciosul, cel ce strică şi să strică, să afundă în rane şi lucrează putrejune şi putoare, au venit viiarmele cel nestricăcios, pentru carele s'au zis:** ***Viiarme sânt, şi nu om*****. Şi precum viiarmele acesta să afundă în rane, aşa şi viiarmele cel nestricăcios să afundă** ***întru ceale prea de jos părţi ale pământului*** **(Ef. 4: 9), şi de acolò au început a strica pre toată necurăţiia viiarmelui celui vechiŭ. Şi aşa pre toţi curăţindu-i, i-au scos, şi el au rămas nestricat. Acesta iaste viiarmele carele au curăţit pre Iov de viiarmele cel stricăcios, carele i-au şi zis lui: Scoală,** ***încinge ca un bărbat mijlocul tău*** **(Iov. 38: 3; 40: 2). Acesta viiarme şi pre bălaurul l-au tras cu undiţa când s'au spânzurat pre lemn. Acestui viiarme** ***toate i s'au supus, afară de cel ce i-au supus lui toate. Căci toate i-au supus supt picioarele lui*** **(1 Cor. 15: 27). Viiarmele cel nestricăcios[1] pre toate le strică, şi nu iaste nimic pre pământ, nici leamne, nici bucate, nici pământ, nici trup, pre care nu mistuiaşte, afară de sare şi de untdelemn. Şi ce iaste sarea şi untul-de-lemn? Fără numai Părintele cel ce i-au supus lui pre toate, cel ce şi pre zidirea lui o au sărat cu mila sa, cel ce şi Apostolilor le-au dat sare, ca să sare lumea dela reaoa împuţiciune a idolilor, ca să vie la buna mireazmă a adevăratului Dumnezeului nostru. Amin. Şi ce iaste putearea muştariului, că cu dânsul au asemănat împărăţiia ceriurilor, şi nu cu maslinul, sau cu finicul, sau cu altceva din leamnele ceale mari, ci cu acest prost? De vreame ce preaiute iaste, şi încreţeaşte inimile noastre. Aşa, Părinte, roagă-te Domnului ca să ne arate noao taina aceasta a viiarmelui şi a muştariului, ca şi noi să slăvim pre Tatăl şi pre Fiiul împreună cu Sfântul Duh în veaci. Amin.**

Părinte, de vreame ce mi-ai adus aminte mie ceale dedemult, şi eu nu le-

[1] Gr. „stricăcios" (φθαρτός). (N. ed.)

am uitat, ci de-a pururea le pomenesc pre acealea, pre care nu le-au făcut vrăjmaşul, ci căci s'au înnebunit, de vreame ce au văzut că s'au făcut rod în locul acesta. Ci răbdarea ta şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu nu au lăsat să se facă voia lui cea spurcată, ci sântem pănă acum slăvind pre Dumnezeu. Şi de vreame ce ai zis mie că mai pre urmă mă căesc, după ce am lucrat – o, de ar da Dumnezeu şi mai pre urmă, ca nu de tot[1] să rămâiu întru aceaia. Şi de vreame ce ai zis mie că cel ce au căzut în tâlhari şi s'au jăfuit nu are ce să dea altuia, pentru aceasta, perind de foame, mă rog ca să-mi aruncaţi mie voi, cei ce aveţi, sfărâmăturile voastre, ca şi eu să iau hrană ca câinele supt masa celor ce îl au pre dânsul. Şi de vreame ce ai zis: „Au îmbătrânit împreună cu tine mândriia şi făţărniciia", roagă-te pentru mine ca să să ducă dela mine. Amin.

Răspuns al lui Varsanufie: Mai nainte au glăsuit David zicând: *Împuţitu-s'au şi au putrezit ranele meale, de către faţa nebuniei meale* (Ps. 37: 6). Deci dar nebuniia iaste comoară a tuturor răotăţilor. Pentru că nebuniia au născut neascultare, iar neascultarea rană. Şi după rană, aceaiaşi nebunie au născut pre lenevire, şi lenevirea pre putrejune şi pre împuţiciune o au lucrat, şi s'au înviermănoşat trupul ticălosul, şi s'au stricat, şi stricându-să, s'au aruncat în mare, şi mâncare s'au făcut peaştelui celui mare, şi s'au sălăşluit în maţele lui, pănă ce au venit viiarmele cel ceresc, şi pironindu-să pre undiţa crucii, s'au pogorât în maţele peaştelui celui mare, şi au scos prin gura lui pre mâncarea ceaia ce o înghiţise, împreună cu maţele lui. Şi luând trupul l-au uns cu untdelemn, şi l-au amestecat cu apă, şi l-au copt cu foc. Că zice: *Acela vă va boteza pre voi întru Duhul Sfânt şi în foc* (Mt. 3: 11). Şi l-au hrănit pre el cu pâine, şi l-au veselit cu vin, şi l-au îndulcit cu sare, şi l-au schimbat de stricăciune. Şi lângă aceastea au alăturat lui muştariul, carele strânge pre toată stricăciunea, şi încreţeaşte nările bălaurului, ca să nu poată nici a-l mirosi pre dânsul, şi îi turbură ochii lui, ca să nu caute către săvârşirea smereniei lui.

Deci ştiind pre toate aceastea, să nu treacem cu vedearea sfătuirea lui, ca să nu să împlinească şi la noi: *Că deaca să va împuţi sarea, cu ce să va mai săra*? (Mt. 5: 13) Şi ce iaste lipsa acestora? Fără numai: *Zis-au nebunul în inima sa: Nu iaste Dumnezeu* (Ps. 13: 1). Deci deaca pre ceale dedemult nu le-ai uitat, şi pre ceale mai de pre urmă le ştii, auzi pre cela ce zice că *cel ce cunoaşte voia stăpânului şi nu o face să va bate mult* (Lc. 12: 47). Deci deaca, cunoscând, zicem şi ne lenevim, nu stă departe de noi aceaia: „Vai celor ce greşăsc întru cunoştinţă". Iar deaca ne vom avea că pământ şi cenuşă sântem, dupre Avraam şi după Iov, în veac nu ne jefuim, ci de-a pururea avem ce să dăm şi altora, nu aur, nu argint, ci chip de smerenie şi răbdare, şi dragostea cea către Dumnezeu. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

---

[1] În Mss. 3723: totdeauna. (N. ed.)

154. [63]. Acelaşi, împărtăşindu-să din pâine, au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ pentru dietă.

Răspuns: Frate, să te bucuri întru Domnul. Roagă pre Dumnezeu ca să-mi dea mie răbdare desăvârşit. Pentru că încep un lucru şi nu-l aduc la sfârşit, ci îndată mă clătesc în laturi de petreacerea cea călugărească, şi doresc să puiŭ început şi să viu la sfârşit, fiindcă am auzit pre Apostolul zicând pentru început şi pentru sfârşit că *cela ce au început întru voi lucru bun, acela va şi săvârşi până la zioa Domnului nostru Iisus Hristos* (Flps. 1: 6). Şi măcar eu, cel ticălos, nici un lucru plăcut lui Dumnezeu nu fac, însă, pentru porunca ta, îţi dau sfat ca unui frate: Priimeaşte patru laitine[1] de poţi întru o săptămână, şi Dumineca, pentru neputinţa trupului, sau sorbitură, sau încălzite[2], şi, precum mi să pare, bine le iai tu. Iar de grăesc întru nebunie, nu ştiu. Pentru că cel ce pre sineşi nu să ocârmuiaşte, pre alţii cum poate să-i chivernisească? Iartă-mă, frate, că eu eram datoriu să te rog pre tine ca să-mi pui mie rânduială, ci încă tot nu m'au lăsat pre mine mândriia, carea iaste rădăcină a tuturor răotăţilor. Roagă-te, frate, ca să treacem treacerea ceaia ce ne stă noao înainte, căci iaste plină de furtuni şi de primejdii, şi eu, ca un fără de minte, râz şi mă fac fără de osebire[3]. Dar, cu toate aceastea, nu-mi taiu nădeajdea, că milostiv Stăpân am, şi îndurat. Deci dă-mi mie mâna ta, pentru dragostea, şi trage-mă pre mine cătră dânsul, şi prin tine mă mântuiaşte pre mine, ticălosul. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

155. [64]. Acelaşi, nefăcând cu lucrul dieta ceaia ce s'au zis lui dela Stareţul, l-au întrebat pre dânsul de-al doilea tot pentru acealeaşi. Iar el i-au răspuns lui aşa:

Frate, de vreame ce m'ai aflat pre mine poruncindu-mi-să de dragostea ta[4], poate că pentru aceasta faci nelucrătoare cuvintele meale. Şi aceasta nu dela tine, ci pricina toată dela mine iaste, că cuvintele meale fără de roadă sânt. Pentru că nu sânt din lucrările sudorilor, pentru aceasta nici puteare au. Pre Dumnezeu îl întărâtă cel ce întreabă şi face neascultare. Căci, pentru întrebarea, şi zavistiia vrăjmaşilor urmează. Până astăzi nu am cunoscut meşteşugirile dracilor, [măcar că] neîncetat propoveduiaşte Apostolul zicând: *Pentru că ştim înţeleagerile lui* (2 Cor. 2: 11). Îndrăzneaşte, frate al mieu. Că de nu te-aş fi avut pre tine de un suflet cu mine, pentru dragostea cea întru Hristos, nu aş fi putut a-ţi da ţie răspuns. Că, precum am zis şi mai nainte, nu sânt de măsura aceasta. Dar, de vreame ce m'au lipit pre mine Dumnezeu de dragostea ta, iarăşi întru neînţelepţie grăesc: ţine pre ceale patru laítine întru o săptămână, precum am zis ţie, şi Dumineca sau sorbitură, sau încălzite, pentru neputinţa. Şi nu avea întru inima ta că poruncă ţe-am dat ţie: nu iaste poruncă, ci sfat de

[1] Poate oarecare măsuri de pâine.
[2] Bucate încălzite.
[3] Adecă nu-mi pasă.
[4] Adecă supuindu-mă dragostii tale.

frate. S'au deşchis locul cel de luptă: să alergăm ca să prindem (v. 1 Cor. 9: 24). Că sântem oameni stricăcioşi, şi cu puţini ani pre pământ, ca să aflăm milă întru acel ceas înfricoşat şi groaznic, întru Hristos Iisus Domnul nostru.

156. [65]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, carele arată putearea răspunsului:

Frate, ce pociŭ să zic cătră aceastea, cel ce nimic cu totul n'am făcut? Iar de zici tu că ai făcut şi faci, însă eu niciodată nu-mi aduc aminte pentru sinemi alt, fără numai că totdeauna întărât pre Dumnezeu întru lucrurile meale. Deci, pentru lucruri, eu nimic nu aştept; iar pentru iubirea de oameni a Lui nădăjduesc că mă mântuesc. Că au murit ca să mântuiască pre păcătoşi. Deci şăz eu pentru numele lui, pănă când va veni dela sineşi şi să-mi zică mie: „*Ce voeşti să-ţi fac ţie?*", ca să zic şi eu ca acela: „*Doamne, ca să văz*" (Lc. 18: 41). Pentru că de aş fi avut şi lucruri, temându-mă de osânda fariseului, nu aş fi îndrăznit să grăesc. Dar, cu toate aceastea, grăesc ţie, frate, că toată viiaţa mea şi nădeajdea la dânsul să spânzură. Şi îl rog noaptea şi zioa să mă curăţesc de patimile ceale arătate şi de ceale ascunse. Deci ce pociŭ să zic pentru isprăvi, auzind că *toată gura să va astupa*, şi cealelalte (v. Rom. 3: 19)? Şi iarăşi: *Cel ce să laudă, întru Domnul să se laude* (1 Cor. 1: 31). Însă fericit iaste cel ce s'au curăţit de iuţime şi de cealelalte patimi, şi au păzit toate poruncile, şi zice că *netreabnic rob sânt* (v. Lc. 17: 10). Iar de facem vreo ispravă, şi prin alta o piiardem pre dânsa, ce ne-au folosit pre noi aceaia, adecă în fieştecarea zi a zidi şi a surpa? Deaca cineva defaimă slava şi necinstea, unul ca acesta poate să se mântuiască, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Lui i să cade slava. Amin.

Pune-mă pre mine înaintea Domnului, şi linişteaşte-te prea nădăjduit, rugându-te pentru mine, ticălosul şi smeritul.

157. [66]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ întrebare: Părinte, roagă-te pentru mine că mă ostenesc. Că mai nainte de a lua eu cuvânt cătră tine, măcar orice lucru mi să părea că fac dupre a mea putinţă, fără de osteneală îl făceam; iar de când mi-ai dat mie cuvânt, mă ostenesc şi întru neputinţă. Şi mai nainte de aceasta şi pentru cuvântul acesta am scris ţie, şi tu m'ai socotit pre mine cum că înalt cuget[1], şi pentru Fariseu mi-ai trimis mie cuvânt. Şi eu, Părinte, nu am zis ţie înalt cugetând, ci de nevoe. Mă rog ţie, fă rugăciune, ca să-ţi descopere ţie Domnul ce iaste întru mine.

Răspuns: Frate, Dumnezeiasca Scriptură zice: *Toate cu sfat fă-le* (Pilde 31: 4), şi *fără de sfat nimic să nu faci* (Sir. 32: 20). Când nu cu sfat, ci din voia ta făceai, nu te osteneai cu mintea, pentru că nimenea nu iaste carele să nu aibă trebuinţă de împreună-sfătuitoriu, fără numai singur Dumnezeu, cel ce au zidit pre înţelepciune. Iar când dupre Dumnezeu ai cerut să-ţi tai voia ta, şi să vii întru smerenie, şi să iai pre fratele tău cel preamic împreună-sfătuitoriu, ai

[1] Adecă mă mândresc.

întărâtat spre zavistie pre dracul cel urâtoriu de bine, pre cel ce are de-a pururea zavistie cătră toţi. Vezi strâmbănogire dievolească? Dela sinemi nu ţe-am pus aşăzământ ţie nimic, şi ai cerut dela mine, şi te-am sfătuit pre tine ca pre un frate. Şi auzind, ai lăsat, şi adăogire ai făcut. Şi eu ţie ţe-am spus poveastea Fariseului. Pentru că şi acela fălindu-să zicea aceale ce zicea, şi tu ai cerut încredinţare deplin, şi aceasta nimic alt nu iaste, fără numai înaltă cugetare. Ia aminte şi vezi cu deamăruntul cum că, în vreamea când pui început, îndată îţi aduce ţie pricinuire, şi îl strici pre dânsul; şi iarăşi pui, şi îndatăşi îl dezlegi, şi nu-ţi aduci aminte că *cel ce va răbda până în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22), şi *cel ce au început întru voi lucru bun, acela va săvârşi până la zioa Domnului nostru Iisus Hristos* (Flps. 1: 6). De te odihneaşte pre tine aceaia, adecă a face dela sineţi precum făceai, eu nu mă scârbesc, pentru că nici avvà al cuiva voesc să mă fac, nici dascal. Căci am pre Apostolul cela ce mă mustră pre mine zicând: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Frate, a celor ce să mântuesc iaste aceaia, adecă a-şi topi sufletul ca un păiajen (Ps. 38: 12). Deci de multă răbdare iaste trebuinţă, până când prin multe necazuri vom întra întru împărăţiia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin. Iartă-mă, frate, şi roagă-te pentru mine.

158. [67]. A aceluiaşi cătră acelaşi întrebare: Iisuse, cela ce ai căutat oaia cea rătăcită, învaţă-ne şi pre noi cum să căutăm pre păstoriul. Părinte, un cuvânt voesc să te întreb. De vreame ce iaste scris: *Căutaţi pre Domnul şi întăriţi-vă, căutaţi faţa lui totdeauna* (Ps. 104: 4), cum poate omul păcătos să caute pre Domnul de-a pururea? Învaţă-ne pre noi cuvântul acesta, pentru cela ce te-au înţelepţit pre tine, ca şi noi totdeauna să căutăm faţa Domnului. Că lui i să cade slava în veaci. Amin.

Răspuns: Frate Efthimie, mă rog dragostei tale, osteneaşte-te împreună cu rugăciunea mea cătră iubitoriul de oameni Dumnezeu. Pentru că dragostea ta au cerut dela mine ca să-ţi scriu ţie cum să căutăm pre păstoriul, şi din zioa dintâiŭ până acum mă rog lui Dumnezeu pentru cearerea ta, şi-mi zice mie: Curăţă inima ta de gândurile omului celui vechiŭ, şi dăruesc ţie cearerile tale. Pentru că darurile meale întru cei curaţi încap şi să dăruesc. Iar până în cât să mişcă inima ta de iuţime şi de pomenirea de rău, şi de ceale aseamenea patimi ale omului celui vechiŭ, acolò nu va întra înţelepciunea. Deaca preadoreşti darurile meale, scoate afară vasele celui strein dela tine, şi ceale ale meale dela sineşi vin la tine. Au doară nu ai auzit: Nu poate robul *la doi domni să slujască* (Mt. 6: 24)? Deci deaca mie, nu diiavolului; iar deaca diiavolului, mie niciodată. Deci de voiaşte cineva să se învrednicească darurilor meale, la urmele meale să ia aminte, căci ca o oae fără de răotate am priimit toate patimile, negrăind împrotivă întru ceva. Şi voao v'am zis să aveţi prostie ca porumbii, şi, în locul acestora, voi aveţi sălbătăciia patimilor. Căutaţi să nu vă zic voao: *Umblaţi întru lumina focului vostru* (Is. 50: 11).

Deci aceastea auzindu-le, întru plângere sânt şi în tânguire, până ce să va milostivi şi spre mine bunătatea lui, şi mă va izbăvi pre mine de cumplitele patimi ale omului celui vechiŭ, ca să priimesc pre toate ceale ce vin asupra mea întru răbdare multă. Că ştiu ce lucrează răbdarea, şi Apostolul au pomenit pentru dânsa. Deci roagă-te, frate al mieu, ca să-mi vie mie, şi pentru dragostea mustră-mă pre mine ori pentru ce lucru îl trec alăturea, ca să mă îndereptez. Pentru că nebun sânt, dar iubesc pre cei ce mă învaţă pre mine şi mă mustră, ştiind că spre mântuirea sufletului îmi va fi mie învăţătura lor. Încă mai roagă-te ca să scap de cădearea îndreptării de sinemi, că întru toate mă necăjesc. Şi iartă-mă de toate[1], că totdeauna te puiŭ pre tine la osteneală. Ci multă plată are lucrul, întru Hristos Iisus Domnul nostru, amin.

159. [68]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Părinte, pre ostenealele meale adecă pre care ţi le pricinuesc ţie, asupră-ţi le-ai iscălit. Şi aceasta o fac înţelepţii nu pentru ca să poarte greotatea numai a singur aproapelui, ci pentru mulţi, spre folosul sufletelor noastre, mai vârtos că tu, Părinte, ne îndemni pre noi spre întrebare pentru calea vieţii întru multă milostivirea ta. Ci mă rog (că liman şi scăpare te-au trimis pre tine Domnul mie), fă milă, şi roagă pre Stăpânul ca să facă cu mine milă şi să-mi arate mie puţin cevaşi, căci precum nu ştiu caz. Şi-mi arată mie precum mi-ai arătat mai întâiŭ, ca să mă pocăesc. Şi după aceasta arată-mi mie calea cum iaste, ca să umblu, că ai priimit asupră-ţi pre sufletul mieu.

Răspuns: Frate, ca însuşi sufletului mieu grăesc, pentru că au legat Domnul sufletul tău întru al mieu, zicând: „Să nu te depărtezi dela dânsul”. De vreame ce nu era lucrul mieu ca să te învăţ pre tine, ci ca să mă învăţ eu dela tine. Că mă tem de cela ce zice că: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Şi de vreame ce zice: *Destul iaste înţeleptului o amelinţare* (v. Pilde 9: 9), şi mai vârtos nu ţe-au fost ţie din destul, ci voeşti arătat să auzi. De va greşi cel fără de minte în cuvânt, are dela toţi ertare, că fără de minte iaste, şi orice grăiaşte, nu ştie. Iar de va greşi cel înţelept, ertare nu are, căci înţelept iaste, şi întru sfatul minţii au greşit. Deci într’acest chip deaca va greşi în cuvânt oarecarele din fraţii cei din afară, are ertare, că împreună cu toţi iaste. Iar deaca vom greşi noi, cei ce ne socotim încuiaţi[2] şi liniştitori[3], şi buni lângă toţi oamenii, ce fealiu de ertăciune vom avea? Şi de vreame ce voeşti să cunoşti arătat lucrul, zic: Şezi înlăuntru, ca cela ce te-ai omorât lumii. Cum, când vii la întâlnire, din dragoste şi din bucurie te schimbi întru întărâtare şi pomenire de rău? Şi prihăneşti pre aproapele, şi nu pre sineţi? Şi nu zici că: „Eu sânt cel nevreadnic”, ci şi te socoteşti ales pre sineţi? Căci, când să face vreo tăgăduire de către alţii, zici: „Zi că eu am zis, şi aud ei cu dulceaţă”. Ce te ai pre sineţi că

---

[1] Sau: desăvârşit.
[2] Zatvornici.
[3] Sihastri.

cu dulceaţă priimesc cuvântul tău? Ca pre Ilie Prorocul? Prihăneaşte-te pre sineţi cu toate ceale ce să fac ţie, învaţă-te că fără de voia lui Dumnezeu nu să fac, ori odihnă spre mulţămire, ori necaz spre răbdare. Unde iaste cuvântul cel scris, că: *Suferiţi şi pre cel ce vă bate pre voi preste faţă,* şi cealelalte (2 Cor. 11: 20)? Pentru aceasta departe sântem dela Dumnezeu. Deci de vei voi a te învăţa calea, aceasta iaste, adecă a avea pre cel ce te bate ca pre cel ce te încălzeaşte, şi pre cel ce te necinsteaşte ca pre cel ce te slăveaşte, şi pre cel ce te ocăreaşte ca pre cel ce te cinsteaşte, şi pre cel ce te necăjaşte ca pre cel ce te odihneaşte. Măcar din uitare, sau măcar din bunăvoire nu-ţi vor da ţie obicinuinţa, să nu te necăjeşti, ci mai vârtos zi că de ar fi fost voia lui Dumnezeu, ar fi putut a veni. Şi când vin cu faţă veaselă, să priimeşti bucurându-te şi zicând că nevreadnic fiind, m'au miluit pre mine Domnul, dupre Daniil, precum când l-au cercetat pre el Domnul, aceasta numai zicea: *Ce, că ş'au adus aminte de mine Dumnezeu*? (v. Daniil 12: 37; *Sept.*: Vil şi bal. 1: 45), socotindu-te pre sineţi nevreadnic. Şi leapădă dela tine îndreptarea, că deaca vei zice ceva, zici că: „Bine am zis", şi deaca vei nemeri cu mintea, zici: „Bine am nemerit". Bine, bine, şi aceasta bine. Pentru ce nu gândim ca să nu necăjim pre cineva, nici în cuvânt, nici în lucru? Şi Dumnezeu vine împreună cu noi la toate. Te nevoiai să arăţi fraţilor gândul ca să-ţi împlineşti voia ta, că: „De nu să va face lucrul astăzi...", şi ai rănit gândul celor mai tineri carii zic că pentru ce sânt cealelalte doao zile, că nu sufere Stareţul? Spune-mi mie cu adevărat, s'au făcut lucrul? La ceriuri te-ai suit? Ci numai aşa prost ai rănit fără de vreame dela diiavolul. Frate, de acum înainte să lăsăm pre morţi să-şi îngroape pre morţii săi, şi să binevestim împărăţiia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

160. [69]. A aceluiaşi, ca în chip de rugăciune, cătră acelaşi:

Viiaţă a celor deznădăjduiţi, nu mă treace cu vedearea pre mine, că întru deznădăjduire zac. Arătarea cuvintelor tale va lumina şi va face pricepuţi pre prunci. Mi-ai arătat mie, sfinte, că: „Curăţeaşte-te pre sineţi, şi scoate dela tine pre omul cel vechiŭ". Au doară tina poate să se curăţească pre sineşi? Sau zidirea poate să se împodobească pre sineşi, deaca nu cel ce o au zidit pre dânsa o va împodobi? Sau oala, ceaia ce s'au făcut de olariu, poate să se arză pre sineşi, de nu cel ce o au zidit o va băga în foc şi o va cerca de iaste de bună treabă? Şi tu, sfinte, de voeşti să mântueşti zidirea ta, trimite dumnezeescul tău foc, ca să arză oala cea plăzmuită de tine, ca să priimească untul-de-lemn cel dela tine şi să nu curgă. Că a ta iaste slava şi mila în veaci, amin.

Răspuns: Frate, să nu mă sileşti a grăi, pre mine, cel ce voesc să sărut liniştea şi tăcearea. Deci întăreaşte cătră Domnul inima ta şi rabdă neclătindu-te. Pentru că cel ce au zavistuit lui Adam dintru început şi l-au scos din raiŭ, zavistuiaşte şi la unirea noastră cea întru Hristos. Dar cel ce au zis că: *Am văzut pre Satană ca un fulger căzând din ceriu* (Lc. 10: 18), îl va surpa pre dânsul

dela noi, şi îi va rumpe mrejile lui. Deci tu să nu te amăgeşti de dânsul întru cevaşi, ca să te clăteşti din locul tău. Pentru că aşa au amăgit şi pre Malh. Pentru că să amăreaşte el cumplit spre noi, ci de ne vom smeri, îl surpă pre el Domnul. Deci noi la noi prihănirea să o aducem totdeauna, căci aceasta iaste biruinţa.

Şi pentru că ţe-au venit în minte să te duci în pustie, au zis Părinţii că trei capete[1] sânt, şi, deaca le păzeaşte cineva pre dânsele, poate să lăcuiască şi în mijlocul oamenilor, şi în pustietăţi, şi oriunde ar fi: adecă a să prihăni pre sineşi, şi a-şi lepăda voia sa înapoi, şi a să arunca pre sineşi dedesuptul a toată zidirea. Şi să se înveaţe dragostea ta că toată nevoinţa diiavolului iaste ca să ne despărţească pre noi unul dela altul, că veade cu deamăruntul Scriptura împlinindu-să la noi, că: *Frate de frate ajutorindu-să iaste ca o cetate tare şi îngrădită* (Pilde 18: 19). Să nu-i dea lui Domnul să-şi împlinească la noi pre a sa voe, ci *să-l zdrobească pre dânsul*, dupre cuvântul cel adevărat, *supt picioarele noastre degrab* (Rom. 16: 20). Deci să nu te îndoeşti, că nădăjduesc că întru un sicriu ne vom pune (precum ţe-am mai zis mai nainte ţie) împreună amândoi. Şi Dumnezeu la aceasta ne-au adunat pre noi, ca să ne folosim unul dela altul, şi aceastea ispite, chipuri să fac spre folosul şi întărirea celor mulţi. Deci linişteaşte-te, frate, şi roagă-te ca să treacem această treacere, ca nu în deşărt să cheltuim zilele noastre. Că s'au apropiat vreamea, şi să înnebuneaşte vrăjmaşul. Deci nu au făcut deşartă Dumnezeu osteneala ta, să nu fie, ci el, *cel ce voiaşte toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4), voiaşte să întri tu întru săvârşire. Că au zis Apostolilor că: *Atuncea ziceţi că: Netreabnici robi sântem* (Lc. 17: 10). Şi aşa să ne ţinem pre înşine, şi face cu noi mila sa, pentru numele lui cel chemat preste noi. Lui i să cuvine slava în veaci, amin.

161. [70]. Fiindcă, când credinţă rea s'au sămănat în gândul Stareţului celui ce întreba, către acelaşi Mare Stareţ, din zavistiia diiavolului, pentru folosul cel din răspunsurile aceluia, acela, cunoscând ceale din inima lui, i-au arătat lui aceastea:

Mai întâiŭ şi mai nainte de toate slăvesc pre Sfânta şi cea deofiinţă Troiţă, zicând: Slavă Tatălui, şi Fiiului, şi Sfântului Duh, şi acum şi pururea, şi în veacii veacilor, amin. Şi nu în zadar am însemnat mai nainte întru început acest fealiu de slavoslovie, ci arătând urâtoriului de bine, diiavolului, că întru nălucirile ceale ce să arată dela dânsul nu să arată nici o slavoslovie ca aceasta, ci turburare, şi scârbă, şi mâhniciune. Deci frate, să venim la mulţămirea lui Dumnezeu, pentru izbăvirea ispitei céiĭ mari aceiia ce ne-au ajuns pre noi ca pre nişte nepricepuţi, şi nu ne-au lăsat iubirea de oameni a lui ca să perim noi până în sfârşit. Pentru că de-a pururea iaste adevărat cel ce au zis: *Viu sânt eu, zice Domnul, că nu voesc moartea păcătosului, precât să se întoarcă şi să fie viu el*

[1] Pónturi.

(Iez. 18: 23). Deci celui ce ne-au mântuit pre noi, şi de-a pururea ne mântuiaşte, să-i dăm mulţămire totdeauna, căruia îi mulţămesc îngerii, puterile ceale mai presus de lume, oştile ceale cereşti, heruvimii şi serafimii, cu glasuri prea bine încuviinţate, neîncetat şi totdeauna glas înălţând şi strigând şi zicând: *Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaoth* (Is. 6: 3), şi cealelalte. Deci luând seama şi noi, să-i mulţămim lui, căruia scaun îi iaste ceriul, şi aşternut picioarelor pământul, *căruia îi slujaşte toată făptura* (v. Iud. 16: 11).

Şi dela această mai nainte închipuire carea s'au scris, să înceapem şi noi să mulţămim Tatălui că au miluit lumea, şi nu au cruţat de a trimite pre unul-născut Fiiul său mântuitoriu şi izbăvitoriu sufletelor noastre. Să mulţămim Fiiului, că *s'au smerit pre sineşi, făcându-să ascultătoriu până la moarte, iar moarte de cruce* (Flps. 2: 8), pentru noi, oamenii. Să mulţămim Sfântului Duh celui de-viaţă-făcătoriu, celui ce au grăit în leage şi în proroci, şi întru dascali, celui ce au arătat pre Petru pocăit, şi i-au poruncit ca să se ducă el la Cornilie, şi l-au slăvit pre dânsul, şi i-au dat stăpânire lui să scoale morţii, precum pre Tavitha; celui ce de-a pururea apucă mai nainte şi sfărâmă cursele vrăjmaşului dela cei ce îl chiamă pre dânsul, dupre prorociia lui David, ce zice: *Cursa s'au sfărmat, şi noi ne-am izbăvit, ajutoriul nostru iaste întru numele Domnului, celui ce au făcut ceriul şi pământul* (Ps. 123: 7-8). Deci iată ne-au miluit pre noi şi ne-au tămăduit dintru atâta de mare boală. Să-l auzim pre dânsul zicând: *Iată, sănătos te-ai făcut, să nu mai greşeşti, ca nu mai reale să pătimeşti* (In. 5: 14). Să venim întru toate la smerenie. Pentru că cel smerit jos zace, şi cel ce zace jos, unde are să mai cază? Şi arătat iaste că cel dintru înălţime cu lesnire cade. Deci de ne-am întors şi ne-am îndreptat, nu dela noi iaste aceasta; al lui Dumnezeu iaste darul, că zice: *Domnul rădică pre cei surpaţi, şi înţelepţeaşte orbii*, şi cealelalte (Ps. 145: 8).

Iar că ai scris mie aceaia, adecă „*Cine ne va despărţi pre noi de dragostea lui Hristos?”* (Rom. 8: 35), al unii măsuri mari iaste cuvântul. Pentru că iată, puţin de nu am tăiat funiia dragostei, pentru ca să murim şi să ne depărtăm dela corabiia lui Hristos. Ci ca să nu rump peceatea şi să limbuţesc multe bine iaste. Că mă îmboldeaşte pre mine oarecine zicând: *Unde sânt înţelepţi, nu te face înţelept* (v. Sir. 7: 5). Deci voiŭ înceta cuvântul. Ca unui iubit adevărat am scris. Şi aceastea făcându-le, ajungi calea ceaia ce duce în viaţa cea veacĭnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru, cu carele Tatălui, împreună cu Sfântul Duh, i să cade slavă, cinste, stăpânire, în veaci. Amin.

162. [71]. Aceastea priimindu-le Stareţul, la plâns şi la lacrămi s'au dat pre sineşi la multe zile. Şi îi scrie lui Marele Stareţ, mângăindu-l pre dânsul într'acest chip:

Frate, câte au trecut, să le lepădăm înapoi, după apostolescul cuvânt ce zice: *Ceale vechi au trecut, iată noao s'au făcut* (2 Cor. 5: 17). Să ne înjugăm pre înşine cu un cuget în jugul cel bun al lui Hristos, şi să ne întărim pre înşine întru

dragostea lui Hristos. Că zice: *Dumnezeu dragoste iaste* (1 In. 4: 8). Deci de să zice cinevaşi pre sineşi cum că are dragostea, să nu aibă nici un lucru vreodată ce să uraşte de Hristos. Deci să ne sârguim a curăţi pre inima noastră de patimile omului celui vechiŭ, pre carele uraşte Dumnezeu, căci lăcaşuri ale lui sântem, şi în lăcaşiu pângărit cu patimile nu lăcuiaşte Dumnezeu. Deci să întrăm şi să facem liniştea noastră cea puţină, căci lucrul cel din destul s'au făcut, şi să ne rugăm ca să fie dupre dumnezeiasca lui voe viaţa noastră cea liniştită, proslăvind pre neîntinata Sfânta Troiţă. Deci întră tu şi pune-mă şi pre mine lângă Dumnezeu, şi să nu mă superi întru ceale de acum de a mă mai întreba pre mine, sau a-mi mai scrie, că mă îndeletnicesc de acum înainte. Analavul ţi l-am trimis, pentru porunca ta, ştiind că nimic sânt, fără numai pământ şi cenuşă. Deci nu ca un vreadnic ţe-am trimis, că sânt necurat şi îndatorit întru toate, ci pentru ca să nu leapăd porunca ceaia ce zice că: *Tot celui ce ceare dela tine, dă-i* (Mt. 5: 42), şi pentru dragostea cea întru Hristos l-am trimis. Deci luându-l, roagă-te pentru mine, şi roagă-te *ca nu în deşărt să ne fie osteneala noastră* (1 Thes. 3: 5), ci întru Hristos Iisus Domnul nostru: lui i să cade slava în veaci. Amin.

163. [72]. Stareţ oarecarele bólnav, Andrei cu numele, liniştindu-să în chinovie, au vestit aceluiaşi Mare Stareţ pre oarecare din ceale ascunse ale sale greşale, încă împreună şi mulţămindu-i lui pentru că s'au învrednicit să lăcuiască aproape de dânsul, şi pentru boala trupească.

Răspuns: Deaca crezi cu adevărat că cu dinadinsul Dumnezeu te-au adus pre tine aicea, încredinţează-i lui pre purtarea de grijă a ta, aruncând spre dânsul toată îngrijarea ta, şi el iconomiseaşte ceale pentru tine precum voiaşte. Iar de ţii pentru orice fealiu de lucru, sau pentru boala trupească, sau pentru patimi sufleteşti, trebue să porţi grijă şi pentru toate, precum ştii. Pentru că îndoirea sufletului, când pre toate le lasă cineva la Dumnezeu, de să necăjeaşte puţin, de-a pururea zice: Poate că de aş fi făcut eu purtarea de grijă a trupului, nu aş fi avut a mă necăji până la atâta. Deci până la moarte cel ce s'au dat pre sineşi lui Dumnezeu, din toată inima iaste datoriu să se dea pre sineşi lui, pentru că mai mult decât noi ştie ce ne iaste noao de folos, şi sufletului, şi trupului. Şi pre cât te lasă pre tine să te necăjeşti în trup, pre atâta uşurare face acelor păcătuite de tine. Deci nimic nu ceare Dumnezeu dela tine, fără numai mulţămire şi răbdare, şi rugăciune pentru ertarea păcatelor. Însă vezi ce fealiu de mândru sânt eu, că batjocorindu-mă dela draci, şi socotind că am dragoste după Dumnezeu, mă biruesc să zic ţie: Port jumătate de sarcina ta acum, şi, către cea din înainte, Dumnezeu iarăşi poate a-ţi ajuta. Ca un eşit din minte am grăit. Pentru că mă ştiu pre mine slab şi neputincios, şi gol de tot lucrul bun, dar, cu toate aceastea, neruşinarea mea nu mă lasă pre mine să mă deznădăjduesc. Că am stăpân preaîndurat, milostiv şi iubitoriu de om, şi carele tinde mână păcătosului până la răsuflarea cea mai de pre urmă. De dânsul lipeaşte-te, şi el pentru tot lucrul face mai presus decât ceaia ce cearem sau gândim. A lui iaste slava în veaci, amin. Iartă-mă, frate, şi roagă-te pentru mine.

164. [73]. Aceastea auzindu-le dela dânsul, că „Jumătate port de sarcina ta”, scârbindu-să că nu desăvârşit i-au făgăduit lui lăsarea, de-al doilea rând s’au rugat, cucerindu-să lui şi înduplecându-l pre dânsul ca desăvârşit să-i dea lui aceasta prin Hristos.

[Răspuns al lui Varsanufie:] Mă mir de dragostea ta, frate, cum nu înţelegi lucrurile dragostei céiĭ dupre Dumnezeu! Întru întâia adecă rânduială, Dumnezeu ştie cum că mă am pre sinemi pământ şi cenuşă, cu totul nimic fiind. Ci orice mai presus de măsurile meale grăesc cuiva, sau mai presus de putearea mea, pornit fiind de dragostea lui Hristos grăesc, cunoscându-mă pre sinemi, precum am zis, că nimic sânt, şi netreabnic rob. Deci de vreame ce nu ai înţeles ce am zis ţie, împreună părtaş te-am făcut pre tine, că am zis ţie că port jumătate de păcatele tale, şi nu am zis ţie că a treia parte o port, şi că te-am lăsat pre tine purtând mai mult decât mine şi îngreoindu-te. Şi iarăşi izgonind pre iubirea de sine am zis ceaia ce am zis, şi nu am zis ţie doao părţi, arătându-mă pre mine mai putearnic decât tine, pentru că mărire deşartă era chipul. Şi nu am zis ţie că pre toată o port, pentru că lucrul acesta iaste al celor desăvârşit, carii s’au făcut fraţi ai lui Hristos, celui ce ş’au pus pentru noi sufletul său, şi au iubit pre aceia ce ne-au iubit pre noi întru dragoste desăvârşit a face aceasta. Şi iarăşi, strein te făceam pre tine de lucrarea cea duhovnicească, de nu aş fi zis aşa. Deci nu mă măresc îndeşert scriind deasupra mea pre toată sarcina, nici zavistuesc ţie că împreună părtaş te-am făcut pre tine al întoarcerii céiĭ bune. Deaca fraţi sântem, bogăţiia tatălui nostru deopotrivă să o împărţim, şi nu să află apoi în mijloc nedreptate. Iar de voeşti pre toată sarcina asupra mea să o arunci, eu, pentru ascultarea, şi aceasta o priimesc. Iartă-mă că dragostea cea multă întru limbuţie mă aduce pre mine, însă fie-ţi ţie spre veselie, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veaci. Amin.

165. [74]. A aceluiaşi cearere cătră acelaşi Mare Stareţ, ca să se roage pentru dânsul pentru boala ceaia ce îi stă asupra lui.

Răspuns al Marelui Stareţ: Scriptura zice: *Trecut-am prin foc şi prin apă, şi ne-ai scos pre noi la răpaos* (Ps. 65: 12). Să cade, cei ce voesc a plăcea lui Dumnezeu, să treacă prin puţinteale necazuri. Cum vom ferici pre sfinţii mucenici pentru patimile care pentru Dumnezeu le-au răbdat, deaca nişte friguri nu putem să le suferim? Zi sufletului tău celui ce să necăjeaşte: Nu-ţi sânt ţie mai de folos frigurile mai mult decât gheena? Să nu ne împuţinăm întru neputinţă, că Apostolul au zis: *Când slăbesc, atuncea puternic sânt* (2 Cor. 12: 10). Vedeţi că *Dumnezeu cearcă inimi şi rărunchii* (Ps. 7: 10); să răbdăm, să suferim, ucenici să ne facem Apostolului celui ce zice: *Întru necazuri răbdând* (Rom. 12: 12), mulţămind lui Dumnezeu întru toate (v. 1 Thes. 5: 18), ca şi la noi să se împlinească aceaia, adecă: *Mărturisi-se-va ţie când vei face bine lui* (Ps. 48: 19). Şi de ai fi avut trupească slujitorie[1], şi spre cercare ai fi aflat puţin necaz,

[1] Sau slujbă, şi cinste, şi bogăţie lumească, şi sănătate.

pentru ce nu-ţi aduci aminte de Iov, cel ce zice: *Deaca am priimit ceale bune din mâna Domnului, pre ceale reale nu le vom suferi?* (Iov 2: 10) Caută, că cei ce întru toate voesc odihna au să auză că *v'aţi luat ceale bune ale voastre în viiaţa voastră* (Lc. 16: 25). Să nu ne moloşim: milostiv Dumnezeu avem, carele mai mult decât noi cunoaşte neputinţa noastră. Şi deaca, ispitindu-ne pre noi, aduce asupra noastră neputinţă, dar avem pre Apostolul cel ce ne dă noao plastor, zicând: *Credincios iaste Dumnezeu, carele nu vă va lăsa pre voi să fiţi ispitiţi mai presus decât ceaia ce puteţi, ci va face împreună cu ispita şi împlinirea, spre a putea voi a suferi* (1 Cor. 10: 13). Domnul să împuterniceaze şi pre cel ce boleaşte, şi pre cei ce îi slujesc, şi vor fi doao lucrări ale voastre întru slava lui Dumnezeu. Luaţi aminte la sfârşitul răbdării, să nu vă împuţinaţi cu sufletele, nici să vă supăraţi, pentru că aproape iaste Dumnezeu, cel ce zice: *Nu te voiŭ lăsa pre tine, nici te voiŭ părăsi* (Evr. 13: 5). Creadeţi-mi mie, fraţilor, că m'au biruit pre mine mărirea deşartă: niciodată bólnav fiind, nu mă puneam pre sinem' jos, nici slăbiiam rucodeliia mea, şi mari boale mi-au venit mie. Şi acum au meşteşugit mărirea deşartă că, de când am întrat în chiliia eiĭ, nu au lăsat să-mi vie mie boală, şi mă mâhnesc, voind răbdare, şi ce rabd nu ştiu. Nu-mi vine mie necaz, şi mă topesc auzind: *Cel ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Ci rugaţi-vă ca să rămâiu ţiind nădeajdea mântuirii meale, a céiĭ întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava. Amin.

166. [75]. Acelaşi Stareţ încă bolind, au rugat pre acelaşi Mare Stareţ ca să se roage pentru dânsul ca să dobândească ajutoriul cel dela Dumnezeu.

Răspuns: Având pe Dumnezeu, să nu te temi, ci toată grija ta aruncă-o spre dânsul, şi el să va îngriji de tine. Nu ştii că *„de să va strica casa cea de pre pământ a lăcaşului nostru, zidire dela Dumnezeu avem, casă nefăcută de mână, veacĭnică în ceriuri"*? (2 Cor. 5: 1) Creade fără de îndoire, şi îţi ajută ţie Dumnezeu, că milostiv iaste. Lui i să cade slava în veaci, amin.

167. [76]. Acelaşi Stareţ lăcuind împreună cu oarecarele frate, şi bolnăvindu-să amândoi, au cerut dela Celalalt Stareţ să se roage pentru dânsul.

Răspuns al lui Ioann: Domnul au zis: *Întru răbdarea voastră să câştigaţi sufletele voastre* (Lc. 21: 19). Şi Apostolul, urmându-i lui, au zis că: *De răbdare aveţi trebuinţă.* Şi prorocul: *Răbdând am răbdat pre Domnul, şi au luat aminte la mine* (Ps. 39: 2). Şi iarăşi Dumnezeu, dulcele nostru Stăpân, au zis: *Cel ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Amândoi petreaceţi întru răbdare, mulţămind şi privind pre sfânta puteare a lui Dumnezeu, carea vine voao dintru înălţime. Că spre cercarea voastră sânt aceastea toate. Priveghiiaţi întru ceale ce să zic de voi: *Cearcă-mă pre mine, Doamne, şi ispiteaşte-mă* (Ps. 25: 2). Rugaţi-vă pentru mine, mă rog, pentru dragostea cea dupre Dumnezeu.

168. [77]. Întrebare a aceluiaşi cătră Marele Stareţ: De vreame ce gândul îmi zice mie că nu pociŭ să mă mântuesc, roagă-te pentru mine, Părinte milostive, şi spune mie ce voiŭ face, fiindcă mă împiedec de a posti.

Răspuns: Dumnezeul ceriului şi al pământului să-ţi dea ţie şi mie, nevreadnicului, să aflăm milă în ceasul acela, şi să stăm cu îndrăzneală la înfricoşatul şi preaslăvitul divanul lui. Iubite frate, având pre un Dumnezeu ca acesta milostiv, să nu te arunci pre sineţi întru deznădăjduire, că aceasta iaste bucuriia cea mare a diiavolului. Deci fii tare, nădăjduindu-te spre Domnul. Că nimenea, răbdând până la sfârşitul lui în locul acesta, să leapădă afară din staulul oilor lui Hristos, Dumnezeului nostru. Pentru că sânt oarecarii întru dânsul carii au multă îndrăzneală cătră Dumnezeu, şi aceasta să sârguesc rugându-să lui ca să nu ne despărţim dela dânşii, cei ce împreună petreacem cu dânşii întru blagoslovitul locul acesta: ci, ca precum împreună petreacem în *locul pre carele l-au ales luişi Dumnezeu să se chiiame numele lui într'însul* (v. A 2-a Lege 12: 11), aşa să fie împreună şi în veacul cel ce va să fie. Deci să nu te teami, preacinstite, că deaca eu neputincios sânt şi preamic, şi aşa deplin m'am adeverit că împreună te-ai numărat şi te-ai scris împreună cu blagoslovita turma lui Hristos, cu cât mai vârtos Sfinţii lui Dumnezeu Părinţi şi cei vreadnici de dânsul deplin s'au încredinţat pentru aceasta! Deci rabdă pre Domnul, şi nădăjduiaşte spre dânsul.

Şi pentru postul cel simţit să nu te scârbeşti, pentru că nimic nu iaste fără de cel duhovnicesc. Pentru că nu ceale ce întră fără de dulceaţă în om spurcă pre om, ci ceale ce es dintr'însul. Şi iarăşi, pre socoteala cea dreaptă o au dat Dumnezeu povăţuitoare călugărului. Deci judecă descurcat, iubite, dela cine ceare Dumnezeu milostenie, dela cel sărac sau dela cel bogat? Căci aşa zice: *Să nu încetezi bine făcând celui lipsit, precum ar fi aflat mâna ta* (Pilde 3: 27). Deci dela cei ce bolesc cu trupul nu ceare Dumnezeu nevoinţă, ci dela cei puternici şi sănătoşi cu trupul. Deci pogoară-te împreună cu trupul puţin, şi nu iaste păcat, pentru că nu ceare Dumnezeu aceasta dela tine, că ştie pre neputinţa carea ţi-o au trimis ţie. Deci întru toate mulţămeaşte-i lui, că mulţămirea soleaşte cătră Dumnezeu pentru neputinţa omului. Deci dezbracă pre omul cel vechiŭ, cel ce să strică împreună cu poftele înşălăciunii, şi îmbracă pre cel nou, pre cel zidit dupre Dumnezeu. Şi să te bucuri întru Domnul veselindu-te, împreună cu sfinţii lui veselindu-te totdeauna. Cine va sămui, cine poate să urmeaze bucuriia Sfinţilor cea negrăită, veseliia cea netălmăcită, lumina cea neasemănată! Cum, până sânt aicea, le descopere lor tainele sale ceale minunate, ceale preaslăvite, pre slava ceaia ce le rămâne lor şi odihna, şi le schimbă mintea lor din lumea aceasta, şi totdeauna să văd pre sineşi în ceriuri, împreună cu Hristos şi cu îngerii! Nu foamea îi necăjaşte pre dânşii, nu seatea, nu altceva pământesc lucru, că s'au slobozit de toate vinuirile ceale din viiaţă, şi de patimi, şi de păcate. Şi într'alt fealiu (zic cuvântul Scripturii), „unde iaste comoara lor, acolò iaste şi mintea lor". Cel ce au ajuns pre aceastea ştie ce aude. Şi ce să fac eu, cel ce nici un bine n'am făcut? Dar nu mă deznădăjduesc, că putearnic iaste Dumnezeu să ne rânduiască pre noi cu cei ce vor să afle milă,

întru Hristos Iisus Domnul nostru, cu carele Tatălui împreună cu Sfântul Duh îi iaste slava în veacii veacilor, amin.

Domnul să auză pre robii săi cei adevăraţi, şi să vă trimiţă voao degrab mila sa cea mare; şi mie să-mi dea a priceape să viu *întru cunoştinţa adevărului* (1 Tim. 2: 4). Roagă-te pentru mine, şi sărută pre fratele cel împreună cu tine slujitoriu, rugându-l pre dânsul aceaiaşi să facă pentru micşorătatea mea.

169. [78]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce am foarte multă revmatică la picioare şi la mâini[1], şi mă tem nu cumva dela draci iaste, spune-mi mie, Părinte, de iaste aşa? Şi ce voiŭ face, că mă necăjesc foarte, ca cela ce nu pociŭ să postesc, şi că sânt silit de multe ori să priimesc hrană? Şi ce iaste şi ceaia ce văz în vis, hiiară sălbatice? Mă rog, stăpâne, pentru Domnul, trimite-mi mie puţină blagoslovenie din sfântă hrana ta, şi din apă, ca printr'însele să iau mângâiare.

Răspuns: Să nu te scârbeşti, iubitul mieu, că nu iaste a dracilor, precum socoteşti, ci iaste revmatică a certării lui Dumnezeu, dată noao spre mai bună îndreptare, când mulţămim noi lui Dumnezeu. Au nu era Iov priiaten adevărat lui Dumnezeu, şi ce nu au răbdat, mulţămind şi binecuvântând pre Dumnezeu! Şi sfârşitul răbdării la slavă neasemănată l-au adus pre dânsul. Deci şi tu rabdă puţin, şi *vei vedea slava lui Dumnezeu* (In. 11: 40).

Iar pentru post să nu te scârbeşti, că, precum ţe-am mai zis ţie mai nainte, nu ceare Dumnezeu dela cineva mai presus de putearea lui. Că ce iaste postul? Fără numai pedepsire trupului, ca să robească pre trupul cel sănătos şi să-l facă neputincios pentru patimi. Că zice: *Când sânt neputincios, atunci putearnic sânt* (2 Cor. 12: 10). Iar slăbiciunea mai mult decât certarea iaste, şi în loc de viiaţa călugărească, sau şi mai mult, să socoteaşte la cel ce cu răbdare sufere şi mulţămeaşte lui Dumnezeu, şi rod de mântuire culeage dintru răbdarea aceasta. Deci în loc de a face neputincios prin postire trupul, dela sineşi boleaşte. Mulţămeaşte că te-ai izbăvit de osteneala vieţii călugăreşti. Deci măcar de ai mânca de zeace ori, să nu te scârbeşti: nu te osândeşti. Că nu din lucrarea dracilor iaste, nici din trândăvirea gândului, ci spre cercare ni să face noao, şi folosul sufletului.

Iar pentru visurile hiiarălor celor sălbatice, năluciri ale dracilor sânt, carii voesc să te amăgească pre tine prin aceastea, să crezi că patima ta dela însuşi dracii iaste. Ci îi surpă pre dânşii Domnul prin graiul gurii lui, prin rugăciunile sfinţilor. Amin. Şi să nu te scârbeşti, că *pre carele îl iubeaşte Domnul, îl ceartă, şi bate pre tot fiiul pre carele îl priimeaşte* (Pilde 3: 11-12; Evr. 12: 5-6). Şi crez că şi pentru această patimă trupească are Dumnezeu să facă cu tine mila sa precum voiaşte. Domnul să te împuternicească pre tine şi să te întărească ca să

---

[1] Adecă „am dureare de picioare şi de mâini”. Şi să zice moldoveneaşte [dureare] „de dânsăle”, iar rumâneaşte, „din iale”.

suferi, amin. Puţină apă ţe-am trimis ţie din urcioraşul fericitului Părintelui nostru Evthimie; ţe-am trimis încă şi puţină blagoslovenie din hrana mea, ca să-mi blagosloveşti mie hrana. Roagă-te pentru mine, preadorite!

170. [79]. A aceluiaşi cearere cătră Celalalt Stareţ: Roagă-te, Părinte, pentru boala mea cea preagrea, şi arată-mi mie pentru dietă: oare nu cumva să face spre sminteală că degrab şi des priimesc? Şi pentru cântarea Psalmilor, cum sânt datoriu să o trec? Că nu pociŭ să cânt. Sădeaşte-mă pre mine, stăpâne, şi adapă-mă; şi arată-mi mie aceaia ce au zis Sfântul Părintele nostru, că „Domnul face mila sa cu tine”, de mi-au zis mie pentru moartea mea.

Al lui Ioann răspuns: De am şi tăcut, neavând cuvânt, nici de vreoarecare bunătate am tăcut. Şi pentru ce ceri pâine dela cela ce mănâncă coarne[1]? Şi aceasta o zic ţie că, măcar că nimic sânt, dar mă bucur împreună cu tine pentru ceale ce ţe-au scris ţie blagoslovitul Părintele nostru. Deci iată că te hrăneaşte pre tine cu hrană tare a pâinii céiĭ duhovniceşti. Ce ai trebuinţă de laptele mieu cel mai înapătoşat, cel ce face îngreţoşare? Nu au oprit Scriptura, nici Părinţii, pogorârea cea cătră trup, ceaia ce nu pentru dulceaţă, ci cu dreaptă socoteală să face. Deci când, precum acum zic ţie, nici din neînfrânare, nici din dulceaţă mănânci şi beai, nu să fac ţie spre osândă, nici spre sminteala oarecărora. Că pentru aceastea au zis Domnul că nu spurcă pre om.

Iar pentru cântarea de Psalmi, sau pentru slujbă, să nu te necăjeşti, pentru că nu o ceare dela tine Dumnezeu, pentru neputinţa ta. Cel ce ia aminte de sineşi, să strâmtorează pre sineş întru petreacerea cea călugărească, pentru Domnul şi pentru mântuirea sa. Deci ai tu pre necazul neputinţii, în locul necazului petreacerii. Încă şi pentru neputinţă să nu te împuţinezi, că nu te părăseaşte Domnul, ci o iconomiseaşte pre dânsa precum ştie spre folos, ca să nu te necăjeşti mai presus de puteare. Iar pentru moarte nu au zis încă Stareţul, ci pentru mila carea va Dumnezeu să facă cu dragostea ta. Deci te rog pre tine să suferi, dupre cum au zis ţie, şi vei vedea cu adevărat slava lui Dumnezeu. Iar pentru sădire deaca cu totul cel ce sădeaşte şi adapă nimic iaste, şi pre amândoao asupra mea le-ai scris, ai în locul mieu, celui ce nu sânt nimic, pre Dumnezeu cel ce creaşte şi acopere, şi face cu mine dupre mila sa. Deci împărtăşindu-te din bunătatea lui, îmbărbătează-te întru dânsul şi întăreaşte-te (v. A 2-a Lege 31: 6). Şi roagă-te pentru mine, ca şi spre mine să se facă mila lui.

171. [80]. Acelaşi Stareţ, obosind în boală, iarăşi au întrebat pre acelaşi Stareţ să se roage pentru dânsul.

Răspuns al lui Ioann: Spre cercare iaste boala ta. Rabdă cu mulţămită, şi degrab te milueşti dela Dumnezeu. Vă sărut pre voi întru Domnul, rugându-mă să vă rugaţi pentru mine.

---

[1] Gr. κεράτια, „roşcove” (Lc. 15: 16). (N. ed.)

172. [81]. Acelaşi iarăşi au cerut dela Marele Stareţ acealeaşi.

Răspuns: Iată şi fratele Ioann au zis că degrab îl miluiaşte pre dânsul Dumnezeu. Şi eu, cel preamic, ce pociŭ să zic? Cu dulceaţă mă aflu şi astăzi, şi crez că Dumnezeu îi trimite lui uşurare astăzi, prin rugăciunile Sfinţilor lui. Rugaţi-vă pentru mine, iubiţilor!

173. [82]. După răspunsul acesta, îndată întru acea zi s'au făcut sănătos, şi au trimis mulţămind Stareţului şi înalt propoveduind milele lui Dumnezeu, ceale ce s'au făcut printr'însul.

Răspuns al lui Varsanufie: Domnul nostru Iisus Hristos au zis ucenicilor săi şi apostolilor, bucurându-i pre dânşii: *Nu vă bucuraţi căci dracii să supun voao întru numele mieu, ci căci numele voastre sânt scrise în ceriuri* (Lc. 10: 20). Deci aşa şi noi, deaca pentru ajutoriul cel ce s'au făcut trupului întru numele lui Dumnezeu şi apărătoriului sufletelor noastre Iisus Hristos, strigăm săltând, ce s'ar fi putut face înfricoşatului şi preaslăvitului numelui lui pentru cea cu totul întreagă curăţire carea s'au făcut sufletului nostru despre toate patimile? Câte glasuri, limbi, guri, inimi şi cugete, vor putea să-i răsplătească lui slavosloviia cea cuviincioasă? Şi socotesc că nici întru cei fără de trupuri să află, pentru că necuprins iaste Dumnezeu. Lui i să cade slava şi stăpânirea şi putearea în veaci. Amin.

174. [83]. Acestui Stareţ i-au zis oareşcarele frate: Iată, cu rugăciunile sfinţilor, te-ai înnoit, Bătrânule. Şi răspunzând, au zis: De câte ori vei zice mie cuvântul acesta, măcar de patru ori, am însămnat că îmi sfăramă dracii trupul mieu. Şi întrebat au fost Celalalt Stareţ pentru aceasta.

Răspuns al lui Ioann: Lucrul acesta zavistie are şi necredinţă. Zavistie adecă, că nu sânt bucuroşi dracii ca să i să facă bine omului. Iar necredinţă, ca văzând neputinţa, să se îndoiască cu inima omul.

175. [84]. Întrebare: Cum? Spune-ne, Părinte, că noi avem pre necredinţă, sau că dracii ne aduc pre noi la necredinţă?

Răspuns: Dracii din zavistie aduc pre necredinţă. Deci deaca vom priimi, slujitori şi împreună-părtaşi ne facem lor.

176. [85]. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ: Când, Părinte, mă uşurez de boală, cum să cade a treace pre rânduiala cea din fieştecare zi?

Răspuns: Să te bucuri întru Domnul; iarăşi zic, să te bucuri. M'ai veselit pre mine acum întru întrebare, iar mai vârtos pre Dumnezeu şi pre îngerii lui. Iar pentru acealea ce ai scris, au zis Domnul: *Să cădea şi acealea a le face, şi aceastea a nu le lăsa* (Mt. 23: 23). A cânta puţin, a învăţa de rost puţin, a cerca şi a pândi pre gânduri puţin eşti datoriu, că cel ce are multe bucate când prânzeaşte, foarte să nesăţioşaşte a mânca. Iar cela ce dintr'o mâncare mănâncă în fieştecare zi, nu numai că nu să nesăţioşaşte, ci poate că şi în vreame să îngreţoşază de dânsa. Deci aşa şi aici. Iar a celor desăvârşit iaste să se obicinuiască a

să împărtăşi în fieştecare zi dintru aceaiaşi fiertură, şi a nu să îngreţoşa. Deci pentru cântarea de Psalmi, şi pentru a învăţa de rost, să nu te legi pre sineţi, ci oricât te-ar împuternici pre tine Domnul, fă. Şi pre a ceti şi a te ruga, să nu opreşti: puţin aşa, puţin aşa chieltuiaşte zioa, plăcând lui Dumnezeu. Pentru că Părinţii noştri cei desăvârşit hotar de canon nu avea, că pre toată zioa canon o avea, puţin cântând, puţin învăţând de rost, puţin iscodind pre gânduri, puţin îndeletnicindu-să pentru hrană. Şi aceasta cu frica lui Dumnezeu. Că zice: *Toate oricâte aţi face, întru slava lui Dumnezeu faceţi* (1 Cor. 10: 31). Domnul Iisus să ne păzască pre noi de tot răul. Amin.

177. [86]. A aceluiaşi către acelaşi întrebare: Cum să cade a iscodi pre gânduri? Şi cum scapă cineva de robire?

Răspuns: A iscodi pre gânduri aşa iaste, ca când vine gândul să iai aminte ce naşte el. Şi-ţi spuiŭ ţie pildă: Socoteaşte că te-au ocărât pre tine cineva şi te supără gândul a-i zice lui. Deci zi gândului: „De voiŭ zice lui, îl voi turbura pre dânsul, şi să scârbeaşte asupra mea. Deci dar voiŭ suferi puţin, şi treace”. Iar deaca gândul nu iaste către om, ci întru sineşi socoteaşte cineva răul, într'acest chip iaste datoriu a iscodi pre gând şi a zice: „Cât de departe duce?” Şi răsipeaşte socoteala răului, şi încetează dela tine. Întru toate gândurile aseamenea fă, şi îndată când întră gândul, cearcă-l şi-l tae pre dânsul.

Iar pentru robire, de multă trezvire iaste trebuinţă, ca, precum au zis Părinţii, deaca prinde în curvie pre mintea ta, să o aduci pre dânsa la sfinţenie; iar deaca întru lăcomiia pântecelui, la postnicie să o aduci pre dânsa. Şi într'acest chip pre ceale aseamenea. Să nu te scârbeşti, vrând a afla mila, dupre făgăduinţele ceale ce ai, pentru că *ori de trăim, Domnului trăim, ori de murim, Domnului murim* (Rom. 14: 8).

178. [87]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi, Părinte, neîncetat a să ruga, în care măsură iaste? Şi de sânt datoriu a avea canon.

Răspuns: Să te bucuri întru Domnul, frate, să te bucuri întru Domnul, iubite, să te bucuri întru Domnul, împreună-moşteanule. Aceaia, adecă neîncetat a să ruga, iaste întru măsura nepătimirii. Şi atuncea să cunoaşte venirea Duhului, şi-l învaţă pre dânsul toate: deaca pre toate, deci şi pentru rugăciune. Că Apostolul zice aceaia, adecă: *Ce să ne rugăm precum să cade, nu ştim, ci însuşi Duhul mijloceaşte pentru noi cu suspinuri negrăite* (Rom. 8: 26). Deci ce să zic ţie acum pentru zidirile Romii, când acolò încă nu ai fost?

Om sihăstrind, mai vârtos pre pat zăcând, canon nu are. Ci fă-te ca un om ce mănâncă şi bea pre cât să îndulceaşte. Aşa, când îţi vine a ceti, şi vezi umilinţă întru inima ta, ceteaşte cât poţi. Şi cântarea aşijderea. Şi mulţămirea, şi aceaia, adecă „Doamne miluiaşte”, ţine-le dupre putearea ta, şi să nu te temi, că *neschimbate sânt darurile lui Dumnezeu* (v. Rom. 11: 29).

179. [88]. Acelaşi, după sănătate, durându-l stomahul, au trimis rugând pre acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul, zicând: Dela miezul nopţii mi să usucă gura, şi geanele, şi mâinile, şi picioarele, şi când mă deştept, tremură tot trupul mieu ca la un ceas, începând dela stomah. Şi deaciia mă slăbănogesc, şi ca nişte tină mă fac. Şi voesc să zic vreun Psalm, şi nu pociŭ, pentru stomah. Şi deaca voiŭ voì să zic cu inima mea, mă biruiaşte pre mine somnul. Şi deci neştiind ce să fac, ce voiŭ face? Că mă văz pre sinemi împiedecându-mă spre mântuire. Deci te rog pre tine, Părinte, pentru Domnul, roagă-te pentru mine, şi arată-mi mie ce sânt aceastea.

Răspuns al lui Varsanufie: Are adecă lucrul puţină neputinţă dela stomah; are încă şi greutate din lucrarea dracilor. Deci pre aceastea amândoao defaimă-le. Că zice: *Iar carii sânt ai lui Hristos, trupul şi l-au răstignit, cu patimile şi cu poftele* (Gal. 5: 24). Deci iată că să roagă Stareţii pentru dragostea ta. Plângi şi tu puţin întru rugăciune, mulţămind lui Dumnezeu, şi rugându-te ca să te miluieşti, şi te miluiaşte pre tine. Că foarte milostiv Stăpân avem, şi îndurat Părinte, şi nimenea nu iaste putincios, nici din puterile ceale de sus, nici din cei de jos adevăraţi robi, să spue dupre vrednicie bunătatea lui, cum doreaşte să miluiască pre neamul oamenilor. Ci pentru aceasta rabdă îndelung spre noi, ca să înmulţească răbdarea noastră, spre mântuirea noastră, precum ne-au învăţat pre noi, zicând: *Întru răbdarea voastră căştigaţi-vă sufletele voastre* (Lc. 21: 19). Deci să nu te împuţinezi, frate, că au început Iisus a face mila sa cu tine. Lui i să cade slava, amin. Roagă-te pentru mine.

180. [89]. Întrebare a aceluiaşi către Celalalt Stareţ: Oare pentru ce au zis Părintele nostru: „Au început Iisus să facă cu tine mila sa”?

Răspuns al lui Ioann: Pentru sporire a unui mare folos al sufletului au zis, ca să te afli tu împreună cu o adunare ca aceasta, cu carea vei să te scoli în zioa aceaia întru bucurie mare, deaca pănă în sfârşit vei ţinea răbdarea şi mulţămirea.

181. [90]. Cearere a aceluiaşi către Marele Stareţ: Eu crez că câte veţi lega pre pământ, vor fi legate în ceriuri, şi câte veţi dezlega, vor fi dezlegate. Mă rog ţie, Părinte, pentru îndurările lui Dumnezeu, ajută neputinţii meale, că cu sufletul şi cu trupul sânt vătămat, şi necăjesc pre fraţii cu carii împreună lăcuesc. Şi ceare la Dumnezeu ca să-mi dea mie prin sinemi să-mi fac trebuinţele meale, ca nu fraţii să-mi poarte greotăţile meale. Că crez că câte vei ceare la Dumnezeu, îţi dă ţie. Milostiveaşte-te spre neputinţa mea, Părinte, şi iartă-mă.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, „cheaia ta îmi deşchide uşa mea”[1], că fără de minte sânt, şi nu sufăr să ascunz minunile lui Dumnezeu. Şi deaciia oricine aude cuvintele meale, din uimire nimic alt nu zice, fără numai că: „S’au

[1] *Pateric*, „Pentru Avvà Petru Pionitul” 2. (N. ed.)

uimit”. Şi nu ştie, socotesc, aceasta, că toate sânt cu putinţă la Dumnezeu, iar cu neputinţă nu-i iaste lui nimic (v. Iov 42: 2). Deci precum au lucrat prin cei dintâiŭ, şi au râdicat pre slăbănogul, şi iarăşi pre Tavitha, ceaia ce murisă, o au înviiat, aşa şi prin cei de acum poate. Înaintea lui grăesc, şi nu minţ, că ştiu pre oarecarele rob al lui Dumnezeu, întru acest neam al nostru, întru această vreame, şi întru blagoslovitul locul acesta, că şi morţi poate să scoale întru numele Stăpânului nostru Iisus Hristos, şi dracii să izgonească, şi boale nevindecate să vindece, şi alte puteri să facă nu mai puţin decât Apostolii, precum mărturiseaşte cel ce i-au dat lui darul, iară mai vârtos darurile. Pentru că aceastea ce sânt, a să face întru numele lui Iisus? Însă nu unelteaşte pre a sa stăpânire, de vreame ce poate şi războae să surpe, şi să încue şi să deşchiză ceriul ca Ilie. Pentru că totdeauna are Domnul nostru robi adevăraţi, pre carii nu-i mai chiamă robi, ci fii. Şi de le zavistuiaşte vrăjmaşul, nimic, cu darul lui Hristos, nu poate să-i vatăme. Că şi corabiia pre întreitele valuri le-au trecut, ostaşul războaele, cârmaciul furtuna, lucrătoriul de pământ pre reaoa amestecare a aerului, neguţitoriul pre tâlhari, şi călugărul s’au făcut desăvârşit întru singurime. Cine nu zice, auzind pre aceastea prea mari, că mi-am eşit din minte? Şi cu adevărat mă înnebunesc. Dar eu pentru sinemi nu mărturisesc, ci pentru altul, şi deaca cineva voiaşte a zice că mi-am eşit din sinemi, precum am zis, să zică. Deci oricine voiaşte să râvnească a veni întru această măsură, să nu să lenevească. Aceastea am zis dragostei tale, deplin adeverindu-o pre dânsa că cu putinţă iaste să se facă ceaia ce voeşti. Că deaca bunătăţile ceale cereşti, ceale negrăite şi veacĭnice, *pre care ochiu nu le-au văzut, şi ureachie nu le-au auzit, şi pre inimă de om nu s’au suit, pre care le-au gătit Dumnezeu celor ce-l iubesc pre el* (1 Cor. 2: 9), le-am cerut ţie, şi ţi le-au dăruit ţie Dumnezeu, şi vor fi ţie aceastea de vei păzi predaniile, cu cât mai vârtos pentru patimile ceale trupeşti nu iaste nici o osteneală a ceare dela Dumnezeu, şi a lua darul ca să nu te bolnăveşti tu nici măcar o zi, şi să te necăjeşti? Ci Iisus ştie mai bine decât noi ce iaste de folos şi foloseaşte pre om. Pre unul adecă ca să ia plata răbdării, ca Iov, iară pre alţii ca să ia plata slujbei, ca Evloghie cel din sholastici. Deci nimic să nu ceri dela Dumnezeu prin robii săi, fără numai ajutoriu şi răbdare. Pentru că *cela ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22), întru Hristos Iisus Domnul nostru. Lui îi iaste grijă de noi în veaci, amin. Au nu ştii ce au zis Domnul Sfântului Pavel, celui ce cerea să se rădice dela dânsul necazul? *Destul îţi iaste ţie darul mieu* (2 Cor. 12: 9). Au urându-l pre dânsul au zis aceasta? Nu, ci ştiind ce îi iaste lui de folos. Adu-ţi aminte că *nu sânt vreadnice patimile vremii ceştii de acum, cătră slava ceaia ce va să se descopere la noi* (Rom. 8: 18). Ertaţi-mă şi vă rugaţi pentru mine, robul cel ticălos, ca să ţiu şi eu măsurile aceastea pănă în sfârşit. Că cel ce le ţine pre aceastea acum s’au făcut frate al lui Iisus: lui i să cade slava în veaci, amin.

182. [91]. Rugăciune a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, pentru ca să afle milă în zioa aceaia.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate Andree, şi iubite întru Hristos, mă mir de dragostea ta, iar mai ales de prostimea, carea tot să îndoiaşte pentru făgăduinţă. Au zis Domnul lui Filipp: *Toată vreamea aceasta cu voi sânt, şi nu m'ai cunoscut pre mine, Filippe?* (In. 14: 9) Creade, frate, că după făgăduinţe va fi noao, şi, deaca veţi voi, mai mult. Pentru căci iaste cu putinţă a afla mică milă, dar iaste cu putinţă a afla mare milă. Şi David pre cea mare o au ales. Deci cel ce voiaşte pre cea mare, prin smerenie, şi blândeaţe, şi răbdare, şi prin unele ca aceastea aseamenea o află pre dânsa. Deci a afla milă, prin rugăciunile sfinţilor afli. Iar cea mică sau mare, întru tine zace. Aleage-ţi pre care voeşti; lăcuiaşte în pace şi în sfinţire, întru smerenie suferind pre aproapele, ca un călugăr şi ca un mai bătrân, chip făcându-te. Deci aibi pre fratele lângă tine fiiu şi posluşnic, şi măcar de va greşi sau va prăpădi ceva, sfătuiaşte-l pre dânsul, şi arată-i lui greşala ca să se îndrepteaze. Şi roagă-te pentru mine.

183. [92]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Părinte, canoniseaşte-mă pre mine ca pre un nou începătoriu, carele încă n'au luat shima. Şi roagă-te pentru mine, că mă necăjaşte pre mine fratele, şi pre altul odihneaşte.

Răspuns al lui Varsanufie, Marele Stareţ: Frate preadorite, mi-ai scris mie lucru mai presus de putearea ta, ca să-ţi rânduesc ţie asupră-ţi lucru pre carele nu poţi să-l porţi. Că ai zis să te canonisesc pre tine ca pre un nou începătoriu carele n'au luat încă shima. Şi rânduiala noului începătoriu aceasta iaste: a petreace întru smerenie multă, nesocotindu-să pre sineşi că iaste ceva în vreun lucru, nezicând „Ce iaste aceasta?" sau „Pentru ce aceasta?", ci întru ascultare şi întru supunere multă, nefăcându-să deopotrivă pre sineşi cu cineva, nezicând: „Să cinsteaşte cutarele, pentru ce nu mă cinstesc şi eu? Să odihneaşte întru toate, pentru ce să nu mă odihnesc şi eu?" Defăimându-să întru toate, să nu-i cază cu greu. Aceastea sânt lucrurile adevăratului nou începătoriu, celui ce voiaşte cu adevărat să se mântuiască. Şi aceastea acum greu îţi sânt ţie să le porţi, şi pentru neputinţa trupului, şi pentru căci ai ajuns tu la bătrâneaţe. Deci tu ai cerut lucrul cel greu să-l porţi, iar eu pre cel mai uşor îl puiŭ asupra ta, nu de silă, ci dupre sfătuire. Aibi pre fratele ca pre un fiiu, precum am mai zis ţie, precum şi tu îl ai pre dânsul, măcar de şi, dupre ispită, ar odihni pre oarecarele mai mult decât pre tine. Sau poate că pre acela voiaşte Dumnezeu să-l odihnească, iar tu să te necăjeşti, şi deplin l-au adeverit pre dânsul să facă aşa. Tu sufere-l, să nu te necăjeşti. Că prin răbdarea necazurilor ne câştigăm sufletele noastre. Şi nu ne facem împreună părtaşi patimilor lui Hristos, fără numai prin răbdarea necazurilor. Mulţămirea întru toate ţine-o, că aceasta soleaşte pentru neputinţă înaintea lui Dumnezeu. Canonul tău iaste să şezi luând aminte la gânduri şi având frica lui Dumnezeu: Cum am să întâmpin pre Dumnezeu? Cum am trecut vreamea cea trecută? Să mă pocăesc măcar acum, când s'au apropiiat eşirea mea, şi să sufer pre aproapele mieu, şi pre necazurile şi ispitele ceale dela dânsul, până ce va face cu mine Domnul milă, şi mă va aduce pre mi-

ne întru aşăzarea nemânierii, şi va izgoni dela mine zavistiia, naşterea diiavolului. Prăvăleaşte-ţi zilele tale ceale puţine iscodindu-ţi gândurile şi grăind împrotiva celor ce îţi aduc turburare, sfătuind pre fiiul tău întru frica lui Dumnezeu, şi aducându-i aminte lui greşalele lui, ştiind că şi el om iaste, supus ispitelor. Domnul Iisus, Fiiul lui Dumnezeu celui viu, să vă dea voao pacinică aşezare, şi lăcuinţă dupre frica lui. Însă mă mir cum cetiţi scriptura ceaia ce zice: *Fraţi, bucuraţi-vă când cădeţi în ispite de multe fealiuri* (Iac. 1: 2), şi cei de nimic vă turbură pre voi. Cunoaşteţi măcar unde sânteţi, şi ce fealiu de puteare aveţi, şi să va smeri grumazul cel de fier, şi pacea lui Dumnezeu va fi cu voi. Ertaţi-mă şi vă rugaţi pentru mine, ca să nu auz: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Şi ce voiŭ face dragostei? Însă mila însuşi lui Dumnezeu, Stăpânului nostru, iaste.

184. [93]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ, întrebare: Îmi zice mie gândul: Ai zis o dată şi de zeace ori fratelui. Lasă-l pre dânsul deaciia să facă orice voiaşte, şi te fă fără de grijă, precum au zis Părinţii.

Răspuns: Frate preadorite şi de un suflet, pace să fie ţie, pre carea o au dat Domnul ucenicilor săi. Că pace mai întâiŭ le-au dat lor, izgonind dela dânşii pre toate gândurile ceale trupeşti şi toată înţeleagerea dievolească, ca curate să se afle inimile lor, şi curat şi ei să priimească învăţăturile şi poruncile Stăpânului lor. Aşa şi tu, iubite, priimind pre această înfricoşată pace, nu dela mine, ci dela Mântuitoriul Iisus Hristos, cu priceapere şi fără de mustrare, găteaşte-te pre sineţi ca să auzi şi să faci. Că ştii cum te voesc pre tine să iai şi să te înaripesc către ceriuri. Despre toate părţile diiavolul încunjură să te turbure pre tine, prin zavistie, prin iuţime, şi nu au aflat loc. Şi întru ceale de nimic te-au aflat pre tine batjocorindu-te, şi întru aceastea te luptă pre tine, şi turbură prin tine şi pre fratele. Şi aceasta iaste că ţe-am scris ţie în trimiterile ceale mai dintâiŭ ca să spui fratelui greşalele lui şi să-l sfătueşti pre dânsul. Sau eu rău am zis, şi tu ai defăimat, sau bine, şi tu te-ai biruit de războiŭ. Şi să bucură deaciia împrotiva ta diiavolul, şi vine având pre amarăle îndreptări, şi îţi zice ţie: „Ai zis o dată şi de zeace ori; ci lasă-l pre dânsul să facă lucrul acela precum voiaşte, şi fă-te fără de grijă, precum au zis Părinţii”. Şi te batjocoresc pre tine şi întru aceasta. Pentru că stai departe de măsura aceasta precum stă de departe ceriul dela pământ. Şi voeşti să te înveţi? Domnul au zis pentru copaci că şi aceştea nasc roduri. Învaţi-te ce-ţi naşte ţie tăcearea cea dela diiavolul: turburări, iuţimi. Căci când dela sineţi te porneşti la lucru fără de întrebare, degrab te prinzi în cursă. Că aşa pătimesc cei proşti, ca nişte neînvăţaţi. Şi-ţi voiŭ face ţie arătat că îndelunga răbdare a ta nu iaste dupre Dumnezeu. Că adunând ca într’o comoară în multe zile, întru una deşărtezi punga, şi să află deşartă. Iar îndelunga răbdare cea dupre Dumnezeu nu grăiaşte nimic nicidecum până la sfârşit. Şi aseamenea eşti, domnule frate, precum un stăpân către robul său: în loc de a-i da lui în fieştecare zi câte o palmă, spunându-i greşalele lui, şi iată pace, tu îndelung rabzi multe zile, şi mai pre urmă îi dai lui o bătae pre spinare şi îi scoţi sufletul lui.

185. [94]. Acelaşi au întrebat pre Celalalt Stareţ aceealeaşi, şi de iaste trebuinţă să se mute din chilie, că poate va înceta războiul.

Răspuns al lui Ioann: De ai fi luat aminte şi ai fi urmat răspunsului Stareţului celui ce-ţi zice ţie să nu te socoteşti pre sineţi întru cevaşi, să nu cauţi potrivirea cu altul, te-ai fi odihnit, şi nu ai fi venit întru turburare, şi nu ar fi fost trebuinţă de mine, nici de altul oarecine. Vezi, frate, că te batjocoreşti de draci. Zici că căderile fratelui sânt adevărate; şi spune-mi mie, cu deamăruntul ştii că sânt adevărate? Pentru că a spune căderile cuiva din prepus, uneori nu să află adevărate căderile. Deci pentru care au zis Domnul oamenilor: *Amin zic voao, de nu veţi lăsa oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru cel ceresc va lăsa greşalele voastre* (Mt. 6: 15)? Pentru care au zis? Pentru ceale adevărate, sau pentru ceale din prepus? Negreşit pentru ceale adevărate. Şi cum judeci şi osândeşti pre fratele tău pentru greşalele celor trei săptămâni? Şi au nu ştii că întru osândă mare te arunci pre sineţi? Pentru că deaca ceri tu dela fratele tău aceastea, are Dumnezeu să ceară dela tine pre ceale din tinereaţele tale pănă acum. Unde iaste cela ce zice: *Soarele să nu apue întru mâniia voastră* (Ef. 4: 26)? Unde iaste „*Purtaţi sarcinile unii altora*" (Gal. 6: 2)? Unde iaste epistoliia Stareţului, ceaia ce poate să te canonisească pre tine? În loc de mulţămită, aceastea? Au nu ştii ce zice: *Răsplătit-au mie reale în loc de bune*, şi cealelalte (Ps. 34: 12)? Şi cum vă posluşaşte voao fratele? Au nu pentru Dumnezeu şi pentru dragostea lui? Şi cum răniţi gândul lui? Ia aminte că aproape iaste eşirea ta, precum ai şi auzit, şi mărturiseşti, şi nu te lasă pre tine dracii să ţii pre a fi nebăgat în seamă şi să te odihneşti. Luptă-te împrotiva gândurilor celor ce îţi aduc ţie turburare, precum şi bunul Bătrân au arătat, şi afli ajutoriu. Deci de te vei întoarce în milioane de amăgiri, de vei face orice s'ar fi întâmplat, de te vei muta în vreamea când iaste războiŭ şi ispită, nu să duce dela tine, deaca nu te vei nevoi împrotiva gândurilor, de ai din ostenealele tale să ameasteci puţin ceva cu rugăciunea sfinţilor, pentru că mult poate când iaste lucrându-să. Zi gândului: „Mâine vei să mori". Ţine pre a nu te socoti întru nimic, şi te odihneşti. Domnul să-ţi dea ţie pacea sa. Amin.

186. [95]. A aceluiaşi către acelaşi: Părinte, am sfătuit întru dragostea lui Dumnezeu pre fratele, şi nu au priimit, şi m'am turburat. Deci ce să fac? De voiŭ vorbi cu fraţii cu carii ai poruncit, spune-mi mie de nu priimeaşte nimenea dintru aceasta gânduri?

Răspuns al lui Ioann: De vreame ce nu înţeleagem ce zicem, toată sfătuirea ce lasă să între turburare întru inima omului, această sfătuire dupre Dumnezeu nu iaste, ci din lucrarea diiavolului, amestecată fiind cu îndreptarea de sineşi. Deaca dupre Dumnezeu ai sfătuit pre aproapele, cum te-ai turburat? Pentru că sfătuirea cea dupre Dumnezeu nu lasă pre cineva să se turbure, ci măcar de s'ar duce cel sfătuit şi îl va cleveti pre dânsul, nu să turbură, ci sufere sarcinile lui. Însă s'au făcut arătat şi voao lucrul că ispită era, ci Dumnezeu o au surpat pre

dânsa şi o surpă. Domnul să vă dea voao sănătatea sufletului şi a trupului, ca să priceapeţi ce sânt meşteşugirile vicleanului, şi să vă dezvălească dintr'însăle. Rugaţi-vă pentru mine.

Iar pentru vorbirea fraţilor ce ai zis, când pentru dragostea lui Dumnezeu să face, nu lasă să fie scándelă în mijloc, ci spre zidire.

187. [96]. A aceluiaşi cătră acelaşi: Avvà, foarte mă necăjaşte pre mine fratele, şi de iaste cu putinţă, cu bucurie l-aş fi schimbat pre dânsul. Şi îmi zice mie gândul că de aş fi fost însumi deosebi, nu aş fi avut a mă necăji, ci mai ales a mă mântui. Deci spune-mi mie, de-mi iaste aşa de folos?

Răspuns al lui Ioann: Frate, să nu te necăjască pre tine îndreptarea de sineţi, zicând: „De aş fi fost însumi de sinemi, nu aş fi avut a mă necăji, ci mai ales a mă mântui”, de vreame ce surpi pre scriptura ceaia ce zice: *Multe sânt necazurile drepţilor* (Ps. 33: 20). Şi iarăşi: *Multe sânt bătăile păcătosului* (Ps. 31: 10). Deci ori de eşti drept, ori păcătos, eşti datoriu să suferi prihănirea. Că nu putem a fi fără de necaz. Răbdare ne învaţă pre noi, şi avem preabun dascal pre Apostolul cel ce zice: *Întru necaz suferind* (Rom. 12: 12). Pentru că sânt puse înainte necazurile la cei ce vor să se mântuiască. Că Domnul au zis: *În lume necazuri veţi avea* (In. 16: 33). Şi iarăşi: *Prin multe necazuri să cade voao a întra întru împărăţiia ceriurilor* (Fap. 14: 22). Vezi, fratele mieu, că, voind să te mântueşti tu, cel ce au zis: *„Scârbit iaste sufletul mieu pănă la moarte”* (Mt. 26: 38) te-au lăsat pre tine puţin să te necăjeşti, ca să afli acolò milă dela dânsul pentru răbdare, în ceasul cel înfricoşat acela. Că deaca întru toate voim odihna, avem să auzim: *V'aţi luat ceale bune ale voastre în viiaţa voastră* (v. Lc. 16: 25). Toate patimile pentru noi le-au răbdat Stăpânul nostru, şi cum noi, aducându-ne aminte de dânsele, nu suferim ca împreună părtaşi lor să ne facem? Vezi că poruncă avem întru toate a mulţămi (v. 1 Thes. 5: 18). Să nu ne tragă pre noi urâtoriul de bine întru nemulţămire, şi să piiardem toate.

Şi pentru a lua pre alt frate, Avvei nu-i iaste cu îngreoiare ca să-ţi dea ţie pre altul, că totuna îi iaste lui. Deci dar, de vei apuca să iai pre altul, şi să va afla necăjindu-te pre tine întru ceva, ce iarăşi ai să faci? Că deşi cam nebăgătoriu de seamă iaste fratele, dar are puţină prostie. Nu ca cum oprindu-te pre tine a lua pre altul zic ţie aceastea, ci ca să cerci pre toate şi să ţii pre lucrul cel bun te sfătuesc pre tine. Că precum îţi slujaşte ţie cineva pentru Dumnezeu, şi tu eşti datoriu să porţi sarcinile lui, ca deopotrivă să împlineşti leagea lui Hristos. Au că nu voesc eu odihna ta? Dumnezeu ştie, de aş fi putut, aş fi voit să slujesc ţie în toate zilele meale. Şi ce să fac, că cu totul de netrebuinţă îţi sânt? Să urâm odihna trupului, că urâtă iaste lui Dumnezeu, ca să nu ne înstreineaze pre noi dela Dumnezeu. Aceastea ca unui de un suflet am scris ţie, că dela Dumnezeu iaste noao dat să ne necăjim puţin. Că fără de necaz nu iaste sporire dupre frica lui Dumnezeu. Iartă-mă, răbdătoriule, şi roagă-te pentru mine ca să puiŭ început. Că sânt deaciia mai pre lângă ceale de pre urmă ale meale.

188. [97]. Răspuns al Marelui Stareţ cătră acelaşi:

Bucură-te, frate, şi fii cu inimă bună. Şi să nu te turbure pre tine diiavolul întru nefolositoare. Ce socoteaşte dragostea ta, că fără de slobozirea lui Dumnezeu să face aceaia, adecă ca să se ispitească cineva sau să se necăjască? Nu, ci spre folosul sufletului sloboade[1] Dumnezeu ca să se facă noao aceastea. Şi văzând diiavolul că aşa iaste, au întors aminterlea noao lucrurile, precum şi dintru început, până ce ne-au scos pre noi din sfânta pace, adecă din raiu. Că ce n'au schimbat noao? În locul sfintei păci, nu au aruncat întru noi cumplită iuţime? În locul urâciunii céiĭ dela Dumnezeu, ca să urâm pre ceale reale, nu au aruncat întru noi urâciune rea, ca să urâm pre ceale bune şi pre însuşi Dumnezeu? Dar nu priceapem şi nu ştim că, tăind dela noi Dumnezeu pre toată pomenirea cea scârnavă şi pre tot gândul viclean şi de suflet stricătoriu, au zis noao să ne rugăm pentru vrăjmaşii noştri, şi să binecuvântăm pre cei ce ne bleastemă pre noi, şi ne-au poruncit să iubim pre vrăjmaşii noştri. Şi deaca ni s'au poruncit să iubim pre vrăjmaşii carii nici cu lenevire, nici cu sârguinţă ne fac noao slujbă, ce ertăciune avem neiubind pre cei ce ne fac bine şi ne slujesc noao, măcar de şi cu lenevire ne arată dracii noao că să face slujba lor? Deaca voeşti să te mântueşti, şi lui Dumnezeu şi noao ţe-ai încredinţat sufletul tău, să nu crezi gândului tău[2], căci rea sământă samănă dracii, altele în loc de altele. Deci urmează, şi te înveţi calea lui Dumnezeu. Că el au zis: *De veţi vrea şi mă veţi asculta pre mine, bunătăţile pământului veţi mânca*, şi cealelalte (Is. 1: 19). Deci dar întru putearea noastră iaste a mânca şi a nu mânca. Şi ce prihănim pre aproapele? Să nu aduci pricinuire la cineva pentru ceva nicidecum, ci întru toate fă-te bineplăcut. Şi să nu gândeşti rău asupra cuiva, de vreame ce te faci rău. Că cel rău reale gândeaşte, şi cel bun pre ceale bune. Iar a socoti pentru oarecarii că „împrotiva mea grăesc", acest războiŭ al celor noi-începători iaste. Deci dar, dintru aceasta, de vor fi doi rugându-să într'o chilie sau sfătuindu-să unii pre alţii, poate cineva să zică pentru dânşii ceale împrotivă; şi, de socoteaşte el aşa, nu pentru aceasta adeverează, ci aşa prost, întru nebuniia lui, peire luişi îşi pricinuiaşte unul ca acesta. Să nu aibi aceastea, că fratele are cum că prin voi află milă, măcar [că] vă necăjiţi pentru dânsul puţin ca să câştigaţi răbdarea. *Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că mare iaste plata* răbdării (Mt. 5: 12). Încă şi mai nainte de aceasta te-ai învăţat dela fratele Ioann cum că afară de Dumnezeu nu ni să iartă ca să fim necăjiţi spre folosul nostru. Deci să nu crezi dracilor întru ceva asupra fratelui tău, pentru că nu are lucru, ci ei sânt cei ce voesc să te turbure pre tine. Îi va surpa pre dânşii Domnul. Şi aceaia ce ai socotit, că: „Rob al oamenilor am venit să mă fac", nu iaste lucru al smereniei. Apostolul să fălea că rob al tuturor s'au făcut, şi tu aceastea zici? Când vei veni întru măsura aceasta a smereniei? Nu ştii ce ai zis, frate. Domnul să te iarte pre tine.

---

[1] În Mss. 3723: iartă. (N. ed.)

[2] În Mss. 3723: gândurilor tale. (N. ed.)

Tâlc: Vezi înţelepciunea Stareţului, că, de vreame ce l-au văzut pre acela rob pre sineşi numindu-să, şi socotind cum că mare oareşcare lucru zice, şi ispravă pre aceasta socotindu-o, îl surpă, şi nevreadnic de acest graiu pre dânsul îl numeaşte, prin toate cătră smereniia cea lucrătoare împingându-l. Pentru că cea prin cuvânt iaste naştere a mândriei, şi cu nestatornicie întru aceasta naşte pre a sa maică, adecă pre mărirea deşartă, deşi preaslăvită oareşcum iaste ceaia ce să grăiaşte, şi fără de urmare.

189. [98]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi:

Mă mir de oarecarii, că fiind ani mulţi în şcoli, şi iarăşi azbuche să învaţă, şi pe slovă cetesc, fiind datori a fi deaciia dascali desăvârşit; aşa şi de cei ce să zăbovesc în shimă, şi datori fiind a judeca cu descurcare şi altora gânduri mai adânci, şi însă ei sânt luptaţi de războaele noilor începători. Voi sânteţi datori a povăţui pre cei rătăciţi la cale dreaptă, ca nişte desăvârşiţi: şi, mai vârtos, în loc de a purta sarcinile celor neputincioşi, îi îngreoiaţi prin scârbă întru cufundare. Ia aminte de sineţi, frate! Oare nimic nu face strâmbătate sufletului tău acum aceasta, că necăjeşti pre gândul aproapelui? Că, după ce au făcut osteneala pentru Dumnezeu, îi dai lui gânduri că: „Precum ai voit ai făcut”. Om desăvârşit, unui nou-începătoriu [să zică] aceastea![1] Nu era lucrul tău, ci să cădea a-l sfătui, a-l ocârmui, temându-te de cela ce zice *să nu dăm poticnire fratelui, sau sminteală* (Rom. 14: 13). Ce trebuinţă era a zice cuvânt de scârbă aproapelui? Şi pentru ce îţi zic ţie aceastea? Şi eu aşa sânt. Nebuniia mea nu m’au lăsat pre mine să sufăr cuvânt, pănă când să-l scoţ afară pre dânsul şi să turbur pre sufletul fratelui mieu. Când samănă diiavolul întru tine gânduri reale – acest lucru al lui iaste, să samene altele în loc de altele, şi a pomeni de moarte nu lasă – ce vă înviforaţi de nişte mici şi de nimic lucruri ca nişte noi-începători şi proşti[2]? Unde iaste aceaia, adecă: *Lipsiţi fiind, necăjindu-ne, rău pătimind* (v. Evr. 11: 37)? Părinţii noştri îşi alegea loruşi necazurile, şi noi nu ne ruşinăm toată odihna căutându-o? Să ne învăţăm, ticăloşii, că aceastea toate s’au scris în tablele ceale de sus, şi ni să cer aceastea cu deamăruntul. Aceastea scriu vrând să râdic toată putrejunea. Iar de vă necăjesc pre voi, ertaţi-mă, şi nu voiŭ mai adăoga a necăji. Rugaţi-vă pentru mine, ca să viu întru cunoştinţa vieţii. Iar pentru moartea ta, de multe ori am zis şi zic: Nu zăboveşti în trup.

190. [99]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Ştiu, Părinte, că cu totul nu îndrăznesc întru nimic să grăesc împrotivă poruncii tale. Că orice zici, viiaţă noao iaste. Ci roagă-te pentru mine, că foarte mă necăjaşte pre mine fratele.

Răspuns: Să te bucuri, iubite al mieu, să te bucuri întru Domnul. Ştiu, şi sânt bine nădăjduit întru Domnul, că deaca aş zice ţie să lăcueşti în temniţă un an de zile, nu grăeşti împrotivă, ştiind cum şi cui grăesc, robului celui împreună şi celui de un suflet. Au nu ştii cum zice Iov: *Sau nu loc de ispită iaste lăcaşul*

---

[1] Adecă: Aceastea să cădea să-i zici?

[2] Adecă ţărani sau mojici.

omului pre pământ? (Iov. 7: 1) Deci fii gata la ispite şi la necazuri totdeauna, şi uită pre toate ceale de pre urmă, dupre Apostolul, şi la cea din nainte întinzându-te pre sineţi, ca nu, zicând tu aceastea asupra fratelui tău, să se facă ţie pomenire de rău. Domnul va sfărâma pre satana supt picioarele noastre degrab. Darul lui Dumnezeu şi pacea şi dragostea lui va fi împreună cu noi până la sfârşit. Amin. Şi să vă dea voao bucurie, veselie, dragoste, care *niciodinioară nu cade* (1 Cor. 13: 8), ca să vă purtaţi unii pre alţii întru frica lui Dumnezeu. Că moartea nu va zăbovi.

191. [100]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, ce iaste smereniia? Şi roagă-te să mi să facă mie pacinică calea morţii.

Răspuns: Smereniia iaste a să avea pre sineşi pământ şi cenuşă, cu lucrurile, şi nu cu cuvintele numai, şi a zice: Cine sânt eu? Cine mă bagă în samă pre mine? Lucru nu am cu cineva.

Şi pentru moartea ta, încă puţină vreame rabdă pre Domnul, şi slăveşte el pre eşirea ta întru bucurie multă. Roagă-te pentru mine, frate al mieu. Te sărut pre tine întru Domnul.

192. [101]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Avvà, iată fratele aspru mi s'au împrotivit mie, şi nici o milostivire n'au arătat către mine. Deci ce porunceşti să fac?

Răspuns: Frate Andrei, mă mir de prostiia ta. Aşa de prost eşti tu [să crezi] că să linişteaşte diiavolul ca să nu ispitească pre cineva? Au doară putem să vinuim pre cei ce cad dela dracul şi aspumează? Aşa nici pre cei ce să lucrează de diiavolul către împrotivă-grăire şi nemilostivire nu putem să-i vinuim, ci patima. Ia aminte cu priceapere la ceale ce să zic, pentru că şi tu te lucrezi de diiavolul, şi nu înţelegi pre ale tale, ci pre ceale ale aproapelui ascuţit le vezi. Iată ai zis pre ceale ale fratelui[1] tău, şi pre ale tale nu le-ai zis. Că puţine zile ai de când ai întrebat pentru smerenie, şi ai auzit să te aibi pre sineţi pământ şi cenuşă, şi să nu te numeri întru ceva. Deci pământul şi cenuşa, şi a fi nebăgat în samă, milostivire voiaşte dela cineva? Şi mai ales dela un om ce să lucrează dela urâtoriul de bine, şi aceasta că mai desăvârşit decât dânsul eşti şi întru vârstă, şi întru shimă, şi în cliros? Şi cel mai desăvârşit iaste datoriu să poarte pre cel mai mic, zicând că: Eu sânt cel nevreadnic. Iar [de] zici şi nu rabzi, îndeşert zici, că tu cine eşti carele ai ochi ce văd pre patimile ceale streine? Om căruia ţi s'au binevestit lucruri mai presus de măsuri! Pentru că, îndeletnicindu-te întru dânsele, datoriu erai a-ţi uita să mănânci pâinea ta. Dar încă nu ai gustat dintr'însele, şi nu s'au făcut ţie dorite precum trebuia. Adu-ţi aminte de Lazar, câtă vreame au răbdat mulţămind lui Dumnezeu! Şi să nu uiţi şi pre aceastea pre care de multe ori ţi le-am zis ţie: zavistie diiavolească iaste, ştiind ce-ţi iaste

[1] În Mss. 3723: aproapelui. (N. ed.)

ţie gătit. Iar eu crez întru Dumnezeu, că nimic poate să poată.[1]

193. [102]. A aceluiaşi cearere de rugăciune cătră acelaşi Mare Stareţ: Roagă-te pentru mine, Părinte, că întru năluciri am căzut.

Răspuns al Marelui Stareţ: Frate Andrei, să strigăm împreună cu Sfântul Pavel: *O, adânc de bogăţie şi de înţelepciune şi de cunoştinţă al lui Dumnezeu! Cât sânt de necercate judecăţile lui, şi neurmate căile lui!* (Rom. 11: 33) Cum şi pre noi ne trage înapoi ca să nu ne fălim întru arcul nostru, nici să avem în minte că sabiia noastră ne mântuiaşte pre noi, ci darul bunătăţii lui. Că zice: *Că cu Darul sânteţi mântuiţi* (Ef. 2: 5). Pentru aceasta ne lasă pre noi a cădea în năluciri şi întru alte patimi, ca să cunoaştem neputinţa noastră, şi unde încă sântem. Şi aceasta din bunătatea lui ne lasă pre noi, spre folosul nostru, ca încredinţarea cea mare a nădejdii noastre să fie a lui Dumnezeu, şi nu dintru noi. Ci caută să nu socoteşti că voia lui Dumnezeu iaste ca să cădem întru năluciri şi întru alte patimi, ci, pentru lenevirea noastră, ne lasă pre noi să pătimim unele ca aceastea, şi din iubirea de oameni a lui, din răotăţile noastre ne pricinuiaşte noao smerenie spre mântuire. Deci ce? Deasupra patimilor celor reale vom scrie pre mântuirea noastră? Să nu fie. Ci deasupra milostivirii lui şi înţelepciunii céiĭ întrutot-meşteră. Deci înţeleage cum despre toate părţile au deşteptat pre mintea noastră, ca să-şi aducă aminte să zică: *De nu Domnul ar fi ajutat mie, puţin de nu s'ar fi sălăşluit în iad sufletul mieu*, şi cealelalte (Ps. 93: 17). Deci ştiind că pentru neputinţa noastră şi pentru lenevirea pătimim aceastea, să facem putearea noastră ca să nu cădem într'însăle, şi a lui iaste mila ca să ne izbăvească pre noi dintr'însele. Şi la Petru aceasta o au făcut, şi la Pavel: au depărtat putearea sa la puţină vreame dela dânşii, ca să cunoască că oameni sânt. Şi acela adecă întru lepădare au căzut, iar celalalt în coşniţă s'au slobozit, ca să se înveaţe a nu avea întărită nădeajde asupra loruşi, ci asupra stăpânului a toate. Deci şi tu învaţă-te ce eşti şi unde eşti, şi fă-te milostiv spre cel împreună-rob, şi osândeaşte-te pre sineţi, şi smereaşte-te cu adevărat, nu numai înaintea lui Dumnezeu, ci şi înaintea oamenilor, şi *aruncă-ţi toată îngrijirea ta spre dânsul* (Ps. 54: 23; 1 Pt. 5: 7), *carele poate să facă cu mult mai cu prisos decât ceale ce cearem sau gândim* (Ef. 3: 20). Şi el va împlini pre toate ceale făgăduite ţie. Că nu va lepăda pre cei cu adevărat ai săi fraţi şi preacinstiţi carii au cerut dela dânsul[2], pre cei ce printr'însul şi întru dânsul s'au slobozit pre sineşi de tot omul cel vechiŭ, şi au auzit dela dânsul cu bucurie negrăită cum că: *Câte veţi lega pre pământ, vor fi legate în ceriuri*, şi cealelalte (Mt. 18: 18). Şi le-au dat lor *toată stăpânirea în ceriu şi pre pământ* (Mt. 28: 18). Deci slujaşte Domnului întru frică, şi bucură-te lui întru cutremur (v. Ps. 2: 11), şi mulţămeaşte-i lui cu neîncetată gură, că te-au miluit pre tine şi pre alţii mulţi, prin robii săi. Lui i să cade

[1] Că nu va avea nici o puteare.

[2] Vezi îndrăznirea cea multă şi neasămănată a sfântului acestuia: că vezi ce fealiu îndrăzneaşte.

slava în veaci. Amin.

194. [103]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au cerut rugăciune:

Dumnezeu cel îndurat, cel preaînalt şi milostiv să vă dea voao putearea cea dintru înălţime, ca totdeauna să cugetaţi cuvintele ceale ce să scriu voao, şi să lucraţi lucrul adevărat duhovnicesc, adecă să daţi războiŭ împrotiva gândurilor celor ce vă turbură pre voi, şi să vă aflaţi împreună cu cei ce au luat talanţii şi i-au îndoit pre dânşii: şi să auziţi ceale ce au auzit aceia, şi să vă nevoiţi a vă purta unii pre alţii. Şi să facă pământul vostru lui Dumnezeu roduri bune şi în bună vreame, câte o sută, şi câte şasezeci, şi câte treizeci. Aceasta iaste rugăciunea mea cea cătră Dumnezeu, ca păzind voi aceastea, să vă văz pre voi întru împărăţia Dumnezeului mieu, priiateni adevăraţi, bucurându-mă întru Domnul.

195. [104]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, de unde au odrăslit noao ispita ceaia ce s'au făcut? Şi pentru ce să arată? Şi cum să surpă? Şi roagă-te să mă slobozesc dintru dânsa.

Răspuns: Urâtoriul de bine diiavolul, ştiind folosul sufletului vostru, şi cum că altă şădeare de mântuire nu iaste, decât a purta sarcinile unii altora, au zavistuit şi să nevoiaşte să vă risipească pre voi. Deci de aici au odrăslit voao ispita, pre carea o va surpa Domnul. Însă să surpă acest fealiu de ispită când veţi purta sarcinile unii altora, şi când vă veţi ruga pentru omul prin carele vine ispita. Însă fără de nevoinţă cu multă luare-aminte nu să face săvârşirea ispitei.[1] Iar aceaia că au sămănat depărtare[2] de aicea, şi aceasta ispită iaste, din zavistiia lui, prin îndreptarea de sine, ca să rumpă dragostea sfinţilor celor ce să roagă pentru tine şi să te lipsească pre tine de ajutoriul lor. Iată întrarea ispitei şi eşirea ţe-am arătat ţie. Rabdă puţinel, şi priimeşti uşurarea lor, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

196. [105]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când s'au împuţinat cu sufletul pentru ispitele ceale ce s'au sculat asupra lui:

Frate Andrei, şi cela ce eşti de un suflet, să nu te împuţinezi, că nu te-au părăsit pre tine Dumnezeu, nici te părăseaşte; ci făgăduinţă stăpânească iaste cătră Adam, părintele nostru cel de obşte, şi nu va treace, că: *Întru sudoarea feaţii tale să mănânci pâinea ta* (Fac. 3: 19). Şi precum au poruncit omului celui din afară, aşa şi omului celui din lăuntru: aceaia adecă, ca întru nevoinţă să lucrezi[3] şi tu împreună cu rugăciunile Sfinţilor, şi mult săvârşăsc acealea ca să nu fie omul fără de roadă. Că precum aurul înfocându-să în topitoare, şi prin cleaşte fiind ţinut, şi bătut prin ciocan, cercat să face şi binepriimit la coroana cea împărătească; aşa şi omul, cel ce să ţine prin rugăciunea sfinţilor ceaia ce mult

---

[1] Adecă nu să surpă ispita.
[2] Fugire.
[3] Adecă să ajutorezi.

poate şi săvârşaşte, să înfocază prin necazuri şi să bate prin ispită, de rabdă cu mulţămită, şi să arată fiiu al împărăţiei. Deci toate spre folos să fac ţie, ca să aibi şi tu îndrăzneală dintru ale sfinţilor şi dintru ale tale osteneale, pre a cărora pârgă a o aduce nu te ruşina. Deci să nu-ţi mai câştigi ţie însuţi scârbă în loc de bucurie duhovnicească, şi aibi credincios pre cela ce s'au făgăduit că face. Fii sănătos întru Domnul, iubite.

197. [106]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au căzut întru multă mâhniciune:

Frate Andrei, să nu dea iubitoriul de oameni Dumnezeul nostru, urâtoriului de bine vrăjmaşului, să samene întru tine scârba lui şi mâhniciune, ca nu întru deznădăjduire să te aducă pre tine şi pentru ceale făgăduite prin Duhul Sfânt ţie, iubitului, dela binecuvântatul Dumnezeu. Ci să deşchiză pre inima ta ca să pricepi Scripturile (precum au deşchis pre inima Cleopei), cum Dumnezeu, după făgăduinţele ceale către Sfântul Patriiarh Avraam, iarăşi l-au ispitit pre dânsul. Că zice: *Şi după graiurile aceastea*, ale făgăduinţilor zic, pre priiatenul său, pre cel ce au jărtvit lui pre cea atâta de mare jărtvă, pre cel vreadnic de a pătimi nici un rău, căruia credinţa întru dreptate i-o au socotit, pre cel atâta de mare *l-au lăsat a cădea în ispită* (Fac. 22: 1), spre cercarea lui, şi spre neavearea de răspundere asupra lui a puterilor întunearecului, ca să fie pildă credincioşilor că prin multe necazuri vor întra întru împărăţiia lui Dumnezeu (v. Fap. 14: 22). Carii prin a lor răbdare îşi căştigă sufletele lor, întru toate mulţămind. Împreună cu aceastea, ia în minte şi pre cel întru sfinţi Iov, pre cel adevărat priiaten al lui Dumnezeu, pre cel *adevărat, şi fără prihană, şi drept, şi cinstitoriu de Dumnezeu, şi carele să depărta de tot lucrul rău* (Iov. 1: 1), cum pre cel nevreadnic de a pătimi rău, pre acesta l-au dat să se ispitească spre cercarea faptei bune, până când au arătat pre vrăjmaşii lui şi pre pârâşi ruşinaţi şi fără de răspuns, când să mustra ei dela dânsul. Ia încă spre întărirea credinţii şi pre începătoriul mântuirii noastre şi săvârşitoriul Iisus, pre cel ce ne-au izbăvit pre noi din blestemul cel dat, cum, când au venit la ceasul crucii, arătându-ne noao cale de răbdare şi de mântuire, zicea: *Părinte, de iaste cu putinţă, treacă dela mine păharul acesta, dar,* cu toate aceastea*, nu precum voesc eu, ci precum vei tu* (Mt. 26: 39). Şi aceasta pentru noi o au făcut, cel ce au certat pre Petru când i-au zis lui: *Fii blând ţie, Doamne; nu va fi ţie aceasta* (Mt. 16: 22), ca cela ce era gata şi cu bunăvoinţă să pătimească. Ci pentru neputinţa noastră s'au rugat să treacă păharul, ca să nu ne supărăm rugându-ne, şi în vreamea ceastă de acum pentru rugăciune nefiind auziţi. Deci să pătimim patimile Mântuitoriului nostru celui ce s'au făcut om, şi să răbdăm împreună cu dânsul batjocoririle, ranele, ocara şi defăimarea scuipirilor, ocara hainei céiĭ mohorâte, pómba cununii céiĭ de spini, oţetul cel cu amărăciune, durearea înfigerii cuelor, împungerea suliţii, şi apa şi sângele. Şi ia răpaos de durearile tale. Că nu lasă să fie deşartă osteneala ta, şi ca nu văzând pre sfinţi în ceasul acela purtând roadele răbdării necazurilor şi fălindu-să, lipsit de dânşii să te afli, te lasă pre tine să suferi puţină osteneală, ca

împreună părtaş cu dânşii şi cu Iisus să te faci, având îndrăzneală înaintea lui cu sfinţii. Deci să nu te scârbeşti, că nici te-au uitat pre tine Dumnezeu, ci poartă grija de tine ca de un adevărat fiiu, şi nu ca de un fiiu din curvie[1]. Bine stai, deaca iai aminte de sineţi cu întemeiare, ca să nu cazi din frica şi din mulţămirea lui Dumnezeu. Şi fericit eşti deaca cu adevărat te-ai făcut şi strein, şi scăpătat, că unii ca aceştiia sânt moştenitorii împărăţiei lui Dumnezeu. *Îmbărbătează-te şi întăreaşte-te* (A 2-a Lege 31: 6) întru Domnul. Că pre acealeaş a-ţi zice ţie nu mă lenevesc: pre care o, să ţi le dăruiască ţie Domnul! Roagă-te pentru mine.

198. [107]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, cearere pentru întărirea inimii şi pentru lăsarea păcatelor lui celor dela naştere.

Răspuns: Domnul Iisus Hristos va fi ţie tămăduire şi întărire sufletului şi trupului, şi va întări pre inima ta spre aceaia, adecă ca nu cu totul să te stăpânească pre tine urâtoriul de bine şi urâtoriul de oameni diiavolul.

Iar pentru lăsarea păcatelor tale celor dela naştere pănă în zioa de astăzi, aceasta ţi-o dăruiaşte ţie Dumnezeu după patruzeci de zile, pentru ca să fii tu împreună-părtaş rugăciunilor meale întru acest fealiu de dăruire, prin puţina ta răbdare. Deci îmbărbătează-te întru Domnul şi întăreaşte-te. Domnul cu tine, marele doftor al sufletelor şi al trupurilor. Pace ţie întru Domnul, frate.

199. [108]. Răspuns al Celuialalt Stareţ, al lui Ioann, cătră acelaşi:

Întru ceale lumeşti fericesc oamenii pre cel bogat; mult mai mult fericesc eu pre dragostea ta carea s'au îmbogăţit dupre Dumnezeu, prin rugăciunile blagoslovitului Părintelui nostru. Deci de nu rugăciunea lui ar fi apucat mai nainte şi ar fi zis: *Împuternicează-te şi îmbărbătează-te şi întăreaşte-te* (A 2-a Lege 31: 6), ai fi avut a te bolnăvi boală de primejdie, pentru puţina lenevire şi micşorarea de suflet de a păzi îndelunga-răbdare şi îngăduire cu gândurile tale, şi cu cei ce îţi poşluşăsc ţie, aducându-ţi aminte de Apostolul ce zice: *Purtaţi sarcinile unii altora, şi aşa pliniţi leagea lui Hristos* (Gal. 6: 2). Deci, fiindcă te iubeaşte pre tine Domnul, te-au pedepsit cu milă, pentru rugăciunea robului său, ca prin puţina aceasta pedeapsă să ajuţi împreună şi tu rugăciunii lui, şi ţi să socoteaşte ţie întru lucrare, ca să se astupe gura vrăjmaşului, ca nu cândva să zică: De s'ar fi ispitit spre pedeapsă, ar fi lăsat şi ar fi fugit. Deci să nu te scârbeşti, că precum ai auzit dela Stareţul să face ţie. Îmbărbătează-te dar dupre cuvântul lui, şi întăreaşte-te.

200. [109]. Acelaşi Bătrân, izbăvindu-să din ispite prin rugăciunile Sfântului Stareţ şi prin duhovniceasca lui învăţătură, au trimis mulţămindu-i lui. Şi au răspuns Stareţul aşa:

Dumnezeului slavei să-i trimitem toată slavosloviia şi să-l lăudăm pre dânsul în veaci, amin. Căci noao nu ni să cuvine slavă, ci lui singur, şi Fiiului lui, şi

---

[1] Fecior de curvie.

Duhului celui Sfânt. Au adus Dumnezeu pre dragostea ta către neputinţa noastră, ca să avem ajutoriu dupre Dumnezeu unii prin alţii, voind să se împlinească şi la noi scriptura ceaia ce zice: *Frate de frate ajutorindu-să, iaste ca o cetate tare şi îngrădită* (Pilde 18: 19). Ci o, facă-să noao tuturor ca să fim ajutoraţi de fratele nostru cel mare, Iisus zic, că bine au voit ca să ne facă pre noi fraţi luişi, şi sântem, şi ne fericim de îngeri. O, ce fealiu de frate avem! Putearnic, ca să ne împuterniceaze pre noi; tare, ca să ne împarţă noao prăzile; arhistratig, ca să zdrobească în războiŭ pre vrăjmaşii cei ce ne dau noao războiŭ; doftor, ca să tămăduiască pre omul nostru cel din lăuntru împreună cu omul cel din afară ce i s'au supus lui; hrănitoriu, carele ne hrăneaşte pre noi cu hrană duhovnicească; viu, ca să ne înviiaze pre noi; milostiv, ca să ne miluiască pre noi; îndurat, ca să se îndure spre noi; împărat, ca să ne facă pre noi împăraţi; Dumnezeu, ca să ne facă şi pre noi Dumnezei. Deci ştiind că toate sânt întru dânsul, lui roagă-te, că ştie de care ai trebuinţă şi mai nainte de a ceare tu dela dânsul (v. Mt. 6: 8), şi el îţi dă ţie cearerile inimii tale, deaca nu-l împiedeci tu. Şi lui totdeauna slavosloviia trimite-o, că lui i să cade slava în veaci, amin. Roagă-te pentru mine, frate, ca să cunosc neputinţa mea şi să mă smeresc.

201. [110]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ, cearere pentru neploarea, şi pentru zăbavnica tăcerea lui.

Răspuns: Nici un lucru fără de vreame[1] nu face Dumnezeu, ci toate spre folosul oamenilor. Şi deaca au oprit ploaia spre certarea lor, dar iarăşi îi miluiaşte şi o trimite pre dânsa. Aşa şi deaca la o vreame s'au oprit cuvântul, ca să simţă oarecarii, dar mai vârtos nu au simţit, iarăşi sloboade Dumnezeu, şi să grăiaşte cuvântul dupre trebuinţă spre folos.

202. [111]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ cearere: Te rog pre tine, Părinte cuvioase, să împlineşti la mine sfintele tale făgăduinţe, pentru ertarea păcatelor.

Răspuns al Sfântului Varsanufie: *Bine iaste cuvântat Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, cel ce ne-au blagoslovit pre noi întru toată blagosloveniia cea duhovnicească în ceriuri* (Ef. 1: 3), că deaca te vei găti pre sineţi spre priimirea cearerilor tale, vei lua prin multa ta osteneală şi prin neputinţa mea. Pentru că socotesc căştigurile şi folosul a tot omul şi a tot sufletul, cum că sânt ale meale, şi cu bucurie şi arzându-mă mă jărtvesc pentru sufletele voastre, precum ştie singur Dumnezeu, cel ce cunoaşte inimile noastre. Şi ştiu şi tare sânt încredinţat, că nu vom piiarde osteneala. Deci aibi îndrăzneală, că iai cearerile: însă luând, păzeaşte ca să rămâe la tine Darul. Că mulţi au ajuns a lua, şi după ce au luat, au căzut din Dar, că nu au păzit cu frică orice au luat. Deci fă-te poftitoriu de bunătăţi şi păzitoriu, rob bineplăcut Stăpânului tău, ucenic smerit al celui ce pentru tine s'au smerit pre sineşi, ascultătoriu al As-

[1] În zadar.

cultătoriului, suferitoriu de reale al Suferitoriului-de-rău, îndelung-răbdătoriu al Îndelung-răbdătoriului, milostiv al Milostivului, purtând sarcinile aproapelui precum şi el au purtat sarcinile tale, iubind curat pre toţi, precum şi el ne-au iubit pre noi, urmând lui întru toate, până ce te va lua pre tine întru odihna lui cea mare, *unde ochiu n'au văzut, şi ureache n'au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit, pre care le-au gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pre el* (1 Cor. 2: 9). Lui i să cade slava în veaci. Amin. Roagă-te pentru mine, monahe[1].

203. [112]. Acelaşi au cerut la Marele Stareţ acealeaşi.

Răspuns: Frate Andrei, să-ţi dea ţie Iisus acealea ce au zis, *„ceareţi şi luaţi"*, toate cearerile tale. Numai găteaşte-ţi casa ta întru multă curăţie, ca să priimeşti darurile. Pentru că în casa cea curată să adună şi să pun ca întru o comoară, şi unde nu iaste noroiu, acolò pre buna mireazmă a lor o dau. Şi când gustă cineva dintr'însăle, strein să face de omul cel vechiŭ, fiindcă să răstigneaşte lumii, şi lumea lui, trăind întru Domnul totdeauna. Şi precât bat valurile vrăjmaşului, nu rump corabiia lui, şi deaciia înainte înfricoşat să face împrotivnicilor din vedearea sfintei peceţi[2]. Şi precât să face vrăjmaşilor, pre atâta priiaten adevărat şi iubit al Marelui Împărat să face. Deci frate, uraşte desăvârşit, ca să iubeşti desăvârşit; depărtează-te desăvârşit, ca să te apropii desăvârşit; uraşte punerea de fii, ca să iai punere de fii; lasă-te de a-ţi face voile, şi fă voe; tae-te pre sineţi, şi leagă-te pre sineţi; omoară-te pre sineţi, şi viu fă-te pre sineţi; uită-te pre sineţi, şi cunoaşte-te pre sineţi. Şi iată lucruri de monah ai.

204. [113]. Acelaşi au cerut dela Marele Stareţ acealeaşi.

Răspuns: Frate Andrei, al sufletului mieu iubite, de ai fi ştiut precum să cuvine pre darul lui Dumnezeu, toţi perii capului tău de ar fi fost gură, nu ai fi putut să-l slăveşti pre dânsul, sau să-i mulţămeşti precum era cu cuviinţă. Ci crez că te vei învăţa. Şi, precum ştie însuşi Dumnezeu, nu iaste clipeală de ochiŭ sau ceas, întru care să nu te am pre tine în minte şi întru rugăciune. Şi deaca eu aşa te iubesc pre tine, dar Dumnezeu, cel ce te-au plăzmuit pre tine, mai mult te iubeaşte pre tine. Şi mă rog lui să te povăţuiască pre tine, şi să te ocârmuiască dupre voia lui. Şi aşa te ocârmuiaşte pre tine spre folosul sufletului tău. Măcar de şi îndelung rabdă asupra ta, dar îţi înmulţeaşte folosul sufletului tău. Deci şezi într'acest chip, mulţămindu-i lui întru toate şi defăimându-te pre sineţi întru toate, crezând la toate ceale ce s'au zis ţie că vor fi, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

205. [114]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către acelaşi, când au cerut priceapere dela Dumnezeu, şi pre acealeaşi:

Frate Andrei, au zis Stăpânul nostru Hristos Marthei: *De vei creade, vei vedea slava lui Dumnezeu* (In. 11: 40). Deci şi tu creade, şi vei vedea pre Lazar

---

[1] Călugăre.
[2] Adecă pentru că vrăjmaşii, văzând peceatea, fug.

sculat din morţi, şi prânzind împreună cu Iisus, şi vei vedea pre Mariia şăzând lângă sfinte picioarele lui, fiind izbăvită de multa îngrijire a Marthei. Şi creade că negreşit să face ţie acealea ce prin mine, nevreadnicul, rugat au fost Dumnezeu ca să le dăruiască dragostei tale. Deci nimic nu ceare dela tine Dumnezeu, fără numai răbdare şi mulţămire, şi îţi deşchide ţie comorile înţelepciunii céiĭ întru dânsul, şi ale priceaperii. Te sărut pre tine întru Domnul, întru carele fii sănătos cu sufletul şi cu trupul. Şi roagă-te pentru mine.

206. [115]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi:

Frate Andrei şi iubite, ascultă. Cei ce iau banii cei curaţi[1] dela împăratul, deaca cu sârguinţă şi cu purtare de grijă îi păzesc pre dânşii, străluciţi rămân şi curaţi; iar deaca să lenevesc, nu numai că să ruginesc, ci poate că să şi prăpădesc. Pentru aceasta oarecarele înţelept au zis: *Argintul tău leagă-l* (Sir. 28: 27). Iar eu îţi zic ţie nu numai să-l legi cu credinţa cea neîndoită, ci şi să-l pecetluieşti cu smereniia şi cu lunga îngăduială a răbdării, prin care să mântuiaşte cel ce rabdă. Cu îndrăzneală lucru grăesc prin Dumnezeu, cel ce îmi iartă mie: Îţi zice ţie prin mine, preamicul, marele mijlocitoriu Iisus, Fiiul blagoslovitului Părinte, dătătoriul Sfântului Duh: *Să lasă ţie păcatele tale ceale multe* (v. Lc. 7: 47-48), ceale dela naştere pănă acum. Deci fiindcă ai luat bucuriia aceasta cea mare şi negrăită, iubeaşte-l pe dânsul cu toată putearea, arătând rod vreadnic pocăinţii, strigând împreună cu Sfântul Pavel viersurile acealea: *Cine ne va despărţi pre noi de dragostea lui Hristos? Necazul? Sau strâmtorarea? Sau foamea? Sau goana? Sau golătatea? Sau primejdiia? Sau frica? Sau sabiia?* (Rom. 8: 35) Zicându-i lui că: *Pentru tine ne omorâm toată zioa, socotiţi am fost ca nişte oi de junghiiare. Ci întru aceastea toate preabiruim, prin cela ce ne-au iubit pre noi. Pentru că tare crez că nici moarte, nici viiaţă, nici îngeri, nici începătorii, nici stăpânii, nici ceale de acum, nici ceale ce vor să fie, nici puteri, nici înălţime, nici adânc, nici altă zidire oarecare, poate pre noi să ne desparţă de dragostea lui Dumnezeu, cea pentru Hristos Iisus Domnul nostru* (Rom. 8: 36: 39). Aceastea nu numai cu gura să le arăţi că le cugeţi, ci cu lucrurile. Că zice: *Întru răbdarea voastră căştigaţi-vă sufletele voastre* (Lc. 21: 19). De o mare vrednicie te-ai făcut: mari şi vreadnice lucruri de răbdare arată, şi de mulţămire, prin care iaste nădeajdea săvârşirii, căriia să ne facem vreadnici întru numele Tatălui, şi al Fiiului, şi al Sfântului Duh, amin. Moae-le pre aceastea des şi cu lucrare, şi să guşti din dulceaţa lor, că bine mirezmesc pre sufletul tău, şi al celor ce pot a le căştiga. Îmbărbătează-te întru Domnul şi întăreaşte-te, preacucearnicule.

207. [116]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi:

Frate Andrei, au zis Domnul că: *Ilie acum au venit* (Mt. 17: 12). Şi eu ţie îţi zic că cel gândit al tău Lazar acum s'au sculat şi s'au dezlegat din legături, şi

---

[1] Lămuriţi.

s'au împlinit spre dânsul: *Rupt-ai legăturile meale* (Ps. 115: 7). Deci şi tu eşti datoriu să jărtveşti jărtvă de laudă celui ce au dezlegat, ca nu iarăşi, prin trândăvie, să cazi întru ceale dintâiŭ legături, dupre cuvântul Mântuitoriului ce zice: *Iată sănătos te-ai făcut*, şi cealelalte (In. 5: 14). Mulţămeaşte lui Dumnezeu, că lui îi pasă, şi poartă grija de tine, şi iconomiseaşte întru toate, deaca şi tu vei rămânea voind. Fii sănătos cu sufletul şi cu trupul, şi roagă-te pentru mine.

208. [117]. Acelaşi, acest fealiu de dar dobândind, au cerut şi punere-înainte – şi lui, şi celor împreună cu dânsul.

Robule al lui Dumnezeu celui Preaînalt, Andrei, şi împreună-robule cu mine, preamicul, pace ţie şi celoralalţi împreună-robi cu tine, dela Dumnezeu-Tatăl şi dela Domnul nostru Iisus Hristos. Arătat voao vă fac că, mai nainte de cearerea voastră, acum eu v'am pus pre voi înaintea sfintei, şi închinatei, şi de-o-fiinţă, şi făcătoarei-de-viiaţă, şi céiĭ fără de început Troiţe, întru punere-înainte de pază despre tot răul. Şi nu voesc ca să nu ştiţi voi şi aceasta, că iaste altă punere-înainte mai înfricoşată, mai de nevoe şi mai groaznică, mai dorită şi iubitoare, mai cinstită şi mai preaslăvită. Şi în ce fealiu iaste, ascultaţi: Când cu totul să ruşinează urâtoriul de bine vrăjmaşul nostru, auzind fericirea aceaia şi de-viiaţă-făcătoriul glas al Mântuitoriului nostru cătră noi, cel plin de bucurie şi de veselie şi de inimă bună, carele luminează cu negrăită strălucire şi zice: *Veniţi, blagosloviţii Părintelui mieu, moşteniţi pre cea gătită voao împărăţie dela întemeiarea lumii* (Mt. 25: 34), atuncea să face punerea-înainte a lui cea mare, *când împărăţiia să va da lui Dumnezeu şi Tatălui* (1 Cor. 15: 24). Aceasta iaste, şi afară de aceasta alta nu iaste. Şi cum să face, ascultaţi: Fieştecarele din sfinţi aducând lui Dumnezeu pre fiii pre carii i-au mântuit, cu glas luminat, cu multă şi mare îndrăzneală, minunându-să sfinţii îngeri şi toate puterile cereşti, zice: *Iată eu şi pruncii pre carii mi i-au dat mie Dumnezeu* (Evr. 2: 13; Is. 8: 18). Şi nu numai pre dânşii, ci şi pre sineşi să dă lui Dumnezeu, şi atuncea să face Dumnezeu *toate întru toate* (1 Cor. 15: 28). Deci rugaţi-vă ca să ajungem, că fericit iaste cel ce aşteaptă şi ajunge. Rugaţi-vă pentru mine, iubiţi.

209. [118]. Acelaşi, năluciri şi ispite răbdând dela draci, şi mirându-să că după atâta iubire de oameni, şi după făgăduinţele bunătăţilor celor ce vor să fie, aceastea pătimeaşte, au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ pentru aceasta, şi de încă stau peceţile făgăduinţelor.

Răspuns al lui Varsanufie: *Pace multă celor ce iubesc pre Domnul, şi nu iaste lor sminteală* (v. Ps. 118: 165). Pace ţie va fi întru Dumnezeu, preacinstite frate şi de un cuget, Andree. Să nu te slăbească pre tine supărarea drăceştilor patimi şi a nălucirilor, ci creade că nimic nu isprăvesc supărând şi ispitind, ci mai vârtos înmulţesc pre fapta bună, deaca cu deamăruntul vom lua aminte ca să arătăm puţină răbdare. Că zice pentru dreptul cel ce să mântuiaşte prin credinţă, că: *Deaca să va sfii, nu binevoiaşte sufletul mieu întru dânsul* (Avac. 2: 4). Deci să nu slăbim funiia, ca să nu piiardem pre ceale date noao dela iubi-

toriul de oameni şi înduratul Dumnezeu. Că a lui iaste a da, iar a noastră iaste a păzi. Şi să nu te miri deaca, după sfintele făgăduinţe şi după *necăitele daruri* (Rom. 11: 29), iarăşi pornesc cătră tine pre necinstitele lor patimi, nădăjduind să jăfuiască pre nemărginita bogăţie, ci adu-ţi aminte de neruşinarea lor, cea după a Stăpânului nostru Dumnezeu pentru cel întru sfinţi şi preaslăvitul Iov mărturie, câte ispite şi măestrii au pornit [ca] să surpe turnul, şi nu au putut, nici să jăfuiască au putut comoara strălucitei lui credinţe şi a mulţămirii. Că mai luminat au arătat pre aur împreunarea cea cu focul, adecă covârşirea ispitelor pre dreptul. Pentru că au lăsat Dumnezeu, şi au ertat, [ca] şi după cea însuşi a sa pentru dreptul mărturie, să se ispitească robul, spre mai mare sporire, şi spre slava Stăpânului, şi nedarea de răspuns a vrăjmaşilor. Deci să nu te slăbeşti, că stau peceţile făgăduinţilor. Ci rabdă pre Domnul, că *cel ce va răbda pănă în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22), întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

210. [119]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când sămănasă întru dânsul gând cum că neînfrânarea de bucate îl opreaşte pre dânsul de a ajunge întru ceale făgăduite lui.

Nu ca cum defăimând înfrânarea şi petreacerea călugărească zic de-a pururea dragostei tale să faci trebuinţa trupului precum să cuvine: să nu fie! Ci căci deaca nu lucrarea cea din lăuntru va ajuta după Dumnezeu omului, îndeşărt să osteneaşte întru cea din afară. Că pentru aceasta au zis Domnul, cum că *nu ceale ce întră în gură spurcă pre om, ci ceale ce es din gură* (Mt. 15: 11). Pentru că cea mai din lăuntru lucrare, cu osteneala inimii aduce pre cea adevărată linişte a inimii, şi acest fealiu de liniştire aduce pre smerenie, şi smereniia face pre om a fi lăcaş lui Dumnezeu. Şi din lăcuinţa aceasta să izgonesc vicleanii draci, şi începătoriul acesta, diiavolul, împreună cu ceale de necinste ale lor patimi, şi să află omul lăcaşiŭ al lui Dumnezeu sfinţit, luminat, curăţit, şi plin de toată buna mireazmă, şi de îmbunătăţire, şi de bucurie. Şi să află purtătoriu de Dumnezeu omul, iar mai ales şi Dumnezeu, pentru cela ce au zis: *Eu am zis: Dumnezei sânteţi şi fii ai celui preaînalt toţi* (Ps. 81: 6). Deci să nu te turbure pre tine gândul, iar mai ales vicleanul, că ceale trupeşti bucate te opresc pre tine de a ajunge întru făgăduinţe. Că sfinte sânt, şi nu iaste cu putinţă din bun să iasă rău. Ci din ceale ce es din gură, ceale ce să trimit din inimă, acealea opresc şi împiiadecă pre om de a veni degrab întru făgăduinţele ceale ce îi stau lui înainte. Deci făcând trebuinţa trupului, să nu te îndoeşti, ci fă putearea a omului celui din lăuntru, ca să se ostenească a smeri pre gândurile lui; şi atunci deşchide Dumnezeu ochii inimii tale ca să vezi *lumina cea adevărată* (In. 1: 9), şi ca să pricepi a zice că: *Cu Darul sânt mântuit* (v. Ef. 2: 5), întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

211. [120]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce, stăpâne, precum ştii, neputincios sânt cu sufletul şi cu trupul, mă rog

ţie, roagă pre Dumnezeu, ca să-mi dea mie puteare şi ajutoriu la răbdare, ca cu mulţămită să sufer pre ceale ce îmi vin asupră.

Răspuns: Frate Andrei, voesc să se înveaţe[1] dragostea ta, că toate darurile prin venirea Sfântului Duh să dau, şi în multe fealiuri şi în multe chipuri să fac. Că uneori au dat Dumnezeu Apostolilor pre Duhul să scoaţă dracii, iar alteori şi să săvârşască vindecări, iar alteori pre a vedea mai nainte, iar alte ori să scoale morţii, iar cel desăvârşit, pre a lăsa[2] păcatele, şi a slobozi suflete dintru întunerec, şi a le aduce la lumină. Deci iată, mă rog lui Dumnezeu ca, după slobozirea sufletului tău, să-ţi dea ţie pre Duhul cel Sfânt, spre răbdare şi mulţămire, şi *să se ruşineaze împrotivnicul, neavând împrotiva noastră răspuns* (Tit 2: 8). Ajută împreună şi tu puţin, nevoindu-te ca să agoniseşti, şi dă Dumnezeu, cel bogat întru milă. Roagă-te pentru mine, frate.

212. [121]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Mă rog ţie, stăpâne, să mă pomeneşti pre mine totdeauna, şi arată-mi mie cum să cuvine a treace împreună cu fratele nostru cel ce lăcuiaşte aproape.

Răspuns: Frate, scris iaste că: *De te voiŭ uita eu pre tine, Ierusalime, să fie uitată dreapta mea*, şi cealelalte (Ps. 136: 5). Aceastea pentru pomenire. Iar pentru aceaia, adecă cum să cade a treace împreună cu aproapele, cel ce voiaşte să placă lui Dumnezeu îşi tae voia sa aproapelui, silindu-să pre sineşi. Că zice: *A silitorilor iaste împărăţiia lui Dumnezeu, şi silitorii o răpesc pre dânsa* (v. Mt. 11: 12). Deci învaţă-te cum să odihneaşte fratele, şi aşa fă, şi afli şi tu odihnă dela Dumnezeu, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

213. [122]. Acest frate ce aproape lăcuia de acest bólnav Stareţ, făcându-i-să milă de a acestuia neputinţă, au cerut foarte dela Marele Stareţ ca să se roage pentru dânsul.

Răspuns: Frate supărăciosule, *de ai fi ştiut darul lui Dumnezeu* (In. 4: 10), pentru ce din vreame în vreame pedepseaşte pre robul său Andrei ca un îndurat părinte, ai fi proslăvit pre Dumnezeu ca să astupe pângărita gură a bălaurului, ca să nu afle împrotiva lui pricinuire, în zioa judecăţii, pentru ceale mari făgăduinţe, ceale făgăduite lui de Dumnezeu prin mine, preamicul rob şi netreabnicul. Şi ce socoteşti? Că nu pătimesc împreună cu dânsul mai mult decât tot omul? Aşa. De vreame ce unde iaste că: *De pătimeaşte un mădulariu, împreună pătimesc toate mădulările* (1 Cor. 12: 26)? Deaca cu adevărat ar fi ştiut strălucirea celor ce îi stau lui înainte, ar fi viersuit împreună cu Pavel, mulţămind, bucurându-să şi zicând că: *Nu sânt vreadnice pătimirile vremii céiĭ de acum, către slava ceaia ce va să se descopere spre noi* (Rom. 8: 18). Dumnezeu îl va împuternici pre dânsul, şi îi va trimite lui mila cea mare. Vă sărut pre voi întru

[1] Adecă să ştie.
[2] Erta.

Duhul Sfânt, văzând cu ajutoriul lui Dumnezeu sporirea voastră cea întru Hristos Iisus Domnul nostru.

214. [123]. Acelaşi frate, cerând prin sineşi a sluji Stareţului dupre puteare, împreună cu al său posluşnic, şi de vreame ce Stareţul să îndoia, şi nu vrea ca să fie slujit de dânsul, pentru cuvântul lui Avvà Theodor celui din Fermi, carele nu suferiia să poruncească însuşi ucenicului său, au întrebat pre Celalalt Stareţ pentru aceasta.

Răspuns al lui Ioann: Dumnezeul ceriului şi al pământului să adaoge credinţii tale o, preacinstite şi preaiubite frate, şi să împuternicească pre dragostea ta întru frica lui, ca să împlineşti buna voire a ta cătră aproapele. Că deaca te vei osteni puţin dupre puteare, nu te va lipsi pre tine Dumnezeu de plata ostenelii tale. Deci orice poţi, odihneaşte pre Stareţul, şi place lui Dumnezeu mai mult decât slujbele ceale dumnezeeşti, mai mult decât jertvele. Iar ceale ce nu poţi tu, să le facă fratele. Şi nu trebue Stareţul să aibă îndoială fiind slujit de voi, bólnav fiind, ci să mulţămească lui Dumnezeu şi să se roage pentru voi. Că bólnav fiind, nu iaste datoriu să ţie cuvântul Avvei Theodor, celui ce zicea pentru fratele că: „Nu sânt mai mare chinoviei, ca să-i poruncesc lui. Deaca voiaşte să facă, ceaia ce mă veade pre mine făcând, să facă”. Că aceastea le zicea Avvà Theodor căci putea să-şi facă trebuinţa lui şi să slujască altora. Iar acesta bólnav iaste, şi fieştecarele încă iaste datoriu, dupre măsura sa şi dupre aşăzare, să petreacă întru frica lui Dumnezeu, mulţămindu-i lui totdeauna că printr’însul alţii iau plata. Deci să nu zavistuiască celui ce voiaşte să asculte pre cela ce zice: *Bólnav am fost, şi mi-aţi slujit mie* (Mt. 25: 36). Nu ceare Dumnezeu dela cel bólnav, precum de multe ori am auzit, fără numai mulţămirea şi răbdarea. Că aceastea solesc pentru neputinţă înaintea lui Dumnezeu. Deci să nu să îndoiască fiind slujit de orice fealiu de frate carele voiaşte pentru Dumnezeu să se ostenească. Şi să nu zică „Îngreoez pre acesta” sau „Necăjăsc pre acesta”, ci să zică: „Poate a fi deopotrivă el cu cel ce slujaşte celor ce pătimesc rău: când Dumnezeu deplin l-au încredinţat pre dânsul să-şi facă luişi plată dela mine. Domnul să împuterniceaze pre dânsul, şi pre mine să nu mă osândească”. Aceastea păzească-le, şi lăcuiţi cu pace, cu darul lui Hristos, Dumnezeului nostru. *Mai nainte de toate unii altora sarcinile purtaţi-le, şi aşa pliniţi leagea lui Hristos* (Gal. 6: 2). Şi lângă aceastea, să ne aducem aminte că moartea nu zăboveaşte de a sosi. Şi *slujiţi Domnului întru frică* (Ps. 2: 11), şi aproapelui, ca printr’însul să moşteniţi viiaţa cea fără de moarte, întru Hristos Iisus Domnul nostru, întru carele având nădeajdea, *să nu vă grijiţi pentru cea de mâine* (Mt. 6: 34), că lui îi iaste grijă pentru noi, şi deaca vom arunca îngrijirea noastră asupra lui, el va purta grija de noi precum voiaşte. Lui i să cade slava. Amin. Vă sărut pre voi întru Domnul, rugându-vă să vă rugaţi pentru mine, pentru dragostea.

215. [132]. Un frate oarecarele, având trei gânduri, şi voind să întreabe pre Marele Stareţ, nu arătat au făcut întrebarea, ci prin gâcituri, voind să amăgească pre Avvà. Că slove oarecare scriind, şi în minte socotind ceaia ce voiaşte să întreabe, la fieştecare cap pre ceale ce i s'au părut lui slove întru a lui minte le-au tipărit. Şi era slovele aceastea: cea dintâiŭ, Iota, prin carea în minte au tipărit întrebarea pentru liniştea cea cu deamăruntul şi pentru tăcearea cea desăvârşit, ca să nu întimpine pre nimenea nicidecum; a doaoa, Kapa, pentru dietă, prin carea au însămnat de să cade a mânca uscat şi a nu bea vin, şi de să cade de a vorbi numai cu singur al său posluşnic; a treia, Lambda, prin care întreba de să cade întâlniri a face, şi trupului întru hrană a-i face pogorâre. Iar el (adecă Stareţul), cătră aceastea, au răspuns lui aşa:

Răspuns al lui Varsanufie: Să nu te abaţi în dreapta, nici în stânga, până când ceale doao despre amândoao părţile îndemânatece să vor face.

216. [133]. Acelaşi frate, aceluiaşi Mare Stareţ altă întrebare i-au făcut, nici arătat pre dânsa întrebându-o, nici cu slove prin gâcituri, precum mai întâiŭ pre dânsa tipărindu-o, ci numai cu mintea socotindu-o. Şi era pentru greotatea somnului, şi neputinţa sufletului, şi cearere pentru ajutoriu, şi rugăciune pentru a sa mântuire; şi ce iaste cuvinţelul cel zis în răspuns: „până când ceale doao spre amândoao părţile îndemânatice să vor face". Cătră carele Stareţul au răspuns aceastea:

Cea mai dintâiŭ adecă iaste de păgubire, iar cea de-a doaoa, de folos. Şi precât iaste de păgubire cea dintâiŭ, pre atâta mai de folos iaste cea de-a doaoa.

217. [134]. Cătră aceastea iarăşi nedomirindu-să fratele, să ruga să se înveaţe cum de pagubă iaste, şi ce trebue să facă spre ajutoriu, şi ce iaste cuvântul cel întru răspuns zis pentru ceale doao. Şi i-au răspuns lui aşa:

Toate sânt dreapte celor ce pricep, însăşi firea ne învaţă pre noi. Şi pentru aceaia, adecă ce iaste ceale doao, pentru voi am zis, şi pentru cel ce întreabă, şi pentru cel ce slujaşte răspunsului. Iar pentru somn – pentru suflet şi pentru trup iaste. Că deaca nu să va face rob cel trupesc celui duhovnicesc, nu pot a să surpa patimile dela dânsul: că pentru aceasta am alăturat pre gânduri unele lângă altele.

218. [135]. Şi nedomirându-să el iarăşi de aceaia, adecă: „Că au alăturat pre gânduri unele lângă altele, ce oare iaste?" Şi aceasta a să învăţa cerând, i-au răspuns lui Stareţul aceastea:

Ertaţi-mă, pentru Domnul, întru neînţelepţie grăesc. Domnul au zis ucenicilor săi: *Încă şi voi nepricepuţi sânteţi?* (Mt. 15: 16) Capul cel dintâiŭ şi capul cel de al doilea – unul iaste.

219. [136]. Aceastea auzind fratele, au arătat[1] Stareţului: Părinte, supuiŭ sufletul mieu la îndurările lui Dumnezeu şi în mâinile tale. Roagă-te pentru mântuirea smeritului mieu suflet.

Răspuns prin scrisoare: Frate, să luăm aminte de înşine cu multă luare-aminte, că nu leasne lucru iaste a lua aminte la lucruri. Pentru că deaca Apostolul, după ce au prins, să ascunde pre sineşi cum că n'au luat, cu cât mai vârtos noi, cei de nimic, sântem datori a cugeta smerit? Deci de vreame ce precum vi s'au părut voao, prin Dumnezeu, să priimim gânduri întru gâcituri, şi aşijderea întru gâcituri să-ţi dăm ţie răspunsul lor, care gâcituri rumegătură duhovnicească pricinuesc[2] în sufletul cel cuvântătoriu, mai ales la cei ce pricep, pentru că, cercând cu deadinsul gâciturile, aflăm izvorând pre al lor folos. Deci având pre Apostolul cel ce ne îmboldeaşte pre noi zicând: *Nu pre ceale înalte cugetându-le, ci cu cei smeriţi împreună ducându-ne* (Rom. 12: 16), să nu mai zici prin gâcituri de-a pururea gândurile tale, pentru că şi nebunul mieu răspuns te face pre tine ca să nu înţelegi, şi întru supărare mai adeasea vă găteaşte pre voi pre amândoi. Că cu adevărat, nici de folos lucru ne iaste noao ca totdeauna cu gâcituri să grăim sau să scriem unii altora, măcar de şi vom şti că ni s'au dăruit[3] noao aceasta dela Dumnezeu, ci când urmează nevoe. Şi de vreame ce, dupre Dumnezeu, *mădulări sântem unii altora* (Ef. 4: 25), şi pre aceaia, adecă: *Frate de frate ajutorindu-să, iaste ca o cetate tare* (Pilde 18: 19) o avem, arătat spune-ţi gândurile tale prin fratele, sau scrie-le, şi nu iaste nedomirire. Că aceasta iaste smerenie la amândoi. Că ce trebuinţă iaste, spune-mi mie, prin înalte a grăi, fiind cu putinţă prin smerenie a treace? Şi aceasta încă rar fă-o, că foloseaşte pre inimă zdrobirea cea cu gânduri. Deci aceaia că ai zis tu să pui sufletul şi trupul, deaca cineva pentru Dumnezeu cugetă să se supue fratelui său, cuviincios lucru iaste a înţeleage că lui Dumnezeu să supune. Deci el poate să ne deşteapte pre noi din somnul beţiei céiĭ gândite. Şi precum ai cerut dela mine să mă rog, şi eu te rog pre tine aceaiaşi. Că al Scripturii iaste cuvântul, şi zice că şi tămăduitoriu iaste.

Deci de vreame ce ceale doao capete ca cum greale de aflat vă sânt voao, iată arătat le zic: Cel din scrisoarea cea dintâiŭ mai deosăbit iaste pentru tine, şi pentru fiiul mieu Serid; iar al doilea cap, pentru suflet şi pentru trup. Şi aceaiaşi să înţeleage la cel trupesc şi la cel duhovnicesc. Că zice: *De să vor învoi doi dintru voi, orice vor ceare rugându-să, vor lua* (Mt. 18: 19). Şi să înţeleage aceasta şi la noi la toţi. Că deaca nu ne vom învoi şi împreună-glăsui, niciodinioară să arată la noi petreacere curată. Deci roagă-te, frate, ca să eşim cu pace zilele noastre ceale puţine. Că nu precum s'ar întâmpla iaste. Pentru că cel ce să lipeaşte de Domnul, un duh iaste. Să ne dea noao tuturor această treacere a

[1] Răspuns.
[2] Priimesc.
[3] Dat.

noianului să o treacem nevătămaţi întru numele lui. Lui i să cuvine slava în veaci, amin. Căştigă-ţi smerenie, răbdare, nădeajde, şi pre cea decât toate mai mare, dragoste cătră Dumnezeu.

220. [224]. Au întrebat oareşcarele pre Avvà Ioann pentru un lucru. Şi luând răspuns, au trimis pentru acelaşi lucru întrebând pre Avvà Varsanufie, dar nespuind că au mai întrebat şi pre Celalalt Stareţ pentru acel lucru. Şi au răspuns Stareţul: Precum ţe-au zis ţie fratele Ioann, fă. **Şi iarăşi, după câtăva vreame, s'au întâmplat acelaşi frate de au mai întrebat oareşce pre Avvà Ioann. Şi auzind răspunsul, au trimis întrebând acealeaşi pre Avvà Varsanufie. Iar Stareţul i-au arătat lui, zicând:** Destul iaste ţie deaciia înainte: Dumnezeul lui Varsanufie şi al lui Ioann unul iaste. **Şi nu au mai adaos acela pre amândoi să-i mai întreabe cândva pentru acelaşi lucru, îndestulându-să cu răspunsul unuia.**

[599b] Şi au lăcuit acelaşi Avvà Ioann întru întâia chilie a Stareţului, cea zidită lui afară de Mănăstire, ani optsprezeace, liniştindu-să, până la sfârşitul lui: carele mai nainte l-au vestit, aşa zicând că: Întru ceale şapte zile a Avvei Seridei, atuncea mă săvârşesc. Şi noi rugându-ne lui să nu ne lase pre noi săraci, zicea că: De ar fi rămas Avvà Serid, puteam a rămânea alţi cinci ani. Dar, de vreame ce mi-au ascuns mie Dumnezeu şi l-au luat pre dânsul, nu voiŭ mai rămânea. **Atuncea Avvà Eliian, fiind de curând tuns, şi întru însăşi vreamea tunderii lui făcut fiind igumen chinoviei, supăra pre Avvà Varsanufie prin multe rugăciuni şi lacrămi, ca să-l dăruiască noao pre dânsul, fiindcă însuşi Avvà Varsanufie încă nu mai da răspuns. Deci aceasta cunoscându-o cu duhul Avvà Ioann, iarăşi în ceialaltă zi, când ne-am pogorât să-l rugăm pre dânsul, apucând mai nainte au zis Avvei, lui Eliian:** Ce superi pre Stareţul? Să nu pătimeşti rău[1], că nu rămâiu. **Atuncea noi, umplându-ne de plâns, şi la dânsul căzând, au apucat Avvà Eliian şi au zis:** Măcar doao săptămâni dărueşte mie, ca să te întreb pre tine pentru Mănăstire şi pentru ocârmuirea eiĭ. **Iar Stareţul milostivindu-să, şi pornit fiind din Sfântul Duh cel ce lăcuia într'însul, au zis:** Şi iată mă ai pre mine aceaste doao săptămâni. **Şi au petrecut Avvà Eliian întrebându-l pre dânsul pentru fieştecare lucru al ocârmuirii chinoviei. Şi după ce s'au împlinit aceale doao săptămâni, ne-au poruncit noao să nu arătăm adormirea lui până la zioa aceaia. Şi chiemând pre toţi fraţii, şi pre cei ce s'au aflat în chinovie, au sărutat pre fieştecarele, şi i-au slobozit pre dânşii. Şi după ce i-au slobozit pre toţi, ş'au dat în pace duhul său lui Dumnezeu. Căruia i să cuvine slava şi stăpânirea în vecii veacilor, amin.**

221. [225]. Un frate au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ, zicând: Spune-mi mie, Părinte, ce să fac la turburarea gândurilor inimii meale? Şi de sânt

[1] Să nu te osteneşti în zadar.

datoriu cu totul a tăia vinul[1], şi şăzând a dormi? Şi roagă-te pentru patima ochiului mieu. Şi de să cade a-l arăta pre dânsul doftorului? Şi te rog pre tine să te rogi lui Dumnezeu să-mi dea mie puţintică sporire, şi să nu mă despărţească pre mine de sfintele voastre urme.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, de vreame ce dela mine, prostul, ceale pentru gândurile tale ai cerut să auzi, au doară nu ţe-au plăcut ţie acealea ce dela fratele Ioann ai auzit? Însă aceaste turburări le priimeşti pentru că ai tu inimă uşoară. Şi deaca, dupre cuvântul Mântuitoriului, *toate sânt cu putinţă celui ce creade* (Mc. 9: 23), unde iaste credinţa ta? Deci, pentru vin, nu trebue cu totul să-l tai, ci să beai câte puţin. Şi pentru şădearea la somn, întru smerenie aduce mai pre urmă. Ci aruncă-te pre sineţi la Dumnezeu dupre frica lui. Iar pentru ochiŭ, să nu te temi, având pre Dumnezeu cel ce te luminează pre tine. Iar deaca va avea vreame bună vreun iscusit, şi vei arăta lui, nu greşăşti, pentru că şi aceasta smerenie a ta iaste.

Aceastea ţie dela mine ţi s'au răspuns, şi s'au scris prin fiiul mieu Serida. Deci deaca nu vei fi luptat să faci nelucrătoare cuvintele meale aceastea, care prin Dumnezeu s'au zis, mă rog lui Dumnezeu ca să te aducă pre tine la mai mare sporire, şi ca să nu fii despărţit dela noi nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie. Deci înţelepţeaşte-te mai mult decât toţi dracii cei ce te învaţă pre tine sminteale[2], şi totdeauna la bine vei trage de-a pururea pre sufletul tău şi pre gândurile tale. Şi să nu aşăzi cu dânşii aşezământ, că preacumpliţi sânt şi streini de fealiu, şi vei moşteni pământul Israilteanilor, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veaci, amin.

222. [226]. A aceluiaşi către acelaşi cearere: Te rog pre tine, Părinte, spune-mi mie deaca dela voi iaste răspunsul cel dintâiŭ, de vreame ce gândul mi-au zis mie: Nu cumva dela Avvà iaste, cu numele tău? Şi spune-mi mie, cum să vor vindeca patimile meale? Şi dă-mi mie poruncă spre mântuirea sufletului mieu, şi ceare-mi mie lăsare păcatelor. Şi de iaste bine, precum îmi zice mie gândul, totdeauna să priimesc bucătăriia?

Răspuns al lui Varsanufie: Ascultă fiiule, la toată patima iaste doftorie, şi la tot păcatul iaste pocăinţă. Deaca tot necredincios eşti, precum ai zis, şi voeşti să te tămădueşti de necredinţă, doftoriia aceasta iaste: credinţa, ca să crezi fără de îndoire celui bun. Iar deaca petreci având necredinţă, caută să nu cazi din fericirea aceaia, adecă „*Fericiţi cei ce n'au văzut şi au crezut”* (In. 20: 29). Că scris iaste că: *Creadeţi întru lumină, ca fii ai luminii să vă faceţi*. (In. 12: 36) Iată al doilea răspuns ţe-am trimis ţie, celui ce nu ai crezut pre cel dintâiŭ. De ai fi priimit pre proroc întru nume de proroc, plată de proroc ai fi luat. Adecă, deaca dela mine nu ar fi fost răspunsul cel dintâiŭ, iar tu l-ai fi priimit ca dela

---

[1] Adecă mă opri de vin.

[2] Împiedecări.

mine, ai fi luat dupre credinţa ta. Căci credincios iaste cela ce au zis: *Să-ţi dea ţie Domnul dupre inima ta* (Ps. 19: 5). Şi aceaia că ai zis că: „Voesc să mă întăresc dela tine, şi nu dela Avvà”, s’au făcut răspunsul cel dintâiŭ. Ci te-ai alăturat pre sineţi lângă cei ce au ispitit pre Domnul şi zicea: *Arată-ne noao semn* (pre carii i-au şi gonit ca pre nişte ispititori, zicând: *Semn nu să va da lor* – v. Mt. 12: 38-39), şi nu mai vârtos te-ai apropiiat pre sineţi de Ahaz, căruia i s’au poruncit să ceară semn, şi s’au lepădat şi au zis: *Nu voiŭ ceare, nici voiŭ ispiti pre Domnul* (Is. 7: 11). Deaca, auzind, ai fi crezut aşa prost, mult folos ai fi dobândit. Ci, pentru ca să nu te lupte pre tine iarăşi necredinţa, iată am poruncit Avvei să stea la uşa mea, şi cu glas luminat să strige, cetind pre ceale scrise ţie dela mine graiuri spre ruşinarea diiavolului. Că deaca le ceteaşte pre aceastea strigând, cum poate să te lupte pre tine diiavolul zicând că: „Nu auz eu”? Iar deaca auz, şi altul au scris ţie precum au voit, pentru ce nu îi împutez eu lui? De m’ai fi avut pre mine mai nainte văzătoriu, şi dupre Dumnezeu cunoscând pre ceale ce să fac, ai fi putut a socoti că nimenea nu ar fi îndrăznit să schimbe cuvântul mieu, şi [eu] să nu fiu cunoscut [aceasta]. Ci însă şi pre mine pre ascuns m’au micşorat ţie vrăjmaşul, făcându-mă pre mine ţie că nu cunosc mai nainte nimic. Deci de voeşti dela mine poruncă spre mântuire şi spre viiaţa ta, căştigă-ţi smerenie desăvârşit şi ascultare întru toate, că aceastea sânt dezrădăcinătoare din toate patimile şi săditoare de toate bunătăţile. Şi să nu te îngreoezi a asculta învăţăturile Avvei alui tău, pentru că a vrăjmaşului iaste sămănătura aceasta. Iar deaca vei face putearea ta să lucrezi şi să păzeşti, nădăjduesc întru Hristos, cel ce s’au întrupat şi s’au răstignit ca să mântuiască pre păcătoşi, că nu zăboveaşte de a face rod frumos şi bun.

Iar pentru ceale ce zici că s’au lucrat de tine, deaca vei păzi porunca mea întru Hristos Iisus, creade fără de îndoire că ţi le-au ertat ţie Domnul pre dânsăle, şi ca cum te-ai fi născut acum întru pocăinţa lui Dumnezeu. Iar pentru una fieştecarea din patimi nu iaste trebuinţă de a scrie ţie, căci întru un cuvânt am însemnat ţie pre doftoriia acestora. Pentru că Domnul zice: *Voiŭ lăcui întru cei smeriţi* (v. 2 Cor. 6: 16). Deci ce? Socoteşti că poate câtuşi de cât vreun lucru al răotăţii vrăjmaşului să lăcuiască unde veade lăcuind pre Domnul? Însă să înţelegi aceasta, că vreun lucrătoriu de reale nu poate să se arate unde sânt divanurile stăpânitorilor.

Iar pentru bucătărie, nu ai tu răbdare să o ţii pre dânsa pănă la sfârşit, că mai vârtos zavistie are lucrul: ci când ţi să va porunci, să nu te leneveşti, nici să grăeşti împrotivă, ci cu osârdie fă, căci dintru aceasta iaste ţie Darŭ.

Iar pentru ceale doao patimi, adecă pentru a uitării şi pentru lenevire, cu osârdie întreabă, frate: şi mai cu sârguinţă lucrează. Şi nu dupre ceale mai dintâiŭ întrebări, pre care uitării şi surorii eiĭ, lenevirii, le-ai dat, ci iarăşi înnoiaşteţi pre duhovniceştile tale întrebări, prin darul Sfintei Troiţe, şi înfierbintează-ţi inima ta întru frica lui Dumnezeu, deşteptându-o pre dânsa din gânditul somn al

patimilor celor zise. Şi înfierbântându-să, priimeaşte dorire pentru bunătăţile ceale ce vor să fie. Şi deaciia către aceastea să face cugetarea ta, şi, din grijirea aceaia, să depărtează dela tine somnul cel simţit. Şi atunci zici ca David: *Şi întru cugetul mieu să va aprinde foc* (Ps. 38: 4). Deci întrebând pentru ceale doao patimi, în scurt ai auzit pentru toate patimile. Căci ca nişte hreascuri sânt, şi cu totul să ard de duhovnicescul foc. Că deaca pentru petreaceri duhovniceşti voiŭ zice ţie, nefiind de faţă priveghiiarea gândului celui stăpânitoriu, îndeşărt să socotesc omului. Deci fii iubitoriu de osteneală, şi iubitoriu de cetire întru aceastea, şi afli calea cea împărătească de a călători fără de frică întru Domnul. Aceastea ţe-am scris ţie, şi pleacă-te mie, celui ce zic, că deaca voiŭ vedea pre cea întru Dumnezeu sârguinţă a ta, mă rog pentru tine către Domnul neîncetat, ca să te mântuiască pre tine din moarte spre viiaţă veacĭnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

223. [227]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Avvà, gândul mă înfricoşază pre mine că: „Întrebi şi nu faci, şi nu cumva să te bleasteme pre tine Stareţul. Ci roagă-te pentru mine, ca să-mi dăruiască mie Dumnezeu a înţăleage pre ceale ce să scriu mie dela voi, şi a le face pre dânsăle.

Răspuns al lui Varsanufie: Fiiule, deaca cineva aude şi face, luişi îşi face, şi pre sineşi să foloseaşte. Dar de vreame ce ai zis că „mă înfricoşază pre mine gândurile” ca să nu te bleastem pre tine, cum să poate, celui ce să teame de Dumnezeu, să bleasteme pre cineva? Când Domnul zice: *Binecuvântaţi, şi nu blestemaţi* (Rom. 12: 14). Însă ia aminte, frate, că vor să te rătăcească pre tine la ceale ce nu prea foarte au folos, adecă să dormi şăzând, sau să nu pui perinuţă (care sânt izmă, şi chimen, şi anason), şi să laşi pre ceale greale ale legii (care sânt: să stingi iuţimea, şi să usuci mâniia, şi să te supui întru toate). Şi aceastea le samănă întru tine ca să facă a obosi trupul tău, şi să vie întru patimă, şi să voeşti aşternuturi moi şi fealiuri de fealiuri de bucate. Ci îndestulează-te cu o perinuţă, şi a te culca pre sineţi cu frica lui Dumnezeu. Iar a înţăleage pre ceale ce să zic ţie dela mine, roagă-te lui Dumnezeu, şi îţi dă ţie priceapere bună, că dătătoriu iaste de toată dăruirea bună. Şi aceasta aibi-o întru credinţă, că deaca vei face putearea ta întru ceale ce ai auzit, înzecit fac pentru tine putearea mea, ca să iai ajutoriu dela iubitoriul de oameni Dumnezeu. Deci îndulceaşte-ţi oala ta din gândite bucate, care sânt smereniia, ascultarea, credinţa, nădeajdea, dragostea, că cel ce are pre aceastea ospetează pre cerescul împărat Hristos. Căruia i să cade slava în veaci. Amin.

224. [228]. Cearere a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Rogu-te pre tine, Părinte, de vreame ce cetesc ellineaşte, şi nu înţeleg ce zice, roagă-te ca să-mi dea mie Domnul priceapere la cetire; şi spune-mi mie de sânt datoriu a mă învăţa ellineaşte Psalmii?

Răspuns: Pentru cetirea cea ellinească, deaca ceale dupre Dumnezeu şi ceale spre folosul sufletului le vom căuta întru smerenie, iaste cel ce dă pricea-

pere Dumnezeu. Şi de va fi dare a lui Dumnezeu, arătat iaste că şi spre mântuirea sufletului să face. Pentru că ceale mai multe din cărţi, în limba ellinească să află. Iar deaca şi Psalmii te vei osteni să te înveţi întru acest fealiu de limbă, spre ajutoriul tău să face aceasta din cetirile limbii aceştiia. Deci ori cetiri, ori învăţătură de Psalmi, neîncetat pomeneaşte pre Dumnezeu, cel ce zice: *Învăţaţi-vă dela mine, că blând sânt şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre* (Mt. 11: 29). Înţăleage ceale ce îţi zic ţie, măcar de vei osteni, dar să află având osteneala ta Dar spre viiaţă veacĭnică, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

225. [229]. Cearere a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Mă rog ţie, Stăpâne, de vreame ce m'au răpit pre mine gândul hulii, deci iartă-mă, pentru Domnul, şi roagă-te pentru mine ca să mă îndreptez.

Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ: De aş fi putut să umplu de lacrămi aceaste scrisori, şi să le trimiţ ţie, celui ce pre sineţi te-ai necăjit, de folos ar fi fost. Şi ce să fac omului celui ce nu ş'au curăţit pământul inimii sale spre a priimi graiurile ceale ce s'au sămănat prin mine, prin ceale date în scris răspunsuri, către căştigarea sufletului din vechime, spre înnoirea vieţii veacĭnice? Că de ai fi priimit cu osârdie pre ale meale cuvinte, poate ai fi gustat pre dulceaţa cea dintr'însăle, carea îndulceaşte sufletul şi goneaşte pre preacumplita amărăciune, pre cea dela draci sămănată întru tine. Pentru că de multă vreame s'au rânduit la războiŭ asupra ta dracul hulii, cel ce piiarde pre sufletele ceale ce îl priimesc pre dânsul. Şi cearcă, şi vei afla că nici o pricinuire vreadnică de cuvânt aflând, te-au prins în zăbală să te omoare pre tine. Căruia să nu-i dea Dumnezeul mieu încăpeare să-şi împlinească pre însăşi voia sa întru tine. Deaca nu ne vom deznădăjdui, totdeauna stă Dumnezeu, cel ce priimeaşte pocăinţa, iar deaca ne vom deznădăjdui pre înşine, însuşi de sinene osândiţi ne aflăm, sângele avându-l asupra capului nostru. Deci deşteaptă-te din rătăcirea robiei, şi chiamă înapoi simţirile, pre care le-au robit dela tine vrăjmaşul dela învăţăturile lui Hristos ceale prin mine: Carele mai întâiŭ ţe-au poruncit ţie să stingi iuţimea şi mâniia, ştiind că aduc pre om la pierzarea hulii aceii împrotiva lui Dumnezeu; şi să câştigi smerenie, arzătoarea dracilor; ascultare, carea aduce pre Fiiul lui Dumnezeu să lăcuiască în om; credinţă, ceaia ce mântuiaşte pre om; nădeajde, ceaia ce nu ruşinează; dragoste, ceaia ce nu lasă pre om să cază dela Dumnezeu. Şi fiindcă mai puţin ai grijit de aceastea, ţe-ai ales ţie însuţi pre ceale împrotivnice mai vârtos: iuţime şi mânie: şi pre sfârşitul pierzării, pre hulă. Şi aceasta după ce ai auzit dela mine că, deaca vei face putearea ta ca să te depărtezi adecă dela aceaste patimi, şi să te lipeaşti de aceaste bunătăţi, înzecit fac şi eu pentru tine putearea mea; şi mai vârtos ţie nu-ţi pasă că ruşinezi cărunteaţele meale. Însă pentru bunătatea lui Dumnezeu, ca să te înveţi ce fealiu de bun iaste, osteneaşte-te ca să te îndreptezi. Şi, de vreame ce poruncă avem ca să ertăm[1], iată că ţi să iartă ţie

[1] A erta.

ceale trecute: iar de acum să te îndreptezi, şi patruzeci de zile pentru ceale de eri pocăiaşte-te lui Dumnezeu, trei metanii puind şi zicând: „Iartă-mă pre mine, cel ce am hulit asupra ta, Dumnezeul mieu!” Şi mărturiseaşte-te lui în trupul tău, cel ce au hulit, de trei ori pă zi zicând: „Slavă ţie, Dumnezeul mieu, şi bine eşti cuvântat în veaci, amin”. Şi să nu mai întri iarăşi într'însăle, ca nu mai rău ceva să se facă ţie. Că din învârtoşarea inimii ai venit întru iuţime, şi dela iuţime, întru depărtarea de sfânta cuminecătură; şi dela aceaia că desăvârşit te-ai stăpânit, ai căzut în groapa hulii. Şi de nu mâna iubitoriului de oameni Dumnezeu şi rugăciunile Sfinţilor ar fi apucat mai nainte, întru pierzarea deznădăjduirii s'ar fi aruncat sufletul tău. Deci prin mine, preamicul, îţi zice ţie Dumnezeu: „Greşit-ai, să nu mai adaogi!” Şi pentru ceale mai dintâiŭ ale tale roagă-te, că milostiv iaste Dumnezeu, şi, când voim noi, ne iartă păcatele. Lângă aceastea încă, adu-ţi aminte că *mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16). De-ţi place ţie, lucrează; iar de nu, iartă-mă întru toate.

226. [230]. A aceluiaşi frate, când au cerut ertare, i-au răspuns iarăşi Marele Stareţ:

Moartea şi viiaţa noastră în mâinile noastre iaste. Deci deaca nu vom lucra pre ceale mai dintâiŭ ale noastre păcate, avem acum îndată dela Dumnezeu pre a lor ertare: deaca nu iarăşi ne îndoim. Deci fratele mieu, întemeiază-te de acum, ca să nu să împlinească şi pentru tine: *Iată sănătos te-ai făcut, să nu mai greşeşti, ca nu mai rău ceva să ţi să facă ţie* (In. 5: 14). Dela nesupunerea ta fugi. Iar pre necredinţă departe fă-o dela tine. Iar de nenădeajde înstreinează-te, şi lipeaşte-te de Dumnezeu, iubind, crezând, nădăjduind, şi vei avea întru dânsul viiaţă veacĭnică. Amin.

227. [231]. Cearere a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Părinte, roagă-te pentru mine, ca să fiu acoperit despre nălucirile ceale de noaptea. Şi, de iaste cu putinţă, învredniceaşte-mă pre mine închinării voastre, şi ca să auz glasul vostru cel sfânt. Pentru că crez că deaca şi aceasta mi să va face mie încă, mult acoperemânt dintru aceasta voiŭ afla.

Răspuns: Zice Scriptura că *cel întru puţin credincios, şi întru mult credincios iaste* (Lc. 16: 10). De mi-ai fi crezut mie când depărtat sânt, şi când sânt de faţă mi-ai fi crezut. Pentru că pre cei ce nu au văzut şi au crezut i-au fericit Domnul. Şi de multe ori am scris ţie pentru nesupunere şi iuţime şi asprime, şi văz că ca cum în zadar spun eu cuvintele meale. Deci de vreame ce datoriu sânt a da orice am (dupre scriptura ceaia ce au zis că *tot celuia ce ceare dela tine dă-i* – Mt. 5: 42), şi eu ţie zic să-ţi căştigi smerenie, ascultare, dragoste, nădeajde; şi răspuns dau iubitoriului de oameni Dumnezeu pentru toate păcatele tale. Însă aceasta învaţă-te: că de nu te vei smeri, nu asculţi; şi deaca nu asculţi, nu iubeşti; şi deaca nu iubeşti, nu vei creade; şi deaca nu vei creade, nici nădăjduieşti. Deci de te vei osteni a le avea pre aceastea, asupra mea socotesc toate păcatele tale. Şi măcar de te ai pre sineţi lepros, crez că auzi şi tu dela Mântuito-

riul: *Voiŭ, curăţeaşte-te* (Mt. 8: 3); măcar păcătos, auzi: *Lasă-ţi-să păcatele tale ceale multe* (v. Lc. 7: 47-48); iar deaca şi orb: *Dupre credinţa ta afli* (v. Mt. 9: 29). Şi aceastea am scris ţie mai întâiŭ, şi dormi. Gura ta păzeaşte-o, ca să nu cazi iarăşi întru preacumplita hulă, măcar până la însuşi sufletul tău de ar ajunge. Că foarte am asudat rugând pentru aceasta pre Dumnezeu. Deci de vei lua aminte ca să păzeşti din tot sufletul tău pre ceale zise, nu numai de nălucirile ceale de noaptea te păzesc pre tine, ci şi de toate măestriile vrăjmaşului, prin Hristos, cel ce ajută. Amin.

228. [232]. A aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Fă milă cu mine, stăpâne, şi spune-mi mie cum pociŭ să mă mântuesc în vreamea aceasta? Că gândul fricii s'au suit la inima mea. Deci ce porunceşti să fac?

Răspuns: În toată vreamea deaca poate omul să-şi tae voia sa întru toate, şi să aibă smerită inimă, şi moartea totdeauna înaintea ochilor, poate să se mântuiască, cu Darul lui Dumnezeu. Şi oriunde ar fi, nu îl stăpâneaşte pre dânsul teamerea. Că unul ca acesta ceale dinnapoi le-au uitat, şi la ceale dinainte să împinge. Fă aceastea, şi te mântueşti fără de grijă, pentru Domnul.

229. [233]. Un frate oarecarele mai tânăr, având credinţă către acelaşi frate, des mergea la dânsul ca cum pentru folosul sufletului. Şi acum, acum trebuinţele lui i le făcea, ca cum slujindu-i lui. Şi fratele, neînţelegând ceaia ce iaste de folos, nimic pentru aceasta n'au întrebat. Iar Sareţul, dela Dumnezeu cunoscând, ca un mai nainte văzătoriu, îi scrie lui dela sineşi aceastea:

Frate, ceale dintâiŭ păcate, ceale ce s'au făcut prin îngăduirea a lui Dumnezeu, Dumnezeu prin solirea Sfinţilor şi Avvei al tău ţi le-au ertat ţie, spre arătarea de roade ale dreptăţii, ca să se împlinească la tine scriptura ceaia ce zice: *Unde s'au înmulţit păcatul, au prisosit Darul* (Rom. 5: 20). Deci pentru ce iarăşi îndemni focul să între în dumbrava ta? De vreame ce nu te lasă pre tine [dracii] să cunoşti – până când te vor prinde pre tine în mâinile lor, şi atuncea să-şi împlinească întru tine voia lor – că folos nu are lucrul acesta, ci primejdie. Deci ia aminte că cu îndreptare de sineţi te fac pre tine învăţătoriu, ca să iai certarea Apostolului ce zice: *Cel ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Auzi frate, slăbănog te-ai făcut, că voeşti să te slujeşti de altul? Nu ştii că osândă iaste? Mai ales unui mai tânăr, ce poate a sluji pre alţii? Creade-mi mie, că eu, cel preamic, până când deplin m'au încredinţat pre mine Dumnezeu să mă liniştesc, însumi mie îmi slujiiam, şi la boală făcându-mi mie însumi puţină fiertură şi căldură. Nu aşa, de vreame ce mori rău; ci, când ar fi urmat trebuinţă, să nu grăeşti mai de prisos cuiva ceva decât lucrul cela ce să întreabă. Pentru că cela ce nu ş'au zidit pre a sa chilie, cum pre a altuia o zideaşte? Nu ştii că Domnul au zis: *Fiiul Omului nu au venit să se slujască, ci să slujască* (Mt. 20: 28)? Să nu te rătăceşti ca să te povârneşti în laturi dela aceastea, de vreame ce sângele tău asupra capului tău. Ci zi cu smerenie, precum iaste adevărul, celor ce te

întreabă pre tine ceva: Ertaţi-mă, că mă rătăcesc. Că am întrebat şi am auzit că mai tânăr pre un mai tânăr nu foloseaşte, măcar de şi putearea a toată Scriptura îl va adăpa pre el ca o băutură. Deci deaca vei face putearea ta, şi eu îţi dau ţie cuvânt înaintea lui Dumnezeu că nu te voiŭ ştearge din inima mea, ci putearea mea o fac, rugându-mă lui Dumnezeu ca să te scoaţă pre tine din cumplitul întunearec la lumina cea negrăită, dela înşălăciunea dracilor, la cunoştinţa cea întru Hristos, dela a doao moarte a păcatului, la viiaţă veacĭnică. Şi de mai doreşti să te mântueşti, să nu defaimi pre ceale zise. O, să dea Dumnezeu să te văz pre tine aducând rod în viia Stăpânului nostru Hristos câte treizeci, câte şasezeci, câte o sută, întru slava Tatălui, şi a Fiiului, şi a Sfântului Duh. Amin.

230. [234]. Cearere a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Pentru Domnul, iartă-mă, Părinte, că neştiind mă batjocoriiam; şi roagă-te pentru mine, ca să puiŭ începătură.

Răspuns al Marelui Stareţ: Aflăm, frate, că în vreamea când să apropiia oarecarii la Stăpânul Hristos cu adevărată pocăinţă, lua lăsare păcatelor, precum au zis păcătoasei aceiia: *Lasă-ţi-să ţie păcatele tale ceale multe* (v. Lc. 7: 47-48). Şi eu zic ţie, de vei face putearea ta ca să faci pre ceale ce să zic dela mine ţie, te miluiaşte pre tine cel ce au miluit pre David, şi l-au ertat pre dânsul şi pre păcătoasa. Şi de vreame ce ai zis că: „Voesc a pune începătură", şi pre mine mă bucuri; iar începătura iaste smereniia şi frica lui Dumnezeu; iar *frica lui Dumnezeu începătură a înţelepciunii iaste* (Ps. 110: 10). Şi ce iaste începătura înţelepciunii, fără decât[1] a să depărta cineva de toate ceale ce să urăsc de Dumnezeu? Şi cum să depărtează cineva de aceastea, fără decât[2] de a nu face ceva afară de întrebare şi fără de sfat, sau a grăi ceva din ceale ce nu sânt de trebuinţă. Şi, cu aceastea, a să avea pre sineşi nebun, şi nesărat, şi defăimat, şi un nimic fiind cu totul. Nu ca un drept zic ţie ceaia ce voesc a zice, frate, Dumnezeu ştie; ci, de vei creade, dupre credinţa ta face cu tine Domnul. Că scris iaste: *Mult poate rugăciunea dreptului carea să lucrează* (Iac. 5: 16). Deci fă-ţi putearea ta, a pune în punga ta pre cei o sută de dinari, şi eu puiŭ întru dânsa pre cei zeace mii de talanţi ai miei. Şi să nu te leneveşti de aceştea, de vreame ce mare să face plânsul tău[3], ci totdeauna adu-ţi aminte, şi păzeaşte-i pre dânşii, şi crez că nu îndeşărt să face osteneala ta, nici a mea, ceaia ce să face pentru tine. Deaca vei păzi mărgăritariul, ai a te îmbogăţi cu dânsul, întru Hristos Iisus, Domnul nostru[4]. Amin.

231. [235]. Cearere a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce, stăpâne, mă necăjăsc asupra Avvei, fiindcă are deosebire mai multă decât

---

[1] Fără numai.
[2] Fără numai.
[3] Adecă mult te păgubeşti.
[4] Cuvintele „Iisus, Domnul nostru" sânt şterse în Mss. 3723, dar apar în Mss. Iaşi 40/38. Textul grecesc are: „întru Hristos Iisus, Domnul nostru, a căruia iaste slava. Amin." (N. ed.)

cătră mine cătră alţi oarecarii fraţi, şi mă smintesc asupra lui întru aceasta, întru cât şi luptat sânt a-l urî pre el, roagă-te pentru mine şi arată-mi mie ce să fac.

Răspuns: Frate, pre sineţi te arunci în ispită. Nu ştii că *fieştecarele de a sa poftă să ispiteaşte, înşălându-să* (Iac. 1: 14)? Ia aminte de sineţi, că degrab au cerut diiavolul să te clătească pre tine dela sfătuirea ceaia ce s'au dat ţie. Să nu-i dea lui Dumnezeu loc. Au zis Domnul lui Petru: *Iată v'au cerut pre voi diiavolul, ca să vă cearnă pre voi ca grâul; şi eu m'am rugat* Tatălui mieu, *ca să nu-ţi scază credinţa ta* (Lc. 22: 31-32). Frate, nu lua aminte la altcineva, ci numai la sineţi. Şi nu iscodi, că nu te foloseaşte pre tine întru nimic. Pentru nimic au turburat atâta satana pre inima ta? Caută să nu faci deşartă pre cea pentru tine rugăciunea mea cea cătră Dumnezeu. Şi de nu ai fi venit acum, aveam să-ţi arăt eu ţie pre aceastea. Greşit-ai? Taci, şi nu gândi ceale reale, ci ceale bune. Pentru că cel bun ceale bune gândeaşte, iar cel rău, ceale reale. Domnul să te iarte. Scoală-te iarăşi, ţinut fiind cu mâna lui Dumnezeu, şi să nu crezi gândurilor tale, că precum voesc dracii îţi arată ţie lucrurile. Întăreaşte-te despre dânşii, căci cumpliţi sânt, şi să înnebunesc împrotiva ta. Să-i surpe pre dânşii Domnul degrab dela tine, frate. Amin.

232. [236]. Acelaşi frate, încă de aceleaşi gânduri necăjindu-să, au trimis iarăşi, rugând pre acelaşi Mare Stareţ să-i trimiţă lui cuvânt de viiaţă. Iar el i-au scris lui înapoi aceastea:

Frate, rău te turbură pre tine gândurile şi dracii asupra lui avvà al tău, dupre cel rău al lor meşteşug, ca să-l urăşti pre dânsul, când el te iubeaşte pre tine, şi să-l necăjeşti pre el, când el voiaşte să te acopere pre tine ca pre al său suflet, ca să împlinească ei asupra ta cea zisă: *În loc ca să mă iubească, mă clevetiia pre mine, şi au pus asupra mea reale în loc de bune, şi urâciune în locul iubirii meale* (Ps. 108: 4-5). Pentru că de multe ori deplin te încredinţează el pre tine că te iubeaşte, şi tu nu crezi, ci zavistiia diiavolului orbeaşte pre inima ta, ca să gândeaşti reale în loc de bune şi amară în loc de dulci, ca să iai aceaia, adecă: *Vaiul iaste cu cel ce zice bunul rău şi dulcele amar, cu cel ce pune întunearecul lumină şi lumina întunearec* (Is. 5: 20). Te fură pre tine, nebunule şi zăbavnicule cu inima, şi nu înţelegi că întru pierzarea sufletului voesc să te ducă pre tine, şi ascunzi la sineţi şi treci cu vedearea cuvintele meale, şi le răneşti[1] pre dânsăle. Nu te folosesc pre tine aceastea, nu te folosesc. Iar deaca nu deplin să încredinţează inima ta, nu eşti om, ci diiavol, că el întru necredinţă au stătut, şi întru nesupunere, şi cei ce să pleacă lui, diiavoli ca dânsul să fac. Nu pricepi ce faci, fratele mieu? Că de multe ori aduci pre Avvà al tău la întărâtare, şi el îţi poartă năsălniciia ta: şi de multe ori te roagă pre tine ca pre un fiiu adevărat şi iubit, precum te are pre tine cu adevărat, şi câtva ceas să moae inima ta; şi iarăşi nu stai întru cel bun, ci te schimbi iarăşi ca luna. Cătră stăpânul mieu Dumne-

[1] Ori: le sluţeşti.

zeu am, cum că nu grăesc ţie nimic fără de Dumnezeu, spre mântuirea sufletului tău. Şi de multe ori am căutat să trimiţ ţie cuvânt pentru mişcările tale, şi pentru cugetele inimii tale, şi am îndelung-răbdat până în zioa de astăzi, aşteptându-te pre tine ca să pricepi folosul tău. Aşa, fiule, suferi-mă pre mine, cel preamic, şi depărtează dela tine cugetele ceale reale, şi ia iarăşi pre ceale bune – nerăotatea, dragostea, îndelunga-răbdare, smereniia ceaia ce deşărtează pre toată tulba diiavolului, şi răcoreaşte capul celor ce o agonisesc pre dânsa, ceaia ce trage către sineşi pre darul lui Dumnezeu. Deşteaptă-te, priveghiiază, fă-te cu inimă bună, mângâe-te întru aceasta, şi doreaşte să te mântueşti. Uraşte zavistiia, şi pizmuirea, şi prigonirea, şi grăirea de rău, şi ceale aseamenea acestora, şi fă-te oae fără de răotate a turmei lui Hristos, mădulariu cinstit al chinoviei, vas sfinţit, fiiu al împărăţiei, moştenitoriu al slavei, ca dupre poruncile ale însuşi lui Hristos petrecând, să dobândeşti veacĭnica viiaţă şi preaslăvita înviiare. Că-mi mărturiseaşte mie Dumnezeu că mă rog pentru mântuirea sufletului tău. Să-mi dea mie precum voesc să te mântueşti tu, şi la cunoştinţa adevărului să vii. De ai fi cugetat cuvintele meale des, nu ai fi putut a greşi, nici a te rătăci, ci a umbla pre calea cea necăjită dupre Dumnezeu, carea duce întru viiaţa cea veacĭnică, cea întru Hristos Iisus Domnul nostru. Dumnezeu să-ţi dea ţie priceapere, frate, la voia sa.

233. [237]. A aceluiaşi întrebare către acelaşi Mare Stareţ: Iartă-mă, domnule Avvà, pentru Domnul; şi de vreame ce îmi aduc aminte că zic Părinţii că să întrăm în chilie, şi să pomenim păcatele noastre, şi eu, când le pomenesc, nu am dureare pentru dânsăle, şi de multe ori doresc şi de umilinţă, şi nu-mi vine – spune-mi mie, ce iaste lucrul cel ce o opreaşte pre dânsa şi nu vine?

Răspuns: Frate, te batjocoreşti zicând că voeşti, şi nu voeşti: că nu voeşti cu adevărat. Pentru că „a întra în chilie” a sufletului iaste, şi a-l cerceta pre dânsul, şi a strânge pre gândul nostru despre tot omul. Şi atuncea dureare avem, şi ne umilim. Deci cel ce opreaşte pre umilinţă de a-ţi veni ţie, voia ta iaste. Că deaca nu va tăia omul voia sa, nu-l doare inima. Iar necredinţa nu te lasă pre tine să-ţi tai voia ta, şi necredinţa să face dintru a voi noi slava oamenilor. Domnul au zis: *Cum puteţi a creade, slavă dela oameni priimind, şi pre slava cea dela singur Dumnezeu necăutându-o?* (In. 5: 44) De multe ori opresc eu apa ca să nu să pogoare prin gura ta în pântecele tău, şi tu prin nări o sorbi pre dânsa. Iar aceasta iaste cumplita îndreptare de sine, ceaia ce pogoară în iad pre om. Deci pentru aceasta te batjocoresc pre tine dracii cei prea amari, şi pre ceale lesne greale ţi le fac ţie. Sau tu, întrebându-mă pre mine, încetează dela voia ta, şi de îndreptarea de sineţi, şi de plăcearea oamenilor, sau eu încetez dela tine. Deci deaca nu te doare ca să-ţi tai voia ta, şi nevoind inima ta, ce folos va fi de întrebarea ta? Eu am zis ţie: „Dă tu pre cei o sută de dinari, şi eu dau pre ceale zeace mii de talanţi ai miei”; şi: „Iată ceale veachi ale tale greşale ţi s’au ertat”, iar tu te prigoneşti prin fereastra îndreptării de sineţi să cazi întru mai reale.

Încetează, frate, că nu iaste bună calea aceasta. Că au zis Maica Sarra: „Deaca voesc să plac tuturor oamenilor, la uşile lor mă aflu pocăindu-mă”[1]. Şi Apostolul zice: *De aş fi plăcut oamenilor, lui Hristos rob nu aş fi fost* (Gal. 1: 10). Deaca întru adevăr voeşti să plângi păcatele tale, la sineţi ia aminte, şi mori despre tot omul. Că osteneală iaste, frate, a să mântui omul. Pre trei aceastea tae-le: voia, îndreptarea de sineţi şi plăcearea oamenilor, şi îţi vine ţie umilinţă cu adevărat, şi te acopere pre tine Dumnezeu despre tot răul. Frate, mărturisesc ţie: Ia aminte de sineţi, bucurându-te fiind bătut, fiind mustrat, fiind ocărât, fiind pedepsit; lasă vicleniia şarpelui dela tine, dar nu priceaperea, şi ţine prostimea porumbului cu priceapere, şi îţi ajută ţie Domnul. Iată calea mântuirii: de îţi place ţie, mergi, şi Dumnezeu îţi dă ţie mână; iar de nu voeşti, tu vei vedea. Că fieştecarele cel ce voiaşte are pre a sa stăpânire. Iar deaca o vei lăsa pre dânsa altuia, tu fără de grijă eşti, şi altul îţi poartă grija ta. Aleage-ţi ceaia ce voeşti.

234. [238]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Ce iaste vicleniia, şi priceaperea, şi prostiia cu priceapere?

Răspuns: „Vicleniia şarpelui” am zis ţie văzând priceaperea ta. Pentru că vicleniia diiavolului toate socotealele ceale reale le aduce întru om, şi de va rămânea întru aceastea omul, împrotiva lui Dumnezeu îşi tinde vicleniia sa: că toate lucrurile vicleniei peire sânt sufletului. *Pentru că tot pomul putred roade putrede face* (M. 7: 17). Iar priceaperea, la socoteală dreaptă aduce pre om. Ţeam zis ţie, frate, să ţii neräotatea porumbului cu priceapere, pentru că socotealele eiĭ sânt bune şi folositoare. Că *tot pomul bun roade bune face* (M. 7: 17). Vicleniia vătămare a sufletului şi a trupului pricinuiaşte în om, iar neräotatea cu priceapere, la odihnă a gândurilor, şi la linişte a sufletului şi a trupului, şi la viiaţă veacĭnică aduce pre om. Sârguiaşte-te să căştigi pre aceastea, şi îţi ajută ţie Domnul. Că aceasta iaste voia lui: mântuirea a tot omului.

235. [239]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Rogu-mă ţie, stăpâne, îmi zice mie gândul că: Fără de linişte nu poţi să te pocăeşti. Deci, de iaste cu putinţă, dă-mi voe mie puţine zile să mă liniştesc, şi roagă-te ca să o păzesc pre dânsa.

Răspuns: Frate, voirea ta o am priimit şi o am lăudat, iar mai ales şi Dumnezeu, carele şi poate să lucreaze împreună[2] spre bine cătră ceaia ce îţi iaste ţie spre[3] folos dupre voia sa, şi nu dupre voia ta, precum însuşi ne-au învăţat pre noi Domnul nostru Iisus Hristos, nu pre a noastră voe a face, ci pre a lui, precum şi el a Tatălui. Şi, după dânsul, am întins preste tine aripile meale până în zioa de astăzi, şi port sarcinile tale, şi greşalele, şi defăimările ceale pentru cuvintele meale ceale cătră tine, şi lenevirile. Şi privind eu, te acoperiiam, precum priveaşte şi acopere pre ale noastre păcate Dumnezeu, aşteptându-te pre

---

[1] *Pateric*, „Pentru Maica Sarra” 5. (N. ed.)
[2] Să ajute.
[3] De.

tine să te pocăeşti. Iar tu te-ai făcut ca un om şăzând supt un copaciu umbrind, şi au eşit dela dânsul la soare pănă când s'au înfocat, ca să se strice spre peire. Şi, întru toate aceastea, nu m'am dat, viu iaste Domnul, şi să nu te minunezi, că şi Dumnezeu asupra sa s'au jurat cum că *nu voiaşte moartea păcătosului, precât să se întoarcă şi să fie viu el* (Iez. 18: 23). Şi de vreame ce nu să întoarce, rămâne întru peire. Iar tu, fiiule, iuţi-dulci ai cerut. Oţetaş zic pre voia ta, iar miiare, pre pocăinţa ta. Zicând [tu]: „Dă-mi voe mie să mă liniştesc puţine zile", ca cum ai şti cu deadinsul ce-ţi iaste de folos, şi aceasta înaltă cugetare iaste. În loc ca să fi zis: „Povăţuiaşte-mă pre mine la calea lui Dumnezeu". Dumnezeu va lumina ochii inimii tale, ca să cunoşti cum mă ostenesc pentru tine, cruţindu-te ca să nu piei tu. Ci iaste trebuinţă de împreună-lucrarea ta puţin. Întru numele lui Dumnezeu, iată îţi dau ţie poruncă spre mântuire, pre carea de o vei păzi, port pre zapisul cel împrotiva ta, şi nici te las pre tine nici în veacul cest de acum, nici în cel ce va să fie, cu Darul lui Hristos. Să nu te amăgeşti întru săturarea pântecelui, nici afară de trebuinţa trupului să te îndulceşti a te împărtăşi de mâncare şi de băutură. Şi păzeaşte-te ca să nu judeci pre cineva. Şi fă-te bine-supus, şi vii întru smerenie, şi să ard dela tine toate patimile. Şi să nu-ţi cază cu greu, socotind că porunca iaste grea, pentru că nu iaste cu putinţă fără de osteneală şi fără de pază a poruncii să se mântuiască cineva. Deci iată am luat dela tine greotatea, şi sarcina, şi datoriia; şi iată tânăr te-ai făcut, iată nevinuit, iată curat. Rămâi deaciia întru curăţie. Auzi pre Mântuitoriul zicând: *Iată, sănătos te-ai făcut, să nu mai greşeşti, ca nu mai rău ceva să ţi să facă ţie* (In. 5: 14). Şi să nu socoteşti că fără de osteneală iaste aceaia, adecă a te mântui, că de sudori iaste trebuinţă, şi de osteneală, şi de silă. Să nu te moloşăşti cu trupul, de vreame ce te surpă pre tine; că şi cei mari, de nu vor lua aminte cu deamăruntul, să surpă jos. Îmbărbătează-te deaciia, fratele mieu, şi păzeaşte poruncile meale, iar mai vârtos ale lui Dumnezeu, şi mă bucuri pre mine, şi Domnul te păzeaşte pre tine de cel rău, şi te bucură pre tine întru împărăţiia lui. Cugetă pre aceastea totdeauna, doreaşte să te mântueşti, şi te mântuiaşte pre tine Dumnezeu. Că lui i să cade slava în veacii veacilor. Amin.

236. [240]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Iartă-mă, Domnule Avvà, pentru Domnul, de vreame ce mi-au zis mie sfinţeniia ta că: „Iată s'au lăsat fărădeleagile tale", şi Avvà Isaiia zice că, pănă când omul are pre dulceaţa lor, încă nu s'au lăsat; şi iată eu am pre dulceaţa lor. Deci, pentru Domnul, descopere-mi mie aceastea, că să necăjaşte gândul mieu, zicând că: Unul ca acesta fiind, nu să cădea să priimeşti hirotoniia, fiindcă şi mărire deşartă are lucrul, şi greotate: şi deci mă îndoesc la diaconie. Încă împreună mă şi rog să-mi spui mie, că îmi zice gândul că m'am părăsit de Dumnezeu, pentru că foarte m'am fost îngreoiat în săptămâna trecută de curvie.

Răspuns: O, sfat al vicleanilor draci! O, înşălăciune a începătoriului lor, şi a urâtoriului de bine, şi a urâtoriului de oameni diiavolului dela început şi pănă în

sfârşit! Că precum s’au depărtat el dela Dumnezeu, voiaşte pre toţi oamenii să-i piiarză. Frate, am zis ţie că s’au lăsat ţie păcatele tale ceale mai dintâiŭ, iar nu că şi războaele lor s’au dus; ci întru nevoinţă stă omului. Şi de nu ai fi avut păcate, ar fi adus ţie pre dulceaţa lor; şi [fiind]că ai avut, iarăşi pre aceaiaşi face, aducând ţie pre dulceaţa lor. Iar chipul carele au zis Avvà Isaiia pentru dulceţi iaste, şi pentru cei ce le lucrează pre dânsăle. Pentru că alta iaste a pomeni cineva pre dulceaţa mierii, şi alta iaste a avea, împreună cu pomenirea, şi gustarea. Deci dar, celui ce îşi aduce aminte de dulceaţa păcatelor, dar însă nu lucrează pre ale dulceţii, ci împrotivă grăiaşte şi împrotivă să nevoiaşte, unuia ca acestuia i s’au lăsat păcatele lui ceale mai dintâiŭ. Ci aceastea sânt măestrii ale pârâşului, şi ale celui ce ne stă împrotivă noao, a celui ce de-a pururea voiaşte să înghiţă de vii pre oameni, ca la deznădăjduire de mântuire, şi la deznădăjduire de viiaţă veacĭnică să aducă pre cei neîntăriţi pre piiatra cea tare a credinţii: pre carea dupre măsură fieştecarele o va lua. Deci păzeaşte-te pre sineţi despre aceastea, ca nu desăvârşit să cazi în mâinile diiavolului, şi te miluiaşte pre tine cel ce viiază în veaci, Domnul.

Iar pentru hirotonie, cine îndrăzneaşte a să zice pre sineşi vreadnic? Fără numai cel ce se îndrăceaşte cu adevărat, şi cu denadinsul s’au uitat pre sineşi. Deci osândindu-te pre sineţi, slujaşte lui Dumnezeu întru clirosul ce ţi s’au dat ţie, şi a lui iaste mila şi ajutoriul şi putearea. Iar întru slujbă pomeneaşte zicând: *Slujiţi Domnului cu frică, şi vă bucuraţi lui cu cutremur* (Ps. 2: 11); şi: *Cel ce face pre îngerii săi duhuri, şi pre slugile sale pară de foc* (Ps. 103: 4). Să nu te temi, că nu te-ai părăsit de Dumnezeu. Că deaca noi nu-l vom părăsi pre dânsul, el nu ne părăseaşte pre noi, pentru că voia lui iaste ca să ne întoarcem noi şi să ne mântuim. Iar că te-ai prea îngreoiat tu de curvie, să face dela aceaia că gândeşti asupra aproapelui şi îl judeci pre el. Iaste încă şi dela aceaia că ai îndrăzneală cu carii ţe-am zis ţie să nu aibi îndrăzneală. Deaca cei ce voesc să se îmbogăţească în lume să primejduesc de multe ori în mare şi în călătorii, şi rabdă, cu cât mai vârtos noi, cei ce pre împărăţiia ceriurilor o aşteptăm, şi să ne chiemăm fii ai lui Dumnezeu? Cei ce auzim că nu ne iaste noao lupta către sânge şi către trup, ci către începătorii, către stăpânii? Încă nu până la sânge ai stătut împrotivă către păcat, şi să te slăbănogeşti de duhul trândăviei? Ce ai răbdat? Ce ai suferit? Care ispite de multe fealiuri bucurându-te ai răbdat? Ei, adormite călugăre! Arată diiavolului că trăeşti lui Dumnezeu scăpând către dânsul, mişcând mâinile şi picioarele, înotând prin năpădirea gânditelor valuri, ceale ce să sue până la ceriuri şi să pogoară până la adâncuri. Mărturisesc ţie înaintea lui Dumnezeu că s’au întins cu tine inima mea, precum ştie Dumnezeu, cel ce o au zidit pre dânsa, şi puind întru dânsa aşăzământul sfintelor porunci celor ce să păzesc întru dânsa, ca să te scoţ pre tine dela întunearec, cu putearea lui Dumnezeu, la lumina cea adevărată, şi din moartea osândirii, la viiaţa dreptăţii. Ia aminte de sineţi, frate, că afară de osteneală şi de smerenie a să mântui cineva nu iaste cu putinţă.

237. [241]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce, Părinte, mi-au poruncit mie sfinţeniia ta să slujesc liturghie, arată-mi mie, mă rog: Ce sânt datoriu să gândesc sau să cuget, stând înaintea jărtvealnicului împreună cu preotul, sau împărţind Sfânta Pâine, sau adăpând Sfântul Sânge, sau purtând cumenecătura şi ducându-o către cineva? Şi de sânt datoriu a avea haină osebită spre trebuinţa cea de slujba liturghiei, sau izmeane să port împrejurul trupului?

Răspuns al Marelui Stareţ: Frate, toate duhovniceaşte să înţăleg, şi tu trupeaşte pre aceastea le înţălegi. Cel ce slujaşte, ca Heruvimii trebuie să fie, tot ochiu, tot minte, ceale de sus gândind şi cugetând, frica, cutremurul, slavosloviia. Că poartă Trupul şi Sângele al celui fără de moarte Împărat. Şi ia încă şi faţă a Serafimilor, pentru strigarea slavosloviei şi pentru că apără ca întru sfintele aripi pre tainele ceale ascunse, pomenind prin aripi pre cea dela pământ şi dela materiialnicele lucruri uşurare, strigând neîncetat cu mintea întru lăcaşul omului celui din lăuntru pre cântarea cea de biruinţă a slavei céiĭ de mare cuviinţă a Domnului nostru: *Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaoth, plin iaste ceriul şi pământul de slava ta* (Is. 16: 3). Iar de groaznicul şi înfricoşatul glasul propoveduirii aceştiia cade tremurând diiavolul dela sufletul cel robit şi să iau în goană turburaţi şi ruşinaţi dracii, lăsând pre dânsul slobod de robiia lor. Şi veade deaciia că i-au răsărit lui lumina cea adevărată; şi luând aminte, veade pre buna podoabă a Mielului celui fără de moarte şi preadoreaşte să se sature de Trupul lui şi de Sângele. Şi atuncea aude pre marele glăsuitoriu David strigând şi zicând: *Gustaţi şi vedeţi că bun iaste Domnul* (Ps. 33: 9). Şi apropiindu-să cu frică, părtaş să face Trupului lui şi Sângelui, şi neştearsă să face gustarea întru dânsul, păzindu-l pre dânsul de toată patima. Aceastea cugetă-le, ori stând înaintea Sfintelor Taine, ori împărţind, ori adăpând, ori purtând cuminecătura către cineva, ori strângând Sfintele: şi, în scurt, toată slujba jărtvealnicului făcându-o. Iar pentru haină, duhovnicească hlamidă căştigă-ţi, întru carea bine să mulţămeaşte Dumnezeu. Iar izmeane iaste ca să omori mădulările. Şi spune-mi mie, frate, de ar purta omul porfiră cu totul de mătase, şi ar fi curvariu, curăţeaşte-l pre dânsul haina de curvie sau de alte patimi? Deci ce vor face cei vreadnici de Sfintele Taine, şi [carii] sânt lipsiţi de haine? Pentru o haină au poruncit Domnul, adecă pentru îmbrăcămintea faptelor bune. Căriia să ne învrednicească pre noi pre toţi Dumnezeu în veaci. Amin.

238. [242]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Iartă-mă, stăpâne, şi roagă-te pentru mine, pentru Domnul, ca să se sfinţească simţirile meale. Şi de vreame ce au zis sfinţeniia ta pentru diiaconul că ca Heruvimii şi Serafimii datoriu iaste să fie, iar eu mă întin întru dânsăle, ce voiŭ face, ca nu spre osândă să se facă mie diaconiia? Că ticălos sânt, şi nu pociŭ să mă înfrânez. Pentru Dumnezeu, ajută-mi mie, ca nu întru toate să-mi pierz sufletul mieu.

Răspuns al Marelui Stareţ: Fă putearea ta a avea totdeauna pre pomenirea aceasta, cum iaste datoriu a fi diaconul, şi aceaia, cum eşti [tu], aducându-ţi aminte de moarte şi cum vei să întâmpini pre Dumnezeu. Şi când te osândeşti pre sineţi neîncetat, să umileaşte inima ta ca să priimeşti pocăinţă. Şi cel ce au zis prin prorocul: *Spune-ţi întâiŭ tu păcatele tale, ca să te îndreptezi* (Is. 43: 26), el te face pre tine drept, şi nevinovat te face despre toată osânda. Că zice: *Dumnezeu iaste cela ce face drept: cine iaste acela carele să osândească?* (Rom. 8: 33-34) Deci precum în multe chipuri am arătat ţie, căştigă-ţi smerenie, şi ascultare, şi supunere, şi te mântueşti. Şi să nu mai zici nicidecum, grăind împrotivă: „Ce iaste aceasta?" şi „Pentru ce aceaia?", ci fă-te bine supus, mai vârtos lui avvà al tău, celui ce, dupre Dumnezeu, poartă grijă de tine şi căruia i s'au încredinţat sufletul tău. Şi deaca te vei sârgui să păzeşti aceastea, eu prea cu multă prisosinţă fac putearea mea. Domnul te va păzi pre tine şi te va acoperi pre tine de cel rău. Amin.

239. [243]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, ce socoteşti ca să fac întru puţina mea slujbă pre carea o am? Că până nu mă batjocoresc dela draci mai totdeauna, până la o haină, nu pociŭ cu dulceaţă să ţiiu. Deci orice îmi porunceşti [va] să fac, ca să fiu miluit; că Dumnezeu ştie că întru multă neaşăzare sânt, şi în patimi. Roagă-te pentru mine, pentru Domnul, ca să nu fiu despărţit din sânul vostru măcar în veacul acest de acum, că să zic „întru cel ce va să fie" mă ruşinez, pentru patimile meale.

Răspuns al Marelui Stareţ: Frate, „a să sili pre sineşi întru toate", şi[1] smereniia, aduce pre cineva la sporire. Pentru că şi apostolul aşa zice: *Întru toate necăjindu-ne, dar nu sântem strâmtoraţi* (2 Cor. 4: 8). Şi noi, după ce am aruncat materiia deasupra Avvei, şi nu am ţinut nimic în mâinile noastre, Dumnezeu ştie şi mărturiseaşte că nu avem [gândul] cum că [avvà] iaste datoriu să ne mulţămească noao întru dânsăle, ci noi îi avem lui har că ne poartă sarcina noastră şi ne-au făcut pre noi fără de grijă. Şi apostolul Petru au zis: *Supuindu-vă la toată firea omenească pentru Domnul* (1 Pt. 2: 13). Şi Iacov au zis că: *Cel ce pre toată leagea o va păzi, dar va greşi întru una, s'au făcut pentru toate vinovat* (Iac. 2: 10). Şi pentru aceasta iaste aceaia, adecă să nu aibă cineva a sa voe, ci întru toate să se prihănească pre sineşi, şi aşa află mila lui Dumnezeu. Iar deaca îl va batjocori pre dânsul diiavolul ca mare să cugete cum că bine au făcut, piiarde pre toate câte au făcut. Deci făcând ceaia ce faci, cugetă smerit, zicând: „Iartă-mi mie, Doamne, că am îngreoiat pre Avvà, aruncând asupra lui sarcina mea". Domnul Iisus Hristos ne va mântui pre noi. Amin.

240. [244]. Alt frate diacon să lepăda să slujască liturghie în jărtvealnic, aducându-şi aminte de păcatele lui ceale mai de nainte. Şi au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ pentru aceasta, împreună într'aceaiaşi dată încă şi

---

[1] Notă în Mss. Iaşi 40/38: Poate „cu". (N: ed.)

pentru cea trupească a lui neputinţă. Şi i-au răspuns lui aceastea:

Răspuns: Frate, ne-au învăţat pre noi Scriptura că *cei ce voesc cu blagocéstie să trăiască dupre Hristos, vor fi goniţi* (2 Tim. 3: 12). Dar cum şi întru vreamea ceastă de acum iaste cu putinţă să fie goniţi? Dela dracii, carii îi gonesc pre dânşii dela frica lui Dumnezeu şi dela slujba lui. Iar pocăinţa păcatului iaste ca să nu-l mai facă pre acesta. Şi să se depărteaze dela ceale reale iaste izbăvire de dânsăle. Să nu te scârbească pre tine ceale mai dintâiŭ, şi nu te opri de a sluji lui Dumnezeu[1], însă cu frică şi cu cutremur. Şi ia aminte că sfinţire iaste sufletului tău. Şi de crezi aşa, de-a pururea te cutremuri ca să nu greşeşti, ca să nu cazi dela sfinţire. Deci sufere patemile şi necazurile cu mulţămită, că certare iaste a lui Dumnezeu, şi te miluiaşte pre tine, şi să fac spre mântuirea sufletului tău. Amin.

241. [245]. Alt frate au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, de iaste firească mâniia, sau afară de fire? Şi ce iaste deosibirea aceştiia?

Răspuns: Frate, iaste mânie firească, şi iaste mânie afară de fire. Deci cea firească să luptă ca să nu să facă voile poftei. Şi aceasta nu are trebuinţă de doftorii, că vindecată iaste. Iar cea afară de fire să luptă deaca nu i să săvârşăsc voile poftei: aceasta are trebuinţă de mai multe doftorii ale poftii. Că mai mare decât ostaşul iaste cel ce îi dă eiĭ putere. Şi deaca s’ar tăia, să surpă ostaşul, neavând putere.

242. [246]. Întrebare a aceluiaşi: De unde are omul patimile?

Răspuns: Şi pre suflet, şi pre trup nepătimaşe le-au zidit Dumnezeu. Iar prin neascultare au căzut în patimi.

243. [247]. Alt frate au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: Pentru Domnul, de vreame ce mă supăr de patimile sufletului mieu, spune-mi mie ce să fac ca să mă slobozesc de dânsăle? Şi roagă-te pentru mine.

Răspuns al Marelui Stareţ: Frate, cel ce voiaşte să se mântuiască şi doreaşte să se facă fiiu al lui Dumnezeu, smerenie căştige-şi mare, şi ascultare, şi supunere, şi pre neîndrăzneală. Vezi că tu ai zis: „Spune-mi mie ce să fac”, şi iată am zis ţie. Şi eu mă fac chezaş că nu vei fi stăpânit de vrăjmaşul, nici de patimi. Că să ard de smerenie ca de foc, şi să alinează inima luminându-să întru Hristos. Lui i să cade slava în veci. Amin.

244. [248]. Acelaşi frate, fiind dat de avvà al lui să lăcuiască cu un Stareţ şi să-i slujască lui, au întrebat pre Celalalt Stareţ, pre Avvà Ioann: Cum sânt datoriu a cunoaşte, Părinte, deaca dupre Dumnezeu şăzu, sau mă vatăm dintru aceaia că nu sânt împreună cu fraţii în chinovie, ci deosebi? Încă şi patimile mă necăjesc pre mine. Iar pentru Psalmi cum porunceşti

[1] Adecă liturghie.

să fac? Aşijderea încă şi pentru somn. Că mă tem, nu cumva să mă stăpânească pre mine. Şi pentru uitare aşijderea. Şi de vreame ce mult mă supără pre mine patima cea de ruşine şi urâtă, ce iaste semnul învoirii [cu dânsa]?

Răspuns: Deaca voeşti să te înveţi de te vatămă sau te foloseşti deosebi şăzând, aibi acest semn: deaca dupre ascultare şezi, învaţă-te că te foloseşti. Că zice: *Mai bună iaste ascultarea, mai mult decât jărtva* (1 Împ. 15: 22). Iar deaca împrotivă grăeşti, te vatămi, că voia iaste rea. Nu te-ai despărţit dela fraţii tăi – să nu fie! – ci Dumnezeu au iconomisit ca, dupre neputinţa trupului tău, să-ţi faci ţie însuţi plată prin Stareţul. Iar ceale pentru patimi, nu să poate a nu să porni asupra omului, spre cercarea lui, căci *bărbatul neispitit iaste necercat*[1] (Agrapha, nr. 90). De vreame ce ai zis că „Deosăbi şăz", nu te avea aşa, că te vatămi. Căci nu eşti deosebi, de crezi, ci ai pre Dumnezeu, căruia te-au pus înainte pre tine Marele Stareţ, şi pre rugăciunea lui împreună-lucrând cu tine[2]. Numai alt lucru să nu voeşti să arăţi, fără numai ascultare, şi te mântueşti. Deci nu te vatămi, să nu te temi. Iar pentru psalmi, precum fac fraţii, şi tu fă, zicând la Cântare trei psalmi, şi puind plecare de genunche, şi nu te va stăpâni pre tine somnul. Afară de neputinţă, aşa eşti datoriu să faci noaptea. Uitarea peire iaste a sufletului, şi să face din defăimare şi lenevire. Iar pentru ruşinata şi urâta patimă, de osteneală are trebuinţă, a inimii şi a trupului, ca să se dezrădăcineaze: a inimii, ca neîncetat să se roage lui Dumnezeu, iar a trupului, ca să se chinuiască şi să se robească dupre putearea omului. Semnul învoirii iaste acesta, adecă a plăcea omului lucrul, şi a să face dulce întru inima lui, şi a-l cugeta pre acel lucru cu dulceaţă. Iar deaca cineva grăiaşte împrotivă gândului şi dă războiŭ ca să nu-l priimească pre dânsul, aceasta nu iaste învoire, ci războiŭ: şi aceasta aduce la cercare şi la sporire pre om. Domnul Iisus Hristos să te curăţească pre tine de păcatele tale şi să te împuterniceaze pre tine cu bunătatea lui întru neputinţa ta. Amin.

245. [249]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Ce iaste ascultarea? Şi ce sânt datoriu a mă ruga? Şi de-mi va zice cineva mie: „Roagă-te pentru mine", ce sânt datoriu a face? De sânt datoriu a-l pomeni pre dânsul totdeauna?

Răspuns: Ascultarea tae voia. Însă afară de osteneală nimenea poate să căştige ascultare. Deaca pentru ascultare şăzi, şi nu pentru odihnă trupească, aceasta nu iaste voia ta, nici cu împătimire şezi, ci mai vârtos placi lui Dumnezeu. Iar deaca îndulcindu-te de odihnă şăzi, nu placi lui Dumnezeu. Iar pentru rugăciune, zi: Doamne, izbăveaşte-mă pre mine de păcatele meale şi de patimile necinstii. Şi de-ţi va zice cineva: „Roagă-te pentru mine!", zi întru inima ta: „Dumnezeu ne va milui pre noi", şi destul. Iar totdeauna a-l pomeni pre

---

[1] Adecă nu iaste lăudat.
[2] Adecă ajutorindu-ţi ţie.

dânsul nu iaste lucrul tău, ci al celor desăvârşit, al celor ce pot să se roage unii pentru alţii.

246. [250]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Rogu-te pre tine, Părinte, să-mi spui mie cum pociŭ să cunosc că sânt întru supunere şi îmi las pre însăşi a mea voe? Şi ce sânt datoriu să fac, ca să mă fac deopotrivă cu fraţii? Că auz dela Părinţi că cel ce întru supunere iaste şi pre a sa voe nu o face, ci să face deopotrivă cu fraţii întru toate, unul ca acesta degrab vine întru sporire. Şi cerc pre inimă, de şăz viiaţă de obşte ca fraţii, şi nu deplin mă adeverez: că mai nainte decât dânşii fac dezlegare, şi iau mai degrab hrana, şi cum că mănânc de eluşi. Şi voiŭ să cerc de pociŭ a mânca mai târziu, şi mă tem pentru neputinţa.

Răspuns: Întru aceasta poţi a te învăţa că de obşte viiaţă şăzi, întru adecă că nu faci lucru dintru însăţi a ta voe, nici mănânci de eluşi, nici împreună cu fraţii, ci pre ceale poruncite ţie le faci fără de cercare. Şi socoteaşte-te pre sineţi ca pre unul din cei neputincioşi. Au doară aceştia ce sânt neputincioşi, afară sânt de chinovie că singuri mănâncă? Să nu fie! Ci pentru neputinţa lor aceasta o fac, dupre porunca Avvei. Aşa şi ţie Dumnezeu ţe-au dat pricinuire a Stareţului, ca să nu să smintească cei neiscusiţi văzându-te pre tine că mănânci mai degrab. Şi a mânca mai târziu, împreună cu cei ce nu sânt neputincioşi, nu stă cu tine. Şi de te vei bolnăvi, iarăşi vei să porţi grijă de sineţi, şi să află ţie necaz. Deci dar, după ce ai aflat pricinuire de a nu da gând cuiva, să nu te îndoeşti de a mânca de eluşi. Deci a face tot lucrul dupre porunca Avvei, şi nu dupre voia ta, chinovie şi potrivire iaste cu fraţii cei din chinovie. Nu-ţi aduci aminte că războiŭ ai pătimit împreună cu Avvà, şi nu vreai să iai? Cum ai îndrăznit întru nebunie să răpşteşti? Au doară pentru mâncare era? Au nu voia era? Deaca a te folosi voeşti, şi de obşte viiaţă să şăzi, voia ta tae-o întru toate şi supune-te deopotrivă cu fraţii, şi iată împreună de obşte vieţuitoriu cu dânşii eşti, cătră folosul sufletului tău, povăţuit fiind de Părinţii tăi, de Marele Stareţ şi de ceialalţi. Urmează sfătuirii lor, cu Darul lui Hristos, că mai mult decât tine cunosc folosul sufletului tău, frate.

247. [251]. Acelaşi frate, poruncindu-i-să dela Stareţul cel ce să slujiia de dânsul, carele era cliric, nefiind el însuşi cliric, să facă rugăciune sau şi să blagoslovească mâncarea, sau altceva de acest fealiu, şi îngreoindu-să dintru aceastea, au întrebat pre Marele Stareţ de să cade să-l asculte pre dânsul la aceasta.

Răspuns: Păzeaşte-te să nu te bucuri fiind băgat în seamă, şi arată ascultare, ceaia ce goneaşte pre prigonirea carea iaste urâtă de Dumnezeu şi de cei ce îl iubesc pre dânsul. Şi ţine ascultarea, ceaia ce înalţă la ceriu, şi aseamenea Fiiului lui Dumnezeu face pre cei ce o căştigă pre dânsa. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

248. [252]. Întrebare a altui frate[1] cătră Celalalt Stareţ: De vreame ce am bani, şi pre unii adecă voesc să-i dau chinoviei, iar pre alţii să-i împărţesc săracilor, spune-mi mie, Părinte, de să cade aceştea prin Avvà a-i împărţi?

Răspuns al lui Ioann: Frate, răspunsurile ceale dintâiŭ, ca unui om ce încă are trebuinţă de lapte am grăit ţie. Iar acum când pentru cea desăvârşit lepădare de lume ai grăit, ascultă dupre ceaia ce iaste scrisă, că: *Deşchide gura ta, şi o voiŭ umplea pre dânsa* (Ps. 80: 11). Frate, nu trebue dela mine, cel prea mic, a te învăţa ce să faci, ci auzi pre ceaia ce iaste scrisă în Faptele Apostolilor pentru cei ce vindea şi arunca preţul la picioarele apostolilor, că *să împărţiia fieştecăruia dupre cum ar fi avut cineva trebuinţa* (Fap. 4: 35), nu printr'înşii, ci prin apostoli. Iar ei s'au izbăvit de grijă, şi de bani, şi de mărirea deşartă. Deci de doreşti a veni întru această măsură, şi să te îndulceşti de neîngrijire, şi să te îndeletniceşti şi să te îngrijăşti de Dumnezeu, fă şi tu aşa. Frate, foarte puţine sânt ale tale, cătră acealea ce s'au dat Avvei Isaiei dela oarecarii. Că mii de moneate îi da lui, zicând: „Aceastea rândueşte-le precum ştii" – nezicând ei unde sau cum.

Deci aceştea pre cea desăvârşit o au făcut, şi s'au făcut fără de grijă. Iar tu, de iaste voia lui Dumnezeu ca să vii tu întru bucuriia aceasta, eşti datoriu a avea har şi a mulţămi celui ce îţi poartă sarcina ta: nu cumva sămănătoriul realelor să samene întru tine să gândeşti cum că cel ce priimeaşte pre aceastea îţi mulţămeaşte ţie. Dumnezeu ceaia ce iaste de folos va face cu tine, spre mântuirea sufletului.

249. [253]. Acelaşi au întrebat pre Marele Stareţ de să cade prin avvà al lui să împărţească banii, şi cum să-i împărţească, şi cărora.

Răspuns al lui Varsanufie: Domnul te va blagoslovi pre tine, fiule! Pentru că voeşti a te face fără de grijă, şi nu voeşti, fiind supărat de a ta voe. Numai spune ce voeşti să hotăreşti la chinovie, şi ce la trebuinţa celor ce au trebuinţă, şi te fă fără de grijă. Pentru că aceasta iaste ascultare: a nu avea stăpânire de sineşi. Ce iaste mai cinstit decât sufletul tău, pre carele l-au zis Domnul mai cinstit decât toată lumea? Şi deaca pre dânsul l-ai pus înaintea lui Dumnezeu şi duhovniceştilor tăi Părinţi, ce încă te mai îndoeşti de a încredinţa lor pre ceale puţine? Vezi cum tăinuit mărirea deşartă şi necredinţa îţi dă războiŭ ţie! Şi deaca aşa te afli, apoi nici întru adevăr ai încredinţat lor pre sufletul tău. Şi cum nădăjdueşti printr'înşii a fi miluit? Fă-te fără de grijă, de voeşti să te îndeletniceşti cu Dumnezeu, şi eu port grija cu care te rândueşti. Numai tu fă-te fără de grijă cătră Dumnezeu. Şi iartă-mă, pentru dragostea.

250. [254]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, cum vine cineva întru a-şi tăia voia sa, şi întru „*Iată am lăsat*

[1] Însemnează că fericitul Avvà Dorothei iaste cel ce au început a întreba de aici înainte.

***toate şi am urmat ţie*” (Mt. 19: 27)? Că am ţinut un sat mic[1] spre hrana mea, că neputincios sânt.**

Răspuns: A-şi lăsa cineva pre a sa voe, vărsare de sânge iaste, adecă a ajunge cineva să se ostenească pănă la moarte şi să se leapede de voia sa. Iar aceaia, adecă: „*Iată am lăsat toate şi am urmat ţie*”, pentru săvârşire iaste, şi nu pentru nişte sătişoare şi pentru nişte mici bani, ci şi pentru gânduri şi pentru voiri. Iar tu încă nu ai venit întru această săvârşire, ci când te vei apropiia, vei auzi ce vei face. Mai întâiŭ cel unul lucrul, fă-te fără de grijă despre toate lucrurile şi grijile. Iar sătişorul aibi-l încă pănă la o vreame, spre hrana ta dela dânsul. Domnul Iisus Hristos să te aducă pre tine întru bucuriia aceaia negrăită, că lumină iaste veacĭnică. Amin.

251. [255]. Au întrebat acelaşi pre acelaşi Stareţ: De vreame ce foarte mi să dă războiŭ de curvie, şi mă primejduesc a veni întru deznădăjduire, şi nici a mă înfrâna nu pociŭ, pentru neputinţa trupului mieu, roagă-te pentru mine, pentru Domnul, şi spune-mi ce să fac.

Răspuns: Frate, zavistuind ţie diiavolul, au rădicat asupra ta războiul. Deci păzeaşte-ţi ochii tăi, şi să nu te hrăneşti întru saţiu. Iar din vin, din puţin împărtăşeaşte-te, pentru neputinţa care zici. Şi agoniseaşte-ţi smerenie, că printr'însa să rump toate cursele vrăjmaşului. Şi eu încă, cel prea mic, fac putearea mea, rugându-mă lui Dumnezeu ca să te acopere pre tine de toată ispita şi să te păzească de tot răul. Să nu te dai, frate, nici întru deznădăjduire să te arunci pre sineţi, căci aceasta iaste bucuriia cea mare a diiavolului. Ci neîncetat rugându-te, zi: Doamne Iisuse Hristoase, mântuiaşte-mă de patimile necinstirii. Şi afli mila lui Dumnezeu. Şi aşa priimeşti puteare prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

252. [256]. Acelaşi frate, fiind luptat întru aceaiaşi patimă a curviei, au rugat pre acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul, şi să-i spue lui cum înţăleage cineva deaca dintru a sa poftă să ispiteaşte, sau dela vrăjmaşul.

Răspuns: Frate, fără de osteneală şi zdrobire de inimă nimenea poate să se mântuiască din patimi şi bine să placă lui Dumnezeu. Deci când să ispiteaşte cinevaşi de a sa poftă, aceasta iaste: adecă că s'au lenevit de sineşi şi au lăsat inima să cugete ceale lucrate de dânsul dintru început. Şi atuncea dela sineşi aduce asupra sa pre urgie dintru a sa poftă. Şi câte puţin orbindu-să mintea, începe întru necunoştinţă a lua aminte sau a grăi cătră carele are pofta. Şi pricinuiri îşi aduce luişi, cum va grăi lui sau cum şi cu dânsul împreună va şădea. Şi prin toată calea vine să-şi împlinească pofta. Deci a lăsa pre gând întru aceastea înmulţeaşte pre războiŭ spre cădeare, măcar de şi nu cu trupul, ci cu duhul, întru împreună-învoire. Şi să află omul aprinzând focul luişi întru materie. Iar

[1] În Mss. 3723 cuvântul „mic” este tăiat şi deasupra este scris „numai”. Varianta „mic” apare doar în Mss. Iaşi 40/38. Textul grecesc are μικρὸν χωρίον, „o mică moşie”. (N. ed.)

omul cel treaz şi priceput, carele voiaşte să se mântuiască, văzând de unde să vatămă, să păzeaşte pre sineşi cu deamăruntul de reaoa aducere-aminte, şi de a nu să îndeletnici întru însăşi patimile, şi despre vedeare, şi despre întălnire, şi despre orice fealiu de pricinuire, temându-să ca să nu-şi aprinză luişi focul lui. Iată războiul cel ce s'au făcut dintru a sa poftă, adecă din voire.

Iar acela ce să face dela diiavolul acesta iaste: tăinuit să zâmbeaşte inima celui ce voiaşte să se mântuiască, ca să nu priimească sămânţa: şi aicea încă iarăşi cu trezvire să păzeaşte pre sineşi şi de aducere-aminte vicleană, ca să nu să îndeletnicească cu patimile, şi despre căutătură, şi despre întâlnire, şi despre pricinuire. Iar de iaste nevoe de vreun lucru cătră unul ca acesta, mai bine iaste a să treace cu vedearea lucrul, şi sufletul să nu piiară. Trezveaşte-te, frate: muritoriu eşti şi de puţină vreame. Să nu voeşti, în loc de puţină vreame, a piiarde viiaţa veacĭnică. Ce fealiu de folos are reaoa împuţiciune şi necurăţiia păcatului? Fără numai ruşine, şi ocară, şi sminteală. Iar înfrânarea biruinţă are, şi cunună, şi pohfală. Strânge calul tău în frâul ştiinţii, ca nu, luând aminte aici şi acolò, să se îndrăcească asupra părţii muereşti, iar mai vârtos să se îndrăcească asupra părţii bărbăteşti, şi să te arunce pre tine jos, călăraşul lui. Roagă-te lui Dumnezeu ca să întoarcă ochii tăi să nu vază deşărtăciune (v. Ps. 118: 37). Şi căştigând tu inimă bărbătească, fug vrăjmaşii dela tine. Fă-te strângătoriu ca vinul la rană, şi nu lăsa să se adune rea putoare şi necurăţie. Şi căştigă-ţi plâns, ca să te înstreineaze pre tine de îndrăzneală, ceaia ce piiarde pre sufletele ceale ce o au căştigat pre dânsa. Să nu arunci jos unealta fără de carea nu să lucrează pământul cel aducătoriu de roadă. Iar unealtă iaste smereniia ceaia ce s'au lucrat de marele Dumnezeu, prin carea să dezrădăcinează toate neghinele dela ţarina cea stăpânească, şi dă Dar celor ce petrec întru dânsa. Nu cade smereniia, ci din cădeare rădică pre cei ce o au pre dânsa. Sărută întru toată inima plânsul, că împreună-părtaşi iaste al bunii aceştiia lucrări. Osteneaşte-te a-ţi tăia voia ta întru toate, pentru că spre jărtvă i să socoteaşte omului. Şi aceasta iaste aceaia: *Pentru tine ne omorâm toată ziua, socotiţi am fost ca nişte oi de junghiiare* (Ps. 43: 23). Să nu te moloşăşti pre sineţi întru întâlniri, de vreame ce nu te lasă pre tine să procopseşti dupre Dumnezeu. Foarte cu silă căzneaşte-ţi simţirile tale, adecă pre vedeare, pre auzire, pre gustare, pre mirosire, pre pipăire, şi sporeşti, cu Darul lui Hristos. Pentru că fără de cazne mucenic nu să face, precum şi Domnul au zis: *Întru răbdarea voastră căştigaţi-vă sufletele voastre* (Lc. 21: 19). Şi Apostolul zice: *Întru răbdare multă, întru necaz,* şi cealelalte (2 Cor. 6: 4). Caută să nu arăţi Haldeilor comorile casii tale, de vreame ce robit te iau pre tine în Vavilon, şi acolò te vei supune lui Navahodonosor, împăratului Vaviloneanilor (v. 4 Împ. 24: 12-16). Calcă de tot patimile, cugetând răspunsul acesta totdeauna, ca să nu fii cu totul călcat de dânsăle şi să te obosească pre tine iale cu puteare. Fugi de dânsăle ca o căprioară din cursă, ca să nu te junghie pre tine ca pre un miel. Deci să nu te temi de dânşii, că nu au puteare. Domnul nostru

Iisus Hristos au slăbit vinele lor şi neputincioşi[1] i-au făcut. Deci să nu dormitezi, că deşi jumătate morţi sânt, dar nu dormitează. Şi să nu te leneveşti, pentru că aceia nu să lenevesc. Dă puţin mâna ta Părinţilor tăi, celor ce voesc să te zmulgă pre tine din noroiul împuţăciunii. Adu-ţi aminte că *mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16). Să nu judeci pre cineva, să nu defaimi sau să sminteşti pre cineva. Nu gândi pre ceale ce nu le-ai văzut la cineva, că aceastea peire sânt a sufletului. La sineţi ia aminte şi aşteaptă pre moarte, că vine. Zi-ţi ţie însuţi cuvântul fericitului Arsenie: „Arsenie, pentru ce ai eşit?”[2] Învaţă-te, ce căutând ai venit aicea? Cătră Iisus aleargă, ca să-l prinzi pre dânsul. Deaca a te mântui voeşti, aleargă iute, ca să te afli întru această bună însoţire a Sfinţilor Bătrâni. Deaca voeşti a spori, lucrează, răvneaşte a fi împreună cu sfinţii, proslăvindu-te întru slava cea negrăită, şi nu împreună cu pângăriţii draci în munca cea negrăită. Doreaşte a fi întru Împărăţiia Ceriurilor, şi nu în gheena focului. Doreaşte a auzi: *Veniţi blagosloviţii Părintelui mieu* (Mt. 25: 34), şi: *Bine, slugă bună şi credincioasă*, şi cealelalte (Mt. 25: 21-23), şi nu a auzi: „Du-te dela mine, blestămată slugă, rea şi lenevoasă” (v. Mt. 25: 26 şi 41). A Domnului iaste slava în veaci. Amin.

253. [257]. Întrebare a aceluiaşi cătră Marele Stareţ: De vreame ce, multe păcate având, voesc a mă pocăi, şi, pentru neputinţa trupului, nu aflu să ţiu nevoinţa Părinţilor, mă rog ca să-mi spui mie cum mi să cade a pune începătură. Deci porunceaşte, descopere-mi mie, ce iaste aceaia ce mi-ai arătat în celalalt răspuns, aceaia adecă: „Să nu arăţi Vaviloneanilor comorile casii tale, de vreame ce te iau pre tine în Vavilon rob” (v. 4 Împ. 20: 13-18)?

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, sânt oarecarii scăpătaţi pre carii Domnul i-au fericit, de vreame ce au lepădat dela sineşi pre toate averile lor, adecă pre toate patimile, şi s’au golit pre sineşi de dânsăle pentru numele lui. Aceştia adevăraţi sânt săraci şi au pre fericire. Şi sânt alţii săraci, nici un bine având, pre carii i-au îngrozit, zicând: *Duceţi-vă dela mine, blestemaţilor* (Mt. 25: 41). Deci cel ce are nişte agonisite ca aceastea, şi întru aceastea iaste îngreoiat, le leapădă pre dânsăle şi să face fără de grijă. Deci dar, de voeşti a pune început de a te pocăi, învaţă-te ce au făcut curva: întru lacrămile sale au spălat picioarele Stăpânului. Plânsul spală pre oarecarele de păcatele lui, însă prin osteneală vine la oarecarele, prin multă îndeletnicire şi răbdare, şi prin a-şi aduce aminte de înfricoşata judecată, şi de ruşinea cea veacĭnică, şi prin a să lepăda de sineşi, precum au zis Domnul că: *Cel ce voiaşte*, zice, *în urma mea a veni, leapede-să de sineşi şi râdice-şi crucea sa, şi urmeaze-mi mie* (Mt. 16: 24; Lc. 9: 23). Iar a să lepăda de sineşi şi crucea a-şi râdica, a-şi tăia voe întru toate iaste, şi aceaia, adecă a avea pre a fi nebăgat în seamă. Şi de vreame ce ai zis că ai neputincios

[1] Neputearnici.
[2] *Pateric*, „Pentru Avva Arsenie” 40. (N. ed.))

trup, şi nu poate nimic să facă, dupre putearea ta fă: afară de puţin ceva din hrana pâinii, şi din băutură aseamenea. Pentru că Dumnezeu au priimit pre cei doi bani mici ai văduvei şi s'au bucurat mai mult decât toate. Iscuseaşte-ţi neîndrăzneala, şi te mântueşti. Păzeaşte pre răspunsurile ceale mai dintâiŭ, şi pre acesta, ca lumina ochiului. Iar aceaia, „să nu arăţi comorile tale Vaviloneanilor", dracilor am zis, când zici tu oamenilor că mie s'au zis răspunsul. Că văd dracii şi să prea amărăsc împrotiva ta, şi pre tine adecă te luptă întru mărirea deşartă, iar pre cei mai proşti, carii aud, întru sminteală: şi tu porţi judecata acelor doaoă. Iar celor ce pot a auzi şi a păzi, bucurie le iaste şi folos. Însă tot lucrul bun carele îl faci, sârguiaşte-te a-l ascunde pre dânsul, că te foloseaşte pre tine. Domnul să te înţelepţească pre tine, cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

254. [258]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Roagă-te pentru mine, Părinte, că foarte mă necăjesc din pricina gândului curviei, şi de al trândăviei şi al teamerii. Îmi zice mie gândul ca, în vreamea când îl văd pre fratele cătră carele am războiul, să mă întâlnesc cu dânsul, ca nu cumva, dintru a nu mă întâlni eu cu dânsul, în prepus să priimească el aceasta. Şi simţ că şi ca cum mă sugrumă pre mine dracii, şi foarte mă tem dintru aceasta.

Răspuns al Marelui Stareţ: Frate, de vreame ce nu eşti iscusit întru războaele vrăjmaşului, îţi aduce ţie gânduri de teamere şi de trândăvire şi de curvie. Deci stăi cătră dânsăle întărit cu inima. Pentru că şi nevoitorii, la luptă, de nu să vor nevoi, nu să încununează; şi ostaşii, deaca nu vor arăta împăratului iscusinţă întru războae, nu să măresc. În ce fealiu era David. Au nu cânţi tu: *Cearcă-mă, Doamne, şi ispiteaşte-mă, aprinde rărunchii miei şi inima mea* (Ps. 25: 2)? Şi iarăşi: *De să va rândui asupra mea tabără, nu să va înfricoşa inima mea; de să va scula asupra mea războiŭ, întru aceasta eu nădăjduesc* (Ps. 26: 3). Şi pentru teamere: *Că de voiŭ şi umbla în mijloc de umbră de moarte, nu mă voiŭ teame de reale, că tu cu mine eşti* (Ps. 22: 4). Iar pentru trândăvire: *Deaca duhul celui ce stăpâneaşte să va sui preste tine, locul tău să nu-l laşi* (Ecl. 10: 4). Nu voieşti să fii iscusit? *Că bărbatul neispitit iaste necercat* (Agrapha, nr. 90). Războaele fac pre om a fi iscusit. Aceasta iaste lucrarea călugărului, aceaia ca să rabde războae şi să stea împrotivă cu bărbăţie de inimă. Iar de vreame ce nu ştii meşteşugirile lor, îţi dă ţie gânduri de teamere şi slăbănogeaşte pre inima ta. Însă eşti datoriu a te învăţa că nu sloboade Dumnezeu asupra ta războiŭ sau ispită mai presus decât putearea ta. Şi te învaţă pre tine Apostolul, zicând: *Credincios iaste Dumnezeu, carele nu vă va lăsa pre voi să vă ispitiţi mai presus decât ceaia ce puteţi* (1 Cor. 10: 13). De multe ori şi eu, frate, întru tinereaţele meale, am fost ispitit foarte de dracul curviei, şi mă osteniiam nevoindu-mă cătră gânduri, şi împrotivă grăind, şi cu aceastea neînvoindu-mă. Ci puind muncile ceale veacĭnice înaintea ochilor miei, şi aşa în fieştecare zi făcând, prin cinci ani m'au uşorat pre mine Dumnezeu de dânsăle. Iar lucrul acesta îl surpă rugăciunea cea neîncetată cu plângere. Iar că te sugrumă pre tine, din zavistie o

fac dracii, şi, de ar fi fost cu putinţă lor, şi din chilie te-ar fi gonit pre tine. Dar nu le dă lor voe Dumnezeu ca să te domnească pre tine, pentru că nici au stăpânire. Că putea Dumnezeu să te uşureaze pre tine degrab, dar nu ai fi stătut nici către altă patimă. Deci tu să nu te trândaşăzi de draci, ca să iai aminte la dânsul sau să grăeşti cu dânsul. Ci măcar de[-l] vei ajunge, să nu voeşti să-l întâmpini pre dânsul; trage căutătura ta dela dânsul cu frică şi cu aşăzare statornică, şi să nu dezlegi auzul tău către glasul aceluia. Iar deaca şi însuşi fratele dela sineşi, neştiind, va grăi ţie, sau va şădea lângă tine, cu meşterşug depărtează-te cu cucernicie, nesărind în laturi. Şi zi gândului tău: Adu-ţi aminte de judecata lui Dumnezeu cea înfricoşată şi de ruşinea celor ce lucrează pre ceale necuvioase, şi nevoiaşte pre gândul tău, şi afli ajutoriu prin rugăciunile sfinţilor, şi te miluiaşte pre tine Dumnezeu. Nu fii copil cu cugetul, ci cu răotatea pranceaşte: iar cu cugetul fii desăvârşit. Frate, ia aminte de sineţi, cum vei să întâmpini pre Dumnezeu. Amin.

255. [259]. Acelaşi au rugat pre acelaşi Mare Stareţ, zicând: Roagă-te pentru mine, Părinte, că ticălos sânt întru toate şi am trebuinţă de multă iubire de oameni. Şi gânduri să samănă întru mine, zicând: „Du-te în strein pământ, şi acolò te vei mântui". Şi să nu-i lase Dumnezeu pre dânşii, prin rugăciunile voastre, să mă stăpânească pre mine.

Răspuns: Frate, blestemat iaste cel ce au sămănat pre inima ta acest fealiu de gânduri pentru călcarea poruncilor cea din locul acesta: carele iaste diiavolul. Pentru că prin îndreptarea de sine îţi lucrează ţie aceastea, ca, batjocorindu-te, să te facă pre tine sminteală a multora, ca să porţi judecata acestora. Şi aceastea le pătimeşti din lenevire şi din mărirea deşartă. Iată zici: „Deaca în streină ţară mă voiŭ duce, sufăr necinste". Şi cum, numai căci ai auzit tu că au zis fratele tău împrotiva ta cuvânt, să turbură inima ta, şi nu voeşti ca să ştie cineva că ai greşit? Ci împreună cu lenevirea şi cu mărirea deşartă lucrează dracii, ca să piiarză cu totul pre sufletul tău. Deplin adevereaşte-te întru Domnul cum că de nu mâna lui Dumnezeu ar fi fost, şi rugăciunile sfinţilor celor de aicea, ale adevăraţilor robilor lui Dumnezeu, a rămânea în mănăstire un an deplin nu ai fi putut. Ci ca un orb ce nu veade, aşa nu vezi pre facerea de bine a lui Dumnezeu, pre carea o au făcut ţie şi o face, prin rugăciunile sfinţilor, şi a fericitului Avramie, a celui ce au zis ţie şi fratelui tău că: „Deaca veţi răbda în locul acesta, mă aveţi pre mine solitoriu". Frate, ia aminte de sineţi cu întemeiare şi luptă-te cu gândurile, ca să nu te leneveşti, nici să te măreşti în deşărt. Nici pre voia ta să o pui întru ceva. Şi să nu priimeşti pre gândurile ceale ce să samănă prin îndreptările de sine, de vreame ce întru cădeare mare cazi. Ci deplin încredinţează-te că oriunde te-ai duce, dela marginile pământului pănă la marginile lui, nu te vei folosi deopotrivă cu cei de aici. Şi precum iaste anghíra la corabie, aşa va fi ţie rugăciunea Părinţilor celor de aicea. Agoniseaşte-ţi acriciune[1] şi izgoneaşte dela tine îndrăzneala ceaia ce aduce

---

[1] Gr. στυφότητα înseamnă aici „tărie, fermitate". (N. ed.)

pre toate realele în om. Şi fă-te fără de grijă despre tot lucrul, şi atuncea te îndeletniceşti întru Dumnezeu. Şi mori despre tot omul, şi aceasta iaste streinătatea. Şi ţine pre a te nebăga în samă, şi afli pre gândul tău neturburat. Şi să nu te ai pre sineţi că ai făcut vreun lucru bun, şi ţi să păzeaşte ţie întreagă plata. Şi dupre toate aceastea, adu-ţi aminte că nu zăboveşti în trup. Şi sârguiaşte-te a zice în ceasul acela cu îndrăzneală: *Gătitu-m'am, şi nu m'am turburat* (Ps. 118: 60). Frate, fără de osteneală nu iaste cu putinţă a trăi, şi fără de nevoinţă niminea nu să încununează. Sileaşte-te a te mântui nevoindu-te, şi îţi ajută ţie Dumnezeu, *cel ce voiaşte toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4). El te va milui pre tine, fiiule, ca cu îndelungă răbdare să te apropii la lucrarea lui. Că a lui iaste mila şi putearea şi slava în veacii veacilor. Amin.

256. [260]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Părinte, ce iaste ceaia ce ai zis, că: „Nu ai fi putut un an să petreci în mănăstire”? Şi roagă-te pentru mine, pentru Domnul, căci cum mă culc cade asupra mea dracul, sugrumându-mă pre mine, şi am trebuinţă de iubirea de oameni cea dela tine.

Răspuns: Că am zis ţie că, de nu ar fi fost rugăciunile Părinţilor, nu ai fi făcută în mănăstire un an, pentru monaşi am zis ţie. Că nu toţi cei din mănăstire sânt monahi, ci cel ce face lucrul monahului. Că zice că: *Nu tot cel ce îmi zice mie Doamne, Doamne, va întra întru împărăţiia ceriurilor, ci cel ce face voia Tatălui mieu celui din ceriuri* (Mt. 7: 21). Ci te batjocoreşti, frate, ticăloşindu-te, că întrebi şi nu rămâi întru dânsa. Ci şi iarăşi întrebând, altora le spui, mărindu-te îndeşărt, plăcând oamenilor, şi te împiiadeci de a spori degrab. Şi pentru aceasta te ispiteşti dormind, şi cade asupra ta sugrumându-te pre tine dracul. Şi iartă[1] Dumnezeu ca să te pedepseşti, ca să te prihăneşti pre sineţi ca un monah. Şi nu pricepi, frate. Vreamea noastră iaste ca să cercetăm patimile noastre şi să lucrăm şi să plângem. Şi cum şăzi în chiliia ta răspândindu-te cu mintea, prihăneaşte-te pre sineţi întru toate, frate, şi aruncă-ţi putearea[2] ta înaintea lui Dumnezeu, şi îţi ajută, şi te împuternicează pre tine ca să sporeşti întru dânsul. Amin.

257. [261]. Întrebare a aceluiaşi şi cearere de rugăciune către Celalalt Stareţ: Pentru Domnul, roagă-te pentru mine, mă rog, ca să mă izbăvesc din patimile necinstei şi ale măririi deşarte, că mă întină pre mine în fieştecare lucru pre care mi să pare că bine îl fac. Şi aceasta încă mă rog, să-mi spui mie: cu ce fealiu de scopos iaste datoriu cineva a face pomenirile sfinţilor? Şi cum cineva boraşte pre răotatea pre carea o are?

Răspuns al lui Ioan: Deaca voeşti să te izbăveşti din patimile necinstei, tae dela tine îndrăzneala cea către tot omul, mai ales către carii vezi pre inima ta

---

[1] Sloboade.

[2] Greşală de traducere. În textul grecesc: „neputinţa” (ἀδυναμίαν). (N. ed.)

plecându-să dupre patima de poftă: şi întru aceasta te slobozeşti şi de mărirea deşartă. Căci mărirea deşartă împreună-părtaşă iaste a plăcerii de oameni, şi plăcearea de oameni împreună-părtaşă iaste îndrăznealii, iar îndrăzneala iaste maică a tuturor patimilor. Iar cel ce face pomenirile sfinţilor fără de mărire deşartă, gândind că dela Dumnezeu face, şi nu dintru ale sale, împreună-părtaş al lor să face şi plata o ia dela Stăpânul lor. Iar grija cea de mântuirea sufletului şi dragostea cea către Dumnezeu face pre cineva să borască pre răotatea carea o are şi curat să se pocăiască. Ascultă, fiiule, şi dintru ceale ce să văd înţăleage pre ceale ce nu să văd. Când te doare vreo parte a trupului, te înfrânezi de lucrurile ceale ce te vatămă pre tine; şi când te doare la sufletul tău, nu te nevoeşti să te înfrânezi? De osteneală şi de dureare multă iaste trebuinţă, precum Apostolul zice: *Îmi necăjăsc trupul mieu şi îl robesc* (1 Cor. 9: 27). Şi fă putearea ta, şi Dumnezeu, prin rugăciunile Părinţilor tăi, te sprijineaşte pre tine. Că însetează să vază mântuirea noastră cel ce asupra sa s'au jurat că *nu voiaşte moartea păcătosului, precât ca să se întoarcă şi să fie viu el* (Iez. 18: 23). Multă puteare să înalţă din locul acesta, dela rugăciunile adevăraţilor robilor lui Dumnezeu pentru noi toţi. Pre carii crez că nu-i ruşinează Domnul, ca să aducă împreună cu dânşii pre cei doi bani mici ai tăi, şi îl bucuri pre dânsul precum văduva aceaia. Şi leagă-ţi caicul tău de corabia Părinţilor tăi, şi te ocârmuesc ei pre tine către Iisus, cel ce poate să-ţi dăruiască ţie smerenie, puteare, priceapere, *cunună de bucurie* (Sir. 1: 10). Amin.

258. [262]. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ: De vreame ce mai tânăr sânt şi fără de minte, şi am slujbă mai presus de mine, te rog pre tine, Părinte, ca să-mi ceri mie priceapere dela Dumnezeu, ca să pociŭ eu a da lucru dupre trebuinţa lui, şi cuvânt a zice în vreame, şi a tăcea; şi întru ceale ce mă îndoesc, să chiem pre Dumnezeu şi pre rugăciunile tale, şi să stea lângă mine, şi nu mă rătăcesc.

Răspuns al Sfântului Varsanufie: Bucurie iaste mare, aceaia adecă a ceare cineva lucru dupre frica lui Dumnezeu. Unul ca acesta tare va nădăjdui: că să va face cearerea lui. Ci ascultă, frate, deaca sămânţă ceri ţarinii tale, curăţă-o pre dânsa spre priimirea seminţii. Că pentru pământul cel preabun şi curăţit s'au zis că au făcut câte o sută (v. Mc. 4: 8). Pentru căci ai oprit tu pre putearea mea de a face precât pociŭ, nu o voiŭ opri, pentru porunca lui Dumnezeu. Însă mărturisesc neputinţa mea, că nu pociŭ să-ţi dăruesc ţie aceasta, că nevreadnic sânt. Ci deaca tu crezi, dupre credinţa ta iai, nu numai aceasta, ci şi precât ai trebuinţă. Că ştie Dumnezeu de care ai trebuinţă mai nainte de a ceare tu dela dânsul (v. Mt. 6: 8). Deci să nu te îndoeşti, şi crez că face Dumnezeu, nu pentru mine, ci pentru credinţa ta. Mai nainte de toate smereaşte-te înaintea lui Dumnezeu, că *celor smeriţi le dă Dar* (Pilde 3: 34), întru Hristos Iisus Domnul nostru.

259. [263]. Acelaşi întreba pre Celalalt Stareţ că: Cum voiŭ metahirisì putearea răspunsului acestuia al Stareţului?

Răspuns: Deaca voeşti a te învăţa tu cum să cade să metahiriseşti putearea răspunsului acestuia al Stareţului, aşa iaste: Când vei să grăieşti sau lucru să faci, pomeneaşte numele Stareţului, şi Dumnezeu samănă întru inima ta ce trebuie să faci sau cum să grăeşti. Însă cu smerenie, ca să nu pierzi Darul acesta.

260. [264]. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ: De vreame ce ai făcut milă, Părinte, cu neputinţa mea, şi mi-ai dat mie ca, întru ceale ce zic şi lucrez, să chiem numele lui Dumnezeu şi rugăciunile tale, şi sporesc, şi dupre voia lui mă silesc a face sau a grăi. Şi să întâmplă încă când, din lenevirea mea, uit. Mă rog ca să-mi ceri mie dela Dumnezeu trezvire şi să nu mă laşi a mă rătăci dupre voia mea. Şi încă mă rog, deaca, după ce aş fi chiemat întru vreun lucru pre Dumnezeu şi pre rugăciunile tale, încă aş fi mai rămas îndoindu-mă de a face sau a nu face, ca să-mi spui mie cum sânt datoriu a săvârşi. Şi iarăşi, deaca să va întâmpla să fiu întrebat eu un lucru, şi mai nainte sau de a chiema pre Dumnezeu, sau mai nainte de a-mi aduce aminte ce să zic, cel ce au întrebat îndată ceare răspunsul, aşa fără de veaste apucat fiind, ce să fac? Şi pentru ochi, mă rog să te rogi ca să-i stăpânesc eu pre dânşii, că foarte mult să răspândesc.

Răspuns: Deaca ar lua cineva poruncă, sau sfat, sau răspuns al Părinţilor pentru un lucru, şi din uitare sau din lenevire l-ar uita, ştiind că au greşit, pocăiască-să, şi-l iartă pre el Dumnezeu. Dar ce ai scris, frate, pentru singură numai trezvirea? Eu pentru toată dăruirea bună mă rog, ca să ţi-o dăruiască ţie Dumnezeu şi ca să rămâe cu tine în veac. De să va întâmpla ţie a face vreun lucru după ce ai chiemat pre Dumnezeu şi pre rugăciunile sfinţilor, şi încă te îndoeşti, fă-l pre dânsul, că voia a lui Dumnezeu iaste, pentru că mai nainte l-ai chiemat pre dânsul. Iar pentru ca să dai răspuns fără de veaste apucat şi întrebat fiind, nimic nu iaste mai iute decât mintea: trimite-o pre dânsa către Dumnezeu, şi îţi dă ţie ce să răspunzi fără de turburare. Smereniia păzeaşte despre răspândire pre ochi, şi pre tot întreg omul despre tot răul, şi încă pentru ceale mari dăruiri care ţe-am zis ţie, cer ţie, şi deaca încă şi tu vei face putearea ta. Ia aminte de sineţi, şi nu numai sfinţii, ci şi însuşi Dumnezeu va da ţie mâna şi face cu tine mila sa.

261. [265]. Cearere a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Rogu-mă ţie, Părinte preamilostive, că vezi orbirea sufletului mieu, iarăşi te rog pre tine, cere-mi mie luminare întru inima mea, să pociŭ a judeca cu descurcare pre gândul cel drept de cel ascuns încolăcit, că mă tem să-i crez lui. Că ştiu de multe ori că nu văz să dau cuiva lucru dupre patimă. Şi am cercat pre gând deaca cu dulceaţă să află să se dea lucrul prin altul, şi să nu să cunoască că eu i-am dat lui: şi nu cu dulceaţă să afla. Şi să întâmplă iarăşi că dupre patimă adecă nu mi să pare cum că am început aceasta a face sau a grăi: iar între vreamea din mijloc, deaca dau sau grăesc împreună, să îndulceaşte gândul mieu. Deci ce să fac, ticălosul? Şi într'alt chip încă mă

necăjaşte pre mine lucrarea aceasta, iar mai ales inima mea cea iubitoare de slavă. Că să întâmplă când grăesc mie oarecarii pentru vreun lucru, şi mai întâiŭ de a-l împlini ei pre acel lucru, să învoiaşte cu dânşii şi să îndulceaşte, ca un isteţ gânditoriu, gândul mieu. Mă rog ţie, Părinte, roagă-mi mie puteare de a tăcea. Că mă minunez cum ştie inima mea că nimic nu sânt aceastea, dar şi că fac deşărt pre om de tot lucrul bun, şi să îndulceaşte cu dânsăle.

Răspuns al lui Varsanufie: Fără de osteneala inimii nu vine cuiva să aleagă descurcat pre gânduri. Deci eu mă rog lui Dumnezeu ca să-ţi dea ţie aceasta. Va osteni şi inima ta puţin, şi va da Dumnezeu. Şi pentru toate aceastea cel asea-menea lucru iaste. Când va dărui ţie Dumnezeu darul acesta, de-a pururea vei aleage descurcat, prin Duhul lui, cu rugăciunile sfinţilor şi cu osteneala inimii tale, pre gânduri unele dela altele. Iar când vezi un lucru ce-ţi aduce ţie noimă, taci, precum şi dela fiiul mieu cel adevărat ai auzit, pre carele eşti datoriu să-l asculţi pentru tot gândul tău. Pentru că nu dela sineşi grăiaşte ţie, ci orice îi dăruiaşte lui Dumnezeu spre folosul fieştecăruia. Dumnezeu te va acoperi pre tine, şi să-ţi dea ţie puteare de a tăcea cu cunoştinţă întru toate, şi dar de a şti aceaia, adecă când iaste ţie trebuinţă să grăeşti fără de patimă. Pentru că nu desăvârşit ştie inima ta că spurcă acealea pre om, de vreame ce nu ai fi putut a lăsa să te îndulceşti tu cu aceastea.

262. [266]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Milostivirile îndurărilor care ai spre mine, păcătosul, mă fac pre mine iarăşi să obrăznicesc şi să te supăr pre tine. Deci luminează-mă pre mine cum să va osteni inima mea ca să vie întru dânsa socoteala cea dreaptă. Şi pentru pomenirea cea neîncetată, deaca să învredniceaşte de această îndeletnicire, însemnează-mi mie aceasta, domnul mieu, şi împuternicează-mă pre mine întru aceasta. Că să teame gândul mieu precum că nu pociŭ să ţiiu pre aceasta. Pentru aceasta mă rog, deaca cu adevărat îmi iaste de folos mie lucrul acesta, arată-mi mie, stăpâne. Şi crez că, cum iase cuvântul din gura ta, face întru inimă puteare.

Răspuns: A osteni inima ta iaste ca să se roage lui Dumnezeu totdeauna să nu te lase pre tine să te rătăceşti sau să călătoreşti[1] întru însăşi voile tale. Şi dintru această pricină vii întru a socoti drept. Iar pentru pomenirea cea de-a pururea, adecă pentru îndeletnicire, pune început şi nu te teame: şi te întăreaşte şi te împuternicează pre tine Domnul. Însă spre nădeajde samănă, ca să seaceri neslăbănogindu-te. Bine iaste cuvântat Dumnezeu, cel ce te blagosloveaşte pre tine să pui început, carele şi puteare îţi dăruiaşte ţie preste aceaia. Şi să nu te temi, ca să-ţi dăruiască ţie să şi ţii dupre măsura ta.

---

[1] A umbla.

263. [267]. Întrebare: De vreame ce şi alte dăţi, de multe ori îmi venea puţintică căldură la puţine zile, şi iarăşi să ducea, şi acum încă ca un ceas păzesc cu osârdie pomenirea, şi unul cu silă – mă înfricoşază pre mine gândul, nu cumva, precum şi mai nainte, la puţine zile şi iarăşi să mă părăsească pre mine puţina căldură, şi desăvârşit să pierz sufletul mieu. Pentru aceaia mă rog, Părinte bunule, să nu mă părăseşti pre mine. Ci arată-mi mie ce lucru iaste carele goneaşte pre pomenirea aceasta şi căldura. Şi ceare-mi mie şi păzire simţirilor, că mult printr'însăle mă robesc, şi mai vârtos când inima mea pricină voiaşte. Pentru că aceasta dela sineşi afară de scopos izvoraşte pomeniri împătimite, sau nebune, sau gânduri nu în vreamea lor. Pentru aceasta mă rog ţie, putearnice întru Domnul Părinte, dăruiaşte-mi mie, robului tău, trezvire, ca să înţăleg pre cei ce întră întru dânsa şi cum sânt datoriu a face cu dânşii, ca să nu mă depărteaze pre mine dela blagosloveniia ta. Şi încă şi aceasta arată-mi mie: deaca voiŭ face vreun lucru sau voiŭ zice, şi mă voiŭ acoperi de păcatul carele mi să arată mie întru acel lucru, de la Dumnezeu zic, oare sânt datoriu după împlinire a mulţămi lui Dumnezeu? Şi de aduce acest lucru întru dragostea lui Dumnezeu? Sau nicidecum a-l priimi căci am scăpat de păcat, ci mai vârtos a cerca greşala întru lucrul cel făcut sau întru cuvinte, şi aşa a ceare ertăciune pentru aceasta?

Răspuns: Osteneaşte-te întru dureare de inimă să agoniseşti, şi Dumnezeu îţi dă ţie pre dânsăle totdeauna, pre fierbinţeală zic, şi pre rugăciune. Pentru că uitarea le goneaşte pre dânsăle, iar aceasta să naşte din lenevire. Iar pentru păzirea simţirilor, tot darul cu osteneala inimii să dă. Iar darul trezvirii nu lasă să între gândurile. Iar de ar şi întra, nu le lasă pre dânsăle să vatăme. Dumnezeu să-ţi dea ţie trezvire şi priveghiiare. Pentru că poruncă iaste aceaia adecă: *Întru toate mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18). Iar mai ales întru aceasta întru care mi-ai arătat mie. Iar a iscodi greşalele şi a ceare ertare foarte foloseaşte.

264. [268]. Cearere a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Mă rog ţie, Părinte sfinte, ceare-mi mie puteare dela Dumnezeu, că ceaia ce îmi poruncesc eu mie însumi deosebi, venind împreună cu fraţii, o leapăd pre aceaia: şi mă tem, nu cumva să mă obicinuesc păcătuind şi căindu-mă numai, dar nu îndreptându-mă, şi aşa să rămâiu întru păcatele meale şi să moriu. Pentru că ştiu că-mi sânt de folos mie necazurile patimilor, că poate îmi vor zdrobi învârtoşarea sufletului mieu. Şi o, să nu mi să facă mie, nebunului, să voesc acum slăbire despre dânsăle. Ci aceasta, Părinte, mă rog, prin solirile voastre, de-mi iaste mie de folos, ca nu des să mă biruesc, şi ca nu necaz să aibă inima mea pentru aceasta.

Răspuns: Nimenea zice cuiva: „Port eu grija ta, şi fii fără de grijă!", de vreame ce călcătoriu de poruncă să află. Ci datoriu iaste şi cel ce să poartă să aducă împreună puţină sârguinţă, şi să facă puteare lui cu trezvire, să păzească

poruncile Părinţilor lui. Măcar de va şi cădea câteodată, să se scoale iarăşi. Şi crez lui Dumnezeu, măcar de s'ar şi răpi câteodată, să va sârgui iarăşi; că nici obiceaiu să face lui, nici lenevire: ci căci Dumnezeu degrab îl aduce pre dânsul întru rânduiala celor sârguitori, şi nu-i ia sufletul lui până ce îl va aduce pre dânsul la măsură înaltă, întru bărbat desăvârşit. Deci să nu te trândăveşti, ci precum stă ţie înainte vreamea, lucrează; smereaşte-te, ascultă, supune-te, şi vine împreună cu tine Dumnezeu, cel ce dă celor smeriţi dar, iar mândrilor le stă împrotivă. Zi des: „Iisuse ajută-mi", şi îţi ajută. Dumnezeu va slobozi sufletul tău din patimile necinstii, fiiule.

265. [269]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Mă închin ţie, Părinte milostive şi doftore al sufletului mieu celui bólnav. Vai mie, ce mi-ai arătat mie, şi în ce m'ai tras pre mine, şi unde sânt, ca unul ce sânt legat pentru obiceaiul cel rău! Şi deaca mă dezleg puţin, iarăşi mă întorc înapoi, pentru căci am dat şi am luat. Şi de nu mi-ar fi că mă ruşinez de bunătatea lui Dumnezeu şi de milostivirile tale, că ştiu din ce fealiu de osteneale m'au adus pre mine supt picioarele voastre, la deznădăjduire aşi fi venit. Căci când mă acopăr prin rugăciunile voastre, trec cu pace; iar când mă golesc puţin, ca să se arate voirea mea, îndată mă biruesc. Cum şăz în chilie de dimineaţă ajunge deaciia răspuns şi es afară. Şi dupre ce l-am făcut pre dânsul nu mai pociŭ a mă mai întoarce înapoi iarăşi; ci îmi coase mie pricinuiri din pricinuire, care pot şi fără de mine să se facă, până ce să mă rănească pre mine. Şi aşa târziu viu în chiliia mea, cu îngreţoşare multă şi cu întunecare şi cu trândăvire, neştiind ce să fac. Pentru aceasta, Părinte sfinte, iată înaintea inimii tale sânt, ceaia ce toate le veade. Fă cu mine dupre milostivirile tale, şi precum voeşti şi precum ştii. Că eu pentru tine nu ştiu ce să zic, ci iartă-mă, pentru Dumnezeu!

Răspuns: Frate, nu iaste cu cale dintru aceastea să te deznădăjdueşti pre sineţi, pentru că nici cârmaciul, când i să bate corabiia de valuri, să deznădăjduiaşte de a sa mântuire, ci mai vârtos ocârmuiaşte, până ce să aducă corabiia la liman. Aşa şi tu, aflându-te că te-ai robit şi te-ai răspândit cu mintea în lucruri, chiamă-te pre sineţi înapoi la începutul căii, zicând cu prorocul: *Şi am zis: acum am început*, şi cealelalte (Ps. 76: 11). Cearcă lucrurile de să pot prin fraţi să se facă, sau prin tine, şi iată nu te-ai depărtat de cale. Pentru că şi grija cea dupre[1] Dumnezeu, lucrare iaste duhovnicească, ceaia ce să face şi să săvârşaşte spre mântuire de suflet. Şi fă putearea ta, ca nu lucrurile ceale proaste şi de nimic să te scoaţă pre tine fără de vreame din chiliia ta, că iaste meşterşug al dracilor. Ia aminte de sineţi cu priceapere, şi îţi ajută ţie Dumnezeu, prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

266. [270]. A aceluiaşi cearere către acelaşi Mare Stareţ ca să-i poarte păcatele lui.

---

[1] Pentru.

Răspuns: Frate, deşi mai presus de mine ceri dela mine lucru, ci îţi arăt ţie măsurile dragostii, că să sileaşte pre sineşi şi la ceale mai presus de măsură. Iată, m'am minunat de faţa ta, şi priimesc asupra mea, şi port, însă pre hotarul acesta, ca şi tu să ţii ca să păzeşti cuvintele meale şi poruncile meale. Că sânt de mântuire, şi vei trăi cu neruşinare.

267. [271]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, pentru poruncile care au zis, şi cearere de a să împuternici ca să le păzească pre dânsăle.

Răspuns: Cel ce au împuternicit pre Părinţii noştri va împuternici şi pre dragostea ta, frate, şi să-ţi dea ţie priceapere duhovnicească, ca să pricepi întru toate lucrurile tale. Deci tu păzeaşte-ţi limba despre cuvântarea în deşărt, şi despre dulceaţă pântecele, şi despre întărâtare pre aproapele: pre neîndrăzneală, pre a fi nebăgat în samă, pre dragostea cea cu toţii, şi prea aceaia, adecă totdeauna a avea pre Dumnezeu în minte, aducându-ţi aminte „când mă voiŭ arăta feaţii lui Dumnezeu". Pre aceastea aibi-le întru sineţi, şi face pământul tău câte o sută de roade lui Dumnezeu. Căruia i să cade slava în veaci. Amin.

268. [272]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Ce iaste, Părinte, nebăgat a fi în seamă?

Răspuns: Frate, a fi nebăgat în seamă iaste ca să nu te faci deopotrivă pre sineţi cu cineva, şi a nu zice pentru lucru bun că „Eu l-am făcut pre acesta".

269. [273]. Cearere a aceluiaşi cătră acelaşi pentru călcările de dumnezeeştile porunci ceale puse lui, şi pentru ajutoriul spre pocăinţă, şi cum să cade a să pocăi. Şi, de să va întâmpla călcare de poruncă, de să face neîntemeiat aşăzământul.

Răspuns: Întru numele lui Dumnezeu, pentru cearerea ta, va fi ţie precum ai cerut. Deci păzeaşte-te de a nu cugeta înalt, ca să nu le pierzi pre toate. Şi când calci poruncă, aleargă la pocăinţă, şi nu ca cum ai avea tu emplastru pre rană să defaimi, ca nu iarăşi întru mai reale să vii. Având tu mâna cu mine, stă cu întărire aşăzământul cel dela mine cătră tine. Iar de nu, cum Dumnezeu te va milui pre tine, ca să auzi şi să păzeşti întru Hristos. Amin.

270. [274]. A aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ, cearere de rugăciune, ca să nu să despărţească de acoperemântul lui nici în veacul cel ce va să fie.

Răspuns: De ai fi înţeles, fiiule, pre păzirile ceale dela mine cătră tine, ai fi putut a te învăţa că arvonă am dat ţie spre mântuirea sufletului tău. Şi o, să nu-mi fie mie ca să te amăgesc, nici să te despărţesc pre tine de fiii miei cei adevăraţi carii să mântuesc, şi de acoperemântul lui Dumnezeu! Ci şi tu sârguiaşte-te să nu te despărţeşti de o viiaţă ca aceasta. Că apostolul nu au despărţit pre cineva, ci au zis: *Iar deaca cel necredincios să despărţeaşte, despărţească-să* (1 Cor. 7: 15). Însă o, să nu fie ca şi la tine să se împlinească aceasta! Ci s'au zis ţie spre întemeiare de a lua aminte de sineţi când te sârgueşti a nu cădea din

aşteptarea aceasta şi nădeajdea. Deci împuternicează-te întru Domnul, cel ce au zis ucenicilor săi să ia puteare dintru înălţime.

271. [275]. Întrebare a aceluiaşi către Celalalt Stareţ: Deaca cineva să socoteaşte pre sineşi dedesuptul a toată zidirea, dar nu să împreună-glăsuiaşte şi fapta, oare ce iaste?

Răspuns al lui Ioan: Precum nu afli pre faptă deopotrivă potrivindu-să cu ştiinţa, nici aceaia adevărată iaste, ci batjocorire a dracilor.

272. [276]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Nu că mă am pre sinemi, Părinte, cum că sânt dedesuptul a toată zidirea, ce căci când cerc pre ştiinţă aflu pre sinemi vinovat de a fi datoriu să fiu dedesuptul a toată zidirea. Deci oare şi aceasta batjocorire a dracilor iaste?

Răspuns: Acum, frate, puţin ai pus de a păşi drept, că aceasta iaste adevărul. Iar Dumnezeu o să te aducă pre tine la măsura aceaia, adecă ca să te aibi pre sineţi dedesuptul a toată zidirea. Fii sănătos întru Domnul!

273. [277]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Ce fealiu de cale mântuiaşte, cea prin osteneale sau cea prin smerenie? Şi pentru uitare.

Răspuns: Osteneala cea adevărată, frate, nu iaste fără de smerenie. Pentru că cea de sineşi osebită osteneală în zadar iaste. Că zice: *Vezi smereniia mea şi osteneala mea, şi lasă toate păcatele meale* (Ps. 24: 18). Deci cel ce are pre aceastea ajunge degrab. Şi cel ce are smerenie cu defăimare, şi acesta asemenea are. Pentru că defăimarea ţine locul ostenealii. Iar cel ce numai pre singură de sineşi smereniia o are, întră adecă, dar mai cu zăbavă. Iar deaca cinevaşi va voi să ţie pre adevărata smerenie, să nu să socotească pre sineşi că iaste ceva întru nici un lucru: că aceasta iaste smereniia cea adevărată.

Cel ce priimeaşte pre focul pre carele au venit Domnul să-l arunce pre pământ, uitare şi robire nu ştie, având totdeauna pre simţirea focului. Şi din focul cel simţit să iai pilda. Că deaca horăiaşte omul până să moară, şi să va apropiia de dânsul foc, îndată simte de dureare. Şi întru orice fealiu de lucru deaca să va robi omul, şi va cădea preste dânsul cărbune de foc, nici un şfert nu rămâne întru robire. Focul, frate, nu să stinge, de vreame ce nici foc iaste. Deci deaca voeşti să te izbăveşti de uitare şi de robire, într'alt fealiu nu poţi, de nu vei agonisi întru sineţi focul cel duhovnicesc: pentru că din fierbinţeala acestuia, acelea să mistuiesc. Şi căştigă cineva acest foc prin dorirea cea dupre Dumnezeu. Frate, de nu să va osteni întru toate inima ta să caute pre Domnul, să sporeşti nu poţi. Că deaca te vei îndeletnici întru aceastea, vii întru aceastea. Că zice: *Îndeletniciţi-vă şi cunoaşteţi*, şi cealelalte (Ps. 45: 11). Să-ţi dea ţie Domnul ca să pricepi aceastea şi să te osteneşti întru dânsăle.

274. [278]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Ce iaste, Părinte, smereniia? Şi ce iaste defăimarea? Şi ce iaste zdrobirea inimii? Şi de căştigă cineva smerenie, însuşi pre sineşi defăimându-să întru inimă? Sau iaste trebu-

inţă şi de defăimările şi ocările ceale din afară, ceale dela oameni? Şi de să cade cel smerit-cugetătoriu smerit a grăi, şi lucruri smerite a unelti?

Răspuns: Smereniia iaste a fi nebăgat în seamă întru tot lucrul, şi a-şi tăia întru toate voia sa. Şi a suferi cu neturburare pre ceale ce îi vin asupră de afară. Aceasta iaste smereniia cea adevărată, întru carea nu află încăpeare mărirea deşartă. Şi nu să cuvine cel smerit-cugetătoriu să uneltească pre a cuvânta smerit, ci destul iaste a zice: „Iartă-mă", sau: „Roagă-te pentru mine". Nici să alearge la lucruri smerite dela sineşi, pentru că amândoao mărire deşartă fac, şi nu lasă pre cineva să sporească; ci a i să porunci, şi a nu grăi împrotivă, aceasta aduce la sporire. Iar defăimări sânt în doao chipuri: una adecă dela inimă, iar alta dela ocările ceale ce să aduc de afară. Pentru aceaia mai mare iaste ceaia ce să aduce dela ceale din afară. Pentru că cea dela inimă nu prea are osteneală precum cea dela oameni, de vreame ce osteneală mai mare face în inimă. Iar a păzi pre a sa inimă, zdrobire de inimă iaste.

275. [279]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca cineva să laudă dela cineva, nu iaste datoriu să răspunză ca un smerit-cugetătoriu?

Răspuns: A tăcea mai mult foloseaşte. Că deaca va răspunde, ca cel ce priimeaşte lauda să află. Şi aceasta mărire deşartă iaste. Aşijderea, şi aceaia carea să pare că să smereaşte în răspuns, mărire deşartă iaste. Că aceastea care însuşi să pare că le zice pentru sineşi, deaca dela altul le va auzi, nu poate a le suferi.

276. [280]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Dar să întâmplă că acela să se smintească, socotind, din pricina tăcerii, că au priimit lauda. Deci ce să cade a face?

Răspuns: Pentru ceale nearătate, datoriu iaste, cel ce să nevoiaşte, să lase pre Dumnezeu să încredinţeaze desăvârşit pre cel ce aude. Că de unde ştie că nu mai vârtos s'au zidit pentru tăcearea lui, ca unul ce nu au priimit lauda, iar el socoteaşte că s'au smintit? Iar deaca acelaşi va arăta aceasta, atuncea cu smerită-cugetare iaste datoriu deplin să-l încredinţeaze pre dânsul, zicând: Iartă-mă, frate, că nici un lucru bun la sinemi nu ştiu, şi pentru aceasta nu am aflat ce să-ţi răspunz ţie. Ci, pentru Domnul, roagă-te pentru mine.

277. [281]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Dar să întâmplă oarecarele, păcătos fiind, întru smerită cugetare să zică adevărul, şi nu dupre mărirea deşartă. Oare nici aşa nu iaste datoriu să răspunză?

Răspuns: Nici aşa nu iaste datoriu să răspunză, că măcar [că] acela, la o vreame, cugetă smerit, dar cel ce aude îl are pre dânsul smerit-cugetătoriu, şi greotate lui iaste. Pentru [că] Domnul, zicând: *Vai voaoă când bine vor zice oamenii de voi* (Lc. 6: 26), pentru păcătoşi zice, cei ce sânt lăudaţi şi lucru nu au.

278. [282]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Şi cum aflăm pre oarecarii din sfinţi că, în vreamea când să lăuda [de alţii], răspundea întru smerenie?

Răspuns: Părinţii cei ce au ajuns măsura ceaia ce au zis Domnul, că „*după ce veţi face aceastea toate, ziceţi că: Netreabnici robi sântem*" (Lc. 17: 10), şi cu adevărul aşa avându-să pre sineşi, precum să au, [aşa] răspund. Şi măcar dela altul aceastea vor auzi, nu să îngreoiază, ci şi bine-l cuvintează pre dânsul, ca pre unul ce zice adevărul.

279. [283]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca cuiva i să va face bine dela oarecarele, şi să va ruga pentru dânsul, pomenind şi facerile de bine ale lui, oare măcar nici aşa datoriu iaste acela să-i răspunză lui?

Răspuns: Tăcearea bună adecă iaste întru toate. Dar, ca să nu să pară cum că leapădă rugăciunea, datoriu iaste cu smerenie să zică: Iartă-mă, Avvà, şi roagă-te pentru mine, pentru Domnul, avându-să întru inima sa că nimic el nu au făcut. Că cel ce face bine tuturor, Domnul iaste. Şi ca să se roage lui Dumnezeu să nu să osândească întru ceale ce să zic.

280. [284]. Cearere a aceluiaşi cătră acelaşi: Roagă-te pentru mine, Părinte, ca să mă izbăvesc de limbă, şi de îndrăzneală, şi de pântece.

Răspuns: Pentru limbă, şi pentru îndrăzneală, şi pentru pântece, precum m'ai rugat să mă rog, aşa şi tu fă putearea ta ca să te înfrânezi. Că fără de a inimii osteneală, şi fără de trezvire, şi fără de plâns nu să supun, nici să robesc. Aducându-ţi aminte că *mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16). Iar pre toate patimile le stăpâneaşte smereniia, şi prin osteneală o căştigă pre dânsa cineva. Dumnezeu să-ţi dea ţie puteare, frate, cu socoteală dreaptă şi cu frica lui Dumnezeu.

281. [285]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca prin plâns căştigă cineva pre aceastea, precum ai zis, cum eu, întrând şi eşind între oameni, şi purtând grija de slujbă, şi slujind, pociŭ să păzesc plânsul? Şi de iaste plâns al inimii fără de lacrămi?

Răspuns: Nu plânsul prin lacrămi, ci lacrămile prin plâns să fac. Iar cel ce iaste între oameni, deaca îşi tae pre a sa voe şi nu ia aminte la greşale streine, acesta căştigă plânsul. Că dintru aceasta i să adună gândurile lui, şi aceastea adunându-să, nasc pre scârba cea dupre Dumnezeu, şi scârba pre lacrămi.

282. [286]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: De vreame ce arunc gândul mieu la Avvà, simţ pre oarecarii că să necăjesc pentru aceasta. Deci ce să fac? Nu cumva mă vatăm şăzând [în chilie], şi ca cum mă batjocoreaşte pre mine gândul, luând aminte la [acest] scópos? Apoi, măcar scóposul mieu, prin acoperemântul vostru, de nu va fi dupre patimă, oare pociŭ pre tot lucrul fără de vătămare să-l trec eu, neputinciosul, neurând patimile meale? Pentru aceasta mă rog, deaca judeci cu cale, să nu mijlocesc dinafară de bolniţă, ca nu cumva, pentru aceasta, şi la râvnă să sporească lucrul, şi să mă clătească pre mine. Iar deaca aşa mă folosesc, în mâinile tale iaste sufletul mieu; precum porunceşti arată-mi mie, Părinte.

Răspuns: Deaca cu curată inimă şi pentru folos, fără de patimă şi fără de mărire deşartă zici, nu băga în seamă graiuri ale oamenilor. Nevoiaşte-te, împreună ajutând rugăciunile sfinţilor, până când vei ajunge să faci tot lucrul fără de vătămare. A mijloci fără de patimă, precum ai zis, bine iaste. Pentru că nu tuturor li s'au dat să grăiască Avvei, nici foloseaşte. Deaca dupre Dumnezeu grăeşti, dela sineţi nu grăeşti, nici [dela sineţi] faci binele, ci Dumnezeu iaste întru toate, şi binele lui Dumnezeu râvnă nu naşte. Ci de să şi pare la puţină vreame, degrab să stinge. În mâinile lui Dumnezeu iaste sufletul, al nostru al tuturor, şi el iaste cel ce ne acopere pre noi şi ne împuternicează ca să facem ceaia ce ne iaste de folos noao.

283. [287]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Deci deaca voiŭ socoti ce iaste de folos cuiva, oare măcar de şi nu voiŭ fi întrebat, sânt datoriu să zic? Iar deaca şi mai mare decât mine ar fi, sau cliric, să spuiŭ Avvei, sau să tac? Iar de voiŭ fi şi întrebat, oare ce să zic? Iar deaca şi ar folosi aceaia, adecă a zice şi dela sinemi, cum să grăesc, ca nici ca cum cu chipul să mă aflu grăind smerit, nici ca cu stăpânire învăţând?

Răspuns: Au zis Părinţii că „a grăi pentru Dumnezeu bine iaste, şi a tăcea pentru Dumnezeu bine iaste”. Iar cuvântul Părinţilor aceasta iaste: Cel ce grăiaşte, precum am zis ţie, fără de patimă, bine iaste, că pentru Dumnezeu grăiaşte. Şi cel ce veade că dupre patimă va să zică, şi tace, bun lucru iaste, că pentru Dumnezeu au tăcut. Deaca dupre Dumnezeu vei să zici, nu te griji ce vei grăi, de vreame ce surpi porunca. Ci aruncă la Dumnezeu lucrul, şi el îţi dă în gura ta ce să grăeşti spre folos. Ştie Dumnezeu să ne încingă pre noi, cei neputincioşi, cu puteare, şi el să te împuterniceaze pre tine, frate.

284. [288]. A aceluiaşi către acelaşi: Deaca întru ceale bune, sau şi întru ceale de mijloc, să cade a tăia voia înaintea Avvei, şi întru [ceale în] care să pare că ajunge călcare de porunca lui Dumnezeu? Şi mai presus de starea mea încă de să va afla poruncă, de sânt datoriu a mă lepăda, ca nu scârbă şi turburare să-mi vie mie? Încă şi deaca cineva, având trebuinţă către Avvà, mă va ruga pre mine ca să întru împreună cu dânsul în lucru, şi voiŭ suferi, nu-mi aduce mie cinste, ca cum tot mă număr pre sinemi?

Răspuns: Frate, cel ce voiaşte a fi monah nu iaste datoriu nicidecum a avea voe întru oarecare lucru. Şi aceasta învăţându-ne pre noi Hristos, au zis: *Am venit în lume nu pre a mea voe să fac* (v. In. 6: 38). Că cel ce voiaşte aceasta a o face, şi de aceasta a să lepăda, sau mai socotitoriu pre sineşi să arată decât cela ce îi porunceaşte lui, sau de draci să batjocoreaşte. Deci dar întru toate eşti datoriu a asculta, măcar de s'ar părea ţie că are păcat lucrul. Pentru că Avvà al tău, cel ce porunceaşte ţie, el îţi poartă judecata ta, ca cela ce i să ceare cuvânt pentru tine. Iar deaca s'ar arăta ţie greu lucrul cel poruncit, întreabă pre dânsul, şi socotealii lui lasă lucrul. Iar deaca fraţi vor fi cei ce ţe-au poruncit ţie, şi vezi că vătămare are lucrul, sau mai presus de putearea ta iaste, iarăşi întreabă pre

Avvà, şi ceaia ce îţi zice ţie fă. Că deaca vei voi să judeci descurcat lucrurile, necazuri tragi asupră-ţi. Pune-le pre toate deasupra avvei al tău, şi ceaia ce judecă fă. Că el ştie ce face, şi cum poartă grija de sufletul tău, şi te odihneşti, crezând că orice-ţi zice ţie, dupre Dumnezeu iaste, şi scârbă dupre dar nu aduce. *Că tot pomul bun, bune roade face* (Mt. 7: 17). Iar pentru aceaia că au trebuinţă de tine oarecarii cătră Avvà, de va fi trebuinţă, fă ca cum porunca împlinind, pre carea ai auzit să o faci. Că de te va pune pre tine Avvà în portărie, zicând: „Vesteaşte-mi mie pre tot omul cel ce vine", să nu hotărăşti dela sineţi de împlineşti porunca acelui ce îţi porunceaşte ţie. De va zice ţie Avvà să-i spui lui sau să nu-i spui, tu treabă nu ai.

285. [289]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca vreun frate mă va întreba pre mine pentru vreun cuvânt sau lucru, orice fealiu ar fi, şi nu îl ştiu pre dânsul, să răspunz sau nu? Iar deaca nu voiŭ fi întrebat, dar voiŭ şti lucrul că nu bine să face, oare să aduc aminte celui ce îl face, sau nu?

Răspuns: Toate graiurile întrebării aceştiia o puteare de răspuns au: Păzeaşte-te ca să nu zici cu mărire deşartă, ci cu smerenie şi cu frica lui Dumnezeu. Şi pentru toate care ai întrebat, zi când urmează trebuinţă şi ado aminte, însă în chinoviia ta, şi nu aiurea, ca să nu te afli ca un dascal. Pentru că cei ai chinoviei un trup sânt. Iar deaca aiurea te vei afla, dela sineţi nimic să nu zici. Iar de vei fi întrebat, zi cu smerenie. Dumnezeu să te înţelepţească pre tine, frate.

286. [290]. A aceluiaşi cătră acelaşi: De vreame ce mi-ai arătat mie, deaca voiŭ fi întrebat pentru un lucru sau şi voiŭ şti, cu smerenie să zic; şi deaca voiŭ vedea pre inima mea îndulcindu-să cu mărirea deşartă când grăesc, sau deşi poate atuncea nu mă îndulcesc, dar cunosc mai nainte că să va întâmpla mie mai pre urmă, oare tăcea-voiŭ sau nu?

Răspuns: A zice ceva cu smerenie iaste ca să nu grăeşti ca unul ce învaţă, ci ca unul ce au auzit dela Avvà sau dela Părinţi. Iar deaca are folos lucrul ca să zici fratelui, şi dă războiŭ mărirea deşartă ca să te îndulceşti, ia aminte de sineţi că voiaşte să împiiadece de a să folosi fratele. Şi deaca o vei asculta pre dânsa, niciodată nu să foloseaşte prin tine fratele. Ci ceartă pre mărirea deşartă şi defaimă-o pre dânsa. Şi după aceaia ce grăeşti pocăiaşte-te lui Dumnezeu, zicând: Iartă-mă, că cu mărire deşartă am grăit. Şi pentru cea mai de pre urmă, aşijderea.

287. [291]. A aceluiaşi: Cum, Părinte, mi-ai dat mie voe, deaca voiŭ cunoaşte vreun lucru, şi mai întâiŭ de a fi întrebat să-l zic, când Părinţii zic mai nainte de întrebare a nu răspunde; când şi Avvà Nistherón pentru aceasta de minune au fost, că în chinovie fiind, au zis: „Eu şi măgariul una sântem"[1]? Şi spune-mi mie, Părinte, şi a lua aminte la gânduri ce iaste? Şi de să cade în vreame rânduită a face aceasta, şi în care această vreame?

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Nistero cel din chinovie" 2. (N. ed.)

Răspuns: Frate, cătră măsura omului zic Părinţii[1]. Deci iaste vreame întru care poate omul să slujască, şi întru aceasta iaste datoriu să arate lucruri de slujbă. Şi va fi vreame când acelaşi vine la aceaia, adecă ca să se slujască, şi altele sânt măsurile acestuia. Pentru că ceale desăvârşit, celor desăvârşit s'au zis, iar cealelalte celor ce sânt supt leage. Că supt povăţuitoriu ca de prunci încă să să cerceteaze. Iar când te vei omorî despre lume ca Avvà Nisterò, poţi să zici că „Măgariu sânt". Să nu cugeţi înalt, de vreame ce te vatămi întru aceasta. Au rânduit Părinții vremi a lua aminte la gânduri, când îşi zicea loruşi dimineața: „Dă-ți seama cătră sineţi cum ai trecut noaptea"; şi seara: „cum ai trecut zioa". Şi întru cea dintre aceastea doao hotară vreame, încă când gândul să îngreoiază, ia aminte.

Tâlc: Printr'aceastea arată acest de-Dumnezeu-purtătoriu Părinte că nu fieştecăruia iaste a zice că „Măgariu sânt", ca cum smerit cugetând şi pre sineşi netreabnic făcându-să. Pentru că nu iaste aceasta necinste, adecă a zice „Măgariu sânt", ci prea mare cinste. Drept aceaia zice Părintele: „Să nu cugeţi înalt". Căci când cineva ar fi venit la măsurile măgariului, bătându-să ca acela, ocărându-să, împovărându-să, trăgându-să, legându-să, şi tot orice pătimind, în ce fealiu iaste cu urmare a pătimi acesta: şi nu numai nu grăind împrotivă, sau pomenind de rău, sau cu totul oarecare pornire având în inimă ca însuşi acela, ci ca un nesimțit la toate aflându-să. Care lucru însămnează pre omorârea cea îndoită carea să ceare, sau şi pre cea întreită: atuncea poate că va cuteza să zică că „Măgariu sânt". Şi aceasta încă cu multă sfiială, socotind înălțimea isprăvii. Însă socotesc că nici atunci: ci mai vârtos atuncea preamult văzându-să pre sineşi că rămas iaste înapoi de o aşăzare ca aceasta, nu ar fi cutezat nu numai să zică că „Măgariu sânt", ci nici să gândească, ştiind că aceasta iaste înaltă-cugetare, întru carea iaste cădearea sufletului şi cu adevărat cea desăvârşit pierzare.

288. [292]. A aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca oarecarele din Stareţi mai presus de mine mă va întreba pre mine pentru un lucru, datoriu sânt să-i spuiŭ ceaia ce mi să pare că iaste de folos?

Răspuns: Al tău nu iaste să zici nimic, că nu ştii voia lui Dumnezeu, de iaste de folos aşa. Ci de te va întreba pre tine cineva dintr'înşii, zi lui cu smerenie: Iartă-mă, că şi eu nu ştiu.

289. [293]. A aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca vreun frate face vreun lucru de mijloc, iar eu, pentru voia mea, mă necăjesc întru dânsul, ce să fac? Să tac şi să nu odihnesc pre inima mea, sau să zic ca cum cu dragoste, şi să nu rămâiu turburându-mă? Iar deaca pre alţii îi necăjeaşte lucrul, şi nu pre mine, să zic pentru ceialalţi? Sau nu cumva să pare aceasta apucare de lucru fără de treabă[2]?

Răspuns al lui Ioann: Deaca iaste lucrul neavând păcat, ci de mijloc, şi îl vei grăi pentru ca să odihneşti pre inima ta, biruire iaste ţie, că din neputinţă nu ai putut să suferi. Deci prihăneaşte-te pre sineţi şi taci. Iar deaca pre alţii îi ne-

---

[1] Stareţii.

[2] Adecă te încarci de calabalâc.

căjaşte, spune avvei al tău, şi sau el îi zice lui, sau îţi spune ţie ce să-i zici, şi te faci fără de grijă.

290. [294]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca pentru alţii adecă spuiŭ Avvei, dar socotesc că să turbură fratele, ce să fac? Iar deaca şi pre alţii, şi pre mine m'ar necăji, să zic pentru ceialalţi, sau să tac pentru căci nu deplin m'am adeverit pre sinemi? Iar deaca prepuiu că nu să scârbeaşte, să zic şi pentru sinemi, sau să silesc pre acest lucru?

Răspuns al lui Ioann: Pentru turburarea fratelui, deaca vei zice Avvei, tu lucru nu ai. Când trebuinţă iaste să zici pentru alţii, şi îţi pasă ţie, zi pentru dânşii. Iar pentru sineţi numai, sileaşte să nu zici.

291. [295]. Întrebare a aceluiaşi: Dar gândul îmi zice mie că deaca să va turbura fratele asupra mea, vrăjmaş al mieu să face, având cum că l-am clevetit pre dânsul cătră Avvà.

Răspuns: Gândul acesta rău iaste, vrând să împiiadece îndreptarea fratelui. Deci să nu opreşti pre a spune, însă dupre Dumnezeu. Pentru că şi împrotiva doftorilor bólnavii cei ce să vindecă grăesc, dar aceia nu bagă în seamă, ştiind că pre urmă le mulţemesc lor.

292. [296]. Întrebare a aceluiaşi: Deci deaca văz pre gândul mieu că nu pentru folosul fratelui voesc să-i zic, ci cu scopos ca să-l clevetesc pre dânsul, să-i zic sau să tac?

Răspuns: Sfătuiaşte-ţi gândul să zică dupre Dumnezeu, dar nu dupre patimă. Iar deaca să biruiaşte de clevetire, şi aşa zi, mărturisind Avvei pre a ta clevetire, pentru ca amândoi să vă vindecaţi: acela adecă de greşală, iar tu de clevetire.

293. [297]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca nu iartă mie gândul să mărturisesc Avvei că cu scopos ca să clevetesc pre fratele zic, ce să fac? Să zic, sau nu?

Răspuns: Nimic să nu-i zici lui, şi Domnul poartă grijă. Că nu iaste trebuinţă să-i zici tu cu vătămare de suflet. Şi precum voiaşte Dumnezeu poartă grijă de îndreptarea fratelui.

294. [298]. Întrebare: De vreame ce să întâmplă că fac un lucru, precum mi să pare, cu socoteală, şi îl îndreptează adecă oarecarele pre dânsul, iar eu câte aş fi zis dând răspuns, le zic din mărirea deşartă, ce sânt datoriu să fac?

Răspuns: Deaca nu are nevoie răspunderea, taci. Iar deaca are lucrul gând al fratelui tău, grăiaşte împrotivă măririi deşarte, şi tămăduiaşte-l pre dânsul.

295. [299]. Întrebare: Deaca fac un lucru din ceale de mijloc, şi văz că, deaca mă apucă pre mine vreun frate când îl fac pre dânsul, să sminteaşte asupra mea, şi eu mă lupt de mărirea deşartă să-l ascunz pre dânsul, că mă ruşinez de mă va vedea pre mine, oare sânt datoriu, pentru mărirea deşar-

tă, să nu-l ascunz? Sau să-l ascunz, pentru sminteală? Iar de nu ştiu cu dinadinsul de să sminteaşte, dar am prepus, ce voiŭ face?

Răspuns al lui Ioann: De te osândeaşte pre tine inima ta că să sminteaşte fratele tău, acopere-l, şi să nu-i dai lui gând. Iar deaca cu dinadinsul nu ştii, ci prepui, să nu aibi grijă de aceasta.

296. [300]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca voiŭ spune cuiva graiu ce îl împunge pre dânsul, şi nu va priceape cuvântul, oare sânt datoriu să mă pocăesc lui? Sau să tac, şi să nu mai dau lui gând?

Răspuns al lui Ioann: Deaca nu va înţeleage fratele că l-ai împuns pre dânsul, taci, şi nu turburi pre dânsul. Însă sârguiaşte-te a pune lui Dumnezeu pocăinţă pentru aceasta.

297. [301]. Întrebare: Deaca cineva ar fi văzut pre un frate că au greşit, şi ar fi spus Avvei, acela asupra căruia s'au grăit, cum sânt datoriu a mă afla[1] cătră cel ce au zis împrotiva lui?

Răspuns al lui Ioann: Deaca credincios şi dupre Dumnezeu vieţuind iaste, deşi dupre vrajbă au zis cel ce au zis împrotiva lui, iaste datoriu să socotească că „voind fratele să mă folosească pre mine au zis aceastea”. Şi să împlineaşte la dânsul cea zisă, că: *Omul cel bun, din comoara cea bună a sa scoate ceale bune* (v. Lc. 6: 45). Şi de aceastea aducându-şi aminte, mai mult iaste datoriu a-l iubi pre dânsul, decât a-l urî. Şi cel ce întru aceastea să îndeletniceaşte, să află sporind întru Dumnezeu.

298. [302]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce simţ din mărirea deşartă cum că în vreamea când puiŭ metanie înaintea oarecărora mă ruşinez puţin, oare datoriu sânt să mă deprinz cu izvodire înaintea oarecărora a pune metanie, sau precum s'ar întâmpla?

Răspuns al lui Ioann: A pune metanie înaintea oarecărora sau deosebi nu eşti datoriu a izvodi, ci precum s'ar întâmpla fă.

299. [303]. Întrebare: Dar oare şi celor mai mici decât mine sânt datoriu să le puiŭ metanie? Sau cu cuvântul să-i tămăduesc pre dânşii, ca nu, din cea împrotivă, mărire deşartă să între în mijloc?

Răspuns al lui Ioann: Precum să află oameni mari şi cinstiţi îndatorindu-să la cei proşti şi de nimic şi prea mici, şi nevoe au să plătească datoriia nemărindu-să îndeşărt, fiindcă datori era, aşa şi tu, deaca datoriu eşti oarecăruia mai mic, pune-i lui metanie fără de mărire deşartă, ştiind că eşti datoriu.

300. [304]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca va întra gând împătimit în inima mea, prin ce lucru datoriu sânt să-l arunc pre dânsul? Oare prin agrăirea-împrotivă? Sau prin a-l certa, şi ca cum să mă mâniiu asupra lui? Sau prin a alerga la Dumnezeu şi a arunca pre neputearea mea înaintea lui?

---

[1] Traducere inexactă. Textul grecesc are: „cum este datoriu a se afla...”. (N. ed.)

Răspuns al lui Ioann: Frate, patimile necazuri sânt. Şi nu le-au deosebit Domnul, ci au zis: *Şi chiiamă-mă pre mine în zioa de necaz al tău, şi te voiŭ scoate pre tine, şi mă vei slăvi pre mine* (Ps. 49: 15). Drept aceaia, pentru toată patima, nu iaste alt lucru mai de folos, fără numai a chiema numele lui Dumnezeu. Iar a grăi împrotivă nu iaste a atot omul, ci a celor puternici dupre Dumnezeu, cărora li să supun dracii. Că deaca cineva din cei ce nu pot ar grăi împrotivă, îl batjocoresc pre dânsul dracii, ca pre unul ce iaste supt dânşii şi el grăiaşte împrotiva lor. Aşijderea şi a certa, a celor mari iaste, şi a celor ce au stăpânire. Şi pre cine întru sfinţi afli aseamenea cu preasfântul Mihail că au certat pre diiavolul? Şi aceasta căci avea stăpânirea. Nu iaste a noastră, a celor neputincioşi, fără numai a fugi la Numele lui Iisus. Căci draci sânt patimile, dupre Scriptură, şi es. Şi ce voeşti mai mult decât aceasta? Dumnezeu să te întărească şi să te împuternicească pre tine întru frica sa.

301. [305]. Cearere a aceluiaşi: Cer dela tine, Părinte, să-mi dai mie cuvânt că te rogi pentru mine, precum şi Sfântul Stareţ mi-au dat. Şi de vreame ce o dată, deaca mă voiŭ birui la un lucru, îmi zice mie gândul: De vreame ce mândrie ai, nu te bine-îndreptează pre tine Dumnezeu ca să biruești patimile, pentru ca să nu cazi în mărire deşartă după ce ai fi biruit; sau căci deaca cu lesnire vei lua, cu lesnire pierzi; sau ca, dorind a lua, adeaseori să alergi la Dumnezeu; sau pentru altceva. Sau mai vârtos din moloşirea mea iaste. Deci ce să cade să fac eu?

Răspuns al lui Ioann: Deaca una sântem toţi, îndrăznesc a zice, Stareţul întru Dumnezeu, şi eu împreună cu dânsul: deaca el ţe-au dat ţie cuvânt, şi eu printr'însul. Ştiu că eu neputincios sânt şi prea mic, dar a mă depărta de Stareţul nu pociŭ. Că milă face cu mine, ca să fie cei doi unul. Deci frate, ia aminte de sineţi. Sârguiaşte a te osteni ca să păzeşti poruncile. Măcar de te-ai birui în vreun lucru, să nu te moloşăşti, nici să te deznădăjdueşti, ci scoală iarăşi şi îţi ajută ţie Dumnezeu. Iaste adecă cu putinţă a pătimi pentru ceale dintâiŭ care ai zis: pentru aceasta nu poţi să stăpâneşti patima; şi iaste iarăşi cu putinţă şi pentru trândăvirea a pătimi aceasta. Iar a te slobozi dintru amândoao iaste a te arunca pre sineţi înaintea bunătăţii Domnului plângând, ca să te slobozească dintru dânsăle şi din cealelalte patimi, prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

302. [306]. A aceluiaşi către acelaşi, cearere de ajutoriu spre ceale ce i-au poruncit Marele Stareţ.

Răspuns: Frate, întru nimic n'au lăsat Stareţul pre oarecare răspuns întru răspunsurile lui ceale către tine, ci au astupat gurile tuturor. Că dupre ce ţe-au zis ţie: „Păzeaşte cuvintele meale, şi să păzeşti aşăzământul mieu cel către tine”, ce încă mai voeşti? Fă putearea ta ca să se păzească de tine aşezământul lui. Că întru dânsul zace moştenirea împărăţiei, împreună cu raiul desfătării, şi acealea ce *ochiu nu au văzut, şi ureache nu au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit, pre care le-au gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pre dânsul* (1 Cor. 2: 9).

Deci eşti datoriu şi tu să aduci înlăuntru împreună-putearea ta şi sârguinţa. Şi al lui Dumnezeu iaste acoperemântul, şi mila, şi dăruirea putearii: lui i să cade slava.

303. [307]. Întrebare a aceluiaşi: Ce să fac, că mă tem de ruşinea necinstii? Şi întru vorbire încă deaca voiŭ cădea cu oarecarii, foarte mă trag la dânsa şi mă robesc, cât mă uit şi pre sinemi. Şi deaca îmi viu întru sinemi, mă ruşinez să las pre cei ce împreună cu mine vorbesc, şi să mă duc.

Răspuns al lui Ioan: Ca să nu cază întru aceastea cel ce iaste neputincios şi întru iubire de slavă, iaste datoriu a fugi dela lunga cuvântare şi să tae vorbirea, puind pricină pre Avvà, ca cum i-au poruncit lui ceva şi să sârguiaşte. Iar a nu suferi a fi necinstit, lucru de necredinţă iaste. Iisus om s'au făcut, şi s'au necinstit. O, frate, au doară mai mult eşti decât Iisus? Necredinţă iaste aceasta şi rătăcire a dracilor. Deaca cineva voiaşte smereniia, precum zice că „O voesc", deaca nu va suferi necinste, a o lua pre dânsa nu poate. Iată ai auzit; să nu defaimi, de vreame ce ai a fi defăimat din lucru.

304. [308]. Întrebare a aceluiaşi: Când vin oarecarii în chinovie, ori mireani, ori Părinţi duhovniceşti, şi îmi zice mie gândul să-i întreb pentru folosul sufletului sau pentru vreun lucru. Ce socoteşti?

Răspuns al lui Ioan: Frate, cel ce cu adevărat lui Hristos iaste ucenic, nici o stăpânire nu are cătră sineşi spre a face orice fealiu de lucru dela sineşi. Că măcar că să pare că să foloseaşte din vorbirea celor ce vin, dar cade din porunca ceaia ce zice: *Pre toate cu sfat fă-le* (Pilde 31: 4). Ce dar mai mult voeşti să auzi, decât ceaia ce au zis Părinţii? Că deaca sânt oarecarii şi grăesc cuvântul lui Dumnezeu, întreabă pre avvă al tău cu smerenie: „Avvo, voeşti să rămâiu şi să auz, sau să mă duc?" Şi ceaia ce îţi zice ţie, fă cu odihnă. Iar deaca şi pentru vreo trebuinţă voeşti să întrebi pre cineva, sau monah, sau mirean, spune Avvei, şi deaca va socoti cu cale el, întreabă el ceaia ce tu voeşti. Iar de va zice ţie: „Întreabă tu", atuncea întreabă tu.

305. [309]. Întrebare: Dar deaca nu voesc să întreb, şi mi să întâmplă mie să mă întâmpin cu oarecarele dintr'înşii, sau şi el mă va întreba pre mine pentru vreun lucru, cum porunceşti să fac?

Răspuns al lui Ioan: Întru întâlnirea cea cătră cineva, pănă la sărutare fie cuvântul tău. Şi deaciia: Roagă-te pentru mine, că la oarecare răspuns mă duc. Şi du-te. Iar deaca te va întreba pre tine pentru vreun lucru, de ştii, spune, şi treci; iar deaca nu ştii, spune că: „Nu ştiu", şi treci.

306. [310]. Întrebare: Dar deaca mă va afla pre mine şăzând sau şi lucrând, şi va şădea şi el împreună, sau va voi şi să vorbească cu mine, ce să fac?

Răspuns al lui Ioan: Deaca te va afla pre tine undeva şăzând, şi va veni, blagosloveaşte-te dela dânsul, şi aceaiaşi fă-o. Şi zi-i lui: Roagă-te pentru mine.

Şi mai în scurt, cu mâinile de te va ţinea pre tine, zi-i lui: Iartă-mă, că poruncă am să nu grăesc cu cineva fără de socoteala Avvei. Ci îi spune lui, şi orice va zice mie, fac. Iar deaca şi lucrând tu, va veni oarecarele şi va şădea, ca cum având poruncă adu-ţi ţie însuţi pricinuire şi scoală-te.

307. [311]. Întrebare a aceluiaşi: Şi ce iaste ceaia ce zice Avvà Isaiia că: Dupre sărutarea streinului întreabă-l pre dânsul: „Cum te afli?”, şi aşa taci, şăzând împreună cu dânsul?

Răspuns: A priimi pre strein, şi după sărutare a-l întreba pre el: „Cum te afli?”, şi deaciia înainte a şădea cu dânsul tăcând, ai scris că Avvà Isaiia au zis aceasta. Dar [aceasta] unui Bătrân s'au zis, celui ce era trecut înainte şi cu vârsta, şi cu măsura. Iar cel ce iaste cu deamăruntul ucenic, şi doreaşte să să facă monah, să păzeaşte pre sineşi de nişte întâlniri ca aceastea. Că să nasc dintr'însele defăimări, moloşire, nesupunere şi cumplită îndrăzneală. Şi zice oareunde că „Ioann întru aceastea nu să îndeletniceaşte”.[1] Şi aceasta iaste negrijirea despre tot omul.

308. [312]. Întrebare a aceluiaşi: Gândul îmi zice mie: Tae deodată întâlnirile, şi te vei izbăvi. Şi iarăşi îmi zice mie: Câte puţin tae-le, pentru ca să nu să mire cei ce te ştiu pre tine. Deci spune-mi mie, care lucru iaste mai bun?

Răspuns al lui Ioan: Pentru deodată a tăia, şi câte puţin, puţin, pentru ca să nu să mire cei ce te ştiu pre tine, deaca deodată vei tăia, te faci fără de grijă. De vreame ce pricinuire dai şi gânduri. Pricinuire adecă de a zice: „Pentru căci au grăit el mie mai întâiŭ, îi grăesc şi eu lui”; iar gânduri că: „Poate are ceva asupra mea fratele acesta, că mai întâiŭ au grăit cu mine, şi acum nu grăiaşte”. Să voeşti lucrul, şi Dumnezeu face bună sporire.

309. [313]. Întrebare a aceluiaşi: Şi, de vreame ce să întâmplă uneori de vin oarecarii bólnavi la chinovie, rugându-să de oarecarii din bolniţă, şi mi s'au dat voe dela Avvà să le dau lor, şi dintru aceasta silit sânt a vorbi cu dânşii, nu cumva mă par cu a mea osebită voe fac aceastea? Arată-mi mie, Părinte, şi roagă-te pentru mine, ca să aflu întru dânsăle odihnă.

Răspuns al lui Ioan: Pentru bólnavii cei ce vin şi au trebuinţă de ceva din bolniţă, deaca deopotrivă vei da, tu treabă nu ai. Că ţi s'au poruncit. Însă eşti datoriu foarte a lua aminte ca nu cumva, cu această pricinuire, să verşi afară cu cineva vorbirea sau să lăţăşti întâlnirea din trebuinţă. Fără numai cât iaste trebuinţă să-l întrebi pre dânsul pentru vreun lucru sau pentru cumpărare. Şi aceasta iarăşi pănă la aceasta, luând aminte să nu afle pricinuire voia cea rea. Aceastea păzeaşte-le, şi vei afla odihnă.

310. [314]. Întrebare a aceluiaşi: Gândul îmi zice mie că liniştea iaste decât toate mai de nevoe, şi cum că: De folos îţi iaste ţie. Oare bine zice?

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Ioan Colov” 30. (N. ed.)

Răspuns al lui Ioan: Liniştea ce iaste? Fără decât să-şi strângă cineva inima sa dela dare şi dela luare, şi dela plăcerea oamenilor, şi dela cealelalte lucruri. Şi când încă Domnul au mustrat pre cărturariul pentru cel ce au căzut în tâlhari şi l-au întrebat pre dânsul: „*Cine i s'au făcut deaproape?*", îi zice: „*Cel ce au făcut milă cu dânsul*" (v. Lc. 10: 36-37). Iarăşi au zis: *Milă voesc, şi nu jărtvă* (Mt. 9: 13). Deci deaca odată ai înţeles că mila mai mare iaste decât jărtva, la milă pleacă-ţi inima ta. Pentru că şi pricinuirea liniştii aduce la înaltă cugetare mai întâiŭ de a să căştiga pre sineşi omul, adecă de a să face fără de prihană. Căci atuncea iaste linişte, că au purtat crucea. Deci deaca vei face milă, afli ajutoriu. Iar deaca vei ţinea pre sineţi, ca cum adecă să covârşăşti măsura, aceasta învaţă-te, că şi ceaia ce o ai, o ai pierdut. Deci nici înlăuntru, nici afară, ci de prin mijloc călătoreaşte, pricepând ce iaste voia Domnului, că zilele rele sânt.

311. [315]. Întrebare a aceluiaşi: Descopere-mi mie, stăpâne, cum nici înlăuntru, nici afară, ci de mijloc? Oare nu arătate zile să hotărăsc liniştii, şi arătate grijii?

Răspuns al lui Ioan: A nu nădăjdui nici la linişte, nici a defăima întru îngrijire, aceasta iaste calea cea de mijloc, ceaia ce nu cade. Ci a avea întru linişte pre smerenie, şi întru îngrijire pre trezvire, şi strângând gândul. Nu iaste hotar de ceas, cu cât mai vârtos de zi! Ci datoriu iaste cineva a suferi cu mulţămită ceale ce îi vin asupră. Şi trebue a pătimi împreună cu toţi cei ce sânt în chinovie. Pentru că porunca Apostolului împlineaşte. Adecă deaca cineva să necăjaşte, ca cu dânsul împreună să se necăjască, ca să-l mângâe pre dânsul, ca să-i dreagă sufletul lui. Că aceasta iaste milostivirea. Şi cu cei neputincioşi împreună a pătimi, şi la vindecările lor a le ajuta bine iaste. Pentru că deaca doftorul plată are purtând grija de bólnavul, cu cât mai vârtos cel ce împreună-pătimeaşte la toate cu aproapele dupre putearea sa? Că deaca nu cineva la toate să va milostivi, şi la aceaia ce împreună-pătimeaşte voia sa împlinind să află.

312. [316]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce mi-ai poruncit mie pentru a treace prin mijloc, şi când mi să întâmplă mie a mă îndeletnici şi a afla bună vreame de a şădea puţin în chiliia mea, supărare multă rabd dela călugării cei iubiţi carii din obiceaiu vin, sau şi dela mireani; şi de mă voiŭ arăta lor, mă necăjăsc, şi deaca nu voiŭ vrea să mă arăt, nevoe iaste a rămânea în chiliia mea, şi să împiedecă trebuinţa bolniţii. Nu porunceşti să zic unuia din fraţii cei ce sânt acolò împreună cu mine, ca atunci când nu ajung, să vie el şi să poarte grijă? Sau tot eu să mă duc? Aceastea ca un om le socotesc: iar deaca iaste îndreptare de sineşi în cuget, voia lui Dumnezeu biruiască, şi nu a mea. Că a mea nu stă, ci întru pierzare se săvârşaşte.

Răspuns al lui Ioan: Precât omul să pogoară la smerenie, sporeaşte. A rămânea tu în chiliia ta, fără de lucrare te face pre tine, că te faci fără de necaz. Şi când te faci fără de grijă mai înainte de vreame, vrăjmaşul îţi găteaşte ţie turburare mai multă decât odihnă, ca să te aducă pre tine să zici: „O, de nu m'aş fi

mai născut!" Iar pentru supărarea oamenilor, au zis Părinţii: „Iaste om horăind pănă să moară, şi luând aminte la prieteşugurile lumii aceştiia?".[1] Şi tu dar, să nu dai nici să iai împreună cu dânşii, şi într'acest chip să înstreinează ei dela tine. Şi pentru slujba fratelui, deaca faci prin sineţi, ţie însuţi îţi ajuţi; iar deaca prin acela, prisosinţa ostenealii tale şi a rugăciunii tale acela o ia. Mai nainte am zis ţie, întru celalalt răspuns, pentru milostivire; şi nevoiaşte-te, de crezi apostolului celui ce zice: *Cine iaste neputincios, şi eu nu sânt neputincios? Cine să sminteaşte, şi eu nu mă aprinz?* (2 Cor. 11: 29) Deci cu cei ce pătimesc rău împreună-pătimind rău*, ca cei ce şi noi sântem în trup* (v. Evr. 13: 3).

313. [317]. Întrebare: Cum pociŭ, Părinte, când mi să ceare un lucru dela cineva, cu veselie să-i dau lui, fiindcă mă îndoesc întru început? Că deaca cu silă îi dau, să află sufletul mieu învârtoşat şi neîngrăşat.

Răspuns al lui Ioan: Deaca te vei înştiinţa că cel ce ceare, dupre trebuinţă ceare, dă-i lui bucurându-te, ca dintru ale lui Dumnezeu dând. Şi aceasta iaste veseliia. Iar deaca te vei înştiinţa că nu are trebuinţă, să nu-i dai lui, ci zi-i: Poruncă am dela Avvà să nu dau orice celui ce nu are trebuinţă. Şi aceasta nu iaste asprime. Domnul să te înţelepţească pre tine.

314. [318]. Întrebare: De vreame ce am cetit la cartea cea pustnicească a Sfântului Vasilie, şi am aflat că tot carele ar avea vreun lucru şi îl va da cuiva, luişi mai vârtos ş'au făcut bine, şi nu aceluia, dupre porunca Domnului, cum poate cineva să păzească aceaia?

Răspuns: Acesta Cap, celui de eluşi vieţuitoriu s'au zis, şi carele poate pre sineşi să se ocârmuiască cu socoteală dreaptă. Că cel ce iaste în chinovie, supt Părinte iaste, şi nu are poruncă, şi nici o stăpânire nu are să-şi facă voia sa.

315. [319]. Întrebare: De vreame ce şi aceasta am aflat în cartea cea pustnicească a Sfântului Vasilie, că cu neputinţă iaste să se facă ucenic al Domnului cel ce cu patimă iaste lipit cătră vreun lucru din ceaste de acum sau sufere pre oarecarele din cei ce îl trag pre el şi cât de puţin dela porunca lui Dumnezeu, şi îmi sânt mie datori rudeniile meale cu puţină socoteală, şi voesc pre dânsa să o dau săracilor, şi poate că nu o vor da pre dânsa, ce să fac?

Răspuns al lui Ioan: De nu vei tăia cugetul cel trupesc, şi de nu vei lua puţină neruşinare dupre Dumnezeu, cazi şi în plăcearea de oameni. Dumnezeu săţi dea ţie puteare a face voia lui întru toate. Amin.

316. [320]. Întrebare a aceluiaşi: Ce iaste ceaia ce zic Părinţii, „netăcut"? Şi cum să isprăveaşte?

Răspuns al lui Ioan: Precum socotesc, a nu tăcea pentru ale sale gânduri. Că cel ce tace a spune pre ale sale gânduri rămâne nevindecat. Însă să îndrep-

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Pimen" 123. (N. ed.)

tează când întreabă pentru dânsăle pre părinţii cei duhovniceşti. Precum socotesc am zis fratelui mieu. Iar tu, deaca mai bine o înţelegi pre dânsa[1], Domnul să-ţi dea ţie priceaperea cea dela dânsul, şi mie, celui prea mic rob al său.

317. [321]. Întrebare: Ce iaste ceaia ce mi-ai arătat mie, Părinte, că pre cel ce să trezveaşte nimic nu-l vatămă somnul?

Răspuns al lui Ioan: Dela[2] cel ce îşi păzeaşte turma sa ca Iacov, să depărtează dela dânsul somnul. Şi când îl răpeaşte pre dânsul puţin, ca o priveghiiare a altuia să află somnul. Pentru că focul arşiţii inimii nu-l lasă pre dânsul să se pogoare în somn. Căci cântă împreună cu David viersuind: *Luminează-mi ochii miei, ca nu cândva să adorm întru moarte* (Ps. 12: 4). Cel ce ajunge măsura aceasta, şi au gustat din dulceaţa eiĭ, înţăleage pre ceale ce să zic. Că nu s'au îmbătat unul ca acesta de somnul cel materiialnic, ci unelteaşte pre cel firesc.

318. [322]. Întrebare: De va ceare cineva dela mine să întru în chiliia lui să fac rugăciune, sau eu în chiliia mea, sau de voiŭ vrea a pune mâna mea să ajut cuiva la un lucru, pănă când să cade a mă lepăda sau a mă prigoni? Unde adecă nu iaste călcare de poruncă?

Răspuns: De vei întra în chiliia vreunui frate sau acela în chiliia ta, şi ar zice ţie: Roagă-te, pănă de trei ori zi: Iartă-mă. Şi deaca după a treia tot ar aştepta, atuncea cu smerenie fă. Şi tu de trei ori zi cuiva, şi deaca nu va voi, lasă-l: căci rea iaste prigonirea. Încă şi pentru tot lucrul – sau ca să porţi vreun lucru dela cineva, sau să pui mâna – până de trei ori roagă-l. Şi de nu va voi, încetează cu pace, şi să nu-l necăjăşti pre dânsul. Şi aceasta iaste adevărata cale a lui Dumnezeu, întru carea ia aminte de sineţi să lucrezi fără de făţărie, cu curată inimă, Dumnezeu dându-ţi ţie mâna şi ajutându-ţi prin Darul său. Amin.

319. [323]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca va veni dragoste[3], şi vor da mie partea mea, şi nu am trebuinţă de dânsa ca să o iau, porunceşti să o priimesc eu pre dânsa, ca să nu mă par că pentru înfrânare nu o iau, şi să o chieltuesc pre dânsa la cei ce au trebuinţă la bolniţă? Sau nu?

Răspuns al lui Ioan: De ai trebuinţă de dragoste, frate, ia. Iar de nu, să nu iai, de vreame ce să naşte ţie mărire deşartă.

320. [324]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce să întâmplă, când fac fraţilor dragoste, şi ca o slavă urmează mie, oare rău iaste ca prin Avvà pre ascuns să o fac, sau prin sinemi? Că mă iscusesc pre mine aşa. Şi cum să se slobozească cineva, Părinte, de slava aceasta? Că şi prin ceale de-a dreapta, şi prin ceale de-a stânga să samănă omului.

Răspuns al lui Ioan: La amândoao lucrurile eşti datoriu a lua aminte, că au pricină spre mărirea deşartă. Dar, cu toate aceastea, a face prin Avvà mai cu

---

[1] Aceasta.
[2] În Mss. 3723: Deaca. (N. ed.)
[3] Milostenie.

uşor iaste: că către sineşi are inima ta pricinuirea. Iar cea prin sineţi îndoit are războiul: nu numai dela inima ta, ci şi dela oameni. Iar a te slobozi de iubirea de slavă, de mărirea deşartă, iaste a celor ce au eşit din omul cel veachiu. Domnul să-ţi dea ţie pre slobozeniia aceasta întru Hristos.

321. [325]. Întrebare: Când închiz ochii miei întru adunări, să adună gândurile. Oare bine iaste? Sau să nu mă par că fac vreun lucru strein înaintea fraţilor celor ce stau împreună cu mine, şi să smintesc?

Răspuns al lui Ioan: Deaca cu adevărat, când închizi ochii tăi întru adunări, să adună gândurile tale pentru Dumnezeu, să nu bagi seamă de vreunii, măcar, precum ai zis, de te pari că faci oarecarele lucru strein înaintea fraţilor celor ce stau împreună cu tine.

322. [326]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce am cărţi ale meale osebite, şi gândul îmi zice să le dau pre dânsăle chinoviei şi să mă fac fără de grijă, când de obşte sânt ceale ale chinoviei şi fieştecăruia să dau ca să cetească[1] într'însele. Aşijderea încă şi pentru haine, aceaiaşi socotesc. Spune-mi mie, Părinte, de să cade a face aşa? Şi pre care haine să cuvine să le ţiu pentru neputinţa trupului mieu?

Răspuns al lui Ioan: Deaca voeşti să le leapezi pre dânsăle, bine iaste a face aşa precum ai zis, să le dai pre iale în chinovie. Pentru că toate ceale ce sânt ale chinoviei, ale lui Dumnezeu sânt. Iar pentru hainele de care ai trebuinţă, aibi-le cu socoteală pentru iarnă doao giubeale tari şi o răsuţă de păr, şi pentru vară doao giubeale uşoare şi o răsuţă de păr. Şi iarăşi, iarna, un pieptăraşi, când s'ar face foarte frig. Iar deaca nu s'ar face, cuculion să-l porţi. Şi doao mantii, una de iarnă şi alta de vară. Şi doao acoperemânturi aşijderea: unul greu şi unul uşor. Aibi şi pre haina cea de păr, şi perinuţa, că ai trebuinţă de dânsăle. Iar pentru mindíriu, de ai trebuinţă de dânsul, ţine-l pre el. Şi de-ţi va veni ţie haină, şi ai trebuinţă de dânsa, ţine-o pre dânsa, şi dă pentru dânsa pre cea veache Avvei. Iar de nu ai trebuinţă de ceaia ce îţi vine, aşijderea dă-o pre dânsa Avvei. Domnul să te împuterniceaze pre tine ca să auzi şi să faci: aceasta iaste sporirea cea dupre Dumnezeu şi îndreptarea.

323. [327]. Întrebare a aceluiaşi către Marele Stareţ: De vreame ce la slujba aceasta a bolniţii aţi socotit ca să fiu eu, arată-mi mie, Părinte, de să cade a ceti oarecare cărţi doftoreşti şi a le cerca pre dânsăle prin sinemi; sau mai vârtos să mă fac fără de grijă despre unele ca aceastea, ca de ceale ce răspândesc mintea, şi să scap de dânsăle, ca nu cumva, ca unuia ce nu mă trezvesc, să-mi nască mie mărire deşartă: îndestulându-mă cu cuvintele care le ştiu şi făcând câte prin untdelemn, şi prin făină de grâu, şi prin unsori, şi prin unele ca aceastea, aşa prost, de care şi cei ce nu cetesc să apucă de le fac. Deci ce voiŭ face? Că-mi tremură inima mea de slujba

[1] A ceti.

aceasta, nu cumva să greşesc întru dânsa şi, lângă patimi, şi alte păcate să câştig.

Răspuns al Marelui Stareţ: De vreame ce încă nu am venit întru săvârşire, ca desăvârşit să ne izbăvim de robiia patimilor, de folos iaste mai vârtos a te îndeletnici în cărţile ceale doftoreşti, decât în patimi. Dar nu sântem datori a avea întru dânsăle nădeajdea, ci întru Dumnezeu, cel ce omoară şi face viu, cel ce zice: *Bate-voiŭ, şi eu voiŭ vindeca* (A 2-a Lege 32: 39). Deci cetind pre dânsăle[1] sau şi întrebând pre oarecarii pentru dânsăle, să nu uiţi că fără de Dumnezeu vindecare nu să face cuiva. Deci cel ce să pune pre sineşi la aceasta, cu numele lui Dumnezeu iaste datoriu să se pue, şi îi ajută lui. Meşteşugul cel doftoresc nu opreaşte pre cineva de a fi cinstitoriu de Dumnezeu, ci aibi-l pre dânsul ca pre lucrurile de mâinile ale fraţilor. Cu frica lui Dumnezeu fă ceaia ce faci, şi să te păzeşti cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

324. [328]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce altădată mi-ai zis mie cum că şi întru aceasta îşi tae cineva voia sa, adecă când nu să prigoneaşte să-şi întărească cuvântul său. Deci ce, Părinte, că aduc lucru vreunui bólnav ca unul de folos, şi de multe ori îl vatămă pre dânsul, şi mă necăjesc, ca cela ce am întărit voia mea întru aceasta. Şi iarăşi, văz că toată ziua întru răspândire a minţii sânt, şi mai nu sânt ertat să pomenesc pre Dumnezeu. Şi iarăşi, mă supăr de lăcomiia pântecelui. Deci spune-mi mie ce să fac, căci crez că de aicea îmi iaste mie mântuirea.

Răspuns al lui Varsanufie: Deaca socotind că lucrul acesta foloseaşte bólnavilor, şi îţi întăreşti cuvântul tău, de şi s'ar întâmpla dintru aceasta vătămare lor, Dumnezeu, luând aminte la inima ta, nu te osândeaşte pre tine. Că ştie că voind să foloseşti ai vătămat. Iar deaca oarecarele iscusit ar zice ţie, şi nu-l vei băga în seamă de a-l auzi pre dânsul, mândrie iaste şi voe. Mulţi aud de-a pururea pentru o cetate, şi să întâmplă a întra întru dânsa necunoscând că aceasta iaste. Frate, toată ziua eşti întru pomenirea lui Dumnezeu, şi nu cunoşti. Pentru că a avea poruncă şi a te îndeletnici să o păzeşti pre dânsa, [aceasta] şi supunere iaste, şi pomenire a lui Dumnezeu. Şi bine au zis ţie fratele Ioann: „Scoate mai întâiŭ frunzele şi, cu porunca lui Dumnezeu, scoţi şi roadele”. Deci neştiind ce-ţi iaste de folos, urmează celor ce ştiu, şi aceasta iaste smereniia, şi afli Darul lui Dumnezeu. Şi precum ai zis că „de aicea îmi iaste mie mântuirea”, bine ai zis aceasta. Că nu au fost fără de Dumnezeu venirea ta, ci Dumnezeu te-au povăţuit pre tine. Împuterniceaşte-te întru Domnul, că nu mic căştig dobândeşti din răspândirea carea zici. Şi împrotiva lăcomiei de pântece nevoiaşte-te precât iaste cu putinţă, şi îţi ajută ţie Domnul ca să pricepi şi să faci ceaia ce îţi iaste de folos ţie. *Îmbărbătează-te şi întăreaşte-te* (A 2-a Lege 31: 6) întru Domnul.

325. [329]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce ai zis mie că a avea po-

[1] Acealea.

runcă şi a te îndeletnici întru dânsa, [aceasta] şi supunere iaste, şi pomenire a lui Dumnezeu, mă rog şi aceasta să mă învăţ, de iaste cu putinţă, în acest fealiu de îngrijire a slujbei céiĭ dupre Dumnezeu şi între oameni, a avea pre acea pomenire a lui Dumnezeu neîncetat. Şi, de iaste cu putinţă, ceare-mi mie, Părinte, orice îmi iaste de folos mie. Pentru că toate sânt ţie şi lui Dumnezeu putincioase.

Răspuns al lui Varsanufie: Pentru neîncetata pomenire, dupre a luişi măsură fieştecarele poate. Tu numai smereaşte-te. Că eu mai mult decât tine ştiu ce îţi iaste ţie de folos, şi aceaia o cer ţie dela Dumnezeu. Că lui toate putincioase îi sânt.

326. [330]. Întrebare a aceluiaşi: Iarăşi caz cătră tine, Părinte milostive, şi nu voiŭ înceta supărându-te pănă când mă vei împuternici pre mine. Căci când, prin rugăciunile voastre, mi-ar da mie Dumnezeu puţină scârbă pentru greşalele meale, eu după puţin, prin răspândirea cea din afară, o pierz pre dânsa. Deci mă rog ţie, Părinte, şi pre însăşi aceasta să mi-o întăreşti mie, ca să fie toată mila a lui Dumnezeu şi a voastră, şi nu din mine nimic. Căci nimic nu pociŭ nicidecum, de nu mă voiŭ împuternici prin rugăciunile voastre. Şi pentru chivernisirea bolniţii, mă tem, Părinte, că ca o domnie iaste: nu cumva să-mi ajute mie spre mărirea deşartă şi spre îndrăzneală. Şi aceaia că metahirisesc adeaseori materii de bucate urmează a mă îngreoia pre mine la lăcomiia pântecelui. Deci, deaca veţi socoti, prin vreun lucru mai smerit să fiu tras sus, şi deaca, după ce mă voiŭ uşura puţin, iarăşi să fiu pus la slujba aceasta. Ştii, Părinte, că nu căci mi s'au supărat şi m'am trândăvit de lucru zic aceastea. Că ce fac eu, ticălosul? Ci mă tem, Părinte, nu cumva şăz întărâtând patimile meale aceastea, ori din sinemi, ori dela draci. Socotesc, nu ştiu. Iar tu, Părinte, voia lui Dumnezeu arată-mi mie, şi din gândurile ceale ce mă turbură pre mine scoate-mă, şi împuternicează-mă pre mine cu rugăciunile tale ca să fac ceaia ce zici, şi iartă-mă pre mine.

Răspuns al lui Varsanufie: Auzi, frate, şi deplin încredinţează-te întru Domnul. Că de când ţe-am dat îndemnare ţie să vii la lucrul acesta, mâna noastră şi inima cu tine iaste; iar mai ales mâna lui Dumnezeu, celui ce iaste rugat de noi prin rugăciune pentru mântuirea sufletului tău, şi pentru împuternicirea cea la lucrul acesta, şi pentru bună iscusinţa şi acoperemântul cel întru dânsul. Nu iaste cu putinţă într'alt fealiu să te mântueşti tu, decât numai aşa. Deci să nu te mâhneşti, căzând, sculându-te, greşind, prihănindu-te pre sineşi, pănă ce va face Domnul cu tine mila sa ceaia ce o voiaşte, numai să nu te leneveşti. Ci cutează, că Domnul, cel ce te-au pus pre tine la lucrul acesta, el va iconomisi. Şi noi purtăm împreună cu tine grija. Deci să nu te rătăcească pre tine diiavolul prin îndreptări de sineţi. Că zice: *Prin blânda cuvântare şi prin buna cuvântare rătăcesc pre inimile celor fără de răotate* (Rom. 16: 18). Cel ce te aşază pre tine la lucrul acesta, el însuşi iaste totul, cel ce au zis ucenicilor săi: *Iată eu vă*

trimiţ pre voi (Mt. 10: 16). Şi iarăşi: *Iată eu cu voi sânt* (Mt. 28: 20). Nu te teame, şi nimic să cugeţi dela sineţi pentru bolniţă, mâhnindu-te despre grija stăpânirii. Că deaca vei înţăleage pre ceale ce s'au scris ţie, lucru nu ai. Numai să iai aminte de sineţi eşti datoriu, dupre putearea ta, şi Dumnezeu te sprijineaşte pre tine. Fii sănătos întru Domnul, împuternicindu-te întru dânsul.

327. [331]. Întrebare a aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ: Deaca vor greşi fraţii carii sânt cu mine, cum fără de turburare îi voiŭ îndrepta pre dânşii?

Răspuns al lui Ioann: Deaca mai nainte vei închipui voia lui Dumnezeu în inima ta, nu te turburi, ci deprindere faci precum Părinţii. Iar de nu vei lua aminte şi împreună te vei răpi ca un om, zi lui Dumnezeu, pocăindu-te: Iartă-mă, Stăpâne, şi miluiaşte-mă pre mine. Şi zi celor împreună cu tine: Vedeţi, fraţilor, că dintru aceasta ne osândim, şi piiardem sufletele noastre! Şi să nu strigi prea foarte, ci cât să fie din destul la auzul urechii. Şi deaca te vei zdrobi întru aceastea, îţi vine aşăzarea cea dupre Dumnezeu.

328. [332]. Întrebare a aceluiaşi: Mă rog ţie, Părinte, spune-mi mie cum trebuie să fie chipul îndreptării, şi când să cade a face nebuneaşte, sau ca un nebun a să face pre sineşi, şi a treace cu vedearea pre lucrul cel ce să face? Şi de mă voiŭ birui în vreun lucru, de sânt datoriu întru dânsul a hotărî legătură?

Răspuns al lui Ioann: Cătră oameni fă de-a pururea, deaca ştii că priceput iaste şi priimeaşte prin sfătuire, zi-i lui: Frate, deaca cu lenevire facem lucrul lui Dumnezeu, pierzare iaste sufletului. Acum bine s'au făcut acesta? Sârguiaşte-te de-acum. Iar deaca iaste nepriceput, zi-i lui: Creade-mă, frate, trebuinţă ai să te pedepseşti, că aşa treci cu vedearea. De voiŭ spune Avvei, bine te pedepseaşte pre tine. Iar pentru a face lucru nebunesc, dupre măsura greşalii fă. Deaca mică iaste, fă nebuneaşte; iar deaca iaste mare, să nu faci nebuneaşte. Să nu pui legătura asupra ta pentru biruinţa, nici să defaimi. Când vii întru aceaia, roagă pre Dumnezeu să te iarte pre tine, de vreame ce lenevire să face.

329. [333]. Întrebare a aceluiaşi: Dar deaca, când ar greşi oarecarele din fraţi, sau din însuşi cei bólnavi, voind să-l îndreptez pre dânsul, cu turburare îi voiŭ zice cuvântul, oare sânt datoriu a-i pune lui metanie? Iar deaca şi mânios s'ar duce din bolniţă, ce voiŭ face? Şi preste tot, pentru ce fealiu de păcate să cade a pune metanie? Că mândriia şi îndreptarea de sine întunecă pre minte. Şi deaca cineva ar pune, mărire deşartă iarăşi urmează.

Răspuns al lui Ioann: Cu turburare nimic să nu grăeşti. Pentru că răul bun nu naşte. Ci rabdă îndelung, pănă când va înceta gândul, şi atuncea vei grăi cu pace. Şi deaca adecă să va pleca, iată bine; iar de nu, zi-i lui: De voeşti, să spui Avvei, şi orice va socoti, vom face. Şi aşa te odihneşti. Iar deaca mânios s'ar duce, spune Avvei, şi îl va certa pre dânsul. Iar metanie să nu-i pui lui, de vreame ce îi dai lui prepus că cu adevărat păcat iaste, şi mai mult îţi dă războiŭ ţie. Iar înaintea altor oameni, dupre cât vezi păcatul, fă cu sârguinţă. De va fi mare

greşala, pune metanie; iar de va fi mică, zi-i lui din gură, cu metaniia inimii: „Iartă-mă, frate!" Şi păzeaşte-te de mândrie şi de îndreptarea de sineţi, că opresc pre pocăinţă. Iaste încă şi din mărirea deşartă a pune metanie. Deci defăimând pre câte treale aceastea, pune unde trebue, cu smerenie, şi cu frica lui Dumnezeu, şi cu socoteală dreaptă, şi la aceastea fă putearea ta. Şi Dumnezeu îţi ajută ţie prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

330. [334]. Întrebare: Deaca în vreamea slujbei bólnavilor ar sosi ceasul cântării de Psalmi, sau al sfintei aduceri[1], sau altă trebuinţă, şi ştiu fraţii cei ce sânt cu mine să dea fieştecăruia, porunceşti ca să mă duc? Sau greotatea a mea iaste? Iar deaca şi în chilie voiŭ să şăz când nu iaste mie trebuinţă în bolniţă, îmi slobozi mie aceasta, Părinte, sau nu?

Răspuns al lui Ioann: Deaca fraţii ştiu, nu iaste ţie greotate a te duce, nici iarăşi a şădea în chiliia ta, numai cercetează pre bólnav.

331. [335]. Întrebare: Deaca voiŭ da cuiva ceva cândva dupre trebuinţa lui, şi văz că scumpeatea mă supără pre mine, cât să nu pociŭ a-i da, să-i dau lui mai puţin decât trebuinţa lui? Sau numai să mă sârguesc să nu-i dau mai puţin decât trebuinţa? Iar deaca şi pentru ruşine, ca cum din plăcearea oamenilor sau din mărirea deşartă, ar voi gândul mieu să dea mai de prisos, oare, pentru patimă, să dau afară de puţin ceva, sau trebuinţa, pentru poruncă?

Răspuns al lui Ioann: Deaca te necăjaşte pre tine scumpeatea a da trebuinţa aproapelui, dupre cât iaste lucrul fă. Deaca ai mult, dă-i puţin ceva mai de prisos; iar deaca puţin, dă-i trebuinţa cu deadinsul. Deaca pentru mărirea deşartă sau pentru plăcearea oamenilor voeşti a da, să nu dai mai mult, ci trebuinţa aşijderea cu denadinsul. Dumnezeu să înţelepţească pre inima ta, frate.

332. [336]. Întrebare: Deaca îmi va cădea mie un vas şi am trebuinţă de dânsul la bolniţă, şi văz că am patimă spre dânsul, oare cu patimă îmi iaste mie deaca îl voiŭ lua pre dânsul?

Răspuns al lui Ioann: Deaca ai trebuinţă de vas şi te luptă pre tine gândul spre dânsul, zi gândului: Trebuinţă iaste de dânsul, şi pentru ce dupre poftă? Şi deaca va înceta dela tine patima, ia-l pre dânsul. Iar de nu, de va fi cu putinţă să se facă trebuinţa prin alt vas, fă-o, şi munceaşte pre patimă; iar de nu să poate, ia vasul, prihănindu-te pre sineţi şi zicând: De nu pentru trebuinţa, nu aş fi putut a-l lua pre dânsul, pentru că m'am biruit de poftă.

333. [337]. Întrebare: Oarecine oarecând mi-au dăruit mie o haină, şi eu ca cu bucurie o am priimit, negrăind nimic împrotivă. Şi, după ce m'am cercat pre sinemi, am aflat că nu ca cum având trebuinţă o am luat, ci mai vârtos pentru lăcomiia. Şi îmi zice mie gândul mieu să o întorc pre dânsa. Deci ce îmi porunceşti să fac?

---

[1] Proscomidie.

Răspuns al lui Ioann: Să lăudăm pre cel ce din suflet au dat şi să mustrăm pre cel ce din suflet au luat, şi să o purtăm pre dânsa cu smerenie, osândindu-ne pre sine. Şi deaciia înainte să ne păzim de lăcomie.

334. [338]. A aceluiaşi întrebare: Deci deaca s'ar întâmpla să voiască cineva a-mi da mie un lucru, şi am trebuinţă de dânsul, dar văz pre inima mea ca cum dupre patimă voiaşte să-l priimească pre dânsul, ce să fac? Să-l iau, pentru trebuinţa, sau să mă leapăd de dânsul, pentru pătimirea cătră dânsul?

Răspuns al lui Ioann: Dupre cum pentru hrană trebuie a socoti, aşa şi pre aceasta: ştii că avem trebuinţă de hrană în fieştecarea zi, şi ne oprim a lua pre dânsa cu dulceaţă. Ci deaca mulţămind lui Dumnezeu, celui ce o au dat pre dânsa, şi osândindu-ne pre sine ca pre nişte nevreadnici, o vom lua, Dumnezeu o face pre dânsa spre sfinţire şi blagoslovenie. Deci dar, când ai trebuinţă de vreun lucru şi să bine-sporeaşte, mulţămeaşte lui Dumnezeu, celui ce bine l-au sporit, osândindu-te pre sineţi ca pre un nevreadnic. Şi împinge Dumnezeu dela tine împătimirea cea cătră dânsul. Că lui toate îi sânt cu putinţă, iar cu neputinţă lui, nimic (v. Iov 42: 2). Lui i să cade slava.

335. [339]. Altul au întrebat pre acelaşi: De vreame ce poruncă iaste a Domnului a iubi pre aproapele ca pre sineşi, şi împreună a să bucura cu dânsul, şi împreună a să scârbi ca pentru al său mădulariu; şi a-l vedea pre dânsul întru sărăcie şi a-l treace cu vedearea face a călca pre dragoste, măcar de ar avea numai pre ceale cătră singură trebuinţa, întrucât să nu poată ca şi aceluia să-i ajutoreaze. Spune-mi mie, Părinte, întru ce să arată dragostea?

Răspuns al lui Ioan: Dragostea cea cătră aproapele dupre multe chipuri să arată, nu întru a-i da lui numai. Adecă ascultă: Deaca te vei duce împreună cu aproapele oareunde şi vei afla pre gândul tău voind să să cinstească mai mult decât dânsul, şi nu voeşti mai vârtos ca deopotrivă cu tine să se cinstească, întru aceasta nu îl ai pre dânsul ca pre sineţi. Pentru că Apostolul au zis: *Cu cinstea unii pre alţii mai întâiŭ socotind* (Rom. 12: 10). Deaca lucru de mâncat ai şi vei vedea pre gândul tău vrând ca de eluşi să-l mănânce dupre pofta ta afară de trebuinţă, întru aceasta nu-l ai pre dânsul ca pre sineţi. Pentru că deaca vom voi într'acest chip să împlinim cuvântul Scripturii, nu va sta cu noi. Pentru că nu s'au scris noao pentru unul şi singur omul, ci tot omul aproape să numeaşte. Deci cum poţi la toţi oamenii să împlineşti aceasta, neavând a da la toţi? Şi a voi iarăşi pre aproapele ca pre sineţi iaste şi aceasta: De să va întâmpla pagubă, şi vei vedea pre gândul tău cu bucurie aflându-să ca acela mai mult decât tine să se păgubească, iată şi întru aceasta nu îl ai pre dânsul ca pre sineţi. Deaca iarăşi îl vei vedea pre dânsul că iaste lăudat, şi nu te vei bucura împreună cu dânsul pentru aceasta căci şi tu nu împreună te-ai lăudat, şi nu zici mai vârtos că lauda fratelui la mine să întinde, că mădulariu al mieu iaste, nici întru aceasta l-ai iu-

bit pre dânsul ca pre sineţi. Şi câte ca aceastea. Iarăşi, a avea pre aproapele ca pre sineşi aceasta iaste: Deaca vei auzi dela Părinţi calea lui Dumnezeu şi te va întreba pre tine fratele tău, să nu ţii, pentru zavistiia, folosul despre dânsul; ci ca cela ce ştii că fratele tău iaste, spune-i ceaia ce ai auzit, dupre frica lui Dumnezeu. Şi nu te avea pre sineţi ca pre un dascal, că nu te foloseaşte pre tine aceasta.

336. [340]. Întrebare: Oare bine iaste a avea prieteşug cătră cel de o vârstă?

Răspuns: A nu prea foarte lua aminte la prieteşuguri cătră vreunul ce iaste de o vârstă, bun lucru iaste. Pentru că acest fealiu de aşăzământ de dragoste nu lasă să vie plânsul. Încă nici cătră altcineva, carele te lipseaşte pre tine de plânsul tău, să nu aibi prietenie, pentru că nu te foloseaşte pre tine aceasta, ci mai vârtos cu totul te vatămă. Că nimenea nu poate să căştige vreo bunătate, fără numai întru multă osteneală. Deci pedepseaşte-ţi ochii tăi ca să nu ia aminte la cineva, şi nu vei umplea inima ta de cumplita îndrăzneală, ceaia ce la peire aduce pre toate roadele monahului.

337. [341]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca voiŭ auzi pentru oarecarele că iaste în războiŭ sau în boală, şi ca cum să pătimesc împreună cu dânsul, mai întâiŭ adecă spune-mi mie: acest fealiu de împreună-pătimire deaca oare a dracilor iaste, celor ce voesc să mă desdeletnicească pre mine dela ale meale păcate? Apoi iarăşi, de eram datoriu a-l pomeni pre dânsul întru rugăciune? Şi cum, [fiindcă] în mai multă primejdie şi în mai mari păcate sânt eu? Iar deaca şi fratele va ceare pentru aceasta? Iar deaca şi oarecăruia din Părinţi îmi va zice mie să-i zic? Deaca nu ceva şi pre cel împătimit aceaia, adecă a să ruga pentru aproapele, îl iscuseaşte cătră dragoste. Cum socoteşti, Părinte?

Răspuns al lui Ioann: Cum că nimenea nu iaste datoriu să-şi lase pre al său mort şi să se ducă să plângă pre altul, au arătat Părinţii celor mai tineri. Pentru că a celor desăvârşit iaste aceaia, adecă a pătimi împreună cu aproapele. Iar celui mai tânăr, a pătimi împreună cu altul batjocură a dracilor iaste. Că fără de înţeleagere îl judecă pre dânsul, ca pre cela ce rău să află şi să primejduiaşte, şi să are pre sineşi că bine face. Ci mai vârtos îl foloseaşte să se facă fără de grijă despre dânsul. Măcar de să va face pomenirea aceluia întru inima lui, sau dela alţii va auzi pentru dânsul, să zică: Dumnezeu să ne miluiască, şi pre mine, şi pre dânsul. Iar dela sineţi să nu zici vreunuia din Bătrâni să se roage pentru cineva, că aceasta iaste a unelti pre a sa stăpânire. Iar de voeşti a scăpa de aceasta, aduci aminte că cutarele să necăjaşte; şi Bătrânul auzind, negreşit să roagă cu duhul pentru cel bólnav. Iar deaca va zice ţie cineva să spui Bătrânului, spune cuvântul pentru porunca [lui]: „Roagă-te, Părinte, pentru cutarele”. Iar de-ţ’ va zice ţie: „Roagă-te pentru mine”, aşijderea, pentru porunca [lui], zi: „Doamne iartă-ne pre noi”, sau: „Dumnezeule, ajută-ne noao”, sau: „Acopere-ne pre

noi cătră lucrul acesta”. Şi să nu socoteşti că şi aceasta iaste stăpânire: că ai întrebat, şi ai auzit să zici. Iar a pătimi împreună cu cineva ca cum pentru dragostea, încă nu ai venit întru măsura aceasta. Deaca te-ar supăra gândul pentru cineva, atuncea întrebi, şi auzi trebuinţa. Dumnezeu să te miluiască pre tine, frate!

338. [342]. Întrebare a aceluiaşi: Spune-mi mie, Părinte, pănă unde să cade a fi măsura dragostii?

Răspuns al lui Ioann: Frate, altă dragoste iaste dragostea părinţilor cătră fiii lor, şi alta iaste dragostea fraţilor cătră fraţii lor. Măsura dragostii Părinţilor celor duhovniceşti cătră fiii lor nu are vreun lucru de vătămare, nici trupesc, că sânt întemeiaţi cu înţeleagerea cea duhovnicească; şi ori în cuvinte, ori în lucruri să sârguesc totdeauna să folosească pre cei mai tineri întru toate. Şi aşa iubind, nu le tac lor micşorările lor, ci des mustră şi pedepsesc pre fiii lor. Căci cătră dânşii s'au zis: *Mustră, ceartă, mângâe* (2 Tim. 4: 2). Precum de multe ori îţi face ţie avvà al tău, şi nu pricepi întru care te mustră pre tine, şi te ceartă, şi te mângâe pre tine. Şi de vreame ce, pentru dragostea, nu-ţi tace greşalele tale, să arată că duhovnicească iaste dragostea lui cea cătră tine. Şi fieştecarele dupre măsura sa iubeaşte pre aproapele său. Deci măsura dragostii céiĭ desăvârşit iaste aceaia, adecă ca după dragostea pre carea o are cineva cătră Dumnezeu, să iubească şi pre aproapele său ca pre sineşi. Iar tinereaţea iaste datoare să se păzească întru toate, pentru că degrab le pune piedecă celor mai tineri diiavolul. Mai întâiŭ adecă, întru întâlnire, încep a grăi ca cum pentru folosul sufletului. Şi poate că nici aşa. Şi după aceasta, întru altele să schimbă: la zădărâre, la îndrăzneală, la râs, la clevetire, şi la alte multe reale. Întrucât să se împlinească la dânşii că: *După ce aţi început cu Duhul, acum cu trupul vă săvârşiţi: aceastea toate le-aţi pătimit în zadar* (Gal. 3: 3-4). Pentru că aşa vin cei mai tineri la cădeare, dintru a iubi unii pre alţii fără de socoteală, şi din a petreace împreună. Iar măsura dragostii lor cea a unora cătră alţii aşa trebue să fie: a nu cleveti unii asupra altora, a nu urî, a nu defăima, a nu căuta pre a loruşi, a nu iubi pentru frumseaţea trupului, nu pentru oarecare trupească lucrare; a nu şădea împreună unii cu alţii fără de mare nevoe, pentru ca să nu cază la îndrăzneală, ceaia ce piiarde roadele monahului şi îl lasă pre dânsul ca pre un lemn uscat. Pănă aicea iaste măsura dragostii celor mai tineri a unora cătră alţii. Şi pentru ca, precum să cruţă pre sineşi pentru îndrăzneala şi pentru deşarta cuvântare, aşa să cruţe şi pre fraţii lor, cutremurându-să a şădea împreună unii cu alţii fără de vreame şi înzadar, ca să nu să prinză întru aceaste curse, şi să prinză în cursă şi pre fraţii lor, temându-să de cela ce zice: *Vai celui ce adapă pre aproapele său cu turnare şi amestecătură turbure* (Avac. 2: 15); şi iarăşi: *Strică năravuri bune vorbele ceale reale* (1 Cor. 15: 33). Ia aminte de sineţi, frate!

339. [343]. Întrebare a aceluiaşi: Ce voiŭ face, că mă supăr de gânduri spurcate? Şi deaca voiŭ simţi că şi alţii le au pre aceastea, de-a pururea zic

că: Iată şi alţii ca mine gândesc ceale reale. Şi iarăşi, nu-mi vine mie plâns, nici umilinţă, şi îmi zice mie gândul că întru cât sânt împreună cu oamenii nu pot să căştig pre aceastea. Fă milă cu neputinţa mea şi spune-mi mie, Părinte, cum să mă mântuesc întru aceastea?

Răspuns al lui Ioann: Pre gândurile ceale spurcate, şi a le auzi sau a simţi că are cineva vreun lucru ca acesta, şi a zice că: „Iată şi alţii ca mine gândesc ceale reale", dă-le anathemei pre gândurile ceale reale. Şi pentru fratele tău zi că: „Mai bun decât mine iaste şi mai sfânt", şi încetează gândul. Iar pentru plâns, deaca nu te vei lupta către oameni, fiind împreună cu dânşii, adecă să te nevoeşti a nu lua îndrăzneală cu cinevaşi, plânsul sau umilinţa nu vine. Şi deaca pentru îndreptarea de sine te vor face pre tine a fugi de fraţii tăi, de nevoinţă şi de locul cel de luptă te fac pre tine să fugi. Drept aceaia luptă-te să birueşti, fiind împreună cu oamenii, pre îndrăzneala cea către dânşii. Că zice apostolul că *şi deaca cineva pătimeaşte, nu să încununează, de nu va pătimi dupre leage* (2 Tim. 2: 5). Fă putearea ta, frate, şi vine împreună cu tine Dumnezeu întru toate. Să nu uiţi pre a păzi smereniia şi ascultarea şi supunerea, şi te mântueşti întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

340. [344]. Întrebare a aceluiaşi. Altul au întrebat: Avvo, voesc să mă mântuesc, şi nu ştiu calea mântuirii. Şi gândul îmi zice mie: „Ce mai şăzi în chinovie, nefăcând nimica? Du-te aiurea!" Deci ce sânt datoriu să fac?

Răspuns al lui Ioann: Frate, ne-au dat noao Dumnezeu, prin Dumnezeeştile Scripturi, şi Părinţii, calea mântuirii, când zice: *Întreabă pre Părintele tău, şi îţi va vesti ţie, pre cei mai bătrâni ai tăi, şi-ţi vor spune ţie* (v. A 2-a Lege 32: 7). Drept aceaia, de voeşti să nu te rătăceşti[1] cu pricinuire de smerenie, ca să te depărtezi de unde ai folos, fără de întrebare şi fără de duhovniceşti Părinţi nimic să nu faci: şi nu te rătăceşti, cu Darul lui Hristos Dumnezeu, *celui ce voiaşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4).

341. [345]. Întrebare a aceluiaşi: Gândul îmi zice mie că deaca mă voiŭ duce undeva şi mă voiŭ linişti, viu întru liniştea cea desăvârşit. Că îndatorit sânt cu multe păcate şi voesc să mă slobozesc de dânsăle. Deci cum să fac, Părinte?

Răspuns al lui Ioann: Frate, omul cel îndatorit, deaca nu mai întâiŭ va plăti datoriia, oriunde s'ar duce, măcar în cetate, măcar în sat, şi oriunde ar şădea, datoriu iaste, şi nu are slobozenie unde să şază cu odihnă. Iar deaca să va osteni mai întâiŭ despre defăimările oamenilor, să ruşinează, şi atuncea ori de unde plăteaşte datoriia. Şi când să va slobozi, atuncea cu cutezare şi cu multă îndrăzneală poate să se arate în norod sau să şază oriunde voiaşte. Deci deaca omul va face putearea sa să poarte ocări, şi defăimări, şi necinstiri, şi păgubiri pentru păcatele ceale lucrate de dânsul, să învaţă smereniia şi osteneala. Şi i să iartă lui

[1] În Mss. 3723: să te mântueşti. (N. ed.)

păcatele lui, dupre ceaia ce iaste scrisă: *Vezi smereniia mea şi osteneala mea, şi lasă toate păcatele meale* (Ps. 24: 18). Şi înţăleage că, mai nainte de cruce, câte ocări şi câte defăimări au răbdat Stăpânul nostru Hristos, şi după aceastea au venit la cruce. Aşa nu poate cineva să vie plin de roadă la linişte cea desăvârşit şi la sfânta odihnă a săvârşirii, deaca nu mai întâiŭ va pătimi împreună cu Hristos şi nu va suferi toate patimile lui Hristos, aducându-şi aminte de apostolul ce zice: *Că deaca împreună pătimim cu dânsul, şi împreună ne vom proslăvi* (v. Rom. 8: 17). Deci să nu te rătăceşti, că altă cale de mântuire nu iaste afară de aceasta. Domnul să-ţi ajute ţie dupre voia sa, ca, precum zice în Evanghelie, să întemeiaze zidirea ta pre piiatra cea tare carea iaste Hristos.

342. [346]. Cearere către Marele Stareţ. Un frate au rugat pre Marele Stareţ, zicând: Roagă-te pentru mine ca să mă miluiască Dumnezeu, că ticălos sânt.

Răspuns al lui Varsanufie: Cel ce voiaşte să se miluiască[1], păzască porunca ca să nu mănânce din lemn, şi nu cade întru neascultare. Şi cel ce nu cade întru neascultare să miluiaşte şi să mântuiaşte prin Darul lui Hristos, Dumnezeului nostru. De vreame ce unul ca acesta zice cu gândul: „Eu şi Dumnezeu singuri sântem în lume[2], şi deaca nu voiŭ face voia lui, nu mă aflu al lui, ci al celui strein”. Şi va aştepta eşirea cea din trup în fieştecare zi, şi cum are a întâmpina pre Dumnezeu, şi degrab apucă calea mântuirii.

343. [347]. Cearere către acelaşi Mare Stareţ. Un frate, căzând într'o ispită şi cerând rugăciune dela Marele Stareţ, şi după ce s'au uşurat, i-au vestit, mulţămindu-i lui, împreună şi cerând şi pentru durearea capului ceaia ce i să întâmplase lui, şi pentru ca să se lumineaze inima lui.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, să luăm aminte de înşine cu frica lui Dumnezeu, şi deaca Dumnezeu cel îndurat, dupre a sa iubire de oameni, va uşura războiul dela noi, nici aşa să nu ne lenevim. Că mulţi, după ce s'au uşurat, s'au lenevit de sineşi şi au venit cu capul în jos. Ci după ce ne vom uşura, să mulţămim lui Dumnezeu, de unde ne-au izbăvit pre noi, şi să rămânem întru rugăciune, ca să nu mai cădem întru acealeaşi patimi, nici întru altele. De va mânca cineva o gustare ceva, şi să va vătăma la stomahul său, sau la splină, sau la ficat, şi prin sârguinţa şi meşteşugul doftorului să va vindeca, nu să mai leneveaşte de sineşi, ca nu întru mai reale să vie, aducându-şi aminte de primejdiia aceaia. Precum şi Domnul au zis celui ce s'au tămăduit de dânsul: *Iată sănătos te-ai făcut, nu mai greşi, ca nu ceva mai rău să pătimeşti*. (In. 5: 14) Frate, ostaşii cei prea buni, şi în vreamea păcii de-a pururea cugetă meşteşugul războiului. Că nu să iartă ostaşul să cugete în vreame de războiŭ cu lesnire pre ceale ale războiului. Că s'au zis: *Gătitu-m'am şi nu m'am turburat* (Ps. 118:

---

[1] În Mss. 3723: mântuiască. (N. ed.)
[2] *Pateric*, „Pentru Avva Antonie” 1. (N. ed.)

60). Deci nicidecum să nu iai îndrăzneală împreună cu carele te-ai ispitit de patimă, nici cu altul. Pentru că Părinţii zicea pentru dânsa că piiarde roadele monahului. Deci nu poate omul să se facă fără de grijă împrejurul războiului până la răsuflarea cea mai de pre urmă, ca să nu vie jos prinzându-să în cursă de măestrul vrăjmaş. Pre carele o, să-l surpe dela noi Domnul prin Duhul gurii sale! Adu-ţi aminte că au zis un Stareţ: „De va face omul ceriu nou şi pământ nou, nu poate să se facă fără de grijă”.[1]

Iar pentru durearea capului, iaste datoriu cineva să se lupte ca să nu se trândăvească pre sineşi, şi să ajutorează. Că aflând Domnul pre ai săi ucenici trândăviţi fiind, au zis lor: *Priveghiiaţi şi vă rugaţi, ca să nu întraţi în ispită* (Mt. 26: 41). Fiiule, cel ce au luminat ochii orbului, să lumineaze ochii inimii tale, ca să pricepi pre lucrul cel bun şi cel de folos. Şi Domnul Puterilor să te împuterniceaze pre tine şi să te întărească pre tine întru credinţa cea desăvârşit, cel ce au zis: *Toate sânt cu putinţă celui ce creade* (Mc. 9: 23). Şi o, să te văz pre tine în laturea celor ce să mântuesc, prin darul ocârmuitoriului sufletelor noastre, lui Iisus Hristos, căruia i să cade slava.

344. [348]. Un frate mirean al aceluiaşi Mare Stareţ, bătrân fiind şi acela, au trimis cerând dela dânsul să-l întâlnească. Iar Stareţul i-au arătat lui aceastea: Eu frate pre Iisus îl am. Iar deaca, după ce cu totul vei defăima lumea, te vei face monah, atuncea frate al mieu eşti. Aceastea auzind, cu multă plângere s'au dus. Şi după câtăva vreame venind, s'au lepădat de lume acolò. Şi în boală trupească căzând, şi îndropicindu-să, au trimis cerând dela Stareţul pentru patimă. Iar el au răspuns aceastea:

Boala aceasta nu au venit ţie, ci ca să nu te duci fără de rod cătră Dumnezeu. Deci deaca vei răbda şi vei mulţămi, în locul petreacerii călugăreşti ţi să socoteaşte ţie, căci nu ai zăbovit multă vreame în Shima Monahicească. Şi din parte şi necazul acesta ţi s'au făcut ţie că m'ai socotit pre mine, cel ce nu sânt nimica, şi pre sineţi: pre mine adecă ca pre un mare, iar pre sineţi ca pre un frate al unui om ca acesta. Şi nu ştii că sântem fii ai călcării de poruncă a lui Adam, şi pământ sântem şi cenuşă. Deci mulţămeaşte lui Dumnezeu, celui ce te-au adus pre tine la acest fealiu de stare. Iar de am fi avut smereniia lui Iisus Hristos, am fi putut a zice: *Cine iaste maica mea? Şi carii sânt fraţii miei*, şi cealelalte (Mt. 12: 48).

345. [349]. Un frate, auzind dela oarecarele frate pentru războiŭ, l-au sfătuit pre dânsul precât au putut ceale spre folos, nefiind el ajuns la acest fealiu de măsură. Şi îndată au venit războiul asupra lui. Şi cum s'au văzut pre sineşi îngreoiat, şi au cunoscut că aceasta i-au sosit dintru aceaia că nu au mărturisit fratelui pre a sa neputinţă, şi cum că pre Părinţi să cade mai vârtos a-i întreba, au vestit pricina Celuialalt Stareţ.

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Pimen” 48. (N. ed.)

Răspuns al lui Ioann: Frate, nu iaste altă cale, decât numai ca să se prihănească pre sineşi omul în ceale ce au grăit, şi îi iartă lui Dumnezeu. Şi îndatăşi s'au uşurat de războiŭ fratele, şi au mulţămit lui Dumnezeu.

346. [350]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca stau înainte doao lucruri de păgubire sufletului, şi nevoe iaste negreşit a cădea întru unul dintru aceastea, ce să cade a face?

Răspuns al lui Ioann: Întru asemănare de doao lucruri de vătămare, să cade pre cel mai mic a-l aleage. Că scrie la Părinţi cum că au venit oarecarele să ceară de chieltuială dela oarecine, şi nu i-au dat lui, zicând că: Nu am să-ţi dau ţie. Şi întrebat fiind după aceastea pentru ce nu au dat, au zis că: De i-aş fi dat, vătămare era de suflet. Şi am ales a călca o poruncă, şi nu desăvârşit a piiarde sufletul.

347. [351]. Întrebare cătră Marele Stareţ. Un frate, sporind în fapta bună cea dupre Dumnezeu, au arătat Marelui Stareţ, zicând: Spune-mi mie, Avvà, cuvânt, că mă necăjesc!

Răspuns al lui Varsanufie: Sfântul Apostol Pavel, fiindcă au înţeles putearea, scriia zicând că: *De răbdare aveţi trebuinţă, ca voia lui Dumnezeu făcând, să luaţi făgăduinţele* (Evr. 10: 36). Deci cel ce voiaşte să se sue la cruce împreună cu Hristos, iaste datoriu să se facă împreună-părtaş patimilor lui, şi de-a pururea are pacea. Şi eu ţie îţi zic: Luptă-te să-ţi agoniseşti mulţămire întru toate, şi *putearea celui Preaînalt te va umbri pre tine* (v. Lc. 1: 35), şi atuncea afli odihna.

348. [352]. Întrebare: Ce voiŭ face tina aceasta carea o am, şi îndreptarea de sineşi, şi uitarea, că mă necăjesc pre mine cumplit?

Răspuns al lui Varsanufie: Cel ce are tină asupra sa, cu cuviinţă o leapădă pre ea când voiaşte. Iar cel înfipt în noroiu, cu osteneală multă să scoate pre sineşi dintr'însa. Şi mai rău iaste aceaia că s'au înfipt, decât că o are pre dânsa. Iar pentru îndreptarea de sineţi, răotate niciodată nu surpă pre răotate. Deci adu-ţi aminte că îndreptarea de sineţi nu face drept pre om, şi te odihneşti. Iar pentru uitare, doao uitări sânt, una altiia să pune împrotivă. Deci cel ce ajunge să-şi uite a mânca pâinea sa de glasul suspinului său, nu să mai stăpâneaşte de uitarea vrăjmaşului.

349. [353]. Cearere a aceluiaşi: Adaoge milă şi scoate-mă pre mine din pântecele leului, că m'au înghiţit pre mine. Şi milostiveaşte-te spre sufletul mieu ca Dumnezeu sus. Că voao vi s'au dat stăpânirea. Că orice aţi fi dezlegat pre pământ va fi dezlegat şi în ceriuri. Şi să nu laşi pre sufletul mieu în gheena, ca să nu moară în păcat. Şi spune-mi mie cuvânt dupre puteare, ca părtaş să mă fac al ostenealii tale.

Răspuns al lui Varsanufie: Însuşi Domnul Păcii să ne sfinţească pre noi desăvârşit, şi întreg duhul nostru şi sufletul şi trupul fără de prihană întru ve-

nirea lui să-l păzească: mai mângâitoriu decât cuvântul acesta al Apostolului ce aş fi avut să-ţi trimiţ ţie? Ceale ce s'au scris ţie dela mine sârguiaşte-te a le agonisi, pentru că şi eu mai mult decât tine mă ostenesc, rugându-mă lui Dumnezeu noaptea şi zioa până când să ajungi întru dânsăle. Însă aceasta învaţă-te, frate, că, precum ştii, sufletul mieu cu bucurie îl puiŭ pentru tine, şi rugăciunea mea pentru tine neîncetată iaste.

350. [354]. Întrebare a aceluiaşi. Un frate, fiind trimis la un răspuns al chinoviei, au întrebat pre Celalat Stareţ de să cade, fiind chiemat de niscareva iubiţi, a mânca împreună cu mueri. Şi au răspuns Stareţul: Să nu mănânci nicidecum cu dânsăle. Şi au zis fratele: Şi de unde ştiu eu, când sânt chiemat de cineva, de va să vie muiare să mănânce împreună cu noi, ca să nu mă duc? Şi au zis Stareţul: Întreabă pre cel ce te-au chiemat pre tine, de iaste acolò muiare. Şi de va zice: „Aşa”, leapădă-te zicând: Iartă-mă, că poruncă am să nu mănânc împreună cu muiare. Şi au zis fratele: De să va întâmpla mie a mă duce şi voiŭ asculta mai nainte de întrebare, şi să va părea că vine muiare la masă, ce sânt datoriu să fac? Şi au zis Stareţul:

Datoriu eşti a lua deosebi pre cel ce te chiiamă pre tine şi a-i zice lui: Iartă-mă, că m'am împuns a zice ţie că poruncă am să nu mănânc împreună cu muiare. Ci slobozi-mă pre mine, şi mă duc. Şi deaca adecă va depărta pre muiare, rămâi; iar de nu, du-te. Şi să nu vatămi porunca, ca să nu ţi să pricinuiască ţie moarte din neascultare. Şi să nu te temi. Că nu ţi să face ţie spre sminteală, ci spre zidire.

351. [355]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca voiŭ fi trimis la vreun răspuns, neavând slobozenie pentru hrană, şi mă roagă pre mine cineva să mănânc la dânsul; şi eu, zicând lui că nu pociŭ, neavând porunca Avvei, el tot ar rămânea pricindu-să şi silindu-mă, ce să fac?

Răspuns al lui Ioann: De vreame ce prigonirea nici un bine nu naşte, de nu stă înainte vătămare de suflet, priimeaşte. Şi venind, vesteaşte Avvei, cerându ertăciune ca cum ai greşit. Iar de are vătămare, măcar de milioane de ori de s'ar prigoni, să nu suferi, pentru că acesta cu adevărat iaste lucru al diiavolului.

352. [356]. Întrebare a aceluiaşi: La Sfânta Cetate m'am trimis pentru un răspuns, şi m'am pogorât la Iordan să mă rog, necerând dela Avvà pentru aceasta slobozire. Oare bine am făcut, sau nu?

Răspuns al lui Ioann: Nu ţi să cade fără de dare de voe să te duci nicăiri. Că ceale ce să fac din gândul tău, măcar de s'ar părea că sânt bune, nu plac lui Dumnezeu. Iar a păzi porunca a lui avvà al tău, celui ce te-au trimis pre tine, aceasta şi rugăciune iaste, şi pre Dumnezeu îl veseleaşte, cel ce au zis: *Nu am venit să fac voia mea, ci voia celui ce m'au trimis pre mine* (v. In. 6: 38).

353. [357]. Întrebare: Deaca, ducându-mă departe, mă voiŭ rătăci de a întreba pre Avvà unde mi să cade să găzduesc, ce să fac?

Răspuns al lui Ioann: Să cade a lua aminte la lucrurile ceale ce te întimpină pre tine, şi aşa spre folosul sufletului pre fieştecarele a-l face: într'acest chip însă ca cum călcând porunca, iar nu ca pre un bine făcând. Căci aşa deplin să se adevereaze Avvà, ca să te iarte pre tine.

354. [358]. Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Deaca mai deosebit îmi va porunci mie Avvà să nu fac acest lucru, şi eu, ca un om, voiŭ călca, ce trebue a face?

Răspuns al lui Ioann: Pocăiaşte-te lui Dumnezeu şi Avvei. Şi sârguiaşte-te deaciia înainte să-l îndreptezi, şi Dumnezeu îţi iartă ţie păcatul.

355. [359]. Întrebare: Un frate, încredinţându-i-să poarta chinoviei şi ostenindu-să singur, au întrebat pre Marele Stareţ de să cade a lua şi pre alt frate cu sineşi, sau nu.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, deaca cineva voiaşte să vie către Iisus şi a călători pre calea mântuirii, ispite şi necazuri iaste datoriu a aştepta în fieştecare ceas. Că zice: *Fiiule, deaca te apropii să slujeşti Domnului, găteaşte-ţi sufletul tău la ispită* (Sir. 2: 1). Şi Domnul au zis: *Cel ce vine către mine, leapede-se de sineşi, şi rădice-şi crucea sa* (în fieştecarea zi), *şi urmeaze-mi mie* (Mt. 16: 24). Deci cel ce voiaşte ucenic al lui[1] să se facă, pănă la moarte iaste datoriu să facă ascultare. Deci a fi singur şi a te osteni puţin, de folos îţi iaste ţie, mai mult decât a avea pre altul. Iar când va urma trebuinţă, de-a pururea îţi ajută ţie altul. Pentru că nu atât înmulţeaşte îndrăzneala deaca mai rar îţi va ajuta ţie, precât să înmulţeaşte deaca împreună veţi fi totdeauna. Iar deaca nu te vei supăra de osteneală, afli smerenie. Şi deaca vei afla smerenie, priimeşti şi lăsare păcatelor. Că zice: *Vezi smereniia mea şi osteneala mea, şi lasă toate păcatele meale* (Ps. 24: 18). Deaca te vei smeri, priimeşti Dar, şi Darul îţi ajută ţie. Pentru că ostenindu-să Sfântul Pavel mai mult decât toţi apostolii, zicea că: *Nu eu, ci Darul cel împreună cu mine* (1 Cor. 15: 10). Deaca vei creade fără de îndoire, ai a te împuternici, şi a face nu numai trebuinţa portăriei, ci şi încă alte trebuinţe. Deci, pentru nădeajdea, ia aminte la lucrul lui Dumnezeu, şi precum nu ştii, iconomiseaşte Dumnezeu treaba. Domnul cu tine.

356. [360]. Întrebare a aceluiaşi: Roagă-mi mie, Părinte, puteare şi priceapere dela Dumnezeu, că prost sânt şi neputincios. Şi de vreame ce să întâmplă când es purtând ceva dela magherniţă sau dela chelărie şi întâmpin pre oarecarii din Părinţi sau pre oarecarii oameni străluciţi, ce să fac? Şi din pângăriciunile ceale ce mi să întâmplă mie roagă-te ca să mă izbăvesc.

Răspuns al lui Varsanufie: Deaca vei creade că din pietrile ceale neroditoare poate Dumnezeu să rădice fii lui Avraam, şi cum că cel ce au deşchis gura măgăriţii poate să-ţi deşchiză şi să te înţelepţească, şi să-ţi dea priceapere,

[1] În Mss. 3723: al mieu. (N. ed.)

şi să te împuternicească pre tine, [atunci] toate îţi dă ţie Dumnezeu, frate. Nu ştii lucrurile? Poarta chinoviei iaste poartă a lui Dumnezeu. Şi ştie Dumnezeu că are trebuinţă de înţelepciune, şi de priceapere, şi de cunoştinţă, şi de puteare, de ajutoriu şi de socoteală dreaptă robul său portariul. *Că ştie,* zice, *Tatăl vostru cel ceresc de ceale ce aveţi trebuinţă mai nainte de a ceare dela dânsul* (Mt. 6: 8). Deaca vei aştepta şi vei răbda, fericit va fi sufletul tău. Iar când să va întâmpla ca viind, sau şi purtând ceva, să întâmpini pre oarecarii din Părinţi sau din cei mari ai lumii, fără de turburare pune jos ceaia ce porţi şi priimeaşte-i pre dânşii cu smerenie şi cu frica lui Dumnezeu. Şi Dumnezeu va face întâmpinarea ta spre slava numelui său şi spre zidirea tuturor, prin rugăciunile sfinţilor, amin. Iar pentru pângăriciuni, deaca să va smeri inima ta, socotindu-te pre sineţi pământ şi cenuşă, dupre Dumnezeu, te acopere pre tine smereniia.

357. [361]. Un frate au întrebat pre Celalalt Stareţ zicând: Spune-mi mie, Părinte, pre cine să cade a întreba pentru gânduri? Şi de să cuvine pentru acealeaşi cătră altul a aduce întrebarea?

Răspuns al lui Ioann: A întreba să cade cătră carele ai credinţă şi ai cunoscut că poate să poarte gânduri. Şi să-i crezi lui ca lui Dumnezeu. Iar a întreba pre altul tot pentru acelaşi gând iaste lucru de necredinţă şi de ispită. Că deaca ai că Dumnezeu au grăit sfântului său, ce trebuinţă iaste de ispită? Sau ce trebuinţă iaste să ispiteşti pre Dumnezeu, acelaşi lucru întrebând pre altul?

358. [362]. Întrebare: Şi deaca va rămânea statornic gândul, necăjind pre oarecarele după răspunsul Părinţilor?

Răspuns al lui Ioann: Deşărt au rămas că, după ce au auzit, nu curat, nici cu osârdie au făcut lucrul cel poruncit lui. Şi iaste datoriu să întoarcă înapoi greşala şi să facă curat orice au auzit. Că deaca Dumnezeu iaste cel ce grăiaşte întru sfinţi, nu minte.

359. [363]. Întrebare: Dar oare pre acelaşi să cuvine pentru acelaşi lucru de-al doilea a-l întreba, sau nu? Ştiu, Părinte, că mi-ai zis mie să nu fac un lucru şi, Părinte, am întrebat pre acelaşi pentru acelaşi lucru, şi mi-au zis să fac lucrul. Şi ce iaste aceasta?

Răspuns al lui Ioann: Frate, judecăţile lui Dumnezeu adânc mult sânt (v. Ps. 35: 7). Dupre inima celui ce întreabă, Dumnezeu aruncă în gura celui ce îi grăiaşte lui; sau spre cercare; sau căci inima lui s'au schimbat, şi să învredniceaşte să auză într'alt fealiu; sau măcar alţii oareşcarii să schimbă, fiind întru acelaşi lucru, şi pentru dânşii într'alt fealiu Dumnezeu grăiaşte întru sfântul său. Precum prin Isaiia au grăit cătră Ezekia Împăratul. Pentru că, după ce au zis lui: „Aşază-ţi ceale pentru tine, că mori", s'au schimbat inima împăratului şi s'au scârbit. Şi prin însuşi Isaiia iarăşi au zis lui: „Iată au mai adaos Dumnezeu la viiaţa ta alţi cinsprezeace ani". Deci de ar fi grăit prin altul, ar fi putut avea lucrul sminteală, că într'alt fealiu grăesc sfinţii. Şi iarăşi, dupre inima Ninevitenilor au grăit prin Ionà şi au zis că: „Dupre trei zile răstorn cetatea". Şi după ce

s'au schimbat spre pocăinţă inima lor, ş'au arătat Dumnezeu pre cea multă a sa îndelungă răbdare şi au lăsat cetatea, că s'au schimbat spre bine. Şi pentru aceasta nu trebue cineva cândva să schimbe pre sfântul cel ce să întreabă, ci pre acelaşi iarăşi să-l întreabe: nu cumva trebuinţă va urma să schimbe Dumnezeu răspunsul după ce să face pricinuirea. Şi să face printr'însul, ca să nu să afle sminteală.

360. [364]. Întrebare a aceluiaşi: Stăpâne, aveam pricină cu oarecarele şi era nevoie ca să mă duc cu dânsul la stăpânitoriu. Şi am luat sfat dela Părinţi pentru pricină, şi mi s'au zis mie ce sânt datoriu să fac după ce mă voiŭ duce. Şi am făcut, precum socotesc, putearea mea să nu es afară de ceale zise mie dela dânşii. Şi neaflând cum că întâmpină mie lucrul dupre răspuns, mă necăjiiam foarte şi nu ştiiam ce să fac: să es afară de ceale poruncite – mă temeam de neascultare; să rămâiu întru acealea – nu aflam eşirea trebii aseamenea cu răspunsul. Ce iaste aceasta, Părinte? Şi ce trebuia mie să fac sau să gândesc, întru atâta nedomirire zăcând, şi nevoe? Deci nu cumva păcătuirea dela mine era, şi mă amăgea pre mine?

Răspuns al lui Ioann: Să apropie acest răspuns la cel dintâiŭ. Cum? Ascultă. Ai luat răspuns pentru un lucru, că: „Aceastea fă-le", şi ai aflat împrotivire. Mai întâiŭ adecă datoriu eşti să te prihăneşti pre sineţi, nu cumva s'au îndulcit inima ta în lucru, şi pentru aceasta nu ai lăsat lui Dumnezeu pre totul. Şi pentru aceasta nu au lăsat Dumnezeu să se facă lucrul dupre răspunsul Părinţilor, şi dela tine să face pricina, iar tu arunci pricina deasupra răspunsului lor. Că Eliseiŭ au trimis pre ucenicul său să scoale mort, şi nu s'au sculat. Dar nu iaste pricina a celui ce au trimis, ci a celui ce s'au trimis: de vreame ce cum el, mai pre urmă, l-au sculat pre dânsul? Deci eşti datoriu să faci putearea ta să păzeşti ca să se facă dupre răspuns. Iar deaca nu să va întâmpla a să face dupre dânsul, învaţă-te că schimbare s'au făcut la una din părţi, şi pentru aceasta schimbă Dumnezeu pre pricinile răspunsului. Adecă ce zic? Iaste datoriu cineva ţie cu zeace arginţi, şi nu are să ţi-i dea toţi; şi ai întrebat pre un Stareţ: „Ce să cer dela el?" Şi au zis: „După dreptate, pre cei zeace". Şi aceasta deplin s'au încredinţat Stareţul să-ţi zică ţie ca să nu-i erţi lui, de vreame ce era vârtos la inimă. Iar dupre ce au auzit că va să i să ceară toţi, s'au căit, şi s'au rugat lui Dumnezeu, zicând: „Stăpâne, nu am puteare ca să-i dau pre cei zeace arginţi. Ci adeverează pre stăpânitoriu să nu mă silească pre mine ca să-i plătesc deplin, şi mă voiŭ sârgui a plăcea ţie ceaialaltă parte a vieţii meale". Şi milostivul Dumnezeu schimbă judecata, şi tu nu ştii. Deci atuncea, de vreame ce nu iaste aproape de tine cu trupul cel ce s'au întrebat de tine, roagă-te lui Dumnezeu numind pre însuşi Stareţul şi zicând: „Dumnezeule al acestuia, să nu mă laşi pre mine să mă rătăcesc dela voia ta, nici dela răspunsul robului tău, ci adeverează-mă deplin pre mine ce să fac". Şi orice te adevereaşte pre tine, fă, crezând că Dumnezeu prin sfântul său au grăit ţie, şi te povăţuiaşte pre tine; ştiind că negreşit schimbare oareşcarea s'au făcut, şi pentru aceasta Dumnezeu au schimbat pre pricinile răspunsului.

361. [365]. Întrebare: Stăpâne al mieu, de câte ori să cade a să ruga cineva ca deplin să se adevereaze gândul pentru aceasta?

Răspuns al lui Ioann: Când nu poţi să întrebi pre Stareţul, de trei ori să cade a te ruga pentru tot lucrul. Şi după aceastea, vezi unde să pleacă inima, măcar şi pănă la un păr, şi aceasta fă. Că arătată iaste încredinţarea cea deplin, şi negreşit să arată inimii.

362. [366]. Întrebare a aceluiaşi: Cum trebue a să ruga de trei ori, în deosebite vremi sau întru acelaşi ceas, de vreame ce să întâmplă nici prelungire de vreame a mai avea lucrul?

Răspuns al lui Ioann: Deaca ai răsuflare de vreame, în trei zile de trei ori roagă-te. Iar deaca iaste grăbnicie, în ceasul vânzării Mântuitoriului – carele lucru cu greu să face – aibi-l pre dânsul chip. Că ducându-să a treia oară, de trei ori acelaşi cuvânt au zis, rugându-să. Şi deaca şi dupre arătare nu s'au auzit, de vreame ce să cădea negreşit să se facă iconomiia, că ne învaţă pre noi dintru aceasta să nu ne scârbim când ne rugăm şi îndată nu sântem auziţi. Că el ştie mai bine decât noi ceaia ce ne iaste de folos. Însă de mulţămire să nu ne depărtăm.

363. [367]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca după rugăciune va zăbovi de a veni încredinţarea cea deplin, ce să cade să fac eu? Şi deaca şi din pricina mea ar fi, şi s'au ascuns dela mine aceasta, de unde voiŭ cunoaşte?

Răspuns al lui Ioann: Deaca după a treia rugăciune nu ar veni adeverirea cea deplin, cunoaşte că dela tine iaste pricina. Şi de nu să va arăta ţie greşala, prihăneaşte-te pre sineţi, şi te miluiaşte pre tine Dumnezeu.

364. [368]. Întrebare a aceluiaşi: Cum iaste datoriu să se afle cineva când întreabă pre Părinţi? Oare toate întrebările care întreabă cu necălcare iaste datoriu să le săvârşească?

Răspuns al lui Ioann: Nu toate, ci pre ceale ce să dau dupre poruncă lui. Că alt lucru iaste proasta sfătuire cea dupre Dumnezeu, şi alt lucru iaste porunca. Sfătuirea iaste îndemnare fără de nevoe, carea arată omului calea cea dreaptă a vieţii; iar porunca are jug nestrămutat.

365. [369]. A aceluiaşi întrebare: Mi-ai spus mie, Părinte, deosebirea poruncii şi a sfătuirii céii dupre Dumnezeu; spune-mi mie şi pre ale fieştecăriia seamne, şi de unde să cunosc, şi carea iaste putearea şi a uniia şi a altiia dintr'însele.

Răspuns al lui Ioann: Deaca tu te apropii la Duhovnicesc Părinte, întrebând pentru vreun lucru nu ca cum poruncă voind a lua, ci răspuns dupre Dumnezeu a auzi, şi ţi s'au zis ţie ce să cade să faci, datoriu eşti şi aşa negreşit să păzeşti. Şi măcar de şi, după ce ai făcut, vei pătimi necaz dintru aceasta, să nu te turburi, căci pentru folosul tău să face. Iar de nu vei voi să faci, nu te-ai părut adecă cum că calci poruncă, fiindcă nu dupre poruncă ai luat, ci ţi s'au părut ţie să

treci cu vedearea folosul. Şi eşti datoriu a te osândi pre sineţi întru aceasta. Că trebue a socoti cum că toate ceale ce es din gura sfinţilor, spre folosul celor ce aud sânt. Şi aceaiaşi iaste, măcar şi când tu nimic cu totul n'ai fi întrebat, ci el dela sineşi ar fi zis ţie, fiind pornit de gândul cel dupre Dumnezeu. Care lucru şi oarecând s'au întâmplat. Pentru că odată oarecine din sfinţi cerea să între în cetate, şi alt Stareţ dela sineşi i-au zis lui că: „Deaca vei întra, vei cădea în curvie". Şi neascultând, au întrat, şi au căzut. Iar deaca întrebi pentru vreun lucru mai deosebi: „Poruncă voiŭ să iau", eşti datoriu a pune metanie şi a te ruga ca să ţi să dea ţie poruncă. Şi după ce ţi să va da, iarăşi să pui metanie, ca să o blagoslovească cel ce o au dat ţie pre aceasta, zicându-i lui: „Blagosloveaşte-mă, Părinte, deasupra poruncii, şi roagă-te ca să o păzesc pre dânsa". Însă aceasta învaţă-te, frate, că nu fără de lucru dă cel ce dă porunca, ci ajută cearerii şi rugăciunilor, ca să poţi a păzi. Iar deaca, dupre uitare, nu vei pune lui metanie ca să iai blagoslovenie, să nu socoteşti că deşartă iaste porunca. Că întărită iaste şi aşa, dar fără de înfrumseţare şi fără de urmare o ai priimit pre dânsa. Şi de vei putea să te osteneşti, să nu te leneveşti a te duce şi a chiema înapoi metaniia şi blagosloveniia. Iar de nu vei putea să faci aceasta, aibi-te pre sineţi ca cum întru treacere cu vedearea ai priimit porunca.

366. [370]. Întrebare: Deaca eu adecă voiŭ întreba să iau poruncă, iar Stareţul nu are scopos ca să-mi dea; sau aminterlea, eu adecă nu cer să iau, iar el îmi dă poruncă, oare socoteaşte-să întru poruncă? Şi să cade negreşit să o păzesc? Deaca, de vreame ce sânt canoane bisericeşti şi graiuri ale Părinţilor care sânt puse înainte în scris, oare şi pre aceastea ca pre o poruncă avem nevoe să le păzim?

Răspuns al lui Ioann: Deaca, întrebat fiind, nu au avut scopos ca să-ţi dea poruncă, nu să socoteaşte ţie întru poruncă, deşi tu aceasta ai cerut. Iar deaca el au socotit să-ţi dea ţie poruncă, măcar de şi tu aceasta nu o ai cerut, poruncă iaste, şi trebuinţă iaste să o păzeşti. Iar şi aceaia ca pre o poruncă să cade să o priimeşti, când canoanele ceale dogmaticeşti hotărăsc ceva, sau răspuns al vreunor Părinţi iaste, ca întru hotărâre grăit. Însă dupre întrebarea Părinţilor întemeiază-le în gândul tău. Pentru că, negreşit, nu drept înţelegi putearea graiurilor. Deci prin răspunsul lor, şi întru acesta mai vârtos pleacă-te, şi păzeaşte nestrămutat, ajutându-ţi ţie iubitoriul de oameni Dumnezeu prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

367. [371]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca, ispitit fiind, voiŭ călca porunca, ce să fac?

Răspuns al lui Ioann: Deaca, după cei ai luat poruncă dela sfinţi, o vei călca pre dânsa, să nu te turburi, nici să te deznădăjdueşti, pănă în cât să o strici pre dânsa. Ci adu-ţi aminte de cela ce zice pentru dreptul că de şapte ori în zi cade şi să scoală (Pilde 24: 16); şi de Domnul, cel ce zicea lui Petru că *pănă de şaptezeci de ori câte şapte vei erta fratelui tău* (Mt. 18: 22). Deci deaca oa-

menilor au poruncit până întru atâta a erta, cu cât mai vârtos el, bogat fiind întru milă, şi întru îndurări biruind mai presus pre toate? Cela ce prin prorocul în fieştecarea zi strigă: *Întoarceţi-vă cătră mine, şi mă voiŭ întoarce cătră voi, că milostiv sânt* (Ioil 2: 12-13; Zah. 1: 3). Şi iarăşi: *Şi acum, Israil* (A 2-a Lege 4: 1). Însă vezi, nu, după ce ai auzit că nu să surpă, să te leneveşti şi să vii la negrijire, că greu lucru iaste aceasta. Dar nici, pentru lucrurile ceale ce să par mici, să defaimi porunca. Ci măcar de s'ar face întru dânsăle lenevire, sârguiaşte-te să le îndreptezi, pentru că dintru acest fealiu de trândăvire vine cineva la ceale mai mari greşale.

368. [372]. A aceluiaşi: Aruncă întru mine gândul să nu întreb pre sfinţi, ca nu cumva, după ce m'aş fi învăţat şi aş fi defăimat pentru a mea neputinţă, să greşesc.

Răspuns al lui Ioann: Acest gând preacumplit iaste. Să nu-l suferi pre dânsul. Că deaca, după ce s'au învăţat cineva, greşaşte, osândeaşte pre sineşi negreşit. Iar deaca când nu s'au învăţat cineva greşaşte, niciodată nu să osândeaşte pre sineşi, şi nevindecate să află patimile lui. Pentru aceasta unele ca aceastea vâră cuiva diavolul, pentru ca să rămâe nevindecate patimile lui. Iar când îţi va vârî ţie gândul acesta că nu poţi să împlineşti răspunsul pentru neputinţa, atuncea aşa întreabă, adecă: De vreame ce voesc să fac acest lucru, spune-mi mie, Părinte, ce iaste lucrul cel de folos. Şi ştiu adecă că măcar de-mi vei şi zice mie, nu pociŭ să fac şi să păzesc ceaia ce mi să zice. Însă pentru aceasta măcar numai voesc a mă învăţa, ca să mă osândesc pre sinemi că am trecut cu vedearea pre lucrul cel de folos. Aceasta încă şi smerenie a ta iaste. Domnul să păzească pre inima ta pentru rugăciunile sfinţilor. Amin.

369. [373]. A aceluiaşi. Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ, zicând: Ce iaste „*cunoştinţa cea cu nume mincinos*" (1 Tim. 6: 20)?

Răspuns al lui Ioann: Cunoştinţa cea cu nume mincinos iaste aceaia, adecă a creade cineva gândului său că „într'acest chip iaste lucrul". Şi, de voiaşte cineva să se izbăvească de aceasta, nu creaze gândului său, ci întreabe pre Stareţul. Şi de-i va răspunde Stareţul, şi să va afla răspunsul precum gândiia fratele, nici atuncea nu iaste datoriu să crează gândului său, zicând: Eu de draci m'am batjocorit, ca să mă plec gândului că adevărată cunoştinţă am, şi pre mine, pentru căci am crezut, şi întru altele să mă aducă cu capul în jos. Pentru că Stareţul au zis adevărul, că dela Dumnezeu grăiaşte, şi el nu să batjocoreaşte nicidecum de draci. Precum am putut am spus fratelui mieu. Deci nu ştiu de iaste aşa. Roagă-te pentru mine.

370. [374]. Întrebare a aceluiaşi. Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ, zicând: Mă îngreoez de gânduri, şi rog pre Bătrâni să se roage pentru mine; şi auzind pre ceale ce să zic dela dânşii, îndată să odihneaşte sufletul mieu.

Răspuns al lui Ioann: Când să înviforează corabiia de valuri, de are câr-

maciu, el, prin înţelepciunea cea dată lui dela Dumnezeu, mântuiaşte corabiia, şi să veselesc cei ce sânt în corabie, mântuindu-să corabiia. Şi pre bólnav nu puţin îl veseleaşte pomenirea doftorului, iar mai ales meşteşugul; şi pre cel ce să primejduiaşte în cale de tâlharii cei ce năpădesc asupra lui îl împuternicează glasul păzitorilor: cu cât mai vârtos starea de faţă a lor? Şi deaca aceastea aşa sânt, câtă veselie trebuie să aibă răspunsul Părinţilor la tot cela ce aude! Mai ales când iaste amestecat cu rugăciunea cea întinsă cătră Dumnezeu, cel ce au zis: *Rugaţi-vă unii pentru alţii ca să vă vindecaţi* (Iac. 5: 16). Şi când socotesc a loruşi pre patima cea a însăşi mădularilor lor, strigă cătră Iisus, cel însuşi Stăpân al lor, zicând cu preadulci lacrămi: *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne că perim!* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24) Cum nu săvârşaşte veselie la cel ce aude? Deaca *mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16), apoi să nu ne lenevim de a-i ruga pre dânşii să se roage pentru noi. Că măcar noi nevreadnici sântem, ci priimeaşte faţa robilor săi, precum şi acum au făcut. *Că voia celor ce să tem de el o va face*, şi cealelalte (Ps. 144: 19). De multe ori, frate, auzind tâlharii răspunsurile şi glasul celor mai putearnici, au fugit. Aşa şi când aud tâlharii cei gândiţi răspunsurile şi glasul celor mai putearnici, al celor ce au auzit dela Stăpânul şi folositoriul lor Iisus: *Îndrăzniţi, eu biruiiŭ lumea* (In. 16: 33); şi iarăşi: *Iată dedeiu voao stăpânire să călcaţi preste şărpi şi preste scorpii, şi preste toată putearea vrăjmaşului, şi nimic nu vă va nedreptăţi pre voi* (Lc. 10: 19), fug cu cutremur, ruşinându-să. Deci să rugăm pre sfinţi să se roage pentru noi, şi să-i facem priiateni noao înşine. Pentru că nu puţin ne folosim dela aceştea. Deci roagă-te şi tu pentru mine, ca şi eu să fac aceasta, deaca nu mă va stăpâni pre mine lucrarea stângii. Domnul cu tine. Amin.

371. [375]. A aceluiaşi: De vreame ce mi-ai spus mie oarecând că şi la întrebarea gândurilor, încă şi la însuşi lucrurile slobozeniia bună iaste, spune-mi mie cum să face slobozeniia întrebării?

Răspuns al lui Ioann: Slobozeniia la gânduri iaste ca adecă cela ce întreabă să golească desăvârşit pre gândul său la cela ce să întreabă şi să nu ascunză ceva dintru dânsul, nici încă să mai schimbe ceva, pentru ruşinea, nici despre faţa altuia să-l spue pre el, ci despre a sa faţă, precum şi iaste. Pentru că vatămă mai vârtos aceaia că adecă au schimbat.

372. [376]. Întrebare a aceluiaşi: Spune-mi mie, stăpâne, ce fealiu iaste slobozeniia cea întru lucruri? Şi cum să cade a o unelti pre dânsa?

Răspuns al lui Ioann: Slobozeniia iaste adevărul cel ce să grăiaşte arătat. Că poate că are trebuinţă cineva de hrană, de îmbrăcăminte sau, de obşte, de orice fealiu de lucru, şi să cade să spue celui ce poate să dea. Însă să cade această slobozenie să se facă cătră faţă care nu să sminteaşte de aceasta. Pentru că nu toţi să zidesc întru dânsa. Că cel ce are socoteală dreaptă să zideaşte şi să bucură; iar cel ce nu iaste întru acest fealiu, să sminteaşte. Însă datoriu iaste cel ce o unelteaşte pre dânsa, nu cu împătimire să o uneltească, pentru ca să-şi mul-

ţămească patima ceaia ce îl supără pre dânsul, ci cătră împlinirea trebuinţii. Iar deaca nici faţa nu să sminteaşte, nici iaste supusă patimă, bună iaste slobozeniia. Dar să cuvine a lua aminte ca nu înaintea oareşcăruia altuia să o uneltească cineva, carele cu lesnire să sminteaşte întru aceasta, fiind cu putinţă deosebi mai vârtos a să zice, pentru lucrul ce să caută, celui ce poate să dea, şi a păzi pre gândul fratelui nevătămat. Pentru că uneori, poate că fiind ostenit tu, ai trebuinţă de a gusta mai de dimineaţă, şi auzind cineva, să sminteaşte. Sau şi pentru vreun lucru ceri, şi nu să zideaşte fratele. Deci precum s'au zis, bună iaste slobozeniia ceaia ce întru frica lui Dumnezeu să face. Că deaca având trebuinţă de vreun lucru, nu-l vei spune, aşteptând ca acela dela sineşi să-l facă, să întâmplă că el nu ştie cum că ai trebuinţă, sau ştiind, ş'au uitat, sau şi voind să te cearce pre tine face aceasta, de ai răbdare. Şi te afli smintindu-te asupra lui, şi greşăşti. Deci deaca arătat îi vei spune lui, nimic dintru aceastea nu să pricinuiaşte. Însă găteaşte-ţi mai nainte gândul tău, ca deaca, cerând ceaia ce cauţi, nu vei lua, să nu te necăjăşti, sau să te sminteşti, sau să răpşteşti; ci zi gândului: Sau nu poate să-mi dea mie, sau eu nu sânt vreadnic, şi pentru aceasta nu au ertat lui Dumnezeu să-mi dea. Şi vezi ca nu căutând la nedobândirea ceaia ce să face, pentru aceasta să tai pre slobozeniia cea cătră dânsul, cât aceaia ce vreodinioară trebuinţa cu datorie ceare dela tine, tu iarăşi să nu mai ceri ceva dela dânsul, pretutindenea păzindu-te pre sineţi neturburat pentru nedobândirea. Iar deaca şi dela sineşi cineva te va întreba pre tine pentru lucrul de carele ai trebuinţă, şi aşa spune adevărul. Şi măcar de, răpit fiind, ai fi zis că: „Nu am trebuinţă”, ia-te înapoi de-a doao oară pre sineţi şi zi: Iartă-mă, că m'am împuns, de vreame ce am trebuinţă să iau.

373. [377]. A aceluiaşi: Dar ce să fac deaca mă îndoesc de iaste vreo faţă a celor ce să smintesc pentru o slobozenie ca aceasta?

Răspuns al lui Ioann: Poţi să-l cerci pre dânsul de să sminteaşte sau nu. Că deaca poate că ai trebuinţă de a mânca, să nu-i zici lui: „Dă-mi mie”, ci că: „Mă văz pre sinemi flămând pentru această pricină”. Şi auzind acela, arătat să face, şi dintru aceasta te înveţi voirea lui, de să sminteaşte sau nu.

374. [378]. Întrebare: Şi cum, întrebat fiind Marele Stareţ dela fratele Ioann de să cade să tae de a mânca poame, i-au dat lui voe să se împărtăşască din ceale ce i să dau lui, însă să nu ceară ca să ia? Deci să pare aici că-l opreaşte pre dânsul de slobozenie.

Răspuns al lui Ioann: Gândul sfătuiaşte pre fratele Ioann ca nicidecum să nu mănânce. Şi întrebat fiind Marele Stareţ, au zis că: Aceasta dela diiavolul s'au vârât într'însul. Şi vrând să-i mustre pre dânşii, au zis: Dela sineţi să nu cauţi, şi înţeleagi pre răotatea vrăjmaşului. Că cel ce îţi zice ţie nicidecum să nu mănânci, acela are să-ţi spue ţie ca să răpşteşti deaca puţin ceva să va da ţie, sau nicidecum nu ţi să va da. Deci pentru aceasta aşa i-au răspuns lui. Şi, într'alt fealiu, încă şi poruncă i-au dat aceasta. Iar unde nu iaste poruncă, atuncea folo-

seaşte slobozeniia.

375. [379]. Întrebare cătră Marele Stareţ. Un frate au întrebat pre Marele Stareţ, zicând: Mă rog ţie, Domnule Avvà, de vreame ce umplut[1] iaste sufletul mieu, şi de-a pururea am voit să te rog pre tine pentru aceasta, şi m'am temut, zicând: „Ca nu cumva să nu fac, şi voiŭ ispiti pre Duhul Domnului". Şi mi-au zis mie avvà al mieu că cădeare mare iaste sufletului neîntrebarea. Mă rog ţie ca, pentru Domnul, să te rogi pentru mine şi sămi arăţi mie cum să mă mântuesc. Şi iartă-mă!

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, târziu oarecând te-ai deşteptat, după ce s'au împuţit şi au putrezit ranele tale. Deci deaca voeşti să te mântueşti, pocăiaşte-te şi tae pre ceale de moarte acealea. Şi zi cu David: *Acum am început* (Ps. 76: 11). Deci, din ceasul de acum, tae pre toate voile tale, şi îndreptările de sineţi ale tale, şi pre defăimarea şi lenevirea, şi în locul acestora ţine smereniia, ascultarea, supunerea, şi aibi-te pre sineţi de nimic întru toate, şi te mântueşti. Deaca vei păzi pre aceastea, ai a fi păzit de tot răul; iar de nu, tu vei vedea. Că ai a ţi să ceare răspuns în zioa cea înfricoşată. Nu numai acum, când ai întrebat pentru defăimarea, ai să te osândeşti, şi să ţi să ceară aceastea toate, ci şi în ceaia ce va să fie. Deci ia aminte de sineţi, şi să nu-ţi pierzi plata, iar mai vârtos vreamea, lenevindu-te de a ta mântuire, pre carea o iubeaşte Domnul.

376. [380]. A aceluiaşi întrebare: A tăia voia ce iaste?

Răspuns al lui Ioann: Acest lucru iaste sporire dupre Dumnezeu. Iar a-şi tăia cineva voia, aceasta iaste: ca întru ceale bune adecă să-şi tae cineva pre a sa voe, iar pre a sfinţilor să o facă. Iar întru ceale reale, şi dela sineşi să fugă de voia cea necuviincioasă.

377. [381]. Întrebare: Când pentru supţiri gânduri întreb, înalt cugetă gândul mieu, ca cum iaste cu de-amăruntul cunoscătoriu pentru unele ca aceastea.

Răspuns: Deaca voeşti pentru supţiri gânduri a întreba pre oarecarii din Părinţi, şi a nu cugeta înalt, adu-ţi aminte că i să ceare cu datorie mai întâiŭ omului îndreptarea gândurilor celor mari, celor ce s'au oprit de apostolul, adecă celui al curviei, al învierşunării, al zavistiei, şi al celor de acest feliu. Şi deaciia pre ceale supţiri a nu le defăima. Pentru că cel ce pentru ceale supţiri să sârguiaşte, şi să leneveaşte de ceale mari, aseamenea iaste unui om ce are casă pângărită şi plină de cealelalte materii necinstite, iar în mijlocul lor are pae supţiri; şi părându-să a o curăţi pre dânsa, au început a rădica paele din casă, şi au lăsat pietrile şi pre cealelalte materii întru care să împiedecă. Deci deaca va rădica paele, nici o frumseaţe nu priimeaşte casa; iar deaca va rădica pietrile şi materiile, atuncea nici paele poate să le lase, că nefrumseaţe fac casii. Şi aceasta Mântuitoriul nostru au mustrat pre Farisei şi pre Sadukei, zicându-le lor: *Vai*

---

[1] Gr. πεπληγμένη, rănit. (N. ed.)

voao, că zeciuiţi izma şi anasonul şi chimenul, şi aţi lăsat pre ceale mai greale ale Legii, care era de nevoie a le face, şi acealea a nu le lăsa (Mt. 23: 23).

378. [382]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: De va întreba cineva pre un Stareţ pentru un lucru, şi ar zice Stareţul că: „Aceasta să face”, apoi, de greotatea ceaia ce să veade a lucrurilor şi împrotivirea, să îndoiaşte, oare dintru aceasta osândeaşte-să ca un necredincios?

Răspuns: De va fi cel ce au întrebat nevoitoriu, chiamă înapoi pre a sa credinţă, crezând că nu minte Duhul cel Sfânt, carele grăiaşte în gura sfinţilor săi precum voiaşte. Că zice: *Dumnezeu au grăit întru cel sfânt al său* (Ps. 59: 8; 107: 8). Că de nu creade că Dumnezeu iaste cel ce grăiaşte în gura celui ce s’au întrebat, unul ca acesta necredincios iaste, şi dintru început s’au osândit. Iar deaca, crezând, să îndoiaşte, iaste cu putinţă a să îndrepta el, căci au auzit pre Eclisiiastul zicând: *De şapte ori în zi cade dreptul, şi să scoală* (Pilde 24: 16). Şi iarăşi, să cade a lua aminte că de multe ori au grăit Dumnezeu prin Dumnezeeştile Scripturi pentru robii săi, şi la iveală ceale împrotivă le-au eşit lor. Precum adecă, au zis Dumnezeu: *Pre cei ce mă proslăvesc pre mine îi voiŭ proslăvi* (1 Împ. 2: 31). Şi aflăm pre oareşcarii din sfinţi că până la sfârşit întru necinstiri şi în necazuri multe au petrecut. Deci putem să zicem că pre unii ca aceştea nu i-au proslăvit Dumnezeu? Ci însă cu adevărat foarte i-au proslăvit pre dânşii. Dar cei ce nu văd cu ochii inimii, nu văd slava lor. Pentru că printr’această răbdare s’au proslăvit Iov, măcar că în ochii cei omeneşti ai priiatenilor lui s’au socotit că dupre vrednicie le pătimiia pre aceastea. Dar mai pre urmă au auzit dela Dumnezeu glas: *Socoteşti cum că într’alt fealiu ţe-am grăit eu ţie, decât pentru ca să te arăţi drept?* (Iov 40: 8). Încă şi Lazăr cel sărac, carele în poarta bogatului zăcea întru defăimare multă şi necaz al trupului, foarte au proslăvit pre Dumnezeu prin răbdare. Şi de vreame ce am zis cum că Dumnezeu pre cei ce îl proslăvesc pre dânsul îi proslăveaşte, ceale împrotivă să părea că să întâmplă lui Lazăr, carele au petrecut în multe necazuri până la moarte; însă mai pre urmă s’au arătat cum l-au proslăvit pre el Dumnezeu când l-au pus pre dânsul în sânurile lui Avraam.

Şi ce putem să zicem pentru Sfântul Pavel, carele s’au învrednicit de vedearea a însuşi Fiiului lui Dumnezeu şi au auzit dumnezeescul lui glas; pentru carele au mărturisit Dumnezeu că va fi *vas de aleagere* (Fap. 9: 15), şi carele s’au răpit la ceriuri, şi au auzit Dumnezeescul lui glas, şi pre aceale negrăite graiuri pre care nimenea nu le-au auzit. Şi, cu toate aceastea, unul ca acesta de doao ori s’au slobozit printr’o fereastră într’o coşniţă. Oare nu era acest lucru, la cei necredincioşi şi fără de socoteală dreaptă, ca un vreadnic de sminteală? Măcar că acelaşi Pavel era cel învrednicit Dumnezeescului Dar. Şi aceasta s’au făcut spre cercarea multora, de petrec având pre acest fealiu de credinţă întru apostolul. Aşa şi întru ceaialalţi sfinţi să face, spre folosul celor ce să apropie. Şi ce zicem pentru oameni, când însuşi Mântuitoriul să ruga şi zicea: *Părinte,*

de iaste cu putinţă, treacă dela mine păharul acesta (Mt. 26: 39). Apostolii, auzind, să smintiia, neştiind că dupre iconomie, spre folosul tuturor oamenilor să făcea.

Deci dar şi aicea aşa făcându-să lucrurile, nu să fac pentru neputinţa celui ce să întreabă sau a celui ce să roagă, ci pentru cercarea şi întemeiarea credinţii celor ce să apropie, deaca până în sfârşit petrec întăriţi cu credinţa. Că întru dânsa petrecând, la ceale mai de pre urmă ale împlinirii lucrului privesc pre slava lui Dumnezeu ceaia ce să face la dânşii. Însă sânt oarecarii ce întreabă pentru nădeajdea ca să dobândească oareşcare lucru trupesc, dar nu pentru folosul sufletului. Şi aceştea degrab dobândesc. Şi pentru ce nu mai vârtos luăm aminte la cei împreună cu Azariia şi cu Ananiia, carii, având pre nădeajdea cea mare întru Dumnezeu că poate să-i mântuiască pre dânşii din cuptoriu, zicea împăratului că: „Avem Dumnezeu în ceriuri, carele poate să ne izbăvească pre noi din mâinile tale şi din cuptoriul focului; iar de şi nu, noi dumnezeilor tăi nu slujim". Şi nu îndatăşi i-au proslăvit pre dânşii Dumnezeu, ci i-au lăsat pre dânşii până când şi întru însuşi cuptoriul s'au dat ei pre sineşi. Şi deaca s'au arătat la toţi cea desăvârşit a lor spre Dumnezeu tare nădeajde, atuncea i-au izbăvit pre dânşii şi i-au proslăvit pre dânşii, lăsând printr'înşii pildă celor cu împuţinarea de suflet să află cătră îngăduiala lui Dumnezeu, celui ce au zis: *Iar cel ce va răbda până în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Deci lăsând lui Dumnezeu pre totul, celui ce ştie mai mult decât noi ce ne foloseaşte pre noi duhovniceaşte şi trupeaşte, să nu ne depărtăm dela ceale zise de Sfinţii Părinţi, ci întru răbdare să aşteptăm pre împlinirea cea bună şi de suflet folositoare, cea dela Dumnezeu, aducându-ne aminte de prorocul ce zice: *Judecăţile tale adânc mult* (Ps. 35: 7). Şi cum că *neurmate sânt judecăţile lui* (v. Rom. 11: 33) să arată dintru ceale ce s'au întâmplat Israilteanilor. Că după ce au auzit cum că întră în pământ carele curge lapte şi miiare, şi cătră aceaste trupeşti au privit, mult au ispitit pre Dumnezeu prin necredinţă, căci nu au dobândit pre aceastea. Pentru că nu înţelegea că miiare şi lapte zicea pre bunătăţile ceale duhovniceşti ce vor să fie, a cărora Leagea umbră era, precum şi apostolul noaoă ne-au tâlcuit. Ci, pentru toate aceastea, să creadem iubitoriului de oameni Dumnezeu şi bunului nostru Stăpân, celui ce de-a pururea să grijaşte de viiaţa noastră mai presus decât ceale ce cugetăm noi şi gândim. Că lui i să cade slava, Tatălui şi Fiiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea, şi cealelalte.

379. [383]. Întrebare iarăşi a aceluiaşi: Părinte, mă rog, descopere mie întrebarea. Că deaca poate voiŭ întreba pre Părinţi pentru roadele ţarinii meale, de să vor face bune şi frumoase, sau şi de am un vrăjmaş, şi voiŭ întreba pentru dânsul de poate să mă vatăme, şi vor zice mie, pentru roade adecă, că să fac, iar pentru vrăjmaş, că nu mă vatămă; şi roadele adecă n'au nemerit, iar vrăjmaşul să aşteaptă să vatăme, cum sânt datoriu să crez? Şi deaca voiŭ afla gândul mieu moloşindu-să întru credinţă pentru ceale ce cu împrotivire să arată la iveală, cum să cade a-l întoarce pre

dânsul şi a-l întări? Fă, Părinte, şi acum mila ta cu mine şi luminează-mă spre calea cea dreaptă. Şi roagă-te pentru neputinţa mea.

Răspuns al lui Ioann: Graiurile sfinţilor nu sântem datori a le socoti deşarte, că lucrătoare sânt, şi dupre Dumnezeu zise. Dar, de vreame ce noi la ceale trupeşti şi la avuţii ne pironim, nu putem a înţeleage pre ceale zise dela sfinţi. Că precum lui Dumnezeu îi iaste grijă pentru mântuirea sufletelor, aşa şi sfinţilor lui. Deci când grăesc către noi sfinţii, mai întâiŭ să înţeleagem pentru omul cel din lăuntru, şi aflăm că de va sosi necaz dela oameni sau pagubă întru venituri, spre folosul nostru să face. Şi pentru aceasta să arată putearea mai-nainte-zicerilor acelor ce au zis cum că bun iaste venitul. Că prin nedobândire au născut sufletului pre folos, şi s'au făcut noao dintru aceasta bun venitul. Şi pentru vrăjmaşul, că [nu] vatămă: că s'au făcut vrăjmăşiia lui pricină de folosul nostru cel sufletesc, deaca cu mulţămită vom suferi, aducându-ne aminte de cela ce au zis: *Întru toate mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18); şi: *Rugaţi-vă pentru vrăjmaşii voştri, şi pentru cei ce vă asupresc pre voi* (v. Lc. 6: 27-28); şi: *Fericiţi sânteţi când vă vor ocărî pre voi şi vă vor goni*, şi cealelalte (Mt. 5: 11). Că ori drepţi de vom fi, spre sporire să face noao ispita cea dela dânşii; ori păcătoşi, spre ertare de păcate şi îndreptarea, şi spre iscusinţă şi învăţătură de răbdare să află. Iar deaca să va întâmpla ca şi întru însuşi lucrul cel trupesc bine să pătimim, ori întru venituri, ori întru pacea cea dela vrăjmaşii noştri, iarăşi la însuşi omul cel din lăuntru să înţeleagem, că spre folosul lui au lucrat rugăciunile drepţilor. Deci aceastea într'acest chip fiind, nu poate urâtoriul de bine să facă putredă credinţa noastră. Că dintru amândoao părţile ceale spre folosul omului nostru celui din lăuntru să împlineaşte, şi deaca va fi în pace cineva, află împlinirea mai-nainte-grăirii sfinţilor, că spre folos mai înainte s'au zis. Domnul să te înţelepţească pre tine şi să-ţi lumineaze inima ta.

380. [384]. Întrebare: Deaca voiŭ ruga pre sfinţi pentru vreo patimă a sufletului sau a trupului, şi crez că îndată tămăduirea iaste, oare aşa să face, măcar de şi nu-mi iaste de folos mie tămăduirea cea îndată?

Răspuns al lui Ioann: Nu iaste bine cu adevărat a te ruga cu deadinsul ca să te tămădueşti de patimă, căci că nu ştii de-ţi iaste ţie de folos, ci a lăsa celui ce au zis: *Ştie Tată vostru cel Ceresc de care aveţi trebuinţă mai întâiŭ de a ceare dela dânsul* (Mt. 6: 8). Deci aşa roagă-te lui Dumnezeu, zicând: „Stăpâne în mâinile tale sânt. Miluiaşte-mă dupre voia ta, şi de-mi iaste mie de folos, degrab tămăduiaşte-mă”. Aceaiaşi încă şi dela sfinţi ceare ca să se roage, şi fără de îndoire creade că pre aceaia ce te foloseaşte pre tine o face. Şi mulţămeaşte-i lui întru toate, aducându-ţi aminte de aceaia, adecă: *Întru toate mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18). Şi te foloseşti cu sufletul şi cu trupul.

381. [385]. Întrebare a aceluiaşi: Iar Părinţii, rugaţi fiind ca să se roage pentru oarecarea ispită, ce cer, izbăvire de patimă? Sau aceaia ce iaste de folos cer? Şi cum Avvà Sisói, şi alţi Părinţi, pentru ucenicul izbăvire de

patimă au cerut dela Dumnezeu? Şi cum să înţeleagem că *toate sânt cu putinţă celui ce creade* (Mc. 9: 23)? Şi iarăşi, deaca nimenea nu să ispiteaşte afară de ceaia ce poate? Şi deaca ispita pentru folos să face? Şi de folosesc rugăciunile sfinţilor?

Răspuns al lui Ioann: Frate, de vreame ce fără de treabă sântem eu şi tu, lăsăm patimile noastre şi altele în loc de altele întrebăm. Însă pentru ceale ce ai întrebat, aceasta socotesc: Părinţii cei desăvârşit să roagă ca ceaia ce iaste de folos să facă Dumnezeu omului. Deci de-i iaste lui de folos, lasă asupra lui patima, pentru răbdare; iar de-i iaste de folos să se izbăvească de patimă, face să se izbăvească. Şi aceasta o scriem deasupra mai-înainte-cunoştinţii lui Dumnezeu. Deci Avvà Sisói s'au rugat pentru ucenicul lui dupre ce deplin s'au adeverit să se roage. Şi alt Stareţ, iar mai vârtos şi alţii, dupre cea deplin adeverire să ruga. Iar a fi datoriu a socoti cum că spre folos sânt ceale ce să întâmplă omului, arătat iaste. Că Apostolul zice: *Întru toate mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18). Iar aceaia, adecă: *Toate îi sânt cu putinţă celui ce creade* (Mc. 9: 23), a suferi pentru nădeajdea necazul patimilor, a răbda şi îndelung a aştepta iaste; toate a suferi cu vitejie, ca Iov. Însă Dumnezeu nu ispiteaşte pre om mai presus decât ceaia ce poate; ci, de nu ar fi rugăciunile sfinţilor, uneori omul, pentru a sa trândăvie, să face vânzătoriu luişi. Dumnezeu să te iarte pre tine pentru limbuţiia ta, frate.

382. [386]. Întrebare: Când am punere-înainte[1] a sfinţilor şi mi să întâmplă mie a treace pre cale tâlhărească, ori pentru a mea trebuinţă, ori pentru vreun lucru blagocestiv, ori către Părinţi sfinţi, spune mie, Domnule Avvà, cum sânt datoriu să o trec pre dânsa? Oare fără de luare-aminte, nădăjduind la punerea-înainte? Sau cu care chip? Iar deaca mă voiŭ şi întâlni nenădăjduit cu tâlharii, cum sânt datoriu să mă aflu în gândul mieu? Nu numai pentru sinemi şi pentru cei împreună cu mine, ci şi pentru lucrurile ceale ce sânt împreună cu mine. Şi deaca mi să va întâmpla mie să nu spuiŭ Avvei pentru tâlhari, oare sânt datoriu să mă întorc către dânsul şi să-i spuiŭ?

Răspuns al lui Ioann: Deaca vom apuca a lua punere-înainte dela oarecarele din sfinţi, sântem datori a nădăjdui cu întemeiare că cu deadinsul avem pre ajutoriul lui Dumnezeu. Că deaca la lucrurile lumii, deaca cineva îşi va da casa sa vreunuia din cei mari, nu puţin grijită iaste de dânsul, pentru cinstea celui ce i-au dat-o pre dânsa lui: cu cât mai vârtos la Dumnezeu să săvârşaşte punerea-înainte a sfinţilor, ca să păzească pre cel ce să dă lui de dânşii! Că zice pentru dânsul că: *Voia celor ce să tem de dânsul va face, şi rugăciunea lor va auzi, şi îi va mântui pre dânşii* (Ps. 144: 19). Deci în tot chipul sântem datori a avea punerea-înainte a sfinţilor desăvârşit, spre ajutoriu şi spre mântuirea sufletului.

---

[1] Gr. παράθεσις (lit. „punere-înainte"), înseamnă aici „sarcină încredinţată cuiva, misiune". (N. ed.)

Iar [deaca], după ce am luat punerea-înainte, aflăm şi necaz şi supărare întru lucruri, sau pre cale, dupre slobozirea lui Dumnezeu, vom cădea în ispită, să nu ne îngreoem, nici să avem pre cei ce ne-au pus pre noi înainte ca pre nişte neputincioşi, şi să ne smintim întru dânşii, pentru căci că, după punerea-înainte, s'au făcut noao pierzarea lucrului, sau şi rană trupului; ci să ne aducem aminte că şi însuşi Dumnezeescul Apostol, putincios fiind şi desăvârşit şi sfânt, întru toate aceastea au căzut, şi să lăuda, zicând: *Câte primejdii am răbdat, şi din toate m'au izbăvit pre mine Domnul* (2 Tim. 3: 11); şi că *multe sânt necazurile drepţilor, şi din toate acealea va izbăvi pre dânşii Domnul* (Ps. 33: 20); şi că *prin multe necazuri să cade noao a întra întru împărăţiia ceriurilor* (Fap. 14: 22). Şi iarăşi: *Bărbatul neispitit iaste nebăgat în seamă şi neiscusit* (Agrapha nr. 90). Şi să avem în minte că tot lucrul bun fără de necaz nu să săvârşaşte. Pentru că are pre zavistiia diiavolului împrotivindu-să. Iar de s'ar întâmpla noao a treace fără de necaz, să nu cugetăm înalt cum că, vreadnici fiind noi, ne-am mântuit din necaz; ci ştiind Dumnezeu neputinţa noastră, că neputearnici sântem a suferi necazul, prin punerea înainte a sfinţilor ne-au acoperit despre necaz. Că pentru cei ce au răbdat întru necaz sau întru ispită scris iaste: *Fericit iaste cel ce rabdă ispită, că cercat făcându-să*, şi cealelalte (Iac. 1: 12). Însă ia aminte, nu, ca unul ce ai punere-înainte a sfinţilor, cu trândăvire să faci calea ta; ci eşti datoriu, de vei auzi ceva când eşti în cale, sau pentru tâlhari, sau pentru oareşcare lucru, să te întemeezi pre sineţi şi să faci putearea ta să nu cazi în lucrurile aceastea. Ci rugându-te lui Dumnezeu, şi aducându-ţi aminte de punerea-înainte a sfinţilor, ia aminte sau să treci împreună cu alţii, sau să întrebi cu ce fealiu de chip poţi să treci cu întemeiare – sau prin calea aceaia, sau prin alta. Iar deaca şi cu pricină ca cum a vreunui lucru blagocestiv vei să treci, sau cătră Părinţi sfinţi, şi aşa, de vei auzi pentru tâlhari sau pentru alte primejdii în cale, nu ca cum nădăjduindu-te tare să te arunci pre sineţi să treci pre acea cale cătră dânşii fără de întemeiare. Ca măcar aşa să scapi de înalta-cugetare şi de primejdie. Că nu să cade cineva de bunăvoe să se arunce pre sineşi în ispită; ci pre ceaia ce vine dupre slobozirea lui Dumnezeu cu mulţămită să o rabde. Că aflăm şi pre oarecarii din sfinţi carii, voind să se ducă spre cercetarea altor sfinţi mai din lăuntrul pustiei, şi auzind pentru tâlhari şi pentru alte necazuri, au întârziiat vreamea de a să duce. Pentru că această întârziiare smerenie noao ni să află. Iar de ştii sau ai auzit pentru cale că are necaz, sârguiaşte-te a întreba pre Avvà, zicând: „Ce socoteşti să fac?” Şi ceaia ce îţi zice ţie fă. Iar deaca din uitare nu vei spune lui, şi te vei afla că ai luat punere-înainte, şi îţi vei aduce aminte pre cale că ţe-au urmat uitare, şi nu ai spus lui, nu iaste trebuinţă să te mai întorci, ci roagă-te lui Dumnezeu, zicând: Stăpâne, iartă-mi mie şi trândăvirii meale, şi pentru punerea-înainte a sfântului tău, şi pentru bunătatea milostivirii tale, povăţuiaşte-mă dupre voia ta, şi mântuiaşte-mă, şi păzeaşte-mă de tot răul şi lucrul viclean: că s'au proslăvit numele tău în veaci. Amin.

383. [387]. A aceluiaşi întrebare: Oare poate credinţa altuia să folosească pre altul carele n'au adus şi el credinţă, precum pre slăbănogul credinţa celor ce îl purta?

Răspuns: De nu ar fi fost credincios şi slăbănogul, nu ar fi lăsat pre dânşii să-l poarte şi să-l sloboază pre dânsul, întrucât credinţa a amândurora l-au mântuit pre el. Deci de nu va aduce împreună omul credinţă lui Dumnezeu, nimic nu să foloseaşte. Deci să nu mai pui pricină de a nu face nimica, aruncând asupra altora sarcina ta toată. Pentru că şi Ieremiia, crezând că miluiaşte Dumnezeu pre norod, să ruga pentru dânsul. Şi de vreame ce nu au adus împreună lui credinţă, n'au fost auzit. Şi unde au fost credinţa prorocului? Au nu avea ca cei ce purta pre slăbănogul? Ci, negreşit, pricina norodului era. Deci aşa şi la ceale aseamenea. Că nu îndeşărt zice: *Mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16).

384. [388]. Întrebare: Cer dela tine, Părinte, spune-mi mie la ce au ajutat fiica Hananiiancii, şi robul Sutaşului, că s'au tămăduit? Dar şi celalalt slăbănog, pentru sănătatea trupului numai cerând, au luat mai întâiŭ lăsare păcatelor. Deci întru ce iaste aicea ajutoriul? Încă şi Domnul zice apostolilor: *Ceaia ce veţi dezlega pre pământ va fi dezlegată în ceriu* (Mt. 18: 18). Şi *cărora veţi lăsa păcatele, să vor lăsa* (In. 20: 23). Nu au zis: „Deaca vor ajuta". Deci descopere-mi mie aceastea, mă rog.

Răspuns: Frate, necaz iaste celor ce nu ştiu lucrurile cum sânt. Fiica Hananiiancii şi robul Sutaşului îşi eşiia din minte: aceaia adecă din pricina îndrăcirii[1], iar acela din pricina primejdiei boalei, şi nu putea prin credinţă să ajute celor ce să ruga pentru dânşii. Iar slăbănogul pre credinţa cea pentru sănătatea trupului aducându-o împreună, s'au învrednicit de lucrul cel mai mare prin iubirea de oameni a Stăpânului. Pentru că pre vreamea Mântuitoriului, ca să crează oamenii că au venit, seamne fără de ajutoriu dintru început să făcea, şi să tămăduia oamenii în Dar, ca să se împlinească cuvântul cel prorocesc, că: *Acesta neputinţele noastre le-au luat, şi boalele au purtat* (Is. 53: 4). Deci nevinuiţi făcându-să de păcate oamenii, prin Darul lui să tămăduia, necerându-li-să împreună-lucrare, fără numai ca să se păzească ei după aceastea, precum zice: *Iată sănătos te-ai făcut, să nu mai greşăşti, ca nu ceva mai rău să pătimeşti*. (In. 5: 14) Şi pentru dânsul zice iarăşi Ioann: *Iată Mielul lui Dumnezeu, cel ce râdică păcatul lumii* (In. 1: 29). Învaţă-te ce zice: „al atoatei lumi"! Iar cei ce nu l-au priimit pre dânsul nu au dobândit tămăduire. Şi să împlineaşte pentru dânşii: *Iar deaca cel necredincios să despărţeaşte, despărţească-să* (1 Cor. 7: 15). Şi că au dat apostolilor stăpânire să tămăduiască şi să iarte păcatele celor ce împreună-ajutora cu rugăciunea lor, însuşi Iacov, cel ce au luat acest fealiu de stăpânire pleace-te pre tine, când zice: *Mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16). Şi la apostoli adecă, şi la ceaialalţi sfinţi, ceaia ce să lu-

[1] Nebuniei.

crează; iar la Mântuitoriul nu aşa: ci câţi l-au priimit pre el să mântuia şi să tămăduia. Iar cei ce nu l-au priimit, ci l-au împins pre dânsul, au perit. Deci să ne întărim cu credinţa, şi ne vom mântui întru numele lui Dumnezeu: căruia i să cade slava.

385. [389]. Întrebare a aceluiaşi: Mă rog ţie, stăpâne, să mă înveţi: Carea era pricina ucenicului Sfântului Eliseiu că nu au înviiat mortul? Şi pentru ce, mai înainte ştiind prorocul, l-au trimis pre dânsul? Sau, când l-au trimis, nu mai înainte l-au îndreptate pre dânsul?

Răspuns: Eliseiu au doară defăimând pre ucenicul său l-au trimis? Nu, nicidecum. Ci învăţând că bine iaste a nu defăima pre cineva, aducându-l pre dânsul spre pocăinţă ca să crează şi să înviiaze pre altul. Iar el au rămas întru aceaiaşime şi, pentru necredinţa, nu l-au sculat. Şi ştiia prorocul că nu-l va scula: ci ca să rădice pre tot răspunsul dela dânsul, cel ce să sfătuia şi nu pricepea, l-au trimis. Precum şi Domnul ştiia pre Iuda vânzătoriul, şi nu l-au defăimat pre dânsul până la răsuflarea cea mai de pre urmă; ci îl sfătuia, şi nu să lepăda de dânsul, până ce au perit desăvârşit. Că însuşi de sineşi stăpânitori sânt oamenii. Ca să se arate că nu iaste pricinuitoriu al realelor Dumnezeu, nici sfinţii, ci însuşi oamenii sânt pricinuitori de realele sale, le-au lăsat lor pre stăpânirea de sineşi, ca să fie fără de răspuns în zioa judecăţii, fiind mustraţi unii de alţii.

386. [390]. Întrebare: Oarecarii, lăcuind în mănăstire, şi de multe ispite izbăvindu-să prin rugăciunile sfinţilor Părinţi, auzind pentru năvălirea tâlharilor, vrea să se ducă dela mănăstire, şi au întrebat pentru aceasta pre Marele Stareţ.

Răspuns al lui Varsanufie: Cercarea Stăpânului şi iubitoriului de oameni Dumnezeului nostru o avem, că din toate necazurile şi ispitele ne-au izbăvit pre noi. Şi acum să nu ne îndoim că ne izbăveaşte şi ne acopere pre noi de tot răul. Deci toată îngrijirea noastră şi nădeajdea să o aruncăm spre dânsul. Şi oriunde aţi petreace, cu rugăciunile sfinţilor, să nu aveţi grijă pentru vreun rău. Staţi dar cu credinţa lui Hristos întemeiaţi, viersuind cu prorocul David: *Domnul iaste mie ajutoriu, şi nu mă voiŭ teame de ce-m' face mie omul*, şi cealelalte (Ps. 117: 6). Şi aceaia: *Domnul să te păzească pre tine de tot răul; să păzească pre sufletul tău Domnul. Domnul să păzească întrarea ta şi eşirea ta de acum şi până în veac* (Ps. 120: 7-8). Vedeţi să nu să înştiinţeaze oamenii că, având pre Dumnezeu, de oameni vă teameţi. *Şi de voiŭ şi umbla în mijlocul umbrii morţii, nu mă voiŭ teame de reale, că tu cu mine eşti* (Ps. 22: 4). Ziceţi necredinciosului suflet ca să ia îndrăzneală. Domnul puterilor cu noi, sprijinitoriul nostru, Dumnezeul lui Iacov. Toţi vă sărutăm pre voi întru Domnul zicând: *Eu sânt, nu vă teameţi* (In. 6: 20).

387. [391]. Întrebare. Un frate oarecarele, auzind pentru răspunsul acesta, au arătat aceluiaşi Stareţ: Mă rog ţie, să cade cineva, având pre această tare nădeajde, să lăcuiască şi în loc tâlhăresc fără de frică?

Răspuns al lui Varsanufie: Totdeauna sântem datori a nădăjdui tare la Iisus că nu ne lasă pre noi să ne ispitim mai presus decât ceaia ce putem. Dar de vreame ce însuşi ne-au învăţat pre noi, zicând: *Rugaţi-vă ca să nu întraţi în ispită* (Mt. 26: 41), nu trebue a ne arunca pre înşine la ispite, şi să va afla călcare de porunca lui Dumnezeu, pentru că pre noi înşine ne dăm la moarte. Ci sântem datori să ne păzim. Iar deaca lăcuim în loc pacinic şi vom auzi pentru năvăliri de tâlhari, nu sântem datori să ne turburăm, având acoperemântul lui Dumnezeu. Că veade Dumnezeu că noi nu ne-am băgat pre înşine în ispită, nici porunca lui am călcat: ci mai vârtos pre aceasta păzindu-o, strigăm noaptea şi zioa: *Să nu ne duci pre noi în ispită, ci izbăveaşte-ne pre noi de cel rău* (Mt. 6: 13). Deci deaca, când ne rugăm noi aceastea, ar veni noao ispită sau năvăliri de tâlhari, să nu ne slăbănogim, că spre cercarea noastră să face, şi dupre slobozirea lui Dumnezeu spre folosul nostru. Şi deaca dupre slobozire ar fi fost, avem pre întărirea apostolului ce zice: *Credincios iaste Dumnezeu, carele nu ne va lăsa pre noi să ne ispitim mai presus decât ceaia ce putem, ci va face împreună cu ispita şi împlinirea cătră a putea noi să suferim* (1 Cor. 10: 13). Pentru că deaca numai de auz vom fugi din loc în loc, poate diiavolul să nu ne lase pre noi să şădem într'un loc. Iar când vedem cu întemeiare pentru loc că are prepus de primejdie, sântem datori mai înainte a ne păzi şi a ne întări. Iar când adecă locul iaste pacinic, şi de năprasnă ar veni ispită, Dumnezeu veade că nu din noi iaste pricina şi ne acopere pre noi dupre voia lui. Pentru că iaste ispită din noi, şi iaste ispită dupre slobozirea lui Dumnezeu. Ceaia ce iaste din noi, spre vătămarea sufletului iaste, şi pentru dânsa strigă Iacov Apostolul zicând: *Nimenea, fiind ispitit, să zică că: Dela Dumnezeu mă ispitesc. Că Dumnezeu neispitit de reale iaste*, şi cealelalte (Iac. 1: 13). Iar cea dupre slobozirea lui Dumnezeu spre folosul sufletului iaste. Că spre cercare să face a omului, şi *cercarea aduce pre om întru nădeajde, iar nădeajdea nu ruşinează* (Rom. 5: 4-5), dupre ceaia ce iaste scrisă. Iar cel ce nu iaste ruşinat, mântuit iaste întru Hristos Iisus Domnul nostru.

388. [392]. A aceluiaşi întrebare: Deci, de vreame ce s'au zis: *Cearcă-mă, Doamne, şi ispiteaşte-mă* (Ps. 25: 2); şi iarăşi: *Bucuraţi-vă când cădeţi în ispite de multe fealuri* (Iac. 1: 2); şi aiurea: *Să nu ne duci pre noi întru ispită* (Mt. 6: 13), Doamne; şi iarăşi: *Rugaţi-vă ca să nu întraţi în ispită* (Mt. 26: 41), căci ca nişte împrotivnice sânt, mă rog să mă înveţi deosebirea ispitelor.

Răspuns al lui Varsanufie: A zice: *Cearcă-mă, Doamne, şi ispiteaşte-mă* iaste a unui om ce să nevoiaşte şi ceare ca să fie cercat prin ispita ce să aduce asupră dupre slobozirea lui Dumnezeu, de ar fi păzit răbdarea întru necazul ispitei. Pentru că răbdarea, precum s'au zis, spre cercare şi spre cealelalte bunătăţi aduce pre om. Şi de-aicea iaste cu deamăruntul bucuriia şi sporirea. Pentru că nu ajută voia celui ce să nevoiaşte, ci mai vârtos împrotivă să nevoiaşte, şi întru osteneală să aruncă pre sineşi omul ca să nu să biruiască de ispită. Iar

aceaia, adecă ca să fim zis: *Să nu ne duci pre noi întru ispită*, aceasta însemnează adecă să nu ne laşi pre noi să ne ispitim de a noastră voe şi de a noastră poftă. Că dintru a cădea întru acest fealiu de ispită să naşte moartea. Şi pentru aceasta Mântuitoriul zice: *Rugaţi-vă ca să nu întraţi în ispită* (Mt. 26: 41). Pentru aceasta dreptul amândoao rugăciunile să roagă, cerând adecă să se ispitească dupre slobozirea lui Dumnezeu, spre cercare de mântuire, şi cerând iarăşi să nu să ispitească de a sa voe şi de a sa poftă, spre peirea sufletului.

389. [393]. Întrebare a aceluiaşi: Cum pociŭ să căştig frica lui Dumnezeu neclătită întru inima mea cea vârtoasă? Şi de vreame ce, când fac eu un lucru, mai nainte de ce-l voiŭ săvârşi pre dânsul, mut mintea dintru dânsul la altul, cu pricinuire ca cum pentru frica lui Dumnezeu, oare bine iaste aceasta, sau nu?

Răspuns: Deaca cineva voiaşte să aibă totdeauna frica lui Dumnezeu în inimă neclătită, dintru această pildă poate să înţeleagă: Când voiaşte cineva cândva să se ducă în cale, încalţă cizmele, că zice Scriptura că încălţămintele semn de gătire sânt. Şi scris iaste: *Gătitu-m'am şi nu m'am turburat* (Ps. 118: 60). Deci deaca va priceape pre sineşi cineva că va să facă un lucru din trupeasca gătire, datoriu iaste să înţeleagă pre cea duhovnicească, şi să ia încălţămintele ceale duhovniceşti, adecă pre gătirea fricii lui Dumnezeu, şi să-şi aducă aminte că toate dupre frica lui Dumnezeu datoriu iaste să le lucreaze până în sfârşit, şi să-şi gătească inima ca să chiiame pre Dumnezeu să-i dăruiască lui pre frica sa. Pentru că puind el pre acest fealiu de frică înaintea ochilor întru fieştecare lucru, i să face lui neclătită inimă. Însă să cade a lua aminte a nu muta pre minte dela lucru carele îi stă înainte, la altul, puind pricină cătră frica lui Dumnezeu, că nu iaste dreaptă calea lui, ci răspândire a minţii şi înşălăciune a vrăjmaşului. Ci la fieştecare cap[1] să cade a face sârguinţă ca să aibă întru sineşi pre aceaiaşi frică a lui Dumnezeu. Şi să cade încă şi a să lipi de Sfinţi Părinţi. Şi din vederile lor, şi din grăire, şi din suspinul lor, şi din viiaţa cea bună a lor ne umplem de umilinţa cea dupre Dumnezeu. Că oile lui Iacov, luând aminte la toiagele ceale din ape, zămislea şi năştea dupre asemănarea toiagelor. Şi deaca vom pătimi întru înşine pre pildele acelora, ca într'acelaşi chip să uneltim lucrurile, nu vom zăbovi de a călători în cale împreună cu dânşii.

390. [394]. Întrebare: De vreame ce de multe ori îmi vine mie pomenire de frica lui Dumnezeu, şi îndată, aducându-mi aminte de judecată, mă umilesc, cum sânt datoriu să priimesc pre această pomenire?

Răspuns: Ori în ce ceas îţi vine ţie pomenire, adecă umilinţă pentru ceale ce ai păcătuit întru cunoştinţă sau întru necunoştinţă, ia aminte ca nu cumva să-ţi vie ţie aceasta din lucrarea diavolului spre mai multă osândă. Măcar de şi ai zice că „cunosc pre cea adevărată şi pre cea din lucrarea cea dievolească”, auzi:

---

[1] Adecă la fieştecare început.

Când ar veni ţie acest fealiu de pomenire, şi te vei sârgui prin lucruri să arăţi îndreptarea, aceasta iaste cea adevărată, prin carea să iartă păcatele. Iar deaca ai vedea că, aducându-ţi aminte, te-ai umilit, şi întru acealeaşi sau şi mai reale păcate cazi, cunoscut fie-ţ ţie că aceasta iaste a protivnicului pomenire. Dar pentru ca să osândească pre suflet supun ei[1] pre acest fealiu de pomenire. Deci iată că ai arătate pre amândoao căile. Deci de voeşti să te temi de osândă, fugi de lucrurile aceiia.

391. [395]. Întrebare: Şi când are cineva vreame ca să ia aminte pre pomenirea lui Dumnezeu şi a fricii lui, ca dintru dânsăle să se umilească spre îndreptarea de păcate?

Răspuns: Focul mai fierbinte are firea, şi cel ce voiaşte să uneltească focul nu totdeauna îl aprinde, ci voiaşte să-l aibă pre el ascuns, ca în vreamea când va voi, să-l aprinză şi să-l înfierbinteaze. Aşa şi aicea trebue a face. Pentru că întră aruncături pre ascuns[2] dela vrăjmaşul şi samănă fără de vreame schimbând spre frica lui Dumnezeu: voind sau să arunce pre cineva la scârbă, sau să-i turbure mintea lui în vreamea când nu să îndeletniceaşte să judece descurcat pre ceale din gând, pentru pricina ceaia ce stă înainte a lucrării ceiia ce îi stă lui de faţă înainte. Pentru că într'acest fealiu iaste meşteşugul şi al celor ce jăfuesc casăle oamenilor. Pentru că deaca nu îi află pre dânşii neîndeletniciţi, nu-i pot să-i biruiască pre dânşii. Însă de-a pururea adu-ţi aminte de Eclisiiastul ce zice: *Vreame iaste la tot lucrul* (Ecl. 3: 1). Şi zi-ţi ţie însuţi: „Să mai fac încă dupre frica lui Dumnezeu acest lucru ce-mi stă înainte, şi atuncea mă voiŭ îndeletnici să fac ţie[3] socoteala ta: nu întru a mea înţelepciune, ci întru putearea Domnului nostru, celui ce cercetează inimile şi rărunchii". Şi fie-ţi ţie vreame bine-potrivită aceasta, adecă vreamea ceasului celui de dimineaţă şi a celui de seara spre aleagerea cu descurcare a gândurilor, într'acest chip: cum au trecut noaptea sau zioa. Şi de vei vedea vreo greşală, sârguiaşte-te să o îndreptezi, Hristos ajutând.

392. [396]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce de multe ori uitarea ceaia ce iaste venită asupra mea îmi piiarde pomenirea a celor mai multe ale meale păcate, şi uneori încă şi pre dânsăle desăvârşit nicidecum nu le pomenesc, ce să fac?

Răspuns al lui Varsanufie: Sânt oareşcarii necărturari, şi au schimbători adevăraţi: şi de credinţa cea cătră dânşii traşi fiind, de vor uita ceva, de-a pururea le zic lor cum că: „Cu cât ştiţi că sântem datori plătim". Deci şi tu, care schimbătoriu mai adevărat decât pre Dumnezeu poţi să afli, carele ştie pre ceale ce încă nu s'au făcut? Deci aruncă la dânsul pentru căderile ceale din uitare, şi zi-i lui: Stăpâne, de vreame ce şi aceasta greşală iaste, că mi-am uitat eu păcatele meale, ţie unuia, cunoscătoriului de inimi am greşit întru toate: pre toate ale

---

[1] Adecă dracii.
[2] Sau vârâturi pre ascuns.
[3] Cu tine.

meale iartă-mi-le, dupre iubirea ta de oameni. Că dintru aceasta să arată mare cuviinţa slavei tale, când nu vei face păcătoşilor dupre păcatele lor: căci preaproslăvit eşti în veaci. Amin.

393. [397]. Întrebare: Să întâmplă uneori de mă smintesc întru un lucru, şi îndată să arată că nu drept m'am smintit, şi dintru aceasta mă ruşinez. Deci oare aceasta dela Dumnezeu iaste, spre îndreptare, sau dela cel rău, spre osândă?

Răspuns al lui Varsanufie: Deaca vom lua aminte la puterea răspunsului celui mai dintâiŭ, să află că aseamenea iaste şi această întrebare. Că precum întru acela s'au zis că deaca nu prin lucruri vom arăta pre pomenirea fricii lui Dumnezeu şi pre umilinţa cea dintru aceasta, ne osândim, aşa şi aicea. Deaca adecă prin lucrare vom îndrepta mustrarea, dela Dumnezeu iaste, spre mântuirea noastră; iar de nu, din năvălirea asupră a diiavolului iaste, spre osânda noastră.

394. [398]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca voiŭ piiarde un lucru şi, temându-mă de osândă, nu osândesc pre cineva ca cum ar fi aflat lucrul, însă îl prepuiu pre dânsul, nu iaste lucru necuvios ca să-l ispitesc de cu adevărat îl are pre dânsul? Că nu sufer să-l pierz pre dânsul.

Răspuns al lui Varsanufie: Nu iaste lucru necuvios ca să-l ispiteşti de-l are pre dânsul. Şi de să va afla avându-l pre dânsul, să nu te sârgueşti a-l ruşina pre dânsul, ci îndestulează-te cu dobândirea lucrului.

395. [399]. Întrebare sau cearere: Un iubitoriu de Hristos oarecarele ş'au mărturisit păcatele sale la acelaşi Stareţ, cerând şi ertarea lor. Iar Stareţul, răspunzând, au zis lui:

Cel ce îşi arată păcatele sale să îndreptează despre dânsăle, dupre Scriptura ceaia ce zice: *Spune-ţi tu mai întâiŭ păcatele tale, ca să te îndreptezi* (Is. 43: 26); şi iarăşi: *Zis-am: Mărturisi-voiŭ împrotiva mea fărădeleagea mea Domnului, şi tu ai lăsat păgânătatea inimii meale* (Ps. 31: 5). Deci de aicea înainte să ne întemeem, frate, şi pre ceale dintâiŭ le-au ertat Dumnezeu.

396. [400]. Întrebare a aceluiaşi: Spune-mi mie, Părinte, cum sufletul mieu, având atâtea de multe rane, nu plânge?

Răspuns al lui Varsanufie: Cel ce sâmte ce au pierdut va plânge de dânsul. Şi cel ce doreaşte de un lucru, multe călătorii şi necazuri sufere, îngăduind, ca să dobândească pre lucrul cel dorit.

397. [401]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca cineva voiaşte a face un lucru bun, însă pentru al său căştig ori pentru altă voe a lui, oare socoteaşte-să acest lucru lucru spre dreptate?

Răspuns al lui Varsanufie: Ştim că deaca, postind cineva, ar amesteca cu postul său ceva din voia sa, sau neguţătorind slavă omenească şi căştig dintru dânsa, urâtă să face lui Dumnezeu postirea lui. Că şi Israilteanii au postit, şi

pentru că făcea strâmbătate în zilele postirii şi îşi împlinea voia lor, i-au defăimat pre dânşii Dumnezeu prin Isaia Prorocul, zicând: *Nu pre acest post am ales, zice Domnul* (Is. 58: 5). Deci aşa şi aicea. Tot lucrul bun carele să face nu pentru însăşi şi singură dragostea lui Dumnezeu, ci şi a sa voe amestecată să află, pângărit şi lepădat de Dumnezeu iaste lucrul acela. Şi dintru dumnezeiasca leage încă iaste cu putinţă a cunoaşte aceasta. Că zice: *Sămânţă amestecată să nu sameni în ţarina ta, nici să-ţi faci ţie însuţi haină din lână şi din in* (A 2-a Lege 22: 9 şi 11). Şi deaca voim să cunoaştem că şi la lucrătoriu s'au zis, Eclisiastul însemnează, zicând: *Totdeauna fie-ţi hainele tale albe* (Ecl. 9: 8). Însemnând că trebue să fie lucrul totdeauna curat. Deci deaca lucrul cela ce să face are ceva din însăşi voia acelui ce îl face, s'au spurcat lucrul şi nu iaste plăcut lui Dumnezeu. Şi Domnul pentru lucruri zicea ucenicilor săi: *Luaţi-vă aminte de înşivă despre prorocii cei mincinoşi, carii vin cătră voi întru îmbrăcăminte de oi, iar dinlăuntru sânt lupi răpitori: din roadele lor îi veţi cunoaşte pre dânşii* (Mt. 7: 16). Drept aceaia, să ne sârguim pentru alt nimic să facem lucrul lui Dumnezeu, fără numai pentru singur Dumnezeu. Că deaca nu aşa să va face, nu are trebuinţă de noi Dumnezeu ca prin noi să se facă. Că nu iaste lipsă lui Dumnezeu de acela prin care voiaşte să se facă fără de prihană lucrul lui. Deci făcând noi lucrul cel bun, să ne trezvim, ca nu cumva, pentru voia noastră, nefolositoare să facem pre osteneală.

398. [402]. Întrebare a aceluiaşi: De vreame ce, zăbavnic fiind la învăţătură, mai degrab învăţ Psalmii, oare dela Dumnezeu s'au întâmplat mie aceasta, sau dela draci?

Răspuns al lui Varsanufie: Câte îţi dăruiaşte ţie Dumnezeu, învaţă-te cu smerenie; pentru [că] a te învăţa cu lenevire[1] cuvintele lui Dumnezeu nu să face dela diiavolul, ci sămânţă a lui Dumnezeu iaste. Ci deaca nu ia cineva aminte la Dumnezeu, samănă şi el neghinile sale. Deaca voeşti să-ţi smereşti gândul, spune lui pildă: Deaca cineva ar lua dela stăpânul său argint, ca robii aceia, şi nu va căştiga şi să-i înmulţească, ce pătimeaşte? Şi îţi zice ţie că: Precum robul acela carele au îngropat argintul stăpânului său. Şi zi-i lui: Drept aceaia, nu înalt cugeta, umplând aerul de cuvinte neroditoare, că spre osânda mea sânt.

399. [403]. Întrebare a aceluiaşi: Deci de vreame ce lucrul cel bun dela Dumnezeu iaste, să dă şi păcătoşilor acesta? Şi pentru ce să dă?

Răspuns al lui Varsanufie: Toată darea bună, arătat că dela Dumnezeu iaste (v. Iac. 1: 17). Că bun fiind el, toate ceale bune dintru dânsul să fac: drepţilor adecă, ca unor vreadnici; iar păcătoşilor ca, făcându-li-să bine, să vie la pocăinţă, dupre Sfântul Pavel, ce zice: *Că eu sânt cel mai dintâiŭ decât păcătoşii; ci m'am miluit spre aceaia, adecă ca întru mine cel dintâiŭ să arate Hristos pre toată îndelunga răbdare a sa* (1 Tim. 1: 15-16).

---

[1] Greşală în text. Greaca are: „cu lesnire” (εὐχερῶς). (N. ed.)

400. [404]. Întrebare a aceluiaşi: Cum poate cineva dupre vrednicie să mulţămească lui Dumnezeu?

Răspuns: Deaca oamenii, cei ce sânt nimic, iartă oarecăruia pănă la un mic lucru; sau fiindcă îl scot pre dânsul din necazuri cumplite, le şi mulţămeaşte, şi propoveduiaşte pre această bunătate la toţi: cu cât mai vârtos noi, cărora totdeauna ni să face bine dela Dumnezeu, cu ce fealiu de guri putem să-i mulţămim lui? Celui ce mai nainte adecă de toate ne-au zidit pre noi, apoi ne dă noao ajutoriu cătră împrotivnici, priceapere inimii, sănătate trupului, lumină ochilor, suflare de viiaţă şi, lucrul cel mai mare decât toate, loc de pocăinţă; şi a lua Trupul lui şi Sângele spre lăsarea păcatelor şi întărirea inimii. *Că pâinea*, zice, *întăreaşte inima omului* (Ps. 103: 15). Şi deaca pentru pâinea cea simţită socoteaşte cineva că s'au zis aceasta, cum iarăşi însuşi Duhul zice că: *Nu numai cu pâine singură va trăi omul, ci întru tot graiul ce iase prin gura lui Dumnezeu* (A 2-a Lege 8: 3; Mt. 4: 4; Lc. 4: 4)? Deaca pentru lucruri simţite şi stricăcioase oamenii răsplătiri şi daruri fac, ce putem să răsplătim celui ce s'au răstignit pentru noi? Deaca voim să răsplătim şi noi, sântem datori să suferim pănă la moarte pentru dânsul. Deci să nu te osteneşti vrând să ajungi pre mulţămirea cea îndatorită lui Dumnezeu dela oameni, mai ales dela păcătoşi, că pentru dânşii au murit. Deaca s'ar închide în temniţă un om pentru tine, mai presus de putearea ta voeşti să-i mulţămeşti lui: cu cât mai vârtos celui ce au murit pentru tine! Aceasta învaţă-te, cum că niciodată dupre vrednicie nu ajungem a-i mulţămi. Dar, cu toate aceastea, dupre putearea noastră să-i mulţămim lui şi cu gura, şi cu inima: şi iubitoriu de oameni iaste, ca să ne hotărască împreună, şi împreună să ne numere pre noi cu văduva aceaia a celor doi bani mici. Aceastea pentru păcătoşi zică-să. Pentru că drepţii, cu totul tăindu-să şi omorându-se, preamulţămesc, dupre Sfântul Pavel carele zice: *Mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18)*,* adecă lui Dumnezeu. Lui i să cade slava.

401. [405]. A aceluiaşi întrebare: Oare cu putinţă iaste dracii să facă bine cuiva? Şi cum să arată că drăcesc iaste? Şi carea iaste deosebirea lui şi [a] binelui celui dumnezeesc?

Răspuns al lui Varsanufie: Să poate adecă să se pară că să face cuiva vreun bine spre amăgire dela vicleanul. Ci tot binele carele să face dela diiavolul spre înşălarea omului, pipăindu-să cu deamăruntul, să află prefăcătură. Că *mincinos iaste şi adevăr întru dânsul nu afli* (1 In. 2: 4), precum ceale mai de pre urmă ale săvârşirii mărturisesc. Pentru că ceale mai de pre urmă ale luminii lui întunearec sânt, dupre apostolul ce zice pentru îngerii diiavolului carii să prefac şi să schimbă întru slujitori ai dreptăţii, *al cărora sfârşit iaste dupre lucrurile lor* (v. 2 Cor. 11: 14-15); şi dupre Mântuitoriul, ce zice: *Din roadele lor îi veţi cunoaşte pre dânşii* (Mt. 7: 16). Deaca vei cerca întru cunoştinţă şi întru socoteală dreaptă, afli negreşit întru binele cel socotit de diiavolul că nu iaste nici o urmă vreodată de lucru bun, decât numai mărire deşartă, sau turburare,

sau altceva de acest fealiu. Iar lucrul cel bun al lui Dumnezeu de-a pururea înmulţeaşte luminarea şi smereniia inimii, şi întru alinare aduce pre om. Iar deaca, neştiind, am pătimi ceva dintru înşălăciunea celui viclean, şi mai pre urmă ne vom învăţa ispita, să ne chiemăm înapoi pre înşine, şi să scăpăm la cel ce poate să surpe ispita. Însă să cuvine a cunoaşte că altora adecă îndată dintru început leasne înţeleasă iaste deosebirea, iar păcătoşilor, dintru împlinire. Precum deaca oarecarele vărsătoriu de aur iscusit ar fi luat nişte aur, poate mai nainte de a-l înfoca să spue ce fealiu iaste, iar cel ce nu iaste iscusit, când îl va înfoca, atuncea îl cunoaşte.

402. [406]. Întrebare: Deaca să va arăta binele cel ce să pare cum că iaste dela draci, descopere-mi mie cum cineva să scape de primejdiia cea dintru dânsul?

Răspuns: A socoti pre ceale bune ca pre nişte bune sântem datori de-a pururea. Iar dupre ce să va cerca binele cel ce să face şi să va afla rău, trebue a-l lepăda pre el. Că în ce chip veade cineva un lucru de mâncat şi socoteaşte că bun iaste, iar dupre ce, gustându-l, îl află pre dânsul amar, îndată îl leapădă din gură şi amorţeaşte despre dânsul, pentru amărăciunea, precum adecă nucă, migdală şi cealelalte, nu să prihăneaşte pentru gustul: ci după ce să va învăţa amărăciunea lui şi va rămânea tot mâncându-l, umple pântecele lui de amărăciune, şi pricinuitoriu el însuşi iaste – aşa şi aicea. Deci deaca să va batjocori omul şi va cunoaşte, şi va zice: „M'am batjocorit, Stăpâne Doamne, iartă pre mine", îl iartă, că milostiv iaste. Şi aceasta învaţă-te, iubite, că Dumnezeu nu lasă pre cineva să se ispitească mai presus decât ceaia ce poate. Deci întru toate să-i aducem lui rugăciune, şi el ne va aleage pre binele nostru dela binele cel ce să pare. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

403. [407]. Întrebare: Deaca mi s'ar părea mie un lucru că dupre Dumnezeu iaste, dar să luptă împrotivă gândul, oprindu-mă pre mine de a-l face pre dânsul ca cum nu ar fi bun, de unde pociŭ să înţeleg de iaste cu adevărat bun?

Răspuns: De ţi să va arăta ţie lucrul că dupre Dumnezeu iaste, dar stă împrotivă gând împrotivnic, de aicea să cearcă de iaste cu adevărat dupre Dumnezeu. Că deaca, noi rugându-ne, să întăreaşte inima noastră la cel bun, şi creade mai vârtos decât să micşorează, atuncea măcar de şi petreace încă gândul cel împrotivnic, necăjindu-ne pre noi, măcar de nu, să ştim că dupre Dumnezeu iaste lucrul. Pentru că binelui, necaz adecă îi stă împrotivă din zavistiia diiavolului. Însă acela, adecă binele, prin rugăciune mai vârtos să înmulţeaşte. Iar deaca dela diiavolul s'au supus bunul cel ce să pare, către carele şi starea-împrotivă a lui[1] iaste, atuncea şi acel bine ce să pare să micşorează, şi ceaia ce să pare că iaste stare-împrotivă. Pentru că vrăjmaşul să pare că să împrotiveaşte

[1] A gândului.

gândului celui supus dela dânsul, ca dintru aceasta să ne rătăcească pre noi să-l socotim pre acela ca pre un bun.

404. [408]. Întrebare a aceluiaşi: Deci ce? Când să va face lucrul cel bun fără de necaz, nu iaste dupre Dumnezeu? Şi când să va întâmpla să fac o mică facere de bine, şi să aflu pre gând nenecăjit, oare fără de vreame o am făcut? Şi nu place lui Dumnezeu ceaia ce să face? Luminează inima mea, Părinte, mă rog!

Răspuns: Deaca cineva, vreun bine făcând, va afla pre gând nenăcăjit, nu iaste datoriu să nădăjduiască că fără de necaz treace. Că tot lucrul bun al căii lui Dumnezeu iaste, şi nu minte cel ce zice: *Strâmtă şi necăjită iaste calea carea duce la viiaţă* (Mt. 7: 14). Că măcar de şi nu s'ar întâmpla în vreamea binelui necaz, ci să cade după aceastea să se necăjască omul. Iar când cu osârdie face cineva binele, nu îl simte pre dânsul[1]; dar nici iarăşi simte, [pentru] că în multe chipuri să întâmplă necazul. Şi măcar de vom şi voi să luăm seama cu deamăruntul, negreşit îl aflăm pre dânsul sau prin mărirea deşartă ascuns fiind (că şi acest lucru al necazurilor iaste), sau prin faţa carea ne opreaşte pre noi, sau pentru aceaia, adecă că, după aceastea, are trebuinţă de ceale date dela noi întru facere de bine. Că neaflând în mâini, la căinţă ne întoarcem. Şi atuncea unde aflăm pre gândul cel nenăcăjit? Deci la aceastea nu să cade a avea tare îndrăzneală. Pentru că păzeaşte pre necazul celor nepricepuţi şi întru vreamea cea după aceastea. Pentru că cel ce priceape totdeauna, de-a pururea aşteaptă necazul, de nu astăzi, mâine, şi nu să turbură: că *gătitu-m'am*, zice, *şi nu m'am turburat* (Ps. 118: 60). Şi fericit iaste cel ce are înaintea ochilor totdeauna adecă că *al Domnului iaste pământul şi plinirea lui* (Ps. 23: 1), şi gândeaşte că precum voiaşte, putearnic iaste să iconomisească cu robii săi. Pentru că unul ca acesta nu să mai căiaşte pentru ceale date. Deci de şi vom afla necaz, să ne învăţăm că spre cercarea noastră iartă Dumnezeu, de vreame ce niciodinioară nu treace cu vedeare pre cei ce să tem de dânsul, mai ales pre cei ce fac pentru numele lui.

405. [409]. Întrebare: Oare aduce-şi aminte de vreun lucru bun dintru a sa voire omul?

Răspuns: Să întâmplă adecă de multe ori, de pornirea gândului celui firesc, aşi aduce aminte cineva de bine: ci şi aşa să cade a-l scrie lui Dumnezeu. Pentru că firea facere a lui Dumnezeu iaste. Însă sântem datori a cunoaşte că nu-l aducem pre dânsul la sfârşit, fără numai prin porunca lui Dumnezeu. Căci când o punem pre dânsa înaintea ochilor noştri, atuncea să întăreaşte întru dânsa inima noastră ca să împlinească pre lucrul cel bun.

406. [410]. Întrebare: Aşijderea, când fac vreun lucru bun, cum sânt datoriu să smeresc pre gândul mieu? Şi cum voiŭ suferi pre a mea prihănire lucrând pre lucrul cel bun?

[1] Adecă necazul.

Răspuns: Spre smereniia gândului, când vei face pre tot lucrul bun şi vei păzi pre toate poruncile, adu-ţi aminte de cela ce au zis: *Când pre aceastea toate le veţi face, ziceţi că netreabnici robi sântem, aceaia ce am fost datori să facem am făcut* (Lc. 17: 10). Cu cât mai vârtos că încă nu am ajuns să împlinim nici o poruncă! Şi aşa să cade a cugeta totdeauna, şi pentru lucrul cel bun a suferi prihănirea, şi cum că „Nu ştiu de place lui Dumnezeu”[1]. Pentru că a face voia lui Dumnezeu mare lucru iaste, iar a o împlini, mai mare. Că împlinire iaste a tuturor poruncilor. Pentru că a face voia lui Dumnezeu lucru din parte iaste, şi mai mic decât a împlini. Pentru aceasta au zis Apostolul: *Pre ceale din urmă uitându-le, şi la cele din nainte întinzându-mă* (Flps. 3: 13). Că deaciia precât să întinde, nu are curmare, ci totdeauna să veade pre sineşi lipsit şi înapoi rămas, şi sporeaşte. Că el (Pavel) au zis: *Câţi sânt[em] desăvârşit, aceasta o cugetăm* (Flps. 3: 15), adecă ca să sporim. Au zis încă că deaca şi altceva cugetaţi, şi pre aceasta o va descoperi voao Domnul.

407. [411]. Întrebare a aceluiaşi: Când fac o poruncă, cum pociŭ să scap de înalta-cugetare, ca să ştiu că şi bine am făcut, şi înstreinat sânt de dânsul?

Răspuns: Frate, pre lucrurile ceale bune, bune sântem datori a le avea şi a lua aminte la dânsăle ca la nişte bune. Că nu să cade pre lucrul cel bun a-l avea ca pre un rău, ci când nu lucrează cineva pre cel bun dupre plăcearea lui Dumnezeu. Şi acesta să află că rău să face pentru socoteala celui ce-l face. Însă sârguinţă iaste datoriu cineva să aibă de a face totdeauna binele, şi pre urmă, cu Darul lui Dumnezeu, i să adauge lui de a să face dupre frica lui Dumnezeu. Deci când să face prin tine binele, mulţămeaşte Dătătoriului de bunătăţi, fiindcă al lui iaste binele, iar pre sineţi prihăneaşte-te, zicând: Deaca bine aş fi uneltit şi eu lucrul, împreună părtaş aş fi putut fi binelui. Şi atuncea poţi să te rogi lui Dumnezeu cu umilinţă, ca să te învrednicească binelui celui ce s'au făcut prin tine.

408. [412]. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi: Deaca să va întâmpla să rabd îndelung eu întru un lucru, gândul înalt cugetă. Ce dar să cade să socotesc eu?

Răspuns: Şi mai înainte am zis ţie că deaca să va întâmpla ţie orice fealiu de bine să faci, datoriu eşti a cunoaşte că acesta iaste Dar al lui Dumnezeu pentru a sa bunătate. Că pre toţi îi miluiaşte. Însă ia aminte de sineţi, ca nu, pentru neputinţa ta, să pierzi pre mila ceaia ce să face dela dânsul cătră tine: carea şi spre toţi păcătoşii să face. Deci deaca el bine ţe-au dat, tu să nu-l pierzi rău. Iar chipul pierzării lucrului iaste acesta: adecă când te vei lăuda pre sineţi că ai îndelung-răbdat, şi vei uita pre Dumnezeu, cel ce ţe-au făcut bine ţie. Şi nu numai, ci şi osândă ţie însuţi îţi pricinuieşti, îndrăznind a-ţi scrie ţie însuţi

[1] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Agathon” 29. (N. ed.)

aceasta, pentru carea mai vârtos să cade mulţămita a o trimite sus, iubitoriului de oameni Dumnezeu. Că zice Apostolul că: *Ce ai pre ceaia ce nu o ai luat? Iar de o ai şi luat, ce te făleşti ca unul ce nu ai luat?* (1 Cor. 4: 7). Şi zi gândului celui ce te laudă pre tine întru orice fealiu de lucru, că: Cei ce înoată în mare, măcar de s'ar întâmpla lor să se alineaze, dar încă în noian sânt, şi aşteaptă furtuna, şi primejdiia, şi înecarea corăbiei, şi nimic nu i-au folosit pre dânşii alinarea cea dela puţină vreame. Pentru că numai atuncea au întemeiarea, când la însuşi limanul vor veni. Mulţi încă şi întru însăşi gurişoara limanului li s'au spart corabiia. Deci aşa şi la păcătosul, întru câtă vreame iaste în lume, datoriu iaste să se cutremure totdeauna de înecare. Deci niciodată să nu te înşăli a creade gândului celui ce te laudă pre tine pentru vreun lucru bun. Căci că binele al lui Dumnezeu iaste, şi nu putem să ne cutezăm cum că rămâne cu noi, pentru lenevirea noastră. Şi cum să îndrăznim să cugetăm înalt?

409. [413]. Întrebare: Dar deaca voiŭ zice gândului, vrând să-l smeresc pre el, că nici dela Dumnezeu s'au făcut mie îndelunga-răbdare, ci dela cel rău, spre înşălăciune, „pentru ca înalt să cugeţi”, nu întărât întru aceasta pre Dumnezeu, de vreame ce toate ceale bune dela Dumnezeu sânt?

Răspuns: Nu iaste lucru greu a zice că nu iaste acesta dela Dumnezeu, că nu să întărâtă de aceasta Dumnezeu, de vreame ce spre surparea gândului celui rău să zice dela tine. Pentru că oarecarele din sfinţi au spus oarecărora ce venise către dânsul, pentru măgariul cel ce au murit în cale cu dânşii. Şi mirându-să aceia, l-au întrebat de unde s'au înştiinţat. Şi au zis lor: „Dracii mi-au spus mie”[1] – măcar că dela Dumnezeu i-ai fost lui cunoştinţa lucrului celui ce să făcuse. Ci spre folosul acelora au răspuns aceasta, şi nu au întărâtat pre Dumnezeu.

410. [414]. Întrebare: Deci deaca să fac vedenii păcătosului, oare nu iaste datoriu a creade nicidecum că dela Dumnezeu sânt?

Răspuns: Când să face aceasta la păcătos, arătat iaste că dela vicleanii draci iaste, spre aceaia, ca să înşale pre ticălosul suflet întru peire. Deci nu să cade niciodată a creade lor, ci a-şi cunoaşte pre ale sale păcate şi pre a sa neputinţă, şi întru cutremur şi în frică totdeauna a petreace.

411. [415]. Întrebare: Oare şi când în chipul Stăpânului Hristos să arată, şi atuncea să cade a să întoarce despre dânşii?

Răspuns: Atuncea cu mult mai mult de vicleniia lor şi înşălăciunea să cuvine să te întorci şi să-i anathematiseşti. Deci niciodată să te înşăli, frate, întru acest fealiu de drăcească încredinţare. Pentru că la sfinţi să fac dumnezeeştile vedenii: şi de-a pururea aleargă mai înainte alinare, şi pace, şi veselie întru inimile lor. Şi cu toate aceastea, adevărul cunoscându-l, nevreadnici pre sineşi să judecă. Cu cât mai vârtos trebue a nu creade niciodată păcătoşii acestora, ştiindu-şi pre a loruşi nevrednicie!

---

[1] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Antonie” 12. (N. ed.)

412. [416]. Întrebare: Spune-mi mie, stăpâne, cum îndrăzneaşte diiavolul, ori dupre vedenie, ori dupre nălucire de visuri, să arate pre Stăpânul Hristos sau pre Sfânta Cuminecătură?

Răspuns: Nu pre însuşi Stăpânul Hristos, nici pre Sfânta Cuminecătură poate să arate, ci minte, şi să închipuiaşte întru orice fealiu de om şi în goală pâine. Dar cu adevărat, pre Sfânta Cruce nu poate să o arate, pentru că nu poate să o închipuiască pre dânsa cu alt chip, de vreame ce cunoaştem pre semnul eiĭ cel adevărat şi chipul, şi nu îndrăzneaşte a o unelti pre dânsa. Pentru că întru dânsa s'au surpat putearea lui, şi printr'însa au priimit rana cea purtătoare de moarte. Pre Stăpânul Hristos dupre trup nu-l cunoaştem, şi [diiavolul] să ispiteaşte să ne pleace pre noi prin minciună, cum că el iaste: ca crezând noi înşălăciunii ca unui adevăr, să perim. Deci când vei vedea în vis chipul crucii, învaţă-te că adevărat şi dela Dumnezeu iaste visul. Ci sârguiaşte-te dela sfinţi a lua pre descurcarea lui, şi nu creade gândului tău. Domnul să lumineaze pre gândurile minţii tale, frate, ca să fugi de toată înşălăciunea vrăjmaşului.

413. [417]. Întrebare: Îmi zice mie gândul că: „Deaca să va arăta ţie Sfânta Cruce, ca un nevreadnic te afli, şi ai înalt a cugeta"; şi teamere şi frică îmi aruncă întru mine.

Răspuns: Pentru aceasta să nu te îngrijeşti. Că deaca cu adevărat să va arăta ţie Sfânta Cruce, însuşi ea surpă îngâmfarea înaltei-cugetări. Că unde iaste Dumnezeu, acolò rău nu iaste.

414. [418]. Întrebare: Am auzit că de să va arăta cuiva un vis de trei ori, şi acela adevărat iaste. Aşa iaste, Părinte?

Răspuns: Nu iaste nici aşa, nici să cade a creade acestui fealiu de vis. Pentru că cel ce o dată să arată cuiva cu minciună, poate şi de trei ori, şi de multe ori aceasta să o facă. Deci să nu te batjocoreşti, ci ia aminte de sineţi, frate.

415. [419]. Întrebare: Câteodată văz întru inima mea că gândurile ceale reale sânt împrejurul gândului mieu ca nişte hiiară, şi cum că niciunul dintr'însele nu mă nedreptăţeaşte pre mine. Oare ce iaste aceasta?

Răspuns: Aceasta înşălare a vrăjmaşului iaste şi are ascunsă pre înalta-cugetare, ca să te pleace pre tine că nimic nu pot să te nedreptăţească pre tine gândurile ceale reale, şi aşa să se înalţe inima ta. Ci tu să nu te înşăli, ci adu-ţi aminte de neputinţa ta şi de păcatele tale, şi chiamă sfânt numele lui Dumnezeu spre ajutoriu împrotiva vrăjmaşului.

416. [420]. Întrebare: Poate cineva să zică că lăcuiaşte în păcătos Duhul cel Sfânt? Şi măcar de ar zice, Părinte, cum că nu are, cum să păzesc păcătoşii?

Răspuns: Sfinţii să învrednicesc a avea pre Duhul cel Sfânt şi lăcaş al lui să fac. *Că voiŭ lăcui întru dânşii*, zice, *şi voiŭ umbla întru dânşii* (Lev. 26: 12; 2 Cor. 6: 16). Iar păcătoşii streini sânt de aceasta, dupre ceaia ce s'au zis: *În*

sufletul cel cu rău meşteşug nu va întra înţelepciunea (Înţ. Sol. 1: 4). Însă să păzesc cu a lui bunătate. Deci întru toate să trimitem sus mulţămire bunătăţii lui céiĭ negrăite şi iubirii de oameni. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

417. [421]. Întrebare: Când mă necăjesc întru ceva, şi mă rog, şi-mi ajută bunătatea cea negrăită a lui Dumnezeu, să înalţă gândul mieu, ca cela ce am fost auzit. Deci ce să fac?

Răspuns: Când, după ce te-ai rugat şi ai dobândit, te-ai trufit, arătat iaste că nici dupre Dumnezeu te-ai rugat, nici dela Dumnezeu pre ajutoriul ai luat, ci dela draci te-ai lucrat, ca să se trufească inima ta. Căci când să face dela Dumnezeu nu să trufeaşte sufletul, ci mai vârtos să smereaşte şi să minunează de mila cea mare a lui Dumnezeu, cum priimeaşte a milui pre păcătoşii cei ce sânt nevreadnici şi carii totdeauna îl întărâtă! Şi preamulţămeaşte bunătăţii lui céiĭ preaslăvite şi negrăite, că nu dupre păcatele noastre ne dă pre noi în jaf, ci întru multa lui suferire de reale îndelung rabdă şi ne miluiaşte. Şi nu să mai trufeaşte, ci să cutremură şi slavosloveaşte.

418. [422]. Întrebare a aceluiaşi: Ai zis, Părinte, când pentru îndelunga răbdare am întrebat, că şi aceasta, şi tot lucrul bun, dar a lui Dumnezeu iaste; şi acum, pentru rugăciune, ai zis că nu iaste ajutoriu dela Dumnezeu. Deci descopere-mi mie, mă rog, ce iaste deosebirea acestora.

Răspuns: Deaca din început adecă cu mărire deşartă s'au făcut lucrul cel bun, adecă rugăciunea, fără de îndoire dievolesc lucru iaste. Iar deaca la început adecă nu ai avut mărire deşartă, iar mai pre urmă o ai priimit pre dânsa, aicea pre lucrul cel făcut bine l-ai stricat pentru mărirea deşartă: precum cel ce zideaşte păreate, şi întorcându-să, îl surpă pre dânsul. Iar deaca mărirea deşartă au dat războiŭ, iar tu însuţi nu o ai priimit, nimic nu te-au vătămat pre tine.

419. [423]. Întrebare: De multe ori, când cânt, mă simţ pre sinemi ca cum înalt cugetând. Deci ce sânt datoriu să zic gândului?

Răspuns: Când să înalţă inima întru cântarea de Psalmi, adu-ţi aminte că iaste scris: *Cei ce amărăsc, să nu să înalţe întru sineşi* (Ps. 65: 7). Iar a amărî iaste aceaia, adecă a nu cânta cu priceapere dupre frica lui Dumnezeu. Şi cearcă deaca nu să răspândeaşte gândul tău când cânţi, şi negreşit vei afla că să răspândeaşte, şi întărâţi pre Dumnezeu.

420. [424]. Întrebare: Când mă îngreoez în gânduri, ori în cântarea de Psalmi, ori fără de cântarea de Psalmi, şi chiem numele lui Dumnezeu spre ajutoriu, îmi spune mie vrăjmaşul că mândrie are lucrul, ca cel ce să pare că bine să face întru cea neîncetată pomenire a lui Dumnezeu. Deci cum să cade a socoti pentru aceasta?

Răspuns: Ştim că cei ce sânt bólnavi, totdeauna au trebuinţă de doftor şi de doftoriile lor; şi cei ce să înviforează, neîncetat aleargă la liman, ca nu cumva să-i apuce pre dânşii vreo spargere de corabie. Că pentru aceasta strigă şi pro-

rocul, zicând: *Doamne, scăpare te-ai făcut noao în neam şi în neam* (Ps. 89: 1). Şi iarăşi: *Domnul nostru scăpare şi puteare, ajutoriu întru necazurile ceale ce ne-au aflat pre noi foarte* (Ps. 45: 2). Iar deaca scăpare a noastră iaste, să ne aducem aminte că zice: *Chiamă-mă pre mine în zioa necazului tău, şi te voiŭ scoate pre tine, şi mă vei proslăvi pre mine* (Ps. 49: 15). Deci să ne învăţăm că în vreamea când stă necazul să cade a chiema neîncetat pre milostivul Dumnezeu. Şi chiemând noi numele lui Dumnezeu, să nu ne mândrim cu cugetul. Că deaca nu iaste cineva nebun, făcându-i-să izbândă dela oarecarele, nu să mândreaşte. Deci, cei ce avem trebuinţă de Dumnezeu, să chiemăm numele lui spre ajutoriu asupra împrotivnicilor. Şi deaca nu ne eşim din minte, nu sântem datori a ne mândri cu cugetul. Pentru că având trebuinţă îl chiemăm, şi necăjiţi fiind năzuim. Iar lângă aceastea toate să ne învăţăm că aceaia, adecă neîncetat a numi pre Dumnezeu, doftorie stricătoare iaste nu numai a tuturor patimilor, ci şi însăşi lucrării. Că precum supune dedesupt doftorul doftoria, ori emplastru deasupra ranii celui ce pătimeaşte, şi lucrează neştiind bólnavul cum, aşa şi numele lui Dumnezeu numindu-să, strică pre toate patimile, şi noi nu ştim cum.

421. [425]. Întrebare: Când să pare că să linişteaşte gândul mieu şi nenăcăjit iaste, oare nu iaste bine şi atuncea a mă îndeletnici întru chiemarea numelui Stăpânului Hristos, de vreame ce mă sfătuiaşte pre mine gândul că acum, de când sânt în pace, nu iaste trebuinţă de aceasta?

Răspuns: Nu sântem datori a avea această pace deaca ne avem pre înşine păcătoşi. Că zice: *Nu iaste pace păcătoşilor, zice Domnul* (v. Is. 48: 22). Deci deaca nu iaste pace păcătoşilor, aceasta ce pace iaste? Să ne teamem, că iaste scris: *Când zic pace şi întemeiare, de năprasnă stă asupra lor peire, precum iaste chinuirea la ceaia ce are în pântece, şi nu vor scăpa* (1 Thes. 5: 3). Însă să întâmplă uneori când şi dupre vicleşug fac vrăjmaşii ca să se liniştească puţin inima, ca să nu mai chiiame numele lui Dumnezeu. Pentru că ştiu că să slăbănogesc de chiemarea lui. Deci ştiind, să nu încetăm chiemând numele lui Dumnezeu spre ajutoriu, că aceasta rugăciune iaste. Şi zice: *Neîncetat rugaţi-vă* (1 Thes. 5: 17). Iar aceaia, adecă neîncetat, margine sau măsură nu are.

422. [426]. Întrebare: Când mă laudă pre mine oamenii sau gândul în inimă, şi mă văz pre sinemi îngreoindu-mă despre dânsul, ce sânt datoriu să fac cătră dânsul?

Răspuns: Când te laudă pre tine gândul, şi nu poţi fără de vătămare a-l treace pre dânsul, sârguiaşte-te a chiema numele lui Dumnezeu, şi zi-i lui: *Scris iaste: Norodul mieu, cei ce vă fericesc pre voi vă înşală pre voi, şi cărarea picioarelor voastre o turbură* (Is. 3: 11). Iar cum că lauda aceasta, frate, nu iaste nimic, ci înşălăciune, strigă Prorocul, zicând că: *Tot omul iarbă iaste, şi toată slava omului ca floarea erbii* (Is. 40: 7). Şi cum că cel ce priimeaşte lauda oamenilor nu să foloseaşte, zice însuşi Stăpânul: *Cum puteţi a creade întru mine, slavă dela oameni priimind?* (v. In. 5: 44). Iar deaca ceva dupre Dumne-

zeu să face, sântem datori a ne aduce aminte că *cel ce să făleaşte, întru Domnul fălească-să* (1 Cor. 1: 31). Pentru că şi apostolul, după ce au ajuns la mari măsuri, asupra sa nu să fălea, ci striga zicând: *Ci cu Darul lui Dumnezeu sânt ceaia ce sânt* (1 Cor. 15: 10). Că lui cu adevărat i să cade slava şi marea cuviinţă în veaci. Amin.

423. [427]. Întrebare: Deci deaca cânt, sau mă rog, sau cetesc, şi să va ivi gând necuvios, să-l iau aminte pre dânsul şi să curmez cântarea de Psalmi, sau rugăciunea, sau cetirea, ca şi prin nişte gânduri ca aceastea să lucrez împrotiva lui?

Răspuns: Defaimă-l pre dânsul şi ia aminte cu deamăruntul la cântarea Psalmilor, şi la rugăciune, şi la cetire, ca să poţi a lua puteare din ceale ce să zic. Că deaca vom suferi a ne îndeletnici întru gândurile vrăjmaşului, niciodată nu putem vreun bine să facem, ceaia ce acela lucrează. Şi când vezi pre ţinearea lor că iaste într'acest fealiu, cât şi să împiiadece cântarea de Psalmi, sau rugăciunea, sau cetirea, nici aşa să nu te prigoneşti cu dânşii, că aceasta nu iaste a puterii tale, ci sârguiaşte-te a chiema numele lui Dumnezeu, şi vine spre ajutoriul tău, şi surpă pre măestriile vrăjmaşilor. Că a lui iaste putearea şi slava în veaci. Amin.

424. [428]. Întrebare: Cum agoniseşte cineva umilinţă întru rugăciune, şi întru cetire, şi întru cântarea de Psalmi?

Răspuns: Umilinţa din lucrarea cea neîncetată a aducerii aminte îi vine omului. Deci când să roagă cineva, iaste datoriu, rugându-să, a aduce faptele sale întru pomenirea sa, şi cum să osândesc cei ce lucrează pre unele ca acestea, şi glasul cel înfricoşat, că: *Duceţi-vă dela mine, blestemaţilor, în focul cel veacinic*, şi cealelalte (Mt. 25: 41). Iar pomenire a păcatelor zic nu a fieştecăruia, ca nu cândva şi prin punerea în mijloc să aducă împrotivnicul altă robire, ci numai a-şi aduce aminte că îndatoriţi de păcate sântem. Şi după acestea, deaca tot rămâne asprimea, să nu ne dăm. Pentru că să face de multe ori îngăduială dela Dumnezeu, spre cercarea omului, de va răbda. Şi pentru cetire şi cântarea Psalmilor iaste aceia, adecă să priveghiiaze mintea lui la ceale ce să zic de dânsul şi să întoarcă la sufletul său pre putearea ceaia ce iaste pusă întru dânsăle: deaca iaste adecă pentru bunătăţi, ca să râvnească la lucrul cel bun, iar deaca pentru răsplătirea realelor, ca să scape de îngrozirea ceaia ce să aşteaptă celor ce lucrează pre ceale reale. Şi rămâind întru pomenirile lor, să nu te dai, măcar de şi tot îngăduiaşte învârtoşarea. Că milostiv iaste Dumnezeu, şi îndurat, şi îndelung-răbdătoriu, aşteptând sârguinţa noastră. Şi adu-ţi aminte de-a pururea de cântătoriul de Psalmi cela ce zice: *Răbdând am răbdat pre Domnul, şi au luat aminte la mine*, şi celelalte (Ps. 39: 2). Şi îndeletnicindu-te întru aceastea, nădăjduiaşte că ajung milele lui Dumnezeu degrab.

425. [429]. Întrebare: Când caut cu dinadinsul să iau aminte la putearea graiurilor cântătoriului de Psalmi, să întâmplă de multe ori dintru dânsăle de să fac mie gânduri reale.

Răspuns: Deaca vezi că din însăşi graiurile cântării de Psalmi au măestrit vrăjmaşul să-ţi dea ţie războiŭ, nu trebue cu deamăruntul să înţelegi putearea celor ce să zic, ci cu trezvire şi fără răspândire să le cânţi pre dânsăle. Că măcar pre dânsăle să le zici numai, vrăjmaşii ştiu putearea lor şi nu pot să stea împrotivă ţie. Şi să face ţie psalmodiia în loc de rugăciune cătră Dumnezeu, şi spre surparea vrăjmaşilor.

426. [430]. Întrebare: Când întru psalmodie sânt, sau împreună cu oamenii, şi mă necăjesc de gânduri, şi voiŭ numi pre Dumnezeu întru inimă, neputând în gură, sau şi îl voiŭ pomeni pre dânsul numai, oare nu iaste destul mie aceasta spre ajutoriu?

Răspuns: Deaca când stai tu în vreamea psalmodiei, sau împreună cu oameni, îţi va veni ţie să numeşti pre Dumnezeu, să nu socoteşti că deaca nu vei zice cu gura, nu îl numeşti pre dânsul, ci adu-ţi aminte că cunoscătoriu de inimi iaste, şi la inimă ia aminte: şi numeaşte-l pre dânsul întru inima ta. Că aceasta iaste ceaia ce au zis Scriptura: *Încue uşa ta, şi roagă-te Tatălui tău celui întru ascuns* (Mt. 6. 6): ca să încuem gura şi întru inimă să ne rugăm lui. Deci cel ce-şi încue gura şi numeaşte pre Dumnezeu, sau să roagă lui întru inima sa, împlineaşte porunca ceaia ce zice aceasta. Iar de şi nu vei numi întru dânsa, dar numai îl vei pomeni, aceasta mult mai iute iaste decât a-l numi, şi destul îţi iaste ţie spre ajutoriu.

427. [431]. Întrebare: Deci oare bine iaste a cugeta cineva întru inima sa totdeauna, sau a să ruga, nelucrând împreună nicidecum limba lui? Şi când să întâmplă mie aceasta, să cufundă gândul mieu, şi cu greu simţ, şi mi să pare că văz ca nişte lucruri şi năluciri, şi ca cum în visuri petrec.

Răspuns: Acest lucru al celor desăvârşit iaste, al celor ce pot a ocârmui pre minte şi întru frica lui Dumnezeu a o avea, ca să nu să abată pre de laturi şi să se cufunde întru răspândire prea adâncă sau întru năluciri. Iar cel ce nu poate a avea totdeauna pre trezvirea cea dupre Dumnezeu va răpi şi va da cugetarea şi limbii. Pentru că cei ce să scaldă în mare, cei adecă meşteri dintr'înşii, cutezându-să, să aruncă pre sineşi într'însa, ştiind că pre cei ce ştiu bine meşteşugul nu poate să-i afunde marea. Iar cel ce începe pre acest fealiu de meşteşug, când simte cufundarea apelor, de strâmtorare pentru ca să nu să îneace, să răpeaşte pre sineşi din noian la mal. Şi dupre ce ia puţin suflet, iarăşi să sloboade pre sineşi în noian. Şi cearcă făcând pre aceastea, ca să se înveaţe desăvârşit meşteşugul, pănă când va ajunge măsura acelor ce ştiu mai nainte decât dânsul.

428. [432]. Întrebare: Ce iaste ceaia ce zice oarecarele din Părinţi, că nu a întra gândurile iaste osânda, ci aceaia, adecă rău a le iconomisi[1] pre dânsăle? Iar Avvà Iosif au zis unuia din fraţi: „Tae degrab pre gânduri"; iar altuia i-au zis: „Lasă-le pre dânsăle să între, şi dă şi ia împreună cu

---

[1] Ocârmui.

dânsăle, şi cercat te faci"[1]?

Răspuns: A întra gândurile, a să sămăna iaste, şi nu iaste osândă. Iar a să învoi iaste aceaia, adecă rău a le ocârmui pre dânsăle: şi iaste osândă. Iar deosebirea a aceiia, adecă a lăsa pre gânduri să între şi a le tăia pre dânsăle, aceasta iaste: a celui ce poate să se împrotivească şi să dea războiŭ şi să nu să biruiască iaste aceaia, adecă a le lăsa să între; iar a celui ce iaste slab şi nu poate, ci să învoiaşte, aceasta iaste, adecă a le tăia prin a fugi cătră Dumnezeu.

429. [433]. Întrebare: Când mă voiŭ afla întru un loc unde sânt moaşte de sfinţi mucenici, să supără gândul mieu ca de multe ori să mă duc şi să mă închin lor. Şi de câte ori aşi treace printre dânsăle, îmi spune mie gândul să-mi plec capul. Oare să cade să fac aşa?

Răspuns: Nu să cuvine a face aşa. Ci deaca te vei închina o dată, destul iaste ţie aceasta. Deci nu-l suferi pre dânsul, şi mai ales când ai dobândit fără de supărare cu deosebită a ta voire de te-ai închinat de trei ori. Că am auzit că [ceale] cu turburare şi cu scârbă, şi ceale de prisosit, aceastea toate ale dracilor sânt.[2] Încă şi aceaia, adecă a pleca capul, aseamenea o dată destul iaste: sau când cel mult de trei ori. Şi aceasta fără de nevoia ceaia ce să supune supt gând.

430. [434]. Întrebare: Câteodată îmi supune mie teamere, ca prin pricinuirea aceştiia să întru să mă rog.

Răspuns: Prin pricinuirea teamerii să nu întri, ci fără de vreame întră prin pricinuirea rugăciunii, ca să rogi pre Dumnezeu şi pre sfinţi pentru a ta mântuire.

431. [435]. Întrebare: Ai zis mie pentru teamere să nu întru, şi când voiŭ să întru şi să mă rog pentru a mea mântuire, îmi supune mie pre teamere, ca să opresc pre rugăciune, pentru căci mi s'au poruncit mie dela voi pentru pricina teamerii să nu întru.

Răspuns: Nici aşa nu-l suferi pre dânsul, ci întră şi roagă-te. Că de teamere nimic nicidecum să nu gândeşti, nici când te porneaşte pre tine spre rugăciune, nici când te opreaşte dela rugăciune: ci pre toate lucrează-le în vreame şi întru frica lui Dumnezeu.

432. [436]. Întrebare: Şi pentru aceaia, ca adecă să mă pecetluesc de multe ori, mă supără pre mine gândul, ori în noapte, ori în zi.

Răspuns: Deaca ne trezvim, şi o dată deaca ne vom pecetlui, ori în noapte, ori în zi, destul ne iaste noaoă spre păzire şi spre mântuire. Că de creadem că stă cu deadinsul peceatea cea dintâiŭ, nu iaste trebuinţă de cea de-a doaoă. Pentru că a căuta pre a doaoa însemnează că nu avem pre cea dintâiŭ stând. Şi din lucrurile lumii iaste cu putinţă a vedea pre aceasta. Că deaca va pecetlui

[1] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Iosif cel din Panefo" 3. (N. ed.)
[2] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Pimen" 129. (N. ed.)

cineva o comoară şi stă peceatea cea dintâiŭ, nu are trebuinţă de altă peceate. Ci aceasta o lucrează dracii ca întru mâhniciune şi întru împuţinare de suflet să ne aducă pre noi, ca nicidecum cu trezvire, nici măcar o dată, curat să facem ceva. Pentru aceasta puţin lucru să facem dupre frica lui Dumnezeu, şi iaste de folos, decât multe cu turburare a vrăjmaşilor. Că zice: *Mai bine iaste puţin celui drept* (Ps. 36: 16). Însă aceastea le zic când pre supărarea cea cu trezvire o supun[1], silindu-ne pre noi să facem vreun lucru fără de vreame. De vreame ce când vedem pre gând că cu bucurie pecetluiaşte, nici de vreo frică, nici din vreoarecare supărare, să uneltim pre acest lucru dupre cum să întâmplă întru frica lui Dumnezeu. Pentru că lucrul cel ce să face din voire place mai vârtos lui Dumnezeu.

433. [437]. Întrebare: Deaca mă voiŭ pecetlui cu stânga, de nu voiŭ putea aceasta să o fac cu dreapta, nu cumva lucru necuvios va fi?

Răspuns: Eu încă, când voesc să pecetluesc pre dreapta mea, cu stânga aceasta o fac.

434. [438]. Întrebare: Când mă rog pentru multe capete[2], oare sânt datoriu a pomeni pre fieştecare întru rugăciune?

Răspuns: Deaca pentru multe capete voeşti să te rogi, fiindcă ştie Dumnezeu de care avem trebuinţă, roagă-te zicând: „Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, povăţuiaşte-mă pre mine dupre voia ta"; iar deaca pentru patimi, zi: „vindecă-mă dupre voia ta"; iar deaca pentru ispite, zi: „Tu ştii folosul mieu, ajută neputinţii meale, şi dă dupre voia ta sfârşitul[3] ispitelor".

435. [439]. Întrebare: Deaca zăbovesc întru rugăciune, oare pre acealeaşi graiuri sânt datoriu a îngădui zicându-le?

Răspuns: Nu cu adevărat, ci pre putearea lor. Şi numai aceasta să cuvine a o păzi, ca să dai voii lui Dumnezeu, celui ce pre toate le poate, ca să fie scoposul şi al rugăciunii aceaia, adecă să se facă dupre voia lui Dumnezeu lucrul cel ce să ceare.

436. [440]. Întrebare: Deaca cineva, voind cu blagocestie să ocârmuiască lucrurile, sau ca să le trimiţă pre aceastea cuiva dupre plăcearea lui Dumnezeu, şi nu ştie cum trebue să le uneltească, şi nu află să se povăţuiască dela Părinţi, ce iaste datoriu să zică când să roagă?

Răspuns: Într'acest chip roage-să: Doamne, în mâinile tale sânt, tu cunoşti folosul; povăţuiaşte-mă dupre voia ta, şi să nu mă laşi pre mine să mă rătăcesc, ca să nu viu întru rea uneltire a lucrului. Că ale tale sânt lucrurile, şi tu le stăpâneşti pre dânsăle: ca un Stăpân iconomiseaşte a să face întru frica ta. Că a ta iaste slava în veaci. Amin.

---

[1] Adecă o vâră în sufletul nostru dracii.
[2] Adecă multe pricini de rugăciuni.
[3] Eşirea.

437. [441]. Întrebare: Când şăz ori cetind, ori rucodelie făcând, şi voesc să mă rog, ceare dela mine gândul să iau aminte la răsărituri. Cum trebuie a face, Părinte?

Răspuns: Ori de şăzi, ori de umbli, ori de lucrezi, ori de mănânci, ori altceva de faci, ori pre însăşi trebuinţa trupului, măcar cătră răsărituri, măcar cătră apus de te-ai întâmpla căutând, să nu faci deosebire a te ruga. Pentru că neîncetat a face aceasta, şi în tot locul, ni s'au poruncit. Şi iarăşi iaste scris: *Cale faceţi celui ce s'au suit preste apusuri, Domnul iaste lui numele* (Ps. 67: 5). Care arată că pretutindenea iaste Dumnezeu. Şi când încă capul acoperit îl ai, să nu te leapezi de rugăciune. Numai aceaia păzindu-te, ca nu întru defăimare să faci aceasta.

438. [442]. Întrebare: Îmi zice mie gândul cum că: „Întru toate păcătueşti şi eşti datoriu întru fieştecare cuvânt şi lucru şi aducere-aminte a zice că: Am greşit. Că deaca nu vei mărturisi păcătuirea, te ai pre sineţi că nu ai greşit". Şi foarte mă necăjesc întru amândoao, pentru că nu sânt îndestulat a zice aceasta întru fieştecare. Şi deaca nu voiŭ zice, mi să pare mie că păcătuesc.

Răspuns: Datori sântem de-a pururea a avea deplin adeverire că întru toate păcătuim, şi în cuvânt, şi în lucru, şi întru aducerea-aminte; iar întru fieştecare a zice că am greşit nu putem. Ci aceasta a dracilor iaste lucrarea, celor ce vor să ne arunce pre noi întru mâhniciune. Aşijderea socotesc şi pentru a nu zice cum că ne aflăm pentru fieştecare că nu am greşit. Ci să ne aducem aminte de Eclisiiastul ce zice: *Vreame iaste a grăi, şi vreame iaste a tăcea* (Ecl. 3: 7). Şi în dimineaţă pentru noaptea, şi seara pentru zioa să zicem întru rugăciune cu umilinţă Stăpânului Hristos: „Stăpâne, pre toate iartă-mi-le mie, pentru numele tău cel sfânt, şi *tămăduiaşte sufletul mieu, că am greşit ţie* (Ps. 40: 5)". Şi destul iaste ţie aceasta. Că precum deaca are cineva un schimbătoriu[1], şi ia dela dânsul fealiu de fealiu |de marfe|, şi nu poate deodată a face cătră dânsul socoteală, şi într'acest chip plăteaşte – aşa şi aicea.

439. [443]. Întrebare: De vreame ce să întâmplă mie, când cetesc Psalmi, a mă râsipi cu mintea, sau a mă rătăci, ce voiŭ face?

Răspuns: Deaca te vei rătăci, întoarce-te şi ia dela graiurile care le înţelegi ale Psalmului ce-ţi stă înainte. Şi deaca o dată, şi de doao ori, şi de trei ori întorcându-te, nu poţi să ţii minte vreun graiu, sau, aducându-ţi aminte, nu poţi a păşi la ceale din nainte, întoarce-te din începutul aceluiaşi Psalm. Că scopos iaste vrăjmaşului prin uitare să împiiadece slavosloviia. Iar a zice din ceale deaciia înainte, slavoslovie iaste. Iar a nu să răspândi cu mintea iaste a celor ce au curate pre simţiri. Însă noi neputincioşi sântem. Iar când vom lua simţire de răspândire a minţii, să ne trezvim de atuncea a înţeleage pre ceale ce să zic, ca să nu să facă spre osânda noastră.

---

[1] Târguitoriu.

440. [444]. Întrebare: Dar deaca întru rugăciune mă voiŭ răspândi cu mintea, ce voiŭ face?

Răspuns: Deaca te rogi lui Dumnezeu şi te vei răspândi cu mintea, nevoiaşte-te până când cu nerăspândire de minte te vei ruga, şi priveghiiază cu mintea ta, ca să nu să răspândească. Iar deaca aceasta, fiindcă neputincioşi sântem, tot ar rămânea, măcar la ceale mai de pre urmă ale rugăciunii îmboldeaşte pre inima ta, şi zi cu umilinţă: „Doamne miluiaşte-mă, şi iartă-mi mie toate greşalele meale". Şi iai iertăciune, împreună cu toate greşalele, şi a răspândirii céiia ce s'au făcut întru rugăciune.

441. [445]. Întrebare: Când ceteaşte fratele întru cântarea de Psalmi, uneori adecă păciuiaşte gândul mieu, iar uneori să răspândeaşte. Ce dară sânt datoriu a face?

Răspuns: Când păciuiaşte gândul tău, şi te vezi pre sineţi luând umilinţă din cetirea fratelui, unelteaşte pre acest lucru. Iar când vezi că să robeaşte mintea la alte aduceri-aminte, împunge-o pre dânsa ca să ia aminte la slavosloviia fratelui.

442. [446]. Întrebare: Dar mi să întâmplă mie, dintru a voi eu să înţeleg pre ceale ce să zic de fratele, de să face mie războiŭ spre dânsul.

Răspuns: Şi aceasta robire iaste. Pentru că mută vrăjmaşul pre minte din loc în loc. Ci iarăşi împunge-te pre sineţi când vezi că vine războiul şi zi-i eiĭ cu certare: Unde te duci, ticăloasă? Adu-ţi aminte de muncile ceale ce te aşteaptă pre tine, că pre aceastea le pătimesc cei ce lucrează pre aceastea sau îşi aduc aminte de dânsăle. Că nu în zădar sau fără de vreame aducea jărtvă Iov pentru fiii săi, zicând: „Nu cumvaşi au cugetat ceva rău cătră Dumnezeu întru inimile lor" (v. Iov. 1: 5). Şi aceastea zicând, pune-ţi mintea ta la cetire. Iar deaca o vei vedea iarăşi, ceartă-o pre dânsa. Şi aceasta fie-ţi ţie pănă de trei ori; şi deaca va rămânea, atuncea depărtează-o pre dânsa dela cetire. Şi să nu o laşi pre dânsa deşartă, ci gândeaşte de judecată şi de muncile ceale veacĭnice. Şi roagă-te Sfântului Numelui lui Dumnezeu, zicând aceaia, adecă: Doamne Iisuse Hristoase miluiaşte-mă.

443. [447]. Întrebare a aceluiaşi: Deaca, stând cineva întru psalmodie împreună cu fraţii, nu ştie să zică psalmii împreună cu dânşii, ce-i iaste de folos: să-i asculte pre dânşii, sau să cânte dintru carele ştie?

Răspuns: Deaca nu ştie pre psalmii pre carii îi glăsuesc între dânşii, în loc ca să-i asculte pre dânşii, mai de folos iaste ca să cânte dintru ceale ce ştie. Că auzirea are răspândire.

444. [448]. Întrebare: De vreame ce, când îmi vine mie gând rău, într'aceaiaşi dată ce l-au simţit pre dânsul, să porneaşte şi sare de acolò inima mea, temându-să ca nu, pentru neputinţa, să fie stăpânită de dânsul, şi când fac aceasta simţ multă greotate în suflet şi mă năcăjesc, învredni-

ceaşte de a-mi spune mie: cum să cade mie să fac întru mâhniciunea gândului celui rău, şi cum să goneaşte?

Răspuns: Mişcare iaste aceaia, adecă a nu te pleca, nici a te învoi cu gândul cel rău, ci a alerga la Dumnezeu cu neturburare. Şi să nu zici că: „Ca să nu mă apuce pre mine mai nainte, mă turbur”. Că din pilda aceasta învaţă-te putearea: Deaca cineva pâraşte către oarecarele pentru vreun lucru, şi să va înştiinţa cel pârât că nu poate să întâmpine către dânsul, rămâne mai jos. Iar deaca are stăpânitoriu de pământ tare, cu îndrăzneală să apropie la dânsul ca să-i facă izbândă lui. Şi nu să turbură, căci are tare nădeajde spre dânsul. Şi iarăşi, deaca au apucat mai nainte cineva oarecând în cale să cază în mâini de tâlhari, de va zăbovi luptându-să împrotivă şi nu va lăsa pre dânsul să ia ceva dela dânsul, iată bine; iar de şi va lua, dar numai va cunoaşte pre tâlhariul şi locul lui, şi va alerga către stăpânitoriul, şi acela face izbânda. Şi nu numai pre ceale dela dânsul luate îl face pre dânsul să şi le ia, ci şi pre tâlhariul îl munceaşte. Deci de va întra gândul, să nu te turburi, ci ia aminte ce voiaşte să lucreaze, şi împrotivă lucrează fără de turburare, pre Domnul chiemându-l. Pentru că nu a întra tâlhariul în casă iaste rău, ci a lua pre ceale din casă. Iar deaca va eşi cu necinste, aceasta slavă iaste a stăpânului casii. Iar necinstea iaste că au eşit el neluând nimic. Deci deaca va veni Domnul în pământul Iudéii, adecă în inima omului, atuncea scoate pre draci. Deci lui strigă-i ca Makedoneanii lui Pavel: *Treci prin Makedóniia, ajută-ne noao* (Fap. 16: 9). Şi ca ucenicii strigă-i lui: *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne că perim!* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24) Şi să scoală şi ceartă vânturile ceale gândite, şi să liniştesc. Că a lui iaste putearea şi slava.

445. [449]. Întrebare: De vreame ce ai zis că mişcare iaste a nu să pleca gândului vicleanului, ci a alerga la Dumnezeu fără de turburare, te rog pre tine, încă mai descopere-m mie pentru mişcarea.

Răspuns: Deaca pârât va fi cineva cândva de oarecarele, şi să va duce însuşi cel pârât către stăpânitoriul, mişcare să zice. Că zic ei: De vreame ce au pârât împrotiva lui, s’au pornit să se ducă către stăpânitoriul. Şi măcar zăbovesc ei certându-să între dânşii însuşi, dar nu dă seamă pentru vreamea judecăţii cel ce s’au pornit. Căci ceale mai de pre urmă ale lucrului şi sfârşitul împlinirii lucrului să caută. Pentru că aceasta iaste: *Şi vei păzi lui călcâiul* (Fac. 3: 15). Deci călcâiul sfârşitul însemnează. Deci o, să se întărească inima ta cu rugăciunile sfinţilor!

446. [450]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Marele Stareţ, zicând: Fă milă şi-mi spune mie cum să mă mântuesc. Că am pus în gândul mieu să mă supuiu trimiterii tale.

Răspuns: Deaca cu adevărat voeşti să te mântueşti, ascultă cu lucrul. Rădică-ţi dela pământ picioarele tale, şi înalţă-ţi la ceriu mintea ta, şi acolò facă-să cugetarea ta noaptea şi zioa. Şi cu câtă puteare ai, defăimează-te noaptea şi zioa, nevoindu-te a te vedea pre sineţi dedesuptul a tot omul. Aceasta iaste calea cea

adevărată: afară de dânsa alta nu iaste celui ce voiaşte să se mântuiască întru Hristos, cel ce îl împuternicează pre dânsul. Alearge cel ce voiaşte! Alearge cel ce voiaşte! Alearge cel ce voiaşte! Alearge ca să prinză! Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu celui viu şi celui ce voiaşte viiaţă veacĭnică să dăruiască la tot cel ce voiaşte. De voeşti, lucrează frate!

447. [451]. A aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ: Pentru ce au întreit bunul Bătrân[1] aceaia, adecă „Cel ce voiaşte alearge”?

Răspuns al lui Ioann: Arătând Stareţul trebuinţa căii aceştiia, şi cum că nu iaste mai de nevoe alta decât dânsa, de trei ori au zis cuvântul. Că şi Domnul, în Evanghelie adecă dela Mattheiu, au zis câte o dată aceaia, adecă „amin”. Iar întru cea dela Ioann au îndoit, prin aceaia că au zis: *Amin, amin zic voao* (In. 1: 51), de vreame ce pentru mai de nevoe lucruri aicea le voroviia lor.

448. [452]. Întrebare: Mă rog a mă învăţa, de unde mai de multe ori, întru zioa a cincizecilea, trândăvire şi dormitare afară de obiceaiu mi să întâmplă mie?

Răspuns: De vreame ce groapă sântem, şi nu izvor, pătimim aceastea. Adecă slabi sântem, şi nu tari a rămânea întru aceaiaşime. Deci să schimbă văzduhurile şi să măresc zilele, şi pătimim aceasta. Fiindcă Părinţii cei desăvârşit nu pătimesc aceasta.

449. [453]. Întrebare: Deaca voiŭ vedea pre oarecarele făcând vreun lucru necuvios, oare nu să cade a judeca pre lucrul cel necuvios? Şi cum voiŭ scăpa de osânda aproapelui cea dintru aceasta?

Răspuns: Acest lucru, adecă carele iaste cu adevărat necuvios, nu putem a nu-l judeca necuvios, de vreame ce apoi cum vom scăpa de vătămarea cea dintru dânsul? Dupre glasul Domnului, celui ce au zis: *Luaţi-vă aminte despre prorocii cei mincinoşi, carii vin cătră voi întru îmbrăcăminte de oi, iar pre dinlăuntru sânt lupi răpitori: din roadele lor îi veţi cunoaşte pre dânşii* (Mt. 7: 15-16). Iar pre acela ce face pre acest lucru nu să cade a-l osândi, pentru aceaia, adecă „*Să nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi*” (Mt. 7: 1), şi căci să cuvine noao a ne avea pre înşine mai păcătoşi decât toţi. Şi căci să cuvine păcatul fratelui al nostru a-l socoti, şi pre diiavolul, cel ce l-au amăgit pre dânsul, a-l urî. Că precum deaca cineva va împinge pre oarecarele în gard, pre acela carele au împins îl prihănim, aşa şi aicea. Însă să întâmplă şi vreun lucru a să face dela oarecarele, care celor ce adecă îl văd li să arată necuvios, însă cu scopos bun să face, al celui ce îl face. Precum atuncea s’au întâmplat Sfântului Stareţ. Că trecând prin nevoinţa cea de cai, au întrat întru cunoştinţă; şi văzând pre fieştecarele sârguindu-să să întreacă şi pre altul să biruiască, au zis gândului: „Vezi cum cei ai diiavolului cu osârdie să nevoesc? Cu cât mai vârtos noi, moştenitorii Împărăţiei Ceriurilor!” Şi s’au dus încă şi mai osârduitoriu, dintru o ve-

[1] Marele Stareţ iaste călugărul.

deare ca aceasta, spre alergarea cea duhovnicească şi nevoinţa. Şi iarăşi, nu ştim deaca fratele cel ce au păcătuit, metahirisìnd pocăinţă, plăcut s'au făcut lui Dumnezeu prin smerita cugetare şi mărturisire. Că Fariseul, dintru a sa mândrie osândit făcându-să, s'au dus. Deci aceastea ştiindu-le, să urmăm pocăinţa Vameşului, şi pre noi înşine să ne osândim, şi ne facem drepţi. Şi să fugim de trufiia Fariseului, ca să nu ne osândim.

450. [454]. Întrebare: Un iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: De multe ori mi să întâmplă mie, aflându-mă cu oarecarii, a mă ruşina de dânşii, cât faţa mea să schimbă şi cade jos, şi nu pociŭ a căuta la dânşii sau a vorbi. Şi dintru aceasta să strâmtorează inima mea şi nu să domireaşte. Şi deaca şi ceva voiŭ grăi, de nebunie, şi de neaşăzare, şi de mărire deşartă să umple cuvântul; şi de multe ori râs amestecat cu cuvântul împreună iase, neavând nici un Dar, şi precum nu voesc eu să face, şi foarte mă necăjesc dintru aceasta. Deci nu mă domiresc ce să fac. Că deaca voiŭ grăi, caz întru unele ca aceastea. Şi măcar de voiŭ şi tăcea, fără de vreame mi să pare că fac. Şi mai ales aceaia grăind de multe ori. Deci ce iaste aceasta, Părinte? Sfintele voastre rugăciuni puse fiind înainte!

Răspuns al lui Ioann: Aceasta să întâmplă noao din zavistiia diiavolului. Că voind el ca nici noi să ne folosim, nici cei ce vorbesc cu noi, ne aduce noao neghina aceasta. Spre aceaia adecă, ca de ar fi cu putinţă, să smintească şi pre cei ce vorbesc cu noi. Ci frica lui Dumnezeu fără de turburare, şi fără de toată nestatorniciia, şi fără de toată gâlceava iaste. Deci deaca mai nainte de vorbire ne vom găti pre înşine întru frica lui Dumnezeu, şi vom lua aminte în inimă cu trezvire, pentru ce ne turburăm şi râdem? Pentru că întru frica lui Dumnezeu râs nu iaste. Pentru cei nebuni zice că *întru râs îşi înalţă glasul lor* (v. Sir. 21: 22). Şi turburat iaste cuvântul nebunilor, şi fără haz iaste. Şi pentru cel drept zice că de-abiia pănă la zâmbire (v. Sir. 21: 22). Deci de vom purta întru noi înşine pomenirea lui Dumnezeu, şi cum că cu smerenie şi cu gând liniştit datori sântem să facem vorbirea noastră către fraţii noştri, şi întru aceastea să iubim, şi pre înfricoşata judecată a lui Dumnezeu înaintea ochilor să o avem, gătirea[1] aceasta izgoneaşte pre tot gândul rău dela inima noastră. Că unde iaste linişte şi blândeaţe şi smerenie, acolò lăcuiaşte Dumnezeu. Deci avem pre lucrurile ceale dupre vorbirea ceaia ce să întâmplă. Iar de va mai rămânea vrăjmaşul luptându-ne pre noi întru aceastea, socotind să ne vâneaze întru a lui obrăznicie şi să ne surpe pre noi, să nu ne dăm ca să ne răpească pre noi: ci dar după aceaia, adecă o dată, să priceapem întru cea de a doao oară. Şi aşa deaciia înainte. Că zice: *De şapte ori în zi cade dreptul, şi să scoală* (Pilde 24: 16). Iar aceaia, adecă a să scula, însemnează că să nevoiaşte. Şi cel ce să nevoiaşte acest fealiu iaste: căzând şi sculându-să, pănă când mai pre urmă să va arăta ce fealiu să va face. Însă, preste aceastea toate, să priceapem a chiema Numele lui Dumnezeu cel

---

[1] În Mss. 3723: săvârşirea. (N. ed.)

Sfânt. Că unde iaste Dumnezeu, acolò sânt toate bunătăţile; iar unde iaste diiavolul, arătat iaste că acolò sânt toate răotăţile. Şi descoperit iaste că deaca dupre mărirea deşartă sau dupre plăcearea omenească, sau dupre orice fealiu de chip de răotate cu turburare vom grăi, aceastea toate sânt dela diiavolul. Şi să ne aducem aminte de Sfântul Pavel ce zicea lui Timotheiu, că: *Cuvântul tău cu Dar să fie, cu sare îndulcit* (Col. 4: 6). Şi deaca ne vom îndeletnici întru aceastea, atotţiitoriul Dumnezeu, prin îndurarea sa, ne dă noao aşăzare desăvârşit, dupre frica sa. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

451. [455]. Întrebare: Oarecine oarecând au îndemnat pre oarecarele din Părinţi să guste la dânsul, iar el s'au lepădat cum că nu poate. Iar altul oarecarele au cerut dela dânsul să facă numai rugăciune în chiliia lui, şi deaca au întrat, l-au silit pre dânsul a rămânea să guste. Şi cu multă nevoe silit fiind, au rămas. Şi cunoscând cel ce dintru început l-au îndemnat pre dânsul, foarte s'au scârbit. Oare dupre Dumnezeu iaste această scârbă?

Răspuns: Când cu pricinuire ca cum de binecuvântat lucru şi de suflet folositoriu să turbură cineva, şi să scârbeaşte, şi să întărâtă împrotiva aproapelui său, arătat să face că nu iaste aceasta dupre Dumnezeu. Pentru că toate lucrurile lui Dumnezeu pacinice şi de folos sânt, şi la smerenie aduc pre om, şi întru a osândi pre sineşi. Că zice că: *Dreptul, întru întâia grăire, pârâş al său să face* (Pilde 18: 17). Că cel ce i să pare că voiaşte ceva dupre Dumnezeu şi să opreaşte de oarecarele, apoi osândeaşte pre cela ce l-au oprit, şi-l grăiaşte de rău pre dânsul, dintru aceastea să arată că nu avea punerea înainte a sa dupre Dumnezeu. Că zice: *Din roadele lor îi vei cunoaşte pre dânşii* (Mt. 7: 16). Că cela ce are punerea înainte dupre Dumnezeu şi să opreaşte, mai mult să smereaşte, şi să socoteaşte pre sineşi nevreadnic, şi ca pre un proroc are pre cel ce l-au oprit pre dânsul, căci ca cum mai înainte cunoscând nevredniciia lui l-au oprit pre dânsul. Deci deaca pentru dragostea lui Dumnezeu vei chiema pre cineva să vie în chiliia ta, sau şi vei ceare a lua ceva dela cineva, ca cum dupre credinţă, şi nu să va pleca să-ţi dea ţie, iar altul oarecarele va ceare dela dânsul, şi va priimi să dea, să nu laşi pre dracul iuţimei să turbure pre inima ta. Că tot lucrul ce are turburare, dela Dumnezeu nu iaste. Ci mai vârtos smereaşte-te, zicând că: Eu nevreadnic m'am aflat, şi Părinţilor le-au arătat Dumnezeu păcatele meale şi nevredniciia, şi dă Darul, cel ce dă celor smeriţi. Că cel ce are smerenie nu voiaşte de-a pururea pre ceale mai presus decât dânsul, ci totdeauna jos aleargă, la smerenie. Şi ia aminte la Sutaşul cel ce au venit la Iisus pentru a sa slugă, şi au auzit: *Eu venind, îl voiŭ vindeca pre dânsul* (Mt. 8: 7). Că alerga la smerenie şi zicea: *Stăpâne, nu sânt vreadnic ca să întri supt acoperemântul mieu* (Mt. 8: 8). Cine nu ar fi răpit pre acest lucru? Dar smereniia nici pre acest lucru nu au căutat, osândindu-să pre sineşi nevreadnică. Şi cunoscătoriul de inimi Dumnezeu, cel ce priimeaşte pre voirea oamenilor, au lăudat credinţa lui, zicând că: *Întru tot Israilul acest fealiu de credinţă n'am aflat* (Mt. 8: 10). Şi smereniia i-

au pricinuit lui mare laudă, şi sănătate au dăruit slugii[1] lui. Şi multe sânt darurile ceale ce să dau smereniei. Să alergăm la dânsa, ca pre darul ei să-l luăm, şi laudă dela Iisus Hristos, cel ce s'au smerit pre sineşi şi ascultătoriu până la moarte s'au făcut (v. Flps. 2: 8), şi chip de smerenie noao ne-au dat. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

452. [456]. Întrebare: Deci de vreame ce, Părinte, Sutaşul, uneltind covârşitoare smerenie, nevreadnic pre sineşi s'au judecat al venirii de faţă al Stăpânului, şi i s'au lăudat credinţa lui; iar Avraam şi l-au îndemnat, şi au căzut înainte, ca să vie El în cort, deşi ca la un om s'au apropiiat, neştiind că Stăpânul era: oare nu avea smerenie Avraam, ci mai mare iaste decât a patriarhului faima cea bună a Sutaşului? Că smereniia (precum de-a pururea învăţaţi) iaste cea mai întâiŭ decât toate faptele bune. Deci spune-mi mie putearea şi deosebirea a faptei bune [a] amândurora, că acela adecă nu au priimit venirea de faţă, şi lăudat au fost; iar celalalt foarte o au sărutat pre dânsa, şi lăudat s'au făcut.

Răspuns: Amândoi desăvârşit era întru credinţa cea cătră Dumnezeu. Şi cătră potrivirea vreamii au metahirisit credinţa şi smereniia. Pentru că au zis şi Patriarhul Avraam: *Că eu sânt pământ şi cenuşă* (Fac. 18: 27). Şi că să socotiia pre sineşi aşa, arată că nici de priimirea de streini nu să socotiia pre sineşi vreadnic. Şi, cu toate aceastea, de vreame ce desăvârşit era, pre tot omul îl priimiia, nealegând nici deosebind pre cei păcătoşi din cei sfinţi. Că pentru dânsul s'au zis, şi pentru Lot, că: *Iubirea de streini să nu o uitaţi; că printr'însa, neştiind, oarecarii au priimit pre îngeri* (Evr. 13: 2). Deci de ar fi ştiut Avraam că Stăpânul era, ar fi metahirisìt glasul Sutaşului. Pentru că decât să se socotească pre sineşi pământ şi cenuşă, aflăm că nimic iaste mai smerit. Şi Sutaşul încă, în vreame bine potrivită au uneltit pre smerenie, cunoscându-l pre dânsul că iaste Mântuitoriul. Însă noi zicem că şi lucrul iubirii de streini avea, că nu afară de lucruri era credinţa lui. Că nici lăuda Hristos credinţa deşartă: adecă şi lucruri avea credinţa lui, şi, în vreamea priimirii de streini, ar fi uneltit şi el îndemnarea Patriarhului Avraam cătră toţi. Că pre amândoi îi aflăm desăvârşit.

453. [457]. Întrebare: Deci de vreame ce eu păcătos sânt, nici smerenie având adevărată şi curată, pentru carea s'au făcut lăudat Sutaşul, nici dragostea iubirii de streini pentru carea s'au învrednicit Avraam să priimească în gazdă pre Dumnezeu, şi ce sânt datoriu să fac? Oare sânt datoriu, căutând pre a mea nevrednicie, să mă leapăd de venirea de faţă a sfinţilor şi să mă păgubesc de căştigul cel dintru dânsa? Sau mai vârtos să alerg nu cu scopos de iubire de streini, ci ca un neputincios cu sufletul, şi trebuinţă având de vindecarea cea dela dânşii? Pentru că însuşi a bólnavilor iaste aceaia, adecă a căuta venirea de faţă a doftorilor, şi nu li să socoteaşte lor

[1] În Mss. 3723: pruncului. (N. ed.)

aceasta întru iubire de streini. Şi de nu-i vor chiema pre dânşii, nu s'au părut că au faptă bună a smeritei cugetări, ci mai vârtos nebunie. Deci învaţă-mă pre mine, Părinte, de să cuvine a-i îndemna, ca unul ce am trebuinţă, sau să mă leapăd, ca un nevreadnic?

Răspuns: Îndeamnă-i ca cela ce rău te afli şi ai trebuinţă de doftor. Însă aceasta învaţă-te, cum că pruncul cel ce să naşte, nu îndată să face întru bărbat desăvârşit, ci treace prin hrana cea moale, şi atuncea vine la hrana cea tare. Căci *a celor desăvârşit iaste hrana cea tare* (Evr. 5: 14). Pentru aceasta şi Apostolul au zis: *Cu lapte v'am adăpat pre voi, nu cu mâncare* (1 Cor. 3: 2). Deci, priimind streini, să nu zicem că porunca împlinim, ci că avem trebuinţă de doftori, ca cei ce sântem bólnavi. Şi uneltează pre aceastea până când te va aduce pre tine Dumnezeu la ceale desăvârşit.

454. [458]. Întrebare: Ce iaste îndrăzneala şi râsul cel necuviincios?

Răspuns: Iaste îndrăzneală şi îndrăzneală. Iaste îndrăzneală din neruşinare, şi aceasta iaste născătoare a tuturor realelor. Şi iaste îndrăzneală din vesel suflet: şi aceasta adecă nu prea foarte foloseaşte pre cel ce o uneltează pre dânsa. Dar de vreame ce lucrul celor mari şi putearnici iaste aceaia, adecă a fugi de amândoao, noi, deaca nu putem, pentru neputinţa noastră, să fugim de amândoao, măcar să metahirisìm pre îndrăzneala cea din veseliia inimii, luând aminte ca să nu dăm dintru aceasta poticnire fratelui şi sminteală. Pentru că cei ce sânt împreună cu oamenii, de nu vor fi desăvârşit, a să izbăvi de această a doaă îndrăzneală nu pot. Deci deaca nu putem, fie-ne noao spre zidire, iar nu spre sminteală. Mai ales când ne vom sârgui să scurtăm şi vorbirea aceştiia. Pentru că nu prea foarte foloseaşte lunga cuvântare, măcar de s'ar părea cum că nu are nici un lucru fără de rânduială.

Iar pentru râs, aceaiaşi puteare are: căci naştere iaste a îndrăznealii. Deaca are adecă cineva îndrăzneală de urâtă cuvântare, arătat iaste că şi râs urât are; iar deaca are îndrăzneală de bucurie, dintru aceasta iaste arătat că şi râs are vesel. Şi precum s'au zis pentru îndrăzneală că nu foloseaşte a o unelti pre dânsa, aşa şi întru râsul eiĭ, nu să cuvine a întârziia întru dânsul, nici a să vărsa afară; ci a sugruma pre gând, ca cu cinste să-l treacă pre dânsul. Pentru că cei ce să varsă spre dânsul, înveaţe-să că şi în curvie toţi cad.

455. [459]. Întrebare: Te rog pre tine, Părinte, ca să-mi spui mie ce fealiu iaste veseliia cea cuviincioasă? Şi cum să cade păcătosul să o uneltească pre dânsa ca să nu iasă afară din măsurile sale?

Răspuns: Cei ce sânt desăvârşit, desăvârşit iau aminte de sineşi, precum meşterul carele îşi ştie desăvârşit meşteşugul său. Că deaca i să va întâmpla să facă el vorbă cătră oarecarii cum lucrează, nu îl opreaşte vorbirea acelora de a alcătui pre ceale îndămănatice ale meşteşugului, ci de-a pururea adecă grăiaşte cu cei ce sânt de faţă, iar mintea lui tot la meşteşugul carele îi stă înainte să pleacă. Într'acest chip iaste datoriu cel ce vorbeaşte cu oarecarii, veaselă adecă

să arate faţa şi cuvântul, dar să aibă dinlăuntru gândul suspinând. Că pentru aceasta s'au scris că: *Şi suspinul inimii meale înaintea ta iaste de-a pururea* (v. Ps. 37: 9-10). Şi precum meşterul cel nemeşter, deaca ar vorbi lucrând, să primejduiaşte să piarză meşteşugul, aşa şi cel ce unelteaşte veseliia. Deci are trebuinţă unul ca acesta de mare întemeiare, ca să ia aminte la ale sale cuvinte şi la veseliia feaţei, ca nu cumva să iasă cu totul din calea plânsului. Deci unul ca acesta, când voiaşte să facă vorbă, iaste datoriu să întreabe pre gând cum să cade să o facă, şi aşa să se gătească pre sineşi. Că scris iaste: *Gătitu-m'am, şi nu m'am turburat* (Ps. 118: 60). Iar a să găti pre sineşi aceasta iaste, adecă ca să aleagem feaţele pentru ce fealiu de pricină voesc iale a ne vorbi noao. Şi, după scoposul celui ce vine, să gătim gândul întru frica lui Dumnezeu: deaca adecă pentru închinăciune să face vorbirea, ca să o uneltească pre aceasta cu dar întru cuvintele ceale ce i să cuvin eiĭ; iar de iaste vreo priimire de Părinţi, facă-se cu bucurie, ca Avraam, carele au spălat picioarele Stăpânului şi ale Îngerilor, şi i-au priimit pre dânşii cu cuvinte îndemnătoare[1]. Pentru că pre arătarea veseliei întru fieştecarele ni-o arată noao buna vreame a lucrurilor. Căci când care-cumva îndemnăm pre cei ce vin ca să ia ceva, sau de mâncat, sau de băut, cu veselie să facem aceasta. Însă scurtându-o pre dânsa, pentru turburarea gândului.

456. [460]. Întrebare: Carele iaste măreţul în deşert? Şi carele iaste mândrul? Şi cum vine cineva întru mândrie?

Răspuns: Dintru a voì cineva plăcearea oamenilor, vine întru mărirea deşartă. Şi crescându-să aceasta, vine mândriia. Iartă, frate, şi roagă-te pentru noi.

457. [461]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Marele Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, deaca umilinţa pre carea mi să pare că o am, adevărată iaste? Şi de sânt datoriu de eluşi aici a petreace? Şi roagă-te pentru mine, că mă supăr de războiul trupesc.

Răspuns: Frate, plânsul cel de acum şi umilinţa nu iaste adevărată, ci să duce şi vine. Pentru că plânsul cel adevărat, cel cu umilinţă, rob să face omului, cu nedespărţire fiind supus. Şi războiŭ nu biruiaşte pre cel ce îl are pre dânsul, ci şi pre ceale mai dintâiŭ greşale le ştearge, şi spală întinăciunile. Şi totdeauna cu numele lui Dumnezeu pre omul cel ce l-au căştigat pre dânsul îl păzeaşte, şi izgoneaşte râsul şi răspândirea, şi ţine tânguirea neîncetată. Că pavăză iaste, carea întoarce înapoi pre toate săgeţile ceale înfocate ale diiavolului. Cel ce îl are pre dânsul nu să răneaşte de războiŭ nicidecum. Măcar împreună cu oamenii de ar fi, măcar cu mueri curve, cu noi iaste, şi dă războiŭ. Deci semnul neputinţii şi al vitejiei am arătat ţie. Şi să nu socoteşti că nu putea Dumnezeu să uşureaze dela tine războiul: că putea cu adevărat, mai ales pentru sfinţii cei ce să roagă pentru tine. Ci, iubindu-te pre tine, voiaşte ca tu prin războae şi ne-

[1] Mângăitoare.

voinţe multe să te pedepseşti, ca să vii la măsurile bunei iscusinţe. Şi nu vei veni la aceastea, de nu vei păzi pre toate ceale poruncite ţie prin silavele meale, ale măreţului în deşărt dascal. Iar pentru a fi tu de eluşi, aceasta îndestulare de puteare iaste. Şi când îţi va veni ţie, dela sinemi voiŭ trimite şi voiŭ zice ţie. Fiiule, lucrează încă, precum am zis ţie, şi crezi că ai să sporeşti întru Hristos. Nu te teame. O, să fie Domnul cu tine! Amin.

458. [462]. A aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ: Te rog pre tine, Domnule Avvà, ca să te rogi pentru mine ca să-mi dea mie Domnul puţintică smerenie. Şi de vreame ce zic Părinţii că deaca nu va tăia cineva rădăcina patimii, cu vreame iarăşi cade întru dânsa, cum tae cineva rădăcina patimii, şi a lăcomiei de pântece, şi a iubirii de argint? Şi de vreame ce mi-au zis mie Marele Stareţ că plânsul cel de acum nu iaste adevărat, ci să duce şi vine, din ce fealiu de aşezământ îmi vine mie aceasta? Şi de sânt datoriu a mă sili pre sinemi la aceasta, sau a lăsa pănă va veni umilinţa cea adevărată?

Răspuns: Frate, ne dă noao Dumnezeu smereniia, şi o împingem pre dânsa, şi iarăşi zicem: Roagă-te ca să ne dea noao Dumnezeu smereniia. Smereniia iaste a-şi tăia cineva întru toate voia sa şi a să face fără de grijă despre toate. Iar pentru a tăia rădăcina, precum ai zis, a patimilor, prin a-ţi tăia voia, şi a te necăji pre sineţi dupre cât iaste cu putinţă, şi a-ţi munci simţirile să-şi păzească rânduiala lor, ca să nu uneltească rău, să tae rădăcina nu numai a acestora, ci şi a celoralalte. Iar aceaia că să duce dela tine şi vine plânsul cel de acum, carele nu iaste adevărat, prin aceaia că să trândăveaşte câteodată gândul şi înfierbântat să face. Deci când va rămânea fierbinţeala, să face tare şi statornică umilinţa. Şi aceştiia îi urmează plânsul cel adevărat: pentru carele eşti datoriu să te grijăşti, silindu-te pre sineţi ca să-ţi vie ţie. Frate, să nu defaimi de a păzi cuvintele şi poruncile Stareţului, şi te mântueşti. Am limbuţit ţie şi eu, frate, dar nu din lucrare, nici dela Duhul; însă crez că câte ţe-au zis ţie Stareţul, şi îţi zice, din lucrarea cea mai dintâiŭ îţi grăiaşte, şi dela Sfântul Duh iaste. Însă ştiinţa îmi mărturiseaşte mie, că nu voesc să te rătăcesc pre tine nicidecum întru nici un lucru. Pentru aceasta crez cum că nici cuvintele meale nu te vatămă pre tine, nici sfătuirile meale. Că ştie că nu voesc, ci voesc să fiu în loc de suflet cu adevărat ţie, celui ce întrebi şi voeşti să te mântueşti, de mă va împuternici pre mine Domnul. Să-ţi dea ţie Dumnezeu ajutoriu din Sion, şi să vezi bunătăţile Ierusalimului întru toate zilele vieţii tale (v. Ps. 127: 6). Roagă-te pentru mine, frate!

459. [463]. Întrebare: Un iubitoriu de Hristos oarecarele au întrebat pre acelaşi Stareţ de să cade mult a iscodi ceale pentru Dumnezeeştile Taine? Şi de să osândeaşte ca un nevreadnic păcătosul când să apropie la dânsăle?

Răspuns: Întrând întru ceale sfinte, ia aminte, când priimeşti Trupul şi Sângele lui Hristos, a creade fără de îndoire cum că adevărat iaste. Iar aceaia, adecă

„cum”, să nu iscodeşti, dupre cela ce au zis: *Luaţi, mâncaţi, că acesta iaste Trupul mieu, şi Sângele* (v. Mt. 26: 26-28). Şi aceastea ni le-au dat noao spre lăsarea păcatelor. Cela ce creade aşa, nădăjduim că nu să osândeaşte. Iar cela ce nu creade, de acum au luat osânda. Deci nu, ca cum judecându-te pre sineţi păcătos, să te opreşti de a te apropiia, ci având că păcătosul cel ce să apropie la Mântuitoriul să învredniceaşte lăsării păcatelor, precum în Scriptură aflăm pre cei ce s'au apropiiat la dânsul cu credinţă, şi au auzit dumnezeescul glas că: *Lasă-ţi-să ţie păcatele tale ceale multe* (Lc. 7: 47-48). Deci de ar fi fost vreadnic de a să apropiia la dânsul, păcate nu ar fi avut; iară de vreame ce păcătos era, şi îndatorit, au luat ertare datoriilor. Şi auzi pre însuşi Domnul zicând: *Nu am venit să mântuesc pre cei drepţi, ci pre cei păcătoşi* (v. Mt. 9: 13). Şi iarăşi: *Nu au trebuinţă cei sănătoşi de doftor, ci cei ce rău să află* (Lc. 5: 31). Deci aibi-te pre sineţi păcătos şi bólnav, şi apropie-te la cel ce poate să mântuiască pre cel pierdut.

460. [464]. A aceluiaşi aseamenea: Stăpâne, cum au ertat Stăpânul nostru, Mântuitoriul Hristos, Iudei, fiind vânzătoriu, să se împărtăşască din Cina cea de Taină? Pentru că Sfântul Ioan, întru tâlcuirea cea dela Mattheiu, zice: „Trebue a fi oprit cel nevreadnic dela înfricoşata Masa Tainei”. Încă şi Sfântul Pavel, pre unul ca acesta, vinovat osândii a fi îl hotăraşte. Care lucru nu lasă pre cineva, carele îşi ştie luişi păcate, să cuteaze cândva a să apropiia la cinstita şi înfricoşata Taină şi de viiaţa cea de aicea să se împărtăşască? Deci ce să cuvine să fac? Că foarte păcătos fiind, mă turbură pre mine lucrul acesta.

Răspuns: Ca să arate Dumnezeu pre cea mare a sa iubire de oameni, şi cum sufere pre om până la cea mai de pre urmă răsuflare ca să se pocăiască şi să trăiască el, pentru aceasta şi picioarele lui le-au spălat, şi din Taine l-au lăsat să se împărtăşască, ca să rădice dela dânsul pre tot răspunsul, şi dela ceia ce zic de-a pururea că de l-ar fi lăsat pre dânsul să se îndulcească de aceastea, nu ar fi perit, şi însuşi de sineşi osândit s'ar fi făcut. Şi s'au împlinit la dânsul cuvântul apostolului ce zice: *Iar deaca să despărţeaşte cel necredincios, despărţească-se* (1 Cor. 7: 15). Şi pentru cei păcătoşi, şi carii nu să pocăesc, aceaiaşi. Iar a-i opri pre dânşii, dupre Sfântul Ioan [Gură de Aur], prin învăţătură era, şi prin certarea judecăţii şi muncii. Pentru că nu au zis să-i împingă pre dânşii, nici să-i tae dela Bisearică. Nici Iisus un lucru ca acesta au făcut Iudei. Iar deaca vor rămânea întru aceleaşi şi cu neruşinare să apropie, însuşi de sineşi osândiţi să fac, despărţindu-să pre sineşi dela slava lui Dumnezeu. Iar păcătoşii cei ce să apropie la Sfintele Taine ca nişte răniţi şi carii au trebuinţă de milă, pre aceştia îi vindecă Domnul, şi vrednici îi face Tainelor sale, cel ce au zis că: *Nu am venit să chiem pre cei drepţi, ci pre cei păcătoşi la pocăinţă* (Mt. 9: 13; Lc. 5: 32). Şi iarăşi: *Nu au trebuinţă cei sănătoşi de doftor, ci cei bólnavi* (Lc. 5: 31). Şi iarăşi zic aceaia ce o zicea Sfântul Ioann să oprească pre cei păcătoşi dela Sfintele Taine, că aceaia iaste adecă a le mărturisi lor osânda. Pentru că *cel ce mănâncă şi bea*

cu nevrednicie, osândă luişi mănâncă şi bea (1 Cor. 11: 29). Şi unul ca acesta lepădat afară iaste de Bisearica lui Dumnezeu. Pentru că nici au luat altceva, fără numai osândă. Că pentru aceasta au şi zis să nu-i tae, ca însuşi loruşi să-şi aducă hotărârea. Însă nimenea nu să cade a să zice pre sineşi vreadnic de împărtăşire, ci că „nevreadnic sânt, şi crez că mă sfinţesc împărtăşindu-mă". Şi i să face lui aşa dupre credinţa lui, prin Domnul nostru Iisus Hristos, căruia i să cade slava.

461. [465]. Întrebare: Aceaia că au zis Iuda: „Greşit-am de am vândut sânge nevinovat", şi că au aruncat arginţii, nu să pare că iaste pocăinţă?

Răspuns: Atuncea ar fi fost pocăinţă Iudei, deaca s'ar fi pocăit Domnului. Că zice: *Du-te mai întâiŭ împacă-te cu fratele tău* (Mt. 5: 24) căruia i-ai greşit, şi nu cu altul. Iar el şi lucrul cel mai rău l-au făcut. Că ducându-să, s'au pierdut pre sineşi prin deznădăjduire. Şi pentru aceasta nu au fost priimit.

462. [466]. Întrebare: Stăpâne, spune-mi mie ce iaste voia lui Dumnezeu? Şi ce iaste ertarea? Şi ce fealiu de săvârşiri es dintru amândoao?

Răspuns: Când îţi vine ţie vreun lucru de necaz, cearcă de te osândeşte pre tine gândul tău întru ceva pentru acel lucru. Şi deaca nu vei afla, spre cercare ţe-au venit ţie lucrul. Şi acesta iaste lucrul cel dupre voia lui Dumnezeu. Iar de vei afla, acest lucru iaste dupre ertare, spre pedepsire. Însă şi amândoaoă sânt omului spre folos.

463. [467]. Întrebare: De vreame ce bun lucru iaste, precum aţi învăţat, a lăsa lui Dumnezeu voia, care lucru păzeaşte omului pre neturburare; însă cel ca mine neputincios, deaca va vedea vreun lucru vrând să se prăpădească, sau să turbură, sau, îndelung răbdând, să căiaşte iarăşi pentru căci au pierdut lucru prin îndelunga răbdare. Care iaste mai bun? Şi cum să cuvine a veni spre îndreptare? Şi ce să cade a socoti ca să scape cineva de turburare?

Răspuns: Au zis Domnul: *Bucuraţi-vă când veţi cădea în ispite de multe fealiuri* (Iac. 1: 2). Deci „ispitele ceale de multe fealiuri" iaste şi aceasta. Pentru carea iaste datoriu a să bucura omul. Iar de iaste neputincios, şi nu poate a răbda îndelung bucurându-să pentru pierzarea lucrului şi aruncând la voia lui Dumnezeu, datoriu iaste să dea războiŭ întâiŭ împrotiva turburării, mai întâiu zicându-şi luişi: Ia aminte să nu te turburi. Iar de iaste voia lui Dumnezeu să se păzească întreg lucrul, să păzeaşte întreg. Şi orice să întâmplă, priimeaşte cu mulţămită. Pentru că nici un lucru bun de sârguinţa noastră nu să isprăveaşte, ci prin putearea şi prin voia lui Dumnezeu. Şi însă ceare dela noi Dumnezeu pre osârdiia cea dupre Dumnezeu: nu dupre oareşcare viclenie sau minciună, că aceastea sânt ale vicleanului.

464. [468]. Întrebare: Când cad în mijloc multe gânduri întinate şi mă sfiesc a mărturisi cuiva dintr'însăle, ce voiŭ să fac?

Răspuns: Zi lui Dumnezeu: Stăpâne, iartă-mi mie orice afară de voia ta am gândit, întru cunoştinţă sau întru necunoştinţă. Că a ta iaste mila în veaci. Amin.

465. [469]. Întrebare: Oare povestirile ceale bune din Scriptură şi din Viiaţa Părinţilor bine iaste totdeauna a le povesti, sau nu?

Răspuns: Cum că iaste dulce miiarea, cunoscut iaste tuturor, şi cum că Parimiiariul[1] au zis: *Miiare aflând, mănâncă cea din destul, ca nu cumva, prea umplându-te, să borăşti* (Pilde 25: 16), şi acest lucru nu iaste necunoscut. Că sânt saci şi saci.[2] Iaste sac care încape numai o baniţă, şi altul încape trei. Deci de va voi cineva să silească pre cel de o baniţă să încapă măsura celor trei |baniţe|, nu poate să priimească. Aşa şi aicea, nu putem să facem deopotrivă pre toţi oamenii. Pentru că poate unul adecă fără de vătămare să grăiască, iar altul nu poate. Deci bună adecă şi minunată iaste tăcearea, mai înainte decât toate, şi pre aceasta o cinstea Părinţii şi o săruta, şi întru dânsa s'au proslăvit. Pentru că arătând pre frumseaţa aceştiia Iacov, şi pre osânda cea din grăire, zicea: *Voiŭ pune deagetul pre gură* (v. Iov. 29: 9; 39: 34). Şi cel mai nainte de acesta, Patriiarhul Avraam, dupre grăirea acelor bune mângâeri, au zis: *Că sânt pământ şi cenuşă: încă o dată voiŭ mai adaoge şi voiŭ grăi înaintea Domnului* (Fac. 18: 27 şi 32), arătând pre sârguinţa cea după aceastea. Dar de vreame ce noi, pentru a noastră neputinţă, nu am ajuns a umbla pre calea celor desăvârşit, să grăim ceale ce folosesc spre zidire din graiurile Părinţilor, şi să nu ne aruncăm pre înşine întru povestiri din Scripturi, căci că primejdie are lucrul acesta la cel ce nu ştie. Că duhovniceaşte s'au zis, şi cel trupesc a judeca cu descurcare pre ceale duhovniceşti nu poate. Că zice: *Slova ucide, iar Duhul înviiază* (2 Cor. 3: 6). Deci să fugim la graiurile Părinţilor, şi aflăm pre folosul cel dintr'însăle. Şi aceasta cu scurtare, aducându-ne aminte de cela ce au zis: *Din multa cuvântare nu vei scăpa de păcat* (Pilde 10: 20). Măcar de ar zice gândul: „Bune sânt cuvintele sau povestirile”, să ne aducem aminte că nu sântem lucrători ale celor ce să grăesc de noi, şi să nu socotim că şi pre alţii îi zidim aceastea zicând; ci mai vârtos ne osândim, nefiind lucrători acelora. Însă nu pentru aceasta oprim pre vorbirea cea dupre Dumnezeu întru dânsăle. Că mai de folos iaste întru dânsăle a vorbi, decât întru altele necuvioase. Ci ca să nu cădem întru înalta-cugetare sau în gând de laudă, sântem datori a ne avea, |precum şi iaste|, că nelucrând pre ceale ce să grăesc de noi, spre osândă le grăim pre dânsăle. Şi pentru aceastea, precum şi pentru altele greşale, să ne rugăm lui Dumnezeu, zicând: Să nu mă judeci pre mine, cel ce am grăit aceastea.

466. [470]. Întrebare: De vreame ce sânt oareşcare povestiri de mijloc, care nici păcat au, nici folos, întru cât să povestească cineva deaciia pentru vreo nestatornicie a vreunii cetăţi, sau pentru pace, sau pentru eftinătatea lor, sau pentru nişte războae ce să râdică, sau câte ca aceastea, nu cumva

---

[1] Scriitoriul Pildelor.

[2] Că sânt saci între saci.

necuviincios lucru iaste dintru aceastea a grăi?

Răspuns: Deaca întru povestirile ceale bune tăcearea mai de nevoe iaste, cu mult mai vârtos întru ceale de mijloc. Dar deaca nu putem să tăcem, ci ne biruim cătră grăirea lor, să nu ne zăbovim întru vorbire, ca să nu cădem din multa cuvântare în cursa vrăjmaşilor.

467. [471]. Întrebare: Deci de vreame ce de multe ori, din ceale de mijloc grăind, viu întru multa cuvântare, dintru carea nu va scăpa cineva de păcat, ce mi să cade mie a face?

Răspuns: Să ne măsurăm pre înşine întru chipul acesta: Deaca ştim că am grăit o dată, biruiţi făcându-ne de gând, să oprim pre cea de-a doa oară, dupre putinţă; iar deaca şi de cea a doa oară ne vom birui, să fim gata ca să oprim pre cea de-a treia. Şi aşa dupre păşirea înainte a tuturor povestirilor. Că deaca carecumva să va afla numărul acestora pănă la zeace, de să biruiaşte cineva pănă la noao, şi opreaşte pre una, mai bun să află decât cel ce au povestit pre ceale zeace.

468. [472]. Întrebare: Deci de mă voiŭ afla cu oarecarii ce grăesc pentru vreun lucru trupesc sau duhovnicesc, ce să fac? Să grăesc sau nu?

Răspuns: De te vei afla la vorbirea oarecărora ce povestesc pentru vreun lucru lumesc sau duhovnicesc, pari-te şi tu că grăeşti oarecare lucruri care nu au vătămare de suflet, însă întru cunoştinţă, ca să fugi de laudele ceale dela aceia. Ca nu cumva să te socoteşti de dânşii tăcut şi să te îngreuezi dintru aceasta. Dar deaca şi aceasta vei face, ia aminte: grăind puţine, să nu osândeşti pre aceia ca pre unii ce grăesc multe. Că nu ştii dar deaca te îngreoiază pre tine acel unul cuvânt pre carele l-ai grăit, mai mult decât pre aceia ceale multe.

469. [473]. Întrebare: De unde să întâmplă mie aceasta, adecă cu turburare întru vreun lucru a grăi cu oarecarele? Şi de multe ori mă căesc, şi întru aceaiaşi iarăşi caz şi nevrând, şi mă necăjaşte pre mine mâhniciunea.

Răspuns: Aceasta să întâmplă dintru a nu avea inima noastră întru lucrare. Că pentru aceasta şi întru întunecare măhnicioasă cădem, şi întru alte multe reale.

470. [474]. Întrebare: De vreame ce au zis Marele Stareţ că pănă simte cineva turburare cu gândul măcar pănă la un păr, dela cel rău iaste, descopere-mi mie aceasta.

Răspuns: Deaca socoteşti să faci ceva, şi vezi turburare în gând, şi când chiemi tu Numele lui Dumnezeu ar rămânea măcar pănă la un păr, atuncea înţeleage că aceaia ce o voeşti să o faci dela cel rău iaste, şi să nu o faci pre dânsa. Iar deaca, după ce ai socotit, să va vârî turburare şi să va stăpâni de acea socoteală gândul, şi aşa nu trebue să faci aceaia ce ai gândit. Pentru că nici un lucru ce să face cu turburare nu place lui Dumnezeu. Iar deaca să împrotiveaşte cineva turburării, nu să cade a socoti lucrul cum că iaste cu totul de vătămare, ci

a judeca cu descurcare pre dânsul, sau de iaste bun, sau nu. Şi deaca adecă nu iaste bun, să se leapede de a-l face; iar de iaste bun, să-l facă pre dânsul, defăimând turburarea prin ajutoriul lui Dumnezeu.

471. [475]. Întrebare: Să întâmplă că vorbesc cu oarecarele şi, după înceaperea cuvântului, îmi supune lucrul turburare. Deci ce să fac? Că deaca voiŭ mai rămânea să judec cu descurcare cuvântul pentru ca să mă învăţ, precum ai zis, de iaste bun sau nu, mă osândesc de cel ce aude, ca cela ce de năprasnă am tăcut.

Răspuns: Deaca nu iaste arătat ţie că păcat are cuvântul, să cade să-l împlineşti pre dânsul, şi după aceasta să-l judeci descurcat de s'au grăit rău. Şi aşa să pedepseşti pre gând, osândindu-te pre sineţi ca cum rău ai grăit, ca să nu adaogi încă. Că scris iaste: *Fiiule, greşit-ai? Să nu mai adaogi* (Sir. 21: 1). Şi să te iai aminte de acum a socoti de să grăesc spre folos ceale ce să grăesc, şi atuncea a unelti voroava. Iar deaca ar fi arătat cum că are păcat gândul, atuncea, şi nefiind supusă turburare, sârguiaşte-te să-l tai pre dânsul: sau prefăcându-te cum că l-ai uitat pre dânsul, sau mutându-l pre dânsul la altă voroavă mai de folos, ca să nu cazi supt osânda cea dintru dânsul.

472. [476]. Întrebare: De vreame ce ai zis, Părinte, că mai întâiŭ de a înceape vorbirea să cade a socoti cu luare aminte gândul. Deci ce? Când ceare trebuinţa să se grăiască cuvântul, oare să şăz întru vorbire? Şi ca să nu mă par cum că prin tăcearea mă apropiiu, voesc şi eu să grăesc către ceale ce să grăesc, şi nu văz arătat păcat în cuvânt, ci mi să pare mie cum că bun iaste sau de mijloc. Deci ce porunceşti să fac când nu am vreame să judec cu deamăruntul de iaste întru dânsul păcat ascuns?

Răspuns: Deaca bun să arată cuvântul, sau şi de mijloc, şi ceare trebuinţa să se grăiască el, [grăiaşte]; însă de vezi pre mărirea deşartă ceaia ce va să fie ţie din pricina cuvântului, sau lăudându-te pre tine cei ce aud, sau în orice fealiu de chip, trebue mai nainte a întări pre gând ca să nu priimească mărirea deşartă. Iar deaca ai vedea că te biruești de dânsa, mai de folos iaste să taci, decât să te vatămi.

473. [477]. Întrebare: Mi-ai arătat mie, Părinte, cum că ceale ce să fac cu turburare şi cu mărire deşartă ale dracilor sânt. Şi mulţămesc Domnului, celui ce m'au luminat pre mine prin duhovniceasca voastră învăţătură, şi celui ce au dăruit păcătoşilor, prin sfinţi, să cunoască calea vieţii. Şi mă rog, şi aceasta mai învaţă-mă pre mine: Ce iaste îndreptarea de sineşi?

Răspuns: Îndreptarea de sineşi iaste carea laudă adecă nu are, dar lepădare de greşală are, precum la Adam, şi la Eva, şi la Cain, şi la cei de acest fealiu. Căci că păcătuind şi vrând să se îndrepteaze pre sineşi, s'au lepădat de păcătuire.

474. [478]. Întrebare: Uneori nu numai îmi supune mie turburare, ci şi mă sileaşte pre mine să fac lucrul sau să zic cuvântul. Şi să întâmplă când,

dela cel împrotivnic, mă opreaşte pre mine de a-mi împlini cuvântul sau lucrul, şi stă împrotivă, vrând să-l stăpânească. Deci ce să fac?

Răspuns: Am zis mai nainte cum că pentru tot gândul şi lucrul să cade a judeca descurcat de iaste bun sau nu. Care lucru face a defăima pre aceastea pre toate. Şi deaca adecă va fi bun, fă-l pre dânsul; iar de nu, să nu-l faci. Însă ca nu lucrul cel bun prin gâlceavă să se facă, să cade a cerceta gândul cel stăpânitoriu, cu ce fealiu de socoteală face pre aceastea. Şi deaca dupre frica lui Dumnezeu vei cerceta, nu te lasă pre tine Dumnezeu să te rătăceşti. Că cum? Când asupra sa s'au jurat, zicând: *Viu sânt eu, zice Domnul, nu voesc moartea păcătosului, precum să se întoarcă şi să trăiască el* (Iez. 18: 23). Mai ales când te veade pre tine cercetând gândul pentru mântuirea sufletului şi pentru întoarcerea cea cătră dânsul. Deci pretutindenea chiamă numele lui.

475. [479]. Întrebare: Uneori chiem numele lui Dumnezeu şi, cu toate aceastea, rămâne în gând ca oarecarea greotate dintru aceastea. Deci de câte ori să cade a-l chiema?

Răspuns: Din destul iaste ţie o dată, şi a mai adăoga să nu suferi, ci defaimă greotatea. Căci a dracilor iaste. Şi aceasta o zic când nu s'au oprit grăirea sau oprirea lucrului, pentru căci bun au fost acela sau de mijloc. Că atuncea din destul va fi o dată, sau măcar de trei ori.

476. [480]. Întrebare: Când voesc să grăesc vreun lucru bun sau să fac, şi temându-mă ca să nu mi să întâmple mie întru dânsul turburare în inimă, fug de dânsul, oare bine fac, sau nu?

Răspuns: Deaca când voeşti a face vreun lucru sau a grăi, te temi ca nu cumva să se pornească ţie dintru dânsul turburare, şi pentru aceasta fugi de dânsul, nu bine faci, că spatele dai vrăjmaşului şi nu scapi de turburare. Pentru că nu lipsaşte el de a supune ţie turburare întru fieştecare lucru, şi mai rea ţi să face ţie patima. Iar dintru a face lucrul cu rugăciune şi cu frica lui Dumnezeu, prin ajutoriul lui să surpă turburarea.

477. [481]. Întrebare: Şi cum mi-ai zis mie, Părinte, că bună iaste tăcearea? Deci deaca voiŭ unelti pre aceasta, mi să pare cum că gonesc dela mine şi mă vatăm. Cum dar iaste?

Răspuns: Când dupre nevoinţă metahiriseşti tăcearea, atuncea bună iaste; iar când nu aşa, ci temându-te de turburare, taci, de vătămare iaste.

478. [482]. Întrebare: Şi de vreame ce pre om l-au făcut Dumnezeu stăpânitoriu de sineşi, şi nu-l sileaşte pre dânsul să facă dreptatea, spune-mi mie, Părinte, cum ajută celui ce să nedreptăţeaşte? Şi cum s'au zis aceaia: *Şi defaimă gândurile noroadelor, şi râsipeaşte sfaturile boiarilor* (Ps. 32: 10)*?* Şi roagă-te pentru mine ca să mă izbăvesc din dievoleasca necredinţă şi să mă trezvesc întru duhovniceasca voastră învăţătură.

Răspuns: Dumnezeu nu sileaşte să facă dreptatea, pentru însăşi de-sine-stă-

pânirea. Ci deaca să nedreptăţeaşte cineva, şi ar fi vreadnic să se izbăvească de nedreptate, opreaşte Dumnezeu pre cel ce nedreptăţeaşte, şi nu i să socoteaşte lui întru dreptate, pentru căci are voirea rea şi pentru căci voiaşte el însuşi să împlinească toată nedreptatea. Că nedreptăţiia Haldeii pre cei din prejurul Azariei, aruncându-i pre dânşii în cuptoriul focului. Şi, de vreame ce vreadnici era de a să izbăvi, i-au ferit pre dânşii Dumnezeu şi au oprit focul de a-i nedreptăţi pre dânşii. Şi nu scriem dreptatea aceasta deasupra Haldeilor, pentru aceaia că avea rea voirea, ci lui Dumnezeu, celui ce au răsipit sfaturile neamurilor pentru cei ce să temea de dânsul. Însă măcar de s'ar opri răotatea pentru cei vreadnici, dar nedrepţii dupre vredniciia răotăţilor nedreptăţii lor îşi iau plata. Ia aminte de sineţi să nu te rătăceşti dela adevăr, întru carele te povăţuiaşte pre tine Domnul Slavei prin rugăciunile sfinţilor. Amin.

479. [483]. Întrebare: Un frate, lucrând împreună cu alt frate, au fost bătut dela dânsul, dupre lucrarea diiavolului, şi dintru această pricină turburându-să, au voit să se despărţească de a mai lucra împreună cu dânsul. Şi au întrebat pre Marele Stareţ pentru aceasta.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, pentru ceale ce ai întrebat, să nu te turburi, ca să faci vreun lucru cu turburare. Mai ales pentru omul turburat de gânduri şi de zavistiia diiavolului: Precum şi tu te-ai ispitit, şi te-ai făcut sălbatec de gânduri într'o vreame. Şi deaca îţi vei aduce aminte cum ai păcătuit şi tu, atuncea nu vei defăima pre fratele tău în vreamea ispitei lui. Că mulţi din cei neputincioşi, din ameţeala creerilor céiĭ din fierbinţeala cea prea iute, orice să întâmplă şi îşi aduc aminte, [aceaia] şi grăesc. Şi deaca ocărăsc pre cei sănătoşi şi pre cei ce le slujesc lor, nu ştiu; că i-au stăpânit pre dânşii boala. Aşa şi acum, măcar de va zice cineva lui pentru doftor, nu priimeaşte doftorie, pentru că nici ştie ce iaste de folos, şi ca o bârfeală priimeaşte pre ceale ce i să zic lui dela cineva; şi ocărând şi mâniindu-să, şi cerând mâncări care îl vatămă mai vârtos decât folosesc, nu ştie ce face. Aşa iaste cel ce să ispiteaşte. Şi măcar piiarde pre sufletul său, nu ştie; măcar pre sfinţii carii împreună-pătimesc cu dânsul pentru sufletul lui de i-ar ocărî sau de i-ar defăima, nu ştie. Pentru că s'au îmbătat de patima boalei celui împrotivnic, celui ce de-a pururea întoarce lui lucrurile, pănă când îl va face pre dânsul să se leapede de însuşi Dumnezeu. Într'acest chip şi aicea, în partea aceasta. Dar ştiind aceastea, şi cum că cu iconomie ne sloboade Dumnezeu pre noi să ne ispitim, ca cercaţi să ne arătăm lui, să purtăm pre aproapele în vreamea neputinţei lui, şi céiĭ simţite, şi céiĭ gândite. Că *unii altora*, zice, *sarcinile purtaţi-le, şi aşa împliniţi leagea lui Hristos* (Gal. 6: 2). Deci deaca cineva ar fi ajutat celui neputincios, nu întru a-i face voia lui iaste, sau întru a-i da lui pre cele ce îl vatămă pre dânsul, ci întru a-i suferi ocările lui şi a păzi să nu să dea lui ceva de vătămare. Într'acest chip şi aici, în partea aceasta: nu întru a face voia celui bólnav iaste purtarea de grijă, ci întru a să ruga pentru dânsul. Deşi nu ar fi îndestulat, roage-să celor ce pot, ca să roage pre Stăpânul Dumnezeu să-l izbăvească pre dânsul de ispita ceaia ce îi zace lui

asupră, şi să face unul ca acesta ca Martha şi Mariia, surorile lui Lazăr, ceale ce zicea Stăpânului să scoale pre fratele lor. Şi de va şi face cineva aceastea, să nu cugete mare, că precum i să face lui de alţii, aşa şi el face. Că *întru care măsură măsoară cineva, deopotrivă i să va măsura lui* (v. Lc. 6: 38). Şi să nu socoteşti, căci te-ai bătut de dânsul, cum că mare ceva ai pătimit. Că Domnul ceriului şi al pământului s'au bătut, şi toate ceale deaciia înainte. Şi să nu te clăteşti din locul tău, ca să te muţi şi să te despărţeşti de fratele tău, că nu iaste dupre Dumnezeu, ci împlinire a voii diiavolului. Şi de vei face aceasta, nici până întru atâta încetează, ci încă întru mai rău vine. Că din rău nici un bine nu iase. Ci aceasta iaste nesupunere şi nepriceapere. *Că unde iaste prigonire şi râvnă, acolò iaste neaşăzare şi tot lucrul rău* (Iac. 3: 16). Nimenea nu să vindecă dintru aceastea în veac, fără numai cel ce îşi taie voia sa şi cel ce să nevoiaşte să nu iscodească pre aproapele, nici să zică cândva: „Ce iaste aceasta sau aceaia?" Iar cel ce zice: „Aceasta şi eu o voesc", fiiu al diiavolului să face şi strein de Dumnezeu, şi arătat iaste că pre a sa voe voiaşte să o facă, şi nu pre a lui Dumnezeu. Îmbărbătează-te, frate. Dumnezeu să te acopere pre tine. Şi din tot sufletul roagă-te pentru fratele tău, şi iubeaşte-l pre el întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava în veacii veacilor. Amin.

480. [484]. Cearere. Un frate au cerut dela acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul: Iartă-mă, că mult te supăr pre tine, dar însă crez întru Dumnezeu că prin rugăciunile tale mă va împuternici pre mine, şi nu te voiŭ mai supăra pre tine atâta.

Răspuns al lui Varsanufie: Câţi sânt fii ai lui Dumnezeu şi moştenitori, negreşit ai bunătăţii, şi ai îndelungii răbdări, şi ai suferirii lui, şi ai iubirii de oameni, şi ai dragostii sânt. Şi deaca fii ai lui Dumnezeu, [atunci] şi dumnezei sânt; deaca dumnezei, şi Domni; şi deaca lumină iaste Dumnezeu, şi aceia sânt luminători. Deci deaca să supără Dumnezeu fiind rugat, şi să mâhneaşte, [atunci] şi ei; iar deaca, nefiind rugat, să scârbeaşte, iar rugat fiind, să bucură, [aşa] şi ei. *Caută pre aproapele tău ca pre sineţi* (Lev. 19: 18), zice Scriptura cea Veache; iar cea Noaoă, arătând săvârşirea, zice să-şi pue sufletul unii pentru alţii: precum Cel desăvârşit, [aşa] şi Fiiul al celui desăvârşit sufletul său pentru noi l-au pus. Deci rugaţi fiind sfinţii, să bucură, desăvârşit fiind [ei], precum Tatăl lor desăvârşit iaste. Deci cereţi dela dânşii, şi dau ei fără de lenevire: că nu sânt ei ca mine, trândavi şi lenevoşi. Şi rugaţi-vă ca să fiu şi eu întru aceştea, şi cer dela Dumnezeu să vă dea voao cearerile voastre, mai întâiŭ puteare din înălţime, şi dragostea cea cătră dânsul, şi să întărească întru frica lui şi întru credinţă inimile voastre. Deci rămâneţi neîndoindu-vă, aşteptând mila lui, şi el face prea cu prisosinţă mai presus decât ceale ce cearem sau gândim. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

481. [485]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Avvà al Chinoviei întru carea era Sfinţii Bătrâni, să-i dea lui chilie aproape. Şi s'au făgăduit să-i

dea. Şi s'au dus într'acea vreame cătră oarecarele monah, şi l-au rugat pre dânsul acela să lăcuiască în chiliia cea osebită lui. Iar fratele au răspuns cum că nu poate să o facă aceasta fără de sfatul Bătrânilor şi al Avvei, celui ce s'au făgăduit să-i dea lui chilie. Şi venind, au întrebat pre Celalalt Stareţ ce să cuvine să facă.

Răspuns al lui Ioann: Frate, Domnul nostru au poruncit a avea unii pre alţii covârşitori mai presus de sineşi (v. Flps. 2: 3). Deci deaca pentru dragostea care avem cătră tine dupre Dumnezeu îţi vom zice ţie că: „Lăcuiaşte la noi", cu lucrul ne arătăm pre înşine cum că covârşim pre fratele; iar deaca vom zice ţie iarăşi că: „La acela să petreci", poate că socoteaşte dragostea ta că te împingem dela noi, ca unii ce nu avem dragoste cătră tine. Dar tu cearcă pre veciníile locurilor şi pre folosul sufletului tău dintru dânsăle, şi unelteaşte cuvântul Apostolului ce zice: *Toate cercându-le, pre cel bun ţineţi-l* (1 Thes. 5: 21). Aceastea din dragostea cea dupre Dumnezeu am grăit. Iartă-mă, fratele mieu, pentru Domnul!

482. [486]. Întrebare cătră Marele Stareţ: Monah oarecarele, lăcuind într'o chilie streină, şi-au zidit luişi chilie aproape. Şi au venit la dânsul oarecarele frate având trebuinţă de chilie, şi i-au dat voe, şi l-au îndemnat pre dânsul acela să lăcuiască în chiliia lui cea zidită de dânsul. Iar el încă căuta să i să dăruiască lui aceasta cu zapis. Şi s'au făgăduit să i-o dăruiască, deaca vor da voe la aceasta Bătrânii: însă pentru ca să scoaţă în fieştecarea săptămână doaoă vase din apa cea dintru dânsa. Şi au întrebat pre Marele Stareţ pentru aceasta.

Răspuns al lui Varsanufie: Acest lucru nu iaste al monahilor. Că deaca înscris voiţi a lua unii dela alţii, şi la judecăţi voiţi a mearge, lucrul acesta nu iaste de dragoste. Ci mai vârtos fără de scrisoare petreacă fratele în chilie. Şi deaca va voi domnul chiliei cu vreame să-l scoaţă pre dânsul, cu smerenie iaste datoriu a eşi, nimic negrăind împrotivă nicidecum. Iar deaca şi însuşi domnul chiliei s'ar duce, vrând să umple pre ceale doao vase de apă, şi nu-i va da lui acela carele petreace în chilie, nici el nu iaste datoriu să se turbure, ci a pune metanie cu smerenie, şi a lua vasul deşert şi a să duce, zicând lui: Iartă-mi mie, pentru Domnul, frate, că te-am necăjit pre tine, şi roagă-te pentru mine! Şi iaste datoriu a lua aminte de sineşi ca dupre aceastea să nu să turbure de mânie. Şi, pentru smereniia lui, îl acopere Dumnezeu şi pre fratele său despre vrajba diiavolului, şi să umileaşte a alerga în urma lui, şi a-i pune lui metanie ca să se întoarcă şi să umple, sau şi să poarte împreună cu dânsul vasul. Şi atuncea dragostea lui Dumnezeu îi acopere pre amândoi, şi îi mântuiaşte pre dânşii iubitoriul de oameni.

483. [487]. Întrebare: Deci ce că are trebuinţă de curăţire chiliia? Oare trebue să chieltuiască cel ce petreace întru dânsa, de vreame ce nu iaste a lui, ci aşteaptă când de când să iasă dintru dânsa?

Răspuns: Deaca cineva are întru sineşi că toate câte are ale lui Dumnezeu sânt, şi ale tuturor credincioşilor de obşte, şi al său nimenea nu are ceva, nu iaste datoriu să cugete aceastea. Că ale unui trupesc cuget sânt aceastea. Pentru că măcar de va şi apuca să chieltuiască şi să nu rămâe acolò, alt frate, aflând odihnă, de-a pururea grăiaşte de bine[1] pre cel ce au chieltuit şi s'au ostenit într'acel loc. Şi deaca am fi avut adevărat pre cela ce zice: *Întru carea măsură măsori, deopotrivă ţi să va măsura ţie* (v. Lc. 6: 38); şi cum că: *Vei răsplăti fieştecăruia dupre lucrurile lui* (Ps. 61: 13); şi iarăşi: *Să-ţi dea ţie Domnul dupre inima ta* (Ps. 19: 5), nu l-am fi lăsat pre dânsul să se gonească fără de vreame, ci de-a pururea strigă către dânsul: *Nu te voiŭ lăsa pre tine, nici te voiŭ părăsi pre tine* (Evr. 13: 5).

484. [488]. Întrebare: Un frate au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: Iartă-mă, domnule Părinte, că îndrăznesc a grăi: De vreame ce văz pre domnul Avvà ca cum iubeaşte pre oarecarele mai mult decât pre alţii, şi mă necăjaşte pre mine gândul zicând că face spre plăcearea oamenilor. Pentru că orice voesc oarecarii le dă lor, iar mie nu-mi dă. Că odată am cerut o fereastră, şi nu mi-au făcut, şi iarăşi, puţin var, şi nu mi-au dat. Iar altora le dă. Oare cum face aceastea? Şi ce să răspunz gândului?

Răspuns: Frate, de răbdare iaste trebuinţă. Pentru că şi Domnul au zis: *Întru răbdarea voastră agonisiţi-vă sufletele voastre* (Lc. 21: 19). Şi apostolul: *Că de răbdare aveţi trebuinţă,* şi cealelalte (Evr. 10: 36). De au voit Dumnezeu să te ispitească de ai ceva răbdare, tu te vei afla neavând răbdare. Câţi ani aveţi aşa chiliile, şi nimic nu aţi mai zis; şi când aţi văzut pre alţii făcând câte ceva, atuncea îndatăşi vă ardeţi ca de foc. Pentru ce nu ai zis gândului: „Toată vreamea am petrecut [aşa], şi în puţine zile nu rabd?” Deaca îţi va zice ţie gândul: „Şi cum altora au făcut?”, zi-i: „Că aceia sfinţi sânt, iar eu nevreadnic, şi vreadnic de tot necazul”. De ai pre avvà al tău că face spre plăcearea oamenilor, nefiind aşa, tu îţi pierzi pre sufletul tău. Iar de iaste cu adevărat plăcătoriu de oameni, tu răspuns nu dai pentru dânsul, ci el pentru tine. Însă iaste datoriu, cel ce caută vreun lucru, să cearce vreamea, şi pre ceale îndemânatice, şi îndeletnicirea, şi atuncea să învaţă pentru ce nu i să face aceaia ce o voiaşte. Iar deaca nu va afla, nu iaste datoriu să prihănească pre cineva, ci pre sineşi, zicând: „Eu sânt cel nevreadnic”, şi afli eşire gândului. Frate, aceasta iaste calea celor ce voesc să se mântuiască şi să vieţuiască dupre Dumnezeu.

485. [489]. Oarecând oarecarele Bătrân din Părinţi au lăcuit în chinovie întru care era Sfinţii Bătrâni. Şi fiind întrebat dela cel ce îi slujiia lui: „Ce voeşti să-ţi fac ţie să mănânci?”, îi zicea lui cu mânie: „Orice voeşti fă!” Şi să necăjiia fratele, neştiind ce să facă. Şi întrebat fiind acelaşi Mare Stareţ: Deaca oare bine face într'acest fealiu zicând, sau nu. Şi au răspuns:

[1] Blagosloveaşte.

Mie adecă nu-mi iaste slobod a osândi pre cineva, că fieştecarele pre a sa sarcină îşi poartă. Dar, precum mi să pare mie, acest fealiu de răspuns necaz pricinuiaşte aproapelui. Şi măcar de face aceasta dupre nevoinţă, dar însă iaste datoriu să zică fratelui cu smerenie că: „Pre acest lucru îl priimeaşte deprinderea mea acum". Şi deaca prost îl va face pre dânsul fratele, datoriu iaste să mulţămească şi măcar rău de-i slujaşte lui. Că deaca când face fratele lucrul ori bun, ori prost, acela la mânie să porneaşte, mai rea decât toate patimile iaste aceasta. Că unul ca acesta cu necuvântare să mânie. Şi aceasta nu iaste cunoştinţă a lui Dumnezeu, ci mai vârtos lucrare diavolească. Însă cel ce slujaşte iaste datoriu să rabde îndelung. Că cela ce poartă pre fratele său dupre frica lui Dumnezeu, preste dânsul să odihneaşte Duhul lui Dumnezeu.

486. [490]. Acelaşi, cinstindu-se, şi dupre frica lui Dumnezeu fiind slujit de Avvà şi de frăţimea chinoviei, nu simţea slujirea. Ci, ca cum mai vârtos necăjindu-să, şi nu dupre cuviinţă slujindu-să, pre taină s'au depărtat. Iar ei, cunoscând dupre aceastea unde petreace, au voit să se ducă şi să-l roage pre dânsul ca să se întoarcă cătră dânşii, că auzise că să necăjaşte. Şi au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ, zicând şi cuvântul apostolului: *Ca nu cumva, cu scârba cea mai multă, să se înghiţă unul ca acesta* (2 Cor. 2: 7).

Răspuns: Apostolul, de vreame ce au dat pre acela satanii, au zis aceasta. Acela avea loc de a să scârbi, ca cela ce s'au afurisit de apostolul. Pentru aceasta, văzându-l pre dânsul pocăindu-să, au zis să se întărească spre dânsul dragostea. Deci de ştiţi că voi l-aţi gonit pre dânsul, să cade, ducându-vă, să puneţi metanie ca să vie; iar deaca cu a sa voe s'au dus, măcar de v'aţi duce voi cătră dânsul pentru Dumnezeu, îndreptarea de sine a lui vine asupra lui. Pentru că va să socotească cum că iarăşi la necaz să întoarce. Şi de să va întâmpla lui orice fealiu de pricină, de-a pururea va zice: „Afară eram, şi m'au silit pre mine să întru înlăuntru". Ci lăsaţi pre dânsul să se sfărame puţin de gânduri, căindu-să căci au eşit. Că măcar de să şi necăjaşte cu trupul, dar să foloseaşte cu duhul. Că să rădică dela dânsul mândriia şi îndreptarea de sineşi, când să veade pre sineşi întru necazuri multe, şi atuncea îşi aduce aminte de odihna chinoviei, şi cu smerenie să întoarce, luând de a doao oară în locul nemulţămirii pre mulţămire.

487. [491]. Întrebare: Deci ce, că să căiaşte adecă, dar să ruşinează să se întoarcă?

Răspuns: Deaca să va căi, şi va purta pre a sa prihănire, zicând că: „Eu sânt pricina întru toate", atuncea Dumnezeu, cel ce au zis prin Prorocul: *Spune-ţi tu întâiŭ păcatele tale, ca să te îndreptezi* (Is. 43: 26), veade că s'au îmblânzit inima lui, şi îl povăţuiaşte pre dânsul întru frica lui cătră folosul lui. Că zice: *Povăţui-va pre cei blânzi întru judecată, învăţa-va pre cei blânzi căile sale* (Ps. 24: 9). Şi deaca îl locul lui cel mai dintâiŭ să foloseaşte mai mult, îi adeverează deplin pre inima lui, cu smerenie acolò să se întoarcă.

488. [492]. Întrebare: Un frate, fiind ostaş în lume, au venit în chinovie şi au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ de poate a să pocăi.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, Dumnezeu nu leapădă pre cineva, ci pre toţi îi chiamă spre pocăinţă. Deci iaste datoriu, cel ce să apropie la dânsul, din toată inima să se apropie şi să samene întru nădeajde de a secera; şi să aşteapte ispită pănă la cea mai de pre urmă răsuflare.

489. [493]. Întrebare: Şi cum îl sprijineaşte pre dânsul Dumnezeu?

Răspuns: Fiiule, locul cel de nevoinţă s'au deşchis, şi cel ce voiaşte să se mântuiască aude pre Iisus strigând către dânsul şi zicând: *Veniţi către mine toţi cei ce sânteţi osteniţi şi însărcinaţi, şi eu vă voiŭ odihni pre voi* (Mt. 11: 28). Şi: *Învăţaţi-vă dela mine, că blând sânt şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre. Că jugul mieu iaste bun, şi sarcina mea uşoară iaste* (Mt. 11. 28-30). Vezi ce au zis: *blând şi smerit,* ca acestea să ne învăţăm dela dânsul. Nu să cuvine să se slăbănogească şi să se teamă cel ce să apropie la Dumnezeu, fiindcă apoi niciodată nu pune început la calea lui. Pentru că Dumnezeu la inima lui ia aminte, şi voirea o judecă; şi el ştie neputinţa omului, cum că nimic dela sineşi nu poate să isprăvească. Ci el iaste totul, şi el dă celui vreadnic puteare de a face puteare. De vreame ce, deaca va ţinea putearea celui tare, unde să află ticălosul om? Şi deaca va ţinea înţelepciunea celui înţelept, şi va schimba inima lui, să află înţelepciunea lui ca a unui prost şi nebun. Deci tare nădăjduindu-ne, să ne apropiem la dânsul, ştiind că el iaste cel ce ne dă noao puteare. Deci la nevoinţă găteşte-ţi sufletul tău. Şi nu numai, ci şi spre a te încununa. Domnul să-ţi ajute ţie dupre voia sa, cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

490. [494]. Rugăciune a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce gândurile meale nălucesc mie lumea, zădărându-mă să mă întorc către dânsa, fă milă cu mine, ca să fiu acoperit prin rugăciunile voastre: fiindcă întru aceaste păcate încă fiind, m'am rugat lui Dumnezeu ca să mă învrednicesc supt acoperemântul vostru.

Răspuns al lui Varsanufie: Fiiule iubite, îmbărbătează-te întru Domnul. Dumnezeu te-au chiemat pre tine; să nu te slăbănogeşti, ci îndrăzneaşte. Începutul lucrării céiĭ dupre Dumnezeu războae are, ci Domnul le sfăramă pre dânsăle. Ostăşiia lumii întunearec iaste, şi moştenirea ei muncă veacĭnică. Iar cea a lui Dumnezeu lumină iaste, şi moştenirea ei viiaţă veacĭnică. Moae mai întâiŭ pre aceaste doao fărâmituri, şi atuncea aleage-ţi ceaia ce voeşti. Şi vine către tine oarecine cu mare glas, şi deşteaptă pre inima ta ceaia ce încă iaste reace, şi te face pre tine a călători iute, precum să cade. Să nu te înspăimântezi, că iaste cel ce te duce de mână pre tine către Stăpânul Dumnezeu.

491. [495]. Cearere a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: De vreame ce necazul războiului celui ce s'au pornit mie acum dintru mine s'au făcut, miluiaşte-mă, stăpâne, ca rugăciunile tale să-l surpe pre dânsul. Că am prăpădit pre binele cel dintru mine, fălindu-mă împreună cu fraţii miei cei

dupre trup carii au venit cătră mine. Că am rămas nălucind pre vorbirea lor, şi părându-mi-să că petrec împreună cu dânşii. Ci ajută neputinţei meale céiĭ multe şi teamerii céiĭ cătră calea mântuirii. Că cum să mă rog lui Dumnezeu, celui ce m'au chiemat pre mine, nu ştiu, fiindcă m'am sârguit a-l lepăda pre dânsul. Şi întru un ceas am uitat toate facerile de bine ale lui. Pentru aceaia, mă rog, miluiaşte-mă pre mine, că mult am greşit. Şi războaele ceale ce să fac din neputinţa mea şi din puţina credinţă nu să depărtează dela mine. Şi de iaste cu încăpeare şi îmi iaste de folos să mă depărtez de a veni cătră mine cei ai miei, pentru ca să nu-mi aducă mie înşălăciune a lumii. Şi aceasta voi o cunoaşteţi. Pentru că încă reace fiind inima mea cătră turburarea şi calea războiului, vin cătră mine. Şi eri, puţin depărtându-să gândurile dela mine prin acoperemântul vostru, astăzi, cum am şezut puţin deosebi ca să mă învăţ un psalm, s'au pus asupra mea atâta de mult, cât am şi asudat eu din împuţinare. Pentru aceaia mă rog să nu mă laşi pre mine vrăjmaşilor miei, ci cu putearea ta întăreaşte neputinţa mea, şi pre acealea surpă-le: că din destul s'au săturat din mine. Şi tu vezi inima mea, că nu cu dulceaţă sufer războaele, ca să nu mă biruesc pentru neputinţa mea, şi pentru că nu ştiu eu vicleniia lor. Ca nu în cursele lor să caz, întru care mai nainte de a scăpa cătră voi mă tăvăleam. Iartă-mă şi roagă-te pentru mine, Părinte bunule.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate iubite, matercă are stăpânul nostru Dumnezeu, întru carea să scriu cei ce să apropie să-i slujască lui curat. Şi în dar să scriu ei din zioa cea dintâiŭ. L-am rugat pre dânsul, pre cel ce *nu voiaşte moartea păcătosului, precum să se întoarcă şi să trăiască el* (Iez. 18: 23), ca să te rânduiască pre tine întru aceaia cu cei ce să mântuesc. Şi te-au miluit şi pre tine împreună cu mine, şi îndată te-au rânduit pre tine, *cel ce voiaşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4). Deci în dar ai luat: întru tine deaciia zace aceaia, adecă a nu fi scris într'o scrisoare ca aceasta, sau a fi. Deci ţie, celui ce voeşti, îţi ajută cel ce zice: *Deaca veţi voi, şi mă veţi asculta pre mine, bunătăţile pământului veţi mânca*, şi cealelalte (Is. 1: 19). Iată am zis: „Ia aminte să nu cazi dela ostăşiia cea atâta de mare, ca nu cumva şi cu nevindecată rană să boleşti". Pentru că de vei cădea dintru aceasta, nici în lume nu vei fi de nici o treabă. Domnul să te acopere pre tine dela cel rău şi să te mântuiască spre viiaţa cea veacĭnică, amin. Fiiule, *lasă pre morţi* deaciia *să-şi îngroape pre ai săi morţi* (Lc. 9: 60), şi vei vedea cum să proslăveaşte Dumnezeu întru sfatul sfinţilor.

492. [496]. Rugăciune a aceluiaşi către acelaşi Mare Stareţ: Avvà, pentru Domnul, miluiaşte-mă! De vreame ce, deosebi odihnindu-mă eu, să scoală asupră-mi năluciri, încă şi strâmtorare, ca cum oarecare vine asupra mea, întrucât şi dormind eu, prins sânt, şi nu pociŭ a mă odihni. Şi de vreame ce fricos sânt din fire, mai mult războiul să scoală asupră-mi şi nu mă iartă pre mine să dorm, fără numai puţin. Şi aceasta, precum am zis,

întru strâmtorare şi întru micşorare de suflet. Drept aceaia, dintru această pricină simţ şi slăbiciune în trup, şi mai că nu pociŭ să mă mişc pre sinemi. Deci, stăpâne, ceaia ce iaste de folos însuţi o ştii, şi aceaia fă cu mine, Părinte bunule. Iartă-mă pre mine, păcătosul, şi carele mult sânt bólnav.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, a proslăvi pre Dumnezeu eşti datoriu, cum arată pre Scriptură că adeverează. Că zice: *Credincios iaste Dumnezeu, carele nu vă va lăsa pre voi să vă ispitiţi mai mult decât ceaia ce puteţi* (1 Cor. 10: 13). Deci dupre putearea ta te lasă pre tine să te ispiteşti. Iar pre cei mari, dupre putearea lor, întru mari ispite îi cearcă. Şi [aceia] să bucură, că întru sporire aduce pre om ispita. Căci unde zace înainte bunătatea, acolò şi războiul să face. Deci să nu te temi de ispite, ci bucură-te, că întru sporire te aduc pre tine. Deci defaimă-o pre dânsa, şi îţi ajută ţie Dumnezeu, şi te acopere pre tine.

493. [497]. Cearere a aceluiaşi către acelaşi: Părinte sfinte, neputincios şi păcătos fiind, nu am îndrăzneală să cer ceva dela preaînduratul Dumnezeu. Pentru aceaia caz la tine să te rogi pentru mine, păcătosul, ca să mă învrednicesc a-i sluji lui, şi să-mi dea mie puteare şi priceapere. Că de toate aceastea, precum ştie şi inima ta, am trebuinţă, cu totul nimic fiind. Pentru că crez, Părinte bunule, că rugăciunile tale sânt putearnice să înduplece pre Dumnezeu pentru păcatele meale, ca să le treacă cu vedearea pre dânsăle, şi vreadnic să mă facă pre mine de a înceape blagoslovita cale; ca întru cunoştinţă, prin povăţuirea milei tale, binecuvântate, călătorind, să mulţămesc dupre obiceaiu iubitoriului de oameni Dumnezeu, celui ce prin tine de toate bunătăţile m'au învrednicit pre mine. Iartă nebuniei meale şi îndrăznealii, şi roagă-te pentru mine.

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, iar mai bine să zic fiiule, Dumnezeul cerului şi al pământului să te împuternicească pre tine întru sfânta sa chiemare, întru carea te-au chiemat pre tine, şi să te învrednicească pre tine rânduialii punerii de fii, căriia puţini să învrednicesc, şi să întărească pre inima ta ca pre inima Annii, ca să naşti roduri binepriimite lui Dumnezeu ca Samuil. Şi să cânţi împreună cu dânsul cântare noaoă lui Dumnezeu, şi să sporeşti întru lucruri bune în calea ceaia ce îţi stă înainte ţie, şi să-i slujeşti lui curat ca un ostaş iscusit. Deci să nu cazi pre genunche, nici să te slăbănogeşti, ci aleargă cu osârdie să iai cu soartă cetatea sfinţilor şi a celor aleşi. Căştigă-ţi credinţă, nădeajde şi dragoste, şi [aceastea] te aduc pre tine la sfânta smerenie, la maica tuturor faptelor celor bune, şi te vei mântui în veacii veacilor. Amin.

494. [498]. Cearere a aceluiaşi: De vreame ce păcătos sânt, şi nu sânt îndestulat, ca un neputincios cu trupul, să fac vreun bine şi să plac lui Dumnezeu, mă rog ţie, stăpâne, însuţi roagă-te pentru mine, cel ce l-am întărâtat pre dânsul, şi nimic, precum am zis, nu pociŭ să fac, fiindcă neputinţa mă împiedecă pre mine.

Răspuns al lui Varsanufie: Fericit eşti, frate, deaca cu totul simţi că ai pă-

cate. Pentru că cel ce simte, cu adevărat să scârbeaşte de dânsăle, şi să depărtează dela dânsăle. Şi o parte de pocăinţă iaste aceaia, adecă a le simţi pre dânsăle, şi a ceare ajutoriu dela Părinţi, ca prin rugăciunile lor ceale către Dumnezeu să se izbăvească de dânsăle, şi de muncile ceale ce îl aşteaptă pre dânsul. Deci noi ne rugăm, şi tu fă putearea ta, ca să căştigi smerenie, supunere, şi să nu-ţi ţii voia ţie însuţi întru ceva: că dintru aceasta să naşte mâniia. Şi să nu judeci, nici să defaimi pre cineva, că dintru aceasta să tâmpeaşte inima şi să orbeaşte mintea: şi de acolò vine lenevirea, şi să naşte învârtoşarea inimii. Ci trezveaşte-te totdeauna întru cugetarea legii céiĭ dumnezeieşti, dintru carea să înfierbântă inima cu focul cel ceresc. Că zice: *Şi în cugetul mieu să va aprinde foc* (Ps. 38: 4). Şi să nu te scârbeşti, că dela Dumnezeu iaste chiemarea ta, frate. Şi să nu te trândăveşti, nici să te slăbănogeşti, că nu ceare dela tine Dumnezeu mai presus de putearea ta, ci dupre putinţă păzeaşte-ţi gura ta de cuvânt deşărt, şi de deşarta cuvântare, şi de a nu cugeta întru inima ta la cuvinte reale. Şi aruncă-ţi putearea ta împreună cu rugăciunea sfinţilor înaintea lui Dumnezeu, zicând: *Curăţeaşte-mă pre mine, păcătosul* (Lc. 18: 13). Şi te miluiaşte pre tine, şi te păzeaşte pre tine, şi te acopere pre tine de tot răul, ca să vii dela întunearec la adevărata lumină, dela înşălăciune la adevăr, dela moarte la viiaţă, întru Hristos Iisus Domnul nostru. Amin.

495. [499]. A aceluiaşi cearere către Celalalt Stareţ: Avvà, pentru Domnul, iartă obrăzniciei meale şi nebuniei, şi ajută-mi mie pentru mulţimea păcatelor meale. Pentru că deaca cela ce face numai un păcat înaintea lui Dumnezeu, are trebuinţă de multă pocăinţă, ce voiŭ face eu, cel ce m'am hrănit împreună cu păcatul şi, întărâtând pre Dumnezeu, nu am încetat, dupre putearea mea? Şi mă rog rugăciunilor voastre ca să se depărteaze dela mine păcatul. Şi, de vreame ce trebuinţă am adeaseori de a mă învăţa calea aceasta, om carele dela întâmpinări şi dela multe reale am venit aicea la milostivirea lui Dumnezeu cea multă, mă rog ţie, Părinte cuvioase, fă milă cu mine, şi precum socoteşti povăţuiaşte-mă pre mine, şi roagă-te pentru mine ca să păzesc sfintele tale porunci pre care îmi porunceşti să le fac eu.

Răspuns: Frate, de vreame ce te-ai apropiiat la cela ce s'au răstignit pentru noi, ia-ţi şi tu crucea ta şi urmează-i lui, aruncând spre dânsul toată grija ta, carele *face mai cu prisosinţă decât ceale ce cearem sau gândim* (Ef. 3: 20). Pentru că lui îi iaste grijă de noi. Deci să nu te înspăimântezi, şi îţi ajută ţie Hristos. Însă numai aibi, fiiule, în minte cuvântul Dumnezeieştii Scripturi şi pre gătirea carea o zice: *Fiiule, deaca te apropii a sluji Domnului, găteşte-ţi sufletul tău la ispită* (Sir. 2: 1); şi cum că *bărbatul neispitit iaste necercat* (Agrapha nr. 90); şi iarăşi: *Fericit iaste omul carele rabdă ispită, că cercat făcându-să*, şi cealelalte (Iac. 1: 12). Nu înfricoşându-te pre tine, frate, aceastea zic ţie, ci întărind pre inima ta întru frica lui Dumnezeu spre calea lui. Că într'acest fealiu au sporit înainte toţi sfinţii, prin ispite şi necazuri multe, şi au bineplăcut, împreună ajutându-le lor Darul lui Dumnezeu. Să nu-ţi fie frică, nici să te slăbă-

nogeşti, căci creadem că Dumnezeu iaste cel ce te sădeaşte pre tine, şi te adapă, şi te creaşte, cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

496. [500]. Întrebare: Ce voiŭ face, Părinte, că mă supăr de curvie?

Răspuns: Cât poţi, pătimeaşte rău. Şi acesta iaste lucrul dupre putearea ta. Şi să nu fii nădăjduindu-te spre acesta, ci spre dragostea şi acoperemântul lui Dumnezeu. Şi să nu te trândăveşti, pentru că trândăviia la tot începutul rău să aruncă pre sineşi.[1]

497. [501]. Întrebare: De vreame ce, deaca grăesc fratelui mieu, de multe ori cu mânie zic cuvântul, şi deaca ca cu dragoste voiŭ voì, îndată cu îndulcire spurcată şi cu pornire a trupului rău mă pornesc, cât nici în faţa fratelui nu pociŭ a căuta fără de aceastea, ce voiŭ face, Părinte?

Răspuns: A grăi cu mânie, sau, când să porneaşte trupul, a grăi fratelui cu dragoste, amândoaoă pricinuesc moarte. Deci lăsându-le pre amândoaoă, cu deprindere grăiaşte fratelui tău, şi îţi ajută ţie Dumnezeu. Şi, cu toate aceastea, păzeaşte-ţi ochii tăi. Şi roagă-te pentru mine.

498. [502]. Întrebare: Ce să fac, că mă supăr de războiul lăcomiei de pântece, şi de al altor patimi, şi de al iubirii de argint?

Răspuns: Când te luptă pre tine patima îndrăcirii de pântece, nevoiaşte-te, pre câtă puteare ai, să nu dai trupului cât îi iaste trebuinţă, dupre Dumnezeu. Şi la iubirea de argint aşijderea: Pănă când războiul te supără pre tine, să nu căştigi ceva mai mult pănă la haină; şi la hârb şi la însăşi materiia cea supţire nevoiaşte-te. Iar după ce vei birui, cu ajutoriul lui Dumnezeu, războiul, agoniseaşteţi trebuinţa ta dupre Dumnezeu. Şi la alte patimi aceaiaşi fă.

499. [503]. Întrebare: Un frate, lăcuind împreună cu un Bătrân, au întrebat pre acelaşi Stareţ Ioann pentru dietă, şi pentru somn, şi pentru turburarea ceaia ce i să întâmplă lui către ceale ce i să părea lui cum că nu drept să făcea de Bătrânul.

Răspuns: Bătrânii zic că a odihni pre aproapele, faptă bună iaste şi mare, mai vârtos când nu pentru biruirea sau pentru neînfrânarea ar face cineva lucrul. Tu pre cea de ajuns a trupului tău păzeaşte-o. Şi măcar de vei mânca de trei ori, nu te vatămi. Pentru că ce: deaca va mânca omul o dată, fără de socoteală[2], ce-i foloseaşte lui? Deci învaţă-te cu slobozenie rânduiala[3] Bătrânului. Căci când dupre Dumnezeu vieţuiţi amândoi, şi însuşi el iaste datoriu, cu frica lui Dumnezeu, să spue slobozeniia, şi orice zice că să odihneaşte el, aceaia fă-o, şi aceasta iaste voia lui Dumnezeu.

Iar somnul doao chipuri are: uneori de multă mâncare să îngreoiază trupul;

[1] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Pimen” 149. (N. ed.)
[2] Diiakrisis.
[3] Socoteala.

şi [mai] iaste din neputinţă, aceaia adecă a nu putea cineva să slujască, şi vine somnul. Iar multei mâncări îi urmează războiul curviei: că îl îngreoiază pre dânsul cătră somn, ca să-i pângărească trupul lui. Deci cel ce judecă cu descurcare să învaţă cum şi de unde i să face lui aceasta. Ni să ceare dela noi să facem putearea noastră, şi nimic mai mult: şi acoperemântul lui Dumnezeu şi ajutoriul iaste ca să împuterniceaze pre neputinţa noastră. Că lui i să cade slava în veaci, amin. Roagă-te pentru mine, frate.

Şi fă dragoste când grăeşti cu aproapele. Socoteaşte de adecă grăeşti cu smerenie şi cu socoteală, [şi deaca] fără de turburare grăeşti, grăiaşte; iar deaca iaste ceva nu într'acest fealiu, sugrumă gândul tău, şi ruşinează-l pre dânsul, şi [el] încetează. Şi să nu te turburi pentru vreun lucru ce să face dela dânsul, zicând: Dumnezeu ştie folosul, şi te odihneşti. Însă adu-i aminte lui cu smerenie, şi lasă-l pre dânsul să facă precum voiaşte. Roagă-te pentru mine, frate preacinstite!

500. [504]. Întrebare: Deaca petreace cineva cu Stareţ, şi nu ar fi putearnic Stareţul să răspunză, fiind întrebat, şi fratele să necăjaşte de gânduri, oare iaste slobod să întreabe pre alt Stareţ, ori cu voia lui, ori afară de voia lui, decât să se sfărame de gânduri?

Răspuns: Deaca ştie că voiaşte avvà al lui să folosească pre sufletul lui, datoriu iaste să îndrăznească la dânsul că: „Gânduri am; ce socoteşti să fac?” Şi el dela sineşi, ca un om ce are fiiu bólnav, şi cu sârguinţă luându-l pre dânsul îl duce la doftor, şi nu numai, ci şi plăţi pentru dânsul dând, aşa şi el, cu bucurie ia pre ucenicul său cătră om ce are acest Dar, adecă îl trimite pre dânsul cătră acela. Iar deaca ştie că nu poate să sufere aceasta Stareţul, nimic să nu-i zică lui: ci deaca va afla vreame cu prilej, iconomisind Dumnezeu pricinuire, să întreabe pre alt Stareţ duhovnicesc pentru gândurile sale, rugându-l pre dânsul ca să nu să înştiinţeaze avvà al său, de vreame ce îl aruncă pre dânsul în patima zavistiei şi i să face lui întru mare necaz întrebarea cea fără de ştirea lui. Şi să nu să smintească întru dânsul, ca unul ce nu are un Dar ca acesta, că nu tuturor s'au dat. Şi deaca îl va pipăi, află că negreşit are avvà al său alt Dar. Pentru că Darurile Duhului de multe fealuri sânt, şi oamenilor sânt împărţite: unuia adecă aşa, iar altuia aşa. Iar în câtă vreame nu află prilej de a întreba, să rabde, rugându-să lui Dumnezeu ca să-i ajute lui.

501. [505]. Întrebare: Un frate, pornindu-să cu lesnire la mânie, au întrebat pre acelaşi Stareţ pentru aceasta.

Răspuns al lui Ioann: De te-ai fi nevoit să mori despre tot omul, şi să priimeşti puţină smerenie, aveai a te odihni şi a te slobozi de multe primejdii. Smerească-să inima ta înaintea lui Dumnezeu, şi bunătatea lui ne sprijineaşte pre noi la toate.

502. [506]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Marele Stareţ, zicând: Roagă-te pentru mine, Părinte, că sânt neputincios cu sufletul şi cu trupul, ca să mă împuterniceaze pre mine Domnul spre a-i mulţămi lui; şi pentru

fratele carele iaste împreună cu mine, că şi el are trebuinţă de milă.

Răspuns al lui Varsanufie: Domnul să te împuterniceaze pre tine spre tot lucrul bun, precum ai cerut. Iată, şi acesta lucru bun iaste, ca să ajuţi fratelui celui ce iaste cu tine dupre puteare. Şi cel ce au zis: *Foc am venit să arunc pre pământ* (Lc. 12: 49), să-l arunce pre dânsul întru inima ta, şi întru a mea. Şi să te văz pre tine înfrunzind ca chedrii Livanului şi înflorind ca finicul în raiul lui Dumnezeu. Pentru că aceastea aşa fiind, şi eu gust din bunătăţile tale, şi mă veselesc întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

503. [507]. Întrebare: Părinte, roagă-te pentru mine. Şi mă rog să mă învăţ eu de unde mi să întâmplă atâta neputeare, şi la slujba mea, şi la lucrul mâinilor meale, şi, din nebăgare de seamă, la mâncare şi la dormire să pleacă gândul mieu?

Răspuns: Pentru rugăciune, deaca cumva am vreo rugăciune, nu pociŭ să mă rog pentru sufletul mieu mai mult decât pentru altul. Că tremur de cela ce au zis: *Caută pre aproapele tău ca pre sineţi* (Lev. 19: 18). Ci eu mai întâiŭ fac putearea mea, iar mila iaste a lui Dumnezeu, carele au făcut cu noi şi mai nainte mare milă, şi face. Nu mă leapăd că au făcut, de vreame ce nemulţămire să află. Iar pentru neputinţă, că iaste o dată aşa, şi o dată aşa, calea aşa iaste. Călătoreaşte cineva puţină cale neatedă, şi apoi iarăşi află prăpăstii şi munţi. Şi iarăşi ajunge la cale dreaptă. Şi de vreame ce zice: *Întru toate mulţămiţi* (1 Thes. 5: 18), *îndatoriţi sântem* (Rom. 8: 12). Iar pentru mâncare şi băutură şi dormire, povăţuiască înainte mulţămirea. Cugetă la graiul apostolului: *Că ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi* (1 Cor. 10: 31), şi păzeaşte întru toate, şi te păzeaşte pre tine Dumnezeul mulţămirii. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

504. [508]. Al aceluiaşi Mare Stareţ cătră acelaşi, când au întrebat de să cade a metahirisì doftorie.

Frate, cei ce metahirisesc doftori şi cei ce nu metahirisesc, întru nădeajdea lui Dumnezeu metahirisesc, zicând: Întru numele Domnului ne încreadem pre înşine doftorilor, că ne dă vindecare printr'înşii. Şi cei ce nu metahirisesc, întru nădeajdea numelui lui nu metahirisesc, şi-i tămăduiaşte pre dânşii. Deci de vei metahirisì, nu ai greşit, şi de nu vei metahirisì, să nu cugeţi înalt. Iar aceasta pentru ca să te înveţi că deaca vei metahirisì doftori, voia lui Dumnezeu să face, şi nimic alta. Iar deaca voeşti cuvântul lui Ilie să-l ţii, pre carele îl zicea[1]: *în zioa de astăzi* (3 Împ. 18: 15), fă-te fără de grijă.

505. [509]. Întrebare: Roagă-te pentru mine, Părinte, şi spune-mi mie ce iaste că noaptea, când voesc să cânt, lenevire simţ, şi mai vârtos când să face răceală? Şi deci ceale mai multe nopţi şăzând, ca cum cânt şi mă rog. Deci de vreame ce mă tem nu cumva din lenevire pătimesc aceastea, învredniceaşte-mă, Părinte, luminează-mă pre mine, şi roagă-te ca să fac

[1] Poate: ţinea.

orice mi-ai zice mie.

Răspuns: A ne ruga unii pentru alţii tuturor ni s'au poruncit. Iar pentru ceale ce ai întrebat, vrând a te învăţa ce sânt: iaste o parte amestecată din sămânţa dracilor, şi o parte din neputinţa trupului. Drept aceaia dar, a cânta sau a te ruga şezând cu umilinţă nu împiedecă de a bineplăcea lui Dumnezeu slujba. Că deaca stând [în picioare] va face cineva cu răspândire a minţii, întru nimic i să socoteaşte osteneala lui. Domnul să-ţi ajute ţie, frate. Amin.

506. [510]. Întrebare: Rog pre sfinţiia ta, Părinte, de vreame ce sânt slab cu sufletul şi cu trupul, şi am destule zile de când cu trupul mai mult sânt bólnav, cât şi cu hranele ceale de dimineaţa mă hrănesc, şi de multe ori şi în prăpastie zac. Şi uneori mulţămeaşte sufletul mieu, zicând că Dumnezeu au slobozit mie neputinţa aceasta pentru păcatele meale ceale multe. Iar câteodată mă necăjesc zicând cu împuţinare că nu sânt vreadnic precum toţi a mânca pâinea mea o dată în zi cu odihnă. Şi iarăşi îmi zice mie gândul: Au doară iaste cu putinţă a grăi împrotivă lui Dumnezeu? Au nu ştie el toate? Au doară fără de dânsul poate ceva să se facă? Rabdă cu mulţămită. Mă rog ţie, Părinte, pentru îndurările lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, şi arată-mi mie cum mi să cade a treace? Ca nu cu totul să mă înghiţ de scârbă.

Răspuns: Sfinţiia ta ai scris sfinţiei meale să mă rog pentru a ta iubire de Dumnezeu. Şi eu, încă nepriceputul Părinte, mă rog ţie, priceputului fiiu, acelaşi lucru să faci, şi să te rogi pentru mine, cel ce îmi chieltuiesc zilele meale întru deşărtăciune. Tu adecă zici că măcar câteodată mulţămeşti lui Dumnezeu, iar eu niciodată. Dar de vreame ce nu pociŭ să tac, precum socotesc zic. Că deaca nu pentru dulceaţă mănâncă cineva, ci pentru neputinţa trupului, Dumnezeu nu-l osândeaşte pre dânsul. Că pentru saţiul şi pentru zburdările trupului să opresc mâncările; iar unde stă înainte neputinţă, acolò stă înainte nelucrarea lucrării acestora. Că unde iaste neputinţă, acolò iaste chiemare a lui Dumnezeu. Deci socotesc că a da trupului trebuinţa, prea cu adevărat trebuinţă iaste, şi a mulţămi întru neputinţă nu osândeaşte pre om. Pentru că nu ceare Dumnezeu dela om mai presus de puteare (v. 1 Cor. 10: 13). Cât am putut am grăit: cu adevărat nu zic că adevăr grăesc, ci orice au avut inima mea am arătat. Deci cearcă şi tu, şi vei afla folosul. Şi iartă-mi mie, celui ce niciodată n'am putut să tac.

507. [511]. Acelaşi, bolnăvindu-să, şi neputând sta să-şi facă slujba sa, nici să mănânce o dată, au rugat pre acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul şi să-i arate lui pentru aceasta.

Când vrea Evreii să se slobozească din robiia Eghipteanilor, strâmtorare şi necaz mare au răbdat între Mare şi între mâinile Varvarilor. Şi dupre aceale seamne şi aceale minuni pre care le-au văzut ochii lor făcându-să întru Eghipteani şi întru toată ţara lor, au uitat pre Dumnezeu, cel ce au făcut pre aceastea.

Şi s'au apropiiat la deznădăjduire de mântuire, văzând pre Faraò şi pre toată putearea lui că vrea să cază asupra lor. Şi numai singur Moisì au fost rămas întru cei către atotputearnicul Dumnezeu. Şi de vreame ce *aproape iaste Domnul de toţi cei ce îl chiiamă pre dânsul întru adevăr* (Ps. 144: 18), lui Moisì, când striga din inimă, şi când toată uşa tăcerii era pusă asupra împrejurul buzelor lui, i-au răspuns cunoscătoriul de inimi: *Ce strigi către mine? Loveaşte cu toiagul cel din mâna ta marea, şi să va rumpe, şi va întra norodul, şi mă voiŭ proslăvi întru Faraò şi întru toată silniciia lui* (v. Ieş. 14: 15-17). Aşa şi aicea. Iaste slăbiciune, şi iaste împiedecare a dracilor. Deci necazuri şi turburări de gânduri, să slăbănogeaşte deaciia trupul de slăbiciune: să împiedecă de greotatea dracilor. Iar deaca tăcând va striga Moisì, adecă deaca priveghind va striga mintea, ori şăzând, ori culcat fiind, o aude pre dânsa cel ce aude pre ceale ascunse ale inimii, şi să împlineaşte cuvântul că: *Eu dorm, şi inima mea priveghiiază* (Cânt. 5: 3). Şi ceartă marea, zicând: „Fă cale norodului mieu". Şi atuncea să cufundă Faraò cu toţi ostaşii lui, şi să alinează norodul să facă praznic lui Dumnezeu. Deci ori de stai, ori de şăzi, ori de eşti culcat, priveghiiaze inima ta să săvârşască slujba Psalmilor tăi. Pleacă-te la rugăciune, căzând la Dumnezeu neîncetat, ori noaptea, ori zioa. Şi atuncea să duc ruşinaţi vrăjmaşii, cei ce dau războiŭ sufletului.

Iar pentru că te împărtăşeşti din mâncare de a doa oară, cu cinste fie-ţi dieta ta, şi cu frica lui Dumnezeu. Şi să nu te îndoeşti: nu te osândeşti. Iar aceasta iaste a nu lua cu poftă nimic: ci orice afli pre deprindere că priimeaşte, şi a rămânea flămând şi nefiind săturat după mâncare. Şi mă rog să te rogi pentru mine, ca cu bună inimă şi cu bucurie să călătoresc calea ceaia ce iaste tinsă înaintea mea, adecă pre cea neatedă şi bătută, şi carea iaste plină de pace, şi de bucurie şi de veselie, şi de lumină şi de veselie: de carea nu iaste cu putinţă a ne sătura, afară de carea alta nu iaste.

508. [512]. Acelaşi, uşurat făcându-să din boală, au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: Părinte, când mă împărtăşesc de hrană, foarte mă îngreuez; şi iarăşi, nu pociŭ să postesc, şi slăbeaşte trupul mieu, şi sudori mi să fac mie, şi învârtoşarea inimii şi mândriia gonesc dela mine lacrămile.

Răspuns: Frate, te sărut pre tine întru Domnul, rugându-mă lui să împuterniceaze pre dragostea ta şi să-ţi dea ţie răbdare. Dar să te înveţi că războiŭ iaste dievolesc cel ce te îngreoiază pre tine întru bucate, ca să te arunce pre tine în trândăvire. Că şi mie multă vreame mi-au dat războiŭ, şi mă îngreoia pre mine foarte, şi mă făcea pre mine a borî în fieştecare noapte; şi am început a priimi câte puţin, şi au schimbat războiul. Şi cum începeam să mănânc, când puneam îmbucătura în gura mea, mă făcea pre mine să borăsc. Şi făceam câte doao fealiuri de bucate, ca să-mi placă mie mâncarea, şi acest lucru al lui era. Însă, cu Darul lui Hristos, prin răbdare şi prin mulţămire, au încetat dela mine. Şi m'am făcut atâta de slab, cât nu pociŭ a spune; şi nu mă dam, ci mă luptam,

până când m'au împuternicit pre mine Domnul. Însă eu, frate, bólnav fiind, aceastea făceam. Iar tu mai mult ia aminte de sineţi, şi Dumnezeu face cu tine. Că nimenea nu iaste cel ce îţi zavistuiaşte ţie, fără numai unul: pre carele să-l surpe Domnul.

Iar pentru postul, pune jos grumazul, aducându-ţi aminte de petreacerea Părinţilor şi de priveghieri, şi smereaşte-te cu inima. Şi deaca poţi până la al noaolea ceas îngăduiaşte; iar de nu, să nu-ţi pease ţie, ci sârguiaşte-te a păzi postul omului celui din lăuntru, păzind porunca de a nu mânca din lemn şi a lua aminte de sineţi despre alte patimi. Şi priimit să face lui Dumnezeu acest post al omului celui din lăuntru, şi te acopere pre tine pentru postul cel trupesc. Iar pentru lacrămi ai zis că învârtoşarea inimii şi mândriia le gonesc pre dânsăle dela tine. Rădică-le pre dânsăle, şi atuncea vin lacrămile, ajutorindu-ţi Sfinţii. Din răceală pătimeşti asudarea. Încălzeaşte-te pre sineţi puţin, şi-ţi ajută ţie Dumnezeu. Şi roagă-te pentru mine, că trândăviia mea întru multe reale mă aduce pre mine. Dar, cu toate aceastea, nu mă deznădăjduesc, pre Dumnezeu avându-l milostiv.

509. [513]. Acelaşi, într'o patimă căzând, şi nesuferind durearea, s'au rugat aceluiaşi Mare Stareţ pentru rugăciune şi ajutoriu.

Răspuns: Frate al mieu şi iubite întru Domnul, pentru cea deplin încredinţare a céiĭ către tine întru Hristos duhovniceştii dragoste, descoper ţie tainele lui Dumnezeu. Că ştii, şi tare încredinţat eşti că mă rog lui Dumnezeu noaptea şi zioa, ca să ne mântuiască pre noi de cel rău întru împărăţiia lui cea veacĭnică. Şi deaca viiu dupre obiceaiu, îmi zice mie: Lasă-mă pre mine să-l cerc pre dânsul, spre folosul sufletului său, şi prin patimă trupească, ca să cunoască el ce iaste răbdarea lui şi ce voiaşte să moştenească prin ceareri şi prin dureri. Şi am zis: Deci, Stăpâne, cu milă, ca pre un fiiu, şi nu ca pre un fiiu din curvie. Şi nu era trebuinţă de a să arăta aceastea: ci ca să te înveţi bucuriia ceaia ce iaste învistierită ţie, am arătat ţie. Deci să nu te scârbeşti, şi te miluiaşte pre tine Dumnezeu. Iar de te îndoeşti, pune-ţ jos grumazul tău, ştiind ce au răbdat sfinţii mucenici. Şi pune lucru de trandafiri cu sfinţire.[1] Şi Dumnezeul nostru, cu a sa voe, face cu tine mila sa precum voiaşte. Nu sufer cu bucurie să te doară pre tine ceva, nici la suflet, nici la trup. Dumnezeu să te miluiască pre tine. Roagă-te pentru mine.

510. [514]. A aceluiaşi, cearere de rugăciune şi de ajutoriu pentru aceaiaşi patimă, către acelaşi Mare Stareţ.

Răspuns: Frate trândavule şi cârtitoriule, ce te necăjăşti? Ce strigi? Ce trimiţi departe, aproape având pre Iisus stând, şi dorind a fi chiemat de tine spre ajutoriul tău? Strigă-i lui: „Îndreptătoriule!", şi-ţi răspunde ţie. Atinge-te de marginea hainei lui, şi îţi tămăduiaşte nu numai patima cea una a ta, ci toate

[1] Mai exact: „Şi pune apă de trandafiri cu aghiasmă". (N. ed.)

patimile tale. Deaca ar fi fost mintea unde era trebuinţă să fie, nici muşcări de hiiară veninate şi de scorpii, nu ar fi putut să te pogoare pre tine întru simţirea de durearea trupului. *Am uitat,* zice, *a mânca pâinea mea, de glasul suspinului mieu* (Ps. 101: 5-6). Să nu te necăjăşti: aproape iaste mila lui Dumnezeu. Şi întru Domnul te sărut pre tine, sănătos fiind, Strigătoriule.

511. [515]. Acelaşi frate, îngreoiat fiind, şi cumplit chinuindu-să, s'au rugat aceluiaşi Mare Stareţ pentru vindecare.

Răspuns: Să-ţi trimiţă ţie Dumnezeul mieu tămăduirea cea grabnică a sufletului şi trupului. Şi crez numelui lui celui sfânt că bine îţi iaste. Deci, cât poţi, ţine mulţămirea cea către dânsul: că te-au iubit pre tine şi te-au miluit prin certarea sa cea sfântă.

512. [516]. A aceluiaşi mulţămire. Când au eşit răspunsul acesta dela Sfântul Stareţ, îndată s'au vindecat în ceasul acela, şi au trimis mulţămire lui Dumnezeu şi Stareţului într'aceaiaşi dată, cerând şi neîncetate rugăciuni pentru sporirea sa şi mântuirea.

Răspuns: Frate preaiubite, Stăpânului nostru Dumnezeu să-i trimitem neîncetat slavosloviia: cum pre aceastea de aici ni le dă noao spre odihna vieţii. Că pedepsindu-ne ne căştigă pre noi, şi ispitindu-ne, ne dă sfârşitul |ispitei| şi puteare spre răbdarea necazurilor. Pre noi pre toţi ne omoară şi ne face vii, privealişte făcându-ne lumii, şi îngerilor, şi oamenilor. Deci să-l veselim pre dânsul cu smereniia noastră, cu răbdarea, cu blândeaţa, cu îndelunga-răbdare, cu curăţiia, cu pacea, cu mulţămirea. Fie ţie, o, preadorite, câte ai cerut întru Hristos Iisus. Întru carele vă sărut pre voi şi mă rog să vă păzească pre voi întru numele său de tot răul. Amin.

513. [517]. A aceluiaşi, aseamenea, pentru necazul inimii. Şi de unde încă puţină neputinţă mai stă asupra lui?

Răspuns: Frate, trândavule, cum nu laşi pre morţi să-şi îngroape pre ai săi morţi? Defaimă trupul cel ce se mănâncă de viermi, că nimic nu te foloseaşte el când să va da putrejunii. Că zice: *Grijă a trupului să nu faceţi spre poftă* (Rom. 13: 14). Şi aceastea adecă spre cugetare. Iar pentru care ai scris, uneori iaste rămăşiţă de venin şi rămăşiţă a dracilor. Deci aspreaşte la puţină vreame gândul împrotiva lui. Şi deaca, cu voia lui Dumnezeu, să va uşura rămăşiţa dracilor, rămăşiţa veninului nu nedreptăţeaşte. Eu mă rog dupre putearea neputinţii meale, ca să nu leapede Tatăl mieu şi Dumnezeul mieu cearerile tale, ci să le dea cu îndestulare şi cu iubire de oameni. Şi a lui iaste mila de a da, iar lucrul tău iaste a te ruga şi a nu te ruga. Înţeleage ceale ce-ţi zic, şi roagă-te pentru mine.

514. [518]. A aceluiaşi către Celalalt Stareţ: Spune-mi mie, Părinte, de să cuvine a ajuta trupului când are trebuinţă de hrana ceaia ce să potriveaşte neputinţii, sau mai de dimineaţă a priimi, sau măcar să cade a păzi vreamea cea obicinuită şi a defăima pre acestea toate, măcar de şi ceva greu de suferit ar fi să se întâmple dintru aceastea?

Răspuns al lui Ioann: Ne-au dat noao Dumnezeu priceapere, prin Dumnezeeştile Scripturi, ca să ne povăţuim la calea cea dreaptă. Deci apostolul zice: *Toate cercaţi-le, însă cel bun ţineţi-l* (1 Thes. 5: 21). Nimic alt nu iaste datoriu omul, decât ca nu dupre patimă să ia vreun lucru sau să facă. Iar deaca dupre neputinţa sau trebuinţa, nu i să socoteşte lui nici spre păcat, nici spre trândăvire. Pentru că a fi sănătos şi a căuta trupului odihnă, spre poftă să face; iar a chivernisi trupul pentru trebuinţa, îl aflăm pre dânsul slujindu-ne noao la slujba trebuinţii. Deaca de dobitoace ne grijim pentru trebuinţa noastră, cu cât mai vârtos de trupul carele iaste unealtă sufletului? Şi când să tâmpeaşte unealta, împiedecă pre meşterul, măcar de şi pricepătoriu ar fi şi ştiutoriu. Apostolul, luând aminte la neputinţa şi la stomahul lui Timotheiu, i-au dat lui voe să metahirisească vin – [el,] carele i-au zis să pătimească rău, ca să facă lucru de evanghelist. Drept aceaia dar, de socoteală dreaptă iaste trebuinţă, şi nu să alunecă degrab omul. Iartă, frate, că nu ştiu de am grăit bine. Ci nu să cade a grăi împrotivă. Orice am avut întru inima mea am grăit dragostii tale. Deci orice socoteşti, fă.

515. [519]. Întrebare: De unde simţ multă osteneală când mă scol noaptea la cântarea de Psalmi, şi ca cum din boală sânt, şi orice aş face, cu greotate fac? Oare acest lucru neputinţă iaste, sau cam dela draci?

Răspuns: Lucrul adecă cel al boalei arătat iaste. Că deaca nu priimeaşte trupul hrana cea obicinuită, arătat iaste că boleaşte: şi iaste datoriu să-i uşureaze slujba. Iar deaca să hrăneaşte cam dupre obiceaiu trupul, şi nu s'ar scula la slujbă, arătat iaste că dela draci iaste, şi iaste trebuinţă a ne sili pre înşine, însă dupre puteare, şi nu mai presus de puteare. Iar deaca va priveghiia inima, dormirea trupului nu iaste nimic. Ci însă mai de şi horăiaşte cineva, şi deaca ar auzi pentru năvălire de tâlhari, face toată putearea sa ca să scape de dânşii. Drept aceaia dar, deaca vom înţăleage, aşa sântem şi noi.

516. [520]. Întrebare: Spune-mi mie, Părinte, de vine neputinţă dela Dumnezeu? Şi de unde să cunoaşte aceasta?

Răspuns: Vine. Deci când simte cineva boală, iar supărare de patimă încă nu au sosit, acest fealiu de boală dela Dumnezeu iaste, şi pre războiul îl strică. Şi trebuinţă iaste aicea trupului de puţină pogorâre. Iar când neputinţă ar fi sosit şi cu supărare de patimă, atuncea nu să cade nicidecum a-i face pogorâre, că drăcească iaste, şi pogorârea creaşte pre patimă. Drept aceaia, foloseaşte unde iaste războiul să se ostenească trupul, măcar de şi ar cădea în boală, şi ca nu cineva, ţiindu-să de trup, întru nesănătate să arunce pre suflet. Iar deaca iarăşi ar fi arătată pricina turburării, când s'ar întâmpla din călătorie, sau măcar din rane greale s'ar bolnăvi trupul, datoriu iaste a face pogorâre: însă cu cinste, şi nu mai presus de trebuinţă, de vreame ce şi dracii ameastecă pre al lor lucru.

517. [521]. Întrebare: Învaţă-mă, stăpâne, de sânt ale firii nesănătăţile ceale din lenevire şi din nerânduială? Şi din care pricină ceale dela Dum-

nezeu să aduc asupra omului? [Şi] deaca întâmpinările ceale ce să întâmplă cuiva, dupre cu-deadinsul-slobozirea lui Dumnezeu să fac?

Răspuns: Nesănătăţile ceale din lenevire şi din nerânduială, ale firii sânt. Iar ceale ce să trimit omului pentru cercarea, dela Dumnezeu pentru neascultarea să trimit. Deci întru tine iaste a te lenevi sau a te face desfrânat, şi a cădea întru acealea, până când te vei pune la bună rânduială. Iar din boalele certării te vei scoate prin pocăinţă. Şi întâmpinări sânt iarăşi, şi sânt dintr'însele pentru lenevirea, şi dintr'însele pentru certare spre folos, ca să ne pocăim. Iar a omului celui duhovnicesc iaste a judeca cu descurcare pre aceastea dintru aceastea.

518. [522]. Întrebare: Când să ameastecă neputinţa, şi cea din fire, şi cea dela draci, spune-mi mie, Părinte, ce iaste datoriu cineva să facă? Iar mai nainte de toate, roagă-te pentru mine, pentru Domnul!

Răspuns: Cel ce voiaşte să biruiască, să sileaşte pre sineşi puţin ori la post, ori la priveghiiare, ori la orice fealiu de lucru. Adecă deaca cineva iaste datoriu dupre obiceaiu să nu mănânce până la ceasul al noaolea, iar neputinţa ceare la al treilea ceas să mănânce, să se silească pre sineşi până la ceasul al şaselea. Aşa şi la priveghiiare. Şi silinţa să află bătând împrotiva lucrării dracilor. Şi pogorârea iaste ajutătoare neputinţii trupului. Şi pentru cealelalte aşijderea. Şi treace cineva pre ceale doao zile ale sale făcând cu socoteală dreaptă dupre frica lui Dumnezeu. Domnul să ajute slăbiciunii noastre întru toate. Roagă-te pentru mine.

519. [523]. Întrebare: Deaca rău să află cu aşăzarea stomahului cineva, cătră mâncarea cea obicinuită, ce să cade să facă el?

Răspuns: La aşăzarea cea rea a stomahului, uneori poate cineva să silească pre gând puţin. Iar de nu poate, să se roage puţin: că neputinţă iaste şi aceasta. Sârguiaşte-te, frate, ca nu întru uitare să arunci pre aceastea, şi crez, cu rugăciunile sfinţilor, că te afli de Dumnezeu ajutorit şi mântuit.

520. [524]. Întrebare: Iartă-mă, domnule Avvà, de vreame ce Părinţii zic să defăimăm trupul, şi iarăşi zic cu socoteală dreaptă a chivernisi trupul, mă rog să mă învăţ deosebirea acestora.

Răspuns: Pentru ceale ce ai întrebat, apostolul spune pre deosebirea amândurora, când zice el: *Grija trupului să nu o faceţi spre poftă* (Rom. 13: 14). Şi iarăşi acelaşi zice: *Că nimenea ş'au urât trupul său, ci îl hrăneaşte şi îl încălzeaşte pre el* (Ef. 5: 29). Deci deaca vei vedea pre dulceaţă lucrându-să, atuncea defaimă trupul. Iar deaca vei vedea că iaste bólnav trupul şi ticăloşit, atuncea încălzeaşte-l şi hrăneaşte-l întru frica lui Dumnezeu, ca să-ţi slujască ţie la slujba cea duhovnicească.

521. [525]. Întrebare: De vreame ce aţi zis că să cade când iaste trupul bólnav a-l încălzi prin dietă, oare să cade a lepăda pre ceale ce îl vatămă, sau nu?

Răspuns: Deaca va păzi buna rânduială omul despre bucatele ceale ce îl vatămă pre dânsul, nu iaste acest lucru păcat. Iar deaca va lua orice îi vine, defăimând vătămarea trupului pentru Dumnezeu, mai mare decât aceaia iaste, deaca nu s'ar fi furat prin una, adecă a înaltei cugetări. Însă iaste datoriu a să păzi de a nu lua cu patimă. Că aceasta biruire iaste, şi vatămă mai vârtos decât foloseaşte. Iar sănătatea şi patima dela Dumnezeu iaste, cela ce au zis: *Eu voiŭ omorî şi voiŭ face viu, bate-voiŭ şi eu voiŭ vindeca, şi nu iaste cel ce va scoate din mâinile meale* (A 2-a Lege 32: 39). Deci când voiaşte Dumnezeu, iconomiseaşte sănătatea prin doftor, şi când voiaşte, prin cuvânt. Iar a zăbovi patima sau a nu zăbovi, aceasta iaste a mai nainte cunoştinţii lui Dumnezeu. Deci cei ce desăvârşit au lăsat lui Dumnezeu, nu să grijesc; şi el, precum voiaşte şi precum iaste de folos face. Fieştecarele dară precât poate, iar mai vârtos precât credinţă are, va unelti.

522. [526]. Întrebare: Ce iaste aceaia, adecă „precât are credinţă"? Descopere-mi mie aceasta!

Răspuns: Deaca Dumnezeu au sfinţit pre toate, şi le-au curăţit spre împărtăşirea credincioşilor, cu mulţămire iaste datoriu cineva să priimească din ceale ce să află, nimic îndoindu-să. Pentru că ceale sfinte şi curate pre nimenea nu vatămă, fără numai ştiinţa lui şi prepusul, când socoteaşte el că să vatămă. Că să află îndoindu-să cu credinţa, şi pentru aceasta prisoseaşte întru dânsul patima. Deci de va creade întru cela ce au venit şi au tămăduit toată boala şi toată durearea întru norod, putearnic iaste nu numai patimile ceale trupeşti să le vindece, ci şi pre ceale ale omului celui din lăuntru. Iar de să va îndoi, atuncea să va lepăda de ceale ce îl vatămă, osândindu-să pre sineşi că nu au putut să sufere, ci s'au biruit cu gândul şi nu s'au aflat având credinţă întemeiată. Şi aşa încă să va păzi de a nu lua dupre patimă, de vreame ce să vatămă la suflet şi la trup.

523. [527]. Întrebare: Deaca va creade cineva că nu să vatămă, dar să va simţi pre sineşi chinuindu-să de patimă, ce iaste datoriu să socotească, ca să nu cază întru necredinţă?

Răspuns: Deaca cu credinţă va mânca, dar va rămânea dureare, să nu să îndoiască. Că ştiind Dumnezeu că durearea aceasta îl izbăveaşte pre dânsul de multe patimi ale sufletului, l-au lăsat pre dânsul în patimă. Deci acolò pomeneaşte pre apostolul ce zice: *Când sânt slab, atuncea putearnic sânt* (2 Cor. 12: 10). Şi să nu socotească că i să face lui aceasta din bucatele ceale ce să par că îl vatămă, ci slobozire a lui Dumnezeu iaste. Că măcar de s'ar şi împărtăşi din ceale ce să par bune şi de folos, nimic nu poate să-l folosească pre el fără de porunca lui Dumnezeu.

524. [528]. Întrebare: Deaca de credinţă trebuinţă iaste, cum au zis Avvà Isaia că deaca va întra mâncare la masă şi te-ar vătăma pre tine, sileaşte-te pre sineţi a o mânca pre dânsa? Căci credinţa stând înainte, să vatămă el.

Răspuns: Oarecăruia sholastic i-au zis Avvà Isaia, ce era sănătos cu trupul, şi carele putea să ia din ceale ce să afla, ca să-i tae voia lui. Domnul să te miluiască pre tine, fiiule, şi să te împuterniceaze.

525. [529]. Întrebare: Spune-mi mie, Părinte, cei ce au defăimat în boală doftoriile şi bucatele, oare la măsura săvârşirii sânt?

Răspuns: Cei ce au defăimat doftoriile şi bucatele la măsură de credinţă au ajuns, dar nu de săvârşire.

526. [530]. Întrebare: Deaca nu are cineva acest fealiu de credinţă, oare datoriu iaste să-şi izvodească bucate de care folosesc pre neputinţa lui, sau numai de ceale ce îl vatămă să se leapede? Şi deaca s'ar întâmpla ceva nici vătămând, nici prea folosind, datoriu iaste fără de teamere să se împărtăşească dintr'însul?

Răspuns: De ceale ce vatămă numai să se leapede. Iar deaca să va afla nici vătămând, nici folosind, să nu ia spre săturare, ci mai puţin ceva. Că, deaca va lua cineva pănă la saţiu, şi din ceaia ce foloseaşte să vatămă.

527. [531]. Întrebare: Dar deaca să va întâmpla doao fealiuri de bucate întocma de o puteare, una adecă proastă, iar ceaialaltă mai scumpă, oare să cade prin cea mai proastă să-şi facă trebuinţa? Iar deaca şi cea mai proastă ar fi mai dulce, pre care să cuvine a lua?

Răspuns: Deaca doaoă fealiuri de bucate stau înainte deopotrivă, dintru amândoaoă să ia câte puţin. Iar deaca nu sânt puse înainte aceale doao, pre cea mai proastă să o metahirisească. Iar deaca dulce ar fi aceasta, şi stă înainte cea mai bună, pre aceaia mai vârtos să o ia; iar deaca nu stă înainte, pre cea mai proastă şi dulce să o metahirisească şi să ia dintr'însa, luptându-să împrotiva dulcelui, însă păzind pre a fi mai puţin ceva. Pentru că ce? Au nu ceare boala de multe ori lucrul cel ce are îngreţoşare multă, şi să sileaşte a o lua omul spre sănătate? Într'acest chip, deşi are dulceaţă lucrul, şi trebuinţă să face de dânsul, să cade a-l lua. Însă datoriu iaste omul numai a lua aminte, precum am zis, să nu să biruiască cu dulceaţa. Ci cu toate aceastea aşa să treacă, prihănindu-să pre sineşi şi osândindu-să atuncea.

528. [532]. Întrebare: De vreame ce a unelti doftor întru numele lui Dumnezeu, precum aţi zis, nu iaste lucru de lepădat; şi iarăşi, a lăsa cu credinţă şi cu smerită cugetare pre totul lui Dumnezeu mai bun lucru iaste; însă îmi zice mie gândul că: „Deaca s'ar întâmpla ţie patimă trupească, datoriu eşti să o arăţi pre dânsa doftorului, pentru că nu iaste de măsurile tale ca să te tămădueşti fără de doftori"; şi iarăşi, gândul îmi zice mie: „Să nu metahiriseşti pre aceastea, ci mai vârtos pre sfinţirea sfinţilor", şi cu singură aceaia să mă îndestulez, mă rog, Părinte îndurate, spune-mi mie pre carea mai mult dintru aceastea să ţiu?

Răspuns: Frate, de vreame ce te văz pre tine mult grijindu-te de vindecarea

patimilor trupului, mi să pare că Părinţii nu fac grijire de aceastea. Deci gândul cel de-al doilea mai bun iaste decât cel dintâiŭ, că are credinţă desăvârşit la Dumnezeu, iar celalalt necredinţă. Acela adecă are răbdare carea duce spre cercare, dintru carea că naşte nădeajdea ceaia ce nu ruşinează (v. Rom. 5: 4-5); iar acela are împuţinare, pre sora micşorării de suflet, întru carea lăcuiaşte puţina credinţă, maica îndoirii, ceaia ce înstreinează dela Dumnezeu şi pogoară la peire pre oameni. Acela adecă prieteni face lui Dumnezeu pre oameni, iar acela vrăjmaşi; acela adecă pricinuitoriu de împărăţiia ceriurilor iaste, iar celalalt al gheenii; acela adecă înalţă capul şi dă pre îndrăzneala cea către Dumnezeu şi Stăpânul nostru, iar celălalt cu ruşine face pre om să-şi pleace capul, şi fără de îndrăzneală pune pre om să stea către Dumnezeu; acela adecă adună pre minte ca să arunce pre toată grija eiĭ către Domnul, iar celalalt întru la robire şi întru la alte îndeletniciri reale aruncă pre inima omului; acela adecă spre zidire face pre lucrul cel ce să face, iar celalalt spre trândăvirea acelor ce îl privesc; acela adecă de priceapere iaste plin, cum că poate, cel ce veade pre ceale ascunse patimi, să tămăduiască şi pre a mea patimă; iar celalalt iaste plin de nepriceapere pentru Dumnezeu, sau te tămăduiaşte, sau nu; acela adecă are pacinică aşăzare, şi învaţă a nu să măhni cu trândăvie, iar celalalt turburăcioasă aşăzare are; acela adecă face pre oameni să se rătăcească prin sate şi cetăţi, iar celalalt să fugă de aceastea de toate; acela adecă scârbă aruncă în inimă, topindu-o pre dânsa, iar celalalt mulţămire, ceaia ce bine mijloceaşte pentru mântuirea oamenilor către marele doftor carele poartă patimile noastre. Eu încă, fratele mieu adevărate, de când m'am făcut lenevos, nu m'am arătat pre sinemi la doftor, nici doftorie am pus pre rană – nu pentru fapta bună, ci pentru lenevirea, lepădându-mă de a mă rătăci în sate şi cetăţi şi de a îngreoia pre cineva, şi de a-l face să se supere către mine, nevreadnicul, temându-mă de răspunsul cel ce va să fie în ceasul cel ce să aşteaptă celor aseamenea mie. Iar cel ce poate să sufere pentru fapta bună, fericit iaste, că împreună-părtaş să face al răbdării Sfântului Iov. Însă îmi aduc aminte că şi mueri multe au răbdat, suferind în patimi trupeşti, lăsând pre totul lui Dumnezeu, şi mă ruşinez eu, cel ce mă numesc cu numele „bărbat". Ceaia ce îi curgea sânge, lăsând pre cea mai dintâiŭ a sa aşăzare, învăţându-să că nimic nu au putut să o folosească pre dânsa doftorii cei trupeşti, cu carii şi pre averile sale le-au chieltuit, au luat altă aşezare şi au alergat către marele şi duhovnicescul Doftorul cel Ceresc, carele au tămăduit sufletele şi trupurile: şi mai nainte de poruncire temându-se, au fugit patima. Şi Hananiianca au lăsat pre oamenii lumii, pre amăgitori, pre grăitorii din pântece, pre vrăjitori, dupre ce au văzut că deşărt era meşteşugul lor, şi să apropie la Stăpânul strigând: *Miluiaşte-mă, fiiule al lui David!* (Mt. 15: 22) Şi dela marginile pământului până la marginile lui s'au propoveduit tuturor lucrul cel ce s'au făcut eiĭ dela iubitoriul de oameni doftor. Să las pre cealelalte şi să mă îndeletnicesc întru aceastea, doară voiŭ putea târziu cândva să ajung la credinţa lor şi de fericire să nu mă scap. Că destule îmi sânt mie aceastea doaoă spre mustrarea ruşinii, şi nu iaste

trebuinţă a aduce credinţa şi smereniia Sutaşului la mijloc. Că nu numai, lăsând pre doftori şi pre alţii, cătră Stăpânul au venit, ci şi s'au judecat pre sineşi nevreadnic de a întra El în casa lui, şi cu credinţă zicea lui: *Cu cuvântul numai zi, şi să va tămădui copilul mieu* (Mt. 8: 8). Mare iaste credinţa, şi de Mântuitoriul nostru s'au lăudat! Şi aceastea le zic, pre sinemi ruşinându-mă: că nu doresc, nu răvnesc, nu mă sârguesc, nu caz înainte; şi nu ştiu, ticălosul, când mă va ajunge pre mine hotărârea, când să va face chiemarea mea, când va veni înfricoşatul şi crudul înger cu certare să ia ticălosul mieu suflet; când să va încuia uşa, şi voiŭ rămânea strigând cu ceale cinci fecioare, şi nimenea nu mă va auzi pre mine. Cum că mă muşcă adecă pre mine aceastea acum, arătat iaste; şi cum că mă biruiaşte pre mine trândăvirea şi lenevirea, nu iaste ascuns. Ce dar? Să mă deznădăjduesc pre sinemi? Să nu fie! Că acest păcat spre moarte iaste. Ci milostiveaşte-te, frate, ca preste un mort mormânt şi împuţit, să verşi preste mine lacrămi cu amar, că ştim cât pot să săvârşască. Că ne-au învăţat cercarea plânsului lui Petru. Şi roagă-te pentru mine, cel ce zic aceastea, dar nici un bine nu fac, ca şi spre mine să se milostivească doftorul cel bun şi să-mi tămăduiască patimile sufletului şi ale trupului mieu. Lui i să cade slava în veacii veacilor. Amin.

529. [533]. Întrebare: Iată la Dumnezeu şi în mâinile tale pre sinemi mă dau. Deci grijaşte-te de mine, Părinte milostive, pentru Domnul.

Răspuns: Frate, aşa crezând, nu eşti lepădat dela Hristos, cela ce au zis păcătoasei: *Credinţa ta te-au mântuit pre tine* (Mt. 9: 22; Lc. 8: 48). Deci pre totul lasă-l lui Dumnezeu, că lui îi iaste grijă de noi. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

530. [534]. Întrebare: Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ, zicând: Deaca cineva are patimă carea are trebuinţă de gerăhie[1], de să cade a fi gerăhit? Şi de să cade a să face aceasta cu socoteala Părinţilor?

Răspuns: Să cuvine, fiiule, ca cel ce are orice fealiu de patimă să întreabe pentru dânsa pre oarecarele din Părinţi, şi dupre socoteala lui să facă toate. Că uneori să află având Stareţul Dar, şi lucrează pre vindecare tăinuit. Şi nu de-a pururea are trebuinţă de doftori trupeşti.

531. [535]. Întrebare: Deaca mi să va părea mie un lucru bun, poate că să mă înfrânez, sau să iscusesc liniştire, sau să dau cuiva facere de bine[2], şi ceale de acest fealiu, oare să cuvine dela sinemi a le face, sau să se facă cu socoteala Părinţilor?

Răspuns: A nu lua sfat dela Părinţi pentru un lucru ce să socoteaşte bun, ceale mai de pre urmă ale lui la rău vin, şi calcă cineva porunca ceaia ce zice: *Fiiule, cu sfat toate fă-le* (Pilde 31: 4). Şi pre aceaia: *Întreabă pre tatăl tău, şi-ţi*

---

[1] Adecă a-şi lua sânge.
[2] Milostenie.

va vesti ţie, pre cei mai bătrâni, şi-ţi vor zice ţie (v. A 2-a Lege 32: 7). Şi nicăiri nu vei afla pre Scriptură dând voe cuiva ca să facă dela sineşi ceva. Că aceaia, adecă a nu lua sfat, mândrie iaste, şi unul ca acesta să află vrăjmaşŭ lui Dumnezeu. Că *Dumnezeu mândrilor le stă împrotivă, iar celor smeriţi le dă Dar* (Pilde 3: 34). Şi cine ar fi fost smerit? Fără numai cel ce îşi pleacă grumazul cătră Bătrâni şi priimeaşte sfatul lor dupre frica lui Dumnezeu.

532. [536]. Întrebare: Deaca cineva în prepus iaste cum că iaste eratic, însă mărturiseaşte dreapta credinţă, oare să cade a creade lui, sau nu?

Răspuns: Părinţii nu au cerut, fără numai dreaptă dare de răspuns a credinţei. Deci deaca cu adevărat s'ar afla cineva hulind pre Hristos în gura lui, şi fără de dânsul vieţuind, de acesta să cuvine a fugi şi a nu să apropiia de dânsul. Că pentru inimă, tot cela ce nu păzeaşte poruncile lui Hristos eretic iaste. Şi deaca omul nu va creade întru inima lui, cuvintele nimic nu-l folosesc pre dânsul.

533. [537]. Întrebare: Deaca avvà al oareşcăruia s'ar afla având eres, oare datoriu iaste a fugi dela dânsul fratele?

Răspuns: Deaca cu deadinsul să va arăta că are eres, să cade a fugi dela dânsul; iar deaca numai dintru un singur prepus, nu să cade a fugi, nici a cerca ceale pentru dânsul. Pentru că ceale ascunse rămân lui Dumnezeu, iar ceale arătate, oamenilor.

534. [538]. Întrebare: Deaca avvà adecă drept cugetă, iar deaca în locul acela să aşteaptă a să porni eres, şi frică ar fi, nu cumva să urmeaze nevoe de a călca dreapta credinţă, şi nu voiaşte să se mute avvà, iar fratele, cunoscând pre a sa neputinţă, voiaşte să se ducă la alt loc, oare bine face, sau nu?

Răspuns: Mai nainte de vreame de a să face arătat eresul carele aduce pre nevoe nu iaste datoriu cineva să se ducă, ca nu cumva să se împlinească pentru dânsul aceaia, adecă: *Fuge necredinciosul, nimenea gonindu-l* (Pilde 28: 1). Iar deaca s'ar face arătat, atuncea datoriu iaste cu sfatul Părinţilor duhovniceşti să facă aceasta, dupre frica lui Dumnezeu.

535. [539]. Întrebare: Ce dară, că în locul acela nu sânt oarecarii Părinţi la carii să se adevereaze deplin că pot ei să judece desăvârşit lucrul? Oare să cuvine să iasă el apoi pentru primejdiia eresului şi să se ducă aiurea unde sânt cei ce pot a judeca descurcat, şi acolò să-i întreabe pre dânşii pentru aceasta?

Răspuns: Aşa, cu adevărat, iaste datoriu aşa să facă, şi pre ceale ce să zic dela dânşii să le împlinească.

536. [540]. Întrebare: Deaca cineva din Părinţi ar călători împreună cu mine, şi să prigoneaşte ca să poarte ceaia ce eu port, şi nu să cuvine, nici zideaşte pre cei ce văd, căci mai mare decât mine iaste el, ce să fac?

Răspuns: Pune metanie cu smerenie ca să o porţi tu. Iar deaca nici aşa nu va

suferi, pune de al doilea metanie, zicând: Deci iartă-mă, pentru Domnul, că nu putem să călătorim împreună, că sminteală urmează celor ce văd. Şi deaca după metanie să va prigoni, să nu-l suferi pre dânsul, că acest lucru al diiavolului iaste.

537. [541]. Întrebare: Şi oare nu iaste de folos a tăia prigonirea şi a-l lăsa pre dânsul să poarte, deşi sminteală să pricinuiaşte celor ce văd? Că să arată aicea prigonirea că iaste mai rea decât aceaia, şi, între doao reale, poate că să cade pre cea mai mică a o aleage.

Răspuns: Prigonirea ceaia ce după metanie să face arată că dupre diiavolul iaste, şi nu trebue a-i urma eiĭ. Că Părinţii zic că ceale de prisos ale dracilor sânt.

538. [542]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Marele Stareţ de-i iaste de folos lui să se liniştească.

Răspuns: Cel ce pre calea lui Dumnezeu voiaşte să călătorească nu-şi ceare luişi cinstea. Iar calea lui Dumnezeu carea iaste? Fără numai ca să-şi arunce cineva cândvaşi voia întru toate înapoi, şi a să avea pre sineşi cel mai de pre urmă decât toţi şi cel mai mic decât toţi. Unul ca acesta poate a călători pre calea aceasta. Că deaca nu-ş va tăia cineva voia sa, şi nu-ş va pune nădeajdea sa spre Domnul, nu poate. Şi la dânsul să împlineaşte cuvântul Evangheliei: *Căutaţi, şi veţi afla; bateţi, şi să va deşchide voao* (Mt. 7: 7). Viiaţa şi mântuirea aceasta iaste: pre carea râvneaşte-o a o căştiga. Că altă cale nu iaste, fără numai aceasta. Frate, să nu te batjocoreşti.

539. [543]. Întrebare: Ce să fac, Părinte, că războaele mă necăjesc pre mine şi să îmbulzesc asupra mea? Şi spune-mi mie ce iaste semnul de a avea eu nădeajde către Dumnezeu, şi semnul ertării păcatelor? Şi cum iaste aceaia, adecă a şădea eu dupre Dumnezeu?

Răspuns: Frate, vreamea războaelor, vreame de lucrare iaste. Să nu te slăbănogeşti, ci lucrează, dă războiŭ. Când va îmbulzi[1] războiul, îmbulzeaşte[2] şi tu, strigând: „Doamne Iisuse Hristoase, tu vezi neputearea mea şi necazul mieu, ajută-mi mie şi izbăveaşte-mă de cei ce mă gonesc pre mine, că către tine am scăpat". Şi roagă-te să iai puteare, ca să slujeşti lui Dumnezeu întru curată inimă. Semnul că are cineva nădeajdea către Dumnezeu iaste ca să se scuture pre sineşi de tot gândul grijii trupului, şi să nu gândească că are nicidecum nimic al veacului acestuia, de vreame ce [atunci] la dânsul are nădeajdea, şi nu la Dumnezeu. Semnul ertării păcatelor iaste a le urî cineva pre dânsăle, şi să nu le mai facă pre dânsăle. Iar deaca încă cugetă întru dânsăle, şi să învoiaşte inima lui întru dânsăle, sau şi le lucrează, semn iaste că încă nu i s'au ertat lui, ci să vinovăţeaşte întru dânsăle. A şădea dupre Dumnezeu iaste a să osândi ci-

[1] Sugruma.
[2] Sugrumă.

nevaşi pre sineşi când să îndulceaşte el cu inima întru frumseaţea chiliei sau întru odihna sa cea trupească, zicând: Vai mie, păcătosului, că aflu lucruri spre osânda mea, şi nevreadnic sânt de dânsăle; şi alţii, vreadnici, să necăjesc încungiurând şi neaflând trupească odihnă. Doamne Iisuse Hristoase, iartă-mă pre mine şi pentru aceasta, pentru numele tău cel chiemat preste noi. Domnul să te întărească pre tine şi să te împuterniceaze, fiiule, ca să sporeşti şi să vii la măsura de săvârşit. Amin.

540. [544]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Celalalt Stareţ, pre Ioann: Părinte, roagă-te pentru mine, pentru Domnul. Şi spune-mi mie de iaste bine ca să cearem noi de multe ori dela Părinţi să se roage pentru noi, şi deaca acum au adeverit ei că o fac aceasta, dar oare nu cumva ne părem că-i ispitim pre dânşii?

Răspuns al lui Ioann: Frate, de multe ori am scris ţie pentru rugăciune, că, din porunca lui Dumnezeu, sântem datori să ne rugăm unii pentru alţii. Mai ales când ni să ceare unora dela alţii să facem aceasta, preaîndatoriţi ne aflăm. Deci nu putem a nu face putearea noastră. Iar pentru a ceare rugăciune dela Părinţii noştri de folos iaste. Că zice: *Rugaţi-vă unii pentru alţii* (Iac. 5: 16); şi iarăşi: *Nu au trebuinţă cei sănătoşi de doftor, ci cei bólnavi* (Lc. 5: 31). Şi nu trebue să ne lenevim, aducându-ne aminte de obrăzniciia văduvei, cea către stăpânitoriul cel nedrept. Şi deaca ştie Tatăl nostru cel ceresc de care avem noi trebuinţă mai nainte de a ceare noi dela dânsul (v. Mt. 6: 8), pentru ce nu au zis: „Să nu cea-reţi, că ştiu ce voiţi mai nainte de a ceare voi dela mine”? Dar el au zis: *Ceareţi, şi veţi lua* (In. 16: 24), şi cealelalte. Drept aceaia dară, bine iaste a ceare, ca să luăm dupre făgăduinţa lui. Şi cerând rugăciune, aşa zi: „Avvà, rău mă aflu; mă rog ţie, roagă-te pentru mine precum ştii, că am trebuinţă de mila lui Dumnezeu”. Şi precum voiaşte Dumnezeu face cu tine milă. Că a lui iaste iubirea de oameni, şi a lui slava în veaci. Amin.

541. [545]. Întrebare: Deaca, mâncând cineva cu fraţii, mai degrab ar împlini trebuinţa lui, bine iaste a ceare dela Avvà ca să se scoale, sau să rămâe până ce toţi să vor scula? Iar deaca măsura pâinii o va împreună-împărţi cu toate fierturile, care iaste mai bună?

Răspuns: Şăzând cineva la masă, deaca va vedea că i s'au făcut trebuinţa lui, şi nu poate să şază nemâncând, să ceară ca să se scoale. Iar a şădea şi a nu mânca, mai mare decât aceasta iaste. Iar a mai întinde îmbucătura lui la toate fierturile, aceasta mai bună decât ceale doaoă iaste.

542. [546]. Întrebare: Nişte fraţi, vrând să se înfrâneaze, au întrebat pre Avvà de le dă voe lor să se scoale mai nainte decât fraţii dela masă, pentru căci nu putea ei, şăzând, să biruiască pântecele. Şi fiindcă Avvà le-au dat voe lor să se scoale, oarecarii s'au smintit, şi grăia de rău asupra lor, nepricepând pre folosul cel dintru aceasta. Şi au trimis întrebând pre acelaşi Stareţ pentru aceasta.

Răspuns: Aceia adecă, ca nişte lucrători şi luători aminte de ale sale suflete fac aceasta, nevoindu-să la înfrânare, ca nu cumva, când şăd, să se înnesăţioşeaze cu grumazul, încă împărtăşindu-să din ceale puse înainte. Pentru că a celor desăvârşit iaste a rămânea la masă şi a nu să birui cu pântecele. Iar voi deşărţi sânteţi, că nu aţi priceput întru cuvintele Părinţilor ceale ce zic: „Să nu zici: 'Pentru ce aceasta?', ci de sineţi ia aminte”. Carii iarăşi sfătuesc a nu grăi de rău împrotiva cuiva, împlinind cuvântul cel prorocesc: *Ca să nu grăiască gura mea lucrurile oamenilor* (Ps. 16: 4). Şi aţi căzut întru hotărârea ceaia ce zice: *Omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate ceale reale* (Mt. 12: 35). Pentru ce nu mai vârtos aţi gândit pentru fraţi bune spre zidire, că: „Noi ne lenevim, şi fraţii noştri să înfrânează”? Precum însuşi fraţii cei ce să scoală, pre ceale bune gândesc pentru voi, zicând: „Vai noao, că din neputinţă ne sculăm, iar fraţii noştri, deşi mai mult decât noi mănâncă, nu să vatămă, pentru că toate cu dreaptă socoteală le fac. Şi întru aceasta ei adecă fug de îngrozirea osândirii, ceaia ce zice: *Să nu osândiţi, ca să nu vă osândiţi* (Mt. 7: 1); iar voi cădeţi întru dânsa, osândind pre fraţii voştri cei ce sânt mai presus decât voi, călcând cuvântul apostolului ce zice: *Cel ce mănâncă, pre cel ce nu mănâncă să nu-l ocărască* (Rom. 14: 3). Şi mai vârtos sânteţi datori voi, împărtăşindu-vă mai mult decât aceia, să vă scârbiţi adecă ca nişte biruiţi cu pântecele, dar a mulţămi lui Dumnezeu pentru împărtăşirea: şi poate să vă slobozască pre voi prin mulţămire de războiul pântecelui şi de a-l osândirii céiĭ împrotiva fraţilor. Şi deaca voiţi a priceape, la socoteală dreaptă vin lucrurile, ca să aleagă pre cel bun din cel rău, dupre apostolul ce zice: *Pre toate cercaţi-le, pre cel bun ţineţi-l* (1 Thes. 5: 21). Deci al cercării Avvei iaste lucrul acesta, fără de toată împrotivă-cuvântarea.

543. [547]. Un frate au întrebat pre Marele Stareţ, zicând: Cărţi dogmaticeşti am; şi când cetesc într'însele simţ cum că să preface mintea mea întru vedearea lor din gândurile ceale pătimaşe. Şi uneori mă ceartă pre mine gândul, zicând: Nu eşti datoriu să ceteşti unele ca aceastea, ticălos fiind şi necurat.

Răspuns al lui Varsanufie: Nu am fi voit întru aceastea, pentru că aceastea sus rădică pre minte, ci întru cuvintele Bătrânilor, că aceastea smeresc jos pre minte. Însă eu nu ca cum necinstindu-le pre dânsăle am zis, ci ca cum sfătuindu-te. Că iaste hrană, şi desfătare.

544. [548]. Un frate oarecarele strein, bolnăvindu-să, au venit în chinovie să se vindece. Şi s'au dat la o chilie a unui frate; şi cu greu au suferit fratele. Şi înştiinţându-să Stareţul, i-au arătat lui aceastea:

Cearcă gândul tău, frate, şi învaţă-te: de ar fi fost fratele tău cel trupesc, nu ai fi voit a-l priimi pre dânsul deasupra geanelor tale? Deci iată că ceale trupeşti lucrează cu tine. Că ai priimit pre fratele tău cel duhovnicesc: fiindcă toţi sântem una întru Hristos. Deci ia aminte de sineţi întru frica lui Dumnezeu.

Aceastea auzind fratele, foarte s'au umilit. Şi folosindu-să, au arătat

Stareţului, zicând: Iartă-mă, domnule avva, şi roagă-te pentru mine, şi priimesc pre fratele mieu cu bucurie mare.

545. [549]. Un frate, fiind al aceluiaşi Stareţ mai întâiŭ de a să linişti el în chinovie, s'au înstreinat. Şi întorcându-să, defăima pre oarecarele frate cucearnic, ca cum ar fi fost prost şi de nimic. Şi tot sta cerând dela Stareţul să-l povăţuiască pre dânsul la starea cea dintâiŭ, zicând: Dumnezeu m'au adus pre mine la sfinţiia[1] ta.

Răspuns al lui Varsanufie: Zice apostolul: *Împărăţiia lui Dumnezeu nu iaste în cuvânt* (1 Cor. 4: 20). Au zis Avvà Macarie că pre cel ce creade drept şi întru blagocéstie lucrează, Iisus nu-l dă în jaf în patimi şi în mâinile dracilor. Domnul au zis că *în zilele lui Ilie multe văduve era întru Israil, şi cătră niciuna dintr'însele nu s'au trimis, fără numai cătră cea din Sarepta a Sidonului, măcar că era Ellină*. Şi iarăşi au zis: *În zilele lui Elisseiu mulţi leproşi era întru Israil, şi nimenea dintru dânşii nu s'au curăţit, fără numai Neeman Siriianul* (v. Lc. 4: 25-27), măcar că era de alt neam, dar au crezut. Drept aceaia am socotit, căci te-ai înstreinat, că ai lăsat îndreptările de sineţi şi ai căştigat smerenie. Şi precum văz din gândurile tale că acelaşi însuţi eşti, sau şi mai rău. Deaca pre ceale nebune şi defăimate şi de nimic ale lumii le-au ales Dumnezeu, arătat iaste că pre ceale slăvite şi care au fală lângă oameni le-au lepădat. Deci nu ceale ce plac oamenilor place lui Dumnezeu, ci ceale necinstite la oameni, pentru Dumnezeu, au fericire înaintea lui Dumnezeu, precum zice că: *Fericiţi sânteţi când vă vor despărţi pre voi oamenii, şi vă vor urî, şi vor lepăda numele vostru ca un rău pentru numele mieu. Bucuraţi-vă şi săltaţi, că aşa făcea prorocilor părinţii lor* (v. Lc. 6: 22-23).

Ai petrecut împreună cu noi nu puţină vreame; cearcă-ţi inima ta, care cuvânt sau care sfătuire ai avut dela noi care să te răzliţească[2] dela calea lui Dumnezeu? Şi acoperemântul cel ce s'au făcut preste tine, de unde ţi s'au făcut ţie? Fără numai din necazul care ai suferit, că te-au gonit pre tine Stareţul spre folosul tău. Spune-mi mie, frate: Începutul omului îl caută Dumnezeu, sau pre ceale mai de pre urmă ale sfârşirii lui? Deci tu ştii ce ai căştigat în vreamea înstreinării tale. Iarăşi ştii că ţe-am zis ţie, când lăcuiai cu mine, că deaca mă vei asculta pre mine la una, şi vei grăi împrotivă mie la una, la aceaia ce asculţi voia ta iaste la dânsa, şi eu nu am osândă a da răspuns pentru tine. Deaca Dumnezeu te-au adus pre tine, el te şi chiverniseaşte pre tine; iar deaca cu voia ta, scris iaste: *Le-am trimis lor dupre izvodirile inimilor lor* (Ps. 80: 13). Deci dar roagă-te pentru mine, şi fă-te fără de grijă despre noi: şi eu întru toate să mă fac fără de grijă întru Domnul.

---

[1] Sfinţenia.
[2] Dejghine.

546. [550]. Nişte fraţi, eşind din oarecare chinovie, ş'au cumpărat loruşi chilii în locurile întru care era chinoviia, fără de voia avvei lor. Şi scârbindu-să spre dânşii avvà ca spre nişte călcători de rânduială, voia să-i gonească pre dânşii de acolò. Iar ei împrotivă a răspunde s'au apucat. Şi întrebat au fost acelaşi Stareţ pentru aceasta, de au făcut bine fraţii, şi ce trebuia să facă?

Răspuns: În tot lucrul aflăm că grăirea împrotivă pre mulţi oameni au pierdut, precum şi pre Dathan şi pre Aviron, cei ce au stătut împrotivă lui Moisì. Şi aceasta semn rău iaste, că deaca de avvà al lor nu s'au ruşinat, de cine au să se ruşineaze? Iar aceaia că nu să ruşinează cineva, semn iaste de rădicare împrotivă a gândului. Şi această rădicare împrotivă a sfătuirii diiavolului iaste. Că din început s'au rădicat împrotivă diiavolul. Şi cei ce aceaiaşi fac, fii ai lui să fac. Şi care lucruri să pricinuesc acestora? Unii ca aceştea cu izgonire s'au izgonit pre sineşi din smerenie, astupându-şi urechile lor să nu auză pre cela ce zice: *Deaca vă vor goni pre voi din cetatea aceasta, fugiţi în ceaialaltă* (Mt. 10: 23); şi: *Celui ce voiaşte să se judece cu tine şi haina ta să o ia, lasă-i lui şi cămaşa* (Mt. 5: 40). Iar ei s'au spus răului, iar răul nici un bine nu naşte. Că zice: *Nu poate pomul putred roade bune să facă* (Mt. 7: 18). Şi au călcat rânduiala Părinţilor întru călcarea de poruncă a lor. Că Părinţii zic că „deaca te vei duce să lăcueşti întru un loc, mai întâiŭ întreabă, nu cumva cineva să scârbeaşte pentru lăcuinţa ta"[1]. Şi deaca pentru alţii poruncesc aceasta Părinţii, cu cât mai vârtos unde iaste scârbă povăţuitoriului al unui om ca acestuia! Deci sfârşitul lucrului acestuia aşa trebue să se facă: ca ei adecă, ca unii ce au greşit, să ia şi pre alţii şi să roage pre avvà al lor să-i iarte pre dânşii şi să nu le răsplătească rău pentru rău. Iar acela să-i iarte pre dânşii. Că scris iaste: *Că sântem datori noi, ceşti putearnici, să purtăm slăbiciunile celor neputearnici* (Rom. 15: 1). Şi Domnul zice: *Deaca nu veţi lăsa oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru cel Ceresc va lăsa voao greşalele voastre* (Mt. 6: 15). Şi iarăşi: *Faceţi-vă desăvârşit, precum şi Tatăl vostru cel Ceresc desăvârşit iaste* (Mt. 5: 48). Şi aşa să proslăveaşte Dumnezeu, dintru a să face aceasta spre zidire a multora.

547. [551]. Avvà al aceştii chinovii, întru carea era ceialalţi Sfinţi Stareţi au rânduit să se facă un lucru. Şi oarecarii din fraţi, având voia lor, cu greu suferiia, şi răpştea. Şi înştiinţându-să de aceasta acelaşi Mare Stareţ, le-au arătat lor răspunsul acesta:

O, fraţi, au zis Domnul: *Oile meale glasul mieu îl ascultă, şi îmi urmează mie*, şi cealelalte (In. 10: 27). Deci deaca iaste cineva adevărat ucenic, întru toate ascultă pre avvà al său până la moarte, şi întru toate care face avvà al lui să zideaşte, şi nu îndrăzneaşte să judece pre ceaia ce să zice, nici să zică: „Pentru ce aceasta?", „La ce aceasta?", de vreame ce, [făcând aşa], nu [mai] iaste ucenic al avvei lui, ci judecătoriu. Şi aceastea toate nu să fac, fără numai

[1] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Pimen" 159. (N. ed.)

din voia cea prea rea a omului. Deci deaca avvà al cuiva ar zice să se facă un lucru, dar va grăi împrotivă ucenicul, arătat iaste că voiaşte cuvântul său să-l pue, şi să surpe pre cuvântul Avvei. Deci cu descurcare judecă unul ca acesta cine iaste avvà acela: al căruia cuvântul i s'au surpat, sau al căruia cuvânt s'au făcut? Deci deaca voiaşte cineva să-şi facă voia sa, fiiu iaste al diiavolului. Şi deaca cineva face voia a unuia ca acestuia, voia diiavolului face. Iar deaca şi va face acesta voia sa, nici într'acesta chip nu priimeaşte odihnă. Şi ce sânt ceale dintru aceastea, fără decât neascultare, carea iaste peire a sufletului? Deci deaca cineva să veade pre sineşi că să sminteaşte întru avvà al său, iaste datoriu să fugă dela dânsul şi să nu-şi piiarză sufletul său, şi să poarte osânda altora, pre carii îi răzvrăteaşte, necunoscând deaca bine sau rău au făcut avvà, ci smintindu-să în zadar pentru a sa voe. Că deşi s'au făcut voia lui, mai drept decât avvà al lui nimenea nu era. Iar deaca şi mai bine decât avvà al lui ştie folosul, ce şi să mai uceniceaşte dela dânsul? Ducă-să şi el să ucenicească pre alţii. Nu vă înşălaţi de diiavolul, şi să rămâneţi având voia voastră spre vătămarea voastră. Că niciodată să face voia voastră, pentru că răotate pre răotate nu surpă; ci când lăsaţi voia voastră lui Dumnezeu, el face precum voiaşte. Eu, fraţilor, precum ştie Dumnezeu, cruţându-vă am scris voao. Deci deaca cineva priimeaşte, va fi lui spre mântuire; şi deaca cineva nu priimeaşte, deaca voiaşte să scuipe asupra celor scrise, întru dânsul iaste. Precum acum oarecarii în inimă, iar oarecarii şi în gură ne-au grăit de rău pre noi. Ertaţi-mă pre mine.

548. [552]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către oarecarele din Părinţi carele au întrebat de să cuvine cu iute certare a certa pre al său ucenic ce grăia împrotivă.

Frate iubite, cunoaşte vreamea, că rea iaste. De vreame ce bună şi minunată iaste certarea, şi multe mărturii are, că zice: *Pre carele îl iubeaşte Domnul, îl ceartă* (Pilde 3: 12; Evr. 12: 6); şi iarăşi: *Fericit iaste omul pre carele îl ceartă Domnul*, şi cealelalte (Ps. 93: 12; Iov. 5: 17). Fratele iaste luptat de învârtoşarea inimii: ci sufere-l şi osteneaşte-te împreună cu dânsul. Şi *mustră-l, ceartă-l, roagă-l*, dupre cuvântul apostolului (2 Tim. 4: 2); şi deaca va priimi această certare, iarăşi să căştigă de a doao oară. Deşteaptă-l pre dânsul din somnul cel prea adânc al învârtoşării de inimă. Şi deaca să va îngroşa piialea spinilor lui, întru dânsul plâns mare iaste şi nesuferit; iar deaca să va osteni să zmulgă spinii până ce sânt iarbă[1], poate degrab să se izbăvească de acest fealiu de patimă. Iar deaca să va învârtoşa spinul, cu osteneală şi cu trudă şi cu dureare să zmulge. Deci zi-i lui să ia aminte de sineşi cu sârguinţă.

549. [553]. Răspuns al aceluiaşi Mare Stareţ către un frate ce lucra dulgheriia în chinovie şi carele era luptat de multe fealiuri de gânduri şi cugeta că: „Nimic nu mă folosesc aicea, nici am avut aicea vreun ajutoriu".

---

[1] Adecă cruzi.

Frate, noi sântem cei ce nu voim să ne slobozim de zile reale şi de necazuri cumplite. Pentru că doao Daruri au dat Dumnezeu oamenilor, prin care pot să se mântuiască şi să se slobozească de toate patimile omului celui vechiŭ: smereniia şi ascultarea. Şi nu le răpim pre dânsăle, nici voim să petreacem întru dânsăle, nici să treacem printr'însele ca să aflăm ajutoriu şi să ne izbăvim de reale, şi să ne lipim printr'însele de marele doftor Iisus, carele poate să ne tămăduiască pre noi de fierbinţeala lor. Pentru ce aduni pre toate realele în cămara ta, şi te turburi, şi te necăjeşti? Încetează de a mai fi iuţos şi mânios şi zavistuitoriu. Cunoaşte că unii ca aceştea sânt necinstiţi, şi nu cinstiţi. Lasă-ţi toate îndărătniciile tale şi pleacă-ţi grumazul la smerenie şi la ascultare, şi afli milă. Deaca cu smerenie şi cu ascultare vei face orice vei auzi, nu numai lucrul carele îl faci acum îl va bine spori Domnul în mâinile tale, ci şi toate lucrurile tale le va bine spori. Căci calea celor ce să tem de dânsul o păzeaşte şi acopere cărările lor. Pentru ce îţi cade cu greu? Pentru ce te prigoneşti? Mila lui Dumnezeu te sprijineaşte pre tine, deaca vei îngădui cu bărbăţie întru răbdarea lui Dumnezeu. Mori, ticălosule, despre tot omul! Zi gândului: Cine sânt eu? Pământ, şi cenuşă, şi câine. Zi: Cu totul deodată lucru nu am. Ce-ţi vrăjăşti ţie însuţi peire, şi nu te temi de Dumnezeu? Nu te ruşinezi zicând: „Nu am luat aici nici un ajutoriu"? Îţi orbeaşte satana inima ta, aducându-te pre tine la nemulţămire, că nu te foloseşti în sfântul locul acesta. Nepriceputule omule: de nu mâna lui Dumnezeu şi sfintele rugăciuni ale sfinţilor celor de aici te-ar fi păzit pre tine, unde erai să fii? Fără decât numai întru întunearecul cel mai din afară. Unde puteai să te foloseşti atâta? Nicăiri. Ci diiavolul, vrând să te înstreineaze pre tine de prieteniia cea curată a sfinţilor, şi de acoperemânt, şi de folos, seamănă întru tine sămânţa morţii spre peire, ca desăvârşit să vii în mâinile însuşi vrăjmaşilor adevărului, şi să rumpă mieluşiţa – pre suflet zic. Să nu iai aminte la cineva defăimând sau batjocorind. Că pre tine te prinzi în cursă, întru aceastea turburându-te pre tine: pre tine te vatămă, izgonit făcându-te din alinare şi din pace, şi din buna statornicie şi priceapere, şi din tot binele. Lasă aceastea şi urmează cuvintelor meale, şi port eu sarcina ta: şi vei afla ajutoriu şi milă, şi mântuire sufletului. Prin osteneală ne mântuim, frate. Şi cu denadinsul păzeaşte-te să nu zici: „Ce iaste aceasta?" sau „Pentru ce aceasta? Pentru ce nu am pre ceale deopotrivă cu aceştea sau cu aceia?" Puţina lucrare a mâinilor fă-o cu sârguinţă şi cu frica lui Dumnezeu: pentru carea nu puţină plată vei avea. Şi să nu te deznădăjdueşti de sineţi, căci bucuriia diiavolului iaste aceasta. De carea să nu-i dea Dumnezeu lui să se bucure, ci să plângă mai vârtos pentru mântuirea ta întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava.

550. [554]. Acelaşi frate au întrebat pre Celalalt Stareţ: Gândul îmi zice că: Deaca voeşti a te mântui, eşi din chinovie şi iscuseaşte-te la tăcearea carea o au zis Părinţii. Că nu mă folosesc întru acest meşteşug dulghieresc, că multă turburare şi necaz îmi iaste mie dintru acesta.

Răspuns al lui Ioann: Frate, şi mai înainte ţi s'au făcut ţie arătat că nu-ţi

iaste de folos ţie să eşi din chinovie. Şi acum îţi zic ţie că, de vei eşi, la cădeare vii. Deci tu ştii ce faci. Iar deaca cu adevărat voeşti să te mântueşti, căştigă-ţi smerenie, ascultare şi supunere, adecă tăiare a voii sale, şi vei trăi în ceriuri şi pre pământ. Iar pentru tăcearea carea zic Părinţii, nu ştii ce iaste, nici alţii mulţi. Pentru că nu a tăcea cu gura iaste aceasta tăcearea. Că iaste om carele grăiaşte mii de cuvinte de folos, şi tăceare i să socoteaşte lui; şi iaste altul carele grăiaşte numai un cuvânt deşărt, şi întru călcare i să socoteaşte lui învăţăturilor Mântuitoriului. Că el însuşi au zis că veţi să daţi seamă în zioa Judecăţii pentru tot cuvântul deşărt carele iase din gura voastră (v. Mt. 12: 36). Şi de vreame ce zici: „Nu mă folosesc întru dulgherie”, pleacă-te mie, frate, de te foloseşti nu ştii. Ci batjocoriri ale dracilor sânt, şi arată gândului tău orice voesc, spre aceaia ca să pui să stea voia ta şi să nu asculţi pre Părinţii tăi. Că cela ce voiaşte să stea întru adevăr întreabă pre Părinţi de mă folosesc sau mă vatăm. Şi la ceale ce zic ei creade, şi face pre ceaia ce îl foloseaşte. Mulţi au dat plăţi ca să se ocărască şi să se înveaţe răbdare. Şi tu fără de bănişorul tău te înveţi răbdare, când Domnul zice: *Întru răbdarea voastră căştigaţi-vă sufletele voastre* (Lc. 21: 19). A mulţămi sântem datori celui ce ne năcăjaşte pre noi, că printr'însul căştigăm răbdare. Bine şezi: să nu te ispitească pre tine diiavolul. Domnul să-ţi ajute ţie. Amin.

551. [555]. Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ, zicând: De vreame ce Avvà pătimeaşte dare de răspuns pentru mine, cum sânt datoriu a-l întreba pre el pentru vreo treabă? Ce porunceşti, [oare] să fac acest lucru?

Răspuns: Ca să nu zici pre voia ta întru lucru, zi: „Ce porunceşti să fac?” Că cel ce are voia sa şi întreabă pentru lucru, deşi i să dă voe să-l facă pre dânsul, însuşi el îşi poartă primejdiia: că cu a sa voe îl face.

552. [556]. Întrebare: Ce dar? Când am adecă voia, dar n'am întrebat deosebi[1] pentru lucrul, ci însuşi Avvà dela sineşi mi-au dat mie voe să-l fac pre acela, oare nu mi să socoteaşte mie întru voe?

Răspuns: Spune-i lui că: Am voia mea întru dânsul; deci ce porunceşti? De-ţi va zice ţie să-l faci pre dânsul, întru voia lui să aflǎ; iar deaca îţi va zice ţie alt lucru, cu bucurie pre acesta priimeaşte-l.

553. [557]. Întrebare: Dar deaca, când nu am voia mea la dânsul, ci, socotind că mulţămesc pre Avvà, să-i zic lui şi pentru acesta, ştiind că să bucură el când să face acesta? Adecă eu s'au întâmplat, poruncindu-mi-să să-l fac pre dânsul, şi nu s'au săvârşit, şi i-am adus aminte ca să-l săvârşăsc; nu cumva şi acesta iaste lucru necuvios?

Răspuns: Mai bine iaste a mai aştepta, ca să auzi dela dânsul. Iar deaca îl vezi pre dânsul nedumirindu-să cui să poruncească, şi vei zice lui voesc a-l mulţămi pre dânsul, nu iaste lucru necuvios. Iar deaca şi ţie ţi s'au fost poruncit a face ceva, şi nu l-ai săvârşit pre dânsul, adu-i aminte că nesăvârşit iaste. Şi

[1] Anume.

până la aceasta numai. Şi nu te afli având voia ta în vreun lucru.

554. [558]. Întrebare: De vreame ce zice Scriptura: *De să va sui preste tine gândul celui ce stăpâneaşte, locul tău să nu-l laşi* (Ecl. 10: 4), ce iaste aceasta?

Răspuns: În loc de să nu-i dai ertăciune lui de a să sui preste tine, nici grăi cu dânsul, ci fugi cătră Dumnezeu. Că deaca voeşti să-i dai lui răspuns, afli îndeletnicire, şi te zăticneaşte pre tine dela fierbinţeala rugăciunii.

555. [559]. Întrebare: Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ: Deaca voiŭ auzi pentru cineva că mă vorbeaşte de rău, ce să fac?

Răspuns: Îndată scoală-te şi fă rugăciune, mai întâiŭ pentru acela, şi apoi pentru sineţi, zicând: Doamne Iisuse Hristoase, miluiaşte pre acest frate, şi pre mine, netreabnicul robul tău, şi acopere-ne pre noi de cel viclean, cu rugăciunile sfinţilor tăi. Amin.

556. [560]. Întrebare: Deaca ar pune cineva început de a cleveti pre cineva , şi să va trezvi, ce iaste datoriu să facă?

Răspuns: Deaca va înceape cineva a cleveti, iaste datoriu degrab a tăia şi a muta cuvântul cătră voroavă folositoare. Şi nici întru dânsa a zăbovi, ca nu iarăşi, din multa cuvântare, să cază în clevetire.

557. [561]. Întrebare: Deaca cineva nu va cleveti pre cineva, dar cu dulceaţă ascultă clevetirea, nu cumva să osândeaşte dintru aceasta?

Răspuns: Şi a asculta cu dulceaţă clevetirea, şi aceasta clevetire iaste, şi pre aceaiaşi osândă are.

558. [562]. Întrebare: Trândăvirea de unde să face? Şi ce să cade a face când stă aceasta asupră?

Răspuns: Iaste trândăvire firească, din neputinţă, şi iaste trândăvire dela dracul. Deci de voeşti să le cerci pre dânsăle, într'acest chip cearcă-le. Trândăvirea dracului să pune asupra cuiva mai nainte de vreamea ceaia ce are trebuinţă de odihnă. Căci când cineva pune început la lucrare, mai întâiŭ de a face pre a treia sau pre a patra parte a aceiia goneaşte pre om să lase lucrul şi să se scoale. Deci nu să cuvine a suferi, ci a face rugăciune şi a şădea la lucru, şi a răbda. Că văzând vrăjmaşul că pentru aceasta face rugăciune, încetează. Pentru că nici voiaşte să-i dea pricină de rugăciune. Iar firească trândăvire iaste când să osteneaşte omul mai presus de puteare şi să nevoiaşte ca mai mult lucru să adaoge. Şi dintru aceasta să face trândăvirea cea firească, din neputearea trupului. Deci să cuvine aicea a cerca putearea şi odihna trupului dupre frica lui Dumnezeu.

559. [563]. Întrebare: Ce dară? Că şi însuşi locul unde trândăvirea dracului să face arzătoriu iaste foarte, şi lucrează împreună cu trândăvirea, şi mai mult îngreoiază pre om, şi nu poate la amândoaoă să stea împrotivă. Oare nu iaste datoriu în ceasul războiului să se depărteaze de acolò?

Răspuns: Bine iaste adecă a să nevoi ca să nu depărteaze de locul acela în vreamea războiului. Iar de veade că să biruiaşte, îngreoindu-să din osteneală, să se depărteaze. Şi uşurându-să de greotate, să va nevoi cătră însăşi trândăvirea, chiemând numele lui Dumnezeu, şi dobândeaşte ajutoriul cel dela dânsul. Pentru că a să depărta pentru dânsa, nefiind greotate din pricina locului, mai mult îngreoiază, şi creaşte mai vârtos războiul, şi să face ţie vătămare de suflet. Că deaca va stăpâni pre om, cu multă osteneală să goneaşte dela dânsul, măcar de şi rugăciuni pentru dânsul să fac.

560. [564]. Întrebare: Deaca dormitare să face dintru dânsa, şi împiedecă pre lucrul carele stă înainte, oare iaste datoriu să stea, sau să petreacă şăzând?

Răspuns: Să stea, şi să nu înceteaze rugându-să lui Dumnezeu, şi îl surpă pre dânsul Domnul prin rugăciune.

561. [565]. Întrebare: După ce îmi va veni mie asupră gând rău, să turbură inima mea cu mânie cătră dânsul, cât şi glas să uneltesc. Şi să întâmplă de fac aceasta şi când sânt de faţă oareşcarii. Oare bine iaste, sau nu?

Răspuns: Nu iaste bine a face aşa, ca să nu să facă obiceaiu, şi să va afla spre vătămarea oamenilor şi sminteală celor ce văd; ci să cuvine fără de turburare a chiema numele lui Dumnezeu, şi să goneaşte.

562. [566]. Întrebare: Un frate, eşind din chinovie, şi întorcându-să, au arătat aceluiaşi Stareţ, zicând: De vreame ce am greşit, batjocorit fiind de draci, şi m'am despărţit de maica mea, şi de acoperemântul vostru, al Părinţilor miei, mă rog a fi rânduit cu noii începători carii încă n'au luat shima.

Răspuns: Pentru ca să fii tu la locul cel mai de pre urmă nu iaste lucru al tău a căuta aceasta, ci al cercării al lui avvà al tău iaste. Iar al tău iaste a te găti pre sineţi la ascultare.

563. [567]. Cearere a oarecăruia din Părinţii cei ce să liniştea, cătră acelaşi Stareţ: Te rog pre tine, Părinte, roagă-te pentru mine, pentru Domnul, că foarte mă primejduesc, şi din trândăvirea mea, şi din supărarea vrăjmaşului. Că deaca nu Dumnezeu, prin rugăciunile voastre, îmi va da mie puteare, şi pre acela nu-l va certa, nu ştiu de va veni luntrea mea cândva la liman. Ci precum Moisì pre atâta norod l-au cerut să nu piară cu totul întru urgiia lui Dumnezeu, aşa şi tu, Cuvioase Părinte, ceare pre ticălosul mieu suflet. Căci Dumnezeu bun iaste, şi iubeaşte a fi cerută de sfinţi mântuirea sufletelor. Şi voaoă iaste cuviincioasă o cearere ca aceasta. Roagă încă şi pre domnul Avvà, ca nu într'acest chip să caute spre noi; că foarte îl iubesc pre dânsul, ci şi am trebuinţă de întărirea cea dela dânsul.

Răspuns: Deaca pentru noi, cei prea mici, au scris dragostea ta cum că nu voim să piiară cineva, dar ce zici cătră cel ce s'au jurat asupra sa că: *Viu sânt*

eu, zice Domnul, că nu voesc moartea păcătosului, precât să se întoarcă şi să trăiască el (Iez. 18: 23)? Pentru carele mărturiseaşte apostolul, zicând: *Carele voiaşte să se mântuiască tot omul, şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4). Frate, să nu te leneveşti de a te apropiia la Iisus, zicând: *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne că perim* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24), şi vei vedea ce face împrotiva vrăjmaşilor. Vorbeaşte-i lui, zicând: „Doamne Dumnezeul mieu, arată izbânda cea dela tine întru dânşii; căci *cătră tine am râdicat sufletul mieu*" (Ps. 24: 1). Iar pentru a răbda necazuri şi ispite nu iaste trebuinţă de a scrie ţie, celui ce cunoşti ce zice apostolul pentru aceasta, şi ce iaste sfârşitul răbdării. Să nu ne supărăm, iubite frate, pentru că Domnul, cel ce poartă grija de noi, mare iaste de a ne sprijini pre noi. Că făcându-ne pre noi îndrăzneţi, zicea: *Eu sânt, nu vă teameţi* (Mt. 14: 27; In. 6: 20). Şi iarăşi: *Îndrăzniţi, eu am biruit lumea* (In. 16: 33). Deci să nu ne lenevim de a cădea cătră dânsul şi de a ruga pre bunătatea lui. Că el face *prea cu prisosinţă pentru acealea ce cearem sau gândim* (Ef. 3: 20). Adu-ţi aminte că unde iaste osteneala, acolò şi plata. Şi unde iaste certarea ispitei, acolò iaste şi cununa biruinţii. Şi unde iaste dragostea lui Dumnezeu, acolò iaste şi suirea cea împreună cu dânsul la cruce. Ca împreună să pătimeşti, şi împreună să te proslăveşti cu dânsul. Ca să mori împreună, şi să trăeşti împreună cu dânsul. Deci cel ce să sue la cruce, s'au uşurat dela pământ: au murit lumii. Ceale de sus deaciia iaste datoriu a le cugeta, unde iaste Hristos de-a dreapta Tatălui. Iar pentru Avvà roagă-te ca să-l acopere pre dânsul Domnul. Pentru că multe îi sânt supărările. Ci creadem că îl acopere şi-i ajută lui Domnul. Şi i-am zis lui că cu întindere ai întârziiat, şi au dat răspuns cum că şi pre tine deplin te-au încredinţat. Iar pentru rugăciunea, ştiu că nimic sânt. Dar şi a dezlega dragostea nu pociŭ. Deci şi tu însuţi roagă-te pentru mine, pentru Domnul.

564. [568]. Rugăciune a Avvei al chinoviei cătră acelaşi Stareţ: De vreame ce vreame cumplită iaste, roagă-te, Părinte, ca să o ducă pre de laturi pre dânsa Domnul, şi ca să fim acoperiţi, robii tăi, despre toată ispita păcatelor noastre.

Răspuns: Deaca vom face bine, o duce pre alăturea Dumnezeu pre vreamea cea cumplită. Iar deaca iarăşi vom mai adaoge reale, grămădim noao înşine mai nainte de vreame peire. Însă voi veţi rămânea întru lucrul cel bun. Trimite Dumnezeu pre îngerul său şi ne pecetluiaşte pre noi, ca cel ce vine şi poartă sabiia să treacă pre alăturea noastră, cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

565. [569]. Rugăciune a Părinţilor celor ce să liniştea în chinovie, cătră Marele Stareţ, pentru lume: De vreame ce să primejduiaşte lumea, rugămu-te pre tine noi toţi, roagă-te bunătăţii lui Dumnezeu, ca să-şi rădice mâna şi să-şi întoarcă în teacă sabiia sa. Stăi în mijlocul celor ce au căzut, şi a celor ce trăesc, cu sfânta tămâe a ta, şi încetează pre pierzătoriul. Râdică sfântul jărtvealnic în ariia cea sfântă a lui Ornà, şi va înceta urgiia

lui Dumnezeu. Aşa ne cucerim ţie şi ne rugăm. Miluiaşte lumea cea pierdută. Adu-ţi aminte că mădulări ale tale sântem toţi. Arată şi în vremea ceastă de acum milostivirea ta şi minunile lui Dumnezeu. Că a lui îi iaste slava în veaci. Amin.

Răspuns: Fraţilor, întru plângere sânt şi întru tânguire, pentru urgiia ceaia ce stă asupră, de vreame ce toate împrotivnice le facem. Că au zis: *De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a Cărturarilor şi a Fariseilor, nu veţi întra întru împărăţiia ceriurilor* (Mt. 5: 20). Şi au prisosit fărădeleagea noastră mai mult decât a altor neamuri. Şi sânt mulţi carii roagă pre iubirea de om a lui Dumnezeu ca să înceteaze urgiia despre lume. Şi nimenea nu iaste mai iubitoriu de om decât Dumnezeu, şi nu voiaşte să o miluiască. Şi stă împrotivă mulţimea păcatelor celor ce să fac în lume. Însă sânt trei bărbaţi desăvârşit lui Dumnezeu, carii au covârşit măsura omenirii. Şi au luat stăpânire de a dezlega şi de a lega, şi de a lăsa păcate, şi de a le ţinea. Şi stau întru zdrobire, ca nu deodată să prăpădească pre toată lumea. Şi, pentru rugăciunile lor, cu milă o pedepseaşte. Şi s'au zis lor că la puţină vreame mai rămâne urgiia. Deci împreună cu dânşii rugaţi-vă. Şi împreună întâmpină rugăciunile acestor trei întru întrarea jărtvealnicului celui mai înalt al Părintelui Luminilor. Şi să bucură împreună unii cu alţii, şi împreună să veselesc întru ceale cereşti. Iar când iau ei aminte spre pământ, împreună plâng şi împreună să jelesc, şi împreună să tânguesc pentru realele ceale ce să fac şi pornesc urgiia. Şi sânt: Ioann în Roma, şi Ilie în Corinth, şi altul în eparhiia Ierusalimului. Şi crez că săvârşăsc mare milă. Aşa, cu adevărat săvârşăsc. Amin. Domnul mieu să vă împuterniceaze pre voi a auzi şi a purta pre aceastea. Că sânt neprinse la cei ce nu înţeleg.

566. [570]. Cearere: Un frate au trimis cerând dela Celalalt Stareţ, Ioann, zicând: Pentru Domnul, de ai trebuinţă de ceva, spune-mi mie, ca să-ţi dau ţie.

Răspuns: Frate, Dumnezeu să-ţi dea ţie plată bună pentru punerea înainte. Însă niciodinioară, având trebuinţă de vreun lucru, am zis cuiva: Dă-mi mie! Ci deaca ştie Dumnezeu că am trebuinţă, şi samănă întru cineva şi îmi aduce mie, priimesc. De vreame ce, deaca voiŭ zice eu, nu iaste aceasta trebuinţă, ci poftă.

567. [570 b]. Au zis Avvà [Serid] pentru acelaşi Stareţ că: Niciodată am văzut pre Stareţul zimbindu-să sau turburându-să, nici fără de lacrămi împărtăşindu-să cu Sfânta Cuminecătură, împreună cu aceaia adecă ce zice: „Doamne, nu întru judecată...”

S'au întâmplat odată aceluiaşi Stareţ să zică Avvei [Serid] oareşce să facă. Şi venind Avvà aproape de dânsul, au uitat. Şi cum iarăşi s'au pogorât cătră dânsul, când vrea să-l sloboază pre dânsul, au zis lui: „Deaca îţi vei aduce aminte, fă, de ţi-am zis ţie ceva”. Şi scârbindu-să Avvà pentru uitarea, au cerut ertăciune. Şi iarăşi eşind, au uitat. Şi dupre câteva zile s'au pogorât cătră dânsul. Şi asemenea, când vrea să se ducă, i-au adus

aminte lui Stareţul pentru acel lucru cu blândeaţe, şi foarte s'au necăjit Avvà. Şi-i zice lui Stareţul: „Să nu te necăjeşti, ci când îţi vei aduce aminte, fă". Şi după ce de multe ori s'au întâmplat aceasta, au vestit Avvà Marelui Stareţ, cerând să se înveaţe ce iaste aceasta. Şi i-au spus lui Stareţul:

Dupre slobozirea lui Dumnezeu s'au făcut aceasta, ca să vezi răbdarea şi îndelunga răbdare a Stareţului, şi să te faci lui următoriu.

568. [570 c]. Povestire pentru Avvà Serid.

Pentru Avvà Serid am a zice multe mari minuni şi vreadnice de povestire. Ceale mai multe lăsându-le, pentru scurtarea cuvântului, puţine vom pomeni, care sânt din destul să pue înainte fapta bună a bărbatului. Au petrecut întreg-înţelept din tinereaţele lui, şi înfrânat foarte dè au mai fost altul cineva: până într'atâta cu totul chinuindu-şi trupul, întru cât şi cumplit rănit au fost. Deşi, după aceasta, Sfântul Stareţ, rugându-să lui Dumnezeu, l-au vindecat pre dânsul, poruncindu-i lui deaciia înainte cu socoteală dreaptă să-şi chivernisească trupul, ca să slujească slujbei céiĭ duhovniceşti şi să poată lupta către ocârmuirea fraţilor. Iar ascultare mare au căştigat, supuindu-să întru tot lucrul aceluiaşi Mare Stareţ, şi până la moarte. Pentru că lepădându-să de voile sale (precum însuşi Stareţul au mărturisit pentru dânsul întru răspunsurile ceale mai nainte scrise), s'au făcut ascultătoriu desăvârşit. Căci că pătimind multe de la dânsul, şi bătut fiind, şi în multe chipuri cercat, şi prin aspre şi prin multe fealiuri de lucruri ca nişte aur în topitoare înfocat, s'au făcut vas preacinstit de bună treabă Stăpânului. Că întru nimic nicidecum nu au grăit împrotivă cândva, nici ca pre un avvă să socotea pre sineşi, ci ca pre un ucenic al Stareţului şi ca un îndatorit lui cu ascultare desăvârşit. Care lucru era dovadă şi al céiĭ desăvârşit smeritei cugetării lui. Pentru aceasta fiiu adevărat îl avea pre dânsul Stareţul. Şi s'au rugat lui Dumnezeu să-i dea lui darul dreaptei socoteli. Pre carele după ce l-au căştigat, putea, cu darul cel de sus, şi suflete la viiaţă a povăţui, şi pre cei necăjiţi a-i mângâia, şi doftorie vindecătoare a aduce înlăuntru, pre cuvântul cel din Duhul, şi pace celor ce să lupta a le dărui. Că mai întâiŭ împăciuindu-să pre sineşi, şi altora s'au făcut pricinuitoriu de pace. Şi la dânsul să împliniia aceaia, adecă: *Fericiţi cei făcători de pace, că aceia fii ai lui Dumnezeu să vor chiema* (Mt. 5: 9). Şi era îndelung-răbdătoriu şi fără de turburare, şi blând şi dulce la cei ce veniia către dânsul, şi cuvântul lui lin întru cinste şi cu sare dres. Şi avea, dupre Scriptură, priceaperea şi neràotatea (v. Mt. 10: 16). Era încă şi prea foarte dorit fraţilor, veselind pre sufletele lor cu cuvântul cel duhovnicesc al sfătuirii şi îndemnându-i către fapta bună cu pilda cea bună a vieţii şi a lucrării céiĭ îmbunătăţite: acealea învăţându-i, care le şi făcea, şi amestecând cu frica cea dupre Dumnezeu pre blândeaţe, şi în vreame pre fieştecare lucru metahirisindu-l: mustrând, certând, rugând, dupre cuvântul apostolului. Şi dupre cum ne-au povestit noao spre folosul nostru, că întru cea mare boală ce i s'au întâmplat lui, fiind ţinut de friguri iuţi şi neîncetate, nu au rugat pre Dumnezeu să-i dea lui

sănătate, nici să-l uşureaze pre dânsul de dureare, ci să-i dăruiască lui răbdare şi mulţămire. Şi s'au întâmplat odată unui frate cucearnic şi trebuincios, carele să turburase din dievoleasca lucrare, de au voit să se ducă; şi după ce mult l-au sfătuit pre dânsul [şi] nu s'au plecat să rămâe, au stătut la rugăciune şi au pus metanie. Şi văzându-l pre dânsul fratele, s'au sculat şi el şi aceaiaşi au făcut. Şi întorcându-să Avvà, au pecetluit inima lui, şi-i zise lui: „Frate, ce voeşti acum să faci?" Şi au răspuns acela întru aşăzare pacinică: „Orice voeşti". Şi-i zise lui: „Drept aceaia eşi, lucrează". Şi ieşind dupre obiceaiu, au lucrat. Şi au petrecut în pace, supuindu-să întru frica lui Dumnezeu.

Iarăşi odată, de nevoe avea trebuinţă acelaşi Avvà de un loc ce era aproape de chinovie, pentru treaba bisericii şi a arhondaricului, şi au rugat pre stăpânul lui[1] să-i dea locul cu preţ, şi nu au suferit. Şi supărat fiind de fraţi şi de mireanii cei iubitori de Hristos, carii veniia pentru cumpărarea locului, şi nesuferind supărarea şi nedomirindu-să ce să facă, au vestit Celuialalt Stareţ. Şi i-au zis lui Stareţul: Să cade locul negreşit să vie, dar încă nu iaste vreamea. Iar de te va necăji pre tine gândul, zi-i lui: „Socoteaşte că calea cea împărătească iaste. Au doară putem să cumpărăm pre dânsa?" Şi aşa te vei odihni. Deci de câte ori să supăra de gândul acesta îşi punea luişi împrotivă aceastea, şi să odihnea. Iar dupre câtăva vreame s'au plecat stăpânul lui să îl dea. Însă era întru acel loc o mănăstire mică şi un frate lăcuind întru dânsa întru nemernicie. Şi luând Avvà deosebi pre fratele, l-au întrebat pre dânsul de să scârbeaşte pentru cumpărătură. Şi încredinţându-l deplin pre dânsul înaintea lui Dumnezeu că, de să va scârbi, nu cumpără locul, şi acela, după ce cu bucurie s'au învoit, au sporit înainte lucrul. Şi înştiinţându-să de aceasta un iubitoriu de Hristos, carele era iubit al chinoviei, nu prea foarte s'au zidit[2] asupra Avvei, zicând că fără de dreaptă socoteală au făcut aceasta, că au cinstit mai mult împăcarea şi mulţămirea unui om, decât a atâtora fraţi carii avea trebuinţă de bisearică şi foarte să necăjiia din pricina că nu o avea pre aceasta, şi decât a streinilor celor ce veniia, carii nu putea să-şi dobândească odihna pentru că nu afla unde să fie priimiţi. Şi cerând ertăciune, l-au întrebat pre dânsul cu ce fealiu de scopos au făcut aceasta, mărturisindu-i lui şi a sa clevetire. Iar Avvà, zâmbindu-să, au zis lui: Fiiule, nu căutam să necăjesc pre fratele, şi lucrul l-am aruncat la Dumnezeu, cercând printr'însul voia lui Dumnezeu, şi crezând că, de va voi Dumnezeu să luăm noi locul acum, însuşi el va adeveri pre fratele să nu să scârbească; iar de să va scârbi, arătat iaste că încă nu voiaşte să luăm noi locul. Şi iată că Dumnezeu l-au adeverit pre dânsul, şi întru bucurie s'au învoit, şi s'au făcut lucrul cu pace. Şi minunându-să acela de credinţa Avvei şi de nădeajdea cea întemeiată către Dumnezeu, şi de dragostea cea către aproapele, şi de neîmpătimirea către lucrurile lumii (pentru că nu l-au biruit pre dânsul silinţa şi nevoia trebuinţii), i-

---

[1] Locului.
[2] S'au folosit.

au pus lui metanie, cerându-şi ertăciune pentru păcătuirea. Şi foarte folosindu-să, şi proslăvind pre Dumnezeu pentru fapta bună a Părinţilor, s'au dus.

569. [571]. Întrebare: Un frate oarecarele iubitoriu de Hristos, având multă credinţă cătră Sfinţii Bătrâni, cătră Avvà Varsanufie şi cătră Avvà Ioann, şi voind să se povăţuiască dela dânşii cătră viiaţa cea veacĭnică, au trimis întrebând pre Avvà Ioann, zicând: De vreame ce, Părinte, mă rog îndurărilor lui Dumnezeu să mă duc la viiaţa cea singuratecă[1], şi mă îndoesc de mi să cade mie de aicea încă de acum să mă leapăd şi să mă depărtez, sau mai întâiŭ să fac aşăzare lucrurilor, şi aşa să es, ca să aflu întru depărtare negrijirea. Şi mai ales pentru baba mea, şi pentru copii, şi pentru vânzarea moşiilor. Şi îmi zice mie gândul să-i dau eiĭ aproape de nepoţii eiĭ, şi să le dau lor moşii arătate, care să fie din destul spre hrana eiĭ şi a slugilor: şi aşa să rămâiu şi să mă grijăsc pentru vânzarea aceloralalte moşii. Spune-mi mie ce iaste mai bun să aleg? Şi ce sânt datoriu să fac? Că voaoă vă descopere Dumnezeu pre toate ceale ce sânt de folos.

Răspuns: Iartă-mă, domnule frate, că om prost sânt, carele nu mi-am curăţit pre dreapta din stânga. Deci, domnule, precum Scriptura au zis, *nimenea puind mâna sa pre plug şi luând aminte la ceale din napoi, să duce cu îndreptare* (Lc. 9: 62). Şi adu-ţi aminte de muiarea lui Lot. Şi iarăşi, leul de un păr să ţine, şi vulturul în marginea unghiei sale. Deci dă pre babă aproape de nepoţii eiĭ, şi de-a pururea are pre negrijire. Şi hotăreaşte-i eiĭ chieltuialele eiĭ şi ale copiilor, şi le dă lor moşii, şi de-a pururea îi dau eiĭ trebuinţa din venitul moşiilor, având şi pricină de a nădăjdui să moştenească ceva dintr'însăle dupre adormirea babei, pentru odihna carea o află dela dânşii. Şi întreabă pre Sfântul Stareţ de iaste trebuinţă a rămânea şi a vinde pre cealelalte moşii, şi precum îţi va zice ţie, fă, şi te vei face fără de grijă întru Domnul. Pentru că nu iaste departe de noi, ci veade de iaste îndreptată inima, şi dupre voire binevoiaşte. Deci luând poruncă dela Stareţul, cu îndrăzneală fără trândăvire apropie-te la ceale ce să zic de dânsul. Şi dupre credinţa ta, bine te voiaşte pre tine Dumnezeu degrab.

570. [572]. Întrebare a aceluiaşi cătră Marele Stareţ: Ştiu că mai presus decât mine iaste a întreba pre sfinţeniia ta pentru gânduri. Dar auzind Dumnezeescul glas carele zice că *nu au trebuinţă cei sănătoşi de doftor, ci cei bólnavi* (Lc. 5: 31), şi văzându-mă pre sinemi fiind ţinut de mulţimea faptelor meale celor reale şi de a gândurilor, în noianul îndurărilor tale m'am aruncat pre sinemi, pentru cela ce au zis că: *Viu sânt eu, zice Domnul, că nu voesc moartea păcătosului, precât să se întoarcă şi să fie viu el* (Iez. 18: 23); ca prin tine să auz şi eu dela dânsul: Fiiule, lasă-ţi-să păcatele tale ceale multe (v. Lc. 7: 47-48). Ştiu şi crez că v'au dăruit voao Dumnezeu a cunoaşte prin Sfântul său Duh, mai nainte de a ceare dela voi, ce iaste aceaia ce o voesc, şi pentru ce fealiu de gânduri întreb. Dar de vreame ce

[1] Călugărească.

am auzit pre prorocul zicând: *Spune-ţi mai întâiŭ păcatele tale, ca să te îndreptezi* (Is. 43: 26), pentru aceasta şi eu în slove mă însemnez, rugându-mă să nu treci cu vedearea pre ticăloşiia mea, ci să priimeşti această rugăciune dela mine, păcătosul. Că s'au dat voao stăpânire dela Dumnezeu de a scoate dintru întunearec şi din umbra morţii, şi de a povăţui cătră lumina cea adevărată, că bun iaste. Deci ce-mi porunceşti mie să fac? Să mă leapăd eu de toate deodată fără de a gândi mai nainte? Sau mai întâiŭ să fac aşăzare, apoi aşa să mă depărtez? Ca nu cumva să aflu pre îngrijire, necăjindu-mă pre mine întru depărtare şi dându-mi mie gânduri turburăcioase care îneacă pre roadele ceale duhovniceşti şi frumoase? Şi de porunceşti să rânduesc eu mai întâiŭ, porunciţi-mi a-mi însemna mie de să cuvine să mă îngrijesc ceva de vânzarea moşiilor meale celor puţine, şi cereţi-mi mie ajutoriul cel dela Dumnezeu. Nu ca cum cutezându-mă întru sinemi că pociŭ să păzesc pre ceale poruncite dela voi întreb, ci având nădeajde la rugăciunile voastre, la aceaia adecă, că aţi poruncit şi aţi ajutat. Că deaca veţi ceare dela Dumnezeu pentru mine ca să-mi bine sporească mie Domnul pre lucrul cel bun şi de folos, şi să-mi dea mie puteare spre a păzi, nu leapădă cearerea voastră. Că aceasta, şi numai, îmbărbătează pre neputinţa mea.

Răspuns: Fiiule, cum că vreamea iaste rea, arătat iaste, şi cel ce poate a fugi să mântuiaşte ca Lot din Sodoma. Pentru că lumea întru cel rău zace, dupre cum iaste scris, şi pre cei ce sânt întru dânsa, negreşit dupre asemănarea eiĭ îi face. Că împleticindu-să cu ceale pământeşti, pământeşti să fac. Iar cei ce să leapădă de aceastea, dela pământ s'au înălţat. Drept aceaia, arătat iaste că şi cereşti să fac. Şi nu priceapem, ticăloşii, că şi nevrând pentru Dumnezeu să ne depărtăm de aceastea, avem a ne depărta în ceasul morţii nevrând. Fiiule, îndemnarea a lui Dumnezeu iaste ca îndată omul să se tae dela toate. Pentru că omului celui ce s'au apropiiat la dânsul cerând şi zicând: *Voiŭ urma ţie oriunde vei mearge, Doamne, însă dă-mi mie voe mai întâiŭ ca să rânduesc ceale din casa mea*, i-au zis: *Nimenea, după ce au pus mâna sa pre plug şi s'au întors la ceale dinapoi, îndreptat iaste spre împărăţiia ceriurilor* (Lc. 9: 61-62). Şi iarăşi altuia i-au zis: *Lasă pre morţi să-şi îngroape pre ai săi morţi* (Lc. 9: 60). Şi iarăşi: *Cel ce iubeaşte pre tată sau pre mumă mai mult decât pre mine, nu iaste vreadnic de mine* (Mt. 10: 37). Ce dară? Că şi pre al său suflet au zis să-l urască! Şi cum uraşte cineva pre al său suflet? Fără numai întru a-şi tăia pre a sa voe întru toate Domnului, zicând: *Nu precum eu voesc, ci precum tu* (Mt. 26: 39). Şi deaca cu adevărat zici aceasta, iată voia lui iaste ca să lăsăm pre toate şi să-i urmăm lui. Deci pentru ce nu le lăsăm? Ci de vreame ce, pentru neputinţa noastră, nu am ajuns la aceasta, măcar să punem jos grumazul, cunoscând neputearea noastră, şi să rămânem ca să le punem la rânduială. Să nu cugetăm mare, cum că bine facem, ci cum că încă pre ceale ale bólnavilor le facem. Pentru că cei ce desăvârşit să leapădă de lume, deodată să scutură pre sineşi. Deci şi tu, fiiule, ca un

neputincios, şi nu sănătos cu totul, rânduiaşte-le mai întâiŭ a nu le vinde adecă, [ci] să odihneşti baba ta: dar însă afli ţie însuţi cursă întru lucruri. Deci rânduiaşte-o pre dânsa, dupre răspunsul fratelui Ioann, şi pentru vânzarea moşiei va griji Domnul şi va iconomisi viiaţa ta, aruncând grija spre dânsul. Şi în fieştecarea zi şi în fieştecarea noapte adu-ţi aminte de a zice lui că: Stăpâne al mieu, sporeaşte-mi mie calea dupre voia ta cătră binele mieu şi folosul. Că el însuşi mai mult decât tot omul ştie cum ne scoate pre noi cu slobozenie din temniţa întunearecului, de ţinearea zic, a lucrurilor lumii aceştii deşarte. Deci să nu să slăbănogească inima ta. Că nădăjduesc la Dumnezeu că pre starea picioarelor meale te văz pre tine aducând rod lui Dumnezeu.

571. [573]. Cearere a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Părinte cuvioase, mulţămesc lui Dumnezeu că nu ţe-ai întors îndurările tale dela mine. Deci săvârşaşte-ţi mila ta cu robul tău, şi roagă-te stăpânului Dumnezeu pentru mântuirea sufletului mieu, şi ca să mă izbăvesc de patimi şi de reaoa uitare, şi ca să aflu milă prin sfinte mâinile tale şi în veacul cest de acum, şi în cel ce va să fie, şi ca petrecând întru acoperemântul vostru să es din trup. Şi prost în scurt să zic, ca să mă fac rob al tău în veaci, şi prin singur numai Darul îndulcindu-mă de petreacerea ta cea bună.

Răspuns al lui Varsanufie: Fiiule, bine ai scris pentru uitare. Că de nu ai fi uitat pre ceale scrise ţie dela mine, aveai a te învăţa dintr'însele cum că deplin m'au adeverit pre mine Stăpânul nostru cel milostiv şi mai nainte cunoscătoriu Domnul, cum că te am pre tine fiiu adevărat duhovnicesc. Taine am îndrăznit ţie, ceale ce multora nu le-am îndrăznit, pildă de punere de fiiu. Pentru că căruia îndrăzneaşte tatăl? Fără numai fiiului. Şi aceastea cu încetul, dupre sporirea lui, precât poate să poarte şi să păzească. Şi toată cearerea mea iaste pentru tine cătră Dumnezeu, şi rugăciunea mea, ca să te slobozească pre tine din toate patimile necinstei, cu care împreună să socoteaşte şi uitarea; şi să-ţi trimiţă ţie Duhul învăţându-te pre tine pentru toate, şi să nu te despărţeşti de noi nici în veacul cest de acum, nici întru cel ce va să fie. Pentru că lui Dumnezeu i s'au arătat cum că s'au înfipt pomenirea ta întru inima mea. Şi crez că nu i să face şteargere aceiia în veaci. Creade-mi mie că au dăruit mie Dumnezeu de acum sufletul tău spre viiaţă veacĭnică. Ci ia-te aminte cu întemeiare, şi să nu-ţi uiţi iarăşi de a păzi fără de îndoire ca să aibi pomenirea acelor zise, şi să te leneveşti. Că mulţi, după ce au căştigat şi au pecetluit aurul, s'au lenevit, şi pecetluit fiind, l-au pierdut pre dânsul. Că deaca nu va curăţi omul şi nu va sămăna pământul lui spre priimirea ploii, toate ploile de vor ploa, nimic nu folosesc spre aducerea de roadă. Caută să nu te trândăveşti, văzând pre altul purtându-ţi povoara ta, şi să nu te dai la ospeaţe. Pentru că nu au zis „*mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează*”, ci „multe”. Adecă multe din ceale ce stau înainte. Fă putearea ta. Că mulţi au fost împreună cu Iisus, şi s'au înstreinat dela dânsul. Şi apostolul zice: *Iar cel necredincios, de să despărţeaşte, despărţească-să* (1 Cor. 7: 15). Ci să nu slobozească Dumnezeu ca să se împlinească

aceastea la tine: ci să rămâi fiiu adevărat preadorit al celor dupre Hristos chinuiri ale meale: oae a turmei lui Hristos, vas sfinţit, moştenitoriu al slavei. Şi dupre poruncile lui Hristos vieţuind, să dobândeşti veacĭnica viiaţă. Să nu ruşinezi bătrâneaţile meale. Că Dumnezeu ştie cum fac putearea mea pentru a ta mântuire, rugându-mă lui ca în veac să te rânduiască pre tine împreună cu sfinţii săi, moştenitoriu cu dânşii al bunătăţilor celor ce vor să fie, *unde ochiul nu au văzut, şi ureache nu au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit, ceale ce au gătit Dumnezeu* lor (1 Cor. 2: 9). Întru care, o, să fie partea ta şi moştenirea în veacii veacilor, amin! Şi zică puterile ceale de sus, şi sfinţii cei de jos carii încă sânt în trup: Amin, amin, facă-se, facă-se! Şi o, să pecetluiască Tatăl, Fiiul şi Sfântul Duh!

572. [574]. Povestire a aceluiaşi cătră Celalalt Stareţ: După oarecare vreame, vrând să se ducă cătră Dumnezeu Avvà Serid, igumenul chinoviei, au aşezat moştenitori pre cei mai de frunte din fraţi. Însă nu ca cum toţi împreună să ocârmuiască, de vreame ce aceasta pricină de neaşăzare să face, ci, dupre orânduială, pre cel mai întâiŭ; şi săvârşindu-să acela, cel deal doilea, şi aşa pre ceaialalţi pre rând. Şi au scris cel mai de pre urmă pre acest iubitoriu de Hristos frate, adecă pre Avvà Eliianos, ca să fie el după toţi moştenitoriu, de să va face călugăr. Şi nu ştiia aceasta acelaşi frate. Deci după un aşăzământ ca acesta, Avvà mutându-să cătră Domnul, cel mai întâiŭ din fraţi, pre carele rânduiala îl chiema cătră ocârmuire, s'au lepădat de aceasta cu multă smerenie şi măsurare de năravuri. Încă şi ceialalţi pre rând aceaiaşi au făcut, aceluiaşi râvnind. Iar întru acea vreame iau venit acestui iubitoriu de Hristos frate scârbă dela diiavolul pentru sfârşitul lumii şi pentru necazuri, cum că vor să ajungă aicea, şi pentru muncile ceale veacĭnice. Şi precum să siliia de multe gânduri primejduindu-să să cază întru deznădăjduire, trimite întrebând pentru aceasta pre Avvà Ioann şi rugându-să să se roage pentru dânsul şi să-i arate lui cuvânt de mângâiare. Iar el i-au trimis lui acest răspuns, carele are mai vârtos pentru ascultare. Că vrea să-i dea în seama lui ocârmuirea chinoviei, precum după aceastea arătat s'au făcut.

Răspuns al lui Ioann: Frate iubite, credinţa cea întru Dumnezeu iaste ca deaca să va da cineva pre sineşi lui Dumnezeu, să nu să mai aibă pre sineşi întru a sa stăpânire, ci supt a aceluia să se arunce pre sineşi până la răsuflarea cea mai de pre urmă. Deci deaca orice îi vine asupra lui, întru mulţămită priimeaşte dela Dumnezeu. Şi aceasta iaste a mulţămi întru toate. Că deaca omul să va lepăda de ceale ce îi vin asupra lui dela Dumnezeu, nu ascultă pre Dumnezeu, căutând pre a sa voe să o pue să stea. Căci aşa şi Iudeii, căutând să-şi pue pre a sa voe, nu au putut să se supue legii lui Dumnezeu. Pentru că credinţa iaste smereniia. *Că pre carii i-au chiemat, pre aceştea i-au şi îndreptat, şi i-au proslăvit* (Rom. 8: 30). Deci aruncă scârba carea lucrează moarte. Căci scârba cea dupre Dumnezeu mântuire lucrează. Deci roagă-te pentru mine, şi nimic să

nu te mâhneşti, de vreame ce mânii pre Dumnezeu ţiind voia ta. Domnul nostru Iisus Hristos să-ţi dea ţie să faci voia lui şi să afli milă înaintea lui. Căruia îi iaste slava şi stăpânirea în veaci. Amin.

573. [575]. Priimind răspunsul acesta fratele, s'au slobozit adecă îndată de gândurile ceale ce îl necăjiia pre dânsul, dar nu înţelegea putearea celor ce să scrisease lui. Şi s'au minunat, că altele au întrebat, şi altele i-au răspuns Stareţul. Atuncea luminat i-au arătat lui lucrul Stareţul, îndemnându-l pre dânsul ca să priimească purtarea de grijă a chinoviei. Iar fratele s'au minunat că aceasta au socotit pentru dânsul, avându-să pre sineşi neîndestulat cătră aceasta. Însă neîndrăznind nicidecum să grăiască împrotiva poruncii lui, au scris zicând lui aceastea: Avvo, mai mult nu ştiu. Mă cunoaşte pre mine Duhul lui Dumnezeu cel ce lăcuiaşte întru voi, şi înfricoşat sânt şi încutremurat pentru primejdiia lucrului. Deaca ştii că pociŭ a afla milă întru aceasta, având acoperemântul vostru cel întru Hristos, nu grăiesc împrotivă. Căci stăpânirea mea o aveţi, şi în mâinile lui Dumnezeu şi ale voastre sânt. Deci îi scrie Stareţul răspuns, carele iaste într'acest fealiu.

Domnule frate, îmi mărturiseaşte mie Dumnezeu că întru curată inimă iubesc pre fratele mieu. Şi rugăciunea mea iaste ca să nu să vatăme sufletul tău întru ceva. Şi crez ascultării tale. Şi grijind de mântuirea ta, am ajutat binelui. Că ceale ascunse la oameni, arătate sânt la Dumnezeu. Şi tu vezi, fratele mieu, că lucruri multe sânt, şi mari. Şi nu eşti necredincios că orice iaste în chinovie, pănă la ţărână, al lui Dumnezeu iaste. Şi cel ce au împreunat pre ceale pământeşti cu ceale cereşti, pre toate le-au sfinţit prin venirea de faţă a lui. Deci întru tine iaste a lucra împreună şi rău a pătimi, ca să te afli părtaşi al sufletelor celor ce să mântuesc. Că au zis apostolul: *Unii altora sarcinile purtaţi-le, şi aşa veţi împlini leagea lui Hristos* (Gal. 6: 2). Şi iarăşi au zis că: *Cu cei smeriţi împreună să vă pogorâţi* (Rom. 12: 16). Şi Domnul au zis: *Cel ce vă ascultă pre voi, pre mine mă ascultă, şi cel ce să leapădă de voi, de mine să leapădă* (Lc. 10: 16). Tot lucrul al lui Dumnezeu fiind, nu poţi să te leapezi. Că de iaste vreun lucru omenesc, ştii [că] în grijă dupre Dumnezeu te-am îngreoiat pre tine. Carea nu iaste grijă, ci mântuire de suflet, precum zice Scriptura, că *cel ce întoarce păcătos dela calea rătăcirii lui va mântui suflet din moarte şi va acoperi mulţime de păcate* (Iac. 5: 20). Îmbărbătează-te întru Domnul şi creade lui Iisus, şi el ne păzeaşte pre noi de cel rău, precum pentru apostolii săi au cerut dela Tatăl. Deci să nu te îndoeşti, ci varsă-ţi inima ta cătră Dumnezeu şi cătră Domnul Iisus Hristos, că cătră Duhul adevărului. Şi întru aceasta crez că afli milă la divanul lui Dumnezeu. Darul Domnului nostru Iisus Hristos şi împărtăşirea Sfântului Duh să face cu noi. Amin.

574. [575b]. Aceastea auzindu-le fratele, au arătat Stareţului: Iată robul vostru; facă-se mie dupre graiul tău. Şi, prin porunca Părinţilor, s'au în-

vrednicit chipului monahicesc. Şi s'au făcut dela toţi rugăciune către episcopul, şi s'au hirotonisit preot: şi aşa s'au pus înainte igumen mănăstirii. Şi atuncea s'au învrednicit întâiŭ a veni către însuşi Avvà Ioann. Şi l-au priimit pre dânsul Stareţul ca pre fericitul Avvà. Că multă era smereniia Stareţului. Şi-i zise lui: Avvà, roagă-te. Şi acela sta uimit, neîndrăznind să se roage asupra lui. Şi după ce au îndoit [cuvântul], el, ca să nu grăiască împrotivă, s'au rugat. Şi poruncindu-i-să, au şezut. Şi îi zise lui Stareţul:

Frate, mai nainte cu multă vreame ne-au vestit Sfântul Stareţ pentru tine, că vei să fii monah şi igumen chinoviei: şi iată au sosit, dupre bunăvoirea lui Dumnezeu. Deci ia aminte de sineţi, şi întărească-să inima ta întru Domnul, cel ce te împuternicează pre tine. Amin.

575. [576]. Deci acelaşi au întrebat pre Stareţul, zicând: Iartă-mă pre mine, Părinte, pentru obrăzniciia, şi pentru ceale ce voesc să întreb descopere-mi mie: Pentru ce cei mai întâiŭ din fraţi, carii s'au scris moştenitori, s'au lepădat de ocârmuirea chinoviei? Şi pentru ce le-aţi ertat lor, cunoscând pre fapta cea bună a lor şi ascultarea, şi cum că rânduiala îi chiema pre dânşii? Iar mie, nevreadnicului, şi căruia nu am nici un lucru de monahiceasca aşăzare, mi-aţi dat întru stăpânire pre acest fealiu de ocârmuire, carea acelora mai vârtos să cuvenea?

Răspuns: Fraţii s'au lepădat pentru multa smerenie. Că având stăpânire a ocârmuirii céiĭ dupre Dumnezeu din lucrurile aşăzământului, nu au alergat către aceasta, ci au iubit mai vârtos ascultarea. Şi cu osârdie te-au ales şi te-au hotărât pre tine spre mustrarea acelor ce cer moşteniri şi Daruri, şi au înţeleagere lumească a iubirii de argint, şi mai întâiŭ cinstesc pre ceale pământeşti decât pre împărăţiia ceriurilor. Deci bucurându-ne de smereniia lor, le-am ertat lor ca să să leapede. Iar ţie ţe-am dat îndemnare ca să priimeşti, pentru chiemarea cea dela Dumnezeu, carele pre toate spre folosul fieştecăruia le iconomiseaşte dupre a lui mai nainte cunoştinţă. Deci să nu socoteşti că dupre neascultare a lor aceasta s'au făcut. Pentru că şi Moisì, când i s'au dat în mână de la Dumnezeu ocârmuirea norodului, au zis: *Amorţit la glas sânt, şi zăbavnic la limbă* (v. Ieş. 4: 10). Şi Dumnezeu i-au ertat lui. Căci aceasta au zis nu împrotivă grăind, ci pentru multa smerenie. Aceasta şi Ieremiia Prorocul o au făcut, zicând: *Stăpâne Doamne, iată nu ştiu să grăesc, căci mai tânăr sânt eu* (Ier. 1: 6). Şi nu i s'au socotit lui întru împrotivă-grăire. O au metahirisìt pre aceasta şi Sutaşul, zicând Mântuitoriului: *Nu sânt veadnic ca să întri supt acoperemântul mieu* (Mt. 8: 8), şi de minune s'au socotit credinţa lui cea cu smerenie. Şi să nu zici: Dar pentru ce Iisus al lui Navì nu s'au lepădat de ocârmuire, şi apostolii de propoveduire? Oare ca unii ce nu avea smerenie? Şi care smerenie mai mare decât a lor să află? Dar şi cei ce s'au lepădat avea pre ascultare, şi cei ce au priimit, pre smerenie. Pentru că nu poate una de alta să se despărţească: ci toate să fac pentru ca judecăţile lui Dumnezeu, ceale ce sânt mai presus de noi, să păşască nainte, şi

să se arate în multe fealiuri de chipuri faptele bune ale sfinţilor. Deci creade că toate ceale dela Dumnezeu bine păşăsc înainte, şi nimic mai mult nu iscodi. Domnul să te înţelepţească pre tine şi să-ţi lumineaze ochii minţii tale cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

576. [577]. Întrebare: Aceastea după ce le-au auzit, au proslăvit pre Dumnezeu, şi au zis Stareţului: Părinte, de vreame ce nou-începătoriu sânt, şi nimic nu ştiu, ce porunceşti să zic fraţilor?

Răspuns: Zi lor aceastea: De vreame ce Domnul Iisus Hristos poartă grijă de voi (fiindcă el au zis: *Nu vă voiŭ lăsa pre voi săraci, viu cătră voi* – In. 14: 18), luaţi-vă aminte de sinevă cu toată smerita cugetare şi dragostea cătră Dumnezeu, şi vă blagosloveaşte pre voi, şi să face acoperemânt al vostru şi povăţuitoriu. Şi zi-le lor: Să nu ascunză cineva vreun gând, de vreame ce bucuriia duhurilor iaste ascunderea gândului, ca să piiarză pre suflet. Şi deaca cineva dintr'înşii îţi va spune gândul său, zi cu gândul tău: Doamne, orice-ţi iaste ţie spre mântuirea sufletului dă-mi să-i grăesc lui, şi ca cuvântul tău să-l grăesc, şi nu pre al mieu. Şi ceaia ce-ţi vine ţie spune-i, zicând întru sineţi că: Nu iaste cuvântul mieu. Că scrie iaste: *Deaca cineva grăiaşte, ca nişte cuvinte ale lui Dumnezeu* (1 Pt. 4: 11).

577. [578]. Întrebare: Când să blagoslovesc fraţii dela mine, să le dau lor mâna mea, sau nu? Şi îmi zice mie gândul ca să le sărut capetele lor. Oare bine iaste?

Răspuns: Când să blagoslovesc, dă-le mâna. Şi spune-le lor că: Vedeţi că dupre credinţa voastră face Dumnezeu cu voi. Însă nu dupre plăcearea omenească. Că însuşi Domnul au zis: *Cel ce priimeaşte proroc întru nume de proroc, plată de proroc va lua. Şi cel ce priimeaşte pre drept întru nume de drept, plată de drept va lua* (Mt. 10: 41). Deci deaca ar fi proroc şi drept, şi nu l-ar priimi cineva pre dânsul ca pre un proroc şi drept, plată nu are. Iar deaca şi nu ar fi proroc, nici drept, şi îl va priimi pre dânsul ca pre un proroc şi drept, plată de proroc şi de drept va lua. Iar capetele lor nu trebue a le săruta, că făţărnicie are lucrul, de plăceare de oameni.

578. [579]. Întrebare: În ce fealiu sânt datoriu a fi cătră fraţi?

Răspuns: Aibi-te pre sineţi dedesuptul tuturor; şi iarăşi, ocârmuitoriu al tuturor, cerând rânduiala pre carea o ai priimit. A te milostivi spre toţi, precum au zis apostolul: *Unii altora sarcinile purtaţi-le* (Gal. 6: 2). *Sfătuiţi pre cei fără de rânduială; mângâiaţi pre cei împuţinaţi la suflet* (1 Thes. 5: 14); să nu răsplătească cineva rău în loc de rău, ci pre cel bun (v. Rom. 12: 17). Iar deaca cineva nu să supune, pre acesta să-l însămnaţi. Acelaşi apostol să te înţelepţească pre tine şi pentru cealelalte din cuvântul mieu cel mic.

579. [580]. Întrebare: În ce fealiu iaste datoriu a fi canonarhul şi iconomul cătră fraţi?

Răspuns: Îndelung-răbdătoriu, ca să poată suferi pre cel neputincios.

580. [581]. Întrebare: Deaca cineva din fraţi ar greşi, cum să-l mustru pre dânsul, deosebi sau înaintea fraţilor?

Răspuns: Deaca va fi lucrul vârtos, înaintea fraţilor. Însă trebue a-i spune lui mai nainte că: Deaca nu te vei îndrepta, şi înaintea fraţilor am a-ţi zice. Că aşa au poruncit Domnul: *Mustră-l pre dânsul între tine şi între dânsul numai. Şi deaca să va întoarce, ai dobândit pre fratele tău. Iar de nu, mai ia împreună cu tine încă pre unul sau pre doi,* şi cealelalte (Mt. 18: 15-16). Iar deaca va fi mică greşala, deosebi mustră-l pre dânsul, şi către dânsul numai certarea.

581. [582]. Întrebare: Deaca va răbda cineva în chinovie, cu care chip să mântuiaşte? Şi ce mai mult are cel ce lăcuiaşte în locul unde sânt Sfinţii Părinţi?

Răspuns: De va muri cineva întru smerenie şi întru ascultare, acesta prin Hristos să mântuiaşte, pentru că Domnul Iisus cuvânt dă pentru dânsul. Iar de are voe, şi uneori formăluiaşte ascultare şi smerenie, aceasta judecată a lui Dumnezeu iaste. Iar pre cel ce pentru odihna trupului, şi nu pentru folosul sufletului, dupre voia sa petreace, pre unul ca acesta să cuvine când şi când a-l ruga, pentru *cel ce voiaşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie* (1 Tim. 2: 4). Şi de va rămânea întru a sa voe, suferiţi-l pre dânsul pănă când să va ruşina, sau din voia sa să va rumpe pre sineşi. Iar de naşte vătămare fraţilor, mărturiseaşte-i lui că: De vei mai petreace întru lucrarea aceasta, aici împreună cu fraţii nu poţi a fi. Pentru că din fire omul nu poate să sufere odihna unuia şi să vatăme pre mulţi. Iar cel ce petreace în credinţă bună şi dupre Dumnezeu în mănăstire, ia acoperemânt dela Dumnezeu şi să zideaşte. Şi cel ce au adormit având pre această lucrare, află odihnă. Iar a avea mai mult pre cel ce lăcuiaşte în locul întru care sânt Sfinţii Părinţi, aceasta iaste a avea credinţă întru lucrare bună şi a creade la putearea Părinţilor. *Că multe poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16). Care lucru nu pretutindinea îl află cineva. Că au zis Domnul pentru apostoli: *Când eram cu dânşii, eu îi păzeam pre dânşii; iar acum către tine viu: Păzeaşte-i pre dânşii întru numele tău* (v. In. 17: 11: 13). Că a ta iaste slava în veaci. Amin.

582. [583]. Cearere: Porunceaşte să arăţi fraţilor pentru răbdare şi pentru ascultare. Căci pre cuvântul tău îl priimesc. Şi au arătat Stareţul fraţilor aceastea:

Fraţilor, nu aţi venit la odihnă, ci la necaz. Că aşa au poruncit Domnul apostolilor că: *Necaz şi scârbă aveţi pre pământ* (v. In. 16: 33). Deaca urmaţi Domnului Iisus, şi el cu voi iaste. Deaca îl veţi lepăda pre dânsul, şi el vă leapădă pre voi. Deci cel ce voiaşte să afle blagoslovenie dela Dumnezeu îl ascultă pre dânsul. Că el au zis: *Cel ce păzeaşte cuvântul mieu nu va muri în veac* (In. 8: 51). Deci cel ce caută viiaţă veacînică caută să păzească cuvântul lui până la vărsarea sângelui, întru tăiarea voii sale. Că nimenea, căutând voia sa, ceaia ce nu place lui

Dumnezeu, are parte cu Hristos. Deci luaţi aminte de sinevă întru frica lui Dumnezeu, şi vă acopere pre voi Domnul, cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

583. [584]. Întrebare: Spune-mi mie, Părinte, cum sânt datoriu a întâmpina pre cei ce întră, ori pre mireani, ori pre părinţi, ori pre fraţi?

Răspuns: Întru înţelepciune umblând, pre toţi piimeaşte-i fără de poticnire, dupre apostolul cela ce au zis, carele plăcea *şi Iudeilor, şi Ellinilor, şi Bisearicii lui Dumnezeu* (1 Cor. 10: 32). Iar pentru dragostea lui Hristos fac pomenire Domnului mieu, că vreamea s'au plecat spre odihna trupului şi spre umplearea pântecelui, ceale ce nasc pre toate patimile: ca să te păzeşti pre sineţi despre cei ce vin pentru această pricină, ori despre mireani, ori despre fraţi, ori despre Părinţi. Şi deaca să va întâmpla să vie ei, nici să-i îngraşi, nici să-i goneşti. Iar deaca iaste vreun om carele să îndeletniceaşte la însăşi aceasta, tae-l. Şi ştii cu totul petreacerea Avvei, cum petrecea cu cei ce veniia. Că mai de folos îţi iaste ţie să auzi „scump", nefiind într'acest fealiu, decât să auzi „iubitoriu de desfătări". Deci întru cucernicie priimeaşte-i, făcând shime pentru sineţi ca să te afli fără puţin ceva. Iar de te va sili cineva, zi-i lui: Apostolul zice: *Să nu vă îmbătaţi de vin, întru carele iaste neînfrânarea* (Ef. 5: 18). Părinţii zic: Mângâem pre tot omul, cel ce voiaşte să se mântuiască şi să dea pocăinţă lui Dumnezeu, să se păzească pre sineşi de multa băutură de vin, carea naşte pre toate patimile. Deci păzeaşte-te pre sineţi despre cei ce zic: „De nu vei bea, nu beau, şi de nu vei mânca, nu mănânc!" Şi cu toată smerita cugetare roagă-l pre dânsul, zicând că apostolul au zis: *Cel ce mănâncă, să nu defaime pre cel ce nu mănâncă, căci Domnului nu mănâncă; şi cel ce nu mănâncă, pre cel ce mănâncă să nu-l judece, că Domnului mănâncă, şi proslăveaşte pre Dumnezeu* (Rom. 14: 3-6). Drept aceaia amândoi sânt cinstiţi la Dumnezeu: pentru că dupre slava lui Dumnezeu fac amândoaoă părţile. Deci odată pentru dragostea lui Dumnezeu fieştecarele îşi va face trebuinţa sa. „Că neputincios sânt, şi nu pociŭ, ci faceţi cu mine dragoste". Pentru că şi apostolul au zis aşa: *Nu iaste împărăţiia ceriurilor mâncare şi băutură, ci dragoste şi inimă curată*, şi cealelalte (v. Rom. 14: 17; 1 Tim. 1: 5). Deci aibi priceapere cătră cei ce vin, ca cătră fieştecarele să aibi priceapere şi înţelepciune de a te învăţa pentru ce şi cum au venit: sau pentru Dumnezeu, sau pentru mâncări. Şi deci, precât poţi, să nu te dai pre sineţi spre cuvinte de trupească învăţătură cătră cei ce vin, deaca nu are cineva trebuinţă să auză cuvântul lui Dumnezeu (că îţi dă ţie Dumnezeu priceapere), ci voroava să o facă din viiaţa Părinţilor, din Evanghelie, din apostoli, din proroci. Şi să nu te înduplеci ca să grăeşti lor vreun lucru lumesc, de vreame ce şi mâncarea, şi toate trupeşti să fac. Iar aceastea care am zis nu sânt a[le] învăţăturii céiĭ trupeşti. Căci câte pentru lucruri lumeşti să grăesc, aceastea să nu le grăeşti, că învăţătură trupească iaste. Şi-i spune lui: Avvà, au zis Domnul: *Daţi pre ceale ale chesariului chesariului, şi pre ceale ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu* (Mt. 22: 21). Iar deaca pentru Dumnezeu ai venit, ceale ale lui Dumnezeu putem să le sfătuim. Lumea pre al său iubeaşte, şi nu să împreună-învoiaşte lumea cu îm-

preună-învoirea lui Dumnezeu. Iar de nu, ne muncim, afară de voia lui Dumnezeu sfătuind. Pentru că apostolul au zis: *Înţeleagerea trupului vrăjmăşie iaste lui Dumnezeu, căci voii lui Dumnezeu nu să supune, că nici poate* (v. Rom. 8: 7).

584. [585]. Întrebare: Spune-mi mie, Părinte, cum să face trupeasca întrebare? Şi cum iaste răspunsul cel cătră dânsul dupre Dumnezeu?

Răspuns: Iată, veniia cătră noi oarecarii întrebând pentru ostăşie, şi am răspuns lor cum că lucrul acesta nedreptate are. Deci nu ajută Dumnezeu la nedreptate. Iar deaca cineva va întreba pentru lucruri trupeşti, dă-i lui răspuns adevărul, şi nu cumplitul: adecă pre cel dupre Dumnezeu, şi nu pre cel trupesc.

585. [586]. Cearere: Stăpâne, mă rog îndurărilor tale, ceare-mi, cu Sfântul Stareţ, ca să mă izbăvesc de înalta-cugetare, şi întru inimă smerită şi întru frica lui Dumnezeu să grăesc fieştecăruia răspunsul. Precum au cerut şi pentru cel întru sfinţi Părintele nostru fericitul avvà.

Răspuns: Bine iaste cuvântat Dumnezeu. Facă-se ţie dupre voia ta. Şi Dumnezeu, cel ce toate cu bogăţie le dăruiaşte, să-ţi dăruiască ţie, cu rugăciunile Sfântului Stareţ, întru Duhul Sfânt să grăeşti întru frica lui, şi cu toată smerita cugetare şi nevredniciia să dai răspuns fieştecăruia precum îi iaste trebuinţa. Deci oriunde vei ajunge, ceare în mintea ta dela Sfântul Stareţ că: „Avvà, ce să grăesc?", şi să nu te grijeşti ce să zici, dupre porunca Domnului ce zice: *Să nu vă grijiţi ce veţi grăi, că nu voi sânteţi cei ce grăiţi, ci Duhul Tatălui vostru celui din ceriuri carele grăiaşte întru voi* (Mt. 10: 19-20).

586. [587]. Întrebare: Cum sânt datoriu a metahirisì iubirea de streini şi porunca scăpătaţilor? Şi de să cuvine, pre toţi cei ce vin, degrab a-i priimi? Şi, de vreame ce ne supără pre noi pentru haine, deaca ne va mai prisosi, de să cade să dăm? Şi cui?

Răspuns: Pre iubirea de streini şi porunca, dupre puteare să le măsuraţi, împreună cu lucrul răbdării. Şi de veţi afla mai mult în mâini, şi într'acest chip să metahirisìţi măsurarea. Ca nu oarecare obiceaiu să apuce stăpânire, şi vine sărăcie, şi apoi tot aceaiaşi ceare. Cu dinadinsul luând aminte pentru ce, cela ce vine, vine. Că de va fi vreun fur, precum au zis Părinţii, daţi-i blagoslovenie şi slobozţi-l. Şi de vreame ce sânt oarecarii carii vin aici să îngreueze, să nu le daţi lor îndrăzneală, căci pentru scumpeatea vin să îngreuiaze, neavând trebuinţă. Iar haine nimănui să nu daţi precum s'ar întâmpla, de nu va fi omul foarte temătoriu de Dumnezeu şi să ruşinează să ceară. Deci cercetând cu denadinsul adevărul, deaca cu adevărat iaste necâştigătoriu, şi are trebuinţă pentru Dumnezeu, şi nu pentru neînfrânarea, faceţi milă cu dânsul.

587. [588]. Întrebare: Pentru ce nu să cuvine a-i priimi pre cei încungiurători în chinovie?

Răspuns: De vreame ce, întrând, necăjesc. Pentru aceasta să cuvine a le da blagoslovenie şi a-i slobozi.

588. [589]. Întrebare: Ce dar că să prigonesc să între? Priimi-i-vom pre dânşii, sau nu?

Răspuns: Pre cel ce nu să cuvine să fie priimit, deşi foarte s'ar prigoni, să nu-l priimeşti, precum au zis Bătrânii; ci, de ar fi trebuinţă de a-i da lui puţin ceva mai mult, dă-i şi sloboade-l. Că aceasta iaste de folos.

589. [590]. Întrebare: Deaca nu vom cunoaşte pre oarecarele nicidecum, şi nu ştim ce fealiu iaste, să-l priimim pre dânsul, sau nu?

Răspuns: Pre cel necunoscut priimeaşte-l întâiŭ o dată, şi te înveţi ce fealiu iaste omul. Însă să nu laşi degrab pre cineva să doarmă, ca să nu să pricinuiască ispită dintru dânsul şi să vă necăjiţi, neputând suferi.

590. [591]. Întrebare: Oarecarele monah preot, oarecând venind în chinovie, vatămă pre fraţi, şi grăind, şi făcând sminteli, şi voiaşte să lăcuiască şi aproape ca doao mile de loc, pe unde să face treacerea fraţilor. Deci ce porunceşti, să-l slobozim să între în chinovie şi să lăcuiască aproape, în locul cel zis, sau nu?

Răspuns: Opreaşte-l pre dânsul de a întra în chinovie, zicându-i lui: „Domnule avva, ai smintit pre fraţi, şi nu iaste trebuinţă de a întra tu aicea, ca nu iarăşi să laşi sminteală întru dânşii. Şi să nu socoteşti că pentru urâciunea te lepădăm afară pre tine, că *cel ce uraşte pre fratele său ucigaş de om iaste* (1 In. 3: 15); ci pentru sminteala. Dar nici aproape poţi să lăcueşti, pentru vătămarea fraţilor”. Aceastea zi-i lui prin sineţi degrab, ca să nu-l ruşinezi printr'altul, căci cliric iaste.

591. [592]. Întrebare. Altul oarecarele, venind în chinovie, au făcut lucru vicleşugos şi necuvios. Că au luat lucruri cu numele fericitului Avvei, fără de dânsul. Şi aceasta înştiinţându-să Avvà, au poruncit să nu între el în chinovie. Şi auzind aceasta, au întrat prin uşa cea de alăturea întru dânsa. Şi după ce l-au văzut pre dânsul portariul, au vestit Avvei. Şi au zis lui: Scoate-l pre dânsul afară. Şi l-au scos pre dânsul afară, şi desăvârşit l-au tăiat pre dânsul de acolò. Iarăşi deaca va veni, să-l sloboz pre dânsul să între, sau nu?

Răspuns: Nu ai trebuinţă să-l priimeşti pre dânsul, că nu te foloseaşte pre tine, ci arată-i lui prin altul, când va veni, că: Nu poţi să întri aicea, că nu ai folos de suflet.

592. [593]. Întrebare: Alt frate, lăcuind oarecând în chinovie şi nefolosind pre fraţi, au eşit. Şi după câtăva vreame au voit să se întoarcă, şi nu l-au priimit pre dânsul Avvà, zicând că: Măcar de şi eu voesc, dar nu pociŭ să vatăm ştiinţa fraţilor. Că să necăjesc deaca te voiŭ priimi pre tine, şi nu iaste aceasta cu putinţă. Deci de vreame ce au venit vrând să fie priimit, ce porunceşti să-i zic lui?

Răspuns: Spune-i lui că o dată şi de doao ori ai grăit pentru aceasta Avvei,

şi ţe-au zis ţie că nu iaste cu putinţă. Deci să nu nădăjdueşti nici acum, nici dupre oarecare vreame că vei lăcui aicea. Şi sloboade-l pre el. Iar deaca ar veni o dată şi altă dată, priimeaşte-l pre dânsul cu sărăcie ca pre un frate; iar deaca des, zi-i lui: Nu te osândeaşte pre tine ştiinţa ta?

593. [594]. Întrebare: Deaca cineva va aduce noao un lucru, cu nădeajde ca să ia mai mult, ce să fac? Să-l iau, sau nu? Şi să întâmplă că şi trebuinţă am de acel lucru.

Răspuns: Deaca nu ai trebuinţă, să nu-l iai; iar de ai trebuinţă, zi-i lui că: Deaca îl voiŭ lua, îţi dau preţul. Şi sârguiaşte a-i da lui pre ceale întocma.

594. [595]. Întrebare: De vreame ce uneori vin la noi mueri, pentru credinţa, încă şi maici ale fraţilor celor ce sânt la noi, şi le priimim pre dânsăle în chiliia cea din afară, şi are ferestri în mănăstire: cade-mi-să prin ferestri a vorbi cu dânsăle, sau nu? Şi, de vreame ce baba mea nu au voit să rămâe lângă nepoţii eiĭ, şi pre toate ceale ce sânt ale eiĭ mi le-au dăruit mie, porunceşti ca, când şi când vine, să grăesc cu dânsa şi să-i dau trebuinţa eiĭ? Sau cum să fac? Cum să cuvine să se facă?

Răspuns: Deaca să întâmplă pricină de a veni mueri la noi pentru Dumnezeu, şi nu pentru vedearea locului, nici pentru voia, ci mai de osebit pentru ca să auză cuvântul lui Dumnezeu, sau să aducă la locul |acesta| ceva, şi trebuinţă iaste de a vorbi cu dânsăle, vorbeaşte, şi sileaşte-te de a-ţi păzi ochii tăi. *Că cel ce caută la muiare spre a o pofti pre dânsa, acum au preacurvit cu dânsa întru inima sa* (Mt. 5: 28). Şi tot lucrul carele să face pentru Dumnezeu, Dumnezeu acopere. Nu întru plăceare de oameni, nu ca cum căutând laudă, ci din curată inimă întinde-ţi gândul cătră Dumnezeu. Măcar de ar fi maică a vreunui frate şi ar veni pentru oarecare trebuinţă, grăiaşte cu dânsa dupre porunca care ai, de vreame ce fără de nevoe nu iaste trebuinţă. Că poate fiiul eiĭ deplin să o încredinţeaze pre dânsa, slujind voi ceale de trebuinţă, nu întru neînfrânare, ci pre ceale de nevoe. Iar cu baba ta, în vreamea vieţii eiĭ, când şi când, datoriu eşti să grăeşti şi să-i faci trebuinţele eiĭ, ori în cetate de va voi să fie, ori întru alt sat. Iar pre slugi să nu-i slobozi să facă voile lor, până când îi vei povăţui pre dânşii spre viiaţă. Ci ocârmuiaşte-i pre dânşii întru frica lui Dumnezeu, hrănindu-i pre dânşii şi îmbrăcându-i cu deamăruntul, pentru neînfrânarea şi defăimarea, şi pentru a nu căuta ceva mai de prisos: ci cercând trebuinţele şi mustrându-i pre dânşii, şi zicându-le lor: „Puneţi în mintea voastră că nu sânteţi robi, ci slobozi; câtă neîngrijire aveţi, şi odihnă, mai multă decât cei ce au bogăţie". Şi deaca va muri baba, slobozeaşte-i pre dânşii, şi dă-le lor hrana lor cu măsură, ori aici în sat, ori unde voeşti, că nu iaste aceasta supt leage; îngrozindu-i pre dânşii de vor înstreina, şi dintru ale tale de vor înnumăra întru ale lor.

595. [596]. Întrebare: Deaca mi să va părea că iaste trebuinţă de a clăti pre oarecare din poruncile ceale ce mi să dau mie dela voi, face-voiŭ, sau nu? Iar de şi nu să cade, şi mă voiŭ birui ca un om, ce să fac?

Răspuns: Deaca ceare lucrul întru adevăr de a clăti, să nu opreşti. Iar de nu, şi te vei birui ca un om, şi vei vedea întru lucru puţin că trebuinţă era, şi gândul nu poate să tae pre totul, pogoară-te gândului şi ceare dela Dumnezeu ertare, şi-l va depărta dela tine. Şi nu numai întru aceasta, ci şi întru tot lucrul să cuvine a purta prihănirea. Că de vei face, zice, ceriu nou şi pământ nou, nu poţi a te face fără de grijă.[1]

596. [597]. Întrebare: Deaca voiŭ cunoaşte ca să schimb din aşezământul cel hotărât de fericitul Avvà, sau să şi îndreptez ceva în mănăstire, porunceşti să fac, sau nu?

Răspuns: De ţi să pare ţie că iaste trebuinţă de a schimba ceva, întru frica lui Dumnezeu, să nu te îndoeşti. Şi câte au trebuinţă de îndreptare, să se îndrepteaze. Nu întru lăţime, ci precum ceare trebuinţa. Şi aceasta puţin întru strâmtorare, ca cum întru nemernicie. Pentru că ceale ale veacului acestuia cort sânt (v. Evr. 11: 9). Când vezi pre gând căutând să facă vreun lucru, zi-i lui: „Pentru ce voeşti să faci?" Şi de adecă iaste lucrul trebuinţă fiind de nevoe, facă-să; iar de nu iaste de nevoe, zi gândului: „Ce te foloseşti dintru aceasta?" Iar deaca ar fi trupesc gândul, defaimă-l pre dânsul. Iar deaca foarte te va supăra pre tine, să nu-i răspunzi lui, ci aleargă cătră Dumnezeu.

597. [598]. Cearere: De vreame ce mai nainte ne-ai vestit noao, stăpâne, pentru sfârşitul vostru, şi eu sânt în frică şi în scârbă, ca nu, pentru nevredniciia mea, părăsiţi să fim dela Dumnezeu, dă-mi mie cuvânt, mă rog, că precum ne ajutorăm în viiaţa voastră, aşa vom fi ajutoraţi şi după ducerea voastră cătră Dumnezeu, şi ca să ne ajute noao Dumnezeu întru toate dupre mila sa.

Răspuns: Dumnezeu odată au zis: *Nu te voiŭ lăsa pre tine, nici te voiŭ părăsi* (Evr. 13: 5). Şi creadem întru Dumnezeu că şi mai cu prisosinţă decât când eram cu voi face. Deci şi de ai zice, şi de nu ai zice, mai mult decât ceaia ce ceri el lucrează împreună cu voi. Precum au zis apostolul că *ce a ne ruga dupre cum să cade nu ştim* (Rom. 8: 26). Domnul nostru Iisus Hristos, cel ce s'au pogorât pentru mântuirea noastră dela părintescul scaun, el şi să vă mântuiască, şi să vă aşeaze, şi să vă păzească despre cel rău, împreună lucrând şi voi cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

598. [599]. Întrebare: Oarecarii Bătrâni ai Chinoviei au întrebat pre acelaşi Stareţ: Ne rugăm ca să ne spui noao, stăpâne, pentru ce, după ce v'aţi făgăduit noao că rugaţi pre Stăpânul Dumnezeu să lase după noi pre fericitul Avvà, iarăşi l-au luat mai nainte de noi, cel ce de-a pururea face voia celor ce să tem de dânsul (v. Ps. 144: 19)? Şi aceasta încă, învaţă-ne pre noi, Părinte: Pentru ce uneori ascunde Dumnezeu oarecare lucruri dela sfinţi, precum la prorocul Eliseiu? Şi pentru ce s'au suit cărbunii

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Pimen" 48. (N. ed.)

asupra Avvei când vrea să se săvârşască[1]?

Răspuns: Precum au zis lui Avvà Antonie că aceastea judecăţi ale lui Dumnezeu sânt, şi nu poţi să le ştii pre dânsăle, aceasta iaste. Iar pentru cărbunaşi, şi pentru schimbare, odată mai presus de măsură au luat Avvà slavă dela oameni şi dela Dumnezeu. Deci ca să nu-l facă pre el oamenii Dumnezeu, (pentru că, întru adevăr, al Duhului Sfânt şi al săvârşirii era părtaş), au stins Dumnezeu printr'această pricină pre părearea oamenilor, ca desăvârşit să prisosească slava lui Dumnezeu. Pentru că nici mai putea, de acest fealiu de măsură fiind, să se mai grijască de ceale pământeşti, şi în mijlocul oamenilor nu putea să se izbăvească: şi pentru aceasta l-au luat pre dânsul Dumnezeu. Căci pentru noi am nădăjduit că să va face precum socotiiam: şi s'au făcut dupre voia lui Dumnezeu, celui ce covârşaşte cu purtarea de grijă a mântuirii. Deci nu iaste lucrul al omului să cearce pre ceale necuprinse: ci toată gândirea şi pre tot lucrul bun să-l arunce la cela ce are stăpânire, ca dupre voia lui să se facă. Domnul Iisus Hristos deplin să vă adevereaze pre voi, ca să lepădaţi pre toată îndoirea din sufletele voastre şi răotatea vicleşugului. Mă rog să fiţi voi sănătoşi întru Domnul. Amin. Rugaţi-vă pentru mine, ca şi eu să aflu milă şi să mă mântuesc de mincinoasa cunoştinţă şi de nebunie, întru Hristos Iisus Domnul nostru.

599. [600]. Întrebare: Un frate au întrebat pre Sfântul Stareţ, pre Avvà Varsanufie, zicând: Nu ştiu, Părinte, cum am căzut în cărţile lui Orighen, şi ale lui Didim, şi întru ceale cunoscătoare ale lui Evagrie şi întru ale ucenicilor lui, şi [aceia] zic că nu s'au zidit sufletele oamenilor împreună cu trupurile, ci era mai nainte decât dânsăle, minţi goale fiind, adecă fără de trup. Aşijderea şi îngerii, minţi goale era; şi dracii, minţi goale. Şi oamenii adecă, călcând porunca, s'au osândit în trupul acesta: iar îngerii, păzinduse pre sineşi, s'au făcut îngeri. Şi câte altele ca aceastea zic ei. Şi iarăşi, că să cade ca munca cea veacĭnică să ia sfârşit. Şi au oamenii şi îngerii şi dracii să se întoarcă precum era, minţi goale. Pre carea o zic aşăzare la starea cea dintâiŭ.

Deci de vreame ce să necăjaşte sufletul mieu, fiindcă au căzut întru îndoire de suflet, de sânt adevărate aceastea sau nu, mă rog ţie, stăpâne, învaţă-mă pre mine adevărul, ca aşa să ţiu, şi să nu pier. Pentru că niciuna dintru aceastea nu s'au zis întru Dumnezeiasca Scriptură, precum şi însuşi Orighen adeverează în cartea lui cea tâlcuitoare a Trimiterii céiĭ către Tit, cum că nu iaste predanie a apostolilor, nici a Bisearicii, ca să fie mai bătrân sufletul decât facerea trupului, închipuindu-l ca pre un eretic pre cel ce zice aceastea.

Dar şi Evagrie mărturiseaşte în „Capetele lui ceale cunoscătoare” cum că pentru aceastea nimenea n'au vestit, nici însuşi Duhul au tâlcuit. Căci

---

[1] Adecă bube neagre ca cărbunele s'au făcut pre trupul lui când au vrut să moară. (Siríd)

are în capul al 64-lea al sutei a doa din ceale cunoscătoare ale lui: „Iar pentru ceale mai dinainte, cel ce să fie vestit nu iaste nimenea; iar pentru ceale a doa, cel din Horiv o au tâlcuit". Şi iarăşi, întru al 69-lea cap al aceiiaşi sute, aşa zice: „Că Duhul cel Sfânt nu pre despărţirea cea dintâiŭ a celor cuvântătoare, nici pre fiinţa cea dintâiŭ a trupurilor o au tâlcuit". Iar pentru aceaia că nu iaste aşăzare la starea cea dintâiŭ, nici sfârşit muncii, însuşi Domnul au arătat în Evanghelie, zicând: *Vor mearge în munca veacĭnică* (Mt. 25: 46). Şi iarăşi: *Viermile lor nu să sfârşaşte, şi focul nu să stânge* (Mc. 9: 48). Deci de unde, stăpâne, au alcătuit pre aceastea, când nici apostolii nu le-au dat, nici Sfântul Duh nu le-au tâlcuit (precum ei înşuşi mărturisesc), când şi Evangheliile amintrilea să află?

Răspuns: Frate, vaiu şi amar neamului nostru! Ce am lăsat, şi ce iscodim, şi întru care ne sârguim, întru care ne tâmpim! Căile ceale dreapte le-am lăsat, şi pre ceale strâmbe voim să umblăm, ca să se împlinească la noi cuvântul Scripturii, acela adecă: *Vai celor ce au părăsit căile ceale dreapte, ca să meargă în căi strâmbe!* (v. Sir. 2: 13) Cu adevărat, frate, am lăsat plânsul mieu, şi te plâng pre tine, unde ai căzut, şi plângerea păcatelor meale, şi te jălesc pre tine ca pre un fiiu al mieu. Ceriurile să înfiorează ce iscodesc oamenii! Pământul să clăteaşte, cum vor să urmeaze pre ceale necuprinse! Aceaste dogme ale Ellinilor sânt. Aceastea sânt cuvântări deşarte ale oamenilor celor ce li să pare că sânt ceva. Aceaste graiuri sânt ale oamenilor celor deşărţi. Pre aceastea le-au născut rătăcirea. Că zice: *Zicând cum că sânt înţelepţi, s'au înnebunit* (Rom. 1: 22). Şi, de voeşti să te înveţi, ia aminte. Zice Domnul nostru Iisus Hristos, lumina noastră, împăratul nostru: *Din roadele lor îi veţi cunoaşte pre dânşii* (Mt. 7: 16). Deci ce fealiu de roade au? Îngâmfare, defăimare, trândăvire, lenevire, poticnire, înstreinare de leage, iar mai vârtos de puitoriul de leage Dumnezeu; sălăşluire a dracilor şi a boiariului lor, diiavolul. Aceastea nu aduc la lumină pre cei ce cred lor, ci la întunearec. Aceastea spre frica lui Dumnezeu nu îndeamnă, ci spre sporirea mai vârtos cea dupre diiavolul. Aceastea din noroiu nu scot, ci în noroiu cufundă. Aceastea sânt neghinile pre care le-au sămănat vrăjmaşul în ţarina stăpânului de casă. Aceastea sânt spinii carii au răsărit în pământul cel blestemat de stăpânul Dumnezeu. Toate sânt minciună, toate întunearec, toate înşălăciune: toate înstreinează de Dumnezeu. Fugi de dânsăle, frate, ca să nu să întemeiaze cuvântul lor întru inima ta. Usucă lacrămile, orbesc inima, şi, în scurt să zic, pierd pre oamenii cei ce iau aminte la dânsăle. Să nu stai întru dânsăle, să nu le cugeţi pre dânsăle. De amărăciune umplu şi rodesc rod spre moarte. Iar pentru cunoştinţa celor ce vor să fie să nu te rătăceşti: ceale ce samini aicea, le seaceri acolò. Nu iaste cu putinţă după ducerea din ceale de aicea să sporească cineva. Nu osteneaşte Dumnezeu să zidească împreună cu omul, şi pre sufletul lui. Iar pentru ceatele cereşti, Dumnezeiasca Scriptură astupă gura a tot omul. Carea zice: *Au zis şi s'au făcut, au poruncit şi s'au zidit. Pusu-le-au pre iale în veac şi în veacul veacului* (Ps. 148: 5-6). Şi acealea pre care le-au

pus Dumnezeu, schimbă-să? Că nu iaste la dânsul schimbare, dupre cum zice Scriptura. Că unde ai aflat că prin sârguinţa acestui înger l-au adus pre dânsul spre sporire? Frate, aicea iaste lucrare, acolò plată; aici pătimire, acolò cunună. Frate, de voeşti să te mântueşti, să nu te arunci pre sineţi întru aceastea, de vreame ce mărturisesc ţie înaintea lui Dumnezeu că în groapa diiavolului ai căzut, şi întru cea mai de pre urmă moarte. Deci depătează-te dela aceastea şi urmează pre Părinţi. Căştigă-ţi smerenie şi ascultare: plânsul, nevoinţa, necăştigarea, pre a nu fi băgat în seamă, şi câte sânt de acest fealiu, şi afli în graiurile lor şi pre vieţile lor. Şi fă roduri vreadnice pocăinţii. Şi să nu iai aminte la mine, cel ce zic şi nu fac, ci roagă-te ca şi eu să viu cândva la cunoştinţa adevărului, spre slava Sfintei Troiţe acum şi în veaci. Amin.

600. [601]. Acelaşi frate au întrebat pre Celalat Stareţ, pre Avvà Ioann.

Răspuns: *Această înţelepciune de sus nu iaste, ci sufletească, drăcească* (Iac. 3: 15). Această învăţătură a diiavolului iaste. Aceasta duce, pre cei ce iau aminte la dânsa, în munca veacĭnică. Cel ce să îndeletniceaşte întru dânsa, eretic să face. Cel ce creade eiĭ, s'au abătut dela adevăr. Cel ce să alcătuiaşte cu dânsa, strein iaste de calea lui Dumnezeu. Lucrătorii lui Hristos nu le-au învăţat pre aceastea. Cei ce priimesc cuvântul adevărului, pre aceastea nu le priimesc. Degrab depărtează-te dela dânsăle, frate. Să nu arzi inima ta cu focul diiavolului; să nu sameni în loc de grâu mărăcini în pământ, şi în loc de viiaţă să iai moarte. Şi ce zic multe? Să nu iai în locul lui Hristos pre diiavolul. Să nu zăboveşti întru dânsăle, şi te mântueşti ca Lot din Sodoma, cu rugăciunile sfinţilor. Amin.

601. [602]. Întrebare a aceluiaşi: Deci nu să cade a ceti cărţile lui Evagrie?

Răspuns: Dogmele adecă, ceale de acest fealiu, nu le priimi. Însă ceteaşte acolò, deaca voeşti, pre ceale spre folosul sufletului, dupre pilda cea din Evanghelie, cea pentru năvod, precum iaste scris, că *ceale bune adecă le punea în vase, iar pre ceale putrede le arunca afară* (Mt. 13: 48). Aşa şi tu fă.

602. [603]. Acelaşi frate, cel ce au întrebat aceastea, să îndoia întru sineşi, aducându-şi aminte şi zicând: Şi cum oarecarii din Părinţii cei de acum le priimesc pre dânsăle, şi-i avem pre dânşii că buni monahi sânt şi iau aminte la sineşi însuşi? Şi, dupre câteva zile, s'au întâmplat acelaşi frate să ceară dela Marele Stareţ ca să se roage pentru dânsul. Şi atuncea i-au arătat Stareţul dela sineşi, pentru aducerea-aminte a inimii lui, cât s'au muncit şi s'au spăimântat fratele. Şi răspunsul să află într'acest fealiu:

De vreame ce ai zis şi ai gândit că: „Pentru ce oarecarii din Părinţi priimesc cărţile lui Evagrie ce să numesc *Gnostikà* (adecă *Cunoscătoare*)?” – oarecarii fraţi ca nişte cunoscători le priimesc pre dânsăle, şi nu s'au rugat lui Dumnezeu de sânt adevărate. Şi i-au lăsat pre dânşii Dumnezeu pentru aceasta întru a sa cunoştinţă. Dar, cu toate aceastea, nici al mieu iaste lucrul, nici al tău, de a

căuta aceastea: ci vreamea noastră iaste a cerca patimile noastre, ca să plângem şi să ne tânguim.

603. [604]. A aceluiaşi şi a altor fraţi cătră acelaşi Mare Stareţ întrebare: Nu să lenevesc, Părinte, cei ce aceastea cugetă pentru mai-nainte-înfiinţarea, să zică pentru Sfântul Grigorie Cuvântătoriul de Dumnezeu cum că şi el arată pentru mai-nainte-înfiinţarea întru scripturile sale, şi întru ceale dela Naşterea Domnului, şi în Ziua Paştelui, tâlcuind oarecare ziceri dupre inima lor şi trecând pre alăturea pre ceale zise luminat acolò pentru cea dintâiŭ zidire a omului, şi a sufletului şi a trupului, dupre a Bisearicii predanie. Că zice aşa: „Deci aceasta voind să arate Cuvântul cel meaşter, şi vieţuitoriu unul din amândoaoă – şi din cea văzută zic, şi din cea nevăzută fire – zideaşte pre omul. Şi din materie adecă luând trupul, carea acum mai nainte să ipostăsuise, iar dela sineşi suflare înlăuntru puind: care lucru suflet de gând şi chip al lui Dumnezeu îl ştie cuvântul".

Încă şi întru ceale deaciia înainte multe va afla cineva arătat şi fără de îndoială zise de dânsul pentru omul carele din materiia ceaia ce era mai nainte şi din sufletul cel ce s'au dat dela Dumnezeu s'au făcut. Întru care şi mult laudă pre firea omului, şi dar vreadnic al lui Dumnezeu îl numeaşte, aceaia, adecă a să mântui trupul şi sufletul: nu precum zic ei, pentru osânda să se fie dat sufletul în trup, ca să se muncească pentru ceale mai nainte păcătuite de dânsul. Încă şi întru altele ale sale multe fealiuri de scripturi să arată scoposul lui că iaste cu totul curat de această dogmă. Şi pentru Sfântul Grigorie, fratele marelui Vasilie, încă să bucură, că aceaiaşi o au zis, şi zice acela mai-nainte-înfiinţare: rău tâlcuind şi ale lui nişte graiuri oarecare. Şi el, arătat, întru al treizecilea cap, „Pentru plăzmuirea omului", al scripturii sale, să luptă vârtos cu dogma cea a mai-nainte-înfiinţării şi o răstoarnă pre dânsa ca şi fericitul David, şi Sfântul Ioann, şi Athanasie, şi ceialalţi toţi luminătorii şi dascalii Bisearicii. Iar pentru aşăzarea la starea cea dintâiŭ luminat zice acelaşi Sfânt Grigorie Nisis, dar nu pentru aceasta pentru carea aceştea zic, că dupre ce va înceta munca, va să se aşaze omul întru aceaia carea era dintru început, adecă întru curate minţi. Ci aceasta zice, că va înceta munca, şi sfârşit va lua. Deci spune-ne, Părinte, pentru ce un om ca acesta nu grăiaşte drept , precum să cuvine unui bărbat sfânt, carele s'au învrednicit a grăi din Duhul Sfânt? Că şi pentru raiu nu să potrivesc la glas oarecarii din Părinţi şi dascali, nezicându-l pre dânsul simţit, ci gândit. Şi întru alte capete ale Scripturii iaste cu putinţă a afla nepotrivirea la glas a oarecărora. Deci descopere-ne noao aceasta, stăpâne, ne rugăm, ca dela voi luminându-ne, să proslăvim pre Dumnezeu şi să nu ne mai îndoim la Sfinţii Părinţii noştri.

Răspuns al lui Varsanufie: *Bine e cuvântat Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, cel ce ne-au blagoslovit pre noi întru toată blagosloveniia*

cea duhovnicească întru ceale cereşti, *întru Hristos* (Ef. 1: 3). Amin. O, fraţi, bună vreame iaste să zic cu apostolul: *Făcutu-m'am fără de minte, voi m'aţi silit pre mine* (2 Cor. 12: 11). Pentru că mă silesc pentru voi a iscodi ceale mai presus de măsurile meale, şi a grăi pre ceale ce nu prea foarte folosesc pre suflet, de nu şi îl vatămă. Am lăsat pre Pavel Apostolul carele zice: *Toată iuţimea şi mâniia şi hula rădice-să dela voi, împreună cu toată răotatea* (Ef. 4: 31). Iar eu zic: împreună (şi) cu lăcomiia de pântece, şi cu curviia, şi cu iubirea de argint, şi cu cealelalte patimi: pentru care datori sântem a plânge noaptea şi zioa, şi a ne tângui neîncetat. Ca pentru mulţimea lacrămilor să se speale toată întinăciunea acestora, şi să putem a ne face, din întinaţi, curaţi; din pătimaşi, drepţi; din morţi, vii. Şi ne îndeletnicim la un cuvânt pentru carele vom să dăm răspuns. Că zice: *Că tu vei răsplăti fieştecăruia dupre lucrurile lui* (Ps. 61: 13). Şi iarăşi: *Că să cade noao a ne arăta înaintea judecăţii lui Hristos, ca să-şi ia fieştecarele ceale prin trup, dupre măsura celora pre care le-au lucrat, ori bine, ori rău* (2 Cor. 5: 10). Pentru aceastea datori sântem a ne sârgui, pentru care şi Părinţii noştri, Avvà Pimen şi ceialalţi pre rând, s'au nevoit. Această sârguinţă are pre a fi nebăgat în seamă, pre a nu să măsura pre sineşi, pre a să avea pre sineşi pământ şi cenuşă. Iar acea sârguinţă are pre a să avea pre sineşi cunoscătoriu, pre aducerea spre îngâmfare, pre a să număra pre sineşi şi pre a să măsura pre sineşi întru tot lucrul, pre a să depărta de smerita cugetare. Ertaţi-mă pre mine: Au nu cumva deşărţi sânteţi, şi pentru aceasta veniţi la aceastea? Deaca într'acest chip iaste, pogorâţi-vă la târg, pănă când va veni Stăpânul casii, şi să vă ia pre voi la viia lui. De ar fi fost bold întru inima voastră pentru întâmpinarea aceaia înfricoşată, nu aţi fi putut a vă aduce aminte de aceastea. Prorocul ş'au uitat să-şi mănânce pâinea sa, şi noi vieţuim întru ospeaţe şi întru desfătări, şi ne facem nedeosebitori: şi dintru aceastea cădem întru aceastea. Nu ceare dela noi Dumnezeu aceastea, ci sfinţire, curăţire, tăceare şi smerenie. Dar, de vreame ce a vă lăsa pre voi în gânduri nu voiam, şi aceaia, adecă a mă ruga lui Dumnezeu ca deplin să mă adevereaze pre mine pentru aceasta mă necăjiiam, ţinut fiind despre amândoaoă, mi-am ales mie însumi mai vârtos necazul, ca pre voi de necaz să vă odihnesc, aducându-mi aminte de cela ce zice: *Unii altora sarcinile purtaţi-le* (Gal. 6: 2). Şi auziţi pre cea dupre Dumnezeu deplin încredinţare, carea mi s'au făcut mie cu trei zile mai nainte de a scrie voi întrebarea. Toţi Părinţii, sfinţii carii bine au plăcut lui Dumnezeu, şi drepţii, şi robii lui Dumnezeu cei adevăraţi roage-să pentru mine. Însă să nu socotiţi că măcar de şi sfinţi au fost, toate adâncurile lui Dumnezeu curat au putut să le înţeleagă. Căci apostolul zice: *Că din parte cunoaştem, şi din parte prorocim* (1 Cor. 13: 9). Şi iarăşi: *Unuia adecă i să dă prin Duhul acealea şi acealea. Şi nu toate acealea să dau întru un om: ci acealea adecă aşa, şi acealea aşa; însă pre toate le lucrează unul şi acelaşi Duh* (v. 1 Cor. 12: 4-11). Pentru că cunoscând apostolul tainele lui Dumnezeu că necuprinse sânt, au strigat zicând: *O, adânc de bogăţie, şi de înţelepciune, şi de cunoştinţă a lui Dumnezeu! Cât*

sânt de necercate judecăţile lui, şi neurmate căile lui! Că cine au cunoscut mintea Domnului? Sau cine s'au făcut sfeatnic al lui?, şi cealelalte (Rom. 11. 33-34). Deci apucându-să să fie dascali de sineşi, sau de oameni siliţi fiind a veni spre aceasta, au sporit foarte şi mai presus decât dascalii lor. Şi dogme noaoă, deplin încredinţându-se, au alcătuit: dar, într'aceaiaşi dată, au rămas având predaniile dascalilor săi, oarecare învăţături care nu să afla dreapte. Şi după aceastea, mai sporind înainte, şi duhovniceşti dascali făcându-să, nu s'au rugat lui Dumnezeu pentru dascalii lor (ca deplin să se încredinţeaze) de s'au grăit prin Duhul Sfânt ceale zise de dânşii. Ci avându-i pre dânşii înţelepţi şi cunoscători, nu au judecat cu descurcare cuvintele lor. Şi deci deaciia s'au amestecat învăţăturile dascalilor lor întru învăţăturile lor. Şi grăia uneori adecă din învăţătura carea o au învăţat dela dânşii, iar alteori din bună isteţimea minţii sale. Şi aşa deaciia cu numele lor s'au scris cuvintele. Că luând dela alţii, şi sporind, şi mai buni făcându-să, au grăit prin Sfântul Duh orice s'au învrednicit dela dânsul; şi au grăit din învăţăturile dascalilor celor mai nainte de dânşii, nejudecând cu descurcare cuvintele lor, de li să cuvine a să adeveri ei deplin dela Dumnezeu, prin rugăciune şi prin cetire, de sânt adevărate: şi s'au amestecat învăţăturile. Şi, de vreame ce dela dânşii s'au grăit, s'au scris cu numele lor. Deci când vei auzi pre oarecarele dintr'înşii că dela Duhul Sfânt au auzit pre ceale ce le grăiaşte, aceasta deplin adeverire iaste, şi sântem datori să creadem; iar când zice pentru cuvintele acealea, nu afli pre dânsul zicând aceasta. Pentru că nu din cea deplin adeverire, ci din învăţăturile dascalilor lui celor mai nainte de el iaste. Şi luând aminte la cunoştinţa lor, şi la înţelepciune, nu au întrebat pre Dumnezeu pentru aceastea de sânt adevărate. Iată, aţi auzit toată nebuniia mea. Deci liniştiţi-vă şi îndeletniciţi-vă întru Dumnezeu. Şi încetând dela deşarta cuvântare, luaţi aminte la patimile voastre, pentru care vi să ceare seamă în zioa judecăţii. Că pentru aceastea nu vi să ceare seamă, pentru că nu ştiţi pre aceastea sau nu v'aţi învăţat aceastea. Deci plângeţi şi vă tânguiţi. Urmaţi urmele Părinţilor noştri, ale lui Pimen şi ale celor pre rând deaciia înainte: şi *alergaţi ca să prindeţi* (1 Cor. 9: 24), întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cuvine slava în veaci. Amin.

604. [605]. Întrebare: Cu adevărat, Părinte, povăţuitoriu sânteţi orbilor şi lumină întru Hristos a celor întunecaţi, şi prin voi adevărul noaoă ni s'au arătat. Pentru că aflăm şi în cărţile Bătrânilor că era oarecare mare Stareţ, şi dupre prostime zicea că pâinea cu carea ne cuminecăm nu iaste trupul lui Hristos, ci întocma închipuire. Şi de nu mai întâiŭ s'ar fi rugat lui Dumnezeu pentru aceasta, nu ar fi cunoscut adevărul.[1] Încă şi altul (mare Stareţ şi acela), socotea pre Hristos cum că să fie Melhisedec, şi când s'au rugat lui Dumnezeu, atuncea Dumnezeu i-au descoperit lui.[2] Ci iartă-

---

[1] *Pateric*, „Pentru Avva Daniil" 7. (N. ed.)
[2] *Pateric*, „Pentru Avva Daniil" 8. (N. ed.)

mă pre mine, Părinte, pentru Domnul, căci îndrăznesc a întreba ceale mai presus decât mine. Ci, de vreame ce Dumnezeul nostru prin sfinţiia voastră ne-au luminat pre noi cătră calea cea nerătăcită a adevărului, mă rog pentru aceasta ca desăvârşit să ni să arate noao, ca să se curăţească mintea noastră despre căutarea cea pentru aceastea, şi inima noastră cea neputincioasă. Pentru ce au lăsat Dumnezeu nişte bărbaţi ca aceştea să se rătăcească? Că măcar de şi ei nu au cerut, pentru ce nu li s'au dat lor în dar aceasta, spre surparea vătămării a acelor ce cetesc mai pre urmă? Că măcar de şi ei la dreapta credinţă şi la fapta bună nu s'au împiedecat, dar însă cei ca mine lenevoşi şi trândavi, fiindcă pre vredniciia cea vreadnică de credinţă a lor întru credinţă o au priimit, cu lesnire de aicea să vatămă, neştiind acealea ce aţi zis, că nu au putut sfinţii să înţeleagă pre toate tainele, şi cum că lui Hristos nu s'au rugat pentru deplin adeverirea de sânt aceastea adevărate. Deci descopere-mi mie şi aceasta, Părinte milostive: pogoară-te împreună şi cu neputinţa mea.

Răspuns: Fiiule, nu au lăsat Dumnezeu pre nişte bărbaţi ca aceştea să se rătăcească. Că cel ce lasă pre cineva să se rătăcească iaste acela carele, întrebat fiind pentru cale, nu-i spune adevărul. Deci nu au întrebat pre Dumnezeu pentru aceasta, ca să ia dela dânsul adevărul. Iar de zici că pentru ce Dumnezeu în dar nu i-au oprit pre dânşii pentru folosul celor ce după dânşii le citesc pre dânsăle, poţi a zice aceasta şi pentru tot păcătosul. Că ştiind Dumnezeu că, de va greşi, chip multora să va face, pentru ce prin dar nu l-au oprit pre dânsul, ca nu printr'însul să se vatăme mulţi? Şi să află silită viiaţa la oameni. Şi deci ce? Opreaşte pre Dumnezeu cu chipul acesta de a mântui pre tot omul? Că ce? Şi în Scriptură au nu sânt graiuri de poticnire la cei neînvăţaţi, şi carii nu cunosc mintea cea duhovnicească a Scripturii? Deci oare să cade a zice: Pentru ce pre mintea cea duhovnicească a Scripturii arătat nu o au spus Dumnezeu, pentru ca să nu să vatăme oamenii? Ci au lăsat osteneală la sfinţii cei după vreame, ca să tâlcuiască pre ceale ce să caută. Pentru aceasta sânt dascali şi tâlcuitori, precum zice apostolul. Deci să nu te rătăceşti pentru bărbaţii ce ai întrebat. Pentru că, de ar fi cerut dela Dumnezeu, ar fi putut a lua. Că zice: *Tot cela ce ceare, ia, şi cel ce caută, află* (Mt. 7: 8). Şi precum prin proroci şi prin apostoli au arătat Dumnezeu calea vieţii, aşa fieştecarele au grăit din parte: şi prin unul singur nu s'au grăit, ci orice au lăsat acesta, au grăit acela cu voia lui Dumnezeu. Aşa au făcut Dumnezeu şi la sfinţii cei după dânşii. Şi deaca grăesc cei dintâiŭ ceva care are îndoire, tâlcuesc cei mai de pre urmă: ca totdeauna să se proslăvească Dumnezeu prin sfinţii săi. Că el iaste Dumnezeu al celor dintâiŭ, şi al celor de apoi. Lui i să cade slava în veaci. Amin.

605. [606]. Întrebare: Iartă-mă, Părinte iubitoriule de oameni, pentru Domnul, că foarte mă necăjesc. Că am cetit la o carte dogmaticească şi văz pre inima mea turburată. Şi a arăta voao pentru aceasta mă tem, şi a tăcea nu pociŭ de gânduri. Deci ce porunceşti să fac, Părinte sfinte?

Răspuns: De vreame ce diiavolul voiaşte să te arunce pre tine întru îndeletnicire nefolositoare, spune ceaia ce voeşti, iar Dumnezeu loc să nu-i dea lui.

606. [607]. Întrebare: Pentru înviiarea trupurilor sfinţilor spune-mi mie, de să scoală întru acest trup întru care sântem acum, care are oase şi vine, sau vor avea trup de aer şi rătund? Pentru că şi trupul Domnului zic ei cum că într'acest fealiu va fi întru înviiarea ceaia ce va să fie, lepădându-să ei cum că au înviiat el din morţi întru al nostru trup, pre carele l-au luat din Sfânta Născătoarea de Dumnezeu şi Pururea Fecioara Mariia pentru a noastră mântuire. Şi că zic cum că aceasta iaste ceaia ce o zice apostolul: *Carele va închipui trupul smereniei noastre, spre a să face el de un chip cu trupul slavei lui* (Flps. 3: 21). Şi iarăşi zic: apostolul au zis că *trup şi sânge împărăţiia lui Dumnezeu a o moşteni nu pot* (1 Cor. 15: 50). Aceasta zicându-o ei, că nu să poate trupul acesta să fie veacĭnic, că din hrană să alcătuiaşte, şi în veacul cel ce va să fie a mânca şi a bea nu iaste cu putinţă. Şi iarăşi zic că pentru Domnul nostru Iisus Hristos zice apostolul: *Când să vor supune lui toate, atunci şi însuşi Fiiul să va supune celui ce i-au supus lui pre toate, ca să fie Dumnezeu toate întru toate* (1 Cor. 15: 28). Şi iarăşi poartă prin gură pre cea zisă de Eclisiiastul: *Mai întâiŭ s'au făcut, întru veacurile ceale ce au fost mai nainte de noi* (Ecl. 1: 10), fac ei de aicea pre mai-nainte-fiinţa. Încă şi pre cea zisă în Evanghelie: *Că nu vei eşi de acolò până când vei da condratul cel mai de apoi* (Mt. 5: 26), ne încredinţează pre noi cum că iaste sfârşit muncii.

Deci descopere-mi mie aceastea, pentru Domnul, stăpâne, ca să nu mă rătăcească pre mine vrăjmaşul şi să caz, din neştiinţă, în cursele lui ceale reale. Că de pretutindenea, din nebuniia mea, mă clătesc, de vreame ce nu am ţinut pre sfintele tale cuvinte, şi nu m'am depărtat dintru început de cercarea lucrurilor acestora: că mare primejdie a sufletului au. Şi roagă-te pentru mine, Părinte bunule, ca de acum înainte să mă deştept şi să mă grijesc pentru plângerea păcatelor meale. Şi iartă-mă pre mine că am îndrăznit a întreba aceastea: ci ca cei ce ştiţi pre toate, daţi voe a-mi spune şi mie.

Răspuns: Frate, mai nainte am scris ţie că deşartă îndeletnicire au sămănat întru tine diiavolul. Că vreamea ta iaste să plângi şi să jăleşti păcatele tale. Dar însă, ca să nu te las pre tine în gânduri, de voeşti să te înveţi pentru înviiare, deaca crezi prorocilor, au arătat noao Dumnezeu înviiarea cum va fi, prin Iezekiil Prorocul, cum s'au împreunat os cătră os, şi încheetură cătră încheetură, şi fleave, şi piale şi vine (Iez. 37: 7-8), şi aşa au înviiat. Şi apostolul, ştiind că ne sculăm cu trupurile, au învăţat zicând: *Că să cade stricăciosul acesta să se îmbrace cu nestricăciune, şi muritoriul acesta să se îmbrace întru nemurire* (1 Cor. 15: 53). Să nu te rătăceşti: împreună cu oase, şi cu vine, şi cu peri trupurile să scoală, şi aşa vor fi în veac. Dar însă mai arătate şi mai preaslăvite, dupre

glasul Domnului ce zice: *Atuncea drepţii vor străluci ca soarele întru împărăţiia ceriurilor* (Mt. 13: 43). Pre slavă o pune mai întâiŭ în trupuri. Adecă ce zic? Un om ţăran întră la împăratul, şi-l face pre dânsul voevod. Şi iase afară proslăvit. Au nu tot acelaşi iaste? Au trupul i s'au schimbat? Sau precum un om diiacon, de năprasnă hirotonisit fiind episcop, şi să află numaidecât proslăvit. Aşa şi aicea. Că ce? Precum sânt acum oamenii în trup, nu să fac purtători de Dumnezeu? Şi cum au văzut Moisì pre Domnul? Şi, mai nainte de dânsul, Avraam şi Iacóv? Şi Stefan, cel din *Fapte*, şi ceialalţi? Au doară fără de trupuri era? Aşa va fi şi întru înviiare: aceastea adecă trupuri, însă nestricăcioase, şi fără de moarte, şi mai preaslăvite. Pentru aceasta zice apostolul pentru trupul cel omenesc: *Să samănă întru necinste, să scoală întru slavă; samănă-se trup sufletesc, să scoală trup duhovnicesc* (1 Cor. 15: 43-44). Aceasta zice, că mulţi din sfinţi nu sânt arătaţi oamenilor, ci mai vârtos necinstiţi în ochii lor. Iar când vor lua acolò pre slavă ca o hirotonie, să arată tuturor că duhovniceşti sânt. Pentru aceasta zice: *să samănă trup sufletesc* la oameni, *să scoală trup duhovnicesc* proslăvit, şi să minunează toţi. Şi aceasta o zice apostolul, că va preface trupul smereniei noastre ca să fie el de un chip cu trupul slavei lui. De vreame ce cu chip de lumină le face pre dânsăle, ca pre trupul său, precum au zis apostolul Ioann, că *în vreamea când să va arăta, atuncea aseamenea lui vom fi* (1 In. 3: 2). Că lumină iaste Fiiul lui Dumnezeu, şi ei fii ai lui Dumnezeu sânt, dupre apostolul, şi fii ai luminii. Dupre aceasta zice că va preface. Iar pentru aceaia că zice: *Când să vor supune lui toate, atuncea şi însuşi Fiiul să va supune celui ce i-au supus lui pre toate*, mai întâiŭ învaţă-te: Cui au scris aceastea? Corintheanilor. Şi încă era ellinismosul. Şi obiceaiu era la oarecarii din Ellini aşa: când veniia fiiul împăratului lor la vârstă, să scula şi ucidea pre tatăl său. Şi ca nu, priimind ei propoveduirea apostolului, să aibă dupre obiceaiul lor, şi pentru Fiiul lui Dumnezeu aceaiaşi să socotească, au izgonit împărtăşirea aceasta dela dânşii zicându-le lor: *Când va supune lui pre toate, atuncea şi el să va supune celui ce i-au supus lui pre toate.* Dar când vrăjmaşii lui, legaţi fiind, supt picioarele lui vin, pre diiavolul zice, şi pre puterile lui, şi pre cei ce urmează voilor lor. Deci pentru aceasta zice apostolul: *Încă nu vedem pre toate supuse lui* (Evr. 2: 8). Pănă când? Pănă vor veni îngerii lui Dumnezeu şi ai Tatălui celui ce i-au zis lui: *Şezi de-a dreapta mea, pănă ce voiŭ pune pre vrăjmaşii tăi aşternut picioarelor tale* (Ps. 109: 1). Pre aceşti vrăjmaşi îi aduce la judecata Fiiului lui Dumnezeu. *Că Tatăl,* zice, *pre nimenea nu judecă, ci toată judecata o au dat Fiiului* (In. 5: 22). Şi ca să te înveţi cum dă lui Dumnezeu şi Tatălui pre împărăţie, ascultă: Fiiul lui Dumnezeu, întrupându-să, au venit să chieme şi să sfinţească prin sfântul său sânge *neam sfânt, norod ales, răvnitoriu de lucruri bune, împărătească preoţie* (v. 1 Pt. 2: 9; Tit 2: 14). Şi înţeleage: după ce să vor supune lui vrăjmaşii lui, şi-i va judeca pre dânşii, şi el însuşi ca un chip de supunere va da împărăţiia pre carea o au agonisit, adecă pre norodul cel sfânt, lui Dumnezeu şi Părintelui, zicând: „Iată eu şi copiii carii mi i-ai dat mie”

(v. Is. 8: 18; Evr. 2: 13). Şi ca să te înveţi potrivirea, Tatăl pre toată judecata o au dat Fiiului: şi Fiiul, pre carii i-au chiemat, i-au dat Tatălui. Şi aşa cuvântul să împlineaşte, acela adecă: *Când să vor supune lui toate, atuncea şi însuşi Fiiul să va supune celui ce i-au supus lui pre toate* (1 Cor. 15: 28).

Iar pentru veacurile care zici cum că au zis Eclisiiastul, cunoaşte că toată vreamea omului veac al lui iaste. Pentru aceasta, nu au zis că „mai nainte s'au făcut întru veacurile ceale mai nainte de lumea aceasta", ci *întru veacurile lumii aceştiia care au fost mai nainte de noi* (Ecl. 1: 10). Şi de voeşti să te înveţi că cei neînvăţaţi şi neînţelepţi răzvrătesc Scripturile şi le tâlcuesc dupre învăţătura diiavolului, apostolul au zis: *Bucatele pântecelui, şi pântecele bucatelor, iar Dumnezeu şi pre acesta şi pre acealea le va strica* (1 Cor. 6: 13), pentru lăcomiia. Şi nedeosebirea, şi neînfrânarea zicând. Drept aceaia dar au stricat bucatele şi pântecele dela vase. Deci ştiind apostolul, cela ce au zis aceasta, cum o au zis, că pentru patimi zice, şi cum că le-au stricat Domnul dela dânsul şi dela cei ca dânsul, au început a zice: *Nici de vom mânca ne osândim, nici de nu vom mânca ne îndreptăm* (v. 1 Cor. 8: 8). Iar putearea graiului într'acest chip să află. Iar pentru veacul ce va să fie, aşa au zis Dumnezeu, că deopotrivă vor fi oamenii cu îngerii: nemâncând, nici bând, nici poftind. Şi cu neputinţă lui nu-i iaste nimic. Că au arătat aceasta prin Moisì, că au făcut patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi |nemâncând|. Şi cel ce au făcut aceasta poate să facă şi pre toţi anii veacului aşa să fie omul. Iar de bârfeaşte cineva şi zice că mai pre urmă au mâncat, [aseamenea] şi pentru Mântuitoriul, într'acest chip semn din parte al celor ce vor să fie au arătat, precum şi pentru înviiare: că au înviiat pre morţi şi prin apostoli, arătându-ne noao că va fi înviiare. Şi deaca mai pre urmă după aceastea au murit, nu ni să cade a nu creade învierii. Dar, cu toate aceastea, zice: *Nu numai cu pâine singură va trăi omul, ci cu tot graiul carele iase prin Duhul lui Dumnezeu* (v. Mt. 4: 4). Ce ai să zici cătră aceasta? Fără numai să o răzvrăteşti pre dânsa, precum şi pre cealelalte Scripturi.

Iar pentru aceaia, adecă *trup şi sânge împărăţiia lui Dumnezeu nu vor moşteni, nici stricăciunea pre nestricăciune* (1 Cor. 15: 50): trup şi sânge numeaşte pre necurăţie, şi pre viclenie, şi pre voile trupului. Şi voeşti a te învăţa că, în trup oamenii fiind, să fac duhovniceşti? Auzi pre Domnul zicând cătră Nicodim: *Să cade voao a vă naşte de sus.* Mai pre urmă au zis: *prin apă şi prin Duh* (In. 3: 3-5). Şi născându-să din Duhul, duhovniceşti sânt. Şi iarăşi zice: *Nu din sângiuri, nici din voe de bărbat, nici din voe de trup, ci dela Dumnezeu s'au născut* (In. 1: 13). Şi *Dumnezeu Duh iaste* (In. 4: 24). Deci precum sânt întru Duhul, s'au făcut duhovniceşti, fiindcă s'au născut dela Dumnezeu. Şi acolò nu poate să-i facă pre dânşii duhovniceşti?

Iar aceaia, adecă că *„nu va eşi de acolò pănă când va plăti condratul cel mai de apoi"* (Mt. 5: 26), şi de unde îl plăteaşte? Însemnând munca lor cea veacĭnică, aceasta o au zis că *nu va eşi*. Deaca să va arunca un sărac datoriu în

temniţă şi i să va porunci dela stăpânitoriul să nu iasă până când va plăti datoriia ceaia ce iaste datoriu, iaste cu putinţă a judeca că adevărat iase? Nu iaste aşa. Să nu te rătăceşti ca un fără de minte. Nimenea acolò nu sporeaşte: ci deaca cineva are ceva, de aicea are, ori bun, ori rău, sau de veselie.

Deci lasă pre nebunele cuvântări aceastea, şi să nu urmezi dracilor şi învăţăturilor lor. O dată iau ei, o dată surpă jos. Deci smereaşte-te înaintea lui Dumnezeu, plângându-ţi păcatele tale şi jelindu-ţi patimile tale. Adu-ţi aminte de scriptura ceaia ce zice: *Şi acum, Israile* (A 2-a Lege 4: 1). Şi iarăşi: *Şi acum am început* (Ps. 76: 11). Ia aminte de sineţi deaciia. Dumnezeu să te iarte pre tine unde să pleacă inima ta să iscodească!

607. [608]. Alt frate au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ, zicând: Spune-mi mie, Părinte. Iată văz pre cineva făcând vreun lucru, şi-l povestesc pre dânsul cuiva: şi zic că nu-l osândesc pre dânsul, ci numai grăim. Oare nu iaste clevetire în gând?

Răspuns: Deaca are pornire pătimaşă, clevetire iaste; iar deaca iaste slobod de patimă, nu iaste clevetire, ci ca să nu să crească răul zice.

608. [609]. Întrebare. Ce iaste: *Cu cel îndărătnic te vei îndărătnici* (Ps. 17: 27)?

Răspuns: Au zis Domnul: *Deaca cineva te va lovi cu palma preste falca ta cea dreaptă, întoarce-i lui şi pre ceaialaltă* (Mt. 5. 39). Aşa să cade a te îndărătnici cu cel îndărătnic.

609. [610]. Întrebare. Ce iaste: *Faceţi-vă pricepuţi ca şărpii şi proşti ca porumbii* (Mt. 10: 16)?

Răspuns: Cela ce pre priceaperea şarpelui cătră rău, cu prostimea porumbului cătră bine o au amestecat, nici pre priceapere o va lăsa să se facă vicleană, nici pre prostime fără de minte.

610. [611]. Întrebare: Carii sânt cei ce au păcatul şi răotatea din voire, şi carii sânt cei ce au afară de voire?

Răspuns: Cei ce au din voire pre răotate, aceştea sânt carii pre a loruşi voe o dau să sporească la răotate, şi împreună să îndulcesc, şi împreună să împrietenesc. Aceştea au pace cu satana şi nu fac războiŭ cu dânsul în gânduri.

Iar cei ce afară de voire au răul, aceştea sânt carii pre putearea cea protivnică o au împrotivă, ostăşindu-să întru mădulările lor, dupre apostolul (Rom. 7: 23). Şi iaste putearea cea neguroasă, şi acoperemântul, dar însă întru gânduri nici să învoesc, nici împreună să îndulcesc, nici o ascultă: ci împrotivă cuvântează, şi împrotivă lucrează, şi împrotivă grăesc, şi cad împrotivă, să mânie asupra loruşi însuşi. Aceştea sânt mult mai buni şi mai cinstiţi la Dumnezeu, decât aceia carii cu a sa voire dau pre voia lor să sporească la răotate, şi împreună să îndulcesc.

611. [612]. Întrebare: Ce iaste aceaia ce au zis Domnul Samarineancii, că: *Cinci bărbaţi ai avut, şi acum pre carele îl ai nu iaste bărbat al tău*? (In. 4: 18)

Răspuns: Arătat iaste graiul. Căci lege iaste veche: muierile câte cu moarte pierd pre bărbaţii lor, şi să lasă fără de fii, până la cinci să se împreuneaze cu bărbaţi; iar dupre al cincilea, ori de ar fi şi născut, ori de nu, să înceteaze. Iar deaca oarecarea, după cei cinci, şi cu al şaselea s'ar fi împreunat, să nu-i fie bărbat acela, ci preacurvariu, ca cela ce afară de leage să împreunează. Care lucru şi la această muiare s'au întâmplat. Iar deaca şi mai tainic cineva ar fi voit să zică: pre cei cinci bărbaţi dupre leage, pre simţirile ceale fireşti le-ar fi zis, pre vedeare, pre mirosire, pre auz, pre gust şi pre pipăire, prin care să cunoaşte de noi tot lucrul ce să întâmplă înainte ce iaste. Iar pre al şaselea, şi fără de leage, necredinţa, de carea era ţinută muiarea din neştiinţă şi afară de fire. Deci au zis ei Hristos că: *Adevărat ai zis, că cinci bărbaţi ai avut*, ca cum pre ceale cinci simţiri ale tale ca pre nişte bărbaţi le-ai avut, care te supunea pre tine şi te învârtiia dupre voia lor: adecă că din destul te-ai umplut de poftele care prin ceale cinci simţiri fireşti întră asupră-le înlăuntru: pre care acum le-ai lepădat pentru omorârea cea din bătrâneaţa trupului: iar pre carele acum îl ai, adecă pre necredinţă, nu iaste bărbat al tău, adecă nu fireaşte te domneaşte pre tine, ci cu întrare înlăuntru de afară.

612. [613]. Sfătuire a Sfântului şi Marelui Stareţ Varsanufie cătră un nou-începătoriu carele boliia şi nu suferiia necazul boalei.

Frate, nu să făliia lucrătorii cerând plata dela stăpânul de casă, fără numai la aceasta, zicând că: „Noi am purtat arşiţa zilii şi greotatea” (v. Mt. 20: 12). Deci să răbdăm, fiiule, cu mulţămită necazul, ca să vie bogat preste noi mila lui Dumnezeu. Şi să nu ne supărăm, şi în robiia mâhniciunii céiĭ întunecate să cădem, că dintru aceasta să face început peirii. Adu-ţi aminte, fiiule, că *cela ce va răbda până în sfârşit, acela să va mântui* (Mt. 10: 22). Fiiule, iaste şi slăbiciune spre ispită, şi ispita spre cercare. *Căci bărbatul neispitit iaste necercat* (Agrapha, nr. 90): iar lucrul cel ispitit, în primejdii iaste cercat şi lămurit ca şi nişte aur în foc. Pentru că cercarea aduce pre cineva la nădeajde, *iar nădeajdea nu ruşinează* (Rom. 5: 5). Deci să nu slăbănogească vrăjmaşul pre punerea ta înainte cea dupre Dumnezeu, şi să nu clătească credinţa ta cea întru Sfânta Troiţă. Că ce ai pătimit, spune-mi mie, ca până într'atâta să te moloşeşti? Adu-ţi aminte ce zice apostolul: *Încă nu aţi stătut împrotivă păcatului până la sânge nevoindu-vă, şi aţi uitat mângâiarea carea voao ca unor fii vorbeaşte. Fiiule, să nu fii nebăgătoriu de seamă de certarea Domnului, nici te slăbănogi de dânsul fiind mustrat: că pre carele îl iubeaşte Domnul îl ceartă, şi bate pre tot fiiul pre carele priimeaşte.* De suferiţi certarea, *ca unor fii să aduce voao Dumnezeu. Pentru căci care fiiu iaste pre carele nu-l ceartă tatăl său? Iar de sânteţi fără de certare, căriia părtaşi ne-am făcut toţi, apoi fii din curvie sânteţi, şi nu fii adevăraţi* (Evr. 12: 4-8).

De suferi cu mulţămită necazul, te-ai făcut fiiu, iar de te vei moloşi, te-ai făcut fiiu din curvie. Mă rog ţie, fiiule, bătrânul celui mai tânăr; cel învechit în

shimă călugărească (măcar de şi nimic nu m'am folosit), celui de curând tuns. Şi o, să nu fie în deşărt, Doamne Iisuse Hristoase, nici în zadar! Trezveaşte-te, deşteaptă-te din beţiia somnului celui prea greu. Scoală-te împreună cu Petru şi cu ceialalţi apostoli, strigând lui Hristos, Mântuitoriului tuturor, cu glas luminat: *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne că perim* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24). Şi negreşit vine şi cătră tine, şi ceartă vânturile şi marea, şi încetează furtuna dela corabiia ta: pre iarnă zic dela sufletul tău, şi te zmulge pre tine dela leul cel mâncătoriu de sânge; şi pre porumbiţa ta din pântecele bălaurului, şi pre sămânţa ta din grindină, şi pre maslinul tău de viermi, şi din brumă pre toţi pomii tăi, ca să-şi dea rodurile lor în vreme, şi sămânţa pământului tău să dea rod copt, dupre apostolescul cuvânt, *câte o sută, şi câte şasăzeci, şi câte treizeci* (Mc. 4. 8). Ia aminte, frate, ce ai răbdat pentru numele lui Dumnezeu? Apostolul au numărat că nimic nu ne va despărţi pre noi dela dragostea lui Hristos, zicând aşa: *Necaz, sau strâmtorare, sau foame, sau goană, sau golătate, sau primejdii, sau sabie?* (Rom. 8: 35) Şi puţină slăbiciune clăteaşte pre mintea noastră dela Dumnezeu? Să nu fie! Ci întăreaşte-te, fiiule, şi vezi pre ajutoriul cel dela Dumnezeu. Căci întâia ispită iaste aceasta. Deaca vei birui, cu ajutoriul lui Dumnezeu, nu te mai domneaşte pre tine: iar deaca te va birui pre tine întru aceasta, la slujire te aduce pre tine. Deci stăi şi rabdă: că ai a vedea, deaca vei sta, ce va fi mila Domnului. Şi să se adevereaze deplin dragostea ta că nu încetez noaptea şi zioa rugându-mă lui Dumnezeu ca să te mântuiască pre tine şi să ne păzească pre noi pre toţi de cel rău. Şi sârguinţa mea iaste ca să moşteniţi împreună cu sfinţii, ca nişte fii ai lor, pre acealea ce *ochiu nu le-au văzut, şi ureache nu le-au auzit, şi pre inimă de om nu s'au suit, ceale ce au gătit Dumnezeu celor ce-l iubesc pre el* (1 Cor. 2: 9). Răvneaşte pre aceastea, şi fericit întru Hristos vei fi.

613. [614]. Un frate au greşit, şi auzind dela Avvà că: Cel prea puţin din toate, zi numai „Iartă-mă”, învârtoşându-să, nu au zis. Şi făcând Avvà rugăciune cu trei plecări de genunche, de-abiia l-au plecat pre dânsul să zică: Iartă. Iar când să ducea fratele la chiliia sa, i-au zis Avvà lui: Frate, cearcă-ţi inima ta în chiliia ta, însuţi de sineţi, şi vei afla de unde ţi s'au întâmplat ţie învârtoşarea inimii tale. Şi după ce au făcut aceasta fratele, au venit căzând şi mărturisindu-să Avvei, şi l-au rugat ca să vestească Marelui Stareţ Varsanufie lucrul, şi să ceară de la dânsul să facă rugăciune pentru dânsul. Iar sfântul i-au arătat aceastea:

Răspuns al lui Varsanufie: Frate, ia aminte de sineţi. Tu ai cerut să se samene ţarina ta dela mine. Nimenea nu te-au silit pre tine. Vezi să nu laşi să se samene între grâul tău neghini dela diiavolul. Mâncarea zic a focului. Eu îţi zic ţie: Tu m'ai întrebat pentru gândurile tale. Părinţii zic: Deaca întreabă cineva, până la moarte datoriu iaste să păzească. Şi deaca cineva nu păzeaşte, întru pieire va fi. Reale şi cumplite gânduri ai încuibat întru inima ta. Ce gândeşti gânduri putătoare de moarte, ceale ce nu sânt? Ci diiavolul iaste carele îţi face ţie lumina întunearec şi întunearecul lumină, şi pre ceale amară dulci ţi le arată ţie,

şi pre ceale dulci, amară; pre viiaţă o vezi moarte, şi pre moarte viiaţă. Pentru că încungiură, răcnind ca un leu vrăjmaşul, vrând să te înghiţă pre tine de viu, şi tu nu pricepi. Că de nu mâna lui Dumnezeu şi rugăciunea sfinţilor te-ar fi acoperit pre tine, întru peirea şi întru rătăcirea lui aveai a cădea. Şi leapezi dumnezeeştile cuvinte ceale ce să grăesc ţie dela Avvà al tău spre folosul şi mântuirea sufletului tău: ca niciodată să vii la cunoştinţă de viiaţă. Şi ce fealiu de osteneale face pentru tine ca pentru însuşi sufletul său, şi rugând pre sfinţi aceaiaşi să se roage pentru tine, ca să te izbăveşti din cursele diiavolului şi ale morţii, şi să te mântueşti în cuibul Domnului. Şi aşa să osteneaşte pentru tine, şi tu au nu eşti datoriu a-i păzi cuvintele lui ca lumina ochiului? Şi să-l aibi pre dânsul mai mult decât pre sufletul tău. Ci te-ai făcut varvar mojic, fiindcă te-ai săturat din împreunarea lui cea totdeauna, de carea nu ţi să cădea ţie să aibi saţiu, ci a te ruga ţi să cădea ţie, ca să te fi făcut vreadnic de dânsa: şi ca să nu-ţi fie ţie spre judecată aceaia, adecă că eşti împreună cu dânsul totdeauna, şi să faci lucrul cel poruncit dela dânsul cu sârguinţă, şi cu mare frică şi cu cutremur, ca să vie preste tine blagoslovenia lui Dumnezeu, şi să te slobozeşti din rătăcirea vrăjmaşului. Ca să nu să împlinească şi pentru tine că: *Au mâncat Iacov şi s'au săturat, şi au lovit cu piciorul cel iubit* (A 2-a Lege 32: 15). Şi să se împlinească la tine: *Vaiŭ ţie Horazine, vaiŭ ţie Vithsaido, că de s'ar fi făcut în Tir şi în Sidon putearile ceale ce s'au făcut întru tine, demult în sac şi în cenuşă s'ar fi pocăit!* (Mt. 11: 21) Şi să nu auzi şi tu: *Ai urât învăţătura, şi ai lepădat cuvintele meale înapoi* (Ps. 49: 17). Pentru ce de multe ori te ispiteşti pre sineţi, dela sineţi pornind cuvinte către oarecarii, şi nu suferi orice-ţi zic, ci din zavistie şi din pizmă să orbeaşte inima ta, şi îţi aduci ţie însuţi turburare? Şi de multe ori te-ai poticnit şi ţe-ai plâns faţa ta, şi nu să ruşinează fruntea ta cea de aramă? Şi nu să înduplecă grumazul tău cel de hier? Precum şi dela fratele Ioann ţi s'au zis ţie. Cine dar au uneltit aceastea şi s'au mântuit? Cain dintru început le-au uneltit, şi au priimit blestemul din mâna Domnului. Şi după dânsul uriiaşii, şi s'au înecat în apa potopului; Ham şi Isav, şi s'au lepădat din sfintele blagoslovenii; Faraò, şi s'au învârtoşat, şi l-au înghiţit pre dânsul apa Mării Roşii întru cufundare, şi pre cei împreună cu dânsul. Cei împreună cu Dathan au stătut împrotiva lui Moisì, şi i-au înghiţit pre dânşii pământul şi pre casele lor. Şi deaca pre preotul cel ce au stătut împrotivă l-au înghiţit pământul, dupre cum zice Scriptura, tu cum ai îndrăznit a sta împrotivă celui ce ţe-au zis ţie să zici: „Iartă”, şi nu ai zis? Şi te-ai înstreinat pre sineţi dela smereniia lui Dumnezeu, şi dela cuvintele Părinţilor carii zic: Întru tot lucrul avem trebuinţă de smerenie, a zice întru tot lucrul şi cuvântul: „Iartă”. Şi ai auzit de multe ori şi nu ai zis: ci şi ceaia ce o ai zis mai pre urmă nu era adevăr: că silit lucru era, şi nu cu pocăinţă şi cu umilinţă o ai zis. Pănă când vârtos la cerbice eşti, şi netăiat împrejur la inimă? Vezi că nimenea nu iaste vârtos. Pentru ce dai mână de puteare diiavolului, spre peirea sufletului tău? Deci trezveaşte-te, fratele mieu, priveghiiază, deşteaptă-te din somnul cel prea adânc şi din beţiia cea fără de vin carea te ţine

pre tine. Unde iaste smereniia? Unde iaste ascultarea? Unde iaste tăiarea voii întru toate? Că deaca întru una îţi tai voia ta, şi întru una nu-ţi tai, arătat iaste că şi întru aceaia ce o ai tăiat iarăşi altă voe aveai. Fiindcă cel ce să supune, întru toate să supune. Şi unul ca acesta să face fără de grijă pentru a sa mântuire, fiindcă altul dă răspuns pentru dânsul, la carele s'au supus şi s'au încredinţat pre sineşi. Deci deaca voeşti să te mântueşti, şi să trăeşti în ceriu şi pre pământ, păzeaşte aceastea, şi dau eu seamă pentru tine, frate. Iar de te vei lenevi, tu vei vedea. Nădeajdea să nu o tai, că aceasta bucurie iaste a diiavolului. Pre Avvà l-am făcut să te priimească pre tine în sânul său precum erai: că să amorţise de nesupunerea ta şi de neascultarea ta. Şi l-am plecat pre dânsul să te priimească pre tine întru frica lui Dumnezeu ca pre un fiiu adevărat, şi nu ca pre un fiiu din curvie. Şi tu dupre frica lui Dumnezeu încreade-te pre sineţi lui întru toate. Şi îmi mărturiseaşte mie Tatăl şi Fiiul şi Sfântul Duh că port toată grija ta înaintea lui. Şi dela mine va ceare sângele tău, deaca nu vei face nepriimite cuvintele meale. Deci din zioa de astăzi pune începătură, fiind ajutorat de mâna lui Dumnezeu. Iată nou te-ai făcut. Păzeaşte-te pre sineţi, şi să nu mai iai aminte la nebuneşti cuvântări nefolositoare. Domnul să-ţi dea ţie priceapere şi puteare de a asculta şi a face. Şi deaca ceva voeşti a întreba din vreame în vreame, nu mă voiŭ lenevi de a-ţi da ţie răspuns ceaia ce dă Dumnezeu în gura mea, deplin adeverind pre inima mea ce să zic ţie spre mântuirea sufletului tău, întru Hristos Iisus. Amin.

614. [615]. Acelaşi frate, încă mai făcând neascultare cătră Avvà, şi întrebând pre Marele Stareţ de iaste de folos să păzească cineva pre ceale ce să grăesc întru jurământ în ceasul mâniei lui, sau să se pocăiască şi să nu lucreaze pre ceale ale jurământului, i-au răspuns lui Stareţul aceastea:

Au zis Domnul lui Moisì: „Pogoară-te degrab, că au făcut nelegiuire norodul pre carele l-ai scos din pământul Eghípetului. Că s'au abătut în laturi din calea carea am poruncit lor. Şi iată au făcut viţel şi să închină idolului" (v. Ieş. 32: 7-8). Cum, ticăloase, te-ai amăgit aşa degrab din ascultarea dela carea voiaşte diiavolul să te înstreineaze pre tine şi să înnebuneaşte asupra ta? Au nu aceasta iaste ceaia ce am zis ţie, că neînţelegătoriu eşti şi netăiat împrejur la inimă? Unde ai lepădat cuvintele meale? Ce te sârgueşti a cădea în groapa diiavolului? Ce te orbeaşte pre tine vrăjmaşul pentru ceale ce ai auzit? Nu ţi s'au poruncit să te dai pre sineţi în mâinile lui Dumnezeu, şi în mâinile lui avvà al tău? Nu ai auzit că voiaşte mântuirea sufletului tău ca pre folosul sufletului său? Şi nu ţi să cădea ţie a nu-l asculta pre dânsul măcar de ţe-ar fi zis ţie ucidere să faci, pentru folosul mai ales al fraţilor: pre carele prin îndreptarea de sineţi îl piiarde dela tine satana, ca nici tu să te foloseşti, nici altul prin tine. Şi vei să iai pre vaiul fariseilor şi al pânditoriului lui Iezekiil pentru sabiia ceaia ce vine asupră. Fie ţie: nu poţi să foloseşti pre cineva. Dar pentru ce nu spui celui ce poate? Pentru ce te-ai făcut atât de degrab ca un câine ce s'au întors la a sa borâtură, şi ca un porc la tăvălitura tinii, rămâind neîncovoiat, pentru învârtoşarea inimii tale? Ţi

s'au poruncit ţie să spui toate ceale ce să fac, şi păcatul al lui să fie: şi îl întărâţi pre dânsul ca norodul pre Moisì. Deci ruşinează-te, lepădă dela tine obiceaiul cel dedemult, şi întoarce-te, şi te priimeaşte pre tine Dumnezeu, că milostiv iaste. Şi să nu iai aminte la plăceri ale oamenilor, de vreame ce te prăpădeşti şi nu te faci rob al lui Dumnezeu. Ia aminte de sineţi, ticăloase, şi teame-te de Dumnezeu. Iar întru întărâtarea mâniei tale nu-ţi iaste ţie de folos să păzeşti pre ceale zise întru jurământ, şi să calci porunca lui Dumnezeu, celuia ce zice: *Nu vei ucide* (Ieş. 20: 13). Că mai bun lucru iaste a te pocăi lui Dumnezeu pentru ceaia ce cu jurământ s'au zis să o faci, şi să nu o faci, şi să nu cazi în osânda lui Irod (carele, pentru ca să-şi pue să stea păgânescul său jurământ, au tăiat capul lui Ioann Mergătoriul Înainte şi au căzut din viiaţa cea veacĭnică, şi amarăi şi céiĭ fără de sfârşit munci s'au dat). Ci mai vârtos iaste de folos a te pocăi, şi a ceare dela Dumnezeu ertare, dela cela ce poate a dărui pre aceasta. Că fericit ar fi fost şi Irod de ar fi făcut aceasta: iar căci nu o au făcut, s'au făcut de trei ori ticălos şi blestemat în veaci. Încă şi Petru, verhovnicul apostolilor, s'au jurat de trei ori şi s'au anathematisit cum că nu ştie pre Mântuitoriul: dar pocăindu-să cu prea amar plâns şi cu adevărată pocăinţă, au dezlegat păcatul său şi s'au priimit iarăşi de iubitoriul de oameni, Stăpânul Hristos şi Mântuitoriul. Şi s'au învrednicit nu numai de bucuriia îngerului celui ce au zis muerilor: „Spuneţi ucenicilor lui şi lui Petru", ci şi însuşi Domnul, în locul acelor trei lepădări, de trei ori l-au întrebat pre dânsul, zicând: „Iubeşti-mă, Petre?", arătându-i lui că prin pocăinţa cea bună i s'au tămăduit păcatul lui cel de ceale trei lepădări. Deci să nu te mai juri, călcând porunca lui Dumnezeu. Iar deaca păcătueşti întru aceasta, să nu-ţi cază cu greu de a te pocăi. Că şi Petru, de ar fi pus să stea jurământul lui cum că nu ştie pre Stăpânul său, strein de dânsul ar fi avut a fi, şi de slava lui.

615. [616]. Fratele, deplin încredinţându-să întru aceastea, au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ: Au zis iubirea de Dumnezeu a ta că poate păcătosul pre ale sale păcate prin pocăinţă să le dezleage. Ce dar? Nu are trebuinţă şi de rugăciunea sfinţilor, ci din destul iaste el luişi? Iar deaca şi nu va arăta el pocăinţă adevărată, iar sfinţii să vor ruga pentru dânsul, nu să dezleagă pentru dânşii păcatele lui?

Răspuns: Deaca nu va face şi omul pre ceale dupre puteare, şi să o amestece cu rugăciunea sfinţilor, nimic nu să foloseaşte când să roagă sfinţii pentru dânsul. Deaca să înfrânează ei pentru dânsul, şi să roagă pentru dânsul, iar el să desfătează şi să învierşunează, ce foloseaşte cearerea lor cea pentru dânsul? Că să împlineaşte cea zisă: *Unul zidind, şi unul surpând, ce mai mult au folosit? Decât osteneale* (Sir. 34: 25). Că deaca ar fi putut să se facă aceasta, ca, pentru carele s'ar fi rugat sfinţii în vreamea când el nu ia aminte nici cât de puţin ceva să se mântuiască, nu ar fi fost opriţi ca şi pentru toţi păcătoşii lumii să o facă aceasta. Că de să va osteni puţin ceva şi păcătosul, are trebuinţă şi de rugăciunea dreptului. Că zice Apostolul: *Mult poate rugăciunea dreptului carea să*

lucrează (Iac. 5: 16). Adecă ca în vreamea când să roagă pentru dânsul sfântul şi dreptul, să ajute împreună şi cel păcătos, dupre putearea sa, prin pocăinţă, cearerii sfinţilor, nefiind el singur putearnic cătră plătirea datoriilor. Că el adecă puţine împreună-adaoge la chieltuială, iar cearerea sfinţilor pre ceale multe. Că precum deaca are cineva nevoe să poarte zeace baniţe de grâu, şi el nici doao nu poate, dar va afla vreun om temându-să de Dumnezeu, şi dela dânsul va purta pre ceale noao, şi va lăsa lui pre una, îl păzeaşte pre dânsul ca să scape şi să nu să strice de tâlhari în cale. Aşa şi aicea. Iarăşi să aseamănă păcătosul omului ce iaste datoriu o sută de dinari, carele făcându-să pomenire dela îndatoritoriul pentru plătirea datoriei, s'au dus cătră alt om blagocestiv şi bogat, şi l-au rugat pre dânsul să-i dea lui dupre dragoste precât îi iaste putearea. Iar acela, iubitoriu de oameni fiind, şi văzând necazul lui, milostivindu-să, au zis lui: Frate, orice am în mâinile meale dau pentru tine, şi te faci slobod de zapisul tău. Deci întru datornic iaste a să sârgui să dea pre ceale puţine, şi de ceale multe să se slobozească. Că deaca nu va vedea acel om milostiv că au adus acela pre cei zeace dinari, el să leneveaşte de a da pre cei noaăzeci, ştiind că îndatoritoriul nu-i va da zapisul deaca nu să vor împlini cei o sută ce sânt datorie.

616. [617]. Întrebare: Un iubitoriu de Hristos au întrebat pre Celalalt Stareţ: Te rog pre tine, Părinte, să-mi descoperi mie aceasta, ca umplându-mă de bucurie să mă duc. De vreame ce am gând a face facere de bine din averile ce am, ce iaste de folos, ca câte puţin, câte puţin să o fac, sau deodată?

Răspuns: Frate, măcar că eu nu sânt vreadnic de a răspunde ţie precum să cade, ci ai pre sfătuirea Scripturii ceaia ce zice: Să nu zici: *Întorcându-te întoarce-te, şi mâine îţi voiŭ da, putincios fiind a face bine: că nu ştii ce va naşte cea de mâine* (Pilde 3: 28). Şi măsuri sânt, şi unul fieştecarele dupre măsura sa face. Că iaste om carele poate puţine din veniturile sale să dea, şi iaste altul carele zeciuiaşte roadele sale, altul pre a patra parte, altul pre a treia, şi altul pre jumătate: fieştecarele dupre a sa măsură. Iar cel ce voiaşte să vie la măsura desăvârşit, pre mine, preamicul, să nu mă întreabe, ci pre dascalul şi pre doftorul sufletelor, pre Iisus Domnul, cel ce au zis bogatului aceluia: *De voeşti să fii desăvârşit, vinde-ţi averile tale şi dă-le săracilor, şi vei avea comoară în ceriuri, şi vino de-mi urmează mie* (Mt. 19: 21). Şi întăreaşte pre gândul tău venirea de faţă a morţii, că ascunsă iaste dela tot omul. Deci să ne sârguim a face pre cel bun mai nainte de ce vom fi prinşi de dânsa, că nu ştim întru carea zi să va face chiemarea. Ca nu cumva negătiţi să ne aflăm, şi vom fi încuiaţi afară cu ceale cinci fecioare nebune, care n'au luat untdelemn în vasele sale cu candelele sale. Însă să facem putearea dupre neputinţa noastră, şi bun iaste Stăpânul tuturor a ne băga pre noi împreună cu fecioarele ceale înţeleapte în cămara sa, întru bucuriia cea negrăită, împreună cu Hristos. Amin.

617. [618]. Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ de să cuvine a lua dela

oarecarii şi a da săracilor, pentru aceaia că sânt oarecarii ce roagă la aceasta.

Răspuns: De vreame ce pentru milostenie iaste lucrul, nu toţi încap să poarte pre ceale ce să zic, ci cei ce au apucat de s'au liniştit şi şi-au plâns păcatele sale. Că sânt oarecarii carii să rânduesc pre sineşi la acest fealiu de slujbă, şi Dumnezeu ştie ce face cu dânşii pentru aceasta. Iar cei ce plâng, nu să îndeletnicesc la aceasta. Că cum cei ce să leapădă de ceale ale sale, pre ceale streine vor căuta să le ocârmuiască? Şi cel întru sfinţi Cuviosul Ilarion aceasta au făcut: că fiind rugat dela oarecarele a lua nu puţini bani, au zis celui ce l-au rugat că: „Ţie ţi să cuvine a da pre ale tale, că şi cetăţile le încunjuri, şi satele le ştii: iar eu, cel ce am lăsat pre ale meale, cum voiŭ lua să împărţesc pre ceale streine? Că şi pricinuire să face dintru aceasta de mărire deşartă sau de iubire de argint"[1].

618. [619]. Întrebare: Deaca [acela] să va prigoni, zicând că: De nu vei lua şi să împărţeşti, nimic nu dau, oare să cade a lăsa pre săracul să se necăjască de foame?

Răspuns: Precum am zis dragostei tale, sânt oarecarii carii s'au rânduit pre sineşi la aceasta. Iar tu, de voeşti a plânge păcatele tale, să nu iai aminte la acest lucru, măcar înaintea chiliei tale vei vedea pre oarecarele sugrumându-să. Să nu te împărtăşăşti de împărţirea cea streină şi să te dezdeletniceşti pre sineţi dela plâns. Ci domnul lucrurilor [acelora] iaste datoriu, neaflând pre cel ce să-i facă lui slujba aceasta, el însuşi să o facă, pentru ca să nu i să împiiadece lucrul lui.

619. [620]. Un iubitoriu de Hristos oarecarele au întrebat pre acelaşi Stareţ: Deaca cineva i să va ceare milostenie să dea, şi nu are, oare datoriu iaste a să împrumuta ca să-i dea?

Răspuns: Deaca cuiva i să ceare să dea ceaia ce nu are, osândă nu are. Pentru că şi apostolul Petru, cerându-i-să să dea milostenie, au zis: *Aur şi argint nu-mi iaste mie* (Fap. 3: 6), şi nu s'au împrumutat ca să dea. Iar deaca şi singură trebuinţa lui ar avea cineva, nici aşa i să cade să o chieltuiască pre dânsa precum s'ar întâmpla, ca să nu-i lipsească lui şi să se necăjască, nesuferind lipsa. Iar de iaste supărat [de acela], să zică celui ce ceare: „Iartă-mă, că nu am ce săţi dau ţie". Aceasta nu iaste minciună. Că cel ce nu are, fără numai cea pentru trebuinţa sa, acesta nu poate să dea altuia. Numai să zică celui ce ceare: „Iartămă pre mine, cel ce numai trebuinţa am". Adu-ţi aminte de ceale cinci fecioare, care, fiind rugate de cealelalte ca să le dea lor untdelemn în candelele lor, au zis lor: *Nu cumva nu ne va ajunge noaoă şi voaoă* (Mt. 25: 9). Şi apostolul Pavel încă zice, trimiţând Corintheanilor, *ca să se facă prisosinţa voastră la lipsa acelora, pentru ca nu să se facă altora adecă slobozenie, iar voao necaz* (2 Cor. 8: 13-14).

[1] Cf. Fer. Ieronim, *Viaţa Sfântului Ilarion* 18, PL 23, 36. (N. ed.)

620. [621]. Întrebare: Descopere-mi mie, Părinte, că ai zis: Deaca cineva are [numai] trebuinţa sa, nu i să cade să o chieltuiască pre dânsa precum s'ar întâmpla, ca să nu să necăjască. Şi cum să întâmplă să se necăjască cineva pentru lucrul cel ce de bunăvoe să face de dânsul?

Răspuns: Pre toate cu dreaptă socoteală să cuvine a le face. Iar aceaia, adecă a să împreună-măsura pre sineşi, socoteală dreaptă şi întemeiare iaste gândului, pentru ca să nu să turbure el după aceastea. Iar a face mai presus de puteare, ori facere de bine, ori altceva, nedreaptă socoteală iaste. Că mai pre urmă întru turburare şi întru mâhniciune şi întru răpştire aduce pre cel ce o face. Că bun lucru iaste şi prea bun, precum văduva aceaia, să dea celui ce are trebuinţă, şi nu iaste lucru rău. Ci nici omul, mai presus de puteare făcând, nu sufere, şi Dumnezeu pre ceale dupre puteare le caută.

621. [622]. Întrebare: Deci dar, deaca iaste cineva bogat şi are mai mult decât trebuinţa lui, nu mai are trebuinţă de această dreaptă socoteală? Pentru că dupre putearea sa face şi el.

Răspuns: Adevărat, are trebuinţă şi el de socoteală dreaptă, ca să nu să afle făcând mai presus de putearea gândului, şi să se căiască de lucrul ce să face. Pentru aceasta şi Pavel au zis: *Nu din scârbă sau de nevoe, că pre dătătoriul cel cu faţă veaselă îl iubeaşte Dumnezeu* (v. 2 Cor. 9: 7). Pentru că ceale desăvârşit ale celor desăvârşit sânt, iar ceale mai mici, ale celor mai mici. Că cel desăvârşit, şi sărăciia o sufere vitejaşte, şi bogăţiia o defaimă, şi pre toate fără de turburare le sufere, dupre apostolul ce zice: *Pre toate le pociŭ întru Hristos, cel ce mă împuterniceaşte pre mine* (Flps. 4: 13). Şi *lumea s'au răstignit mie,* şi cealelalte (Gal. 6: 14).

622. [623]. Întrebare: Dar cel ce dintru început nu poate cu bucurie să dea, cum iaste datoriu să facă ca să se obicinuiască a da?

Răspuns: Datoriu iaste a-şi face aducere-aminte el însuşi luişi şi pentru răsplătirea cea dela Dumnezeu pentru ceale ce să dau, şi a începe dela lucrurile ceale prea mici, şi totdeauna a să sfătui pre sineşi. Că cel ce ceale puţine dă, puţine ia; iar cel ce dă ceale multe, şi el multe ia, dupre ceaia ce s'au zis: *Cel ce samănă cu scumpeate, cu scumpeate va şi secera, şi cel ce samănă pentru blagoslovenie, pentru blagoslovenie va şi secera* (2 Cor. 9: 6). Şi câte puţin puţin pofteaşte gândul răsplătirea a celor multe, şi de-a pururea sporeaşte cătră săvârşire. Şi unul ca acesta poate să vie la măsuri desăvârşit, să se golească pre sineşi de lucrurile ceale pământeşti, şi să să facă cu duhul împreună cu ceale cereşti.

623. [624]. Întrebare: Deaca cineva, răpindu-să cu nedreaptă socoteală, va chieltui la vreo facere de bine pre ceale de trebuinţa sa şi să va căi, cum iaste datoriu a să mângâia pre sineşi, ca să nu să înghiţă de scârba cea drăcească?

Răspuns: Să se prihănească pre sineşi mai întâiŭ pentru nedreapta socoteală, şi să chiiame înapoi dela scârbă pre gând, zicând că: „După ce s'au chieltuit la

lucru bun, putincios iaste iubitoriul de oameni Dumnezeu să mă miluiască pre mine şi să mă iconomisească dupre voia sa”.

624. [625]. Întrebare: Deaca vor fi doi săraci, şi nu am să le dau la amândoi, pre carele dintru amândoi voiŭ protimisi?

Răspuns: Pre cel mai neputincios să cade a-l protimisi.

625. [626]. Întrebare: Deaca voesc să dau, şi să îndoiaşte gândul să nu dau, ce să fac?

Răspuns: Întreabă-l pre el, şi de-l vei afla pre el că pentru scumpeatea face aceasta, dă şi altcevaşi mai mult decât ceaia ce să cade să dai, adecă un ban, şi vei avea milă.

626. [627]. Întrebare: Descopere-mi mie şi aceasta, Domnule Avvo: Cel ce n’are de unde să dea, cum să face împreună părtaş blagosloveniei céiĭ zise de Mântuitoriul cătră cei de-a dreapta lui: *Veniţi, blagosloviţii Părintelui mieu, moşteniţi împărăţiia cea gătită voao dela întemeiarea lumii: că am flămânzit şi mi-aţi dat să mănânc*, şi cealelalte (Mt. 25: 34-35)?

Răspuns: Frate, dar de vreame ce apostolii nu avea bani, au nu sânt împreună părtaşi aceştii blagoslovenii? Rânduiale sânt, şi cătră unul fieştecarele Dumnezeu au grăit dupre cea osebită a lui rânduială. Că au arătat prin Fericiri pre deosebirea celor ce să mântuesc. Că dela ceale simţite poate cineva să înţeleagă şi pre ceale duhovniceşti. Prepune cum că un om, având roade umede, le vinde pre un maslin; şi altul are multe fealiuri de lucruri, le vinde pre un maslin. Şi întru meşteri, aceaiaşi. Unul adecă iaste teslariu, şi ia câte un cornişor[1] pe zi; altul ziditoriu, şi ia şi el câte un cornişor; altul, alt meşteşug având, şi ia aceaiaşi plată. Şi meşteşugurile adecă sânt de multe fealiuri, şi roadele aşijderea de multe fealiuri: iar preţul şi plata aceaiaşi. Pre aceastea socoteaşte-le mie şi spre mântuirea sufletului. Deci celor ce au bani şi-i dau săracilor cu fără de mărire deşartă, li să va zice aceaia, adecă: *Veniţi blagosloviţii Părintelui mieu, moşteniţi împărăţiia cea gătită voao dela întemeiarea lumii,* şi cealelalte. Şi ia aminte încă şi la cealelalte Fericiri, şi afli întru dânsăle multă deosebire: iar mântuire a sufletului una, şi împărăţie una. Că au zis: *Fericiţi cei săraci cu duhul, că acelora iaste împărăţiia ceriurilor* (Mt. 5: 3). Şi iarăşi: *Fericiţi cei goniţi pentru dreptate, că acelora iaste împărăţiia ceriurilor* (Mt. 5: 10). Încă şi alţii, deosebiţi fericiţi fiind, nu sânt streini de împărăţiia ceriurilor. Deci deaca nu-ţi iaste ţie bani să faci milostenie, fă-te sărac cu duhul, ca împreună cu sfinţii să moşteneşti împărăţiia ceriurilor. Plângi pentru păcatele tale în lumea aceasta, ca împreună cu cei scrişi în Evanghelie să te mângâi. Căştigă-ţi blândeaţe, ca să moşteneşti pământul. Flămânzeaşte şi însetează de dreptate, ca să te saturi de dânsa. Fii curat cu inima, ca să vezi pre Dumnezeu întru slava lui. Fă-te făcătoriu de pace cu inima ta, ca să te chiemi fiiu al lui Dumnezeu. Fă-te gata prin

[1] Poate să fie vreun ban.

fapte bune, ca să fii gonit pentru dreptate din cetate în cetate, adecă dela gândul cel rău al diiavolului la gândul cel bun al lui Dumnezeu, ca să te veseleşti întru moştenirea împărăţiei ceriurilor. Suferă ocară şi goană şi clevetire mincinoasă pentru Domnul, ca să te bucuri întru veselie, multă plată aflând înaintea ta în ceriuri.

627. [628]. Întrebare: Deci de vreame ce fieştecare Fericire o faptă bună cuprinde duhovnicească, apoi destul iaste, Părinte, această una faptă bună cătră mântuire la cel ce o are?

Răspuns: Precum trupul unul iaste şi multe mădulări are, şi de va lipsi una din mădulări nu iaste trupul desăvârşit, într'acest chip socoteaşte că iaste şi întru omul cel din lăuntru. Că mădulări multe are pre faptele ceale bune, şi deaca una dintru aceastea va lipsi, nu să află omul desăvârşit. Şi precum meşterul ce ştie pre al său meşteşug bine, pre alte meşteşuguri le unelteşte prin isteţimea sa, şi nu să numeaşte meşter, fără numai din meşteşugul său, într'acest chip şi aicea, având omul toate faptele ceale bune, dintru aceaia să cunoaşte şi să numeaşte, întru carea mai ales străluceaşte Darul Duhului întru dânsul.

628. [629]. Alt iubitoriu de Hristos au dat blagoslovenie oarecăruia ca să o împărţească săracilor, ca cela ce îl avea pre el credincios. Şi au zis lui: „Ia, şi să dai seamă la Dumnezeu”. Şi acela nu au înţeles că greotate mare au pus pre dânsul, şi au socotit că deşi nu i-ar fi zis lui aceasta, dar dupre ce cu totul au priimit, seamă avea să dea lui Dumnezeu. Şi întrebat fiind acelaşi Stareţ pentru aceasta, au zis:

S'au amăgit cel ce au luat, că cu adevărat s'au cutezat că poate să dea cuvânt lui Dumnezeu pentru orice fealiu de lucru. Cine va cuteza să zică că are inimă curată? Că al Părinţilor celor desăvârşit iaste acest lucru. Căci că era datoriu să zică celui ce i-au dat că: Nu sânt vreadnic a lua pentru aceasta, ca să dau cuvânt lui Dumnezeu, om păcătos fiind. Ci aceasta mă sârguesc, a chieltui pre toată putearea mea întru lucru, şi al lui Dumnezeu iaste a ajuta ca să se facă dupre voia lui. Şi deaca aşa ar fi zis, smerenie s'ar fi socotit lui, şi nu ar fi avut a-l osândi pre el Dumnezeu mai mult decât putearea lui. Iar când ca cum cutezându-să au priimit cuvântul, atuncea cu deamăruntul i să ceare seamă dela Dumnezeu. Însă nu să cădea şi cel ce au dat să ceară dela fratele acest fealiu de seamă. Pentru că părându-i-să că îl are pre el credincios, dupre necunoştinţă necredincios l-au avut pre dânsul: ci i să cădea, după ce o dată s'au încredinţat lui, să lase lui Dumnezeu lucrul şi să nu să îndoiască asupra omului. Că cel ce să îndoiaşte, nici a creade datoriu iaste.

629. [630]. Întrebare: De vreame ce sânt oarecarii arătat şi în vileag luând din împărţirea milosteniei, iar alţii să ruşinează la arătare să ia, pentru blagorodiia, şi alţii neputincioşi în casă zăcând, oare iaste datoriu cineva a face la oarecarii deosebire, sau tuturor deopotrivă să împărţească milosteniia?

Răspuns: Pre toţi cei ce la arătare iau, aibi-i într'o rânduială (deaca nu cineva întru dânşii are neputinţă şi patimă, că acestuia să cade a i să mai adăoga puţin); iar pre cei ce să ruşinează la arătare şi în vileag a lua, şi pre cei ce zac întru neputinţă, aibi-i întru altă rânduială, dându-le lor mai mult, dupre trebuinţa lor, şi precum îţi dă mâna ta şi îi place.

630. [631]. Întrebare: Deaca cel ce dă cuiva bani să-i împărţească ori Părinţilor, ori săracilor, va zice lui întru arătat loc să-i dea, dar să află aproape oarecarii foarte săraci, nu cumva necuvios lucru iaste şi acelora a le da?

Răspuns: Nu iaste lucru necuvios, deaca foarte au trebuinţă de a le da şi lor. Că să întâmplă căci neştiind acela că atâta au trebuinţă, nu au zis să se dea lor. Iar deaca cu deosebire va porunci lui nicăiri aiurea să dea, fără numai întru acel loc singur, să nu treacă porunca lui. Însă trebuinţă iaste mai nainte a-l întreba pre el pentru aceasta, şi precum zice să facă, şi să află fără de grijă.

631. [632]. Întrebare: De vreame ce lucrul acesta are trebuinţă şi de împreună-lucrători, deaca voiŭ lua pre oarecarii, pre carii mi să pare că sânt credincioşi, nu mi să cade să mă îndoesc a le încredinţa lor lucrul?

Răspuns: Deaca vei apuca să-i aibi pre dânşii credincioşi, să nu te îndoeşti a le încredinţa lor. Că lui Dumnezeu toate îi sânt arătate şi el ştie pre ceale din inima noastră, şi dupre lucru îi răsplăteaşte fieştecăruia. Deci deaca ei să vor atinge, ei înşuşi vor vedea pentru sineşi.

632. [633]. Întrebare: Dar deaca voiŭ priceape că s'au atins cineva din dânşii, ce sânt datoriu să fac? Să-l mustru pre el şi să-i iau pre dânşii, sau nu?

Răspuns: Deaca vei afla cu dinadinsul că s'au atins, ia seama de priimeaşte gândul lui să fie mustrat, şi aşa spune-i lui lucrul cu blândeaţe şi cu sfătuirea cea dupre Dumnezeu, şi ia-i înapoi pre dânşii dela dânsul. Iar deaca nu va priimi mustrarea, să nu-i vatămi pre ştiinţa lui, ca nu cumva, de ruşine, la mai rău ceva să vie: ci lasă-l pre el să aibă orice au luat. Şi însuşi Dumnezeu mai bine ştie deaca având trebuinţă au luat, şi ştie cum judecă lucrul lui.

633. [634]. Întrebare: Şi sânt datoriu deaciia înainte la unul ca acesta aşa a mai încredinţa?

Răspuns: Deaca te vei încredinţa că şi altă dată au mai făcut aceasta, şi să sârguiaşte a vătăma lucrul, să nu-i mai încredinţezi lui. Iar deaca bun fiind de-a pururea, acum dela diiavolul s'au răpit, sau având trebuinţă de dânşii au luat, nu iaste lucru fără de cale de a-i încredinţa lui iarăşi. Că negreşit să îndreptează, numai să nu-l sminteşti pre el.

634. [635]. Întrebare: Săracilor celor ce trec prin case, ce sânt datoriu să le dau?

Răspuns: Dupre cum îţi dă mâna ta, ori o mică bucată de pâine, sau puţin

vin, sau doi dinari, sau un ban. Numai fără de necaz dă, dupre frica lui Dumnezeu. Că întru aceasta să proslăveaşte iubitoriul de oameni Dumnezeu.

635. [636]. Întrebare: Să întâmplă că am un lucru de nevoe şi altul carele iaste de a doa mână[1], ori vin, ori pâine, şi îmi zice mie gândul dintru cel de nevoe să dau săracilor, dar îmi cade cu greu să fac aceasta, ca mai vârtos pre ceale mai bune să le dau lor, şi să ţiu pre ceale de a doa mână. Iar când vin Părinţi cătră mine socotesc să-i protimisesc pre dânşii mai întâiŭ decât pre săraci, şi dupre puteare să-i odihnesc pre dânşii. Oare bine socotesc, sau nu?

Răspuns: Pentru săraci adecă, când nu am ajuns să-i avem pre dânşii deopotrivă, nici să iubim pre aproapele ca pre înşine, dupre putearea ta lucrează, ştiindu-ţi neputinţa ta, şi dă-le lor pre ceale de a doaoă mână. Iar pentru Părinţi, pre dânşii să cade a-i protimisi, că robi sânt ai lui Dumnezeu. Că scris iaste: *Celui ce i să cade cinstea, cinstea să-i dăm* (Rom. 13: 7). Că şi Domnul i-au protimisit pre dânşii.

636. [637]. Întrebare: Alt iubitoriu de Hristos, bolnăvindu-să, au întrebat pre acelaşi Stareţ, pre Ioann, de va trăi sau va muri. Şi i-au răspuns lui într'acest chip:

Răspuns: Deaca voiŭ spune ţie că mori, ca cum silită să face mântuirea ta. Că văzându-te pre sineţi în gura morţii, ca cum de nevoe îţi arunci lucrurile tale. Iar deaca nădăjdueşti a mai trăi încă multă vreame, şi-ţi va veni ţie gând de a te mântui, şi vei rândui aşa pre gândul tău spre bine, de vei şi muri îndată, după buna voire să află mântuirea ta, şi nu silită.

637. [638]. Întrebare: Ce dar, deaca pentru frica morţii face cineva lucru bun, nu i să socoteaşte lui spre mântuire?

Răspuns: Nu iaste aseamenea mântuirea cea de nevoe cu cea de bunăvoe. Însă, cu toate aceastea, mai bun iaste decât cel ce nu face nimic. Că peire iaste sufletului aceaia, adecă nici atuncea a face, când nu vom putea a mai fi domni înşine noao. Deci ştiind pre amândoaoă, poartă-te întru ale tale ca un înţelept, şi nu ca fecioarele ceale nebune care s'au încuiat afară de cămară pentru căci nu avea iale rod de milostenie şi de facere de bine.

638. [639]. Întrebare: Deci deaca cineva face aducere aminte sufletului său pentru moarte, şi pentru aceasta să sârguiaşte a face pre lucrul cel bun, nu iaste aceasta plată de bunăvoe?

Răspuns: De vreame ce are pomenirea morţii, bine iaste, ca să se înveaţe că muritoriu iaste şi muritoriul nu iaste veacĭnic; şi cel ce nu iaste veacĭnic, fără de voe lasă pre veacul acesta. Deci din cea deasă pomenire a morţii să învaţă a face dupre buna voire binele. Iar a vedea pre moarte înaintea ochilor şi a face, nu

[1] Adecă mai prost.

iaste ca lucrarea aceasta. Că aceaia, prin cugetarea cea deasă, s'au făcut dupre buna voire; iar aceasta, pentru frica morţii carea zace înainte, s'au făcut dupre nevoe.

639. [640]. Întrebare: Spune-mi mie, Părinte, ce foloseaşte pre suflet adecă lucrul cel de voe, şi ce cel fără de voe?

Răspuns: Cel de bunăvoe desăvârşit izbăveaşte pre suflet din moarte, iar cel fără de voe să micşorează din Darul acesta şi mai jos să află.

640. [641]. Întrebare: Deaca cineva, cu nebăgare de seamă vieţuind, va să moară, şi să făgăduiaşte lui Dumnezeu că, deaca va trăi, să va sârgui să-i placă lui, oare dăruiaşte-i lui mai multă viiaţă?

Răspuns: Dumnezeu cunoscătoriu de inimi iaste, şi la îndreptarea inimii ia aminte. Deci de va vedea că dintru adevăr şi din tot sufletul voiaşte a să pocăi, îi dă lui adăogire de viiaţă. Că zice: *Să-ţi dea ţie Domnul dupre inima ta* (Ps. 19: 5). Că voia lui Dumnezeu iaste mântuirea oamenilor, precum însuşi au zis: *Viu sânt eu, că nu voesc moartea păcătosului, precum să se întoarcă şi să fie viu el* (Iez. 18: 23). Deci să îndreptăm inima noastră cătră dânsul şi pre toată grija noastră spre dânsul să o aruncăm, şi el bine sporeaşte pre ceale ce sânt de folosul nostru cătră mântuirea noastră.

641. [642]. Întrebare: Spune-mi mie, Părinte, de are hotar sfârşitul lumii?

Răspuns: Iaste adecă sfârşit lumii negreşit. Ci, de ne va afla Dumnezeu pre noi bineplăcându-i, mai adaoge vreamea. Că zice: *Dreptatea adaoge zile, iar anii necredincioşilor să vor împuţina* (Pilde 10: 28). Că poruncirea lui Dumnezeu hotar să zice şi pentru viiaţa oamenilor. Pentru că şi când au întrebat apostolii[1], au zis: *Nu iaste al vostru lucru a şti vremile sau anii pre care Tatăl le-au pus întru a sa stăpânire* (Fap. 1: 7).

642. [643]. Alt iubitoriu de Hristos, bolnăvindu-să, şi foarte arzându-să de fierbinţeală, s'au rugat Marelui Stareţ ca să se roage pentru dânsul să se uşureaze de dureare. Şi au trimis şi apă ca să o blagoslovească pre dânsa şi să bea: că nu putea răbda arşiţa frigurilor. Şi după ce s'au rugat Stareţul, au băut, şi s'au râsipit îndatăşi frigurile, şi au încetat durearea. Şi minunându-să fratele şi proslăvind pentru aceasta pre Dumnezeu, au povestit oarecărora pre lucrarea lui Dumnezeu şi facerea de bine carea s'au făcut prin Sfântul Stareţ. Şi în ceaialaltă zi s'au pus asupra lui cumplit iarăşi frigurile. Şi au trimis cătră Stareţul, rugându-să să-l miluiască pre dânsul. Şi-i arată lui Stareţul:

Aceasta o ai pătimit ca să nu mai fii limbut.

Şi s'au uşurat desăvârşit, cu rugăciunile Sfântului Stareţ. Deci de atun-

[1] Adecă pre Domnul.

cea să temea să mai vestească cuiva nu pentru aceasta numai, ci şi pentru alte faceri de bine ale sfântului care le-au cercat el.

643. [644]. Acelaşi frate, văzând pre Avvà povestind fraţilor celor ce veniia minunile Sfântului Stareţ, au întrebat pentru aceasta pre Celalalt Stareţ, pre Ioann, şi învăţându-să dela dânsul ceale ale scoposului, nu au mai adaos la aceasta.

644. Acelaşi au întrebat pre acelaşi Stareţ: Ce iaste, o, Părinte Ioanne, că pre ceas, pre ceas văz pre Avvà grăind pentru fapta bună a Bătrânilor, şi mă veselesc graiurile lui, ca ceale ce şi spre zidire sânt: iar alteori mi să pare că nu zidesc aceastea, ci smintesc, căci pre ai săi Părinţi el însuşi îi laudă, şi mă necăjesc. Şi o pătimesc aceasta şi la alţi Părinţi, părându-mi-să că sânt leasne grăitori. Deci te rog pre tine, Părinte, să-mi spui mie ce iaste aceasta. Şi roagă-te ca să mă izbăvesc de acest gând rău.

Răspuns al lui Ioann: Frate, să-ţi dea ţie Dumnezeu să auzi şi să pricepi, şi să aduci întru lucruri pre ceale ce să grăesc ţie. Însă aceasta îndreptare de sineţi iaste şi osândă: îndreptare de sineţi adecă, că te socoteşti pre sineţi vreadnic de povestire; iar osândă, că zici: „Şi cum acesta povesteaşte?” Şi nu-ţi aduci aminte că *Duhul unde voiaşte suflă* (In. 3: 8). Poţi să-mi spui mie pentru ce Domnul, tămăduind pre oarecarii, îi certa pre dânşii să nu spue nimănui ceaia ce s’au făcut? Şi altuia i-au zis: *Du-te de te arată pre sineţi preotului, şi-i ado pentru curăţirea ta*. Şi iarăşi: *Spre mărturie lor* (v. Mt. 8: 4; Lc. 5: 14); *şi le povesteaşte câte ţe-au făcut ţie Dumnezeu* (Lc. 8: 39).

Deci sânt ceale ce să grăesc de Avvà spre folos adecă celor ce cu frică ascultă: iar spre osândă, celor ce nu cu credinţă priimesc. Şi încă nu pot să fie alease cu descurcare aceastea de tine, că încă să preface inima ta. Că zice apostolul: *Ai lui Hristos bună mireazmă sântem lui Dumnezeu întru cei ce să mântuesc şi întru cei ce pier. Unora adecă mireazmă a morţii spre moarte, iar altora mireazmă a vieţii spre viiaţă. Şi către aceastea cine iaste îndestulat? Pentru că nu sântem precum cei mulţi, precupind cuvântul lui Dumnezeu* (2 Cor. 2: 15: 17). Deci deaca te îndoeşti asupra Stareţului, cum te-au certat pre tine căci ai grăit, şi pre Avvà nu l-au certat? Nu ţi să cade să te îndoeşti cum că iaste ceva în mijloc, ci să te smereşti cu inima, zicând că: „Pre mine adecă, ca pre un nevreadnic m’au certat Stareţul, iar pre acesta ca pre un vreadnic l-au ertat să spue pentru folosul celor ce aud”. Şi să înţeleagem cum despre toate părţile ne aduce pre noi Stareţul la smerenie, ca să ne prihănim pre înşine şi să ne avem pre înşine nevreadnici: şi noi nu voim să punem grumazul jos. Deci să venim la smerenie, şi Dumnezeu ne descopere noao tainele sale, ca unde să cade, să grăim, şi unde nu să cade, de-a pururea să tăcem, ca să se facă amândoaoă spre folosul şi al nostru, şi al celor ce aud. Deci să nu judecăm sau să defăimăm pre cei ce ascultă, ca să nu ne osândim, în loc de a ne zidi noi. Că deaca vom întreba pre gândul nostru, zicând: „Ştim cum grăiaşte cel ce grăiaşte, de să lucrează de Duhul?”,

ne aflăm că negreşit nu ştim. Deci dar să socotim pre ceale bune, şi nu pre ceale reale. Că cel rău reale gândeaşte, iar cel bun, bune. Întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava [în veaci, amin].

645. Alt iubitoriu de Hristos, având patimă în stomahul lui, au trimis cerând dela acelaşi Stareţ Ioann să se roage pentru dânsul ca să dobândească tămăduire. Şi Stareţul i-au zis: „Te tămăduiaşte pre tine Domnul degrab". Iar el au întârziiat de a fi tămăduit. Însă având credinţă cătră Stareţul, s'au minunat, zicând: „Oare ce lucru iaste? Că Stareţul nu minte. Că Dumnezeu grăiaşte întru dânsul, şi eu nu m'am tămăduit". Şi venind, au întrebat pentru aceasta pre Marele Stareţ.

Răspuns al lui Varsanufie: Deaca creadem că nu minte Dumnezeu, şi cum că *toate sânt putincioase celui ce creade* (Mc. 9: 23), cum nu ai dobândit lucrul cel dorit? Oare nu cumva într'ascuns necredinţa petreace la tine? Eu crez cu adevărat că orice au grăit ţie Dumnezeu prin fratele Ioann să face ţie. Însă rog pre dragostea ta cea iubitoare de Hristos, să nu mă mai târăşti pre mine la alergare de cai, că am îmbătrânit. Iar acestea ţi le zic ţie însemnând pre unirea sufletului tău, pre carea ai zis că o ai împreună cu noi. Pentru că nimenea pre al său suflet îl împărţeaşte în doao, pentru ca să lase pre o parte la unul, iar pre ceaialaltă la altă lucrare. Şi pentru ca să te înveţi că nu încetez rugându-mă lui Dumnezeu, pănă când te va băga pre tine împreună cu mine *în porţile sale întru mărturisire, şi în curţile lui întru laude* (Ps. 99: 4).

Şi auzind aceastea, s'au minunat cum Stareţul i-au arătat lui cele pentru alergarea de cai. Şi au proslăvit pre Dumnezeu, şi deaciia s'au oprit de o privealişte rea ca aceasta.

646. Întrebare a aceluiaşi cătră acelaşi Mare Stareţ: Un priiaten am avut, iubit, de un suflet, petrecând în ţară streină: şi aşa am crescut ca nişte fraţi, având toate de obşte. Iar acum am apucat de mi-am luat mie soţie, şi iarăşi am rămas aşa. Şi mă luptă pre mine gândul, zicând: Nu cumva nunta au fost îndoire întru inima lui cătră mine, şi nu păzeaşte pre acelaşi aşăzământ?

Răspuns al lui Varsanufie: Deaca voeşti să te înveţi ce are inima lui, într'acest chip învaţă-te: Pipăe-ţi inima ta, după ce ai luat soţiia, de păzeşti pre acelaşi aşăzământ cătră dânsul. Şi deaca vei afla că nu păzeşti tu, apoi nici el. Iar deaca au rămas dragostea ta, învaţă-te că dupre inima ta afli totdeauna, Dumnezeu bine sporind.

647. Cearere cătră acelaşi. Alt iubitoriu de Hristos au trimis cerând dela acelaşi Mare Stareţ să se roage pentru dânsul: ca să-l pomenească pre el Domnul întru împărăţiia sa.

Răspuns: Iată, Domnul Iisus Hristos nu au ruşinat faţa mea, ci mi-au dăruit mie mântuirea sufletului tău, şi mi-au dat mie Darul de a te pomeni întru împărăţiia sa. După ce am luat pre un Dar ca acesta, ca nişte bine mulţămitori să-l

păzim, şi să nu ne facem ca porcii, neputând a aleage şi a deosebi pre mărgăritarii cei de mult preţ. Şi ştii că deaca cineva să cinsteaşte de oarecarele, nu i să cade să-l necinstească pre el. Deci cinstiţi fiind de Dumnezeu, nefiind vreadnici, vreadnici pre noi înşine să ne facem. Să-l cinstim pre dânsul prin păzirea sfintelor lui porunci. Că el au zis: *Deaca sânt eu Tată, unde iaste cinstea mea? Şi deaca sânt Domn, unde iaste slava mea?* (Malah. 1: 6) Ci însuşi atotstăpânitoriul Dumnezeu să-ţi ajute ţie, fiiule, ca să auzi şi să păzeşti pre ceale ce îţi sânt de folos.

648. Întrebare: O grădină ce era parte a nepoţilor miei, carii petrec departe, o au luat oarecarii spre trebuinţă de loc de rugăciune, şi mi-au dat mie voe ca să fac preţul grădinii cu cei ce o au luat. Şi sânt ţinut de doao gânduri. Şi unul adecă îmi zice mie că să cade a mai dărui ceva sfântului loc; iar altul îmi zice mie să păzesc credinţa celor ce mi-au poruncit mie să fac preţuirea. Şi unde să mă plec nu ştiu. Că şi de Dumnezeu mă tem, şi a-i vătăma pre aceia păcat socotesc. Deci ce să fac, Părinte?

Răspuns: Preţul cel drept al grădinii arată-l lor, rugându-i pre dânşii şi zicând: Ştiţi că toţi sântem datori la stăpânii noştri cei sfinţi. Deci orice vă adevereaşte pre voi Domnul a le aduce lor din preţ, înaintea voastră să află. Deci aceastea scrii-le, şi întru dânşii iaste să facă sau să nu facă, şi tu nu te afli având prihănire din lucru. Că greotate adecă sau păcat nu iaste de a-ţi ceare dreptul, deşi casă a Domnului iaste. Iar cel de folos lucru iaste ca cela ce are stăpânire şi iaste domn al lucrului, şi nu iaste întru sărăcie, mai bine iaste să iarte dupre puteare casii lui Dumnezeu. Că mult înmulţite şi prea cu prisosinţă în loc de aceasta căştigă. Iar deaca iaste neputincios să iarte, dela unul ca acesta nu ceare Dumnezeu fără numai voirea cea bună.

Şi aceastea dupre ce le-au auzit, s'au dus bucurându-să şi proslăvind pre Dumnezeu.

649. Întrebare: Părinte, de vreame ce voesc să cumpăr robi, şi mă îndoesc de-mi vor fi de bună treabă, spune-mi mie de mi să cade a-i lua pre dânşii, şi ce să fac?

Răspuns: Să ne învăţăm că şi noi avem Stăpân: deaca ne vom supune şi noi Stăpânului nostru, el face ca şi noao să ni să supue robii noştri. Iată ai auzit: du-te, ia-i pre dânşii întru numele Domnului.

650. Întrebare: Deaca leagea lui Dumnezeu porunceaşte ceva, şi leagea lumii hotăraşte cea împrotivă, ce să cade a face? Că îmi zice mie gândul că pre ceale din legile lumii politiia le ocârmuiaşte, şi nedreptăţeaşte cel ce le calcă pre dânsăle.

Răspuns: Leagea lui Dumnezeu mai cinstită iaste, că pentru mântuirea sufletească grăiaşte. Iar leagea lumii trupească fiind, trupeaşte şi vorbeaşte.

651. Întrebare: Ce iaste ceaia ce zice: „Să nu milueşti sărac în judecată”?

Răspuns: Aceasta iaste ceaia ce zice ca cel ce judecă în vreoarecare lucruri, drept să judece: şi nu, cu pricinuire de a milui pre săracul, să vatăme pre dreptate. Iar a ruga pre pârâşul lui să facă milă cu dânsul nu iaste nedreptate.

652. Întrebare: Deaca cineva din Sfinţii Părinţi, cătră carele eu am multă vestire şi încredinţare, îmi zice mie să stăpânesc în vreun lucru afară de ceaia ce mi să pare mie cu dreptul, ce să fac pentru călcarea poruncii céiĭ zise?

Răspuns: Părinţii cei duhovniceşti nimic îndeşărt nu zic, ci toate cătră mântuirea sufletului. Deci spune-i lui lucrul, şi precum îţi zice ţie, fă, şi nu calci porunca. Că ceale ce plac lui Dumnezeu, şi dreapte sânt, şi de folos.

653. Alt iubitoriu de Hristos avea un rob netreabnic, carele fugind, dupre oarecare vreame au venit iarăşi cătră dânsul. Şi au întrebat pre Stareţul Ioann de iaste datoriu a-l avea pre dânsul. Şi după ce i-au arătat Stareţul ca să-l sloboază pre el, au început robul a-i arăta lui năravuri bune şi îi cădea cu greu să îl sloboaze pre dânsul. Şi iarăşi au trimis întrebând pentru dânsul, de-l va slobozi pre dânsul?

Răspuns al lui Ioann: Aibi pănă în câtăva vreame pre robul, iscusindu-l pre dânsul, şi pre sineţi printr'însul. Şi deaca adecă să va îndrepta, iată bine va fi. Iar de va rămânea întru acealeaşi şi-l vei suferi pre el pentru Dumnezeu, şi aceasta bine va fi, că iai plata răbdării. Iar de vei vedea că nu suferi, ci vii spre vătămarea ta printr'însul, slobozi-l pre dânsul să se ducă. Aducându-ţi aminte de oarecarele din sfinţi ce zice: „Deaca vei vedea pre cineva cufundându-să în râu, să nu-i dai lui mâna ta, ca nu împreună să te tragă şi pre tine, ci dă-i lui toiagul tău. Şi de vei putea prin toiag să-l mântueşti pre dânsul, iată bine; iar de nu, slobozi toiagul tău, ca nu şi tu împreună să pieri".

654. Dupre puţine zile vrea să ispitească pre stăpânul său întru furtişagul unui lucru. Şi fiindcă Domnul, prin rugăciunile sfinţilor, l-au acoperit, el au fugit. Şi venind stăpânul lui, mulţămiia Stareţului pentru acoperemântul ce i s'au făcut, prihănindu-să pre sineşi că după răspunsul cel dintâiŭ tot au mai aşteptat de a-l slobozi pre dânsul. Şi i-au arătat lui Stareţul aceastea:

Nu ca cum să-l arunci pre dânsul ţe-am zis ţie să-l slobozi pre dânsul, ci pentru neputinţa gândului tău, că nu ai suferit a fi ispitit de dânsul. Că şi noi păcătoşi sântem, şi nu iaste cu cuviinţă noao a lepăda pre cineva. Că de ai fi putut să-l suferi pre dânsul trândăvindu-să, plată era să aibi pentru dânsul. Pentru că şi oarecarii din Părinţi grăia înaintea Avvei lui Pimen pentru oarecarele Stareţ că suferiia pre ucenicul lui când să leneviia. Şi au zis Avvà Pimen: Eu, de aş fi fost, aş fi pus o perinuţă dedesuptul capului lui. Şi au zis lui aceia: Şi lui Dumnezeu ce ai fi avut să-i zici? Iar el au zis: Aş fi zis lui Dumnezeu că tu însuţi ai zis: *Făţarnice, scoate întâiŭ bârna din ochiul tău, şi atuncea vei cu-*

noaşte să scoţi aţapocul din ochiul fratelui tău (Mt. 7: 5).[1]

655. Întrebare: Deci bine făcea Stareţul că nu îndrepta pre fratele său?

Răspuns: Frate, nu fieştecum l-au lăsat Stareţul nesfătuindu-l pre dânsul, ci de multe ori adecă pre dânsul l-au sfătuit, iar acela nu priimiia sfătuirea. Şi văzându-l pre dânsul neîndreptat, au lăsat lucrul la judecata lui Dumnezeu, zicând: „Dumnezeu ştie folosul: că fratele iaste mai bun decât mine”. Şi aceasta o făcea cei desăvârşit, carii nu îndrăznea să judece pre cineva, spre ruşinea celor ce nu sânt nimic, şi pre toţi îi judecă.

656. Întrebare: Când greşaşte robul mieu, şi voesc să-l pedepsesc pre dânsul, cu ce fealiu de scopos să fac aceasta?

Răspuns: Cu scoposul dragostei céiĭ dupre Dumnezeu, ca prin pedepsire îndreptându-să, să înceteaze de a mai greşi, şi să i să pricinuiască lui spre mântuirea sufletului. Şi nu să cuvine cu mânie a face aceasta, că din rău, bun nu să naşte; ci deaca gândul tău s'ar turbura, îngăduiaşte-l pre dânsul până când să va face fără de turburare, şi aşa, cu milostivire, întru frica lui Dumnezeu pedepseşti-l pre dânsul.

657. Întrebare: Dar când voesc să-l pedepsesc pre dânsul îmi zice mie gândul că: „Mai rău greşeşti. Şi cum pre dânsul îl vei pedepsi, pre sineţi neîndreptându-te?” Şi mă opreaşte pre mine dela pedepsire.

Răspuns: Acest gând al diiavolului iaste, ca să rămâe acela neîndreptat, şi tu dai seama lui. Ci zi gândului: „Că adecă mai mari greşesc, arătat iaste şi mărturisit. Dar nu pociŭ să dau seamă şi pentru sinemi, şi pentru acesta, că dela mine ceare Dumnezeu îndreptarea lui”. Şi după ce îl vei pedepsi pre dânsul cu cruţare şi cu frica lui Dumnezeu, zi-ţi ţie însuţi cuvântul apostolului: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Şi aşa te afli cu smerită cugetare îndreptându-l pre dânsul.

658. Întrebare: Deaca voiŭ vedea pre cineva ocărând leagea şi hulind sfânta Credinţă, ca cum dupre râvnă mă turbur împrotiva lui. Ce iaste aceasta?

Răspuns: Ai auzit cu adevărat că nu să face îndreptarea prin rău, ci mai vârtos prin bine. Deci cu blândeaţe şi cu îndelungă răbdare grăiaşte, sfătuind pre cel ce ocăraşte întru frica lui Dumnezeu. Iar de te vezi pre sineţi turburându-te, nimic nu să cade să zici.

659. Întrebare: Să întâmplă că întâmpin pre cineva şi cu patimă iau aminte la dânsul, şi mă rănesc la suflet. Şi de urmează nevoe a vorbi cu dânsul, nu pociŭ de faţă a căuta la dânsul. Şi dintru această pricină uneori îi dau lui gând ca un defăimătoriu. Şi până la atâta mi să întâmplă mie aceasta, cât şi a închide ochii, nesuferind privirea. Şi mă necăjesc, neştiind

[1] Cf. *Pateric*, „Pentru Avva Pimen” 131. (N. ed.)

ce să fac. Ci roagă-te pentru mine, stăpâne, şi trimite-mi mie cuvânt de viiaţă şi doftorie a iubirii de oameni a ta.

Răspuns: De vreame ce au întrebat dragostea ta pentru aceaia că cu împătimire cauţi la cel ce iaste de faţă, şi iaste aceasta cu adevărat din războaele diiavolului, cunoaşte că şi cu mintea a lua aminte dela dânsul iaste. Deci datoriu eşti a-ţi aduce aminte de stricăciunea şi de împuţiciunea firii noastre, cum ne facem după ce întrăm în mormânturi. Şi ce pentru cei stricăcioşi îţi aduc ţie cuvânt, şi nu iai aminte mai vârtos ca să pui înainte ochilor pre înfricoşata judecată a lui Dumnezeu, ceaia ce va să se facă, şi unde să află moştenirea celor ce lucrează pre aceastea, şi cum poţi a suferi ruşinea aceaia cea mare a arătării faptelor noastre înaintea îngerilor şi a arhanghelilor, şi a tuturor oamenilor, înaintea dreptului judecătoriu, şi cum să închide gura a lucrătorilor faptelor acestora. Deci să ne teamem de cela ce zice: *Nu vă amăgiţi, că nici curvarii, nici preacurvarii, nici malachiianii, nici culcaţii cu bărbaţi împărăţiia lui Dumnezeu nu vor moşteni* (1 Cor. 6: 9-10). Şi *cel ce caută la muiiare spre a o pofti*, şi cealelalte. *Şi deaca ochiul tău te sminteaşte pre tine, scoate-l pre dânsul* (Mt. 5: 28-29).

Şi de aceastea eşti datoriu a-ţi aduce aminte, şi să nu mergi des cătră oamenii cătră carii te afli că ai războiŭ. Şi iarăşi, să nu le arăţi lor pentru ce pricină te depărtezi dela dânşii, ca nu cumva şi în gânduri să-i arunci pre dânşii: ci de şi nevoe va urma să vorbeşti cu dânşii, chiiamă sfântul nume al lui Dumnezeu spre ajutoriu, zicând: „Stăpâne Iisuse, acopere-mă pre mine şi ajută neputinţii meale”. Şi cutează, că va sfărâma arcul vrăjmaşilor, că întru numele lui iaste nelucrarea celor reale. Şi în loc de multe, grăiaşte puţine: şi să nu le slobozi lor auzul şi gândurile, ci strânge-le cu cinste şi fără de turburare, cât să nu înţeleagă nimenea lucrul cel ce să face. Iar deaca şi puteare vei lua dintru aceastea, să nu te cutezi vrăjmaşilor tăi, că fără de ruşine sânt, şi de milioane de ori de ar fi biruiţi, iarăşi împrotivă să luptă. Ci purtătoriul de biruinţă Dumnezeu, el iaste cel ce ajută smereniei omului. Că pentru dânsul, vrând, s’au întrupat.

660. Întrebare: Ce iaste cea zisă, că: „Vezi să nu te răpească pre tine gândul curviei”?

Răspuns: Acest lucru nu la curvii să întâmplă numai, ci şi la alte lucruri. Şi aceasta o pătimeaşte mintea din răspândire. Şi datoriu iaste cineva a să chiema pre sineşi înapoi, zicând: „Doamne, iartă-mă pre mine, pentru numele tău cel sfânt, că dintru a mea lenevire m’au apucat pre mine aceasta, şi izbăveaşte-mă pre mine de răspândire şi de toată cursa vrăjmaşului. Că a ta iaste slava în veaci, amin”. Iar arătarea răpirii fie-ţi ţie aceasta: Deaca grăiaşte cineva, şi întru răspândire are pre minte, să întâmplă că pentru alt lucru grăind el, să răpeaşte mintea lui la altul. Şi aceasta iaste răpirea. Şi precum lucrează cineva, deaca să va răspândi cu mintea dela lucru, să află întru uitare, sau prăpădind lucrul, sau mai mult ceva făcând decât ceaia ce să cade. Şi aceasta iarăşi răpire iaste. Ace-

laşi chip iaste şi pentru gândul curviei. Că să întâmplă de grăiaşte oarecarele cu cineva. De va apuca vrăjmaşul să tragă pre minte dela trezvirea lui Dumnezeu, să află dupre răspândire la acela şi la pofta curviei. Şi aceasta răpire iaste. Că nu dupre cugetare sau dupre aducerea aminte s'au făcut, ci dupre uitare s'au răpit. Şi unul ca acesta aseamenea iaste unui om ce călătoreaşte, carele dintru oarecare mâhniciune ce i s'au întâmplat lui, lasă calea lui cea dreaptă şi întru alta să află. Ci datoriu iaste, trezvindu-să, să se chiiame pre sineşi înapoi, dupre ceale zise, şi să alearge la mila lui Dumnezeu. Că milostiv iaste, şi-l priimeaşte pre el ca pre fiiul cel curvariu acela, pentru că ştim cum de cu dragoste l-au priimit. Şi când încă fără de răspândire s'ar sămăna acest războiŭ în gând, trebue a să trezvi şi a nu să îndulci să zăbovească întru dânsul, ci degrab a scăpa cătră Stăpânul Dumnezeu.

661. Întrebare: Deaca va ceare trebuinţa să grăesc eu cu muiiare, ce să fac? Sau cum să uneltesc vorbirea? Şi spune-mi mie de să cuvine, cu pricinuire de blagocestie sau de milostivire, a mă amesteca pre sinemi întru lucrul lor?

Răspuns: În tot chipul adecă aflăm că pre cei ce nu au priceapere la lucrurile lui Dumnezeu îi vatămă întâlnirea muerilor. Deci precât iaste cu putinţă depărtează-te, şi să nu te arunci pre sineţi în vorbirea muerilor, că nu te foloseaşte pre tine aceasta, de şi bune la nărav sânt. Dar de vreame ce de lume nu ne-am izbăvit, şi ne chiamă pre noi uneori vreo nevoe la vorbirea acestora pentru vreun schimb[1], sau ori pentru ce fealiu de lucru, mai nainte să aşezăm în minte închipuirea aceasta. Precum un om ce să apropie de foc să-şi facă trebuinţăle sale ia aminte cu deadinsul ca nu cumva să se arză de foc, aşa şi noi, întru toate lucrurile să uneltim cătră dânsăle ca cum de foc apropiindu-ne, şi să ne întemeem pre înşine în tot chipul întru frica lui Dumnezeu. Ca nu cumva în vreamea când socotim noi cum că ne folosim printr'însele, să se afle folosul nostru cel părut pagubă mare. Iar deaca cu adevărat pentru Dumnezeu vom voi a le povesti, prin altă faţă să facem aceasta, de iaste cu putinţă. Şi să nu fim ţinuţi aşa fieştecum a privi în faţa lor, nici vedearea să o slobozim spre dânsăle, nici să zăbovim întru vorbirea lor, că dintru aceasta să naşte focul poftei. Ci să ne sârguim degrab să ne depărtăm dela dânsăle, rugându-ne lui Dumnezeu ca să ne mântuiască pre noi în ceasul acela al nevoii de cursa diiavolului cea întinsă înaintea noastră. Şi neîncetat să-l pomenim pre dânsul, că putearea lui mare iaste să acopere neputinţa noastră, întru Hristos Iisus Domnul nostru, căruia i să cade slava.

662. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre Marele Stareţ de-i iaste lui de folos să se leapede de a sa muiare cu scopos[2] de a să călugări.

---

[1] Târguială.

[2] În Mss. 3723: „nu cu scopos”. (N. ed.)

Răspuns: Fiiule, să nu fie neuneltirea eiĭ despre tine, de vreame ce te leapezi de porunca apostolului ce zice: *Legatu-te-ai cu muiare? Nu căuta dezlegare* (1 Cor. 7: 27). De vreame ce, de va greşi şi va duce rău, asupra ta aleargă păcatul: fără numai din tocmeală cu învoială, prin sfătuire. Ci lasă lucrul lui Dumnezeu, şi, precum voiaşte, face iubirea de oameni a lui.

663. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ, zicând: Ce să fac că degrab caz în patimi?

Răspuns: Să nu aşezi împreună cu dânsele aşăzământ. Şi *întoarce ochii tăi să nu vază deşărtăciune* (v. Ps. 118: 37), şi mâinile tale dela lăcomie, şi te va slobozi pre tine Dumnezeu de dânsăle. Deci cu cinste să petreci, şi să nu iai hrană, nici băutură întru saţiu, şi să smeresc dela tine patimile, şi vei afla odihnă.

664. Alt iubitoriu de Hristos, dascăl de înţelepciunea lumii, au întrebat pre Marele Stareţ de va fi bine norocit după ce să va muta la mai strălucită vrednicie. Iar Marele Stareţ au zis:

Să nu cugeţi înalt, şi vei afla Dar la Dumnezeu şi la oameni, şi adunare mare[1] oriunde vei mearge.

665. Acelaşi au întrebat pre Celalat Stareţ pentru aceaiaşi.

Răspuns al lui Ioann: Cu adevărat, deaca pre ceale smerite ale lumii le-au ales Dumnezeu, apoi aibi smereniia, şi îţi ajută ţie Dumnezeu degrab.

666. Întrebare. Acelaşi s'au rugat aceluiaşi Stareţ Ioann ca să se roage pentru un lunatec oarecarele.

Răspuns: Să se nevoiască cât poate, şi sânt auziţi cei ce să roagă pentru dânsul. *Că mult poate rugăciunea dreptului lucrându-să* (Iac. 5: 16). Şi Domnul au zis: *Neamul acesta nu iase, fără numai prin posturi şi prin rugăciuni* (Mt. 17: 21; Mc. 9: 29).

667. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre Marele Stareţ, zicând: De vreame ce tâlhari au întrat asupra casii noastre pentru păcatele noastre, însă nimic nu au luat din casa mea, să pornesc asupra lor judecată, sau să fac nebuneaşte?

Răspuns: Deaca negreşit avem că pentru păcatele noastre au venit asupră tâlharii, iar Dumnezeu, pentru iubirea sa de oameni, nu au ertat să se facă răul, pentru care pricină voim să izbândim noi înşine, şi să nu le lăsăm toate lui Dumnezeu, celui ce au zis: *A mea iaste izbândirea, eu voiŭ răsplăti* (A 2-a Lege 32: 35; Rom. 12: 19)? Deaca ne temem de Dumnezeu, când i-am fi văzut pătimind ceva, dupre putearea noastră eram datori să le ajutăm lor. Dar de vreame ce la aceasta nu am ajuns, ca nu cumva şi de am fi voit să cădem întru mărire deşartă, pentru aceasta nici bine, nici rău să nu le facem lor, ci să mulţămim celui ce nu dupre păcatele noastre au făcut cu noi.

---

[1] Adecă de bogăţie.

668. Întrebare: Dar deaca s'ar fi întâmplat ca să şi fure ei ceva dela noi, ce să cădea să facem noi?

Răspuns: A celor desăvârşit adecă iaste a defăima pre toate: iar a celor ce sânt întru a doa rânduială, a-şi lua ceale ce au pierdut, sau şi a să păgubi puţin, căutând la strâmtorarea şi sărăciia acelora dela carii să ceare (paguba). Şi aceasta aduce uneori pre cineva pănă să uneltească şi legi, în vreamea când aceia nu le ştiu. Şi însă să ne învăţăm că şi odraslă a iubirii de argint iaste acest lucru, şi ne naşte noao vătămare de suflet, şi călcăm porunca ceaia ce zice: *Deaca cineva va voi să se judece cu tine şi haina ta să ţi-o ia, lasă-i lui şi cămaşa* (Mt. 5: 40).

669. Întrebare: Ce dar, Părinte, deaca cineva va veni vrând să ia haina mea, să i-o dau lui îndată? Şi câţi sânt răi şi vicleani oameni, carii cu bucurie iubesc să facă aceasta, cât, de ar putea, şi gol să lase pre cineva?

Răspuns: Nu zice aceasta, ca celui ce voiaşte aşa prost să o ia, să i-o dai pre dânsa, ci celui ce voiaşte să se judece cu tine, care lucru neomenie însemnează, şi divanurile care nasc sufletului vătămare. Deci aicea să cade a defăima pre ceale trupeşti, pentru mântuirea sufletului. Că zice: *Ce folos iaste omului de va dobândi lumea toată, iar sufletul său şi-l va păgubi?* (Mt. 16: 26)

670. Întrebare: Deci de vreame ce sânt oarecarii carii sânt iscusiţi la divanuri, şi nu să vatămă aseamenea ca cei neiscusiţi la aceastea, oare bine iaste a porni printr'înşii pre unele ca aceastea?

Răspuns: Deaca vor fi iscusiţi la judecăţi, dar ne aflăm şi noi puindu-le lor înainte pricina vătămării. Însă, întru asemănarea realelor, acel lucru nu iaste mai mic. Pentru că a porni prin înşine, întru peirea sufletului ne aduce pre noi. Iar deaca şi aceia aseamenea ca noi să vatămă, noi ne aflăm pricinuitori vătămării lor, şi păcatul lor asupra noastră să întoarce, şi aceaiaşi pagubă pătimim. Că scris iaste: *Trebue să vie răul, iar vaiu aceluia prin carele vine* (Lc. 17: 1). Şi deaca cineva, neîndestulându-să cu izbăvirea, să sârguiaşte ca protivnicii lui să pătimească rău, aceasta mai rea decât toate iaste, şi mai mult întărâtă pre Dumnezeu, cel ce au zis: *Să nu răsplăteşti rău pentru rău* (Rom. 12: 17); şi aceaia, adecă: *Lăsaţi, şi să va lăsa voao* (Mt. 6: 14; Lc. 6: 37).

671. Întrebare: Când iaste trebuinţă de a mărturisi pentru vreun adevărat ucigaş, să cuvine a minţi ca să nu moară?

Răspuns: Deaca întru nici un lucru vei minţi, apoi nici întru aceasta. Că scris iaste: *Să nu milueşti sărac la judecată* (Ieş. 23: 3). Că de nu va fi voia lui Dumnezeu, nu va muri. Iar deaca cineva şi întru altele minte, minţă şi întru aceasta, precum are obiceaiul. Că scris iaste: *Cel ce face păcatul, face şi fărădeleagea* (1 In. 3: 4). Eu la aceasta lucru nu am. Iar deaca nu ai nevoe de a mărturisi, trebuinţă ai să nu zici nimic. Că iaste o parimie folositoare, adecă că: A zice „nu ştiu” nu aruncă în temniţă.

672. Întrebare: Deaca cineva are datornici bogaţi, datoriu iaste să ceară dela dânşii camete? Iar deaca săraci, să ia dela dânşii capetele?

Răspuns: Scris iaste pentru dreptul: *Argintul său nu l-au dat în camătă* (Ps. 14: 5). Şi aceasta însemnează ca capetele să le luăm.

673. [672]. Întrebare: Dar deaca nu vor putea cineva dintr'înşii (plăti)?

Răspuns: Şi pentru aceastea s'au scris: *Deaca va scăpăta fratele tău, să nu-l necăjeşti pre dânsul întru cearere* (v. Sir. 31: 31).

674. [673]. Întrebare: Dar deaca el sărac iaste, şi eu sărac sânt, nu cumva păcătuesc cerând dela dânsul pentru nevoia mea?

Răspuns: Nu păcătueşti. Însă precât să poate, bine iaste a nu necăji cineva pre fratele său când nu are să-i dea.

675. [674]. Întrebare: Când mă păgubesc şi nu să scârbeaşte inima mea, îmi zice gândul că aceasta cruzime iaste, ci eşti datoriu să te scârbeşti adecă, dar să mulţămeşti. De-mi zice mie bine?

Răspuns: Nu să cade pentru lucrul lumii aceştiia a te scârbi nicidecum, ci pentru singur păcatul.

676. [675]. Întrebare: A să bucura împreună cu cei ce să bucură, şi a plânge cu cei ce plâng, cum iaste?

Răspuns: A să bucura cu cei ce să bucură iaste a să împreună-bucura cu cei ce isprăvesc fapta bună cea dupre Dumnezeu, şi cu cei ce să veselesc cu nădeajdea bunătăţilor celor ce vor să fie. Iar a plânge împreună cu cei ce plâng iaste a împreună-pătimi cu cei ce pătimesc pentru pocăinţa păcatului.

677. [676]. Întrebare: Deaca vreun iubit al mieu ar piiarde vreun fiiu al lui sau niscareva lucruri, şi să scârbeaşte, cum sânt datoriu să mă împreună-scârbesc cu dânsul ca cu un iubit?

Răspuns: Într'acest chip să cade să te scârbeşti împreună cu dânsul, ca nu cumva, de multa scârbă fiind ţinut, va socoti ceva lucru de vătămare sufletului său, nesuferind cu mulţămită lucrul.

678. [677]. Întrebare: De vreame ce iaste scris: *Fericiţi cei făcători de pace*, oare bine iaste a mă sârgui spre pacea tuturor?

Răspuns: A face pacinică pre a ta inimă mai bine iaste. Şi acest lucru fieştecăruia i să cuvine. Şi fericit cel ce face aceasta. Iar a împăciui pre cei ce să sfădesc nu iaste a fieştecăruia, ci a celor ce pot fără de vătămare să treacă acest lucru. Iar cel neputincios datoriu iaste a să bucura pentru pacea tuturor, iar a nu să amesteca pre sineşi întru mijlocirea a păcii fieştecăruia, fără numai a iubiţilor lui celor dupre Dumnezeu. Şi aceasta când nu stă înainte pagubă sufletească.

679. [678]. Întrebare: Când fac vreun lucru dupre Dumnezeu şi mă defaim de oameni, mă scârbesc, ca cela ce îi smintesc pre dânşii.

Răspuns: Deaca vei fi defăimat cu nedreptate, să nu te scârbeşti, că diiavo-

lul zavistuiaşte binelui, şi spre tăiarea dela tine a lui porneaşte pre aceastea. Dar mai pre urmă să surpă, şi spre slavă aduce pre lucru Dumnezeu. Iar deaca, păcătuind, cu dreptate vei fi defăimat, ruşine îţi aduce ţie însuţi. Ci deaca te vei pocăi, spre bucurie să preface aceasta.

680. [679]. Întrebare. Alt iubitoriu de Hristos, pătimind rău dela oarecarele, au arătat aceluiaşi Stareţ pentru aceasta.

Răspuns: Tu fă-i lui bine.

681. [680]. Întrebare. Aceasta făcând, iarăşi au pătimit rău dela dânsul. Şi au arătat iarăşi Stareţului, zicând: Iată îi fac bine lui, şi nu încetează făcându-mi mie rău.

Răspuns: Nu aceluia îi faci binele, ci ţie însuţi. Fiindcă Domnul au zis: *Bine faceţi vrăjmaşilor voştri, şi vă rugaţi pentru cei ce vă asupresc pre voi* (v. Lc. 6: 27-28). Că fieştecarele dupre al său lucru va lua (v. Ps. 61: 13).

682. [681]. Întrebare: Alt iubitoriu de Hristos, găzduind pre Părinţi, au întrebat pre acelaşi Stareţ: Ce să fac, că de-a pururea mă necăjesc că oarecarele din Părinţi vine, şi nu aflu să-i puiŭ lui înainte lucruri de nevoe?

Răspuns: Acest gând dievolesc iaste, că destul iaste lor a li să pune înainte ceale ce să află, dupre ceaia ce iaste zisă: *Îndestulându-vă cu ceale ce sânt de faţă* (Evr. 13: 5). Şi Dumnezeu deplin îi încredinţează pre dânşii. Că deaca cineva caută pre lucrurile aceastea, nu poate să găzduiască pre streini, ci să roagă ca nimenea să nu vie cătră dânsul. Deci deaca, având ce să-i pui înainte, îl cruţi pre acel lucru pentru scumpeatea, măcar de milioane de ori de i-ai odihni pre dânşii nu să încredinţează deplin inima lor: de nu ceva ai trebuinţă de lucrul acela pentru altă trebuinţă mai de nevoe, sau poate pentru darea a vreunor bólnavi sau a vreunor feaţe mai cinstite. Căci că pre toate să cuvine a le face cu socoteală dreaptă şi cu frica lui Dumnezeu. Iar de iaste trebuinţă ca să te duci şi tu undeva, să nu nădăjdueşti ca să afli odihnă, şi nu te turburi. Că de vei nădăjdui şi nu vei afla, cleveteşti pre cel ce te priimeaşte, şi clevetirea moarte sufletului iaste. Ci *mulţămeaşte întru toate* (1 Thes. 5: 18). Că aceasta iaste hrana şi odihna cea duhovnicească şi de suflet folositoare.

683. [682]. Întrebare: Deci ce deaca nu m'au priimit pre mine nicidecum, şi sânt ostenit de călătorie şi am trebuinţă de hrană?

Răspuns: Adu-ţi aminte cine iaste cel ce poartă grija de toţi şi pre toţi îi hrăneaşte. Că Dumnezeu iaste. Deci de ar fi voit Dumnezeu să te hrăneşti tu, deplin i-ar fi adeverit pre dânşii ca să te priimească pre tine. Iar de vreame ce nu te-au priimit ei, arătat iaste că Dumnezeu nu voiaşte, şi nu sânt ei pricinuitori: căci că toate să fac spre cercarea şi mântuirea omului. Ca să rabde şi pre sineşi să se prihănească întru toate ca pre un nevreadnic.

684. [683]. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ Ioann: Gândul aruncă întru mine teamere că: „Poate diiavolul să te facă pre tine

să păcătueşti, deşi tu nu voeşti, că vinovat te-ai făcut lui". Şi foarte mă necăjesc dintru aceasta.

Răspuns: Pentru diiavolul, nu socoti cum că are stăpânire asupra cuiva, de vreame ce pricina păcatului după voirea noastră să află, dar nu după sila celui ce au luat stăpânirea. Deci precum nu are omul silă de mântuire, nici de păcat. Oare dupre stăpânire au amăgit pre Eva, sau dupre sfătuire? Nicăiri nu să arată stăpânire, de vreame ce nimenea nu ar fi îndrăznit a fugi de cel ce are stăpânirea. Deci noi într'acest fealiu sântem, ca un om slobod ce s'au făcut rob cuiva cu a sa voire, şi cu vreamea îşi vine întru sineşi şi să căiaşte. Şi de nu va scăpa către un mai puternic decât acela, nu poate cinevaşi pre sineşi să se slobozească. Iar deaca va scăpa, deaciia acela ştiind că nu iaste rob al lui osebit, nu îndrăzneaşte să-i facă ceva lui, pentru cel mai tare decât dânsul. Drept aceaia arătat iaste că nu are stăpânire asupra omului. Deci şi tu zi gândului tău aceaia, adecă cum că: Datoriu, datoriu sânt, dar am scăpat către cel ce poate să mă slobozească. Şi m'au chiemat pre mine, şi zice: *Veniţi către mine cei ce vă osteniţi şi sânteţi însărcinaţi, şi eu vă voiŭ odihni pre voi* (Mt. 11: 28). Şi datoriu sânt totdeauna a priveghiia, ca nu iarăşi să caz în mâinile lui. Iar deaca iarăşi îţi va zice gândul: „Şi de vreame ce nu poate să te silească pre tine ca să păcătueşti, iată fără de păcat te afli", şi de te îngreoiază pre tine dintru acest gând, zi-i lui: De-mi vei zice mie că nu mai păcătuesc, nu crez ţie, deaca nu voiŭ apuca cetatea. Că deaca va săvârşi cineva toată calea, şi mai are încă altă milă, şi acolò va cădea, nimic nu s'au folosit, căci afară de cetate iaste. Deci înaintea lui Dumnezeu să aruncăm pre neputinţa noastră, şi el va surpa pre măestriile tale, cu rugăciunile tuturor sfinţilor lui. Amin.

685. [684]. Întrebare: De vreame ce holdele mele lăcustele le vatămă, şi deaca le voiŭ goni, vecinii să sfădesc împreună cu noi, şi de le voiŭ lăsa, mă păgubesc, ce să fac?

Răspuns: Aghiazmă ia şi aruncă asupra holdelor. Şi deaca cu pace vei putea şi fără de sfadă să le goneşti sau să le îngropi, nu iaste ţie păcat; iar deaca să face sfadă, spre folosul sufletului tău lasă lucrul la Dumnezeu: şi orice s'ar face, cu voia lui Dumnezeu să face.

686. [685]. Întrebare: Că ce, stăpâne, au doară cu totul sântem datori să gonim urgiia lui Dumnezeu? Nu întărâtăm întru aceasta pre Dumnezeu?

Răspuns: Cei desăvârşit adecă nu o gonesc pre dânsa, că au toată nădeajdea lor la Dumnezeu. Ci noi, de vreame ce trupeşti sântem şi avem trebuinţă de ceale pământeşti, osândindu-ne pre noi înşine ca pre unii ce păcătuim întru aceasta, să o gonim cu rugăciune şi cu cântare de Psalmi, rugându-ne lui Dumnezeu ca să ne iarte pre noi şi sârguindu-ne deaciia înainte a-i mulţămi lui. Că deşi aceasta va treace, mai reale decât aceasta aduc asupra noastră păcatele noastre. Şi nu iaste cu putinţă fără de pocăinţă şi fără de milă să înceteaze dela noi realele. Că zice: *Fericiţi cei milostivi, că aceia să vor milui* (Mt. 5: 7). Şi să

nu zici: „Şi pentru ce, spre pedeapsă aducând asupră Dumnezeu pre urgie, sufere pre cei ce nu să pocăesc şi o gonesc pre dânsa?" Căci Dumnezeu spre îngrozire aduce asupră pre urgie, ca să ne pocăim. Şi ne sufere pre noi, cei ce o gonim, aşteptând cu îndelungă răbdare pre întoarcerea cea către dânsul. Că deaca vom mai rămânea întru acealeaşi şi după ce o am gonit, întru mai reale cădem. Şi să împlineaşte la noi proroceasca zicere: *Vindecat-am pre Vavilon, şi nu s'au vindecat* (Ier. 51: 9). Şi nu iaste cu putinţă alta a aştepta, fără numai munca cea veacĭnică, şi întunearecul cel mai din afară, şi vearmele cel aruncătoriu de venin, şi scârşnirea dinţilor.

687. [686]. Întrebare: De vreame ce vinul carele voesc să-l calc în jghiiabul mieu jidovesc iaste, oare nu iaste păcat?

Răspuns: Deaca când ploao Dumnezeu, numai la ţarina ta ploao, şi lasă pre a Jidovului, nici tu să nu le calci lor vinul. Iar deaca iubitoriu de oameni iaste spre toţi, şi ploao preste drepţi şi preste nedrepţi, pentru ce tu voeşti să fii fără de omenie, şi nu mai vârtos îndurat? Precum însuşi zice: *Faceţi-vă înduraţi, precum şi Tatăl vostru cel ceresc (îndurat iaste)* (Lc. 6: 36).

688. [687]. Întrebare: Deaca cineva îmi va încredinţa mie un lucru, poruncindu-mi să nu spuiŭ nimărui, şi altul mă jură pre mine să-i spuiŭ lui, ce să fac? Că de voiŭ spune, scârbesc pre cel ce mi-au încredinţat mie; deaca nu voiŭ spune, scârbesc pre cela ce m'au întrebat pre mine; şi iarăşi, mă tem de jurământ.

Răspuns: Cel ce te jură pre tine, el va purta păcatul. Deci nu să cuvine, cu pricina jurământului, să arăţi taina fratelui. Însă zi-i lui: Deaca tu mi-ai fi încredinţat mie un cuvânt, cu bucurie ai fi suferit ca să-l arăt pre dânsul cuiva? Deci deaca ţie nu ţe-ar fi părut bine, apoi nici să mă mai întrebi să-ţi spuiŭ ţie tainele fratelui. Că s'au zis: *Ceaia ce o urăşti a să face ţie, să nu o faci aproapelui tău* (Tov. 4: 19). Şi iarăşi: *Orice voiţi ca să vă facă voao oamenii, şi voi faceţi lor aseamenea* (v. Mt. 7: 12; Lc. 6: 31).

689. [688]. Întrebare: Cum sânt datoriu a mă afla: că tot omul drept iaste, sau cum că decât toţi oamenii eu mai păcătos sânt? Că să îngreoiază gândul mieu a avea pre tot omul drept.

Răspuns: Aibi-te pre sineţi mai păcătos şi mai mic decât toţi, şi ai odihnă.

690. [689]. Întrebare: Când grăesc cu cineva pentru viiaţa Părinţilor şi pentru răspunsurile lor, lucruri mari cugetă inima mea. Deci spune-mi mie, cum să grăesc cu smerită cugetare? Şi cum să cuvine a le grăi pre dânsele, şi cu ce fealiu de scopos?

Răspuns: Când grăeşti pentru viiaţa Părinţilor şi pentru răspunsurile lor, datoriu eşti a te osândi pre sineţi, zicând: Vaiu mie, cum grăesc faptele ceale bune ale Părinţilor, şi nimica n'am căştigat dintr'însele, nici am venit la vreo sporire, şi şăz spuind altora ca să se folosească! Nu cumva să se împlinească la

mine ceaia ce s'au zis de apostolul: *Cela ce înveţi pre altul, pre sineţi nu te înveţi?* (Rom. 2: 21) Şi când zici aceastea să aprinde inima ta, şi te afli grăind cu smerenie. Însă datoriu eşti a lua aminte cu cine grăeşti. Deaca ştii că voiaşte să se folosească, atuncea grăiaşte. Iar de nu, nu iaste trebuinţă de voroavă. Că scris iaste: *Fericit iaste cel ce grăiaşte la urechi de ascultătoriu* (v. Sir. 25: 12). Ca nu cumva să te afli dând cele sfinte câinilor şi aruncând mărgăritarii înaintea porcilor. Domnul să te înţelepţească pre tine, frate, ca să nu te rătăceşti din calea smereniei.

691. [690]. Întrebare: Doi iubitori de Hristos era curat iubindu-se unul cu altul întru Domnul, şi de Părinţi spre viiaţă povăţuindu-se. Dintru aceştia unul, întru vorbire, au zis un cuvânt pentru altul oarecarele; iar celalalt, dupre răpirea diiavolului, prepuind că cătră dânsul au zis, s'au turburat foarte. Şi acela deplin încredinţându-l pre dânsul pentru aceasta, nu au priimit. Şi de aicea, fiindcă s'au făcut întru dânşii puţină împrotivire de cuvinte, au venit amândoi cătră Părinţi şi au arătat pricina la acelaşi Stareţ Ioann.

Răspuns: Ca unor de un suflet vă grăesc voao tot adevărul înaintea lui Dumnezeu: amândoi sânteţi datori a pune metanie lui Dumnezeu, nu cu lenevire, ci din toată inima, ca să vă iarte pre voi, cu rugăciunile Părinţilor voştri. Tu adecă, că clevetit fiind, nu ai suferit prihănirea, zicând că: „Eu am greşit, şi totuluşi tot păcat sânt, că pentru mine s'au turburat fratele mieu", iar acesta că nu au judecat cu descurcare mai întâiŭ de a grăi cuvântul, că nu cătră dânsul s'au zis, şi cum că nimic împrotivă nu aveai să zici pănă la moarte; dar şi el, ca tine, nu s'au aflat având răbdare. Însă voi nu aveţi lucru, ci noi sântem pricinuitori realelor, că rugăciuni nu avem: că de am fi avut, aţi fi putut să vă acoperiţi despre cel rău, carele samănă neghini întru voi, ca să vă ispitească pre voi. Că aceasta ne rugăm, ca să vă acoperiţi voi. Nu vă teameţi de judecata lui Dumnezeu, ca să nu să smintească întru voi oamenii, zicând: „Iată fiii Părinţilor cum nu au răbdare, ci unii asupra altora să rădică"? Deci deaca vă ruşinaţi a pune metanie unul altuia din inimă, noi punem pentru voi; căci noao să cuvine o ruşine ca aceasta. Domnul să vă iarte pre voi şi să vă păzească pre voi de cel rău, şi să-l sfărame pre dânsul supt picioarele voastre degrab. Faceţi-vă de un suflet întru Domnul, şi de o slavă, şi de o credinţă. Domnul să vă întărească pre voi neclătiţi întru frica lui. Amin.

692. [691]. Alt iubitoriu de Hristos, priimind în gazdă pre Părinţi, au trimis prin scrisoare, întrebând pre acelaşi Stareţ de-i iaste de folos lui a să lepăda cu totul de lume şi să vie la viiaţa singuratecă. Şi după ce i-au scris lui Stareţul cum că iaste mai desăvârşit depărtarea, părându-i-să că după poruncă i-au zis lui cuvântul, s'au scârbit foarte, şi au socotit să nu mai întreabe nimic ceva pre Părinţi. Aceasta cunoscându-o Stareţul cu duhul, au zis să i să scrie lui aceastea:

Mai întâiŭ de toate, sărutăm întru Domnul pre dragostea ta, şi te rugăm pre tine să leapezi tot gândul cel de scârbă, şi cu bucurie şi cu frica lui Dumnezeu să ceteşti şi să înţelegi pre ceale mai nainte scrise ţie întru epistoliia cea mai dintâiŭ, că nu dupre poruncă am scris voao ceva, învăţaţi fiind dela apostolul ce zice: *Nu ca să vă puiŭ voao laţ* (1 Cor. 7: 35), ci judecând cu descurcare între voi pre unul fieştecarele din lucruri care deosebire a folosului are. Precum toţi am auzit pre Mântuitoriul zicând întru Evanghelii pre ceale ce sânt scrise în leage, aceaia adecă: *Nu vei curvi, nu vei ucide,* şi cealelalte (Mt. 19: 18). Şi după ce l-au întrebat pre el, zicând: *Aceastea toate le-am păzit; ce încă îmi mai lipseaşte?*, i-au zis lui pentru săvârşire: *De voeşti să fii desăvârşit, vinde-ţi averile tale*, şi cealelalte (Mt. 19: 20-21), pre care le ştii. Dar urâtoriul de bine de-a pururea încungiură, zăticnind pre tot lucrul bun. Că văzând pre folosul cel scris voao, şi mai întâiŭ de a vă învăţa voi putearea celor scrise, mai că au turburat pre gândul vostru. Şi să cuvine a ne minuna cum acopere pre mintea omului, răpind pre gândul lui, ca cu totul să nu să folosească, şi nu-l lasă pre dânsul să se întreabe pre sineşi pentru ce să turbură, şi să zică luişi: *Pentru ce eşti scârbit, suflete al mieu, şi pentru ce mă turburi pre mine? Nădăjduiaşte spre Dumnezeu, că mă voiŭ mărturisi lui,* şi cealelalte (Ps. 41: 6). Şi aceastea le face ca să arate omului că de ar fi fost dela sfinţi ceale scrise, ar fi dat ajutoriu, decât turburare şi ispită. Dar cel treaz ia aminte şi la apostoli, carii s'au turburat prin necredinţă după ce au văzut pre Stăpânul lor şi Mântuitoriul Hristos. Că le-au dat lor semn, zicând: *Pentru ce sânteţi turburaţi şi pentru ce să sue gânduri întru inimile voastre?* (Lc. 24: 38) Şi îndatăşi alinarea au urmat cuvintelor lui. Aşa şi noi, deaca întru liniştea inimii am fi cetit pre ceale scrise, şi aflăm că nu ajungem să facem, dupre ceaia ce iaste scrisă, câte o sută, şi câte şasezeci, deaca nu aşa, apoi măcar pre a treia parte, adecă câte treizeci. Ci ca să ne învăţăm că întru toate folositoare s'au făcut noao ceale scrise, deşi nu ajungem să facem pre cea desăvârşit, şi ne pălmuim întru lucrul ce ne stă înainte, al priimirii de streini, ca nu înalt să cugetăm că ceva mare facem, aflându-ne că nu am ajuns să facem pre cea desăvârşit. Nu aşa lepădând pre ceale ce să fac acum de voi am scris voao pre ceale ce să cuprind în epistoliia cea mai dintâiŭ, ci ca spre mai mare măsură să veniţi: sau mai rămâind întru care sânteţi, cu smerit cuget să uneltiţi lucrul. Şi să nu vă minunaţi pentru ispite, că ni s'au poruncit că: *Bucuraţi-vă când cădeţi în ispite de multe fealiuri* (Iac. 1: 2). Şi au fost întrebat odată oarecarele din Sfinţii Părinţi dela oarecarele frate: Ce iaste aceasta, avvo, că în vreamea când voesc să dorm, şi mă ostenesc rugându-mă şi pecetluindu-mă pre sinemi, întru acea noapte mă visezu întru curvie; iar deaca nu voiŭ face rugăciune, nici mă voiŭ pecetlui, nu mă visezu? Şi i-au răspuns lui Stareţul, zicând că: Dupre vicleşug o fac aceasta dracii, ca să te depărteaze pre tine de rugăciune şi de pecetluire. Că ştiu ei că dintru aceastea să face ajutoriul omului. Aşa şi tu, deaca vei întreba ceva pre Părinţi, şi la o vreame te vor turbura pre tine dracii pentru cuvântul lor, niciodată să nu te depărtezi dela

întrebarea lor: că nimic de vătămare sau greu poruncesc. Că ucenici sânt celui ce au zis: *Jugul mieu iaste bun, şi sarcina mea iaste uşoară* (Mt. 11: 30). Şi mai pre urmă vom afla pre rodul folosului lor. Şi atunci să strigăm împreună cu cântăreţul de Psalmi, ce zice: *Întors-ai plângerea mea spre bucurie mie,* şi cealelalte (Ps. 29: 12).

693. [692]. Întrebare: Să întâmplă, întru a vorbi eu cu cineva, de năprasnă de mă răspândesc cu mintea, cât a mi să părea că şi afară de sinemi sânt, şi pre cuvântul ce stă înainte a-l uita: fiindcă nu să schimbă mintea la altcevaşi, ci afară de sineşi stă. Deci ce iaste aceasta, Părinte? Şi ce mi să cade mie a face, că foarte mă necăjesc?

Răspuns: Acest lucru războiŭ dievolesc iaste, vrând să ruşineaze pre om înaintea celor ce sânt de faţă. Iar deaca cu slobozenie vei arăta lor lucrul, zicând: „Ertaţi-mă, m'au împrăştiiat la minte pre mine diiavolul", să ruşinează şi încetează războiul. Şi deaciia cu trezvire grăiaşte. Şi să pare că nu iaste nimic aceasta. Iar la cela ce nu priceape, multă ruşine face. Însă pomenirea numelui lui Dumnezeu pre toate ceale reale desăvârşit le surpă şi împuternicează pre neputinţa noastră. Amin.

694. [693]. Întrebare: Un bărbat oarecarele iubitoriu de Hristos, înfrânat fiind foarte şi grijitoriu de sufletul său, au trimis întrebând pre acelaşi Stareţ: Ce iaste de folos să facă cineva, aceaia ce i să arată lui bun, sau prin întrebarea Părinţilor?

Răspuns: Deaca cineva dela sineşi gândeaşte să facă vreun bine, şi nu prin întrebarea Părinţilor, acesta nu iaste legiuit şi după leage nimic nu au făcut. Iar deaca cineva prin întrebare face, acesta împlineaşte leagea şi prorocii. Că semn de smerenie iaste a întreba, şi lui Hristos, celui ce s'au smerit pre sineşi până şi la rob, următoriu iaste unul ca aceasta. Căci că bărbatul fără de sfătuire vrăjmaş iaste luişi. Că zice: *Cu sfătuire toate fă-le.* Şi Ioann Colov zice: „Deaca vei vedea pre cel mai tânăr cu voia lui suindu-să la ceriu, apucă-l de piciorul lui şi aruncă-l jos". Deci mai de folos iaste cu smerenie a întreba, decât cu a sa voe a călători. Că Dumnezeu iaste cel ce aruncă în gura celui ce să întreabă ce să zică, pentru smereniia inimii şi îndreptarea celui ce întreabă.

695. [694]. Întrebare: Deaca şez cu Părinţi, şi să pun împrotivă pentru credinţă către oarecarele ce nu drept cugetă, datoriu sânt şi eu să mă puiŭ împrotivă, sau nu? Că îmi zice mie gândul că „Deaca taci, dai în jaf credinţa". Iar deaca şi goală vorbă iaste către dânşii pentru dogme, să grăesc ceale ce ştiu, sau să tac? Şi de voiŭ fi şi întrebat, ce să fac?

Răspuns: Niciodată să nu te pui împrotivă pentru credinţă, că nu ceare Dumnezeu dela tine aceasta, fără decât a creade drept, precum şi ai luat dela Sfânta Bisearică în vreamea botezului, şi a face poruncile lui. Deci aceastea păzeaşte-le, şi te mântueşti. Iar a grăi şi pentru dogme nu să cuvine, că te covârşesc pre tine aceastea. Ci roagă-te lui Dumnezeu pentru păcatele tale, şi întru

aceastea mintea ta îndeletnicească-să. Însă caută să nu osândeşti întru inima ta pre cei ce grăesc pre aceastea, că nu ştii de grăesc drept aceia sau nu, şi cum Dumnezeu judecă lucrul. Iar deaca vei fi întrebat, zi că „Aceastea mă covârşesc pre mine, ertaţi-mă pre mine, Părinţi Sfinţi”.

696. [695]. Întrebare: Dar deaca, împrotivindu-să ereticul, ar scrie împrejur cu cuvântul[1] pre cel pravoslavnic, oare nu iaste bine ca să-i ajut eu lui precât pociŭ, ca nu, biruit fiind, să se vatăme la credinţa cea dreaptă?

Răspuns: Deaca te pui pre sineţi să grăeşti, şi înaintea lui Dumnezeu grăieşti şi a oamenilor: şi să află ca o învăţătură. Iar deaca cineva învaţă neavând puteare, cuvântul lui adeveritoriu deplin nu să face, ci neroditoriu. Iar când nimic nu foloseşti, ce trebuinţă iaste şi de a grăi? Iar deaca cu totul voeşti să ajuţi, grăiaşte întru inima ta lui Dumnezeu, celui ce cunoaşte pre ceale ascunse, celui ce şi poate să facă mai presus decât ceale ce cearem dela dânsul: şi el dupre voia sa face cu cei ce să pun împrotivă, şi tu smerenie afli întru lucru. Că precum deaca aruncă cineva în temniţă pre oarecarele întru silnicie cu nedreptate, iară altul, văzând lucrul cel ce să face şi neputând să zică împrotivă sau să sprijinească pre omul acela, ducându-să pre ascuns, ar spune altuia mai putearnic, şi acela, trimiţând, cu a sa puteare îl scoate pre dânsul, în vreamea când cel ce l-au băgat în temniţă să turbură, şi neştiind cine iaste cela ce au vestit: aşa şi aicea, să ne apropiem la Dumnezeu pentru credinţă şi pentru fraţii noştri întru rugăciunea inimii: şi el, cela ce s’au jurat asupră-şi că toţi oamenii voiaşte să se mântuiască şi să vie la cunoştinţa vieţii, face şi cu dânşii dupre voia sa.

697. [696]. Întrebare: Oare datoriu sânt să caut măcar pre ceale ce să judecă, ca cu deadinsul să le ştiu pre dânsăle şi să nu mă puiŭ împrotivă?

Răspuns: Nimic nu căuta dintru ceale ce Dumnezeu nu ceare dela tine, nici să aduci cuvinte de primejdie, ci îndestulează-te, precum am zis, cu mărturisirea dreaptei credinţe, şi nimic decât aceasta mai mult nu iscodi.

698. [697]. Întrebare: Deci deaca din Scripturi ar fi voroava, să tac sau să grăesc? Iar deaca s’ar întâmpla ca să se îndoiască ei pentru ceva pre care lucru îl ştiu eu, oare bine iaste ca să-l spuiŭ, sau nu?

Răspuns: Tăcearea mai bună iaste. Iar deaca să îndoesc, şi tu ştii aceaia, pentru ca să se dezleage îndoirea, spune cu smerenie ceaia ce ştii. Iar deaca nu ştii, nimic să nu zici ca cum dintru al tău gând, că nebunie iaste.

699. [698]. Întrebare: Deaca pentru nescareva lucruri ar fi vorbirea, care nu au vătămare de suflet, să tac sau să grăesc?

Răspuns: Mai întâiŭ de a fi întrebat nu iaste bine să grăeşti. Iar deaca şi întrebat vei fi să spui, spune ceaia ce ştii întru smerenie şi întru frica lui Dum-

[1] „Ar lega” sau „ar birui”.

nezeu, nici înălţându-te deaca va fi priimit cuvântul tău, nici scârbindu-te deaca nu va fi priimit. Că aceasta iaste calea lui Dumnezeu. Şi ca să nu fii socotit cum că eşti tăcut, spune dela sineţi ceva întru cunoştinţă şi scurtează-o, şi te izbăveşti de multa cuvântare şi de păreare deşartă.

700. [699]. Întrebare: Deaca cineva mi-ar zice să anathematisesc pre Nestorie şi pre ereticii cei ca dânsul, să-i anathematisesc sau nu?

Răspuns: Cum că adecă Nestorie şi ereticii cei ca dânsul supt anathema sânt, arătat iaste. Însă nu alerga tu la anathematisirea cuiva nicidecum. Că cel ce să are pre sineşi păcătos, datoriu iaste a-şi plânge păcatele sale, şi nimic alta. Dar nici a judeca să cade pre cei ce anathematisesc pre cineva. Că fieştecarele pre sineşi să cearcă.

701. [700]. Întrebare: Dar deaca cineva, dintru aceasta, socoteaşte cum că şi eu pre ale aceluia le cuget, ce să-i zic lui?

Răspuns: Zi-i lui: Deşi arătat iaste că aceia sânt vreadnici de anathematisire, dar eu mai păcătos sânt decât tot omul, şi mă tem ca nu cumva, pre altul judecând, pre sinemi să mă osândesc. Pentru că şi pre singur satana de-l voiŭ anathematisi, întrucât îi fac eu lucrurile lui, pre sinemi mă anathematisesc. Că Domnul au zis: *Deaca mă iubiţi pre mine, poruncile meale păziţi-le* (In. 14: 15). Şi apostolul zice: *Deaca cineva nu iubeaşte pre Domnul, anathema să fie* (1 Cor. 16: 22). Drept aceaia, cel ce nu face poruncile lui, nu-l iubeaşte pre el; şi cel ce nu-l iubeaşte pre el supt anathema iaste. Şi cum unul ca acesta poate pre alţii să-i anathematisească? Aceastea zi-i lui, şi deaca ar mai rămânea întru aceleaşi, pentru ştiinţa lui, apoi anathematiseaşte pre ereticul.

702. [701]. Întrebare: Dar deaca nu ştiu că iaste eretic acela pre carele îmi zice mie să-l anathematisesc, ce să fac?

Răspuns: Zi-i lui: Frate, eu cum cugetă acela, pentru carele îmi zici mie, nu ştiu. Deci a anathematisi pre cela ce nu-l ştiu mi să pare mie spre osândă. Şi aceasta o zic ţie, că afară de credinţa celor trei sute optsprezeace Sfinţi Părinţi, alta nu ştiu. Şi cel ce cugetă afară de aceasta s'au aruncat pre sineşi la anathema.

703. [702]. Întrebare: Deaca s'ar face goană, ce să fac? Să rămâiu, sau să mă dau în laturi?

Răspuns: Întreabă pre părinţii cei duhovniceşti, şi precum îţi zic, fă. Şi să nu urmezi judecăţii tale, ca nu întru necunoştinţă să te primejdueşti.

704. [703]. Întrebare: Şi deaca nu aflu Părinţi în ceasul nevoii, spre carii am eu deplin încredinţare ca să-i întreb pre dânşii pentru aceasta, ce să fac? Să rămâiu, ca să nu mă par că dau în jaf credința, sau să mă dau în laturi, temându-mă de biruire?

Răspuns: Stăi la rugăciune şi roagă-te întru toată inima ta iubitoriului de oameni Dumnezeu, zicând: Stăpâne, miluiaşte-mă pre mine, pentru bunătatea ta,

şi să nu mă slobozi pre mine să mă rătăcesc dela voia ta, nici să mă dai pre mine ispitii ceiia ce stă înainte spre peire. Şi aceasta fă-o pănă de trei ori, ca Mântuitoriul în ceasul vânzării. Şi după aceastea, deaca te vei vedea pre sineţi având osârdie neîndoită să rămâi, şi pre toate ceale cumplite ce-ţi vin asupră să le rabzi, cu Darul lui Dumnezeu, pănă şi la moarte, atuncea rămâi. Iar deaca vei vedea teamere întru inima ta, dă-te în laturi, şi să nu socoteşti întru aceasta că dai în jaf credinţa. Că nu ceare Dumnezeu ceale mai presus de puteare. Că deaca, având teamere, vei rămânea, să întâmplă că, nesuferind pre necazurile ceale ce să aduc asupră-ţi, şi muncile, de dai în jaf adevărul, şi ţie însuţi îţi dobândeşti muncă veacĭnică.

705. [704]. Întrebare: Dar deaca fără de voe voiŭ cădea în ispită, ce să fac?

Răspuns: Aruncă-ţi toată grija ta spre iubitoriul de oameni Dumnezeu, zicând: Stăpâne, pentru bunătatea ta, şi pentru rugăciunile tuturor sfinţilor tăi, nu ca unul ce pociŭ m'am pus pre sinemi la aceasta, ci nevrând am întâmpinat. Deci să nu mă laşi pre mine să dau în jaf sfânta credinţă.

706. [705-706]. Întrebare: Cum sânt datoriu a ceare dela Părinţi pentru ertarea păcatelor meale? Că: „Ertaţi-mă pre mine", sau că: „Ceareţi-mi mie ertare"? Şi când rog pre însuşi Stăpânul, cum sânt datoriu a zice?

Răspuns: Să zici: Miluiaşte-mă, Stăpâne, pentru sfinţii tăi Mucenici, şi pentru Sfinţii Părinţi, şi iartă-mi mie, cu rugăciunile lor, păcatele meale. Că şi prorocul zicea: *Pentru Avraam robul tău* (Dan. 3: 35). Şi însuşi Domnul: *Voiŭ sprijini cetatea aceasta pentru mine şi pentru David, robul mieu* (4 Împ. 19: 34; 20: 6).

707. Întrebare: Deaca şăz cu mireanii, şi va veni grăire deşartă, să rămâiu sau să mă dau în laturi?

Răspuns: Deaca nu ai nevoe, dă-te în laturi. Iar de iaste nevoe, mută-ţi mintea ta la rugăciunea ta, neosândindu-i pre aceia, ci pre a ta neputinţă cunoscându-o bine.

708. Întrebare: Dar deaca iubiţi ai miei vor fi, porunceşti să mut pre acest fealiu de vorbire cătră alta mai de trebuinţă?

Răspuns: Deaca ştii că priimesc cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu, grăiaşte din viiaţa Părinţilor şi mută vorbirea spre mântuire de suflet.

709. Întrebare: Oare bine iaste, întru vorbirea cu cineva, a chiema numele lui Dumnezeu?

Răspuns: Şi întru vorbire, şi mai nainte de vorbire, şi după vorbire, şi în toată vreamea şi în tot locul să cuvine a chiema numele lui Dumnezeu. Că scris iaste: *Neîncetat rugaţi-vă* (1 Thes. 5: 17). Că aşa să surpă toată ispita.

710. Întrebare: Şi cum poate cineva neîncetat a să ruga?

Răspuns: Când cineva de eluşi iaste, datoriu iaste a cânta, şi în gură şi în inimă a să ruga. Iar deaca cineva în târg ar fi cu oarecarii, nu iaste trebuinţă a cânta cu gura, ci numai cu singură mintea. Şi trebue a păzi ochii, pentru răspândirea şi pentru cursele vrăjmaşului.

711. Întrebare: Când mă rog sau cânt, [şi] nu simţ putearea celor ce să zic, pentru învârtoşarea inimii, ce mă folosesc?

Răspuns: Deaca tu nu simţi, dar dracii simt şi aud, şi să cutremură. Deci să nu încetezi cântând şi rugându-te, şi câte puţin, prin ajutoriul lui Dumnezeu, să înmoae învârtoşarea.

712. Întrebare: Deaca aproape aş fi de vreo bisearică, şi să cântă cântarea cea întreit sfântă, şi eu şez împreună cu Părinţi sau cu mireani, să mă scol şi să zic şi eu, aceia şăzând, sau nu?

Răspuns: Deaca vor fi Părinţi, orice fac ei, fă şi tu. Iar deaca vor fi mireani mai mari decât tine, şi ştii că să smintesc, bine iaste a le păzi ştiinţa lor şi a face precum fac ei. Că poţi şi când şezi cu dânşii să zici aceaia întru inima ta. Iar deaca te va împiedeca pre tine cineva, destul iaste această pomenire să facă îndestulare. Iar de nu sânt mai mari decât tine, scoală şi zi. Şi deaca îi vei îndemna pre dânşii să se scoale şi ei, nu iaste lucru necuvios; şi ei încă precum voesc vor face.

713. Întrebare: Deaca voiŭ fi deosebi, şi vor fi mie oarecare lucruri în mâini care mă zăticnesc de a mă scula, ce să fac?

Răspuns: Deaca nu poţi, să nu te necăjască pre tine aceasta, adecă că nu teai sculat, că toate să fac prin gând şi prin socoteală dreaptă.

714. Întrebare: Deaca mă duc cătră nişte Părinţi, şi să silesc să mă ţie pre mine, şi am trebuinţă de nevoe, ce să fac?

Răspuns: Deaca adecă vor fi vreadnici dupre Dumnezeu să judece cu descurcare lucrurile, zi-le lor cu smerenie: Ertaţi-mă pre mine, că trebuinţă de nevoe îmi zace mie asupră. Şi cum auzi dela dânşii, fă, fără de osteneală, crezând că negreşit spre folos iaste. Iar deaca nu vor fi într'acest fealiu, şi iaste trebuinţa ta de nevoe, tae prigonirea şi pune metanie ca să te duci. Şi deaca dupre metanie vor mai rămânea în prigonire, zi-le lor: Ertaţi-mă pre mine, că nu iaste cu putinţă ca să rămâiu.

715. Întrebare: Deaca împreună prânzesc cu oarecarii din Părinţi şi va blagoslovi oarecarele dintr'înşii hrana cea pusă înainte, oare datoriu sânt, vrând a mă împărtăşi, a-i zice lui: „Blagosloveaşte", şi a aştepta pănă când iarăşi îmi va blagoslovi mie, sau să mă îndestulez cu blagosloveniia cea dintâiŭ? De vreame ce să întâmplă că aiurea îşi are mintea şi zăboveaşte a-mi da răspunsul, şi de-a pururea mă necăjesc. Dar oare bine iaste ca în vreamea când voiŭ pune mâna în hrană să o pecetluesc pre dânsa?

Răspuns: O dată au blagoslovit, şi iaste cu prisosinţă aceasta. Iar pentru ca

să o pecetlueşti, nici de aceasta nu iaste trebuinţă, căci că blagosloveniia pecea-te iaste. Şi iarăşi, ca să nu dai gând celui ce o au blagoslovit sau altuia cuiva, ca cum nu crezi întru blagosloveniia lui, şi iaste spre sminteală.

716. Întrebare: Deaca vor ceare dela mine Părinţii, cătră carii mă duc, să blagoslovesc eu hrana ceaia ce iaste pusă înainte, să-i sufer pre dânşii?

Răspuns: Să nu suferi, zicând: Nici cliric sânt, nici shimă am, ci om lumean sânt şi păcătos, şi mă covârşaşte pre mine aceasta. Ci ertaţi-mă, pentru Domnul.

717. Întrebare: Deaca lumeani vom fi toţi cei dela masă, ce să facem, că nu avem pre cela ce blagosloveaşte?

Răspuns: Bine iaste şi mireanii, când să împărtăşesc de hrană, să binecuvin-teaze pre Dumnezeu. Că prin pomenirea lui Dumnezeu să sfinţeaşte hrana. Iar blagosloveniia aceasta nu iaste dupre blagosloveniia cliricilor, ci slavoslovie iaste, şi pomenire a lui Dumnezeu. Căci tuturor li să cuvine a pomeni pre Dum-nezeu şi a-l proslăvi pre el. Deci bine iaste şi lumeanii să facă aceasta, când nu au pre cel ce poate a blagoslovi.

718. Întrebare: Deci deaca să îndoesc cine întâiŭ va blagoslovi, de vreame ce fieştecarele dă loc altuia, ce să cade a face?

Răspuns: Cela ce au îndemnat pre aceştea datoriu iaste a ruga pre carele voiaşte, ca blagoslovind să blagoslovească. Iar când nimenea nu va suferi, pentru ca să nu să facă prigonire, datoriu iaste el să priimească şi să zică: Cu rugăciunile Sfinţilor Părinţi, Domnul să facă cu noi. Amin.

719. Întrebare: De vreame ce aţi zis că iaste bine mireanii a pomeni întru hrană pre Dumnezeu, ca prin pomenirea lui să se sfinţească hrana, oare bine iaste, nefiind încă pusă pâinea în masă, a zice pre stihul cel ce iaste să se zică mai nainte, şi apoi pre rugăciune?

Răspuns: Cu putinţă iaste adecă să se zică aceastea. Dar, de vreame ce întru rugăciune zice cineva „Blagosloveaşte pre ceale ce sânt puse înainte”, bine iaste şi cu urmare, stând înainte pâinile, să zică rugăciunea.

720. Întrebare: Deaca îmi vor zice mie Părinţii să judec vreun lucru şi nu prea foarte mă cutez pre sinemi, ce sânt datoriu a face, a mă lepăda sau a priimi, şi pre aceaia ce mi să pare mie să o zic? Sau să întreb pre cei ce mai bine ştiu, şi aşa să judec?

Răspuns: Pentru porunca Părinţilor, priimeaşte. Şi zi celor ce să judecă că „Dupre ceaia ce mi să arată mie dreptate am să judec”. Şi caută ca să ai gândul tău drept: şi să nu pleci pre inima ta cătră oarecarele dupre patimă, nici spre hatâr, şi dreptatea cea arătată ţie spune-o. Căci că voirea o judecă Dumnezeu, cel ce singur ştie adevărul. Iar deaca şi vei putea să întrebi pre cel ce mai cu deamăruntul decât tine ştie, nu iaste lucrul fără de cale.

721. Întrebare: Deaca ar ceare lucrul jurământ, să le hotărăsc lor, sau nu?

Răspuns: Niciodată să nu hotărăşti a să da jurământ dela cineva, căci Dumnezeu au oprit de a să jura cineva. Ci zi că „Lucrul jurământ ceare: deci de voiţi să juraţi, întru voi iaste”. Iar de ţi să va da volnicie dela o mai mare stăpânire să judeci, sileaşte-te să hotărăşti jurământul, adecă după ce pre ceale ce sânt de folos mai întâiŭ cu deamăruntul le-ai cercat: şi atuncea să hotărăşti, nimic îndoindu-te.

722. Întrebare: Deaca şez aproape de vreun om bătrân sau lângă vreo faţă mare când ceteaşte, şi ar greşi la oxie sau la zicere, şi ştiu eu aceaia mai drept, să-i spuiŭ lui, sau nu?

Răspuns: Deaca ştii că cu bucurie ascultă, spune-i; iar de nu, apoi nimic să nu-i zici lui. Ia aminte de sineţi să nu te măreşti îndeşărt în gândul tău, că mai de folos îţi iaste ţie a tăcea, decât cu mărire deşartă să spui lui ceva.

723. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: Deaca vreun monah ar ceare dela mine să merg împreună cu dânsul la vreun lucru, şi nu mi să pare mie că iaste dupre Dumnezeu, ce să fac?

Răspuns: Deaca nu iaste dupre Dumnezeu, să nu-i ajuţi, ci depărtează-te dela acel lucru, spuindu-i lui adevărul că: „Precum mi să pare mie, nu mi să cer după dreptate”. Iar deaca iaste după Dumnezeu şi nu-ţi aduce ţie vreo vătămare de suflet, ajută-i lui dupre puteare, că iaste plată. Iar de va fi ţie vătămare, să nu te arunci pre sineţi în lucru, că nu ceare dela tine Dumnezeu să faci lucrul care vatămă pre sufletul tău.

724. Întrebare: Când văz pre cineva ocărând pre vreun monah, sau nedreptăţindu-l, mă turbur asupra lui. Oare bine fac, sau nu?

Răspuns: Nimic ce să face cu turburare nu iaste bun, ci din lucrarea diiavolului cu îndreptarea de sineţi. Deci deaca te turburi, nimic să nu zici, de vreame ce şi pre acela mai mult îl turburi. Căci răotate pre răotate nu surpă. Iar de nu te turburi, zi-i lui întru blândeaţe: Nu te temi de păcat, de ocărăşti cu nedreptate pre avvà? Nu ştii că cela ce poartă shima al lui Dumnezeu iaste, şi să întărâtă Dumnezeu? Şi aşa grăind, te afli că după Dumnezeu grăeşti. Şi putearnic iaste Dumnezeu precum voiaşte să îmblânzească pre acela.

725. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: Am judecată cătră oarecarele pentru un lucru. Cum porunceşti să fac? Să-mi caut cu deadinsul cu dânsul, sau să defaim cercarea cea cu deamăruntul, şi să mă izbăvesc mai degrab?

Răspuns: Sârguiaşte-te cât poţi de degrab să te izbăveşti. Că a bărbaţilor celor desăvârşit iaste a nu să turbura când le vin ispitele asupră. Iar cel neputincios, deaca va da zi după zi de a să izbăvi, vine dupre aceastea şi să căiaşte. Şi datoriu fiind a să prihăni pre sineşi, să schimbă spre hula lui Dumnezeu şi piiarde pre sufletul său. Şi să împlineaşte întru dânsul că: *Ce va folosi pre om deaca toată lumea o va dobândi, iar de sufletul său să va păgubi?* (Mt. 16: 26)

726. Întrebare: De vreame ce îmi iaste datoriu mie oarecine, şi deaca nu-l voiŭ defăima puţin nu venim la pace, ce porunceşti să fac?

Răspuns: Cel ce caută pace nu să lipseaşte de pacea lui Dumnezeu. Deci *cel credincios întru puţin, şi întru mult iaste credincios* (Lc. 16: 10)*, şi să făleaşte mila împrotiva judecăţii* (Iac. 2: 13). Deci dar deaca nu va defăima omul trebuinţa lumii, nu ajunge la pacea lui Hristos. *Iar cel ce au început întru voi lucru bun, acesta va şi săvârşi, pănă la zioa Domnului nostru Iisus Hristos* (Flps. 1: 6). Că rugăciunea noastră aceasta iaste, ca să ne dea noao Dumnezeu pace, ca să săvârşim lucrurile lui Dumnezeu, precum au fost mărturisit de priimitoriul de streini cel preasfânt al atoatei Bisearici.

727. Întrebare: Oare pre oricarele monah strein ce vine cătră mine sânt datoriu al priimi, nemaicercând ceale pentru dânsul? Şi deaca voiŭ apuca să-l priimesc pre el, când să cade a-l slobozi pre el? Şi de trebue a-i da lui ceva când iase? Că sânt oarecarii de cer şi aceasta.

Răspuns: Scris iaste în Parimiiariu: *Nu băga pre tot omul în casa ta* (Sir. 11: 31). Deci când vine vreun strein cătră tine, roagă-te mai întâiŭ lui Dumnezeu, şi aşa cercetează cu deamăruntul ceale pentru dânsul, şi de unde iaste, şi unde să duce. Şi deaca ţi să va părea ţie că ţi să cade a-l priimi pre dânsul, priimeaşte-l. Şi slobozi-l dupre hrană, nimic dându-i lui. Că de vei voi să unelteşti lucru mai presus de măsurile tale, nu stă împreună cu tine.

728. Întrebare: Deci ce? Că am avut cătră dânsul deplin încredinţare, şi l-am ţinut pre dânsul puţine zile, şi voesc să mă duc oareunde şi mă ruşinez a-i zice lui să se ducă, ca să nu să smintească; sau şi fără de pricină voiŭ să-l sloboz pre dânsul. Cum să fac?

Răspuns: Spune-i lui întru blândeaţe: „Avvà, voeşti acum să te duci undeva?” Şi de-ţi va zice: „Aşa”, zi-i lui: „Şi eu am trebuinţă, şi voesc pentru dânsa să mă duc”. Iar de-ţi va zice că: „Nu”, zi-i: „Şi cum porunceşti? Că eu am trebuinţă de a mă duce oareunde, şi nu iaste aicea cel ce poate să te grijească pre tine”. Şi aşa şi el să duce cu pace.

729. Întrebare: Oare bine iaste a strânge lucrurile casii ca să nu piiară ceva, sau să las lucrul la Dumnezeu?

Răspuns: Bine iaste a le strânge pre dânsăle, nu numai pre ceale ce să cuvin priimirii de streini, ci şi pre însăşi ceale ale slujbei, dupre facerea trebuinţii. Că nu să cade a da pricină diiavolului. Iar de s’ar întâmpla din uitare sau din lenevire a să piiarde ceva, să nu te necăjeşti, ci prihăneaşte-te pre sineţi pentru lenevirea, şi ceare-ţi dela Dumnezeu ertare, şi să nu te întoarcă pre tine acest lucru bun al priimirii de streini, ci mai rabdă dupre puteare, şi nu mai presus de puteare, întru socoteală dreaptă făcând aceasta şi grijind de acì înainte ca să nu mai dai loc ispitei.

730. Întrebare: De vreame ce Domnul au zis: „*Fericiţi cei ce plâng*”, şi apostolul zice a fi veasel şi leasne apropiiat, ce făcând cineva i să pare că plânge sau a fi veasel? Şi cum iaste cu putinţă amândoaoă deodată a fi, plângerea şi veseliia?

Răspuns: Plânsul iaste scârba cea dupre Dumnezeu pre carea o naşte pocăinţa. Iar cunoştinţele pocăinţii iaste postul, cântarea Psalmilor, rugăciunea, cugetarea a cuvintelor lui Dumnezeu. Iar veseliia iaste inima cea bună dupre Dumnezeu, carea şi cu cuvântul, şi cu faţa cu cinste şi cu bună rânduială să arată celor ce întâlnesc. Deci aibă inima pre plângere, iar faţa şi cuvântul pre cinstita şi cu înţelepciune veselie, şi aşa amândoaoă pot deodată să fie.

731. Întrebare: Deaca vreun priiaten ar ceare dela mine să-l iau pre dânsul în chezăşie, să-l iau în chezăşie, sau nu?

Răspuns: Chezăşluirea ispită aduce. Deci deaca voeşti a fugi de ispită, să nu te arunci pre sineţi în chezăşluire, ci cu îndrăzneală grăiaşte-i lui adevărul, zicând că: „Pre dragostea pre carea o am cătră tine o cunoşti, însă am poruncă a Părinţilor, carii ştiu neputinţa mea, să nu iau în chezăşluire pre cineva. Că mai vârtos ei mai nainte au văzut decât mine. Deci a călca porunca şi a greşi cătră Dumnezeu, mă tem”. Aceastea zi-i, şi măcar de să va şi scârbi, să nu te grijeşti. Şi prin pricină binecuvântată deaca poţi a te izbăvi, bine iaste. Că iaste uneori când să întâmplă de acela nu priimeaşte să te ia pre tine chezaşiu, nici pentru preţul, nici pentru orice fealiu de lucru ar fi, şi nu să află la tine pricină, şi nu apucă loc scârba. Iar de te vei răpi să-l iai în chezăşie, să nu te arunci pre sineţi întru trândăvire mai multă, ci zi gândului: „Ce s’au făcut, s’au făcut. Ci Domnul să mă izbăvească pre mine şi să mă acopere întru ceale după aceastea”. Şi să nu încetezi rugându-te pentru aceasta lui Dumnezeu, şi el putearnic iaste să facă dupre mare mila sa.

732. Întrebare: Un iubit am, şi să primejduiaşte la mântuirea sufletului său sau la peirea averilor sale. Porunceşti să-i ajut lui?

Răspuns: Deaca îţi iaste iubit al tău după Dumnezeu, şi să primejduiaşte la mântuirea sufletului său sau la pierzarea lucrurilor sale, sârguiaşte-te a-i ajuta lui dupre putearea ta pănă în cât nu afli vătămare de suflet. Iar deaca zace înainte vătămare de suflet, depărtează-te, şi să nu te arunci pre sineţi, lăsând lui Dumnezeu lucrul şi rugându-te lui pentru ajutoriul aproapelui. Şi el putearnic iaste pre ceaia ce iaste lui spre folos să o facă precum ne-ar fi trebuit noao.

733. Întrebare: Am un iubit şi s’au aflat eretic. Să-l sfătuesc pre el pentru drept înţeleagere[1]?

Răspuns: Sfătuiaşte-l pre el să cunoască dreapta credinţă, dar să nu te pui împrotivă lui, nici să voeşti a cunoaşte ce cugetă, ca să nu bagi înlăuntru întru tine veninul lui. Ci deaca va voi cu adevărat să se folosească şi să auză adevărul

[1] Cuget.

credinţii lui Dumnezeu, ia-l pre dânsul cătră Sfinţii Părinţi, cătră carii pot întru Hristos să-l folosească pre dânsul. Şi aşa te afli fără de vătămare, dupre Dumnezeu ajutându-i tu lui. Iar deaca după întâia şi a doaoa sfătuire nu va priimi îndreptarea, de unul ca acesta, dupre apostolul, leapădă-te. Că nu voiaşte Dumnezeu să facă cineva ceale mai presus de putearea lui, precum zic Părinţii. Că deaca vei vedea, zice, pre cineva înnecându-să în râu, să nu-i dai lui mâna ta, ca nu împreună să te tragă pre tine, şi să mori împreună cu dânsul, ci dă-i lui toiagul tău. Şi deaca adecă ai putut să-l tragi pre el, iată bine iaste; iar de nu, vei lăsa lui toiagul tău, şi tu te vei mântui.

734. Întrebare: Odinioară oarecine din Părinţi, având pre un iubit întru Domnul, părându-i-să că iaste pravoslavnic, s'au aflat eretic cu socoteala. Şi cei ce erau iubiţi ai lui s'au depărtat dela dânsul. După aceastea, auzind că voiaşte la arătare să se depărteaze de Bisearică, au socotit să se ducă şi să-i facă lui metanie: nu cumva din scârbă face aceasta, şi să scrie asupra lor judecata. Şi venind, au întrebat pre Stareţul pentru aceasta.

Răspuns: Patima patimă iaste. Deci să nu faceţi niscareva chipuri. Că nu ca cum aţi fi greşit asupra lui vă pocăiţi, ci ca să nu să depărteaze dela Bisearică.

735. Întrebare. Aceiaşi iarăşi l-au întrebat pre dânsul: Deci deaca va face aceasta, şi ne vom întâlni cu dânsul, să-l sărutăm pre dânsul, sau nu?

Răspuns: Precum vă aflaţi cătră toţi cei de acest fealiu, aşa şi cătră dânsul să faceţi, întru aceaiaşi rânduială avându-l şi pre acesta.

736. Întrebare: Deaca cineva ar întra în bisearică în vreamea adunării, şi mai nainte de slobozenie va eşi, nu cumva iaste păcat?

Răspuns: Lucrul cel desăvârşit şi plăcut lui Dumnezeu iaste ca cel ce întră în bisearică să auză Scripturile, şi aşteaptă adunarea şi slobozirea cea desăvârşit. Că, afară de pricină binecuvântată, nu să cuvine mai nainte de slobozire[1] a să duce, de vreame ce defăimare iaste. Iar când nevoe stă înainte, ertare are. Însă nici aşa nu iaste datoriu a să îndrepta pre sineşi, ci a-şi ceare ertăciune dela Dumnezeu, zicând: Stăpâne, iartă-mă pre mine, că nu am putut să păzesc.

737. Întrebare: Datoriu iaste cineva a vorbi în bisearică?

Răspuns: Nu iaste trebuinţă nicidecum în casa lui Dumnezeu, când Sfânta Liturghie stă înainte, a vorbi cineva, ci a să îndeletnici la rugăciune, şi a asculta cu sârguinţă Dumnezeeştile Scripturi, că grăesc ceale cătră mântuirea sufletelor noastre. Iar deaca ar urma nevoe a grăi, să cuvine a scurta, pentru cinstea şi frica ceasului ce stă înainte, şi aşa a avea ca o osândă lucrul acesta.

738. Întrebare: Deaca adecă eu nu voesc să grăesc, iar oarecarii din Părinţi vor înceape vorbirea cea cătră mine, ce să fac ca să nu să smintească de tăcearea mea, socotind cum că lucrul iaste întru defăimare?

[1] Otpust.

Răspuns: Deaca vor începe ei, răspunde-le cu scurtime, având şi aşa ca o osândă lucrul.

739. Întrebare: De vreame ce îmi zice mie gândul să nu es des din casa mea, şi să întâmplă de să fac multe adunări pre săptămână, datoriu sânt a mă pogorî la dânsăle, sau mai vârtos a mă îndeletnici în casă?

Răspuns: Deaca vezi că dintru a eşi te vatămă pre tine întâlnirile, de folos iaste a nu eşi des, nici cu pricinuirea adunării a te pogorî, ci câteodată, câteodată. Că de multe reale izbăveaşte liniştea.

740. Întrebare: Deaca îmi va urma mie nevoe de a eşi pentru trebuinţa mea sau a Părinţilor, nu cumva greotate iaste aceaia, adecă a nu mă duce la adunare?

Răspuns: Deaca de nevoe trebuinţă ar fi, sau poruncă a Părinţilor, sârguiaşte-te dupre frica lui Dumnezeu a face lucrul. Şi să nu te îndoeşti neducându-te la adunare, ci întoarce-te în casa ta şi acolò pomeneaşte-ţi păcatele tale. Iar deaca pentru trândăvie şi pentru răspândire – de folos iaste atuncea mai vârtos a te duce la adunare şi a nu te răspândi cu mintea, ci a lua aminte.

741. Întrebare: Oare bine iaste ca să mă rog la bisearică noaptea, sau în casa mea să fac priveghiiare dupre putearea mea?

Răspuns: Bine iaste în casa ta a priveghiia, că în bisearică de multe ori să fac voroave.

742. Întrebare: Deaca voiŭ vrea a întra în lăcaşul vreunui mucenic, sau în bisearică, să întru să mă închin la jertveanic sau la sfintele moaşte, sau şi acolò a mă împărtăşi, nu cumva greotate iaste?

Răspuns: A întra şi a te închina nu iaste greotate: iar a te împărtăşi să cuvine împreună cu tot norodul. Însă păzeaşte-te pre sineţi de a nu întra, pentru cinstea, să te cumineci înlăuntru în jertveanic. Iar deaca după porunca preotului vei fi chiemat, roagă-te şi o dată, şi de doao ori: şi deaca ar mai aştepta chiemându-te, fă ascultare, căci el ştie ce face, şi greotate de ar fi, asupra lui să scrie. Însă ia aminte de sineţi, ca nu cumva dintru aceasta să-ţi răsară ţie mărire deşartă. Ci întră osândindu-te pre sineţi ca pre un nevreadnic, că aşa să află treaba.

743. Întrebare. Odată, oarecine, voind să se însoţească cu oarecarele întru un lucru, au întrebat pre Stareţul de iaste bine.

Răspuns: Lucrul acesta nu are folos nici la suflet, nici la trup, ci mai vârtos necazuri şi deşărtăciuni. Şi de vreame ce nebun sânt şi Scriptura nu ştiu, lumească parimie[1] zic: „Părtaş ai? Domn ai". Deci precum voeşti fă. Căci poruncă cuiva nu dăm, ca să nu necăjim pre cineva. Deci însuţi cearcă-te pre sineţi deaca cu bucurie suferi necazul, sau nu. Domnul cu voi. Amin.

---

[1] Pildă.

744. Întrebare: De vreame ce gândul îmi iscăleaşte mie strâmtorare a celor de trebuinţă, şi cum că nu pociŭ a mă hrăni împreună cu robii miei, şi dintru aceasta mă fac întru scârbă, ce iaste aceasta?

Răspuns: Omenească iaste scârba aceasta. Că de am fi avut întru Dumnezeu nădeajdea, el ne-ar fi iconomisit pre noi precum voiaşte. Deci *aruncă spre Domnul grija ta* (Ps. 54: 23), şi vreadnic iaste să grijască şi de tine, şi de ai tăi, fără de scârbă şi fără de necaz. Şi zi-i lui: „Facă-să voia ta”, şi nu te lasă să te scârbeşti sau să te necăjeşti tu. Domnul să te miluiască şi să te acopere pre tine întru dreapta sa. Amin.

745. Întrebare: Unui sholastic oarecăruia iubitoriu de Hristos, ce era iubit chinoviei Părinţilor, i-au zis Avvà să facă un lucru de nevoe şi carele cerea trebuinţa a să face. Că obiceaiu avea, pentru Dumnezeu, cu osârdie a face cearerile lor. Şi, dupre lucrarea diiavolului, i s'au întâmplat lui a să lenevi întru lucrul acela. Şi necăjindu-să Avvà, au întrebat pre acelaşi Stareţ ce să cade să-i scrie lui. Şi zice:

Scrie-i lui aceastea: Ştim că necazuri sântem, şi te supărăm pre tine pentru lucru, şi te necăjim, şi te trândăveşti, şi ne necăjeşti pre noi nefăcând nimic. Deci spune-ne noao cu slobozenie de te îngreoem pre tine, şi nu te vom mai îngreoia. Pentru că, de nu prin tine, au nu poate Dumnezeu şi prin altul să facă trebuinţa noastră? Deci sau sârguiaşte-te, sau arată-ne noao, şi Dumnezeu poartă grija. Şi roagă-te pentru noi.

Aceastea auzindu-le acela, ca nişte foc au avut întru inima lui, şi cu dinadinsul au priveghiiat întru acel lucru, prin rugăciunile lor, şi degrab au sporit înainte, şi s'au făcut trebuinţa. Şi venind, au pus metanie, şi au cerut ertăciune. Aşa poate cuvântul celui putearnic, carele iase din Duhul Sfânt, şi pre toate scurt le lucrează. *Că cuvintele*, zice, *înţelepţilor sânt ca nişte strămurări de boi* (Ecl. 12: 11). Că iată lucrurile s'au lucrat, şi sufletul lui s'au îndreptat din trândăvirea ceaia ce iaste maică a răotăţilor.

746. Întrebare: Un frate au întrebat pre acelaşi Stareţ: Cel ce defaimă lucrul lui Dumnezeu, sau ca să se vatăme, sau ca să piiară, supt ce fealiu de osândă iaste supus?

Răspuns: Unul ca acesta să aseamănă cu cel ce au furat sau cu cel ce rău au uneltit lucrul afară de voia lui Dumnezeu, şi pătimeaşte pre aceaiaşi osândă.

747. Întrebare: Deaca cineva să sârguiaşte să nu defaime, şi piiare lucrul, nevrând el, oare să osândeaşte?

Răspuns: Datoriu iaste a să prihăni pre sineşi şi a ceare dela Dumnezeu ertare, ca cel ce s'au lenevit.

748. Întrebare: Deaca cineva, pentru vreun lucru al lui Dumnezeu, să îndoiaşte către oarecarele, şi nu ia dezlegare, până când iaste datoriu să aştepte?

Răspuns: Deaca naşte vătămare de suflet îndoirea, nu iaste trebuinţă nicidecum să aştepte întru dânsa. Iar deaca nu are vătămare, nu iaste datoriu să se supere, nici să se facă fără de grijă, de vreame ce ca un trândav să osândeaşte. Că *blestemat iaste*, zice, *cel ce face lucrurile [Domnului] cu lenevire* (Ier. 48: 10). Însă datoriu iaste a ruga pre Dumnezeu să ajute izbăvirii dupre ceaia ce iaste de folos.

749. Întrebare: Când fac socoteală cu cineva îmi spune mie gândul să mă împătimesc cu un lucru de nimic şi să-l înşăl pre acela. Deci ce să fac?

Răspuns: Sârguiaşte-te împrotivă, puţin ceva mai mult a-i da lui, lucrul adecă ce nu te îngreoiază pre tine, adecă un dinariu, ca să scapi de reaoa lăcomie. Că cel ce să sârguiaşte a da puţin ceva mai mult, depărtează pre sineşi de a lua rău ceva mai mult. Că dela ceale prea mici sporeaşte cineva spre ceale mai mari, şi din ceale mici patimi să fac ceale mari patimi. Domnul să te înţelepţească pre tine întru frica sa.

750. Întrebare: Deaca după ce am făcut socoteala, după aceastea voiŭ afla că nevrând l-am înşălat pre dânsul, ce să fac?

Răspuns: Deaca iaste mult lucrul, dă-l înapoi lui. Deaca, de împrotivă, te-ai înşălat tu de dânsul, sau vreai să iai dela dânsul, şi de va afla el aşa, întoarce şi tu înapoi pre aceaia. Iar de nu era să iai, nici tu să dai, fără numai deaca foarte sărac ar fi fost. Că acel puţin îi face lui simţire. Că atuncea datoriu eşti să-i dai înapoi lui dupre dreptate.

751. Întrebare: Oare a lucra Dumineca păcat iaste?

Răspuns: Celor ce dupre Dumnezeu lucrează, păcat nu iaste. Că apostolul au zis: *Noaptea şi zioa lucrând, ca să nu îngreoem pre cineva* (1 Thes. 2: 9). Iar celor ce întru defăimare şi întru lăcomie şi întru cuget urât lucrează, păcat le iaste. Însă bine iaste în zioa Învierii şi în praznicile ceale stăpâneşti, şi întru pomenirea apostolilor a înceta de lucruri şi a mearge la bisearici. Căci predanie iaste a Sfinţilor Apostoli.

752. Întrebare: Oare bine iaste a da blagosloveniia Părinţilor unui om de alt neam sau unui sărac?

Răspuns: Să nu te îndoeşti de a da blagosloveniia săracului, că milă iaste; şi nici celui de alt neam, căci blagosloveniia nimic dintru căci iaste cineva de alt neam să vatămă, ci îl blagosloveaşte pre el mai vârtos. Şi să întâmplă prin blagosloveniia ceaia ce are puteare a lui Dumnezeu, de vine şi acela la cunoştinţa adevărului. Că oarecarele Filimon, curtean, vrând să jertvească în locul Sfântului Apolonie mucenicului, şi vrând a să tăinui de cei ce vedea, s'au îmbrăcat cu îmbrăcămintea lui, şi prin putearea eiĭ s'au schimbat, şi mucenic s'au făcut.

753. Întrebare: Dobitocul mieu, fiindcă boleaşte, nu cumva lucru necuvios iaste a chiema pre cineva să-i descânte lui?

Răspuns: Descântecul s'au oprit de Dumnezeu, şi nu să cade nicidecum a-l

metahirisì pre el, că peire iaste sufletului aceaia, adecă a eşi afară din porunca lui Dumnezeu. Iar pre alte tămăduiri mai vârtos ale doftorilor adu-i lui, căci aceasta nu iaste păcat. Şi varsă preste dânsul şi aghiazmă.

754. Întrebare: Dar deaca sluga mea, având neputinţă, s'ar duce afară de mine cătră cel ce descântă, nu cumva aceasta să socoteaşte mie păcat?

Răspuns: Ţie aceasta nu ţi să socoteaşte, ci lui. Însă deaca te vei înştiinţa, sârguiaşte-te a-l pedepsi pre dânsul, sfătuindu-l pre el ca nu iarăşi să mai facă aceaia.

755. Întrebare: De vreame ce a mearge cătră vrăjitoare strein lucru iaste de Dumnezeu, deaca voi vedea pre oricarele ar fi fost mergând, nu cumva sânt datoriu să-i zic lui să nu să ducă?

Răspuns: Deaca iaste iubit al tău întru Hristos, îndatorit eşti să-i zici lui că: Frate, vatămi sufletul tău şi întărâţi pre Dumnezeu, cel ce opreaşte pre lucrul acesta. Măcar de şi nu va priimi cuvântul tău, însuşi el va vedea. Iar deaca iaste oricarele s'ar fi întâmplat, tu treabă nu ai, fără numai el de te va întreba pre tine ceva de[1] aceasta. Că îndatorit eşti să-i spui adevărul. Că deaca nu vei spune, te osândeşti. Căci Saul, vrând a să sui cătră vorbitoare din pântece, au întrebat pre Ionathan, fiiul său, şi nu i-au dat lui voe să meargă, şi s'au osândit de dânsul. Deci deaca ar fi cineva supt stăpânirea ta, datoriu eşti şi a-l sfătui, şi a-l pedepsi pre dânsul când calcă leagea.

756. Întrebare: Deaca cineva cumpără vreun lucru sau îl vinde, nu cumva iaste păcat a-l tocmi mai mult sau mai puţin decât preţul său?

Răspuns: Când pentru nevoe nu să face, ci din voire, nu iaste păcat a da şi a lua după tocmeală. Iar deaca cineva ştie că mai mult au dobândit, datoriu iaste dela sineşi să-l dea înapoi, că bun lucru face, şi să face spre mulţămire aceluia. Iar când cineva să va tocmi cu oarecarele ce iaste supt stăpânirea lui, datoriu iaste să socotească, nu cumva silnicindu-l pre dânsul să tocmeaşte, de vreame ce păcat iaste: ci datoriu iaste deplin să-l încredinţeaze pre dânsul că: Frate, nici mă scârbesc deaca nu vei face aşa precum îţi zic ţie, nici mai mult îţi dau ţie. Deci precum îţi place ţie şi voeşti, fă.

757. Întrebare: De vreame ce, precum învăţaţi, bine iaste a să prihăni pre sineşi în fieştecare lucru, deaca voiŭ fi prihănit dela oarecarele ca cum am greşit împrotiva lui, şi întru mine însumi greşală nu văz, ce să fac? Că deaca voiŭ să mă osândesc pre sinemi, mă aflu adeverind scârba lui cea asupra mea, ca cum adevărată ar fi fost greşala cea împrotiva lui. Iar deaca iarăşi voiŭ voi să-i dau răspuns lui, cum că nu să află într'acest chip lucrul, mă aflu îndreptându-mă pre sinemi. Şi cum deaciia voiŭ suferi prihănirea? Luminează-mă pre mine, Părinte sfinte, cum sânt datoriu a face?

[1] Pentru.

Răspuns: Mai întâiŭ prihăneaşte-te pre sineţi întru inima ta, şi pune-i lui metanie, zicând: Iartă-mă pre mine, pentru Domnul. Şi aşa, întru smerenie (nu ca cum voind a te îndrepta pre sineţi, ci pre acela a-l vindeca şi a-i rădica dela el prepusul), zi-i lui: „Părinte, nu mă ştiu pre sinemi ca să fiu voit a te scârbi pre tine întru ceva, sau întru ceva să fiu păcătuit împrotiva ta. Deci nu te mai afla aşa asupra mea”. Iar deaca nici aşa nu ia încredinţare desăvârşit, zi-i lui: „Am greşit, iartă-mă”.

758. Întrebare: Dar deaca voiŭ greşi împrotiva lui, şi el auzind, să scârbeaşte, oare bine iaste a ascunde adevărul pentru ca să înceteaze scârba lui, sau a mărturisi greşala şi a ceare ertăciune?

Răspuns: Deaca cu denadinsul s'au înştiinţat, şi tu ştii că voiaşte să vie lucrul la cercetare şi să se arate, spune-i lui adevărul şi ceare-ţi ertăciune. Pentru că a minţi, mai mult îl întărâtă pre el. Iar deaca nu au cunoscut, nici va să fie cercetat lucrul, nu iaste lucru necuvios de a tăcea şi de a nu da loc scârbei. Că Samuil prorocul, când au fost trimis să ungă pre David spre împărat, vrea şi să jetfească lui Dumnezeu: şi s'au temut de Saul, să nu să înştiinţeaze de aceasta. Şi Dumnezeu i-au zis lui: Ia cu sineţi junice. Şi de-ţi va zice ţie împăratul: „Ce voind ai venit?”, zi-i lui: „Am venit să jertfesc Domnului” (v. 1 Împ. 16: 2-3). Şi aşa pre un lucru ascunzându-l, pre carele aducea spre mânie pre împăratul, pre celalalt numai l-au spus. Deci şi tu taci lucrul cel de scârbă, şi treace treaba sau pricina.

759. Întrebare: Deaca arătat ar fi că nu am greşit cătră cineva, ci altul mi-au greşit mie, cum pociŭ să mă prihănesc pre sinemi? Că ce? Ca cum am zice: Precum când călătoresc oareunde, m'au întâlnit pre mine oarecine în cale, pre carele cu totul nu-l cunoşteam, şi eu nimic lui nezicându-i, m'au bătut pre mine geaba. Cum pociŭ a mă prihăni pre sinemi întru aceasta?

Răspuns: Poţi, zicând că: Eu am greşit prin această cale. Că de nu aş fi venit, nu aş fi avut a mă întâlni cu acesta şi nu m'ar fi bătut pre mine. Vezi că poţi a scrie deasupra ta pricina?

760. Întrebare: Deaca nici văz arătată greşala, nici îmi arată mie îndată aceaia, adecă cum eram datoriu a mă prihăni pre sinemi, ce să fac?

Răspuns: Zi: Cum că eu adecă am greşit, arătat iaste, dar păcatul acum s'au ascuns dela mine. Şi aceasta iaste prihănirea ta.

761. Întrebare: Alt iubitoriu de Hristos venea adeaseori la chinovia Părinţilor. Şi o dată au zăbovit de a veni acolò. Şi fiindcă Avvà i-au zis cu faţă veaselă: „Ai cunoscut calea?”, au zis: „Avvà, de te-ai fi rugat pentru noi, nu am fi avut a zăbovi. Ci, mă rog, spune aceasta Stareţului”. Şi după ce au auzit Stareţul, i-au arătat lui:

Ne-ai arătat pre noi că dormim şi nu putem nimic a face. Dar tu nu te-ai aflat

mai cu sârguinţă a veni, şi să ne deştepţi pre noi. Şi aceasta ştiindu-o dela ucenicii Mântuitoriului: căci când să învăluia de vifor, s'au apropiiat la dânsul şi l-au deşteptat, zicând: *Îndreptătoriule, mântuiaşte-ne că perim* (Mt. 8: 25; Lc. 8: 24). Şi sculându-să, i-au mântuit pre dânşii[1].

762. Aceastea după ce le-au auzit acela, iarăşi i-au arătat pre acealeaşi. Şi au răspuns Stareţul:

Iartă-mă pre mine, că prigonirea smerenie nu are.

Şi după ce au auzit acela, s'au umilit pentru cuvântul, şi folosindu-să, s'au dus.

763. Un iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: De vreame ce Dumnezeu de-sineşi-stăpânitoriu au făcut pre om, şi zice că: *Fără de mine nu puteţi a face nimic* (In. 15: 5), cum să păzeaşte şi de-sineşi-stăpânirea, şi aceaia, adecă nimic fără de Dumnezeu a putea a face?

Răspuns: Dumnezeu însuşi de-sineşi-stăpânitoriu au făcut pre om ca să poată a să pleca spre cel bun. Şi plecându-să cu voirea, nu iaste putincios a-l săvârşi pre dânsul fără de ajutoriul lui Dumnezeu. Că scris iaste: *Nu a celui ce voiaşte, nici a celui ce aleargă, ci a lui Dumnezeu, celui ce miluiaşte* (Rom. 9: 16). Deci deaca îşi pleacă inima omul spre cel bun, şi va chiema pre Dumnezeu întru ajutoriu, Dumnezeu luând aminte la osârdiia cea bună a lui, dăruiaşte puteare lucrării lui. Şi aşa amândoaoă sporesc înainte, şi de-sineşi-stăpânirea omului, şi putearea lui Dumnezeu. Pentru că bunul dela dânsul să face, însă prin sfinţii lui să săvârşaşte. Şi aşa să proslăveaşte Dumnezeu întru toate, şi îi proslăveaşte pre dânşii.

764. Întrebare: Rudenii am dupre lume, pre unii adecă străluciţi, şi sânt aicea, iar pre alţii proşti şi de nimic, şi lăcuesc departe. Şi să întâmplă că vin cătră noi. Deci deaca mă va întreba pre mine cineva cine sânt, să-i spuiŭ lui adevărul, sau să tac, de vreame ce, a spune, scârbeaşte ocara pre cealelalte rudenii şi le cade cu ruşine?

Răspuns: Nu trebuie a o da la iveală aceasta când nu iaste nevoe, mai ales deaca porneaşte scârbă întru alţii. Deci măcar de şi cu deosebire vei fi întrebat cine sânt, datoriu eşti cu priceapere a răspunde, pentru ca să nu arăţi lucrul. Iar deaca nimenea nu să scârbeaşte sau nu să necăjaşte dintru aceasta, şi de vei fi întrebat, nu ţi să cade a ascunde adevărul, de vreame ce mărire deşartă să află. Că toţi zidire a lui Dumnezeu sântem, şi nimenea nu iaste mai strălucit decât altul, fără numai cel ce face voia lui Dumnezeu. Ci mărirea deşartă face la oameni deosebire. Dar, cu toate aceastea, să cuvine a păzi ştiinţa celoralalţi, pentru neputinţa gândului lor, când nici o nevoie nu stă înainte de a da la iveală.

---

[1] Ei.

765. Întrebare: Am un rob vătămat. Oare datoriu sânt a-l ţinea pre el, sau nu?

Răspuns: Nu să cuvine să-l ţii pre el în casa ta. Că nu toţi sufăr să fie împreună cu dânsul. Că de ar fi suferit, blagocestiv ar fi fost lucrul. Şi nu să cuvine a necăji pre alţii pentru dânsul. Ci dă-l pre dânsul la casa cea de hrana săracilor celor ce sânt vătămaţi, şi dă-i lui hrana lui şi îmbrăcămintea cea din destul trebuinţii lui, şi aşternutul, ca nimic să se îngreoiaze unul ca acesta.

766. Întrebare: Dar deaca, luând banii săi, precum ai poruncit, voiaşte să ia el şi partea lui dintru cei ce să aduc de afară acolò dela oarecarii, sau şi dela mine, să-i dau voe lui să-i ia, sau nu?

Răspuns: Să nu-i dai voe, căci greotate iaste; nici să-l opreşti, ca să nu răpştească sau să hulească, ci el însuşi orice voiaşte, să facă. Iar deaca şi dela tine aducerea să face, când are voire de a o lua, dă-i-o lui.

767. Întrebare: De vreame ce tatăl mieu cel dupre trup de-a pururea îmi aduce mie voroavă pentru lucruri trupeşti, care nu au folosul sufletului, şi mă necăjesc a-l auzi pre el, şi a-l înceta pre el de vorbire mă feresc, ce să fac?

Răspuns: Deaca poţi a muta mintea ta dela ceale ce să grăesc de dânsul, ori la rugăciune, ori la pomenirea cuvintelor lui Dumnezeu şi la învăţătura Părinţilor, bine iaste. Şi lasă-l pre el să zică orice voiaşte. Iar de nu poţi, sârguiaşte-te cu blândeaţe a-l înceta pre el de vorbire şi a o muta pre dânsa la alta mai de folos: ca nu cumva dintru a zăbovi ea să se afle acolò cursă a vrăjmaşului. Că poate şi întru un cuvânt a face cursa, fără de toată simţirea mai nainte, numai de va afla om ce ascultă cu bucurie.

768. Întrebare: De vreame ce oarecarii, când culeagem viia, vin să adune greşul culesului, nu cumva necuviincios lucru iaste a-i opri pre dânşii de a întra în vie în vreamea culesului? Iar de voiŭ prepune că au furat struguri, nu mi să cade a-i pipăi pre dânşii? Şi deaca îi voiŭ afla, să-i iau pre dânşii, ca nu şi alţii aceaiaşi să facă? Că să îndoiaşte gândul mieu întru aceastea.

Răspuns: A nu-i slobozi pre dânşii de a întra în vie în vreamea culesului nu iaste lucru necuviincios. Iar deaca vei prepune că are cineva struguri, şi nu ştii cu adevărat, să nu-i pipăi aşa fieştecum, ca nu cumva să nu nemereşti, şi te vei ruşina. Iar deaca ştii că are, şi-l vei erta pre el, bine iaste; iar de nu, lasă-l pre dânsul măcar fără de ocară.

769. Întrebare: Când nedreptăţesc, şi mă îndreptez pentru nedreptatea, înalt cugetă gândul mieu, ca cum vreun lucru bun ceva am făcut. Deci ce eram datoriu a-i zice lui?

Răspuns: Zi-i lui: Cel ce nedreptăţeaşte să munceaşte: iar cel ce o strică pre nedreptate scapă de muncă şi laudă are. Că alt lucru iaste bine a face, şi altul a

nedreptăţi. Că acela adecă veseleaşte pre Dumnezeu, şi pricinuiaşte veacĭnică odihnă; iar celalalt îl întărâtă pre el, şi pricinuiaşte veacĭnica muncă. Că aceasta iaste aceaia ce zice David: *Abate-te dela rău, şi fă bine* (Ps. 33: 15). Că fără de Dumnezeu nu putem ceva a face bine. Că au zis: *Fără de mine nu puteţi a face nimica* (In. 15: 5). Şi apostolul: *Că ce ai aceaia ce nu o ai luat? Iar de o ai şi luat, ce te făleşti, ca cum nu ai luat?* (1 Cor. 4: 7). Drept aceaia, nici întru lucrarea binelui nu putem înalt a cugeta: dar cu cât mai vârtos întru depărtarea de cel rău? Că multă iaste nebuniia de a socoti laudă aceaia, adecă a nu păcătui. Deci ia aminte de sineţi, frate, ca nu cumva vicleanii draci să te rătăcească pre tine. Pre carii o, să-i surpe Domnul, cu rugăciunile sfinţilor lui! Amin.

770. Întrebare: De vreame ce sânt bólnav, şi mi-au poruncit mie doftorii să mă fereduesc, nu cumva iaste păcat? Şi datoriu sânt a mă arăta pre sinemi doftorului?

Răspuns: Nu s'au oprit baia nicidecum lumeanilor, când ceare trebuinţa. Deci deaca cineva are neputinţă, şi are trebuinţă de dânsa, nu iaste păcat; iar deaca iaste cineva sănătos, i să face lui spre grijire şi spre răpaos al trupului, şi îl aduce pre dânsul spre învierşunare. Deci pre ceale îndatorite păzeaşte-le, adecă inima şi limba de a nu judeca şi de a nu defăima pre cineva, de vreame ce aceaia, adecă a să feredui, nu osândeaşte pre omul lumean. Iar pentru a te arăta doftorului, a celui mai desăvârşit adecă iaste a lăsa pre totul la Dumnezeu, măcar de şi are osteneală lucrul: iar a celui mai neputincios, a să arăta doftorului. Că nici aceasta nu iaste păcat, ci şi smerenie, căci ca un mai neputincios au avut pre trebuinţă de a să arăta pre sineşi doftorului. Încă şi aşa trebue a socoti, că fără de Dumnezeu nimic nu poate nici doftorul. Ci când voiaşte Dumnezeu dăruiaşte sănătatea celui bólnav.

771. Întrebare: Oarecarii, dela diiavolul, socotesc pentru mine că cucearnic sânt, de vreame ce nu es des în târg, nici mă arunc pre sinemi în trebi. Şi când târziu îmi ceare dela mine trebuinţa trupului de a mă ferădui, de-a pururea mă ruşinez, ca cum voind a-i sminti pre cei ce socotesc pentru mine că dupre evlavie mă leapăd de feredeu. Oare ce iaste aceasta, Părinte?

Răspuns: Aceasta mărire deşartă iaste. Că tu lumean eşti, şi, precum am zis, nu s'au oprit lumeanilor feredeul când ceare trebuinţa. Iar deaca satana face pre oarecarii să socotească că proroc eşti, ca să amăgească pre gând spre înaltă cugetare, şi pentru aceasta voeşti minciuna cea pentru tine să o adeverezi. Întru acealea să cade a să ruşina, ceale ce au călcarea poruncii lui Dumnezeu, adecă la curvii, la iubiri de argint, şi ceale de acest fealiu. Că aceastea sânt ceale ce au sminteală, şi pentru aceastea dă cineva răspuns, nu numai pentru sineşi, ci şi pentru vătămarea aproapelui. Că a să feredui dupre învierşunare, şi nu dupre trebuinţă, iaste păcat, şi dupre dreptate are sminteală: iar ceaia ce nu iaste aşa, ci dupre trebuinţă, nu are sminteală. Ci cel ce să sminteaşte, el însuşi îşi poartă

judecata. Şi aceaia, adecă a să ruşina pentru aceasta, mărire deşartă a diiavolului iaste.

772. Întrebare: Ai zis, Părinte, că acela dă dreaptă sminteală, carele calcă porunca lui dumnezeu, carele şi supus iaste supt judecata vătămării aproapelui. Deci cum apostolul au zis celui ce mănâncă jertvit idolilor că: *Tu adecă bine mănânci, că nimic iaste în lume jărtvit la idoli, ci fratele nu să zideaşte. Deci nu piiarde tu cu mâncarea ta pre acela pentru carele Hristos au murit* (v. 1 Cor. 8: 4-11). Iată, pricinuitoriu îl face pre el vătămării fratelui în lucrul carele nu iaste oprit de porunca lui Dumnezeu, şi ertăciune mai vârtos aceluia îi dă pentru neputinţa.

Răspuns: Mai întâiŭ adecă, frate, apostolul au oprit, şi nimenea nu să cade mai mult a iscodi, ci ca unii legi a lui Dumnezeu a sluji poruncii lui. Însă, precum socotesc eu, zic: aicea şi locul şi fapta defăimate era. Pentru că capiştea idolească era rânduită la slujba dracilor, şi cel jărtfit la idoli jărtfă la draci să aducea. Şi celui neputincios adecă i să părea cu adevărat că iaste jertfit idolilor: şi văzând pre cel credincios mâncând, să zidea şi el spre a mânca pre ceale jertfite idolilor, întinându-să la ştiinţă. Iar cel credincios nu-l avea pre dânsul jertfit idolilor, ci mâncare sfântă, de Dumnezeu zidită. Şi bine o mânca pre dânsa, şi cu curată ştiinţă. Dar de vreame ce mai neputincios împrejurul unii credinţe ca aceştiia să afla fratele cu aşăzarea, şi o socotea pre dânsa cum că iaste jertvită idolilor, pentru aceasta apostolul certa pre cel credincios, carele mănâncă mâncare nefolositoare carea aduce vătămare aproapelui: care lucru era strein de dragostea cea dupre Hristos. Că a mânca nu avea cineva împlinire de porunca lui Dumnezeu, şi a nu mânca nu avea călcare de leage. Şi ceare dela dânsul să cinstească mai întâiŭ decât mâncarea pre zidirea fratelui. Iar aicea la feredeu, însăşi de sineşi a să spăla nu iaste lucru necuviincios, nici oprit. Şi cel ce să sminteaşte de aceasta însuşi îşi poartă judecata smintealii. Deci a să ruşina omul lumean de a să spăla pentru defăimarea oamenilor, şi mai ales când ceare aceasta trebuinţa, mărire deşartă iaste, carea aduce vătămare omului. Deci tu, când trebuinţa ceare, spală-te întru frica lui Dumnezeu, iar nu dupre învierşunare, că acest lucru strein iaste de frica lui Dumnezeu, şi de vătămare sufletului.

773. Întrebare: De vreame ce întru fieştecare hrană iaste oarecare firească dulceaţă, nu cumva vătămare lucrează celui ce să împărtăşaşte?

Răspuns: Stăpânul Dumnezeu, pre acest fealiu de dulceaţă întru fieştecare hrană o au zidit, şi nu iaste vătămare celui ce cu mulţămită să împărtăşaşte. Iar de împătimirea la dânsa de-a pururea trebue a ne păzi, că aceasta iaste vătămare a sufletului.

774. Întrebare: A face vreun lucru cu curăţenie, nu cumva necuviincios lucru iaste? Ca cum am zice vreo iconomie, sau altceva.

Răspuns: A fi curat şi bine încuviinţat lucrul nu iaste cu necuviinţă, pentru uneltirea cea dintru dânsul, însă fără de împătimire cătră acel lucru. Că şi Dom-

nul să bucură de toată curăţiia. Iar când te vezi pre sineţi împătimindu-te la vreun lucru, adu-ţi aminte cum ceale de pre urmă ale lui să strică, şi iai odihnă. Că nici un lucru nu rămâne întru a sa formă, ci toate sânt stricăcioase şi trecătoare.

775. Întrebare: Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ, zicând: Deaca vreun Jidov sau vreun păgân mă va chiema pre mine în praznicul său la prânz, sau şi peşcheşuri îmi va trimite mie, să le priimesc, sau nu?

Răspuns: Să nu priimeşti, că afară de canoanele Bisearicii iaste, şi nu să cade a mearge.

776. Întrebare: Dar ce? Când iaste mare omul, şi priiaten al mieu, şi să scârbeaşte deaca nu voiŭ priimi, şi ce să-i zic lui?

Răspuns: Zi-i lui: Ştie dragostea ta că toate ceale poruncite de însuşi Dumnezeu să cade cei ce să tem de dânsul a le păzi. Şi dintru acealea ce faceţi voi iaste cu putinţă deplin a te adeveri. Că şi tu, pentru cea către mine dragostea ta, niciodată ai fi suferit a călca porunca predaniei tale, şi nu pentru aceasta voiŭ socoti că vei treace cu vedearea pre dragostea cea către mine. Deci şi noi predanie avem dela Dumnezeu prin Sfinţii Părinţii noştri şi Dascalii dată, ca nicidecum să ne împărtăşim de ceva în praznicul vreunui din cei de alt neam cândva. Deci nu dintru aceasta am scârbit pre dragostea cea către tine.

777. Întrebare: De vreame ce sânt oarecarii din cei de alt neam târgoveţi, şi vând în praznice ceale de cumpărare ale lor, nu cumva necuviincios lucru iaste a-mi cumpăra dintr'însele trebuinţa?

Răspuns: Nu iaste lucru necuviincios. Că toate ceale ce să vând în măcelărie, dupre apostolul, fără de îndoire să cade a cumpăra dintr'însăle trebuinţa.

778. Întrebare: Un bărbat iubitoriu de Hristos, învăţătoriu al înţelepciunii lumii, avea un fiiu carele să afla în primejdie, şi pre acelaşi Stareţ, pre Avvà Ioann, l-au întrebat de va trăi sau va muri. Şi i-au răspuns lui că va trăi. Şi, dupre cum au zis Stareţul, au trăit. Şi după câtăva vreame alt fiiu al lui să primejduia; şi iarăşi ducându-să, l-au întrebat pre dânsul. Şi iarăşi i-au răspuns lui că:

Noi adecă ne rugăm, însă al lui Dumnezeu iaste de a face milă cu dânsul. Tae-ţi lui voia ta şi mulţămeaşte-i lui întru toate.

Aceastea auzind, şi neînţelegând putearea cuvântului şi a răspunsului, au socotit că are să trăiască fiiul lui. Şi cum s'au dus către dânsul, căutând acela în sus, vedea stând de faţă pre sfinţii bătrâni. Şi au zis tatălui său: „Vezi pre sfinţi că sânt aproape de noi?" Iar acela zicând că: „Pre nimenea nu văz", au zis lui: Iată cum stau şi-mi zic mie: Ce vine şi să duce tatăl tău, supărându-ne pre noi ca să trăeşti în trup? Deci iată ne-am rugat lui Dumnezeu pentru tine, şi au zis că „Vreamea lui au sosit ca să iasă din trup".

Aceastea zicându-le tatălui său, iarăşi i-au zis lui: Iată, tată, m'au zmult pre mine dela oarecarele saracin ce mă trăgea pre mine, şi m'au dus pre mine întru un loc luminos foarte şi negrăit: şi acolò am văzut prunci fără de răotate. Şi îmi zic mie: „Pentru cearerea tatălui tău ne-am rugat lui Dumnezeu ca întru acest loc să fii dat". Şi iată săvârşesc adunare şi să împărtăşesc. Şi după ce au zis cuvintele aceastea, au început a zice rugăciunea cea mare, adecă aceaia, „Tatăl nostru carele eşti în ceriuri", şi „Slavă Tatălui, şi Fiiului, şi Sfântului Duh". Şi aşa ş'au dat duhul. Şi tatăl lui s'au mângâiat foarte, deplin încredinţându-să pentru mântuirea sufletului lui. Şi venind, au vestit aceastea Stareţului: şi l-au rugat pre el să se înveaţe pentru ce nu i-au spus arătat lui pentru moartea fiiului său, precum pentru viiaţa celuialalt? Şi răspunzându-i lui, i-au zis:

Am zis ţie că: Tu tae-ţi lui Dumnezeu voia ta, arătându-ţi ţie întru aceasta pre moartea lui cea în trup. Iar pentru că nu am zis arătat, înţeleage lucrul dela sineţi. Iată dascal eşti al înţelepciunii lumii, şi ai ucenici. Deci deaca vei spune oarecăruia dintru dânşii să scrie o epistolie, orice voeşti scrie ucenicul tău, sau aceastea le lasă şi scrie orice voiaşte? Cu adevărat, ceale ce zici le scrie, şi nu ceale ce voiaşte el. Aşa şi sfinţii: nu ei sânt cei ce grăesc dela eişi însuşi, ci Dumnezeu întru dânşii grăiaşte precum voiaşte. Uneori adecă umbrit, iar alteori arătat. Şi pentru ca deplin să te încredinţezi că aşa iaste, însuşi Domnul au zis ucenicilor săi că: *Nu voi sânteţi cei ce grăiţi, ci Duhul Tatălui vostru, cel ce grăiaşte întru voi* (Mt. 10: 20). Drept aceaia dar, precum voiaşte grăiaşte, şi nu precum ei voesc.

Aceastea auzind, şi desăvârşit încredinţându-să, au zis: Cum aflăm la Sfinţii Părinţi cei dedemult că toate cearerile lor le lua dela Dumnezeu? Şi i-au răspuns lui Stareţul:

Nu pre toate cearerile lor le lua, ci câte au luat, pre aceastea numai le-au scris. Şi deplin încredinţeaze-te pre tine cuvântul Evangheliei ce zice: *Au venit oarecine la dânsul, zicând: Fiiul mieu rău să îndrăceaşte. Şi l-am adus pre el de multe ori la ucenicii tăi, şi nu au putut să-l tămăduiască pre dânsul* (v. Mt. 17: 14-16). Şi deaca apostolii nu au luat atuncea cearerea aceasta, cum putem să zicem că sfinţii toate le iau? Pentru că şi însuşi apostolii l-au întrebat pre el, minunându-să şi zicând: *Stăpâne, cum noi n'am putut să-l tămăduim pre dânsul? Şi le-au zis lor: Acest neam nu iase, fără numai cu rugăciune şi cu post* (v. Mt. 17: 19 şi 21; Mc. 9: 28-29).

Apoi iarăşi l-au întrebat: Şi pentru ce nu iau pre toate cearerile sale sfinţii? Şi au zis Stareţul:

Toate spre folos le face Dumnezeu oamenilor. Că mai mult el ştie ce iaste de folos, şi ce-i foloseaşte pre dânşii. Pentru aceasta, de vreame ce oamenii nu ştiu ce le iaste lor de folos, le-au poruncit lor ca să nu grăiască multe întru rugăciune, altele în locul altora cerând, zicând că: *Ştie Tatăl vostru cel Ceresc de*

care aveţi trebuinţă mai întâiŭ de a ceare dela dânsul (Mt. 6: 8). Că precum te cruţă pre tine Dumnezeu, aşa şi pre sfinţii lui. Că pre tine adecă te cruţă ca să nu te înalţi dobândind arătat acealea ce ai cerut; iar pre sfinţi, ca nu şi ei să se înalţe prin descoperirile ale celor ce să zic arătat dela dânşii. Că nu sânt mai mari decât Pavel apostolul, carele zice: *Şi pentru covârşirea descoperirilor ca să nu mă înalţ, mi s'au dat mie bold trupului, îngerul satanii, ca să mă bată preste obraz* (2 Cor. 12: 7). Du-te, ia aminte de sineţi. Şi ne rugăm lui Dumnezeu să-ţi dea ţie inimă tare şi credinţă neclătită. Deci nu te sminti întru sfinţi, că nu să amăgeaşte cel ce grăiaşte întru dânşii, Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu. Că întru dânşii să împlineaşte ceaia ce iaste zisă: *Duhul tău cel bun mă va povăţui pre mine la pământ drept* (Ps. 142: 10).

Şi aceastea auzindu-le, deplin s'au încredinţat întru Domnul, şi s'au dus bucurându-să şi binecuvântând pre Dumnezeu, cel ce proslăveaşte pre sfinţii săi.

779. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: De vreame ce un câine au muşcat pre copilul mieu, spune-mi mie, moare sau nu? Că zic oarecarii că cel muşcat de câine între patruzeci de zile moare.

Răspuns: Nici un rău nu are. Să nu te temi. Ci înţăleage că scris iaste: *Pasere în laţ nu cade fără de Tatăl vostru cel din ceriuri* (v. Mt. 10: 29).

780. Aceastea auzindu-le acela, au socotit că nu moare. Iar copilul după doao zile au murit. Şi mare credinţă având stăpânul lui cătră Stareţul, şi ştiind că nu minte, s'au minunat, şi nu deplin s'au încredinţat că au murit. Şi venind l-au întrebat pentru dânsul, zicând: De vreame ce ne îndoim de au murit copilul sau trăiaşte, ce zici, Părinte?

Răspuns: Au murit.

781. Întrebare: Şi cum ai zis că nici un rău nu are?

Răspuns: De vreame ce aveai prepus cum că din muşcarea câinelui negreşit moare, am însemnat ţie că nu iaste aceasta, şi am zis: „Nici un rău nu are”. Pentru că moartea cea dela Dumnezeu nici un rău nu are. Şi, pentru ca să-ţi arăt ţie că va să moară cu moartea cea dela Dumnezeu, am adaos că: *Pasere în laţ nu cade fără de Tatăl vostru* (v. Mt. 10: 29). Că nu iaste cu putinţă fără de porunca lui Dumnezeu să moară, măcar de milioane de hiară veninate de s'ar muşca cineva.

782. Întrebare: Şi pentru ce aşa de nearătat s'au făcut răspunsul cel dela voi?

Răspuns: Să nu te minunezi că nu ţe-am spus ţie arătat pentru aceasta. Că nu să cuvine totdeauna arătat pentru unele ca aceastea a spune, că vatămă pre cel ce spune şi nu-l folosesc. Nu ştii că şi Mântuitoriul, vrând să arate omenirea, graiuri smerite au uneltit, zicând: *Unde aţi pus pre Lazăr?* (v. In. 11: 34) Şi: *Câte pâini aveţi?* (Mc. 6: 38) Şi: *Cine s'au atins de mine?* (Mc. 5: 31) Învăţând

pre sfinţi ca nu totdeauna să uneltească cuvinte înalte. Pentru aceasta, cătră folosul lor le răspundea. Iar deaca şi oarecarii să smintesc, auză pre Pavel zicând: *Că noi bună mireazmă sântem a lui Hristos întru cei ce să mântuesc şi întru cei ce pier: unora adecă mirosire de viiaţă spre viiaţă, iar altora mirosire de moarte spre moarte* (2 Cor. 2: 15-16). Deci credincioşilor adecă le sânt aceastea ca să înţeleagă şi să se folosească, iar necredincioşilor ca pre noi cu totul de nimic să ne facă, şi să ne folosim.

783. Sholie. De multe ori să întâmplă că acest Stareţ Ioann, fiind întrebat de oarecarii, trimite întrebarea la Marele Stareţ, la Avvà Varsanufie, dupre smerenie, şi mai ales când vrea a să face vreun lucru mare şi minunat. Şi niciodată nu au nemerit întrebarea lui ceaia ce era trimisă.

Deci un bărbat oarecarele, iubitoriu de Hristos, au zis odată Stareţului acestuia, lui Ioann: Ce ne batjocoreşti pre noi, Părinte Ioanne, având pre aceaiaşi puteare a duhului şi trimiţând la Sfântul şi Marele Stareţ, la Părintele Varsanufie?

Răspuns: Eu adecă nimic nu sânt; iar deaca şi aş fi fost, aceasta nu iaste batjocură. Că deaca v'am trimis pre voi şi nu aţi dobândit, poate ar fi fost batjocură. Deci de folos vă iaste voao ca doi să se roage pentru voi. Că mai buni sânt doi decât unul. Să arată încă şi Domnul că au făcut aceasta. Că zice: *Tatăl mieu mai mare decât mine iaste* (In. 14: 28). Că putând şi el să facă lucrurile Tatălui său şi zicând că: *Orice ar vedea Fiiul pre Tatăl făcând, şi el aşijderea face* (v. In. 5: 19), nu o dată, ci de multe ori trimitea pre ucenici cătră Tatăl, zicând: *Întrebaţi pre Tatăl, şi pentru numele mieu va da voao* (v. In. 16: 23). Şi iarăşi: *Şi eu voiŭ ruga pre Tatăl* (In. 14: 16). Şi iarăşi: *Eu dela sinemi nimic nu fac, ci Tatăl cel ce lăcuiaşte întru mine, el face lucrurile* (v. In. 14: 10).

784. Minune ce s'au făcut dela amândoi. Un bărbat oarecarele foarte iubitoriu de Hristos şi iubitoriu de streini, şi pre lucrul cel avraamicesc săvârşindu-l, să primejduia să moară de oarecarea boală şi s'au oprit de doftori. Deci oarecarii din cei iubiţi ai lui întru Domnul au trimis întrebând pre Stareţul Ioann pentru dânsul ca, de iaste sfârşitul lui, să facă diiată. Şi au răspuns lor: Sfârşitul au sosit, şi datoriu iaste a face diiată. Şi aceastea arătând, au zis celui ce îi slujiia lui:

Sue-te cătră Sfântul Stareţ şi ceare rugăciune pentru dânsul, ca să-i dăruiască Dumnezeu lui adăogire de viiaţă pentru lucrul lui cel bun al iubirii de streini. Că deaca va ceare Stareţul, ia Darul.

Şi suindu-să slujitoriul şi cerând, au făcut Stareţul rugăciune, însă nimic nu au zis. Şi iarăşi de al doilea şi de al treilea rând fiind trimis de Stareţul Ioann cătră cel întru sfinţi Marele Stareţ, şi după ce acesta adecă rugăciune au făcut, dar însă nimic nu au zis, înştiinţându-să de aceasta Avvà Ioann, au zis ucenicului lui:

Încă nu moare omul în boala aceasta, că Stareţul au luat dela Dumnezeu Darul.

Iar Avvà au făcut cunoscute toate celor ce au cerut pentru aceasta. Că îndată s'au deşteptat omul din primejdie şi au dobândit vindecare desăvârşit, cu rugăciunile Marelui şi Sfântului Stareţ Varsanufie, şi ale următoriului său şi celui de un nărav Ioann. Şi după ce i s'au făcut cunoscute lui pentru tămăduire, încă şi încă au sporit înainte cu iubirea de streini, întru slava lui Dumnezeu.

785. Întrebare: Oarecarii iubitori de Hristos, aşteptând să se nedreptăţească de oarecarii putearnici, au întrebat pre acelaşi Stareţ, pre Ioann, de era datoriu a scăpa la alte feaţe mai puternice şi să-şi cumpere pre a loruşi scăpare. Iar el răspunzând, au zis:

Să nu cumpăraţi apărare de om muritoriu şi stricăcios, că astăzi iaste şi mâine nu iaste. Aţi dat averile voastre, şi au murit apărătoriul, şi aţi pierdut averile voastre dimpreună cu apărarea lor. Voiţi să cumpăraţi apărare nestricăcioasă? Cumpăraţi apărarea lui Dumnezeu, împăratului celui fără de moarte şi nestricăcios, adecă a săracilor. Că el pre ceale ale săracilor la sineşi le priimeaşte. *Că am flămânzit,* zice, *şi mi-aţi dat mie să mănânc* (Mt. 25: 35). Şi să ştiţi că deaca veţi cumpăra apărare de om, Dumnezeu nu vă apără pre voi. Iar deaca veţi zice: „Şi cum aflăm pre oarecarii din Părinţi având şi după trup apărători?", nu dupre cumpărare au pre apărare, ci ei adecă dupre dragostea lui Dumnezeu i-au rugat pre aceia: iar cei ce îi apără pre dânşii, dupre credinţă i-au priimit pre dânşii bucurându-să. Şi pipăiţi mijlocul, şi veţi afla că nimic nu s'au dat spre cumpărare a unii apărări ca aceştiia, nici au cerut aceia ceva mai mult dela dânşii, fără numai pre rugăciunile lor ceale către Dumnezeu, ceale mai cinstite decât tot aurul şi argintul. Că ce era lucrul? Când va veni urgie dela Domnul, ei să se roage pentru aceia. Deci caută şi vei afla că dela început până la sfârşit dupre Dumnezeu iaste lucrul.

786. O nestatornicie fiindcă s'au pornit în Sfânta Bisearică a lui Dumnezeu, şi să aştepta să se hirotonisească oarecarii ce nu să împărtăşiia cu dânsa, prin porunca împăratului, şi să nădăjduia goană să se facă, oarecarii iubitori de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ de să cade a să da în laturi şi a ascunde pre ale sale. Iar el au zis:

Iaste cineva mai puternic decât Dumnezeu? Deaca în mâinile lui Dumnezeu sântem, şi cântăm împreună cu David că: *În mâinile tale voiŭ pune duhul mieu* (Ps. 30: 6), ce ne teamem? Însă nu au zis Dumnezeu să surpe pre Ninevi cetatea? Au doară o au surpat? Nu, nicidecum. Ci, pentru pocăinţa lor, o au ertat pre dânsa. Drept aceaia şi noi să ne pocăim lui Dumnezeu, şi să împăciuesc toate. Şi iarăşi: Au doară mai putearnic iaste împăratul cel pământesc decât Navuhodonosor? Şi, cu toate aceastea, Daniil şi cei Trei Prunci au rugat pre cerescul împărat Dumnezeu, şi le-au supus lor pre împăratul. Iar întrebarea voastră îndoit pre războiŭ îl are, al teamerii şi al iubirii de argint. Noi în mâinile lui Dumnezeu sântem, şi stăpânire are să facă cu noi voia sa. Deci să nu fugiţi, nici

să ascundeţi ceva al vostru.

787. Aceiaşi iarăşi au întrebat pre acelaşi Stareţ: Deci cum iaste scris: *Deaca vă vor goni pre voi din cetatea aceasta, fugiţi în ceaialaltă* (v. Mt. 10: 23)?

Răspuns: Dar noi încă nu ne-am gonit.

788. Întrebare. Un preot oarecarele, fiind ales cu psifuri dela cei ai cetăţii la episcopie, au trimis întrebând pre acelaşi Stareţ de-l voiaşte pre el Dumnezeu să se facă.

Răspuns: Frate, mai presus decât mine ai întrebat, că prea mic om sânt, şi la această măsură nu am ajuns. Însă ai lăsat pre apostolul, şi mă întrebi pre mine, cel ce niciodată nu am pus început de a fi monah? Şi ce zice apostolul? *Cel ce pofteaşte episcopie, bun lucru pofteaşte. Însă să cade episcopul să fie neprins*[1], şi cealelalte (1 Tim. 3: 1-2). Ci de vreame ce Scriptura zice ca despre faţa lui Dumnezeu cătră fiii lui Israil că: *Deaca veţi întreba întru numele mieu pre proroc mincinos, şi veţi fi vreadnici de a auzi adevărul, cuvânt adevărat voiŭ arunca în gura prorocului celui mincinos să vă spue voao.*[2] Pentru aceasta şi eu zic ţie că deaca bine ţe-ai împodobit casa ta şi ţe-ai gătit inima ta spre priimirea a unui mir ca acesta binemirositoriu, dupre învăţătura apostolului (v. 2 Cor. 2: 15), s'au gătit ţie dela Dumnezeu. Că nemincinos iaste cel ce zice: *Să-ţi dea ţie Domnul după inima ta* (Ps. 19: 5).

789. Un horepiscop oarecarele au întrebat pre acelaşi Stareţ de iaste datoriu a să depărta de horepiscopie şi a să duce la mănăstire.

Răspuns: A lăsa pre grija ceaia ce ţi s'au încredinţat ţie a sfintelor lui Dumnezeu biserici nu te sfătuim pre tine, ci a lua aminte la sufletul tău dupre frica lui Dumnezeu. Să nu iai daruri dela cineva, să nu abaţi în laturi judecata, să nu te ruşinezi de faţa a vreunui putearnic şi să faci nevinovat pre cel vinovat sau să osândeşti pre cel nevinovat. Şi pre iubirea de argint departe goneaşte-o dela tine, carea iaste rădăcină a tuturor realelor. Că una ca aceasta iaste şi să chiamă a doaoa slujire de idoli. Şi să nu înalt-cugeţi, ca să te faci ucenic apostolului celui ce zice: *Nu pre ceale înalte cugetând, ci cu cei smeriţi împreună aducându-ne* (Rom. 12: 16). Să nu faci spre plăcearea oamenilor, că ştii ce le iaste gătit acestora: strein să face despre slujba lui Hristos. Că zice apostolul: *Deaca încă oamenilor aş fi plăcut, rob lui Hristos nu aş fi fost* (Gal. 1: 10). Şi supune-te Domnului, celuia ce zice: *Învăţaţi-vă dela mine, că blând sânt şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre* (Mt. 11: 29). Stinge mâniia dela tine, căci cădeare iaste a omului. Pre toate dupre Dumnezeu lucrează-le, şi-l afli pre el ajutătoriu. Şi totdeauna teame-te de moarte, că să cade să vie ea preste noi. Adu-ţi aminte de ceasul eşirii, şi nu vei greşi lui Dumnezeu. Şi deaca vei ajunge să te linişteşti, vei afla odihnă cu Dar oriunde te-ai linişti.

---

[1] Neprihănit.

[2] Citat neidentificat. (N. ed.)

790. Un episcop oarecare din călugări, având mare credinţă cătră Stareţi, au trimis întrebând pre Marele Stareţ de iaste datoriu a lăsa lumea şi a să întoarce la singuratica viiaţă; într'aceaiaşi dată încă şi cerând rugăciunea cea dela dânsul şi blagosloveniia şi ajutoriul.

Răspuns: Bună vreame îmi iaste mie ca să zic cuvântul apostolului ce zice: *Făcutu-m'am fără de minte, voi m'aţi silit pre mine* (2 Cor. 12: 11). Ci de vreame ce după Dumnezeu sânt ceale ce să grăesc, şi nu dupre om, fie-mi mie să-i zic lui cuvântul cel zis de Moisì, robul său: *Ori bagă împreună cu mine pre cel scris mie fiiu duhovnicesc întru veacĭnica viiaţă, ori şi pre mine şterge-mă din cartea ta* (v. Ieş. 32: 32). Şi să nu-mi fie mie a vedea faţa lui Iacov, tatălui lui Iosif, neavând pre Veniamin împreună cu mine. Şi crez întru numele cel sfânt al lui că nu va lepăda cerearea mea. Că bucuriia Sfintei Troiţe şi a Sfinţilor Îngeri iaste mântuirea celor ce să mântuesc. Deci nu încetez rugându-mă lui Dumnezeu, până când mă va bucura pre mine de mântuirea ta. Ci ia aminte să nu moloşască aceastea pre gândul tău spre trândăvire. După toate aceastea, adu-ţi aminte că lumea treace, şi slava ei vremealnică iaste, şi îndulcirea ei stricăcioasă. Aleage-ţi ţie însuţi *a pătimi rău împreună cu norodul lui Dumnezeu, decât a avea vremealnică îndulcire de păcat* (Evr. 11: 25). Şi iarăşi: că nevrând noi lăsăm lumea, şi nu iaste lungă viiaţa noastră. Că ce iaste viiaţa omului? Mai ales că tare nădeajde de viiaţă nu avem în lumea aceasta de dimineaţa până seara. Vrând să lăsăm lucrurile, ca să avem pentru dânsăle răsplătirea. Să aleagem neîngrijirea cea despre lucrurile ceale pământeşti, cei ce dorim să ne arătăm feaţii lui Dumnezeu, ca să îndrăznim a zice: *Scoate din temniţă sufletul mieu, ca să se mărturisească numelui tău* (Ps. 141: 8). Grăbeaşte-te, aleargă iute până iaste zioă, mai nainte de a apuca noaptea, întru carea plâng cei ce să trândăvesc şi lenevoşii, pocăindu-să atuncea în deşărt. Învaţă-te că vreamea nu rămâne. Şi deaca va ajunge ceasul, slujitoriul nu să înduplecă. Că cine l-au înduplecat pre el şi au fost auzit? Rob iaste adevărat al adevăratului stăpân, împlinind curat poruncile lui. Să ne teamem de preaînfricoşata zi, şi de ceasul acela întru carele nu ne apără pre noi frate sau rudenie, nu începătorie sau stăpânire, nu bogăţie şi slavă: ci iată omul şi lucrul lui. Să vindem lucrurile ceale stricăcioase, ceale ce ne trag pre noi întru adâncul peirii, şi cumpărându-ne noao înşine haină de nuntă, să venim la săvârşire. Că deaca vom veni la săvârşire, ajungem pre săvârşirea dragostei céiĭ desăvârşit, céiĭ dupre Dumnezeu, ceiia ce afară scoate pre frică, şi să cântăm cu bucurie cu apostolul Pavel: *Dragostea niciodinioară nu cade* (1 Cor. 13: 8). Fiiule adevărate, o, să mi te văz pre tine întru împărăţiia Dumnezeului mieu, întru Hristos Iisus Domnul nostru! Te sărut pre tine întru Domnul cu numele lui Dumnezeu. Te sărut pre tine întru Hristos Iisus. Te sărut pre tine întru Sfântul Duh, o, preacinstitule!

791. Alt episcop au trimis cerând dela acelaşi Stareţ Varsanufie să-i dea lui punere-înainte.

Răspuns: Ce să zic către iubirea de Dumnezeu a voastră? Să zic că nu iaste cu putinţă robului să dea punere-înainte domnului său? Dar însă nu m'am izbăvit de mărirea deşartă a mea, ca să mă socotesc pre sinemi cum că sânt rob tuturor. Deci nu mă domeresc, neaflând dare de răspuns. Însă la aceasta numai aflu să scap, adecă că: Iartă-mă pre mine, pentru Domnul, şi roagă-te pentru mine ca să nu mă osândesc întru venirea de faţă a voastră şi ca să cunosc că iaste Dumnezeu, şi să mă grijesc de dumnezeeştile lui porunci, şi să fiu miluit.

792. Luptă fiind pentru credinţă, iarăşi s'au trimis oarecarele episcop dela împăratul, şi au întrebat pre acelaşi Mare Stareţ prin scrisoare, zicând: „Ce să cade a face?" Că aştepta şi răzvrătire să se facă dela oarecarii putearnici în lume, carii nu să afla sănătoşi în credinţă.

Răspuns: Dintru ceale ce ne învaţă pre noi îngerul nostru aflăm că, împreună cu înviiarea cea dupre Dumnezeu, au avut Daniil prieteniia împăratului. Şi având nădeajdile către Dumnezeu, cel ce mântuiaşte pre robii săi şi *iaste aproape de toţi cei ce îl chiiamă pre el întru adevăr* (Ps. 144: 18), nu s'au temut de îngrozirea şi vrăjmăşiia împărăteştii porunci, nici l-au înspăimântat pre el. Ci fiind întărit cu credinţa lui Hristos, l-au preaproslăvit pre el Dumnezeu prin credinţă. Şi deaca cu adevărat *inima împăratului iaste în mâna lui Dumnezeu*, unde voim, drept călătorind, *o pleacă pre dânsa Dumnezeu* (v. Pilde 21: 1). Fii sănătos întru Domnul, fii sănătos!

793. Un episcop, pentru iubirea de argint şi pentru alte greşale fiind osândit, şi de norod pentru aceastea fiind urât, şi pârât au fost dela soborul ţării aceiia. Şi, după mustrare, au uneltit cărţi de paretisis şi l-au izgonit cu hotărâre de obşte din scaun. Iar lăcuitorii cetăţii pre trei bărbaţi judecându-i a fi vrednici de episcopie, să îndoia pre carele dintru dânşii să cade să aleagă. Şi au trimis întrebând pre acelaşi Mare Stareţ, pre Varsanufie.

Răspuns: Voi pre nimenea nu aleageţi, ci daţi hotărârea la episcopul. Şi pre carele îl va deplin-adeveri pre el Dumnezeu îl dă voao.

794. Întrebare. Alt iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: Oare negreşit le dă lor Dumnezeu pre unul dintru dânşii?

Răspuns: Deaca cu o unire de cuget, şi cu dreptatea inimii, şi dupre credinţa lui Dumnezeu voesc, nu numai pre unul dintr'înşii, ci şi înger din ceriu de vor ceare, adecă bărbat deopotrivă cu îngerii, le dă lor Dumnezeu. Că nu poate să minţă cel ce au zis: *Ceareţi, şi să va da voao. Că tot cel ce ceare, ia* (Mt. 7: 7-8). Iar către cei ce rău cer au zis: *Ceareţi şi nu luaţi, pentru căci rău ceareţi* (Iac. 4: 3).

795. Întrebare: Deci ce? Că între aceştea iaste oarecarele mai bun decât ceialalţi, oare pre acela îl dă Dumnezeu?

Răspuns: Hotărârea cea pentru dânşii deaca o dau ei arhiepiscopului, de veade Dumnezeu pre cineva că mai mult decât ceialalţi îi foloseaşte pre dânşii,

pre acela îl şi dă. Că deaca, cum am zice, iaste aspru, şi încă au trebuinţă de pedeapsă către îndreptare, acela li să dă lor.

796. Întrebare: Deaca să împărţeaşte cetatea dintru unii ca aceştea, şi unii adecă dupre credinţă cer pre oarecarii, iar unii dupre împătimire către aceia, dar sânt cei rânduiţi la aceasta dintru amândoao părţile buni, ce să face aicea?

Răspuns: Celor ce cer dupre credinţă le dă Dumnezeu, iar acelora nu le dă. Nu ca cum lepădând pre cei de dânşii hotărâţi, ci pre cearerea cea rea.

797. Întrebare: Deci ce? Că cel pus înainte dela cei ce nu dupre credinţă cer, mai trebuincios va fi decât cel pus înainte de cei ce dupre credinţă cer?

Răspuns: Dumnezeu, cunoscătoriul de inimi, văzând voirea celor ce bine cer, le dă lor pre cel pus înainte dela ceialalţi, nu pentru cearerea acelora ceaia ce cu gând rău să face, ci pentru voirea cea bună a acestora, carii cu bucurie să află adecă a priimi pre cel mai bun, dar din neştiinţă nu-l pun înainte pre dânsul.

798. Întrebare: Dar să află şi cei ce nu cu gând drept au cerut, şi ei afară de vrednicie au dobândit pre cel bun. Deci ce să face?

Răspuns: Pentru cei vreadnici miluiaşte Dumnezeu şi pre cei nevreadnici. *Că el ploao preste cei drepţi şi preste nedrepţi* (Mt. 5: 45). Şi ne-au arătat noao aceasta prin Dumnezeiasca Scriptură, zicând către Avraam: *Deaca voiŭ afla zeace drepţi în cetate, nu voiŭ piiarde locul pentru dânşii* (v. Fac. 18: 32). Şi deaca pentru zeace drepţi au lăsat cetatea, cu cât mai vârtos pentru atâţea de mulţi va cruţa şi pre ceialalţi?

799. Întrebare: Deci ce? Că ei adecă cu bună credinţă îi pun înainte, şi cu toate aceastea nimenea din cei puşi înainte va să fie de trebuinţă lor. Oare dela sineşi dă Dumnezeu pre cineva?

Răspuns: De vreame ce vreadnici sânt de facere de bine, treace cu vedearea Dumnezeu aleagerea: şi cu vreame negreşit samănă ceva întru dânşii ca să aleagă pre altul: sau întru cel ce are stăpânirea hirotoniei, ca să le dea lor pre altul mai de trebuinţă decât cel ales de dânşii.

800. Întrebare: Deci ce? Că toţi adecă cei ce cer, nu cu drept gând cer, însă poate că aleg bun. Oare să dă lor, sau nu?

Răspuns: Mai nainte cunoscătoriul Dumnezeu, deaca va vedea că vor a să pocăi, îl dă lor pre dânsul. Că vreadnici să află pentru pocăinţa ceaia ce va să fie. Iar de va vedea că nepocăiţi sânt, nu le dă lor pre unul ca acesta, pentru nevredniciia lor.

801. Întrebare: Ai zis, Părinte, că măcar de şi să va împărţi cetatea, dobândesc şi cei nevreadnici pre cel ce să dă bun, pentru cei ce bine cer. Deci cum va fi cea zisă de Scriptură, că *„toată împărăţiia ce s'au împărţit asupra sa, nu va sta"*? Că iată aicea să împărţeaşte cetatea, şi prin cei buni toată va sta?

Răspuns: A să împărţi să zice aceaia, adecă a să abate amândoaoă părţile la cel rău. Că atuncea să împlineaşte aceaia, adecă „nu va sta", adecă întru cel bun. Aceasta nu face despărţire. Că învăţătura apostolilor una iaste. Şi apostolul au zis: *Iar deaca cel necredincios să despărţeaşte, despărţească-să* (1 Cor. 7: 15). Deci ce? Să zicem că dintru aceasta s'au împărţit Bisearica şi nu va sta? Să nu fie. Că Domnul au zis: *Porţile iadului nu vor putea asupra eiĭ* (Mt. 16: 18). Ci cel ce nu stă în partea binelui, acesta s'au împărţit dela sineşi. Iar cel ce stă, nu s'au împărţit.

802. Deci după răspunsul cel dat lor dela Stareţul, aşa au făcut lăcuitorii cetăţii, şi pre cei trei i-au ales. Şi li s'au dat lor episcop sfânt şi bineplăcut lui Dumnezeu. Iar cel dintâiŭ, tare nădăjduindu-să la bani, au alergat la Vizantiia, cerând să ia scaunul. Şi veastea trecând că au isprăvit, toţi s'au făcut întru turburare. Şi au trimis, întrebând pre Stareţul ce să cade să facă. Că să temea să facă cunoscut împăratului pentru nenemerirea şi paguba ceaia ce să întâmplă Bisearicii. Şi le-au arătat lor Stareţul:

Răspuns: Trimiteţi rugăciune carea deplin să adevereaze pre împăratul pentru scoaterea aceluia, că bine s'au făcut, şi pre copiile cărţilor lui celor de lepădare, şi mulţămire pentru punerea altuia, că dela Dumnezeu şi nu dela oameni s'au făcut. Şi aşa deplin să adeverează împăratul să-şi tae gândul dela dânsul. Iar cei ce rău voesc să facă lucrul, nu pot, făr numai rău să-şi piiarză banii lor, şi pre urmă să se ruşineaze. Iar pentru cheltuiale, precum au zis Scriptura: *Du-te, Sampsone, împreună cu cei de alt neam* (v. Jud. 16: 31).

803. Aceastea auzind, s'au trândăvit de a trimite rugăciunea. Şi au ajuns acela la Mitropolie, către voevod, cu poruncă împărătească ca iarăşi să ia scaunul. Şi făcându-să multă gâlceavă şi turburare în cetate, au trimis căzând la Stareţul pentru aceasta. Iar el le-au arătat lor aşa:

Rău aţi făcut trândăvindu-vă de a arăta împăratului. Că uraşte Dumnezeu trândăvirea. Însă întru numele Domnului zic, că la poarta cetăţii de va ajunge, dar în cetate nu întră. Că nu-i iartă Dumnezeu lui.

Aceastea zicându-le Stareţul, şi boiariul ajungând la cetate ca să împlinească porunca cea împărătească, şi toţi întru mâhniciune şi întru frică fiind, de năprasnă au ajuns veaste carea vestea moartea împăratului. Şi toate ceale ce să aştepta s'au răsipit. Şi s'au dus nelucrătoriu, îndeşărt fiind cheltuiţi banii de dânsul, precum mai nainte au zis Stareţul. Căci că prin însăşi lucrurile s'au adeverit mai nainte grăirea. Că ceaia ce au legat pre pământ, s'au legat şi în ceriu, dupre cuvântul Domnului.

804. Episcopul cel hirotonisit, avându-să pre sineşi nevreadnic de sfinţitoarea liturghie, şi neîndestulat spre ocârmuirea lucrurilor celor bisericeşti, au socotit să fugă. Şi au trimis întrebând pre acelaşi Mare Stareţ pentru aceasta.

Răspuns: Să te bucuri întru Domnul, robule al lui Dumnezeu şi cu sfinţenie

lucrătoriule al tainelor celor sfinte. Ştii că Sfântul Pavel apostolul, scriind, zicea: *Fraţilor, fieştecarele întru ceaia ce s'au chiemat, întru aceasta rămâe lângă Dumnezeu* (1 Cor. 7: 24). Şi eu crez că cu voia lui Dumnezeu te-ai făcut, şi nu eşti năimit, ci păstoriu. Deci să nu voeşti a te depărta, ca să nu-l întărâţi pre dânsul. Că el au zis: *Ceriul şi pământul vor treace, iar cuvintele meale nu vor treace* (Mt. 24: 35). Deci să nu te temi, că scris iaste că dupre sfârşitul lui Moisì, temându-să Iisus al lui Navì de a băga pre norod în pământul făgăduinţelor, au zis îngerul cătră dânsul: *Îmbărbătează-te şi întăreşte-te: nu te teame, că precum am fost cu Moisì, aşa voiŭ fi şi cu tine* (v. Iis. Navì 1: 9 şi 5). Deci şi dela mine, ticălosul, ascultă pre acelaşi cuvânt: Îmbărbătează-te şi întăreşte-te întru Domnul.

805. Acelaşi au întrebat pre Celalalt Stareţ: Pre carii, Părinte, să cade a-i hirotonisi clirici, sau ce fealiu de viiaţă să aibă?

Răspuns: Pre cei vreadnici ai lui Dumnezeu şi buni să cade a-i hirotonisi, ca să slujească la sfintele jertvealnice ale lui Dumnezeu: mai ales pre cei mărturisiţi de alţi oameni mulţi, dupre Scriptură, pre unii ca aceştea datori sânteţi a vă sârgui a-i hirotonisi, şi a-i jura pre dânşii, după hirotonie, că judecata Bisearicii are Dumnezeu a o ceare dela voi deaca vă veţi da în laturi dela dânsa. Şi aceasta făcându-o, arătaţi lui Dumnezeu pre voirea voastră că oameni buni voiţi a hirotonisi bisericilor lui Dumnezeu.

806. Întrebare: Deaca Sfinţii Părinţi vor mărturisi pentru oarecarele ca cum ar fi vreadnic să se hirotonisească, nu să cade a fi îndestulat cu a lor mărturie, neavând trebuinţă de mărturiia celor mulţi?

Răspuns: Să cade a fi îndestulat cu mărturiia Părinţilor, că după voia lui Dumnezeu grăesc, şi într'acest fealiu voiaşte Dumnezeu pre slujitorii săi. Iar deaca după acest fealiu de mărturie vei afla pre gând dela sineşi îngreoindu-să, aceasta iaste neghină a diiavolului.

807. Întrebare: Deci ce? Că, după mărturiia Părinţilor, să leapădă acela de a priimi hirotoniia; sau şi după ce s'au hirotonisit, s'au dat în laturi?

Răspuns: Deaca să leapădă, să i să aducă asupra lui silă. Iar deaca şi după silă va fugi de hirotonire, nu iaste aceasta prihănire celor ce au zis pentru dânsul, ci prihănirea asupra lui iaste, că s'au lepădat de voia lui Dumnezeu. Că datoriu iaste să se cearce şi să se ostenească la lucru. Şi când să va vedea pre sineşi neputând, iarăşi, ca un îndulcit cu sare al lui Dumnezeu, să întreabe pre Sfinţi, şi dupre socoteala lor să facă. Că mulţi din Sfinţi s'au lepădat, şi au fost siliţi de Dumnezeu. Că Moisì au zis: *Iată, rânduiaşte pre altul* (Ieş. 4: 13). Şi Ieremiia zicea: *Mai tânăr sânt, şi nu pociŭ să grăesc* (Ier. 1: 6). Şi alţii din Părinţi au fugit de hirotonie, dar răpiţi fiind şi hirotonisindu-să, au purtat slujba lor pentru numele lui Dumnezeu. Iar cel ce iaste silit să vie la aceasta şi să leapădă, de ascultare fuge. Şi Scriptura zice: *Mai bună iaste ascultarea decât jărtva* (1 Împ. 15: 22). Iar deaca va socoti cineva pre alţii ce să liniştesc şi nu să

întâlnesc cu nimenea nicidecum, nu iaste datoriu să socotească pentru dânşii ceva de acest fealiu, ca să vie în mijlocul oamenilor. Iar când cineva să întâlneaşte, şi când va urma trebuinţă şi el nu să leapădă de a întra în sate şi în cetăţi, şi mărturisit va fi că bun iaste şi îndemănatec, pre unii ca aceştea datori sânt episcopii şi să-i răpească, şi să-i hirotonisească. Că aceştea pot nu numai pre al loruşi suflet să-l folosească, ci şi pre al altora. Că pentru aceasta au poruncit apostolul lui Tit să aşaze pre la toată bisearica preoţi, adecă pre cei vreadnici de lucrul acesta, în ce fealiu şi Timothei era. Încă şi Sfântul Grigorie, şi cei ca dânsul, din silă s'au făcut. Şi deaca vom cerca cu deadinsul, şi alţii mulţi să află în zilele noastre robi ai lui Dumnezeu carii aceaiaşi au pătimit. Însă mai mult necăjiţi fiind, au răbdat osteneala, temându-să să se leapede de voia lui Dumnezeu. Iar deaca fără de socoteală cineva să va lepăda, de rugăciune iaste trebuinţă, ca să nu necăjască lepădarea pre sufletul lui. Că să întâmplă prin îndreptarea de sineşi de pune piiadecă omului satana. Pre carele să-l surpe Domnul departe dela sufletele noastre şi dela toţi cei ce să tem de el. Amin.

808. Acelaşi, întru frica lui Dumnezeu voind să hirotonisească diaconi la bisearici şi a sui pre oarecarii la offikii bisericeşti, neştiind pre carii să aleagă dupre Dumnezeu, au trimis cunoştinţă aceluiaşi Stareţ, carea cuprindea numele cliricilor, ca pre carii voiaşte el să-i aleagă. Iar Stareţul, fiindcă au ales pre oarecarii dintru dânşii carii să părea, dupre om, neîndemănateci a fi spre ocârmuire, minunându-să episcopul, l-au întrebat pre dânsul pentru aceştea. Iar el au răspuns aşa:

Au doară dela sinemi am zis ceva? Rugăciune am făcut, şi orice m'au adeverit Dumnezeu, am zis. Şi nu cum că sânt veadnic s'au zis răspunsul aceasta prin mine. Căci, când au urmat trebuinţă, şi gura măgăriţii o au deschis Dumnezeu.

809. Întrebare. Acelaşi au trimis întrebând pre acelaşi Stareţ Ioann cum pot aceştea să întâmpine la trebi, sau la niscareva răspunsuri de nevoe să fie trimişi, proşti fiind cu cuvântul şi leasne defăimaţi de oameni făcându-se?

Răspuns: Spune Domnului Episcopului: Deaca te vei face ca Avraam, din pietrile aceastea poate Dumnezeu să rădice ţie fii. Şi deaca te vei sârgui să aibi toată nădeajdea ta la Dumnezeu, oameni muţi şi fără de minte de vei aşeza iconomi şi judecători, mai înfricoşaţi decât boiarii îi face pre dânşii Dumnezeu. Şi măcar de şi la răspunsuri îi vei trimite pre dânşii, toate câte voeşti le isprăveşti printr'înşii, întru slava numelui lui. Iar de nu, pre ritori ajutători de-i vei trimite, precum să duce vine. Începători de războae era fiii lui Israil, şi când îndrepta pre inima lor, biruia pre vrăjmaşi; iar când să leneviia de mântuirea lor, să biruia de vrăjmaşii lor.

810. Întrebare: Şi cum pociŭ să mă fac ca Avraam?

Răspuns: Nu am zis deaca nu te vei face ca Avraam întru toate, ci întru a-ţi tăia numai voia ta ca acela şi să-ţi jertfeşti pre fiiul tău cu voirea. Că multe era isprăvile lui, şi deaca nu putem la toate să ne asămănăm lui, dar la ceale arătate putem.

811. Întrebare: Tare încredinţat sânt că ceale ce ziceţi dela Dumnezeu sânt, şi datoriu sânt negreşit a le face. Ci de vreame ce mi să pare cum că toţi cei ai Bisearicii întru aceasta să smintesc asupra mea, mi să îngreoiază dintru aceasta gândul. Ce porunceşti? Ca pre toţi pre dânşii să-i fac, sau numai pre cei ce să par noao că sânt trebuincioşi la lucruri?

Răspuns: Domnul au zis: *Deaca cineva nu uraşte pre tată sau pre mumă, muiare, fiii, şi încă şi pre al său suflet, nu poate să-mi fie mie ucenic* (v. Lc. 14: 26). Iar a urî pre suflet iaste ca, împreună cu postniciia, să-şi tae cineva şi pre ale sale voi. Şi unul ca acesta nici la cuvintele oamenilor, nici la plăcearea omenească nu ia aminte, ci la întrebări dumnezeeşti, şi la răspunsurile ceale prin gura sfinţilor. Şi să cade a creade cel ce întreabă, că după inima lui aruncă Dumnezeu în gura celui ce să întreabă. Că zice: *Să-ţi dea ţie Domnul după inima ta* (Ps. 19: 5). Deci ne-am arătat cum că oameni sântem carii nu putem a purta ocările şi necazurile oamenilor. Că măcar de şi va voi cineva a zidi pre toţi, nu poate. Că nici toţi aceaiaşi voesc. Ai întrebat pentru săvârşire, adecă a arunca pre totul la Dumnezeu, ca el să aleagă pre carii voiaşte. Şi când am auzit, nu am suferit. Şi nu ştim că nu precum veade Dumnezeu văd oamenii. Pentru că oamenii pre ceale arătate le socotesc, şi au amestecată şi voia, iar Dumnezeu pre ceale nearătate şi pre adâncurile inimii, şi veade pre ceale ce vor să fie ca cum sânt. Deci de vreame ce mult au folosit aceaia, adecă a cunoaşte că încă petreace întru noi neputinţa cea omenească, ca să ne învăţăm măsurile noastre unde sântem şi să ne smerim ca să luăm Darul celor smeriţi, ne-am rugat lui Dumnezeu ca precum au dat Prorocului Iezekiil, în loc de balegi omeneşti, balegi de boi (v. Iez. 4: 12-15), şi Israilteanilor împărat când au văzut pre dânşii că aceasta voesc (v. 1 Împ. 8: 5-22), aşa împreună s'au pogorât cu voia neputinţei noastre. Şi iată împreună s'au pogorât bunătatea lui, şi ş'au tăia noao voia sa. Deci deaca ne vom prihăni pre înşine, zicând că încă verdeţuri mâncăm, ne învredniceaşte pre noi Dumnezeu hranii céiĭ tari, carea iaste a celor desăvârşit, întru Hristos. Amin.

812. Întrebare: De vreame ce am un logofăt cucernic şi de trebuinţă şi mărturisit, însă mă sfiesc a-l hirotonisi pre el, ca să nu smintesc pre oarecarii ca cum pre al mieu l-am făcut, ce porunceşti să fac?

Răspuns: Pentru logofătul nu bine ai socotit. Că deaca rău şi nevreadnic de făcut ar fi fost, şi nu mărturisit, bine ai fi zis. Iar deaca ca un bun de făcut să mărturiseaşte, să nu treci prin îndreptarea de sineţi porunca apostolului ce zice pre unii ca aceştea a-i face. Şi aceasta pentru ca să vă învăţaţi că cel ce face vreun lucru dupre frica lui Dumnezeu, neplecând inima cătră ceale omeneşti, acestuia de-i va urma sminteală nu rămâne, nici vatămă pre cineva. Că sminteala aceasta a zavistiei diiavolului iaste. Că nu face roduri bune copaciul rău, precum nici cel bun reale. Mă rog, ertaţi-mă pre mine, pentru Domnul, şi rugaţi-vă pentru mine.

813. Întrebare: Un monah oarecarele din sholastici cerea să se hirotonisească preot în bisearica Sfintei Cetăţi. Şi de împreună-alergarea oarecărora răpindu-să episcopul, l-au hirotonisit pre el diacon, luând aminte la numele sholasticului. Şi să ruga încă şi preot să-l hirotonisească pre el. Şi căindu-să pentru lucrul cel ce s'au făcut, au trimis întrebând pre acelaşi Stareţ de au făcut bine pentru hirotoniia cea dintâiŭ a diiaconiei, şi de să cade să-l facă pre dânsul preot. Iar el au zis:

De acum, ceaia ce s'au făcut, s'au făcut. Deci să nu te scârbeşti pentru aceasta, că putearnic iaste Dumnezeu dupre voia sa a aduce pre fratele la cunoştinţa adevărului. Iar pentru preoţie, în vreamea de acum să nu te răpeşti a-l face pre el. Că deaca va arăta roduri vreadnice de lucrul acesta, atuncea deplin adeverează Dumnezeu pentru dânsul. Că nu iaste departe dela noi. Şi nu eşti datoriu a lua aminte la numele sholasticului sau la singură înţelepciunea lumii. Că deaca nu are omul duhovniceasca înţelepciune cea de sus, îndeşărt are pre aceasta. Iar deaca şi pre aceasta are, şi pre aceaia, fericit iaste unul ca acesta. Că zice: *Tot cărturariul carele iaste învăţat întru împărăţiia ceriurilor, aseamenea iaste omului bogat ce scoate din comoara lui noao şi vechi* (Mt. 13: 52). Şi caută nu de tot vântul [a] te purta. Că *strică pre năravurile ceale bune vorbele ceale reale* (1 Cor. 15: 33).

814. Întrebare: Dar deaca nu ştiu pre carii să cade a-i hirotonisi în bisericile moşiilor[1], ce sânt datoriu a face?

Răspuns: Vor mărturisi oamenii cei din sat[2]. Şi crezând mărturiei lor, şi judecata mărturiilor aruncându-o asupra lor, hirotoniseaşte pre cei puşi înainte şi aleşi de dânşii. Şi ei adecă vor vedea, iar tu nevinovat vei fi.

815. Întrebare: Deaca are satul clirici carii sânt destul, şi vor mărturisi oamenii satului pentru alţii, voind şi pre aceia, oare să cade a-i suferi şi pre dânşii şi a face mai presus decât trebuinţa?

Răspuns: Deaca are bisearica destui, mai mult decât trebuinţa nu vi să cade a face, ca nu şi turburare să se facă. Şi unde iaste din destul, nu să cuvine a suferi pre norodul carele mărturiseaşte pentru alţii. Pentru că ce? Deaca are satul pre alţi zeace vreadnici, când mărturiseaşte norodul, datori sânt să se hirotonisească? Ba nu, ci toate cu aşăzare să cade să se facă. Iar deaca trebuinţă au cu adevărat de alt cliric, şi mărturisesc pentru dânsul, măcar de să şi leapădă, datori sânteţi a-i face.

816. Întrebare: Un sat, având trebuinţă de clirici, au mărturisit pentru doi, dintru carii unul de doaoă ori căsătorit iaste şi bogat, iar celalalt iaste sărac. Pre care să cuvine a-l face?

Răspuns: Nu vi să cade a hirotonisi pre cel de-al doilea căsătorit, că afară de

---

[1] Adecă biserici ce sânt pe moşii cu stăpân.

[2] Dela moşii.

canon iaste, ci pre cel sărac, şi a socoti de unde a-i aduna lui puţin venit pentru sărăciia lui, pentru Dumnezeu.

817. Întrebare: De vreame ce să află oarecarii din cliricii cei hirotonisiţi de noi slujitori, dar şi alţii, ce sânt hirotonisiţi de aiurea, să rânduesc, dupre învrednicirea[1] satului, la clirosul lui, fiind şi ei slujitori: dar iaste, dupre sila celor putearnici, de să rânduesc oarecarii dintr'înşii fără de învrednicire. Oare să cade aceştea toţi să se supue slujbei céiĭ lumeşti, şi céiĭ trupeşti, şi céiĭ pe simbrie, sau nu?

Răspuns: Cei ce sânt hirotonisiţi sau rânduiţi dupre învrednicirea satului nu era datori a fi supuşi nici slujbei céiĭ trupeşti, nici céiĭ pre bani. Iar cei ce dupre sila oarecărora, adecă dupre îndemnare sânt rânduiţi, trupeaşte nu era datori a sluji, ci cu bani. Măcar de şi să va auzi că prin dar s'au hirotonisit. Că datoriu iaste a pune shima pentru nevoia cea întru oareşcare lucru, şi el va vedea purtând osânda.[2]

818. Întrebare: Hirotonie făcând, am lăsat pre oarecarele, din scârbă, şi împreună mă necăjesc, că nu ştiu, bine am făcut sau nu?

Răspuns: Deaca dupre dreptate te-ai scârbit pentru lenevirea lui, sau pentru altă greşală, bine ai făcut. Iar deaca pentru scârbă trupească, răsplătire ai făcut: datoriu eşti mai vârtos a te pocăi şi dela sineţi a-l hirotonisi pre el.

819. Întrebare: De vreame ce multă supărare mi să pricinuiaşte mie dela deosebite feaţe care cer hirotonie a oareşcărora, am socotit până în câtva pre nimenea să mai hirotonisesc. Şi oarecând oarecarele iubitoriu de Hristos, iubit adevărat al nostru, şi carele mult să osteneaşte pentru Dumnezeu către oamenii cei puternici pentru noi, au cerut să hirotonisesc pre oarecarele lumean, mărturisindu-i lui că bun om iaste. Oare datoriu sânt, pentru dânsul, să-l fac?

Răspuns: Deaca adecă ai fi avut toată nădeajdea întru Dumnezeu, nu ai fi grijit de cineva; iar deaca încă ai trebuinţă de oameni, datoriu eşti şi tu însuţi dar a răsplăti în loc de dar. Că scris iaste: *Precum voiţi să vă facă voao oamenii, şi voi faceţi lor aşijderea* (Mt. 7: 12; Lc. 6: 31). Însă deaca iaste bun, precum zici, cel ce ceare dela tine, şi bun iaste şi acela pentru carele mărturiseaşte, nu eşti datoriu a te îngreoia asupra mărturiei sau asupra hirotoniei, că el poartă osânda. Iar de ştii că nu iaste bun cel ce voiaşte să se hirotonisească, ci prihănit întru ceva, nu eşti datoriu a suferi să-l faci pre el, de vreame ce tu porţi osânda.

---

[1] Cearerea.

[2] Notă în manuscris: „Aicea însemnează că acest răspuns nu să poate descurca, că iaste greşit”. Traducerea mai exactă a ultimei fraze ar suna astfel: „Căci se cade a da cinste întru oarecare lucru stării celei afierosite lui Dumnezeu, iar aceasta îl priveşte pre cel ce poartă răspunderea”. (N. ed.)

820. Întrebare: De vreame ce oarecarii s'au arătat că manihei sânt şi, de primejdie fugind, s'au dus aiurea, ca, de s'ar întâmpla, să se boteaze, ce porunceşti să fac?

Răspuns: Pentru maniheii cei mărturisiţi datoriu eşti a scrie ca cum oprindu-i şi arătând celor ce voesc să-i boteaze pre dânşii că într'acest fealiu sânt. Şi întru dânşii iaste a-i boteza pre dânşii sau a nu-i boteza. Că nu toţi precum să cade iau aminte la lucruri, şi nu ştiu că de multă sârguinţă, şi de lungă vreame, şi de ascultarea dumnezeeştilor cuvinte, şi de învăţătura cuvioşilor preoţi au trebuinţă unii ca aceştea pentru ca să fie priimiţi: şi nu degrab, nici precum s'ar fi întâmplat. Că înfricoşat iaste lucrul. Şi unde nu iaste dorire dupre Dumnezeu, acolò datori sântem a ne aduce aminte de Stăpânul nostru ce zice: *Nu daţi ceale sfinte câinilor*, şi cealelalte (Mt. 7: 6).

821. Întrebare: Un aşăzământ s'au strigat dela împăratul, carele poruncila ca Elinii să nu uneltească obiceaiurile lor. Aşijderea încă şi dejghinaţii. Încă şi oarecarii, după Sfânta Pashă, au venit, unii adecă să se boteaze, iar alţii să se cuminece. Oare să cade a-i priimi pre dânşii? Şi când să cade a-i învrednici pre ei botezului şi sfintei cuminecături?

Răspuns: Pre cei ce voesc să se lumineaze să cade a-i priimi, şi a le da lor Sfântul Botez în Sfântul şi Marele Post, sau în Sfânta Înălţare a Mântuitoriului: şi să află având săptămâna ca pre un praznic. Iar deaca cineva dintr'înşii cunoscut să face că din vicleşug, sau prost, pentru frica aşăzământului face aceasta, zi-i lui: Deaca adecă pentru aşăzământul te apropii, păcat iaste. Iar deaca cu frica lui Dumnezeu, pentru viiaţa ta, doao lucruri bune să pricinuesc ţie: adecă şi folosul vieţii, şi folosul cel trupesc. Aceaiaşi încă să cuvine să se zică şi celor ce vor să se împărtăşească cu Bisearica. Deaca vor zice: „Pentru Dumnezeu ne apropiem”, priimeaşte-i pre dânşii îndată, că creştini sânt.

822. Întrebare: De vreame ce s'au prins oarecarele din cei de alt neam în ţinutul credincioşilor[1], şi mulţi zic că trebue a fi ucis sau să se arză, oare bine iaste, sau nu?

Răspuns: Nu să cuvine a fi ucis el, sau a fi ars, că nu iaste acest lucru al creştinilor. Ci a fi bătut şi a fi păgubit, că aceastea să ating de oameni, şi a-l da la oarecarele ce să teame de Dumnezeu, ca să-l înveaţe pre el calea lui Dumnezeu, şi aşa să-l lumineaze pre el.

823. Întrebare: Multă greotate aflu, Părinte, dela oamenii cei ce aleargă la nedreptate. Şi împrotivindu-mă lor, mă fac vrăjmaşiŭ. Şi nu aflu ajutoriu dela Dumnezeu, şi mă necăjesc, şi voesc să mă dau în laturi dela Bisearică.

Răspuns: Spune-mi mie, păcat iaste a călca cineva porunca apostolului, sau

[1] Aici traducerea mai exactă ar fi: „în rândul credincioşilor”. Este vorba de un păgân ce fusese descoperit printre creştini fără a fi fost botezat. (N. ed.)

nu? Arătat iaste negreşit că păcat iaste. Deci deaca iaste păcat, apostolul zice: *Te-ai legat cu muiare? Nu căuta dezlegare* (1 Cor. 7: 27). Deci şi tu, muiare ţe-ai luat pre Bisearică? Să nu cauţi a te depărta dela dânsa, de vreame ce, negreşit, ai a fi ispitit, şi a te căi pentru lucrul acesta. Deci pre toate ceale ce-ţi vin ţie asupră-ţi vitejaşte sufere-le, şi pre urmă vei afla mila lui Dumnezeu. Că zice: *Cel ce va răbda până în sfârşit, acesta să va mântui* (Mt. 10: 22). Deci stăi împrotiva răului, şi Domnul aduce pre vrăjmaşii tăi la picioarele tale, şi, lucrul cel împrotivnic, priiateni ai tăi să fac. Până la moarte nevoiaşte-te pentru adevăr, şi Dumnezeu dă războiŭ pentru tine. Deci să nu cauţi ajutoriu dela oameni, că cel ce are nădeajdea la om degrab cade. Că mai mult iaste ajutoriul lui Dumnezeu decât ajutoriul a milioane de oameni. Că zice: *Domnul iaste mie ajutoriu, şi nu mă voiŭ teame ce-mi va face mie omul* (Ps. 117: 6). Deci întăreaşte-ţi inima ta întru Domnul, şi îmbărbătează-te, şi întăreaşte-te, şi Domnul va fi cu tine.

824. Cearere a aceluiaşi către Marele Stareţ: Orice-mi vei porunci, stăpâne, nu mă voiŭ împrotivi. Ci roagă-te pentru mine ca să dobândesc ajutoriul dela Dumnezeu şi să fiu acoperit de ispitele ceale ce să scoală asupra mea.

Răspuns: Ştiu că nimica nu sânt, şi rugăciune precum voiaşte Dumnezeu nu am. Dar însă, cel ce ceare dela cineva să se roage pentru dânsul, datoriu iaste şi el puţină osteneală să aducă înlăuntru la rugăciunea celui ce să roagă. Că scris iaste: *Mult poate rugăciunea dreptului ceaia ce să lucrează* (Iac. 5: 16), adecă fiind ajutorită de cel ce au cerut rugăciune. Deci datoriu iaste a şti îngerul vostru că nu puţin te-au acoperit pre tine Dumnezeu şi te acopere prin rugăciunile sfinţilor. Ci ia aminte cum să roagă pentru tine diaconul, zicând cuvântul apostolului: „Drept îndreptând cuvântul adevărului”, şi drept îndreptează-l şi tu. Şi să nu te ruşinezi de om, nici omeneaşte să placi cuiva, şi afli Dar înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Şi nimic să nu cugeţi dupre om, că tot lucrul omenesc urât iaste înaintea lui Dumnezeu. Şi să nu nedreptăţească Bisearica pre cineva, ci chip să se facă tuturor cu îndreptarea: şi să face Dumnezeu întru tine, şi tu întru Dumnezeu. Şi te păzeaşte pre tine de tot răul şi de toate cursele vrăjmaşului. Domnul Iisus Hristos cu duhul tău. Amin.

825. Acelaşi, trecând cu vedearea oarecare dreptăţi ale Bisearicii pentru plăcearea de oameni a oarecărora şi, pentru aceasta, dupre slobozirea lui Dumnezeu, dat fiind la ispită şi necăjindu-să, au trimis întrebând pre acelaşi Mare Stareţ pentru aceasta. Iar el i-au răspuns lui aşa:

Aşa prost fără de Dumnezeu nu s’au făcut această dare în jaf. Deci să cercăm pre inimile noastre, care poruncă a lui Dumnezeu o am călcat, şi ne învăţăm că pentru dânsa ne-am dat în jaf.

826. Cearere a aceluiaşi: Părinte sfinte, ştiu că am vătămat şi pre al mieu suflet, şi pre sfânta lui Dumnezeu Bisearică, şi s’au făcut împrotiva eiĭ vârtoase lucrurile. Că mulţi sânt, şi putearnici, cei ce dau războiŭ cu

dânsa, şi deaca voiŭ voì să le stau împrotivă pagubă urmează. Şi când [se face] dupre om, nu are îndreptare, ci lui Dumnezeu toate îi sânt putincioase. Deci la tine caz, stăpâne: ceare-mi mie ertare, şi ajută-mi şi mie, şi eiĭ. Şi chiamă înapoi necazul precum voeşti, că poţi.

Răspuns: Deaca toate îi sânt putincioase lui Dumnezeu, şi aşa creadem, să-i facem lui putearea noastră, şi el va piiarde pre cei ce să scoală asupra noastră. Că el *răsipeaşte sfaturile neamurilor, şi leapădă sfaturi de boiari, iar sfatul lui Dumnezeu rămâne în veac* (Ps. 32: 10-11). Pune să stea adevărul, şi nevoiaşte-te pentru dânsul, şi Dumnezeu dă războiŭ pentru tine protivnicilor eiĭ. Aceia stau împrotivă trupeaşte, tu stăi duhovniceaşte, adecă întru rugăciuni şi în ceareri pentru orice fealiu de lucru, cerând dela Dumnezeu pre ajutoriul lui. Şi mustră cu îndrăzneală, şi ceartă, şi mângâe, precum să cuvine dascalului celui duhovnicesc. Şi să nu te temi de dânşii: *că mai mulţi sânt cei ce sânt cu noi, decât cei ce sânt cu dânşii* (4 Împ. 6: 16). Aceia cu diiavolul şi cu oamenii cei aseamenea pătimaşi lor; iar noi cu Dumnezeu şi cu Sfinţii lui. Noi întru Dumnezeu avem nădeajdea, cel ce zice: *Nu te voiŭ lăsa pre tine, nici te voiŭ părăsi* (Evr. 13: 5), şi face *mai cu prisos decât ceale ce cearem sau gândim* (Ef. 3: 20). Şi să împlineaşte la noi: *Fericit iaste al căruia Dumnezeul lui Iacov iaste ajutoriul lui, nădeajdea lui spre Domnul Dumnezeul său* (Ps. 145: 5). Iar aceia la oameni au nădeajdea, la carii mântuire nu iaste (v. Ps. 145: 3). Deci deaca puţină pagubă va urma, să o defaimi, şi să nu ne dăm şi să ne ruşinăm de faţă de om, de vreame ce pre Dumnezeu îl întărâtăm. Ci să stăm întru adevăr, şi nu zăbovesc cei împrotivnici de a veni la picioarele tale. Şi să proslăveaşte Dumnezeu, cel ce totdeauna iaste proslăvit prin robii săi. Deci aibi pre sfinţi împreună lucrători prin rugăciunile lor ceale cătră Dumnezeu pentru voi. Drept îndreptează, precum ai auzit, cuvântul adevărului, ca un episcop al lui Dumnezeu, şi cad la tine oamenii ca la un rob adevărat al lui Dumnezeu, cu frică şi cu cutremur şi cu dragoste. Că înfricoşaţi sânt oamenilor cei ce să tem de Dumnezeu, precum îngerii lui, dracilor. Deci să nu te temi, că cu tine iaste Dumnezeu şi Darul lui. Ia putearea cea din înălţime, pre carea o au luat apostolii prin Darul lui Hristos, Dumnezeului nostru, şi rămâne Darul lui cu tine până la răsuflarea cea mai de pre urmă. Te sărut pre tine întru sărutare sfântă. Te sărut pre tine întru Sfântul Duh, rugându-mă ca să te rogi pentru mine, pentru dragostea.

827. Întrebare: De vreame ce, Părinte, dupre sfintele voastre cuvinte, mult ajutoriu au luat Bisearica dela Dumnezeu, şi oarecarii din cei ce o au nedreptăţit pre dânsa şi au năvălit asupra oamenilor eiĭ, împreună să roagă să se facă pace, şi să făgăduesc ca să ne vindece pre noi şi să se îndrepteaze nedreptăţile ceale împrotiva noastră, şi să înţelepţească pre oamenii cei ce sânt împrotiva noastră, ce porunceşti, să-i priimim pre dânşii, sau nu?

Răspuns: Deaca să roagă, priimeaşte-i pre dânşii, pentru cel ce au zis să

ertăm unii altora. Şi lasă-i cu cruţare a să înţelepţi, şi nu cu necruţare şi cu nemilostivire: şi chip a să da, ca fieştecăruia să i să păzească dreptăţile sale.

828. Întrebare: Bine iaste a face socotealele Bisearicii?

Răspuns: Deaca ca pre ale Bisearicii socotealele le faci, pre ale lui Dumnezeu socoteale faci. Că iconom eşti al lui, şi îndatorit eşti a face pre socotealele lor. Ca deaca va prisosi, să hrăneşti pre scăpătaţi şi pre cei săraci de părinţi, al cărora Tată şi hrănitoriu le iaste Dumnezeu. Şi pre casele lor să le iconomiseşti. Iar deaca nu va prisosi, să te grijeşti ca să prisosească. Iar deaca nici aşa, nu faci socoteale ale Bisearicii, ci ca cum voind ca ţie însuţi să-ţi agoniseşti. Şi într'acest chip făcând tu, nu încă lui Dumnezeu, ci diiavolului faci socotealele. Deci dupre Dumnezeu lucrează pre toate, şi plata o afli la dânsul.

829. Întrebare: De vreame ce cu fealiu de fealiu de chipuri adusă au fost asupră această pagubă, şi mă necăjesc, ca cum neaflând în mâinile meale, ce să fac?

Răspuns: Scriptura zice că: „Cel ce vă nedreptăţeşte pre voi, nu vă nedreptăţeşte pre voi, ci pre Duhul cel Sfânt carele lucrează întru voi" (v. 2 Tim. 1: 14). Deci să nu te scârbeşti pentru paguba omenească, pentru că nu te lipseaşte pre tine Domnul de care ştie că ai trebuinţă. Că el însuşi au zis că: *Ştie Părintele vostru cel ceresc de care aveţi trebuinţă mai întâiŭ de a ceare voi dela dânsul* (Mt. 6: 8): ci caută împărăţiia lui Dumnezeu făcând lucrurile eiĭ, şi toate aceastea să vor adaoge ţie. Măcar de te vei necăji puţin pentru sărăciia lucrurilor, dar ai a afla dupe lăţime înaintea ta bunătăţile, prin voia lui Dumnezeu. Adu-ţi aminte că scris iaste: *Cei ce voesc dupre Dumnezeu a vieţui, goniţi vor fi* (v. 2 Tim. 3: 12). Şi iarăşi zice: *Bucuraţi-vă întru Domnul totdeauna când cădeţi în ispite de multe fealiuri* (Iac. 1: 2). Aceasta iaste goana, şi aceastea sânt ispitele. Ci cu vitejie sufere-le, şi cu credinţă, şi are Dumnezeu a să proslăvi prin tine. Că răbdarea întru cercare aduce pre om, iar cercarea întru nădeajde, iar nădeajdea nu ruşinează. Roagă-te pentru mine.

830. Întrebare: De vreame ce cei ce să zic zapcii vin în cetatea aceasta, şi de-a pururea aşteaptă pocloane dela Bisearică, nu mă domeresc ce să fac: Să le trimiţ? Uneori greşesc lui Dumnezeu, chieltuind rău pre ceale ale săracilor. Să nu le trimiţ? Mă grăesc pre mine de rău la stăpânitori. Deci ce porunceşti?

Răspuns: Zapciii slujitori sânt de stăpânitori omeneşti, şi a le trimite lor, semn iaste de frică omenească. Deci deaca voim să nu ne teamem de dânşii, să stăm întru adevăr întru frica lui Dumnezeu. Şi să auzim pre Apostolul zicând: *Voeşti să nu te temi de stăpânire? Pre cel bun fă-l, şi vei avea laudă dela dânsa* (Rom. 13: 3). Şi să nu te grijeşti de clevetire, că zice: *Întru aceaia că vă clevetesc pre voi, să vor ruşina cei ce asupresc pre bună-petreacerea voastră cea întru Hristos* (1 Pt. 3: 16). Şi iarăşi: *De aş fi plăcut oamenilor, rob lui Hristos nu aş fi fost* (Gal. 1: 10).

831. [831-832] Întrebare: Fiindcă să asupriia oareşcare ţărani ai eparhiei de ostaşii duxului, şi era ei răpiţi din hotarăle Bisericilor, s'au sfătuit cei mai întâi ai cetăţii, împreună cu episcopul, să arate împăratului: şi să temea de duxul, să nu le facă rău lor. Şi au trimis întrebând pre Marele Stareţ pentru aceasta. Iar el le-au răspuns:

Răspuns: Deaca aveţi pre Dumnezeu, cel ce îi iaste milă de săraci, staţi cu vitejie în lucru. Că, negreşit, cel ce îi iaste milă de săraci apără pre cei ce să nevoesc pentru dânşii. Că el au zis: *Întrucât aţi făcut unuia dintru aceşti prea mici, mie aţi făcut* (Mt. 25: 40). Vedeţi să nu să împlinească la voi aceaia, adecă că: *După ce aţi început cu Duhul, acum cu trupul săvârşiţi* (Gal. 3: 3). Nu ştiţi că lucrul al lui Dumnezeu iaste? Şi cum că nu numai voi vă nevoiţi pentru lucrul acela, ci şi alţii mulţi să nevoesc împreună cu voi cu rugăciunile? Căutaţi că, deaca veţi da în jaf lucrul lui Dumnezeu, are Dumnezeu să vă dea în jaf pre voi. Iar pentru stăpânire, nimenea să nu vă înfricoşeaze pre voi, că voii lui Dumnezeu nimenea nu poate să stea împrotivă. Totdeauna aduceţi-vă aminte de aceaia, adecă ca până la moarte să vă nevoiţi pentru adevăr. Domnul împrotivă să dea războiŭ pentru voi.

832. [838 şi 840] Acelaşi episcop au întrebat: De vreame ce, Părinte, mă sârguesc în fieştecarea zi de a posti până seara, spune-mi mie de iaste bine? Şi de sânt datoriu a face ceva mai nainte de a mă ruga?

Răspuns: Pentru postul, pipăe-ţi inima ta, să nu să fure de mărirea deşartă. Şi deaca nu să fură, pipăiaşte-o de a doa oară, să nu te facă pre tine mai slab întru supărarea lucrurilor, că neputinţa aceasta nu trebue. Şi deaca nici întru aceasta nu te nedreptăţeaşte pre tine, bun iaste postul. Iar rugăciunea lumină iaste. Şi datoriu iaste fieştecarele creştin mai nainte de a face ceva să se roage, mai ales preotul lui Dumnezeu. Să nu faci spre plăcearea oamenilor nicidecum, şi iai Darul lui Dumnezeu. Că unii ca aceştea streini sânt de Dumnezeu, şi Duhul lui Dumnezeu nu iaste întru dânşii. Aibi pre Duhul lui Dumnezeu, şi te învaţă pre tine toate drept. Că fără de dânsul a isprăvi ceva nu poţi. Şi păzeaşte-te pre sineţi de turburare şi de iuţime. Iar deaca s'ar întâmpla a să turbura cineva asupra ta, cu smerenie şi cu dragoste întru priceapere răspunde-i lui ceale ale adevărului, şi cu totul îl îmblânzeaşte pre dânsul Dumnezeu, cu rugăciunile sfinţilor lui. Amin.

833. [841.] Întrebare: Deaca mă îndoesc pentru vreun lucru, sau trebue să-l fac, sau să nu-l fac, spune-mi?

Răspuns: Deaca va cădea ţie vreun lucru, de trei ori roagă-te lui Dumnezeu pentru dânsul, rugându-te ca să nu te rătăceşti, şi deaca rămâi întru acelaşi gând, atuncea fă ceale ale gândului. Că dela Dumnezeu să face ţie, şi nu dela sineţi, când nu ai lesnire să întrebi pre Părinţi.

834. [842.] Întrebare: Când Părinţii îmi zic mie ceva, şi să pare că iaste împrotivnic, mă lupt din necredinţă: şi de-a pururea zic gândului că aşa

trebue să se facă precum zic Părinţii. Oare acesta lucru de credinţă iaste, sau de necredinţă?

Răspuns: Într'acest chip a răspunde gândului, lucru al credinţei iaste. Dar, cu toate aceastea, nevoiaşte-te ca, deaca vor zice ţie Părinţii tăi pentru ... (*aicea lipseaşte*)[1], şi cum că afară de Dumnezeu nimic nu grăesc. Însă trebuinţă iaste de multă trezvire. Că acum zice Dumnezeu un cuvânt să facă, şi va fi către lucrul ce stă înainte; şi după puţin să face schimbare la lucrul: şi deaca nu iaste cineva întărit în credinţă, să sminteaşte. Aşa iaste şi la sfinţi. Şi de vreame ce oarecarii, necunoscând putearea şi iconomiia lui Dumnezeu ceaia ce să face printr'înşii, de-a pururea zic: Pentru ce nu au zis sfinţii că schimbare să face, ci numai către ceaia ce stă înainte grăesc? Iar deaca după schimbare vor fi întrebaţi, într'alt fealiu grăesc, dupre dascalul lor, carele au zis să aducă mânie asupra lui Ahaav, şi după ce s'au schimbat el, s'au schimbat şi Dumnezeu dela mâniia sa, zicând: *Nu aduc asupră mânie în zilele lui* (3 Împ. 21: 29). Deci ce zic cei neînţelegători pentru Dumnezeu? Cum că are şi el necunoştinţă? Să rătăcesc, necunoscând că judecăţile lui Dumnezeu sânt adânc mult (v. Ps. 35: 7) şi necuprinse. Tainele aceastea de oameni credincioşi să cred, şi nu toţi le încap. Şi să te înveţi, frate, că Părinţii cei adevăraţi nu să necăjesc când să par dela oarecarii, ce nu ştiu tainele lui Dumnezeu, cum că sânt mincinoşi. Că deaca nu îi foloseaşte pre dânşii aceasta, dar nici îi vatămă: că nici vânează slavă, dupre Stăpânul lor.

835. Întrebare a episcopului către Celalalt Stareţ Ioann: Preastrăluciţii domni ai politiei voesc să izvodească un lucru nou Bisearica în vreamea mea, şi să ia vama vinului ce să aduce la limanurile eiĭ. Şi ne sfătuesc oarecarii pre noi să luăm toată vama, încredinţându-ne cum că va avea mult căştig. Deci porunceşti să-l luăm?

Răspuns: Nu să cuvine Bisearicii a lua vamă, că al lumeanilor iaste lucrul acesta. Şi spune-le lor: Deaca oameni creştini sântem, nu avem trebuinţă a asculta dela oameni, ci însuşi Mântuitoriului a-i urma, celui ce zice: *Precum voiţi să vă facă voao oamenii, aşa şi voi faceţi-le lor* (Mt. 7: 12; Lc. 6: 31). Vedeţi că ceale ale Bisearicii afierosite sânt lui Dumnezeu, şi nu ne iaste noao de folos a micşora ceva dintr'însele. Că vaiu celui ce o vatămă pre dânsa întru ceva!

836. [845.] Întrebare: Un iubitoriu de Hristos au întrebat pre acelaşi Stareţ: Bine iaste ca să spuiŭ domnului episcopului orice socotesc că îi iaste de folos lui?

Răspuns: Aibi pre inima ta înaintea lui Dumnezeu curată, şi nu te vatămă pre tine aceasta. Iar a avea pre inima ta curată iaste a nu grăi nimic împrotiva cuiva, ca cum făcându-i lui răsplătire, ci pentru însuşi binele. Deci să nu soco-

[1] Lacună în manuscris. Pasajul lipsă din mss.: „...lumină că este întunerec, sileşte-te să crezi că este aşa,...” (N. ed.)

teşti cum că aceasta iaste clevetire. Că tot lucrul ce să face spre îndreptare nu iaste clevetire. Că dintru aceasta nici un bine nu iase. Şi aicea zace înainte să păşască înainte binele, şi pentru aceasta nu iaste clevetire.

837. [[1]] Răspuns al Marelui Stareţ cătră Părinţii Chinoviei.

Emmanuil să tâlcuiaşte „cu noi iaste Dumnezeu”. Deci să ne pipăim pre noi înşine de cu adevărat iaste cu noi Dumnezeu. Că deaca ne-am depărtat dela ceale reale, şi streini meşterului lor, diiavolului, ne-am făcut, cu adevărat cu noi iaste Dumnezeu. Şi deaca ni s'au amărât noao dulceaţa realelor, şi ni s'au îndulcit dorirea lucrurilor celor bune, şi aceaia, adecă a avea totdeauna în ceriuri petreacerea, cu adevărat cu noi iaste Dumnezeu. Deaca pre toţi oamenii îi vedem ca pre unul, şi pre toate zilele deopotrivă, cu adevărat cu noi iaste Dumnezeu. Deaca iubim pre cei ce ne urăsc pre noi, şi ne prihănesc, şi ne ocărăsc, şi ne defaimă, şi ne păgubesc pre noi, şi ne necăjesc, ca pre cei ce ne iubesc pre noi şi ne laudă, şi ca pre cei ce ne fac noao dobândă şi ne odihnesc, cu adevărat cu noi iaste Dumnezeu. Iar semnul celui ce au ajuns la măsura aceasta, acesta iaste: a avea cu sineşi totdeauna pre Dumnezeu: că totdeauna cu dânsul iaste Dumnezeu. Iar cela ce nu într'acest chip să află, nici cu sineşi are pre Dumnezeu, nevoe iaste a avea pre ceale ale împrotivnicului. Şi cea deaciia înainte înţeleasă iaste de cei ce au minte.

838. [833.] Celalalt Stareţ au fost întrebat aceastea, şi au răspuns:

Ia aminte de sineţi, că nici dux, nici împărat nu să izbăveaşte în zioa judecăţii. Deci să nu moloşeşti lucrul, ca să aibi îndrăzneală de a afla milă înaintea lui Dumnezeu. Şi să nu te temi, că nu voi purtaţi lucrul acesta, ci Dumnezeu şi Stareţul. Deci deaca veţi face putearea voastră, părtaşi sânteţi plăţii; iar de nu, voi purtaţi osânda. Roagă-te pentru mine.

839. [834.] [2]

Scrie-i lui aceastea: Bucurie noao nu puţină, şi tuturor celor ce să tem de Dumnezeu s'au făcut pentru venirea voastră la credinţa lui Hristos. Şi mai mare decât aceasta să face când vedem pre rodurile ceale duhovniceşti întru voi înverzind. Că cu adevărat bucurie iaste noao ca la voi să se împlinească cuvântul cel evanghelicesc: *Aşa să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vază lucrurile voastre ceale bune, şi să slăvească pre Tatăl vostru cel din ceriuri* (Mt. 5: 16). Precum ştie mare cuviinţa voastră, odraslele ceale tinere multe şi frumoase roduri aduc. Deci de vreame ce odrasle tinere sânteţi, arătaţi

[1] Lipseşte în ediţia critică din SC. (N. ed.)

[2] Lacună în text. Întrebarea lipseşte din toate manuscrisele traducerii româneşti. Redăm aici textul întrebării după greacă: **„Întrebare a aceluiaşi către acelaşi: Fiindcă duxul a îmbrăţişat de curând creştinismul, din sârguinţă faţă de iubitorul de Hristos împărat, voieşti să-i scriem o epistolie de prietenie? Că are puterea de a îndrepta nedreptatea ce ni s'a făcut. Şi de vi se pare că aceasta este bine, voiţi să dictaţi epistolia? Căci altă putere au graiurile Duhului Sfânt ce locuieşte întru voi. Răspuns al lui Ioann.”** (N. ed.)

tuturor spre zidire ceale multe şi frumoase şi duhovniceşti roduri ale voastre, spre slava Sfintei şi céiĭ de-o-fiinţă Troiţe, şi spre lauda voastră lângă iubitorii de Hristos împăraţi, dela carii v'aţi învrednicit de acest mare Dar al luminării. Şi care sânt rodurile ceale duhovniceşti? Decât a vă nevoi pentru credinţa lui Hristos şi a pune să stea Creştinătatea. Că deşi mai ales prin Hristos stă, ci voiaşte Dumnezeu să cearce pre voirile oamenilor, spre arătarea cu adevărat încotro să pleacă. Că a să dezlega sau a să strica ea nu iaste cu putinţă. Că făgăduinţă a lui Dumnezeu iaste că *pre această piiatră voiŭ zidi Bisearica mea, şi porţile iadului nu o vor birui* (Mt. 16: 18). Deci adecă să cădea să vie binele, dar fericit iaste prin carele vine. Deci răpiţi, o, iubitori de Hristos, pre o fericire ca aceasta. Şi aceasta voesc să ştie slăvirea voastră, că deaca ar fi fost Ellin acela ce i s'au dat stăpânirea în mână, şi protivnic credinţii, şi ar fi lucrat cevaşi, nimic alta nu am fi putut a face, fără decât a încuia bisericile, pănă când s'ar fi deşchis de iubitorii de Hristos împăraţi.

840. [836.] Întrebare: De vreame ce are Bisearica tipice ca să nu să scoată seara târziu privealiştile, nici în praznicile ceale ellineşti, şi voiaşte stăpânitoriul să le strice aceastea, cum porunceşti să-i scriem lui?

Răspuns: Scrie-i lui aşa: Slujitoriu eşti al lui Dumnezeu, dupre apostolul, şi ţi s'au poruncit să păzeşti poruncile lui, precum şi mie mi s'au poruncit. Deci să cuvine noao să păzim privileghiurile[1] Bisearicii, spre slava lui Dumnezeu şi spre lauda voastră. Deci iubindu-vă pre voi ca pre nişte priiateni ai noştri, am adus aminte voao că nu iaste cu dreptate oamenilor creştini şi iubitorilor de Hristos celor ca voi a cinsti mai mult veseliia oamenilor, spre vătămare de suflete, decât slujba lui Dumnezeu.

841. [837.] Întrebare: De vreame ce un bărbat oarecarele, mare şi putearnic cetăţean al nostru, în Ţarigrad petrecând, foarte să nevoiaşte ca să aducă aceaste privealişti[2], ce porunceşti să-i scriu lui? Măcar de şi va voi să ne bântuiască pre noi, roagă-te ca să nu poată.

Răspuns: Scrie-i lui aşa: Fiiule, toată rugăciunea noastră iaste ca să înmulţească Dumnezeu credinţa creştinilor dupre frica sa şi ca să înalţe cornul Bisericii sale. El iaste nădeajdea mântuirii noastre. Şi învaţă-te, în vreamea nevoii, de unde avem ajutoriul? Fără numai dela Bisearică, şi din rugăciunile sfinţilor. Şi cel ce să pleacă către aceastea, află pre aceastea în vreame trebuincioasă. Iar privealiştile prăvălii ale diavolului sânt, şi cel ce să sârguiaşte a le aşăza pre dânsăle cade dela turma lui Hristos şi să face parte a diavolului. Şi ştim că voi sânteţi fii ai Bisearicii lui Hristos, şi totdeauna vă sârguiţi ceale plăcute lui a face. Că de învăţătură nu aveţi trebuinţă, ci de aducere-aminte a nu vă împărtăşi cu cei ce aleargă să aşeaze privealiştile diavolului. Că în vreame de nevoe nimic

[1] Legile.
[2] Zboruri.

nu poate să folosească, fără numai să cufunde pre cei ce aleargă cătră dânsăle. Şi deaca cineva are pre inima sa cătră Dumnezeu, şi pre ceale ce plac lui voiaşte a le aşăza, unul ca acesta cu îndrăzneală îl chiamă pre el în zioa de necaz, şi el îl aude pre dânsul, cel ce dă fieştecăruia dupre lucrurile lui. Ştiţi că chipul lumii aceştiia treace, iar credinţa lui Dumnezeu rămâne în veac. Aceastea scrii-le, şi nu te teame de bântuiala oamenilor, pentru credinţa lui Dumnezeu nevoindu-te şi avându-l pre dânsul ajutoriu. Că cel ce îi stă lui împrotivă să cufundă ca Faraò în Marea Roşie; iar cel ce fără de îndoire creade lui, au stătut pre piiatra cea tare neclătită.

Sfârşitul răspunsurilor Sfinţilor Părinţi Varsanufie şi Ioann.
Şi celui în Troiţă închinat Dumnezeu slavă. Amin.

Tălmăcitu-s'au această sfântă şi de suflet folositoare carte a Sfântului Varsanufie acum de nou din limba ellinească în limba noastră cea rumânească, de oarecarele din cei prea mici şi mai de pre urmă ucenici ai Stareţului Paisie, şi s'au privit de Dascalul Ilarion. Întru anii dela Hristos 1787, în Sfânta Mănăstire a Neamţului. Carea începându-să a să tălmăci din zioa dintâiŭ a lui Maiu, s'au sfârşit în luna lui Septemvrie, în 25, întru acelaşi an, ca să fie spre folosul cel de obşte al neamului rumânesc.

G L O S A R

afierosit: dedicat
alfavită: alfabet
amelinţare: semn de încuviinţare
analav: piesă din îmbrăcămintea monahilor
anghíră: ancoră
arhistratig: general
aspuma: a spumega
aţapoc: aşchie
azbuche: alfabet

blagocestie: bunăcinstire
blagocestiv: binecinstitor
blagorodie: neam bun, nobleţe
bogoslovì: a teologhisi
bogoslovie: theologie
broboane: boabe

capişte: templu
chelărie: cămară de alimente
chezaşiu: garant, girant
chezăşie, chezăşluiere: garanţie, girare
chivernisì: a administra, a se îngriji de ceva
cliric: cleric
cliros: cler, cinul preoţesc
covârşì: a depăşi, a copleşi, a exceda
cuculion, cuculiu: acoperemânt al capului şi umerilor călugărilor; glugă

dejghina: a despărţi, a dezbina
dejghinat: schismatic
dietă: regim alimentar, mod de a se hrăni
diiată: testament
divan: judecată
dulceaţă: îndulcire, plăcere
dux: duce

ellinismos: credinţa ellinilor, păgânism, politheism
eluşi: el însuşi, sine însuşi; **de eluşi:** de sine, deosebi, separat
emplastru: plasture, oblojeală

faptă bună: virtute
farisaicesc: fariseic
feredeu: baie
feredùì (a se): a face baie
finíc: curmal
fleave: vene
foi: burdufuri

giubeà: haină largă şi lungă, fără mâneci, purtată peste dulamă
goană: prigoană, persecuţie

hârb: vas de lut, blid
hiiară: fiară, sălbăticiune
horăi: a horcăi, a răsufla greu
hreascuri: ramuri, crengi

iubit: prieten
iuţime: iritare, irascibilitate
izbândire: răzbunare
iznoavă: noutate; de iznoavă: din nou, iarăşi
izvodì: a născoci, a inventa, a plănui
izvodire: născocire, plănuire

împuta: a imputa, a reproşa
înapătoşa: a se lichefia
înapătoşat: diluat
îndropicì (a se): a se îmbolnăvi de dropică (hidropizie)
învierşunare: dezmăţ, lipsă de măsură, necumpătare, exces
în vileag: în public

liman: port
litră: veche măsură de greutate având între 318 şi 322 grame
logofăt: secretar
lumen, lumean: mirean
lunatec: posedat de duhuri, îndrăcit

magherniţă: bucătărie
matercă: registru
metahirisì: a folosi, a întrebuinţa, a aplica; a recurge la
monaşi: monahi
moneate: monede

năprasnă: lucru neaşteptat; de năprasnă: brusc, pe neaşteptate
nemernicie: surghiun, pribegie

offikii: dregătorii, funcţii oficiale
oxie: accent

parimie: proverb, zicătoare, dicton
paretisis: demisie
peasne: cântări
pedepsit: educat
peşcheş: plocon, cadou
plastor: plasture
pohfală: laudă, glorie
pohoì (a se): a se inunda
politíe: cetate; viaţă cetăţenească, viaţă socială
pómbă: ceremonie (fastuoasă)
ponosluit: poreclit cu nume rău, defăimat
pont: punct
porumb: porumbel
posluşì: a face ascultare, a sluji
posluşnic: frate ascultător, ucenic al unui Stareţ
prepune: a presupune; a bănui
prepus: presupunere, bănuială
prigonì (a se): a avea o dispută cu cineva, a polemiza
privealişte: spectacol
prost: simplu
prostime: simplitate
protimisì: a prefera
psifuri: pietricele folosite la votat; cu psifuri: prin vot
punere de fii: înfiere, adopţie
punere-înainte: sarcină încredinţată cuiva, misiune

răpşti: a cârti
răpştire: cârtire
revmaticà: reumatism
ritor: orator
rucodelie: lucru de mână

sămuì: a-şi da seama, a concepe
scándelă, scándilă: sminteală, scandal
scăpătat: falit, sărac
scârbă: supărare, mâhnire
scârbi (a se): a (se) întrista, a (se) mâhni
scopos: scop
scumpeate: zgârcenie
shimă: chip, formă; „chip îngeresc”, călugărie
sholastic: învăţat, cărturar; avocat
soartă: ceea ce cade la sorţi, partea cuvenită
solire: ambasadă, pledoarie; cerere stăruitoare
solitoriu: ambasador; mijlocitor
sor: soră

Stareţ: bătrân duhovnicesc
struncinătură: zdrobitură, vătămătură
suferi: a suporta
ştiinţă: conştiinţă

tâmpì: a (se) toci
ticălos: jalnic, vrednic de compătimire
ticăloşie: jale, nefericire
trezvi (a se): a fi cu trezvie, a fi vigilent
trezvie, trezvire: minte trează, vigilenţă
trândaşì (a se): a se lenevi, a se moleşi

trimitere: scrisoare
tulbă: tolbă (de săgeţi)

unelti: a întrebuinţa
unghie: uncie, veche unitate de măsură a greutăţii variind între 28 şi 35 de grame.

veciníi: vecinătăţi
vivliothică: bibliotecă
volnicie: autoritate
voroavă: convorbire, discuţie, vorbă

zapciu: agent însărcinat cu strângerea dărilor
zapciuì: a impozita
zapis: act, document, contract
zatvornic: zăvorât
zavistie: invidie
zavistuì: a invidia
zădărâre: aţâţare, stârnire
zăticnì: a deranja, a stânjeni
zbor: târg, iarmaroc
zograf: pictor

CUPRINS

SF. VARSANUFIE ŞI IOANN

CARTEA AVVEI VARSANUFIE

Ediţie îngrijită de **Maxim Monahul**
Redactor: **Radu Hagiu**
Concept copertă: **Atelierul de Grafică**

Tipar: **Accent Print – Suceava**

Editura Predania C.P. 67, Oficiul Poştal 13, Bucureşti
www.predania.ro
editura@predania.ro

În aceeaşi colecţie au mai apărut:

SF. SIMEON
NOUL CUVÂNTĂTORIU DE DUMNEZEU
ALE DUMNEZEEŞTILOR CÂNTĂRI IUBIRILE

SF. IOANN SCĂRARIUL
S C A R A

SF. MACARIE EGHIPTEANUL
O M I L I I

SF. ISAAC SIRUL
CUVINTE ŞI ÎNVĂŢĂTURI

SF. IOANN DAMASKIN
DESCOPERIRE CU AMĂRUNTUL A PRAVOSLAVNICII CREDINŢE

SF. VASILIE CEL MARE şi
SF. GRIGORIE BOGOSLOVUL
CUVINTE PUŢINE ORECARE